Crna Gora
VLADA CRNE GORE
Broj: 07-3101
Podgorica, 12. juna 2020. godine

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO: 16. 06. 20 20. GOD.	
KLASIFIKACIONI BROJ: 15-1/20-2/	
VEZA:	
EPA: 1016XXVI	
SKRAĆENICA:	PRILOG:

PREDSJEDNIKU SKUPŠTINE CRNE GORE

PODGORICA

Vlada Crne Gore, na sjednici od 11. juna 2020. godine, utvrdila je **PREDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ENERGETICI,** koji Vam u prilogu dostavljamo radi stavljanja u proceduru Skupštine Crne Gore.

Vlada predlaže Skupštini da, u skladu s članom 151 Poslovnika Skupštine Crne Gore („Službeni list RCG", br. 51/06 i 66/06 i „Službeni list CG", br. 88/09, 80/10, 39/11, 25/12, 49/13, 32/14, 42/15, 52/17, 17/18 i 47/19), ovaj zakon donese po skraćenom postupku iz razloga koji su sadržani u obrazloženju Predloga zakona.

Za predstavnike Vlade koji će učestvovati u radu Skupštine i njenih radnih tijela, prilikom razmatranja Predloga ovog zakona, određeni su DRAGICA SEKULIĆ, ministarka ekonomije i MARKO RADULOVIĆ, generalni direktor Direktorata za energetiku i energetsku efikasnost u Ministarstvu ekonomije.

PREDSJEDNIK
Duško Marković, s. r.

PREDLOG

ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ENERGETICI

Član 1

U Zakonu o energetici („Službeni list CG", br. 5/16 i 51/17), u članu 6 stav 1 poslije tačke 5 dodaje se nova tačka koja glasi:

"5a) **bilateralno tržište električne energije** je tržište na kojem se kupovina i prodaja električne energije obavlja bez posrednika, zaključivanjem bilateralnog ugovora o kupoprodaji električne energije između dva učesnika na tržištu;".

U tački 17 poslije riječi "izvora" dodaju se riječi: "ili visokoefikasne kogeneracije".

Poslije tačke 25 dodaje se nova tačka koja glasi:
„25a) **infrastruktura za priključenje** je skup vodova, opreme i uređaja između postojećeg prenosnog ili distributivnog sistema električne energije ili gasa i mjesta priključenja;".

Poslije tačke 37 dodaje se nova tačka koja glasi:
"37a) **mjesto priključenja** je mjesto povezivanja prenosnog i distributivnog sistema, kao i mjesto povezivanja unutrašnje instalacije objekta krajnjeg kupca, odnosno proizvođača sa prenosnim ili distributivnim sistemom električne energije ili gasa;".

Poslije tačke 40 dodaje se nova tačka koja glasi:
"40a) **nestandardne usluge** su usluge koje može da pruži operator sistema, a čije plaćanje nije obuhvaćeno naknadama za korišćenje sistema i naknadama za priključenje;".

Poslije tačke 55 dodaje se nova tačka koja glasi:
„55a) **pristup sistemu** je pravo korišćenja sistema od strane korisnika sistema, koje ne uključuje priključenje na prenosni ili distributivni sistem;".

Poslije tačke 60 dodaje se nova tačka koja glasi:

„60a) **projekat od uzajamnog interesa** je projekat koji povezuje Crnu Goru sa jednom ili više ugovornih strana Energetske zajednice i/ili jednom ili više država članica Evropske unije i u njihovom je uzajamnom interesu, a koji se sprovodi na dobrovoljnoj osnovi i ne nalazi se na listi projekata od interesa za Energetsku zajednicu;".

Poslije tačke 80 dodaje se nova tačka koja glasi:
„80a) **unutrašnje instalacije** su instalacije, vodovi, postrojenja i oprema koji se nalaze prije mjesta priključenja i u svojini su krajnjeg kupca, odnosno proizvođača;".

Član 2

Član 7 mijenja se i glasi:

„Opšte smjernice energetske politike

Član 7

(1) Dugoročni ciljevi, ekonomski i institucionalno-organizacioni okvir energetskog razvoja utvrđuju se opštim smjernicama energetske politike.
(2) Smjernice iz stava 1 ovog člana donosi Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).
(3) Smjernice iz stava 1 ovog člana, bliže se razrađuju i sprovode nacionalnim energetskim i klimatskim planom Crne Gore (u daljem tekstu: Nacionalni energetski i klimatski plan), akcionim planom razvoja i korišćenja daljinskog grijanja i/ili hlađenja i visokoefikasne kogeneracije, lokalnim energetskim planovima i energetskim bilansom.
(4) Planovi iz stava 3 ovog člana objavljuju se na internet stranici organa državne uprave nadležnog za poslove energetike (u daljem tekstu: Ministarstvo)."

Član 3

U članu 8 stav 1 tačka 8 mijenja se i glasi:
" 8) održavanja stabilnih uslova poslovanja i podsticanja javnog, privatnog i javno-privatnog ulaganja i poslovanja u oblasti energetike;".

Poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„ (3) Radi ostvarivanja ciljeva iz stava 1 ovog člana, maksimalni dozvoljeni rast vrijednosti osnovnih sredstava iz člana 60 stav 1 ovog zakona, po osnovu investicija i programa otkupa, za period planiranja razvoja sistema, za operatora prenosnog sistema utvrđuje organ državne uprave nadležan za poslove finansija, a za operatora distributivnog sistema organ državne uprave nadležan za poslove energetike, najkasnije do kraja godine koja prethodi godini podnošenja zahtjeva iz člana 59 stav 1 ovog zakona."

Član 4

Poslije člana 8 dodaju se dva nova člana koji glase:

„Nacionalni energetski i klimatski plan

Član 8a

(1) Nacionalni energetski i klimatski plan naročito sadrži:
1) pregled trenutnog stanja u pogledu relevantnih politika i postupak donošenja plana;
2) nacionalne ciljeve koji se odnose na sljedeće oblasti:
   - emisija gasova sa efektom staklene bašte;
   - korišćenje energije iz obnovljivih izvora;
   - energetska efikasnost;
   - energetska sigurnost;
   - unutrašenje energetsko tržište i
   - istraživanje, inovacije i konkurentrnost.
3) pregled planiranih politika i mjera koje se odnose na ostvarivanje ciljeva iz tačke 2 ovog stava i pregled finansijskih sredstava potrebnih za njihovo ostvarivanje;
4) opis trenutnog stanja za oblasti iz tačke 2 ovog stava i projekcije ostvarivanja ciljeva iz tačke 2 ovog stava sprovođenjem postojećih politika i mjera;

5) procjenu efekata planiranih politika i mjera za ostvarivanje ciljeva iz tačke 2 ovog stava.

(2) Plan iz stava 1 ovog člana priprema Ministarstvo u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za zaštitu životne sredine i klimatske promjene i dostavlja organu državne uprave nadležnom za kontrolu državne pomoći, radi davanja mišljenja.
(3) Plan iz stava 2 ovog člana donosi Vlada, na period do deset godina.
(4) Ažuriranje plana iz stava 3 ovog člana, Ministarstvo vrši u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za zaštitu životne sredine nakon isteka četiri godine od dana njegovog donošenja.
(5) Bliži sadržaj plana iz stava 1 ovog člana i smjernice za određivanje ciljeva iz stava 1 tačka 2 ovog člana utvrđuje se propisom Ministarstva.

Praćenje realizacije Nacionalnog energetskog i klimatskog plana

Član 8b

(1) Sprovođenje Nacionalnog energetskog i klimatskog plana prat2a Ministarstvo i organ državne uprave nadležan za zaštitu životne sredine i o realizaciji tog plana pripremaju izvještaj svake druge godine.
(2) Izvještaj iz stava 1 ovog člana Ministarstvo dostavlja Vladi.
(3) Izvještaj iz stava 1 ovog člana naročito sadrži:
1) informacije o ostvarenom napretku u ostvarivanju ciljeva iz člana 8a stav 1 tačka 2 ovog zakona, kao i finansijskim sredstvima utrošenim za realizaciju politika i mjera za njihovo ostvarivanje;
2) informacije o sprovedenim javnim konsultacijama o klimi i energiji, u izvještajnom periodu;
3) kvantifikaciju efekata politika i mjera iz Nacionalnog energetskog i klimatskog plana na kvalitet vazduha i emisije zagađivača vazduha.
(4) Ministarstvo obavještava nadležni organ Zajednice o donošenju Nacionalnog energetskog i klimatskog plana i dostavlja izvještaj iz stava 2 ovog člana, u roku od 45 dana od dana usvajanja izvještaja od strane Vlade.„

Član 5

Čl. 9, 10 i 11 brišu se.

Član 6

U članu 12 stav 1 mijenja se i glasi:

„(1)Jedinica lokalne samouprave dužna je da potrebe i način snabdijevanja energijom, mjere za efikasno korišćenje energije, kao i korišćenje obnovljivih izvora energije i kogeneracije, planira lokalnim energetskim planom u skladu sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom i akcionim planom razvoja i korišćenja daljinskog grijanja i/ili hlađenja i visokoefikasne kogeneracije."

Stav 3 mijenja se i glasi:
„(3)Lokalni energetski plan iz stava 1 ovog člana donosi se na period od deset godina."

Član 7

Član 18 mijenja se i glasi:

„(1) Ostvarivanje obaveznog udjela energije iz obnovljivih izvora u ukupnoj finalnoj potrošnji energije u skladu sa obavezama preuzetim potvrđenim međunarodnim ugovorom je od javnog interesa.
(2) Izvori i obim korišćenja energije iz obnovljivih izvora utvrđuju se Nacionalnim energetskim i klimatskim planom u skladu sa Opštim smjernicama energetske politike i propisima kojima se uređuje energetska efikasnost i smanjenje emisije gasova sa efektom staklene bašte.
(3) Ciljevi korišćenja obnovljivih izvora energije Nacionalnim energetskim i klimatskim planom utvrđuju se na osnovu energetskih potreba, ekonomskih mogućnosti i obaveza Crne Gore preuzetih potvrđenim međunarodnim ugovorom.
(4) Energetski sadržaj goriva i način obračuna ukupne potrošnje energije koja se koristi u saobraćaju, način izračunavanja količine električne energije koja se proizvodi u hidroelektranama i vjetroelektranama, način izračunavanja uticaja biogoriva, biotečnosti i sa njima uporedivih fosilnih goriva na emisiju gasova sa efektom staklene bašte, kao i način izračunavanja količine energije iz toplotnih pumpi, propisuje Ministarstvo."

Član 8

Član 19 briše se.

Član 9

U članu 20 st. 4 i 7 riječi: „Strategijom razvoja energetike" zamjenjuju se riječima: „Nacionalnim energetskim i klimatskim planom".

Član 10

Naziv poglavlja IV mijenja se i glasi:
„IV. REGULATORNA AGENCIJA ZA ENERGETIKU I REGULISANE KOMUNALNE DJELATNOSTI".

Član 11

U članu 27 stav 1 poslije riječi „energetiku" dodaju se riječi: „i regulisane komunalne djelatnosti".

Član 12

U članu 28 stav 3 poslije riječi „energetiku" dodaju se riječi: „i regulisane komunalne djelatnosti".
Poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:
„(4) Agencija u međunarodnoj komunikaciji koristi naziv na engleskom jeziku koji glasi: Energy and Water Regulatory Agency of Montenegro i skraćeni naziv REGAGEN."

Dosadašnji stav 4 postaje stav 5.

Član 13

U članu 39 poslije stava 1 dodaju se dva nova stava koji glase:

„(2) Statut Agencije donosi Odbor Agencije.

(3) Statut Agencije objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

Član 14

Član 40 briše se.

Član 15

U članu 43 stav 1 tačka 1 alineja 2 poslije riječi „TPG" dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem ".

U uvodnoj rečenici stava 6 poslije riječi "propisuje" dodaju se riječi: "opšti i pojedinačni".

Poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi:
„2a) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana."
U tački 4 poslije riječi "propisanog" dodaje se riječ "pojedinačnog".

Član 16

U članu 44 stav 1 tačka 2 poslije riječi „TPG" dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem ".

Član 17

U članu 45 stav 1 tačka 2 mijenja se i glasi:

"2) naknade za priključenje sistema za skladištenje gasa koji su povezana na prenosni ili distributivni sistem na osnovu metodologije iz člana 44 stav 1 tačka 2 ovog zakona; ".

Poslije tačke 3 dodaju se tri nove tačke koje glase:
„4)cijene pružanja nestandardnih usluga operatora distributivnog sistema;
5)cjenovnik za otkup infrastrukture za priključenje na distributivni sistem električne energije;
6) naknade za korišćenje registra garancija porijekla.".

U stavu 2 tačka 1 poslije riječi „TPG" dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem".

Član 18

U članu 48 stav 1 poslije tačke 23 dodaju se dvije nove tačke koje glase:

„24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona;

25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla."

U stavu 4 tačka 2 riječi: „ili snabdijevanja toplotnom energijom" brišu se.

Poslije stava 5 dodaju se dva nova stava koji glase:

„(6) Ako se praćenjem i analizom rada iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112 stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da realizuje taj projekat u roku koji ne može biti duži od tri godine.

(7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona."

Dosadašnji st. 6 i 7 postaju st. 8 i 9.

Član 19

U članu 51 stav 1 mijenja se i glasi:

" (1) Sredstva za rad Agencije obezbjeđuju se iz naknada za izdavanje licenci, godišnjih naknada za korišćenje licenci, naknada za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, godišnjih naknada za korišćenje statusa zatvorenog distributivnog sistema, naknada za rješavanje sporova kao i drugih naknada, koje utvrđuje u skladu sa ovim zakonom. "

Član 20

U članu 55 stav 1 tač. 2 i 3 brišu se.
U tač. 4 i 5 riječ „odobrava" zamjenjuje se riječju „utvrđuje".
Dosadašnje tač. 4 do 7 postaju tač 2 do 5.

Član 21

U članu 56 stav 1 tačka 2 mijenja se i glasi:
„2) na akt operatora prenosnog sistema iz člana 133 ovog zakona;"
Tač. 3 i 4 brišu se.
U tački 6 riječi: „o iznosu" brišu se.
Dosadašnje tač. 5, 6 i 7 postaju tač. 3, 4 i 5.

Član 22

Član 59 mijenja se i glasi:

„(1) Zahtjev za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena ili naknada operatora prenosnog sistema, operatora distributivnog sistema, operatora skladišta gasa, operatora postrojenja za TPG i operatora tržišta, podnosi se u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 ovog zakona, najkasnije četiri mjeseca prije isteka važenja odluke o utvrđivanju cijena.

(2) Operator prenosnog sistema, operator distributivnog sistema, operator skladišta gasa, operator postrojenja za TPG i operator tržišta dužni su da zahtjeve za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena ili naknada zasnuju na:

1) energetskim veličinama utvrđenim u skladu sa članom 16 ovog zakona;

2) poslovnim planovima za naredni regulatorni period i obrazloženim razlikama u odnosu na ostvarenje u prethodnom periodu.

(3) Operator prenosnog sistema i operator distributivnog sistema dužni su da vode poslovne knjige za regulatorne potrebe, u skladu sa regulatornim kontnim planom iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona.

(4) Obavezne elemente poslovnih planova iz stava 2 tačka 2 ovog člana utvrđuje Agencija metodologijama i pravilima iz člana 43 ovog zakona.

(5) Agencija odlučuje po zahtjevu iz stava 1 ovog člana najkasnije u roku od tri mjeseca, od dana prijema zahtjeva.

(6) Regulatorno dozvoljeni prihod operatora prenosnog i operatora distributivnog sistema, operatora skladišta gasa i operatora TPG je ukupni godišnji prihod od regulisane energetske djelatnosti koji pokriva ukupne opravdane troškove poslovanja, uključujući i obaveze iz potvrđenih međunarodnih ugovora, koji Agencija utvrđuje na osnovu analize zahtijevanih troškova poslovanja, amortizacije i povrata na sredstva, uz primjenu odgovarajuće

korekcije po osnovu odstupanja energetskih i finansijskih vrijednosti u odnosu na primijenjene u prethodnom periodu.

(7) Regulatorno dozvoljeni prihod operatora tržišta električne energije i gasa je ukupni godišnji prihod koji pokriva ukupne opravdane troškove poslovanja, nabavku osnovnih sredstava neophodnih za obavljanje energetske djelatnosti, odobrene od strane Agencije, kao i obaveze iz potvrđenih međunarodnih ugovora, koji Agencija utvrđuje na osnovu analize zahtijevanih troškova poslovanja, amortizacije, razumne dobiti i nabavke osnovnih sredstava, uz primjenu odgovarajuće korekcije po osnovu odstupanja energetskih i finansijskih vrijednosti u odnosu na primijenjene u prethodnom periodu.

(8) Korekcije iz st. 6 i 7 ovog člana utvrđuju se za poslednju godinu prethodnog regulatornog perioda i sve godine regulatornog perioda u kojem se podnosi zahtjev iz stava 1 ovog člana za koje postoje konačni podaci i primjenjuju se tokom regulatornog perioda za koji se utvrđuje regulatorno dozvoljeni prihod.

(9) U cijene i naknade po kojima korisnici sistema plaćaju električnu energiju, gas i usluge transponuje se regulatorno dozvoljeni prihod iz st. 6 i 7 ovog člana, umanjen za odgovarajuće ostale prihode od energetske djelatnosti i prihode ili dio prihoda od neenergetske djelatnosti u slučaju kada nije moguće izvršiti razdvajanje troškova koji su zajednički za pružanje tih djelatnosti, u skladu sa metodologijama iz člana 43 stav 1 ovog zakona."

Član 23

Član 60 mijenja se i glasi:

„(1) U osnovicu za utvrđivanje povrata na sredstva iz člana 59 stav 5 ovog zakona uračunavaju se vrijednost osnovnih sredstava, investicija i neto obrtnih sredstava (radni kapital), u skladu sa metodologijama iz člana 62 ovog zakona.

(2) Osnovna sredstva iz stava 1 ovog člana su sredstva koja se koriste za obavljanje djelatnosti prenosa ili distribucije električne energije i gasa, skladištenja gasa i postrojenja za TPG, osim sredstava nabavljenih putem kapitalnog doprinosa (poklon, donacija i druga bespovratna sredstva), a evidentirana su u poslovnim knjigama energetskog subjekta, koje se vode za regulatorne potrebe.

(3) Investicije iz stava 1 ovog člana su investicije sadržane u investicionim planovima iz člana 112 stav 1 tačka 28 i člana 116 stav 1 tačka 6, člana 142 stav 1 tačka 15, člana 145 stav 1 tačka 9 i člana 152 stav 1 tačka 7 ovog zakona, na koje je saglasnost dala Agencija, osim investicija koje se finansiraju iz kapitalnih doprinosa.

(4) Agencija može, po potrebi, angažovanjem nezavisne stručne institucije iz oblasti energetike, izvršiti reviziju planova dostavljenih u skladu sa članom 112 stav 1 tačka 27 i članom 116 stav 1 tačka 5 ovog zakona.

(5) Metodologijama iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona mogu se utvrditi ograničenja vrijednosti investicija iz stava 3 ovog člana koje se uključuju u regulatornu osnovu sredstava, a naročito:

1) iznos ukupnog povrata na sredstva po osnovu investicije, utvrđenog tokom perioda njene realizacije, uzimajući u obzir izvršene korekcije iz člana 59 stav 5 i člana 61 stav 2 ovog zakona, ne može biti veći od iznosa povrata koji bi se ostvario da se investicija završila u roku utvrđenom investicionim planom u kome je za tu investiciju Agencija prvi put dala saglasnost;

2) investicije koje su vezane za realizaciju projekata planiranih na osnovu obaveza koje proizilaze iz potvrđenih međunarodnih ugovora ili za realizaciju infrastrukturnog ili drugog objekta od značaja za razvoj države, a od čije se realizacije odustane, ne mogu se uračunati u osnovicu za utvrđivanje povrata na sredstva, osim dijela investicije realizovane za potrebe funkcionisanja sistema;

3) ograničavanje investicija iz stava 1 ovog člana na projekte od zajedničkog interesa za Zajednicu i projekte od uzajamnog interesa.

(6) Neto obrtna sredstva (radni kapital) iz stava 1 ovog člana, čine novčana sredstva neophodna za nesmetano poslovanje energetskog subjekta i uslov su njegove tekuće likvidnosti, a utvrđuju se u iznosu do 1/12 opravdanih troškova koji su u funkciji obavljanja energetske djelatnosti utvrđenih u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 ovog zakona."

Član 24

U članu 62 u uvodnoj rečenici stava 1 poslije riječi: "i gasa" dodaju se zarez i riječi: "kao i metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG".

Tačka 4 mijenja se i glasi:

„4) podsticaje ekonomskoj efikasnosti i postizanju višeg nivoa opštih parametara kvaliteta snabdijevanja utvrđenih pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona;".

Poslije tačke 11a dodaje se nova tačka koja glasi:

„11b) način utvrđivanja vrijednosti osnovnih sredstava koja ulaze u osnovicu za utvrđivanje povrata na sredstva;".

U uvodnoj rečenici stava 2 poslije riječi: "električne energije" dodaju se riječi: "i gasa".

Poslije tačke 5 dodaje se nova tačka koja glasi:

"5a) način utvrđivanja iznosa sredstava potrebnih za nabavku osnovnih sredstava iz člana 59 stav 6 ovog zakona:".

Član 25

U članu 65 stav 3 tačka 3 poslije riječi: "ugovoru sa" dodaju se riječi: "fizičkim licem sa položenim odgovarajućim stručnim ispitom ili".

Član 26

U članu 73 poslije stava 4 dodaje se novi stav koji glasi:

„(5) Poslove rukovanja gasnim instalacijama kapaciteta do 30m³ na punionicama auto gasa može da obavlja lice koje ima najmanje III nivo kvalifikacije obrazovanja i položen stručni ispit."

Dosadašnji st. 5 do 7 postaju st. 6 do 8.

Član 27

U članu 74 stav 1 tačka 3 mijenja se i glasi:

„3) skladištenje nafte, derivata nafte i gasa za sopstvene potrebe;".

Poslije tačke 3 dodaje se nova tačka:

„3a) upravljanje postrojenjem za gas za sopstvene potrebe;".

Poslije tačke 7 dodaju se tri nove tačke koje glase:

„8) proizvodnja toplotne energije za daljinsko grijanje i/ili hlađenje;

9) distribucija toplotne energije za daljinsko grijanje i/ili hlađenje;

10) snabdijevanje toplotnom energijom za daljinsko grijanje i/ili hlađenje."

Član 28

U članu 79 stav 2 mijenja se i glasi:

„Godišnji plan iz stava 1 ovog člana priprema Ministarstvo u skladu sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom."

Član 29

U članu 82 stav 1 mijenja se i glasi:

„(1) U slučaju da se putem izdavanja energetskih dozvola ne mogu obezbijediti novi proizvodni kapaciteti ili kada preduzete mjere energetske efikasnosti nijesu dovoljne za obezbjeđivanje sigurnog i redovnog snabdijevanja energijom, odnosno kada se ne ostvaruje planirana dinamika izgradnje energetskih objekata predviđena Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, izgradnja objekata za proizvodnju energije može se odobriti po sprovedenom postupku javnog nadmetanja.„

Član 30

U članu 91 stav 5 poslije riječi: „komercijalnih usluga" dodaje se zarez i riječi: „osim za javnu uslugu iz člana 88 stav 1 tačka 3 ovog zakona".

Član 31

U članu 93 poslije riječi: „operator tržišta električne energije i gasa", dodaju se riječi: „berza električne energije".

Član 32

Član 95 mijenja se i glasi:

"Udjeli izvora energije
Član 95

(1) Energetski subjekti dužni su da preduzimaju mjere za povećanje udjela energije proizvedene iz obnovljivih izvora u ukupnoj proizvedenoj energiji.

(2) Udio energije proizvedene iz obnovljivih i drugih izvora snabdjevač dokazuje garancijama porijekla i na osnovu podataka utvrđenih proračunom u skladu sa propisom iz stava 5 ovog člana.

(3) Operator tržišta proračunava i objavljuje na svojoj internet stranici udjele obnovljivih i drugih izvora energije u proizvedenoj odnosno isporučenoj električnoj energiji krajnjim kupcima u Crnoj Gori u skladu sa propisom iz stava 5 ovog člana.

(4) Agencija vrši kontrolu proračuna iz st. 2 i 3 ovog člana.

(5) Način proračunavanja, prikazivanja i objavljivanja udjela svih vrsta izvora energije u proizvedenoj, odnosno isporučenoj električnoj energiji, kao i način kontrole proračuna propisuje Agencija."

Član 33

Član 96 mijenja se i glasi:

"Proizvodnja električne energije za sopstvene potrebe
Član 96

(1) Krajnji kupac koji proizvodi električnu energiju iz obnovljivih izvora ili visokoefikasne kogeneracije za sopstvene potrebe sa povremenom predajom viška proizvedene električne energije u distributivni sistem (u daljem tekstu: kupac - proizvođač), u postrojenju instalisane snage koja ne prelazi vrijednost priključne snage krajnjeg kupca ima pravo da proizvedenu električnu energiju troši za sopstvene potrebe, skladišti i prodaje višak proizvedene električne energije, individualno ili putem agregacije sa drugim kupcima.

(2) Ako kupac-proizvođač proizvodi električnu energiju u skladu sa stavom 1 ovog člana, instalacije u kojima proizvodi ili skladišti električnu energiju smatraju se unutrašnjim instalacijama kupca-proizvođača.

(3) Operator distributivnog sistema vrši mjerenje količina predate i preuzete električne energije od strane kupca - proizvođača na mjestu konekcije kupca - proizvođača i distributivnog sistema i procjenu ili mjerenje proizvedene električne energije na mjestu konekcije instalacija za proizvodnju električne energije i instalacija za potrošnju električne energije kupca – proizvođača.

(4) Operator distributivnog sistema dužan je da snabdijevaču i operatoru tržišta električne energije mjesečno dostavlja podatke o mjerenju na mjestu konekcije kupca-proizvođača distributivnog sistema, a na zahtjev Agencije, Ministarstva ili operatora tržišta električne energije i podatke o mjerenju ukupne proizvedene električne energije.

(5) Snabdjevač koji vrši snabdijevanje kupca – proizvođača, dužan je da otkupljuje višak proizvedene električne energije po cijeni energije iz ugovora o snabdijevanju.

(6) Osnovica za mjesečni obračun između snabdjevača i kupca – proizvođača je neto razlika zbira predate električne energije kupca - proizvođača na mjestu konekcije i rezultata iz stava 7 ovog člana i preuzete električne energije.

(7) Ako je rezultat obračuna iz stava 6 ovog člana pozitivan snabdjevač taj iznos utvrđuje, obračunava i prenosi u naredni obračunski period, a obračun po svim stavkama računa izdatog u skladu sa ugovorom o snabdijevanju vrši kao da u obračunskom periodu nije bilo potrošnje.

(8) Ako je rezultat obračuna iz stava 6 ovog člana negativan, snabdjevač taj iznos koristi kao osnovicu za obračun po svim stavkama računa izdatog u skladu sa ugovorom o snabdijevanju.

(9) Završni obračun količina predate i preuzete električne energije snabdjevač vrši 1. aprila svake godine za prethodnih 12 mjeseci, a obračunati višak dužan je da plati kupcu-proizvođaču po cijeni energije iz ugovora o snabdijevanju, bez obračunavanja naknada utvrđenih ovim zakonom, u tarifi u kojoj je energija proizvedena.

(10) Snabdjevač je dužan da obračunati višak energije iz stava 9 ovog člana plati kupcu-proizvođaču u roku od 30 dana od dana obračuna.

(11) Kupac – proizvođač ima pravo da iznos iz stava 7 ovog člana, po cijeni iz ugovora o snabdijevanju, iskoristi za plaćanje fiksnog dijela računa iz st. 7 i 8 ovog člana.

(12)Troškove balansiranja koje prouzrokuje kupac - proizvođač plaća snabdjevač iz stava 5 ovog člana.„

Član 34

U članu 98 stav 3 riječi: „iz člana 18 stav 4 tačka 1 ovog zakona, prema izvještaju iz člana 19 stav 2" zamjenjuju se riječima: „iz člana 8a stav 1 tačka 2 alineja 2 ovog zakona, prema izvještaju iz člana 8b stav 3 ovog zakona".

Član 35

Član 99 mijenja se i glasi:

"(1) Garanciju porijekla izdaje operator tržišta na zahtjev proizvođača električne energije, za energiju proizvedenu u energetskom objektu koji koristi obnovljive izvore energije ili visokoefikasnu kogeneraciju, čiji objekat je upisan u registar garancija porijekla iz člana 103 stav 1 ovog zakona i koji ispunjava druge uslove utvrđene u skladu sa ovim zakonom.

(2) Garancija porijekla se može izdati samo za električnu energiju proizvedenu nakon upisa objekta u registar iz člana 103 stav 1 ovog zakona.

(3) Garancija porijekla izdaje se za proizvedenu količinu električne energije izmjerene na mjestu priključenja energetskog objekta koji koristi obnovljive izvore energije ili visokoefikasnu kogeneraciju na elektroenergetski sistem, koja ne sadrži količinu električne energije za sopstvenu potrošnju i količinu električne energije nabavljene iz drugog izvora.

(4) Operator prenosnog ili distributivnog sistema na koji je priključen objekat koji koristi obnovljive izvore energije ili visokoefikasnu kogeneraciju, dužan je da na zahtjev proizvođača električne energije izda potvrdu da je obezbijedio mjerenje količine električne energije u skladu sa stavom 2 ovog člana.

(5) Operator prenosnog ili distributivnog sistema na koji je priključen objekat za koji se izdaje garancija porijekla, dužan je da operatoru tržišta dostavi podatke o količini električne energije iz stava 3 ovog člana.

(6) Garancija porijekla se izdaje samo jednom za 1 MWh proizvedene električne energije iz stava 3 ovog člana.

(7) Upotreba garancije porijekla mora biti zasnovana na objektivnim, transparentnim i nediskriminatornim kriterijumima.

(8) Garancija porijekla se ne smije izdati energetskom subjektu:

1) za električnu energiju proizvedenu u reverzibilnoj hidroelektrani, u dijelu u kojem je takva proizvodnja posljedica pumpnog rada hidroelektrane;

2) koji proizvodi toplotnu energiju za daljinsko grijanje i/ili hlađenje u postrojenju instalisane snage manje od 1 MW. "

Član 36

Član 100 mijenja se i glasi:

„Izdavanje, prenošenje, iskorišćenje i povlačenje garancije porijekla
Član 100

(1) Zahtjev za izdavanje garancije porijekla iz člana 99 stav 1 ovog zakona može se podnijeti u roku od šest mjeseci od poslednjeg dana perioda proizvodnje električne energije za koju se zahtijeva izdavanje garancije porijekla, a najkasnije do 15. marta tekuće godine, za proizvodnju iz prethodne godine.

(2) Period proizvodnje električne energije za koju se izdaje garancija porijekla ne može biti duži od 12 mjeseci.

(3) Garancija porijekla prestaje da važi nakon njenog iskorišćenja, povlačenja ili istekom roka od 12 mjeseci, od posljednjeg dana perioda proizvodnje za koji je izdata.

(4) Garancija porijekla je prenosiva.

(5) Garancija porijekla može se prenositi nezavisno od proizvedene električne energije na koju se odnosi, pri čemu, kako bi se obezbijedilo da se ta energija samo jednom prikaže kupcu, nije dozvoljeno višestruko računanje i prikazivanje električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora.

(6) Električna energija proizvedena iz obnovljivih izvora, za koju je proizvođač pripadajuće garancije porijekla prodao odvojeno od te električne energije, ne smije se prikazati ili prodati krajnjem kupcu, kao električna energija proizvedena iz obnovljivih izvora.

(7) Operator tržišta donosi pravila o garancijama porijekla u skladu sa propisom iz stava 10 ovog člana i pravilima evropskog udruženja organizacija koje izdaju garancije porijekla čiji član će biti taj operator, a kojima se naročito uređuje: način registracije korisnika registra garancija porijekla, sadržina i obrazac ugovora sa korisnicima registra garancije porijekla i druga pitanja koja su neophodna za izdavanje, prenošenje, iskorišćenje i povlačenje garancija porijekla.

(8) Pravila iz stava 7 ovog člana odobrava Agencija.

(9) Pravila iz stava 7 ovog člana, objavljuju se u „Službenom listu Crne Gore" i na internet stranici operatora tržišta na crnogorskom i engleskom jeziku.

(10) Bliži uslovi i način izdavanja, prenošenja, iskorišćenja i povlačenja garancije porijekla, kao i sadržaj i način dostavljanja podataka iz člana 99 stav 5 ovog zakona, bliži sadržaj garancije iz čl. 101 i 102 ovog zakona, podaci koji se navode u zahtjevu i dokumentacija potrebna za izdavanje garancije porijekla utvrđuju se propisom Vlade."

Član 37

Član 103 mijenja se i glasi:

" (1) Podaci o izdatim, prenijetim, iskorišćenim i povučenim garancijama porijekla upisuju se u registar garancija porijekla koji vodi operator tržišta.

(2) Sadržaj i način vođenja registra garancija porijekla, sadržaj zahtjeva i bliže uslove za upis u registar utvrđuje operator tržišta.

(3) Registracija objekata iz člana 99 stav 1 ovog zakona vrši se na period od pet godina, nakon čijeg isteka se na zahtjev korisnika registra vrši obnova registracije, a u skladu sa propisom iz stava 2 ovog člana.

(4) U registar iz stava 1 ovog člana upisuju se i podaci o dostavljenim stranim garancijama porijekla koje ispunjavaju uslove iz st. 5 i 6 ovog člana.

(5) Strane garancije porijekla važe i u Crnoj Gori, pod uslovom uzajamnosti u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorom.

(6) Strane garancije porijekla važe u Crnoj Gori, ako se razmjenjuju u okviru evropskog udruženja organizacija koje izdaju garancije porijekla, čiji član je operator tržišta, u skladu sa pravilima tog udruženja.

(7) Za korišćenje registra garancija porijekla, korisnici registra dužni su da plaćaju naknadu u visini utvrđenoj aktom koji donosi operator tržišta, a koji odobrava Agencija.

(8) Ako operator tržišta ne prizna stranu garanciju porijekla zbog sumnje u njenu tačnost, pouzdanost i istinitost, o tome obavještava nadležni organ Zajednice, kao i o razlozima za odbijanje."

Član 38

Član 107 mijenja se i glasi:

„(1) Povlašćeni proizvođač ima pravo na podsticajne mjere koje važe u trenutku podnošenja zahtjeva za sticanje privremenog statusa povlašćenog proizvođača, u skladu sa članom 104 stav 7 ovog zakona, odnosno ako nije stekao privremeni status, na podsticajne mjere koje važe u trenutku podnošenja zahtjeva za sticanje statusa povlašćenog proizvođača električne energije iz člana 23 ovog zakona.

(2) Povlašćeni proizvođač ima pravo prvenstva pri preuzimanju ukupno proizvedene električne energije u prenosni ili distributivni sistem, osim ako je ugrožena sigurnost rada sistema.

(3) Ako operator prenosnog ili distributivnog sistema, zbog sigurnosti rada sistema ne može dati prednost povlašćenom proizvođaču, dužan je da o tome obavijesti Agenciju i odredi korektivne mjere za sprečavanje daljih uskraćivanja pristupa sistemu.

(4) Plaćanje povlašćenom proizvođaču za proizvedenu energiju po podsticajnim cijenama vrši se za količinu električne energije izmjerene na mjestu priključenja proizvodnog objekta na sistem.

(5) Ako više proizvodnih objekata predaju električnu energiju u sistem na zajedničkom mjestu predaje, operator sistema udio tehničkih gubitaka u priključnom vodu za svaki pojedinačni proizvodni objekat izračunava kao razliku: količina električne energije izmjerene na izlazu generatora ili visokonaponskoj strani transformatora bloka u elektrani, bez količina električne energije za sopstvenu potrošnju nabavljenih iz drugog izvora i količine električne energije izmjerene na zajedničkom mjestu predaje u sistem.

(6) Pod blokom u elektrani u smislu stava 5 ovog člana smatra se generator sa povezanim transformatorom.

(7) Povlašćeni proizvođači su članovi posebne balansne grupe, koju osniva proizvođač koji prvi dobije status povlašćenog proizvođača, a troškove balansiranja koje povlašćeni proizvođači prouzrokuju, pokriva operator tržišta.

(8) Troškovi iz stava 7 ovog člana, dio su naknade za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije iz člana 24 stav 1 ovog zakona."

Član 39

U članu 112 stav 1 tačka 27 mijenja se i glasi:

"27) polazeći od stanja i stepena iskorišćenosti sistema, utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema i dostavi Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. juna godine koja prethodi prvoj godini regulatornog perioda, usklađen sa:

- Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, uzimajući u obzir projekte izgradnje objekata za proizvodnju električne energije, a naročito projekte korišćenja energije iz obnovljivih izvora,
- planom razvoja susjednih prenosnih sistema, uzimajući u obzir projekte od zajedničkog interesa za Zajednicu,
- potrebama razvoja distributivnog sistema".

U tački 28 uvodna rečenica mijenja se i glasi:
„28) prema potrebama korisnika sistema u skladu sa prostorno-planskim dokumentima utvrdi investicioni plan za period koji odgovara dužini regulatornog perioda i dostavi Agenciji na davanje saglasnosti zajedno sa planom iz tačke 27 ovog stava, koji sadrži:".

U stavu 6 riječi: „plana iz stava 1 tačka 28 ovog člana" zamjenjuju se riječima: „planova iz stava 1 tač. 27 i 28 ovog člana".

Poslije stava 6 dodaje se novi stav koji glasi:

„(7) Ako se plan iz stava 1 tač. 27 i 28 ovog člana ažurira u toku regulatornog perioda, operator prenosnog sistema dostavlja Agenciji ažurirani plan na davanje saglasnosti u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 13 ovog zakona, najkasnije do 1. septembra godine koja prethodi prvoj godini perioda na koji se ažuriranje odnosi."

Član 40

U članu 114 stav 2 tačka 15 mijenja se i glasi:

„15) način i postupak priključenja korisnika na prenosni sistem koji uključuje nediskriminatorne postupke za priključenje na sistem za različite vrste korisnika;".

Član 41

U članu 116 stav 1 tačka 5 mijenja se i glasi:

"5) polazeći od stanja i stepena iskorišćenosti sistema, utvrdi desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema i dostavi Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. juna godine koja prethodi prvoj godini regulatornog perioda, usklađen sa:
- Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, uzimajući u obzir projekte budućih elektrana i projekte korišćenja energije iz obnovljivih izvora,
- planom razvoja prenosnog sistema,
- lokalnim energetskim planovima iz člana 12 stav 2 ovog zakona;".

U tački 6 uvodna rečenica mijenja se i glasi:
„6) utvrdi investicioni plan za period koji odgovara dužini regulatornog perioda i dostavi Agenciji na davanje saglasnosti zajedno sa planom iz tačke 5 ovog stava, koji sadrži:".

U tački 9 alineja 1 briše se.

Poslije tačke 17 dodaju se dvije nove tačke koje glase:
"17a) utvrdi cijene za pružanje nestandardnih usluga;
17b) utvrdi cjenovnik za otkup infrastrukture za priključenje;".

U stavu 5 riječi: „plana iz stava 1 tačka 6 ovog člana" zamjenjuju se riječima: „planova iz stava 1 tač. 5 i 6 ovog člana".

Poslije stava 5 dodaje se novi stav koji glasi:

„(6) Ako se plan iz stava 1 tač. 5 i 6 ovog člana ažurira u toku regulatornog perioda, operator distributivnog sistema dostavlja Agenciji ažurirani plan na davanje saglasnosti po proceduri propisanoj pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 13 ovog zakona, najkasnije do 1. septembra godine koja prethodi prvoj godini perioda na koji se ažuriranje odnosi."

Član 42

U članu 122 stav 2 tačka 11 mijenja se i glasi:

„11) način i postupak priključenja korisnika na distributivni sistem koji uključuje nediskriminatorne postupke za priključenje na sistem za različite vrste korisnika;".

Poslije tačke 12 dodaje se nova tačka koja glasi:

„13) nestandardne usluge."

Član 43

U članu 124 stav 1 riječi: „na osnovu ugovora„ zamjenjuju se riječima: „i to na: bilateralnom tržištu električne energije„.

Poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:
„(2) Organizovano tržište električne energije obuhvata:
1) balansno tržište električne energije, kojim upravlja operator prenosnog sistema,
2) berzansko tržište električne energije kojim upravlja pravno lice koje je osnovano u skladu sa zakonom kojim se uređuje organizovanje privrednih društava (u daljem tekstu: berza)."

U stavu 2 poslije tačke 8 dodaju se tri nove tačke koje glase:

"9) berza, kao lice koje pruža uslugu uparivanja ponude i potražnje električne energije i ne posjeduje svoje primopredajno mjesto;

10) operator zatvorenog distributivnog sistema, kao lice koje kupuje električnu energiju za pokrivanje gubitaka zatvorenog distributivnog sistema, svojih potreba i snabdjevanje krajnjih kupaca u zatvorenom distributivnom sistemu, i posjeduje svoje primopredajno mjesto;

11) drugi subjekat, privremeno priključen na prenosni ili distributivni sistem za potrebe funkcionalnog ispitivanja, u periodu trajanja funkcionalnog ispitivanja."

U stavu 3 na kraju rečenice tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: „osim na berzansko tržište električne energije„.

Poslije stava 5 dodaju se tri nova stava koji glase:

"(6) Učesnici na tržištu električne energije iz stava 2 tač. 1 do 7 i tačke 10 ovog člana dužni su da operatoru tržišta plaćaju naknadu za rad iz člana 58 stav 2 tačka 5 ovog zakona, koju utvrđuje Agencija u skladu sa zakonom.

(7) Naknada iz stava 6 ovog člana, plaća se u skladu sa tržišnim pravilima na osnovu ugovora, koji je učesnik na tržištu dužan da zaključi sa operatorom tržišta u roku od 15 dana, od dana dostavljana i na osnovu ispostavljenog računa.

(8)Račun iz stava 7 ovog člana, je izvršna isprava u izvršnom postupku. "

Član 44

U članu 125 poslije stava 7 dodaje se novi stav koji glasi:
„(8) Operatori sistema ne mogu svoju balansnu odgovornost prenijeti na druge balansno odgovorne subjekte."

Član 45

U članu 126 stav 2 mijenja se i glasi:
"(2) Operatori sistema dužni su da operatoru tržišta dostavljaju podatke neophodne za količinski obračun odstupanja u rokovima definisanim tržišnim pravilima."

Član 46

U članu 127 stav 5 briše se.

Član 47

U članu 128 stav 1 poslije riječi „balansnim" dodaju se riječi: „i berzanskim".

Član 48

U članu 129 stav 1 tačka 1 na kraju rečenice tačka zarez zamjenjuje se zarezom i dodaju riječi: „osim berzanskim tržištem električne energije„.

U tački 5 riječi: „i njihovim međusobnim obavezama" brišu se.

U tački 10 poslije riječi: „povlašćenih proizvođača“ dodaju se riječi: „ili prodaje tu energiju i energiju iz tačke 16 ovog stava i pripadajuće garancije porijekla na berzanskom tržištu električne energije, u skladu sa propisom iz člana 23 stav 6 ovog zakona“.

Poslije tačke 15 dodaje se nova tačka koja glasi:

„16) zaključuje ugovore o otkupu električne energije po tržišnoj cijeni sa budućim proizvođačima električne energije iz obnovljivih izvora, uz prethodnu saglasnost Vlade.“

U stavu 2 riječi: „tačka 9“ zamjenjuju se riječima: „tačka 10“.

Stav 7 mijenja se i glasi:

„(7) Operator tržišta može zahtijevati da učesnik na tržištu električne energije dostavi bankarsku garanciju naplativu na prvi poziv bez prava prigovora ili drugo sredstvo obezbjeđenja plaćanja naknade za rad operatora tržišta, u slučajevima i pod uslovima propisanim tržišnim pravilima.“

Poslije stava 8 dodaju se tri nova stava koji glase:

"(9) Sredstva iz stava 1 tač. 12, 13 i 14 ovog člana i člana 126 stav 3 ovog zakona, ne smatraju se prihodom operatora tržišta.

(10) Operator tržišta dužan je da, na zahtjev, Ministarstvu dostavi podatke vezane za tržište električne energije.

(11) Podatke iz stava 1 ovog člana, učesnici na tržištu električne energije dužni su da dostavljaju operatoru tržišta u roku od sedam dana od dana dostavljanja zahtjeva.“

Član 49

Poslije člana 129 dodaju se dva nova člana koji glase:

„Isključenje učesnika sa tržišta električne energije

Član 129a

(1) Učesnik na tržištu električne energije isključuje se sa tržišta električne energije:
- na lični zahtjev;
- u slučaju mirovanja ili oduzimanja licence u skladu sa čl. 75 i 76 ovog zakona;
- u slučaju raskida ugovora sa operatorom tržišta.

(2) Učesnik na tržištu električne energje može biti privremeno isključen sa tržišta električne energije u slučaju neizvršavanja obaveza iz ugovora zaključenim sa operatorom tržišta, pod uslovima i u roku utvrđenom tržišnim pravilima.

(3) Odluku o isključenju iz stava 1 ovog člana donosi operator tržišta.

(4) Izuzetno, u slučaju mirovanja ili oduzimanja licence iz stava 1 alineja 2 ovog člana, isključenja učesnika sa tržišta električne energije vrši se na rok utvrđen odlukom Agencije, kojom je energetskom subjektu oduzeta licenca.

(5) Žalba na odluku o isključenju sa tržišta električne energije zbog mirovanja ili oduzimanja licence u smislu stava 3 ovog člana, ne odlaže izvršenje.

(6) Učesnik na tržištu iz stava 2 ovog člana, može pokrenuti postupak za ponovni prijem na tržište električne energije po proteku roka od šest mjeseci od dana njegovog isključenja, pod uslovima propisanim tržišnim pravilima.

Berzansko tržište električne energije
Član 129b

(1) Berza pruža usluge uparivanja ponude i potražnje na berzanskom tržištu električne energije, u skladu sa pravilima koje donosi.

(2) Pravilima iz stava 1 ovog člana utvrđuju se postupci, principi i standardi za organizovanje i funkcionisanje berzanskog tržišta električne energije, principi i pravila

finansijskog poravanja, način objavljivanja podataka potrebnih za funkcionisanje tržišta i druga pitanja neophodna za njegovo funkcionisanje.

(3) O prijemu učesnika na berzansko tržište električne energije odlučuje berza.

(4) Berza je dužna da usluge iz stava 1 ovog člana pruža na nepristrasan, nediskriminatoran i transparentan način, i da obezbijedi njihovu dostupnost svim učesnicima na berzi koji zadovoljavaju uslove za učešće na organizovanom tržištu.

(5) Berza ima status ugovorne strane u ugovorima o kupovini, odnosno prodaji električne energije na berzanskom tržištu električne energije.

(6) Učesnici na berzanskom tržištu električne energije su balansno odgovorni.

(7) Pravila iz stava 2 ovog člana berza objavljuje na svojoj internet stranici."

Član 50

U članu 130 stav 2 tačka 6 briše se.
U tački 7 riječi: „obavljanje i" briše se.
Dosadašnje tač. 7 do 12 postaju tač. 6 do 11.

Član 51

U članu 134 st. 2 do 5 brišu se.

Član 52

U članu 135 poslije stava 4 dodaje se novi stav koji glasi:

"(5) Organ državne uprave iz stava 3 ovog člana ne smije predlagati članove organa upravljanja energetskih subjekata koji obavljaju djelatnost proizvodnje i/ili snabdijevanja električnom energijom i izuzima se prilikom glasanja kada Vlada donosi odluku o imenovanju organa upravljanja energetskim subjektima koji obavljaju djelatnost proizvodnje i/ili snabdijevanja električnom energijom."

Član 53

U članu 138 stav 2 poslije riječi: "koju pruža" dodaju se riječi: „osim za javnu uslugu iz člana 88 stav 1 tačka 3".

Član 54

U članu 142 stav 1 tačka 14 mijenja se i glasi:
„14) utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema gasa, usklađen sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, Akcionim planom i planom razvoja susjednih prenosnih sistema, koji se ažurira najmanje svake treće godine i dostavi Agenciji na odobravanje;„.

Član 55

U članu 145 stav 1 tačka 8 riječi: „Strategijom razvoja energetike, Akcionim planom" zamjenjuju se riječima: „Nacionalnim energetskim i klimatskim planom".

Član 56

Poslije člana 152 dodaje se novi član koji glasi:

„Izolovano postrojenje za TPG
Član 152a

(1) Izolovano postrojenje za TPG, u smislu ovog zakona, je postrojenje za TPG koje nije povezano na drugi gasni sistem, u slučaju:
1) kada postoji integracija rada ili proizvodnih procesa, trgovinskih ili uslužnih djelatnosti korisnika tog postrojenja usljed tehničkih ili bezbjednosnih razloga, ili
2) kada se iz postrojenja distribuira gas vlasniku postrojenja ili njegovim povezanim subjektima.
(2) Operator postrojenja iz stava 1 ovog člana nije dužan da:
1) utvrdi petogodišnji plan razvoja za TPG postrojenja;
2) utvrdi pravila za poslovanje i funkcionisanje postrojenja za TPG;
3) objavljuje ili traži odobrenje za metodologije ili cijene odnosno naknade od strane Agencije.
(3) Kupac koji se snabdijeva iz postrojenja iz stava 1 ovog člana može podnijeti zahtjev Agenciji za preispitivanje metodologije ili cijene utvrđene od strane operatora postrojenja.
(4) U slučaju iz stava 3 ovog člana operator postrojenja dužan je da na zahtjev Agencije dostavi metodologiju po kojoj su utvrđene cijene, sa potrebnom dokumentacijom, a naročito za izračunavanje operativnih troškova, amortizacije, ukalkulisane dobiti, odnosno prihoda.
(5) Agencija je dužna da po zahtjevu iz stava 3 ovog člana odluči u roku od šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva.
(6) Odluka Agencije o odobravanju metodologije i cijena ili o utvrđivanju cijena iz stava 5 ovog člana zasniva se na principima koje Agencija primjenjuje za druge djelatnosti u oblasti gasa, najmanje u odnosu na:
1) opravdanost operativnih troškova (vezanih za upravljanje i održavanje postrojenja);
2) stope amortizacije i vrijednost sredstava;
3) povrat na sredstva;
4) kvalitet usluge.„

Član 57

U članu 163 stav 2 tačka 3 riječ „imaju" zamjenjuje se riječju „nemaju".

Član 58

Čl. 175 do 180 mijenjaju se i glase:

„ Zahtjev za priključenje

Član 175

(1) Priključenje objekta na prenosni ili distributivni sistem električne energije ili gasa pokreće vlasnik objekta ili investitor podnošenjem zahtjeva za priključenje operatoru prenosnog ili distributivnog sistema električne energije ili gasa.
(2)Priključenje objekta na prenosni ili distributivni sistem električne energije ili gasa vrši se u skladu sa pravilima iz čl. 114, 122, 143 i 146 ovog zakona, na osnovu ugovora o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju koji zaključuju podnosilac zahtjeva za priključenje i

nadležni operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije ili gasa.
(3) Operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije ili gasa dužan je da zaključi ugovor iz stava 2 ovog člana i obezbijedi prioritet u priključenju energetskih objekata za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, ako ne postoje tehnička ograničenja u prenosnom ili distributivnom sistemu i ako uređaji i instalacije objekta koji se priključuje ispunjavaju uslove utvrđene zakonom i tehničkim propisima.
(4) Operator prenosnog sistema električne energije ili gasa nema pravo da odbije priključenje novog objekta za proizvodnju električne energije, sistema za skladištenje, postrojenja za TPG ili regasifikaciju, kao i velikog industrijskog kupca, po osnovu budućih ograničenja raspoloživih kapaciteta sistema ili po osnovu mogućih dodatnih troškova koji se odnose na neophodno povećanje kapaciteta sistema.
(5) Operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije ili gasa dužan je da podnosioca zahtjeva upozna sa načinom i postupkom zaključivanja ugovora iz stava 2 ovog člana i njegovim sadržajem.

Zaključivanje ugovora o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju

Član 176

(1) Operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije ili gasa dužan je da podnosiocu zahtjeva iz člana 175 stava 1 ovog zakona dostavi prijedlog ugovora o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju u roku od 15 dana od dana prijema urednog zahtjeva.
(2) Ugovor iz stava 1 ovog člana sačinjava se na osnovu optimalnog tehno-ekonomskog rješenja za priključenje, u skladu sa pravilima koja uređuju funkcionisanje prenosnog, odnosno distributivnog sistema uz promovisanje principa adekvatnosti sistema, uz poštovanje ograničenja iz člana 8 stav 3 ovog zakona.
(3) Izuzetno od stava 1 ovog člana, rok za dostavljanje prijedloga ugovora je najduže 90 dana, od dana prijema urednog zahtjeva za:
1) proizvodne objekte snage veće od 50 kW,
2) objekte krajnjeg kupca snage priključenja veće od 150kW.
(4) Za objekte iz stava 3 ovog člana, nadležni operator izrađuje analizu mogućnosti priključenja na sistem o trošku podnosioca zahtjeva iz člana 175 stav 1 ovog zakona.
(5) Operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije ili gasa dužan je da prihvati prijedlog podnosioca zahtjeva da spor po pitanju usklađenosti prijedloga ugovora iz stava 1 ovog člana sa osnovom za sačinjavanje iz stava 2 ovog člana, povjere Agenciji na rješavanje u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 1 ovog zakona.
(6) Agencija rješava spor iz stava 5 ovog člana shodno odredbama člana 57 ovog zakona.

Sadržaj ugovora o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju

Član 177

(1) Ugovor iz člana 175 stav 2 ovog zakona, naročito sadrži: uslove za priključenje, mjesto priključenja, iznos naknade za priključnu snagu, način priključenja, tehničke uslove i rok priključenja, kao i mjesto i način mjerenja isporučene energije, kao i prava i obaveze operatora sistema i podnosioca zahtjeva nakon priključenja.
(2) Ako infrastrukturu za priključenje gradi podnosilac zahtjeva, ugovor pored podataka iz stava 1 ovog člana, sadrži i: početak i rok izgradnje infrastrukture, uključujući plan izvođenja radova, učešće operatora sistema i način praćenja pripreme i izgradnje infrastrukture, naročito u dijelu nabavke opreme i radova, rok i način vršenja konačnog finansijskog obračuna i utvrđivanja vrijednosti ostvarenog investicionog ulaganja i obavezu otkupa infrastrukture od operatora sistema, kao i početak i rok otplate anuiteta po osnovu naknade za otkup, uz poštovanje ograničenja iz člana 8 stav 3 ovog zakona.
(3) Elementi ugovora iz st. 1 i 2 ovog člana utvrđuju se u skladu sa zakonom i tehničkim

propisima, uzimajući u obzir postojeće i planirano stanje sistema.
(4) Podnosilac zahtjeva koji je zaključio ugovor iz člana 175 ovog zakona, dužan je da plati naknadu za priključnu snagu iz st. 1 i 2 ovog člana, u roku od 15 dana od dana zaključenja ugovora.
(5) Tehničke propise koji se odnose na izgradnju, održavanje i korišćenje energetskih objekata koji nijesu obuhvaćeni zakonom kojim se uređuje izgradnja objekata utvrđuje Ministarstvo.

Obavještenje o ispunjenosti ugovornih obaveza podnosioca zahtjeva

Član 178

(1) Operator prenosnog ili distributivnog sistema dužan je da, u roku od 15 dana od dana prijema obavještenja o ispunjenosti ugovornih obaveza podnosioca zahtjeva, cijeni ispunjenost obaveza iz ugovora iz člana 175 stav 2 ovog zakona.
(2)U slučaju ispunjenosti uslova iz stava 1 ovog člana, operator prenosnog ili distributivnog sistema obavještava podnosioca zahtjeva da može zaključiti ugovor o snabdijevanju sa izabranim snabdijevačem i druge ugovore u skladu sa ovim zakonom.

Mjesto priključenja i mjerenja

Član 179

(1) Operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije ili gasa dužan je da mjerni uređaj, odnosno mjerno-regulacionu stanicu za priključenje objekta krajnjeg kupca, odnosno proizvođača energije na sistem ugradi kao svoje sredstvo i održava, obezbjeđuje tačnost mjerenja i vrši mjerenje energije.
(2) Mjesto predaje energije između energetskih subjekata, odnosno između energetskog subjekta i krajnjeg kupca je mjerni uređaj, odnosno mjerno regulaciona-stanica iz stava 1 ovog člana.
(3) Mjesto razgraničenja odgovornosti između energetskih subjekata međusobno, odnosno energetskog subjekta i krajnjeg kupca je mjesto priključenja objekta energetskih subjekata, odnosno kupca na prenosni ili distributivni sistem.
(4) Mjesto priključenja na prenosni ili distributivni sistem električne energije ili gasa određuje nadležni operator sistema.

Naknada za priključenje

Član 180

(1) Podnosilac zahtjeva za priključenje ili povećanje priključne snage, odnosno kapaciteta na prenosni ili distributivni sistem električne energije ili gasa dužan je da plati naknadu za priključnu snagu.
(2) Visinu naknade iz stava 1 ovog člana, utvrđuje nadležni operator sistema na osnovu jedinične naknade, u skladu sa metodologijom iz člana 112 stav 1 tačka 31 odnosno člana 116 stav 1 tačka 12 ovog zakona.
(3) Naknada utvrđena u skladu sa stavom 2 ovog člana mora biti jednaka za priključke iste snage na istom naponskom nivou.
(4) Prihod nadležnog operatora sistema ostvaren po osnovu naknade iz stava 1 ovog člana predstavlja ostali prihod iz člana 59 stav 8 ovog zakona."

Član 59

Član 181 briše se.

Član 60

Čl. 182 do 185 mijenjaju se i glase:

"Prijavljivanje ugovora o snabdijevanju

Član 182

(1) Snabdjevač i krajnji kupac energije mogu da zaključe ugovor o snabdijevanju električnom energijom ili gasom nakon obavještenja nadležnog operatora prenosnog ili distributivnog sistema električne energije ili gasa da je krajnji kupac ispunio obaveze iz ugovora iz člana 175 stav 2 ovog zakona, koje se odnose na priključenje na sistem.
(2) Snabdjevač je dužan da, prije početka snabdijevanja krajnjeg kupca, operatoru sistema prijavi ugovor, odnosno svaku promjenu ugovora i dostavi podatke o: krajnjem kupcu, mjestu primopredaje energije, vrsti ugovora i periodu snabdijevanja.
(3) Operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije ili gasa, dužan je da na osnovu ugovora iz stava 2 ovog člana, priključi objekat krajnjeg kupca na prenosni ili distributivni sistem u roku koji ne može biti duži od sedam dana, od dana prijavljivanja.
(4) Nakon izvršenog priključenja operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije ili gasa, sa nadležnim snabdjevačem zaključuje ugovor o korišćenju prenosnog ili distributivnog sistema.

Privremeno priključenje

Član 183

(1) Na prenosni ili distributivni sistem električne energije ili gasa mogu se privremeno priključiti:
1) objekti privremenog karaktera i gradilišta koji su izgrađeni u skladu sa zakonom;
2) objekti za koje je odobren probni rad i funkcionalno ispitivanje u skladu sa zakonom.
(2) Objekti iz stava 1 ovog člana priključuju se na osnovu obavještenja nadležnog operatora prenosnog ili distributivnog sistema električne energije ili gasa iz člana 182 stav 1 ovog zakona i ugovora o snabdijevanju.
(3) Osim obavještenja iz stava 2 ovog člana, podnosilac zahtjeva za priključenje na prenosni odnosno distributivni sistem, koji je zaključio ugovor iz člana 175 stav 2 ovog zakona, dužan je da za period privremenog priključenja zaključi i ugovor o korišćenju prenosnog odnosno distributivnog sistema, ugovor o snabdijevanju, a na zahtjev operatora ugovor o otkupu energije i ugovor o balansnoj odgovornosti.

Procjena vrijednosti izgrađene infrastrukture

Član 184

(1) U slučaju kada podnosilac zahtjeva izgradi infrastrukturu za priključenje o svom trošku, u skladu sa ugovorom iz člana 177 stav 2 ovog zakona, operator sistema je dužan da obezbijedi procjenu vrijednosti tako izgrađene infrastrukture angažovanjem nazavisnog procjenitelja.
(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana,vrijednost izgrađene infrastrukture na naponskom nivou 0/4 kV, nadležni operator utvrđuje na osnovu cjenovnika za otkup infrastrukture.
(3) Agencija može po potrebi u postupku davanja saglasnosti na cjenovnik iz stava 2 ovog člana angažovati nezavisnog procjenitelja.

Ugovor o otkupu

Član 185

(1) Operator sistema vrši otkup izgrađene infrastrukture iz člana 184 ovog zakona na osnovu ugovora o otkupu koji se zaključuje najkasnije u roku od šest mjeseci, od dana dobijanja upotrebne dozvole odnosno drugog akta nadležnog organa, u skladu sa zakonom.

(2) Ugovorom iz stava 1 ovog člana uređuju se međusobna prava i obaveze operatora i investitora i utvrđuje iznos naknade za otkup infrastrukture, koja se sastoji od vrijednosti utvrđene u skladu sa članom 184 ovog zakona i kamate, obračunate za period otplate koja je jednaka stopi povrata na pozajmljeni kapital, utvrđenoj kao trogodišnji ponderisani prosjek kamatnih stopa ugovorenih na aktivna dugoročna kreditna zaduženja mrežnih operatora u Crnoj Gori, koja važi za regulatornu godinu u kojoj se zaključuje ugovor o otkupu.
(3) Operator je dužan da ponudi investitoru ispatu naknade iz stava 2 ovog člana u najviše 20 jednakih godišnjih anuiteta.
(4) Danom zaključivanja ugovora iz stava 1 ovog člana izgrađena infrastruktura postaje dio prenosnog ili distributivnog sistema i evidentira se kao osnovno sredstvo u poslovnim knjigama operatora sistema, a otplata anuiteta vrši se u skladu sa dinamikom utvrđenom ugovorom iz člana 175 stav 2 ovog zakona.
(5) Vrijednost osnovnog sredstva iz stava 4 ovog člana, uračunava se u osnovicu za utvrđivanje povrata na sredstva iz člana 60 stav 1 ovog zakona do vrijednosti osnovnih sredstava utvrđenih na osnovu člana 8 stav 3 ovog zakona.„

Član 61

U članu 186 stav 2 riječi: „na osnovu izdate energetske saglasnosti nadležnog operatora sistema" zamjenjuju se riječima: "odnosno, novi korisnici na osnovu ugovora iz člana 175 ovog zakona".
St. 3 i 4 mijenjaju se i glase:
"(3)Operator sistema dužan je da utvrđuje trogodišnje programe otkupa infrastrukture iz člana 175 ovog zakona i stava 2 ovog člana, po vrstama sredstava i lokacijama i da infrastrukturu uključi u razvojni, odnosno investicioni plan.
(4) Operator sistema dužan je da plati vlasniku naknadu koja se sastoji od iznosa korigovane vrijednosti infrastrukture, utvrđene u izvještaju nezavisnog procjenitelja koji nije stariji od šest mjeseci od dana zaključivanja ugovora i kamate iz člana 185 ovog zakona."
Poslije stava 6 dodaje se novi stav koji glasi:
„(7) Ako se zaključuje ugovor o otkupu u slučaju iz st. 1 i 2 ovog člana, operator sistema će odrediti novo mjesto priključenja korisnika."

Član 62

U članu 187 st. 3 i 4 mijenjaju se i glase:
"(3) Operator sistema pokreće postupak otkupa infrastrukture dostavljanjem predloga za zaključivanje ugovora vlasniku infrastrukture, u skladu sa programom iz člana 186 stav 3 ovog zakona.
(4) Do zaključivanja ugovora o otkupu prema odobrenom programu iz člana 186 stav 3 ovog zakona korisnik sistema dužan je da, radi obezbjeđenja nesmetanih tokova električne energije operatorima sistema omogući korišćenje opreme koja je potrebna za funkcionisanje prenosnog ili distributivnog sistema i da održava tu infrastrukturu u funkcionalnom stanju."
Poslije stava 4 dodaje se novi stav koji glasi:
„(5)U slučaju dostavljanja predloga za zaključivanje ugovora iz stava 3 ovog člana ili rješenja o garantovanju prava na otkup u skladu sa zakonom, korisnik sistema je dužan da omogući operatoru sistema priključenje novih korisnika ako za to postoje kapaciteti."

Član 63

U članu 196 stav 2 poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi:
„3) vodi evidencije o fakturisanoj realizaciji i naplati električne energije ili gasa pojedinačno za sve grupe kupaca iz stava 1 ovog člana, u skladu sa propisom kojim se uređuje elektronska uprava, i tu evidenciju daje na uvid po zahtjevu nadležnog organa."

Član 64

U članu 204 stav 1 mijenja se i glasi:

„(1) Krajnji kupac ima pravo na otklanjanje tehničkih i drugih smetnji u isporuci energije od strane nadležnog energetskog subjekta, čiji uzrok nije na unutrašnjoj instalaciji kupca."

Član 65

U članu 205 poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:
"(4) Snabdjevač je dužan da na računu ili promotivnom materijalu uz račun krajnjem kupcu učini dostupnim najmanje jednom godišnje informacije o uticajima na životnu sredinu, u odnosu na emisije ugljendioksida i druge štetne emisije koje nastaju u proizvodnji električne energije iz svih izvora energije korišćenih za snabdijevanje kupaca električnom energijom u prethodnoj godini."
U stavu 4 tač. 2 i 3 brišu se.
Dosadašnje tač. 4 i 5 postaju tač. 2 i 3.
Dosadašnji st. 4, 5 i 6 postaju st. 5, 6 i 7.

Član 66

U članu 206 stav 1 mijenja se i glasi:
„ (1) Snabdjevač i krajnji kupac dužni su da u pisanoj formi zaključe ugovor o snabdijevanju."

U stavu 2 poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi:
„2a) elemente ugovora o korišćenju prenosnog ili distributivnog sistema;".

Član 67

U članu 209 poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„(3) Nadležni organ lokalne uprave izdaje dozvolu za obavljanje djelatnosti iz oblasti toplotne energije, u skladu sa uslovima utvrđenim propisom iz člana 211 stav 4 ovog zakona."

Član 68

U članu 211 stav 4 poslije tačke 1 dodaje se nova tačka koja glasi:

„1a) uslove za obavljanje djelatnosti iz člana 3 stav 1 tač. 17, 18 i 19 ovog zakona;".

Član 69

U članu 222 stav 2 tačka 5 riječi: „ priključenju i" brišu se.
U tački 6 riječi: „ili isteka ugovora o priključenju ili" brišu se.

Član 70

U članu 229 stav 1 poslije tačke 3 dodaje se nova tačka koja glasi:
„3a)narede vlasnicima i nosiocima drugih prava na nepokretnostima koje se nalaze ispod, iznad ili pored energetskog objekta da omoguće pristup operatorima sistema radi izvođenja radova kojima se uspostavlja snabdijevanje električnom energijom ili se otklanja konkretna opasnost po ljude i imovinu;".

Član 71

U članu 231 stav 1 poslije tačke 3 dodaju se dvije nove tačke koje glase:

„3a) obavlja energetsku djelatnost protivno uslovima iz licence (član 65 stav 3);
3b) obavlja energetsku djelatnost nakon isteka perioda na koji je licenca izdata (član 66 stav 1);"

Poslije tačke 6 dodaje se nova tačka koja glasi:
„6a) obavlja energetsku djelatnost nakon privremenog oduzimanja ili oduzimanja licence (član 76 st. 2 i 4);"

Tačka 21 mijenja se i glasi:
»21) kao snabdjevač koji vrši snabdijevanje kupca - proizvođača iz stava 1 ovog člana ne otkupljuje višak proizvedene električne energije po cijeni energije iz ugovora o snabdijevanju (član 96 stav 5 ovog zakona);"

Tačka 22 mijenja se i glasi:
"22) kao operator distributivnog sistema snabdijevaču i operatoru tržišta električne energije mjesečno ne dostavlja podatke o mjerenju na mjestu konekcije kupca-proizvođača distributivnog sistema, a na zahtjev Agencije, Ministarstva ili operatora tržišta električne energije i podatke o mjerenju ukupne proizvedene električne energije (član 96 stav 4);"

Poslije tačke 22 dodaju se 3 nove tačke koje glase:
"22a) kao snabdijevač ne vrši finalni obračun količina predate i preuzete električne energije 1. aprila svake godine za prethodnih 12 mjeseci, i ako obračunati višak ne plati kupcu-proizvođaču po cijeni energije iz ugovora o snabdijevanju, bez obračunavanja naknada utvrđenih ovim zakonom, u tarifi u kojoj je energija proizvedena (član 96 stav 9);

22b) kao snabdjevač obračunati višak energije iz stava 9 ovog člana ne plati kupcu-proizvođaču u roku od 30 dana od dana obračuna, ako ugovorom o snabdijevanju nije drugačije utvrđeno (član 96 stav 10);

22v) kao operator prenosnog ili distributivnog sistema na koji je priključen objekat koji koristi obnovljive izvore energije ili visokoefikasnu kogeneraciju, na zahtjev proizvođača električne energije ne izda potvrdu da je obezbijedio mjerenje količine električne energije u skladu sa članom 99 stavo 2 ovog zakona (član 99 stav 4);".

Tačka 35 mijenja se i glasi:
„35) kao operator prenosnog sistema električne energije polazeći od stanja i stepena iskrišćenosti sistema, ne utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema i ne dostavi ga Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. juna godine koja prethodi prvoj godini regulatornog perioda, usklađenog sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom". (član 112, stav 2 tačka 27);"

Tačka 36 mijenja se i glasi:
"36) kao operator prenosnog sistema električne energije, prema potrebama korisnika sistema u skladu sa prostorno-planskim dokumentima, ne utvrdi investicioni plan za period koji odgovara dužini regulatornog perioda i ne dostavi ga Agenciji na davanje saglasnosti zajedno sa planom iz tačke 27 ovog člana (član 112, stav 2 tačka 28);"

Tačka 51 mijenja se i glasi:

"51) kao operator distributivnog sistema električne energije, polazeći os stanja I stepena iskorišćenost Sistema, ne utvrdi desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema, koji se ažurira svake pete godine i ne dostavi ga Agenciji na davanje saglasnosti najkasnije do 1. juna godine koja prethodi prvoj godini regulatornog perioda (član 116 stav 1 tačka 5);

Tačka 54 mijenja se i glasi:

"54)kao operator distributivnog sistema elktrične energije ne utvrdi i ne zaključi formularne ugovore, kojima se reguliše korišćenje distributivnog sistema sa korisnicima sistema i nabavka električne energije za pokrivanje gubitaka u distribuciji sa ponuđečima na tržištu (član 116 stav 1 tačka 9);"

Poslije tačke 74 dodaju se dvije nove tačke koje glase:
"74a) kao učesnici na tržištu električne energije iz člana 124 stav 2 tač. 1 do 7 i tačka 10 ovog zakona, operatoru tržišta ne plaćaju naknadu za rad iz člana 58 stav 2 tačka 5 ovog zakona, koju utvrđuje Agencija u skladu sa zakonom (član 124 stav 6);

74b) kao učesnici na tržištu električne energije naknadu iz člana124 stav 6 ovog zakona, koja se plaća u skladu sa tržišnim pravilima ne zaključi poseban ugovor sa operatorom tržišta u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja i na osnovu ispostavljenog računa (član 124 stav 7);".

Poslije tačke 76 dodaje se nova tačka koja glasi:
"76a) kao operatori sistema svoju balansnu odgovornost prenesu na druge balansno odgovorne subjekte.(član 125 stav 8)."

Tačka 77 mijenja se i glasi:
"kao operatori sistema operatoru tržišta ne dostavljaju podatke neophodne za količinski obračun odstupanja u rokovima definisanim tržišnim pravilima (126 stav 2);«

Poslije tačke 78 dodaju se dvije nove tačke koje glase:
"78a) kao operator tržišta, na zahtjev, Ministarstvu ne dostavi podatke vezane za tržište električne energije (član 129 stav 10);

78b) kao učesnici na tržištu električne energije podatke iz člana 129 stav 1 ovog zakona, ne dostavljaju operatoru tržišta u roku od sedam dana od dana dostavljanja zahtjeva (član 129 stav 11);".

Poslije tačke 81 dodaje se nova tačka koja glasi:
„81a) kao organ državne uprave iz člana 135 stav 3 ovog zakona predlaže članove organa upravljanja energetskih subjekata koji obavljaju djelatnost proizvodnje i/ili snabdijevanja električnom energijom (član 135 stav 5);".

Tačka 83 mijenja se i glasi: "83)kao energetski subjekat koji pruža javne usluge ne vodi odvojeno poslovne knjige i ne sastavlja odvojene finansijske izvještaje za svaku javnu uslugu koju pruža, osim za javnu uslugu iz člana 88 stav 1 tačka 3 (član 138 stav 2)"

Tačka 90 mijenja se i glasi:
»kao operator prenosnog sistema gasa, ne utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema gasa, usklađen sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom i planom razvoja susjednih prenosnih sistema, koji se ažurira najmanje svake treće godine i ne dostavi Agenciji na odobravanje (član 142 stav 1 tačka 14)«

Tačka 98 mijenja se i glasi:
»kao operator distributivnog sistema gasa, ne utvrdi desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema gasa u skladu sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom i desetogodišnjim planom razvoja prenosnog sistema gasa, koji se ažurira najmanje svake treće godine i ne dostavi Agenciji na odobravanje (član 145 stav 1 tačka 8)«

Poslije tačke 98 dodaje se nova tačka koja glasi:
»98a) uslučaju iz člana 152a stav3 ovog zakona kao operator postrojenja za TPG, na zahtjev Agencije ne dostavi metodologiju po kojoj su utvrđene cijene, sa potrebnom dokumentacijom, a naročito za izračunavanje operativnih troškova, amortizacije, ukalkulisane dobiti, odnosno prihoda (član 152 a stav 4);«

Član 72

Poslije člana 231 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 231a

(1)Novčanom kaznom u iznosu od 1% do 10% ukupnog godišnjeg prihoda u finansijskoj godini koja je prethodila godini u kojoj je prekršaj učinjen kazniće se pravno lice, ako:
1) kao operator prenosnog sistema električne energije ne obezbijedi nediskriminatorni tretman svih korisnika sistema, posebno u odnosu na povezane subjekte (član 112 stav 2).

2) kao operator prenosnog sistema gasa, pod nediskriminatornim uslovima, ne pruža usluge korisnicima sistema ili kategorijama korisnika sistema, bez davanja prioriteta svojim povezanim subjektima (član 142 stav 1 tačka 6).
(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 500 do 4000 eura. »

Član 73

U članu 232 stav 1 tačka 1 briše se.

Tačka 2 mijenja se i glasi:

"2) kao operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije ili gasa ne zaključi ugovor iz člana 175 stav 2 ovog zakona i ne obezbijedi prioritet u priključenju energetskih objekata za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, ako ne postoje tehnička ograničenja u prenosnom ili distributivnom sistemu i ako uređaji i instalacije objekta koji se priključuje ispunjavaju uslove utvrđene zakonom i tehničkim propisima (član 175 stav 3);"

Poslije tačke 2 dodaju se dvije nove tačke koje glase:
"2a) kao operator prenosnog sistema električne energije ili gasa odbije priključenje novog objekta za proizvodnju električne energije, sistema za skladištenje, postrojenja za TPG ili regasifikaciju, kao i velikog industrijskog kupca, po osnovu budućih ograničenja raspoloživih kapaciteta sistema ili po osnovu mogućih dodatnih troškova koji se odnose na neophodno povećanje kapaciteta sistema (član 175 stav 4);

2b) kao operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije ili gasa ne upozna podnosioca zahtjeva sa načinom i postupkom zaključivanja ugovora iz člana 15 stav 2 ovog zakona i njegovim sadržajem.« (član 175 stav 5);".

Tačka 3 mijenja se i glasi:
"3) kao operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije ili gasa podnosiocu zahtjeva iz člana 175 stava 1 ovog zakona ne dostavi prijedlog ugovora iz člana 175 stav 2, u

roku od 15 dana od dana prijema urednog zahtjeva (član 176 stav 1);".

Poslije tačke 3 dodaje se nova tačka koja glasi:
"3a) kao podnosilac zahtjeva koji je zaključio ugovor iz člana 175 ovog zakona, ne plati naknadu za priključnu snagu iz člana 177 st. 1 i 2 ovog zakona, u roku od 15 dana od dana zaključenja ugovora (član 177 stav 4);".

Tačka 4 mijenja se i glasi:
"4) kao operator prenosnog ili distributivnog sistema, u roku od 15 dana od dana prijema obavještenja o ispunjenosti ugovornih obaveza podnosioca zahtjeva, ne cijeni ispunjenost obaveza iz ugovora iz člana 175 stav 2 ovog zakona i ako su ispunjene sve obaveze, ne obavjesti podnosioca zahtjeva da može zaključiti ugovor o snabdijevanju sa izabranim snabdijevačem i druge ugovore u skladu sa ovim zakonom (član 178)«

Poslije tačke 4 dodaju se dvije nove tačke koje glase:
"4a) kao operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije ili gasa mjerni uređaj, odnosno mjerno-regulacionu stanicu za priključenje objekta krajnjeg kupca, odnosno proizvođača energije na sistem ne ugradi kao svoje sredstvo i ne održava, ne obezbjeđuje tačnost mjerenja i ne vrši mjerenje energije (član 179 stav 1);

4b) kao podnosilac zahtjeva za priključenje ili povećanje priključne snage, odnosno kapaciteta na prenosni ili distributivni sistem električne energije ili gasa ne plati naknadu za priključnu snagu (član 180 stav 1);".

Tačka 5 mijenja se i glasi:
"5)kao snabdjevač prije početka snabdijevanja krajnjeg kupca, operatoru sistema ne prijavi ugovor, odnosno svaku promjenu ugovora i ne dostavi podatke o: krajnjem kupcu, mjestu primopredaje energije, vrsti ugovora i periodu snabdijevanja (član 182 stav 2); ".

Poslije tačke 5 dodaje se sedam novih tačaka koje glase:
"5a) kao operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije ili gasa, na osnovu ugovora iz člana 182 stav 2 ovog zakona, ne priključi objekat krajnjeg kupca na prenosni ili distributivni sistem u roku koji ne može biti duži od sedam dana, od dana prijavljivanja (član 182 stav 3);

5b)kao podnosilac zahtjeva za priključenje na prenosni odnosno distributivni sistem, koji je zaključio ugovor iz člana 175 stav 2 ovog zakona, osim obavještenja iz člana 183 stav 2 ovog zakona za period privremenog priključenja ne zaključi i ugovor o korišćenju prenosnog, odnosno distributivnog sistema, ugovor o snabdijevanju, a na zahtjev operatora ugovor o otkupu energije i ugovor o balansnoj odgovornosti (član 183 stav 3);

5g) kao operator ne ponudi investitoru isplatu naknade iz člana 185, stav 2, u najviše 20 jednakih godišnjih anuiteta (član 185 stav 3);

5d) kao operator sistema ne utvrđuje trogodišnje programe otkupa infrastrukture iz čl. 175 i 186 stav 2 ovog zakona, po vrstama sredstava i lokacijama i infrastrukturu uključi u razvojni, odnosno investicioni plan (član 186 stav 3);

5dj) kao operator sistema ne plati vlasniku naknadu koja se sastoji od iznosa korigovane vrijednosti infrastrukture, utvrđene u izvještaju nezavisnog procjenitelja koji nije stariji od šest mjeseci prije dana zaključivanja ugovora i kamate iz člana 185 ovog zakona (član 186 stav 4);

5e) kao korisnik sistema do zaključivanja ugovora o otkupu prema odobrenom programu iz člana 186 stav 3 ovog zakona korisnik sistema, radi obezbjeđenja nesmetanih tokova električne energije operatorima sistema ne omogući korišćenje opreme koja je potrebna za

funkcionisanje prenosnog ili distributivnog sistema i ne održava tu infrastrukturu u funkcionalnom stanju, a u slučaju pokrenute inicijative u smislu člana 187 stav 3 ovog zakona, ili rješenja o garantovanju prava na otkup u skladu sa zakonom, ne omogući operatoru sistema priključenje novih korisnika ukoliko za to postoje kapaciteti (član 187 stav 4);

5ž) kao snabdjevač i krajnji kupac u pisanoj formi ne zaključi ugovor o snabdijevanju". (član 206 stav 1);"

Član 74

Poslije člana 234 dodaje se novi član koji glasi:

"Rok za zaključenje ugovora
Član 234a

Operator prenosnog sistema i operator distributivnog sistema električne energije zaključiće ugovor kojim se regulišu međusobna prava i obaveze na mjestu razgraničenja odgovornosti, do 31. decembra 2020.godine."

Član 75

Poslije člana 235 dodaju se dva nova člana koji glase:

„Rokovi za donošenje propisa
Član 235a

(1) Propisi iz člana 8a stav 5, člana 18 stav 4, člana 95 stav 5 i člana 177 stav 5 ovog zakona, donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2)Pravila iz člana 100 stav 7 ovog zakona donijeće se u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(3) Propis iz člana 100 stav 10 ovog zakona uskladiće se sa odredbama ovog zakona u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(4) Propis iz člana 103 stav 2 ovog zakona operator tržišta je dužan da donese u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu propisa iz stava 3 ovog člana.

(5) Do donošenja propisa iz st. 1, 3, 4, i 5 ovog člana primjenjivaće se propisi koji su donijeti na osnovu Zakona o energetici („Službeni list CG", br. 5/16 i 51/17).

Rokovi za uspostavljanje elektronskih registara i evidencija
Član 235b

Registri i evidencije iz čl. 67, 80, 103, 109, 112, 116, 129, 142, 150, 152 i 209 ovog zakona uspostaviće se u elektronskoj formi, u skladu sa zakonom kojim se uređuje elektronska uprava u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona."

Član 76

Poslije člana 236 dodaju se dva nova člana koji glase:

„Primjena propisa
Član 236a

Propis iz člana 100 stav 7 ovog zakona, primjenjivaće se nakon prijema operatora tržišta u Evropsko udruženje organizacija koje izdaju garancije porijekla.

Primjena strateških dokumenata
Član 236b

Strategija razvoja energetike Crne Gore do 2030. godine, Nacionalni akcioni plan korišćenja energije iz obnovljivih izvora do 2020. godine, lokalni energetski planovi donijeti na osnovu Zakona o energetici ("Službeni list CG" br. 28/10, 6/13 i 10/15) primjenjivaće se do donošenja novih razvojnih dokumenata u skladu sa ovim zakonom.

Izvještavanje o realizaciji Nacionalnog akcionog plana korišćenja energije iz obnovljivih izvora energije do 2020. godine, nastaviće se u skladu sa odredbama Zakona o energetici ("Službeni list CG", br. 5/16 i 51/17).

Nacionalni energetski i klimatski plan i Akcioni plan razvoja i korišćenja daljinskog grijanja i/ili hlađenja i vosokoefikasne kogeneracije, donijeće se u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona."

Član 77

Poslije člana 241 dodaju se tri nova člana koji glase:

„Rok za preuzimanje poslova izdavanja garancija porijekla
Član 241a

(1) Operator tržišta će preuzeti poslove Agencije na izdavanju garancija porijekla u roku od 15 dana, od dana stupanja na dana snagu propisa iz člana 235a stav 4 ovog zakona.
(2) Do preuzimanja poslova iz stava 1 ovog člana od strane operatora tržišta, Agencija će nastaviti da izdaje garancije porijekla u skladu sa odredbama Zakona o energetici ("Službeni list CG", br. 5/16 i 51/17).

Prenos sredstava
Član 241b

(1) Agencija je dužna da sredstva prikupljena u skladu sa finansijskim planom za nabavku softverske aplikacije za vođenje registra garancija porijekla, u skladu sa pravilima evropskog udruženja organizacija koje izdaju garancije porijekla, prenese operatoru tržišta u roku od 15 dana od dana preuzimanja poslova u skladu sa članom 241a stav 1 ovog zakona.
(2) Sredstva iz stava 1 ovog člana ne mogu imati karakter ostalih prihoda prilikom utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda operatora tržišta.
(3) Sredstva iz stava 1 ovog člana mogu se koristiti isključivo za namjenu za koju su prikupljena.

Uspostavljanje berzanskog tržišta električne energije
Član 241c

(1) Berza, operator prenosnog sistema, operator tržišta i snabdjevač iz člana 248 stav 2 ovog zakona, dužni su da uspostave berzansko tržište električne energije u roku od sedam mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.
(2) Radi uspostavljanja berzanskog tržišta električne energije berza, operator prenosnog sistema, operator tržišta i snabdjevač iz člana 248 stav 2 ovog zakona dužni su da zaključe ugovore u skladu sa započetim postupkom odabira strateškog partnera, u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.
(3) Berza i operator prenosnog sistema dužni su da, u okviru svojih djelatnosti, obezbijede uslove za povezivanje berzanskog tržišta električne energije sa najmanje jednim berzanskim tržištem električne energije u roku od 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.
(4) Nakon uspostavljanja berzanskog tržišta električne energije, nabavke električne energije iz člana 111 stav 4 i člana 115 stav 5 ovog zakona, obavljaće se na tom tržištu."

Član 78

Poslije člana 246 dodaje se novi član koji glasi:

"Rok za zaključivanje ugovora

Član 246a

(1)Kupac koji je priključen na prenosni ili distributivni sistem bez saglasnosti za priključenje, a ispunjava uslove utvrđene tehničkim propisima i snabdijevač dužni su da najkasnije do 31.decembra 2021. godine zaključe ugovor o snabdijevanju.

(2) Ispunjenost uslova iz stava 1 ovog člana, kupac dokazuje odgovarajućim atestom i jednopolnom šemom instalacije, o čemu operator sistema dostavlja obavještenje izabranom snabdjevaču.

(3) Kupac iz stava 1 ovog člana, dužan je da plati naknadu za priključnu snagu prema snazi iskazanoj u jednopolnoj šemi instalacije iz stava 2 ovog člana.

(4) Nakon potpisivanja ugovora iz stava 1 ovog člana operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije ili gasa, sa nadležnim snabdjevačem zaključuje ugovor o korišćenju prenosnog ili distributivnog sistema."

Član 79

Poslije člana 248 dodaje se novi član koji glasi:

„Ugovorni odnos po pristupu i obustava isporuke električne energije

Član 248a

(1) Za kupce iz člana 248 stav 1 ovog zakona koji nijesu zaključili ugovor o snabdijevanju u pisanoj formi, do njegovog zaključenja smatraće se da su snabdjevač i kupac u ugovornom odnosu po pristupu.

(2) Snabdjevač ima pravo da kupcu iz člana 248 stav 2 ovog zakona obustavi isporuku električne energije, ako i nakon pisanog zahtjeva snabdjevača za zaključenje ugovora o snabdijevanju, kupac odbije da zaključi ugovor o snabdijevanju.

(3) Snabdjevač iz člana 248 stav 1 ovog zakona dužan je da do 1. januara 2021. godine zaključi ugovore o snabdijevanju sa krajnjim kupcima, koji na dan stupanja na snagu ovog zakona nemaju zaključen ugovor o snabdijevanju u pisanoj formi, u skladu sa ovim zakonom.

(4) Realizacija obaveze iz stava 1 ovog člana vrši se nakon prijema obavještenja iz člana 246a stav 2 ovog zakona."

Član 80

U članu 249 stav 1 tačka 6 briše se.

Član 81

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore".

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energetici sadržan je u članu 16 stav 1 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je propisano da se zakonom, u skladu sa Ustavom, uređuju i druga pitanja od interesa za Crnu Goru.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakonom o energetici („Službeni list CG", br. 5/16 i 51/17), određene su energetske djelatnosti i uređeni uslovi i način njihovog obavljanja radi kvalitetnog i sigurnog snabdijevanja krajnjih kupaca energijom, podsticanja proizvodnje energije iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije, način organizovanja i upravljanja tržištem električne energije i gasa, kao i druga pitanja od značaja za energetiku.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energetici donosi se u cilju pojednostavljenja i skraćenja postupka priključenja objekata korisnika na elektroenergetski sistem, preciziranja zakonskog okvira za berzanski oblik trgovanja električnom energijom, kao i usklađivanja postupka izdavanja i korišćenja garancija porijekla sa pravilima evropskog udruženja organizacija koje izdaju garancije porijekla. Takođe, ovim izmjenama zakona se vrši preciziranje odredbi kojima se uređuje obavljanje energetskih djelatnosti u oblasti gasa i toplotne energije i propisuju povoljniji uslovi za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora ili visokoefikasne kogeneracije za sopstvene potrebe.
Izmjenama i dopunama ovog zakona, obezbijediće se uslovi za efikasnije funkcionisanje tržišta električne energije, kao i obezbjeđivanje potpune nezaviznosti operatora prenosnog sistema električne energije.

III. USAGLAŠENOST SA EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Zakon o energetici („Službeni list CG", broj 5/16 i 51/17) je usklađen sa ključnim zahtjevima relevantnih direktiva Evropske Unije iz oblasti energetike.
Pojedinim izmjenama i dopunama Zakona izvršeno je dodatno usklađivanje sa zahtjevima Direktive 2009/72/EZ o zajedničkim pravilima za unutrašnje tržište električne energije, Direktive 2009/73/EZ o zajedničkim pravilima za unutrašnje tržište prirodnog gasa i Regulative (EU) 2018/1999 o upravljanju energetskom unijom i djelovanjem u području klime.

IV OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

U članu 1 vrši se dopuna člana 6 stav 1 važećeg zakona, na način da se definišu novi izrazi koji se upotrebljavaju u izmijenjenim odredbama ovog zakona.
U članu 2 vrše se izmjene člana 7 važećeg zakona, na način da se kao osnovni strateški dokument u oblasti energetike uvodi Opšte smjernice energetske politike, kojom se utvrđuju dugoročni ciljevi, ekonomski i institucionalno-organizacioni okvir energetskog razvoja. U skladu sa Opštim smjernicama energetske politike vrši se planiranje energetskog razvoja kroz sljedeće planske dokumente: nacionalni energetski i klimatski plan Crne Gore, akcioni plan razvoja i korišćenja daljinskog grijanja i/ili hlađenja i visokoefikasne kogeneracije, lokalni energetski planovi i energetski bilans. Umjesto strategije razvoja energetike Crne Gore, akcionog plana za sprovođenje strategije razvoja energetike Crne Gore, akcionog plana korišćenja energije iz obnovljivih izvora i akcionog plana za energetsku efikasnost uvodi se novi integralni strateški dokument „nacionalni energetski i klimatski plan Crne Gore", koji se

izrađuje i sprovodi u skladu sa Regulativom (EU) 2018/1999 o upravljanju energetskom unijom i djelovanjem u području klime.

U članu 3 vrši se dopuna člana 8 važećeg zakona, na način da se posle stava 2 dodaje novi stav.

Planiranje energetskog razvoja usmjereno je na postizanje ciljeva propisanih Zakonom. Naime, usmjereno je na obezbjeđenje održive proizvodnje energije, razvoj različitih izvora energije i podsticanje privatnog sektora u oblasti energetike, s jedne strane, i na obezbjeđenje zaštite krajnjih kupaca energije, s druge strane. Novim konceptom priključenja, koji je predložen ovim izmjenama i dopunama Zakona, obezbjeđuje se jednostavnija i brža procedura priključenja budućih korisnika prenosnog i distributivnog sistema. Koncept podrazumijeva mogućnost da budući korisnici sami grade infrastrukturu potrebnu za priključenje, kada operatori sistema nijesu u mogućnosti da je izgrade u traženom roku, kao i pravo i obavezu otkupa te infrastrukture od strane operatora sistema. S obzirom da izgradnja novih elementata sistema direktno utiče na cijene po kojima svi korisnici plaćaju korišćenje prenosnog i distributivnog sistema, neophodno je obezbijediti njihovu zaštitu kroz utvrđivanje maksimalnog dozvoljenog rasta vrijednosti osnovnih sredstava operatora sistema po osnovu investicija i programa otkupa, kako je i predloženo novim stavom koji se dodaje u član 8 Zakona.

U članu 4 poslije člana 8 važećeg zakona, dodaju se dva nova člana (Član 8a i Član 8b). U članu 8a propisuje se sadržaj nacionalnog energetskog i klimatskog plana i period na koji se donosi. Takođe, ovim članom je propisano da nacionalni energetski i klimatski plan priprema organ državne uprave nadležan za poslove energetike u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za zaštitu životne sredine i pitanja klimatskih promjena.

U članu 8b propisano je da sprovođenje nacionalnog energetskog i klimatskog plana prate organ državne uprave nadležan za poslove energetike i organ državne uprave nadležan za zaštitu životne sredine i da o njegovog realizaciji svake druge godine pripremaju izvještaj. U ovom članu je određen i glavni sadržaj izvještaja. Pored toga, ovim članom je propisano da se izvještaj dostavlja Vladi Crne Gore i nadležnom organu Energetske zajednice odnosno nadležnom organu Evropske unije, nakon pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

U članu 5 je propisano brisanje čl. 9, 10 i 11 važećeg zakona koji se odnose na strategiju razvoja energetike, akcioni plan za sprovođenje strategije razvoja energetike i praćenje njihove realizacije, a što je posljedica izmjena predviđenih u članu 2 ovog zakona.

U članu 6 je propisana izmjena člana 12 stav 1 važećeg zakona, koja je posljedica izmjene člana 7 važećeg zakona. Ovom izmjenom je predviđeno da se lokalni energetski plan, usklađuje sa nacionalnim energetskim i klimatskim planom i akcionim planom razvoja i korišćenja daljinskog grijanja i/ili hlađenja i visokoefikasne kogeneracije.

U članu 7 je propisana izmjena člana 18 važećeg zakona, kojom se briše akcioni plan korišćenja energije iz obnovljivih izvora, iz razloga što taj plan, u skladu sa Direktivom 2009/28/EZ o promociji korišćenja energije iz obnovljivih izvora, obuhvata period do 2020. godine. Regulativom (EU) 2018/1999 o upravljanju energetskom unijom i djelovanjem u području klime predviđeno je donošenje integrisanih nacionalnih energetskih i klimatskih planova za period do 2030. godine. S obzirom da se Regulativom (EU) 2018/1999 zahtijeva da se nacionalnim energetskim i klimatskim planom, pored ostalog, utvrđuje udio energije iz obnovljivih izvora u ukupnoj finalnoj potrošnji energije u 2030. godini, propisano je da se umjesto akcionog plana korišćenja energije iz obnovljivih izvora donosi nacionalni energetski i klimatski plan.

U članu 8 predviđeno je brisanje člana 19 važećeg zakona, koji se odnosi na izvještaj o realizaciji akcionog plana korišćenja energije iz obnovljivih izvora. Ova izmjena je u skladu sa izmjenom člana 18 važećeg zakona.

U članu 9 vrši se izmjena člana 20 st. 4 i 7 važećeg zakona, na način da se akcioni plan razvoja i korišćenja daljinskog grijanja i/ili hlađenja i visokoefikasne kogeneracije, umjesto sa strategijom razvoja energetike, usklađuje sa nacionalnim energetskim i klimatskim planom.

U čl. 10 vrši se izmjena naziva Poglavlja IV važećeg zakona. Navedenim izmjenama predviđena je promjena naziva Regulatorne agencije za energetiku iz razloga usklađivanja sa nadležnostima utvrđenim Zakonom o komunalnim djelatnostima („Službeni list CG", br. 55/16).

U članu 11 i 12 vrši se terminološko usklađivanje odredbi sa nadležnostima koje ima Regulatorna agencija za energetiku, kao i definisanje njenog naziva koji koristi u međunarodnoj komunikaciji".

U članu 13 vrši se dopuna člana 39 važećeg zakona, koja se odnosi na donošenje i objavljivanje statuta Agencije.
Članom 14 propisano je brisanje člana 40 važećeg zakona, kojim je, između ostalog, predviđeno da na statut Agencije saglasnst daje Vlada. Ova izmjena je u skladu sa zahtjevom Evropske komisije da se unaprijedi stepen nezavisnosti Agencije, iskazanom u Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori za 2019. godinu.

U članu 15 vrši se izmjena i dopuna člana 43 važećeg zakona, na način da se metodologija za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda operatora sistema i cijena, rokova i uslova za korišćenje postrojenja za TPG primjenjuje samo u slučaju da je postrojenje za TPG povezano na prenosni ili distributivni sistem. Takođe, predložene izmjene omogućavaju primjenu dodatnih regulatornih mehanizama za unapređenje nivoa kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom.
U članu 16 vrši se dopuna člana 44 važećeg zakona, na način da se precizira da Agencija odobrava metodologiju za utvrđivanje naknada za priključenje postrojenja za TPG samo u slučaju ako su ista povezana na prenosni ili distributivni sistem.
U članu 17 vrši se izmjena i dopuna člana 45 važećeg zakona, na način da se precizira da Agencija odobrava naknade za priključenje sistema za skladištenje gasa, samo u slučaju ako su ista povezana na prenosni ili distributivni sistem. Takođe, u skladu sa drugim izmjenama ovog zakona proširuju se nadležnosti Agencije u dijelu koji se odnosi na odobravanje cijena i naknada.

U članu 18 vrši se izmjena i dopuna člana 48 važećeg zakona, na način da se proširuje nadležnost Agencije u smislu nadzora nad radom energetskih subjekata u dijelu vođenja poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana i poslove vezane za garancije porijekla. Takođe, izvršeno je transponovanje člana 22 st. 7 i 8 Direktive 2009/72/EZ o zajedničkim pravilima za unutrašnje tržište električne energije, koji se odnosi na mjeru koju Agencija može preduzeti u slučaju da operator prenosnog sistema nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Energetsku zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa.
U članu 19 vrši se izmjena člana 51 važećeg zakona, iz razloga usaglašavanja sa izmjenama člana 43 važećeg zakona.
U članu 20 vrši se izmjena člana 55 važećeg zakona, iz razloga što su poslovi vezani za garancije porijekla iz nadležnosti Agencije preneseni u nadležnost operatora tržišta električne energije.
U članu 21 vrši se izmjena člana 56 važećeg zakona, iz razloga promjene koncepta pristupa i priključenja korisnika na prenosni ili distributivni sistem, čime se mijenjaju i nadležnosti Agencije u dijelu odlučivanja po žalbama korisnika.
U članu 22 vrši se izmjena člana 59 važećeg zakona, na način da zahtjev za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena i naknada, Agenciji, pored drugih energetskih subjekata podnose i operator skladišta gasa i operator postrojenja za TPG. Izmjenama ovog člana predviđena je i obaveza operatorima prenosnog i distributivnog sistema da vode poslovne knjige za regulatorne potrebe. Takođe, preciziraju se i elementi regulatorno dozvoljenog prihoda operatora tržišta, kojima se obezbjeđuju sredstva neophodna za obavljanje regulisane djelatnosti operatora tržišta.
U članu 23 vrši se izmjene i dopune člana 60 važećeg zakona, koje se odnose na regulatorni tretman osnovnih sredstava operatora prenosnog i distributivnog sistema, kojim se omogućava primjena ograničenja rasta vrijednosti osnovnih sredstava koju donosi Vlada u skladu sa članom 3 ovih izmjena.

Takođe, propisuje se mogućnost uvođenja mehanizma ograničavanja podsticaja na investicije u prenosni i distributivni sistem. Svrha ovog mehanizma je da se obezbijedi zaštita korisnika sistema na način što će se podzakonskim aktima regulatornog tijela definisati mjera podsticanja investicija u sistem, zavisno od realizovanih investicija operatora i potrebe za novim investicionim ulaganjima.

U članu 24 vrši se izmjene i dopune člana 62 važećeg zakona kojima se omogućava primjena dodatnih regulatornih mehanizama za unapređenje nivoa kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom. Takođe, dopunom ovog člana propisuje se da se način utvrđivanja vrijednosti osnovnih sredstava koja ulaze u osnovicu za utvrđivanje povrata na sredstva preciznije definiše metodologijama za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena korišćenja prenosnog i distributivnog sistema. Pored navedenog vrši se usklađivanje sa ostalim odredbama važećeg zakona koje se odnose na oblast gasa, u cilju njihove primjenljivosti.

U članu 25 vrši se dopuna člana 65 važećeg zakona. Predložena izmjena je rezultat višegodišnjeg iskustva u primjeni odgovarajućih odredbi važećeg zakona, koje ukazuje da je potrebno prilagoditi postojeće zakonsko rješenje, a sve u cilju otklanjanja uočene biznis barijere u postupku izdavanja licenci za obavljanje energetskih djelatnosti.

U članu 26 vrši se dopuna člana 73 važećeg zakona, na način da se omogući da poslove rukovanja gasnim instalacijama kapaciteta do 30m³ na punionicama auto gasa obavlja lice koje ima najmanje III nivo kvalifikacije obrazovanja i položen stručni ispit.

U članu 27 vrši se dopuna člana 74 važećeg zakona, kojom se proširuje mogućnost obavljanja energetskih djelatnosti bez licence.

U članu 28 vrši se izmjena člana 79 važećeg zakona, na način da se godišnji plan izdavanja energetskih dozvola za izgradnju objekata za proizvodnju električne energije snage do 1 MW, umjesto sa strategijom razvoja energetike, akcionim planom za njeno sprovođenje i akcionim planom korišćenja energije iz obnovljivih izvora, usklađuje sa nacionalnim energetskim i klimatskim planom.

U članu 29 vrši se izmjena člana 82 važećeg zakona, koja je posljedica izmjena u članu 2 ovog zakona.

U članu 30 vrši se izmjena člana 91 važećeg zakona, u skladu sa Direktivom 2009/72/EZ.

U članu 31 vrši se izmjena člana 93 važećeg zakona, koja je posljedica odredaba iz člana 47 ovog zakona.

U članu 32 vrši se izmjena člana 95 važećeg zakona, na način da se detaljnije uređuje mehanizam izračunavanja, provjere i prikazivanja udjela proizvedene električne energije u proizvedenoj i isporučenoj električnoj energiji u Crnoj Gori, u cilju primjene zajedničkih pravila evropskog udruženja organizacija koje izdaju garancije porijekla.

U članu 33 vrši se izmjena člana 96 važećeg zakona, u cilju stvaranja uslova za veći obim proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora ili visokoefikasne kogeneracije za sopstvene potrebe i razmjenu električne energije na mjestu konekcije.

U članu 34 vrši se izmjena člana 98 važećeg zakona, kojom se obavezni otkup električne energije po tržišnim uslovima može dodijeliti samo u konkurentnom postupku prikupljanja ponuda, na osnovu jasnih, transparentnih i nediskriminatornih kriterijuma.

U čl. 35, 36 i 37 vrše se izmjene čl. 99, 100 i 103 važećeg zakona, na način da je nadležnost za postupak sa garancijama porijekla sa Agencije prenijet na operatora tržišta električne energije, imajući u vidu djelatnost ovog operaora i buduće obaveze u vezi garancija porijekla. Naime, ovim članovima se razrađuje koncept neophodan za primjenu zajedničkih pravila evropskog udruženja organizacija koje izdaju garancije porijekla

U članu 38 vrši se izmjena člana 107 važećeg zakona kojom se precizira način određivanja udjela tehničkih gubitaka u priključnom vodu za svaki pojedinačni proizvodni objekat, u slučaju da više proizvodnih objekata predaju električnu energiju u sistem na zajedničkom mjestu predaje.

U članu 39 vrši se izmjena člana 112 važećeg zakona, na način da se uvodi novi način dugoročnog i srednjoročnog planiranja razvoja prenosnog sistema. Višegodišnje iskustvo u primjeni odgovarajućih odredbi važećeg zakona, ukazalo je da je potrebno prilagoditi postojeće

zakonsko rješenje kako bi se podstakla pravovremena izrada kvalitetnih planskih dokumenata uvažavajući trajanja regulatornih perioda, kao i moguću potrebu za njihovim ažuriranjem.
U članu 40 vrši se izmjena člana 114 važećeg zakona, na način da se pravilima za funkcionisanje prenosnog sistema električne energije propisuje način priključenja svih korisnika na prenosni sitem.
U članu 41 vrši se izmjena člana 116 važećeg zakona, na način da se uvodi novi način dugoročnog i srednjoročnog planiranja razvoja distributivnog sistema. Višegodišnje iskustvo u primjeni odgovarajućih odredbi važećeg zakona, ukazalo je da je potrebno prilagoditi postojeće zakonsko rješenje kako bi se podstakla pravovremena izrada kvalitetnih planskih dokumenata uvažavajući trajanja regulatornih perioda, kao i moguću potrebu za njihovim ažuriranjem. Ostale izmjene predviđene ovim članom su posledica usklađivanja sa izmjenama predviđenim ovim zakonom.
U članu 42 vrši se izmjena člana 122 važećeg zakona, na način da se pravilima za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije, između ostalog, propisuje i način priključenja svih korisnika na prenosni sitem.
U članu 43 vrši se izmjena člana 124 važećeg zakona na način da se precizira da pored bilateralnog i balansnog tržišta, organizovano tržište električne energije obuhvata i berzansko tržište. Takođe, kao učesnici na tržištu električne energije prepoznati su berza, operator zatvorenog distributivnog sistema i drugi subjekti koji su privremeno priključeni na prenosni ili distributivni sistem za potrebe funkcionalnog ispitivanja. Nadalje, propisano je koji učesnici imaju obavezu da operatoru tržišta plaćaju naknadu koju utvrđuje Agencija.
U članu 44 vrši se izmjena člana 125 važećeg zakona, kojom se propisuje da operatori sistema ne mogu svoju balansnu odgovornost prenijeti na druge balansno odgovorne subjekte
U članu 45 vrši se izmjena člana 126 važećeg zakona, kojom se obaveza dostavljanja podataka neophodnih za količinski obračun odstupanja, osim operatoru prenosnog sistema, propisuje i drugim operatorima sistema.
U članu 46 vrši se brisanje stava 5 u članu 127 važećeg zakona, jer su uslovi pod kojima se učesnik na tržištu može isključiti sa tržišta električne energije propisani članom 47 ovog zakona.
U članu 47 vrši se izmjena člana 128 stav 1 na način da se poslije riječi balansnim dodaju riječi i berzanskim.
U članu 48 vrši se izmjena člana 129 važećeg zakona, na način što se proširuje nadležnost operatora tržišta električne energije, definišu sredstva obezbjeđenja za plaćanje naknade operatoru tržišta, sredstva koja ne predstavljaju prihod operatora tržišta, kao i način dostavljanja podataka vezanih za tržište električne energije.
U članu 49 dodaju se dva nova člana 129a i 129b. Članom 129a utvrđuju se uslovi pod kojima učesnik na tržištu električne energije može biti isključen sa tog tržišta, kao i način pravne zaštite učesnika na tržištu u slučaju njegovog isključenja. Članom 129b utvrđuju se obaveze Berze električne energije i propisuje osnov za donošenje pravila kojima će se utvrditi postupci, principi i standardi za funkcionisanje organozovanog berzanskog tržišta.
U članu 50 vrši se izmjena člana 130 važećeg zakona, u cilju preciziranja sadržaja tržišnih pravila.
U članu 51 vrši se izmjena člana 134 važećeg zakona, na način da operator distributivnog sistema ne može odbiti pristup sistemu usljed nedostatka kapaciteta.
U članu 52 vrši se izmjena člana 135 važećeg zakona, kojom se propisuje da organ državne uprave koji imenuje i predlaže članove organa upravljanja operatora prenosnog sistema ne smije predlagati članove organa upravljanja energetskih subjekata koji obavljaju djelatnost proizvodnje i/ili snabdijevanja električnom energijom, kako bi se obezbijedila potpuna nezavisnost operatora prenosnog sistema.
U članu 53 vrši se izmjena člana 138 važećeg zakona, u skladu sa Direktivom 2009/72/EZ.
U čl. 54 i **55** vrše se izmjene čl. 142 i 145 važećeg zakona, koje su posljedica izmjena u članu 7 važećeg zakona.
U članu 56 dodaje se novi član 152a kojim se utvrđuju obaveze operatora izolovanog postrojenja za TPG, kao i prava kupca i obaveze Agencije u vezi sa preispitivanjem medologije i cijena utvrđenih od strane operatora izolovanog postrojenja za TPG.

U članu 57 vrši se izmjena člana 163 važećeg zakona, zbog usklađivanja sa Direktivom 2009/73/EZ.

U članu 58 vrše se izmjene čl. 175 do 180 važećeg zakona, zbog eliminisanja složenog i dugotrajnog postupka priključenja objekta korisnika na prenosni i distributivni sistem, koji je prepoznat u Izvještaju Svjetske banke o poslovanju (Doing Business).

Prema predloženom konceptu, operatori sistema na zahtjev investitora zaključuju ugovor o međusobnim pravima i obavezama o izgradnji priključka i priključenju, a nakon ispunjenja ugovorenih obaveza, korisnik zaključuje ugovor o snabdijevanju sa izabranim snabdjevačem, a operatori sistema zaključuju ugovor o korišćenju prenosnog ili distributivnog sistema sa snabdjevačem kojeg izabere korisnik. Nadalje, uređuje se i pitanje naknade za priključenje koja se po važećem zakonu sastoji iz dijela za izvodjenje priključka na sistem i dijela za stvaranje tehničkih uslova u sistemu. Po novom konceptu plaća se jedna naknada za priključnu snagu, čija visina zavisi od priključne snage a koja se utvrđuje metodologijom Agencije.

U članu 59 briše se član 181 zbog promijenjenog koncepta plaćanja naknade za priključenje.

U članu 60 vrše se izmjene čl. 182 do 185 važećeg zakona, na način što je propisana obaveza zaključivanja ugovora o snabdijevanju između snabdjevača i krajnjeg kupca nakon obavještavanja nadležnog operatora sistema da je krajnji kupac ispunio ugovorne obaveze koje se odnose na priključenje. Nakon prijavljivanja ovog ugovora od strane snabdijevača nadležni operator sistema dužan je da priključi objekat krajnjeg kupca na prenosni ili distributivni sistem u utvrđenom roku.

Takođe, propisani su uslovi koje je neophodno ispuniti za privremeno priključenje objekata na prenosni ili distributivni sistem i eliminisana ograničenja za priključenje objekta korisnika, u slučajevima kada investitor o svom trošku gradi infrastrukturu potrebnu za priključenje, kao i otkup izgrađene infrastrukture.

U čl. 61 i 62 vrše se izmjene čl. 186 i 187 važećeg zakona, na način što se propisuje obaveza operatora sistema da izvrši otkup energetske infrastrukture koja je u svojini korisnika. Nadalje, propisana je obaveza korisnika sistema – vlasnika infrastrukture da radi obezbjeđenja nesmetanih tokova električne energije operatorima sistema omogući korišćenje opreme koja je potrebna za funkcionisanje prenosnog ili distributivnog sistema i da održava tu infrastrukturu u funkcionalnom stanju, a u slučaju pokrenute inicijative za otkup infrastrukture ili rješenja o garantovanju prava na otkup u skladu sa zakonom, omogući operatoru sistema priključenje novih korisnika ukoliko za to postoje kapaciteti.

U članu 63 vrši se izmjena člana 196 važećeg zakona, na način da se utvrđuje obaveza snabdijevača posljednjeg izbora i ranjivih kupaca da vodi evidencije o fakturisanoj realizaciji i naplati električne energije ili gasa pojedinačno za sve grupe kupaca i iste stavi na uvid po zahtjevu nadležnog organa.

U članu 64 vrši se izmjena člana 204 važećeg zakona, na način da se precizira pod kojim uslovima krajnji kupac ima pravo na otklanjanje tehničkih i drugih smetnji u isporuci energije od strane nadležnog energetskog subjekta.

U članu 65 vrši se izmjena člana 205 važećeg zakona, na način što snabdjevač ne obračunava i ne naplaćuje krajnjem kupcu naknadu za rad operatora tržišta i naknadu za pomoćne usluge.

U članu 66 vrši se izmjena člana 206 važećeg zakona, na način da se utvrđuje obaveza snabdjevača i krajnjeg kupca da zaključe ugovor o snabdijevanju, i dopunjuje sadržaj ovog ugovora.

U članu 67 vrši se dopuna člana 209 važećeg zakona, na način da se propisuje obaveza nadležnom organu lokalne uprave da izdaje dozvolu za obavljanje djelatnosti iz oblasti toplotne energije.

U članu 68 vrši se dopuna člana 211 važećeg zakona, na način da se propisuje obaveza nadležnom organu jedinice lokalne uprave propisuje uslove za obavljanje djelatnosti proizvodnje, distribucije i snabdijevanja toplotnom energijom za daljinsko grijanje i/ili hlađenje.

U članu 69 vrši se izmjena člana 222 važećeg zakona, iz razloga usklađivanja sa izvršenim izmjenama u ovom zakonu, a koje se odnose na priključenje.

U članu 70 vrši se izmjena člana 229 važećeg zakona, na način da se proširuju ovlašćenja elektroenergetskog i termoenergetskog inspektora u vršenju nadzora.

U čl. 71, 72 i 73 vrši se izmjena čl. 231 i 232 i dodaje novi član 231a u dijelu koji se odnosi na kaznene odredbe, radi njihovog usaglašavanja sa materijalnim odredbama zakona koje se mijenjaju.
U članu 74 dodaje se novi član 234a kojim se propisuje da se ograničenje utvrđeno članom 3 ovog zakona, ne primjenjuje na investicije odobrene prije njegovog stupanja na snagu. Takođe, utvrđuje se rok za zaključenje ugovora kojim se regulišu međusobna prava i obaveze na mjestu razgraničenja odgovornosti između operatora prenosnog i distributivnog sistema električne energije.
U čl. 75 dodaju se novi članovi 235a i 235b kojima se utvrđuju rokovi za donošenje propisa na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona, kao i rok za uspostavljanje elektronskih registara i evidencija.
U čl. 76 dodaju se dva nova člana 236a i 236b kojima se utvrđuje rok za primjenu pravila o garancijama porijekla i strateških dokumenata.
U čl. 77 dodaju se tri nova člana, 241a, 241b i 241c kojima se utvrđuje rok u kojem operator tržišta preuzima poslove Agencije na izdavanju garancija porijekla, kao i obaveza Agencije da sredstva prikupljena za nabavku softverske aplikacije za vođenje registra garancija porijekla, prenese operatoru tržišta u roku od 15 dana od dana preuzimanja ovih poslova.
U članu 78 dodaje se novi član 246a, kojim se utvrđuju rok i uslovi pod kojima je krajnji kupac, koji je priključen na prenosni ili distributivni sistem bez saglasnosti za priključenje dužan da sa snabdijevačem zaključi ugovor o snabdijevanju.
U članu 80 vrši se izmjena člana 248 važećeg zakona, na način da se utvrđuje status kupaca koji nemaju zaključen ugovor o snabdijevanju kao i rok u kojem su dužni da zaključe taj ugovor.
U članu 81 vrši se izmjena člana 249 važećeg zakona, iz razloga što je odredba neprimjenljiva, odnosno snabdjevač iz člana 248 stav 4 Zakonavažećeg zakona nije posebno pravno lice, pa ne sačinjava odvojene finasijske iskaze u kojima bi bio iskazan profit, a bilansi operatora prenosa i distribucije ne sadrže podatak o stopi povrata.
U članu 82 predviđen je rok za stupanje na snagu ovog zakona.

V PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbijediti dodatna finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore.

VI. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO SKRAĆENOM POSTUPKU

Prema članu 151 Poslovnika Skupštine Crne Gore ("Službeni list RCG", br. 51/06, 66/06, "Službeni list CG", br. 88/09, 80/10, 39/11, 25/12, 49/13, 32/14, 42/15, 52/17, 17/18, 47/19), po skraćenom postupku može se donijeti zakon kojim treba urediti pitanja i odnose nastale usljed okolnosti koje nijesu mogle da se predvide, a nedonošenje zakona moglo bi da prouzrokuje štetne posljedice.

Proglašenje epidemije bolesti COVID-19 kao i mjere koje nadležna tijela preduzimaju u cilju njenog suzbijanja za posljedicu imaju izmijenjene uslove odvijanja svih aktivnosti pri čemu su negativni efekti iskazani i u oblasti energetike.

Zbog novonastale situacije uzrokovane nepredvidivim okolnostima a koja je prouzorkovala probleme u poslovanju pružaocima usluga u oblasti energetike, predlaže se donošenje ovoga zakona po skraćenom postupku.

TEKST ODREDABA ZAKONA O ENERGETICI KOJE SE MIJENJAJU

Značenje izraza

Član 6

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

1) **aerotermalna energija** je energija koja je u obliku toplotne energije sadržana u vazduhu;

2) **biomasa** je biorazgradivi dio proizvoda, otpada i ostataka biološkog porijekla iz poljoprivrede (uključujući materije biljnog i životinjskog porijekla) i šumarstva i s njima povezanih djelatnosti, ribarstva i akvakulture, kao i biorazgradivi dio industrijskog i komunalnog otpada;

3) **biogoriva** su tečna ili gasovita goriva za saobraćaj, proizvedena iz biomase;

4) **biotečnost** je tečno gorivo proizvedeno iz biomase, namijenjeno za energetske svrhe, uključujući proizvodnju električne energije i toplotne energije za grijanje i hlađenje, osim za saobraćaj;

5) **balansno tržište električne energije** je skup institucionalnih, komercijalnih i operativnih aranžmana kojima se uspostavlja tržišno upravljanje funkcijom balansiranja;

6) **cijena sa prekidom** je cijena energije koja je unaprijed dogovorena između energetskog subjekta i kupca, kojom se uzimaju u obzir prekidi u snabdijevanju električnom energijom ili gasom;

7) **daljinsko grijanje ili daljinsko hlađenje** je distribucija toplotne energije u obliku pare, tople vode ili rashladnog fluida iz centralnog proizvodnog izvora preko distributivnog sistema do više zgrada ili lokacija za grijanje ili hlađenje prostora ili za tehnološke procese;

8) **dispečiranje električne energije ili gasa** je upravljanje tokovima električne energije ili gasa u sistemu, uključujući i razmjenu sa drugim sistemima;

9) **distribucija električne energije** je prenošenje električne energije kroz elektroenergetske distributivne sisteme, radi isporuke krajnjim kupcima, koje ne uključuje snabdijevanje električnom energijom;

10) **distribucija gasa** je prenošenje gasa kroz lokalne ili regionalne gasovodne sisteme radi isporuke krajnjim kupcima, koje ne uključuje snabdijevanje gasom;

11) **distribucija toplotne** energije je prenošenje toplotne energije za daljinsko grijanje i/ili hlađenje ili industrijsku upotrebu pomoću pare, tople vode ili rashladnog fluida kroz distributivne sisteme;

12) **distributer toplotne energije** je energetski subjekat koji vrši distribuciju toplotne energije za daljinsko grijanje i/ili hlađenje;

13) **distribuirana proizvodnja električne energije** je proizvodnja električne energije u energetskom objektu koji je povezan na distributivni sistem;

14) **ekonomski opravdana potražnja** je potražnja koja nije veća od potreba za toplotnom energijom ili hlađenjem, od potražnje koja se u tržišnim uslovima može zadovoljiti postupcima proizvodnje energije koji ne obuhvataju kogeneraciju;

15) **ekonomsko prvenstvo** je rangiranje ponuda prema ponuđenoj cijeni po rastućem redosljedu;

16) **energetski objekat** je objekat u kojem se vrši jedna ili više tehnoloških funkcija proizvodnje, prenosa, distribucije električne energije i/ili gasa, skladištenja nafte, naftnih derivata ili gasa i proizvodnje ili distribucije toplotne energije;

17) **garancija porijekla** je elektronski dokument koji ima isključivu funkciju da snabdjevač dokaže krajnjem kupcu daje određeni udio ili količina energije proizvedena iz obnovljivih izvora;

18) **gas** je prirodni gas, tečni prirodni gas, biogas ili drugi gas, bez obzira na porijeklo, ako se može tehnički i bezbjedno prenositi kroz gasili sistem;

19) **gasni sistem** je prenosna mreža, distributivna mreža, postrojenja za TPG i/ili postrojenja za skladištenje, koja su u svojini i/ili kojima upravlja subjekat za prirodni gas, uključujući operativnu rezervu u sistemu gasa (linepack) i njegova postrojenja koja obezbjeđuju pomoćne usluge i usluge povezanih subjekata neophodne za obezbjeđivanje pristupa prenosnim, distributivnim, skladišnim i postrojenjima za TPG;

20) **geotermalna energija** je energija koja se u obliku toplotne energije nalazi ispod čvrste površine zemlje;

21) **horizontalno integrisani subjekat za električnu energiju** je subjekat koji obavlja najmanje jednu od djelatnosti: proizvodnju za prodaju, prenos, distribuciju ili snabdijevanje električnom energijom i drugu djelatnost koja se ne odnosi na električnu energiju;

22) **horizontalno integrisani subjekat za gas** je subjekat koji obavlja najmanje jednu od djelatnosti: proizvodnju, prenos, distribuciju, snabdijevanje ili skladištenje prirodnog gasa i drugu djelatnost koja se ne odnosi na gas;

23) **hidrotermalna energija** je energija koja se u obliku toplotne energije nalazi u površinskoj vodi;

24) **interkonektovani sistemi** su prenosili ili distributivni sistemi međusobno povezani sa jednim ili više interkonektora;

25) **interkonektor** je prenosni vod električne energije ili prenosni gasovod koji prelazi granicu između dvije države radi povezivanja prenosnih sistema tih država;

26) **kontrola** je posredni ili neposredni uticaj na odluke energetskog subjekta na osnovu svojine ili prava na korišćenje cjelokupnih ili dijela osnovnih sredstava, odnosno odlučujući uticaj na sastav, glasanje ili odlučivanje organa energetskog subjekta;

27) **korisna toplotna energija** je toplotna energija koja je proizvedena u kogeneraciji za zadovoljavanje ekonomski opravdane potražnje za grijanjem ili hlađenjem;

28) **korisnik sistema** je fizičko ili pravno lice koje isporučuje u sistem ili iz njega preuzima električnu energiju ili gas;

29) **kupac** je pravno ili fizičko lice koje kupuje električnu energiju ili gas za sopstvenu potrošnju ili za dalju prodaju;

30) **kupac iz kategorije domaćinstva** je kupac koji kupuje električnu energiju ili gas isključivo za potrošnju u svom domaćinstvu, koja ne obuhvata potrošnju za poslovne ili profesionalne aktivnosti;

31) **kupac koji ne pripada kategoriji domaćinstva** je fizičko ili pravno lice koje kupuje električnu energiju ili gas, osim za korišćenje u svom domaćinstvu i uključuje proizvođače i kupce na veliko;

32) **krajnji kupac** je kupac koji kupuje električnu energiju ili gas za sopstvenu potrošnju;

33) **kupac na veliko** je fizičko ili pravno lice koje kupuje električnu energiju ili gas u svrhu dalje prodaje unutar ili izvan sistema u kojem je osnovan i nije operator prenosnog ili distributivnog sistema;

34) **kupac samosnabdjevač** je krajnji kupac koji ima sopstveno primopredajno mjesto, balansno je odgovoran i kupuje električnu energiju za sopstvene potrebe, bez posredstva snabdjevača;

35) **mala elektrana** je elektrana instalisane snage do 10 MW;

36) **mreža** je sistem električnih vodova ili cjevovoda;

37) **mreža proizvodnih (magistralnih) gasovoda** su gasovodi ili mreža gasovoda koji rade ili su izgrađeni kao dio objekta za proizvodnju nafte ili gasa ili se koriste za prenos gasa od jednog ili više takvih objekata do pogona za preradu ili terminala ili krajnjeg pristanišnog terminala i kojim se gas prenosi od izvora gdje se proizvodi do tačke isporuke u sistem;

38) **nafta** je ugljovodonik koji nakon vađenja iz ležišta ostaje u tečnom stanju na normalnom atmosferskom pritisku i temperaturi;

39) **naftni derivati** su proizvodi koji se dobijaju iz sirove nafte, uključujući tečni naftni gas, ili smješe naftnih derivata i biogoriva, u kojoj naftni derivati imaju većinski udio;

40) **naftovod** je cjevovod za transport nafte od otpremne stanice, sabirno - otpremne stanice ili terminala do rafinerije nafte, kao i međudržavni sistem za transport nafte;

41) **obnovljivi izvori energije** su nefosilni energetski izvori kao što su: vodotoci, biomasa, vjetar, sunce, biogas, deponijski gas, izvori geotermalne energije, talasi, plima i osjeka, gas i čvrsti otpad iz postrojenja za preradu otpadnih voda i čvrsti komunalni otpad;

42) **odgovor potrošnje** je sposobnost potrošača energije da u određenom trenutku prilagodi svoju potrošnju potrebama sistema i/ili uslovima tržišta;

43) **operator distributivnog sistema** je energetski subjekat koji obavlja djelatnost distribucije električne energije ili gasa i odgovoran je za rad, održavanje i razvoj distributivnog sistema na određenom području, njegovo povezivanje sa drugim sistemima i za obezbjeđenje dugoročne sposobnosti sistema da zadovolji potrebe za distribucijom električne energije ili gasa na ekonomski opravdan način;

44) **operator prenosnog sistema** je energetski subjekat koji obavlja djelatnost prenosa električne energije ili gasa i odgovoran je za rad, održavanje i razvoj prenosnog sistema na određenom području i njegovo povezivanje s drugim sistemima, kao i za obezbjeđenje dugoročne sposobnosti sistema da zadovolji zahtjeve za prenosom električne energije ili gasa na ekonomski opravdan način;

45) **operator sistema za skladištenje gasa** je energetski subjekat koji obavlja djelatnost skladištenja i odgovoran je za upravljanje, funkcionisanje, održavanje i razvoj sistema za skladištenje gasa;

46) **operator tržišta** je energetski subjekat odgovoran za organizaciju i upravljanje tržištem električne energije, otkup električne energije od povlašćenih proizvođača i dalju prodaju snabdjevačima i kupcima samo snabdevačima;

47) **pomoćne usluge u oblasti električne energije** su usluge neophodne za rad prenosnog i distributivnog sistema;

48) **pomoćne usluge u oblasti gasa** su sve usluge potrebne za pristup i rad prenosnog ili distributivnog sistema, TPG ili skladišnih objekata uključujući i balansiranje opterećenja i miješanje i ubrizgavanje inertnih gasova, osim objekata rezervisanih isključivo za rad operatora prenosnog sistema;

49) **povezani subjekti** su subjekti čiji finansijski iskazi podliježu obavezi konsolidacije i/ili subjekti koji pripadaju istim vlasnicima;

50) **povlašćeni proizvođač** je energetski subjekat koji proizvodi električnu energiju iz obnovljivih izvora ili visokoefikasne kogeneracije i ima pravo na podsticajne mjere u skladu sa ovim zakonom;

51) **pravno razdvajanje** je postupak razdvajanja djelatnosti koje se obavljaju u okviru integrisanog energetskog subjekta, na način da se njihovo obavljanje organizuje

u različitim pravnim licima koja posluju nezavisno od drugih energetskih i neenergetskih djelatnosti integrisanog subjekta;

52) **prenos električne energije** je prenošenje električne energije interkonektovanim sistemom visokog i vrlo visokog napona sa ciljem isporuke krajnjim kupcima ili distributeru, koje ne obuhvata snabdijevanje;

53) **prenos gasa** je prenošenje gasa putem mreže, koja se uglavnom sastoji od gasovoda visokog pritiska, izuzev sistema proizvodnih (magistralnih) gasovoda i dijela gasovoda visokog pritiska koji se pretežno koristi u lokalnoj distribuciji gasa u cilju dostave kupcima, koje ne obuhvata snabdijevanje;

54) **priključak** je skup vodova, opreme i uređaja kojima se objekti energetskih subjekata povezuju međusobno ili sa instalacijama objekta krajnjeg kupca;

55) **primarna energija** je oblik energije koji se nalazi u prirodi i koja nije podvrgnuta bilo kakvoj konverziji ili procesu transformacije;

56) **produktovod** je cjevovod koji služi za transport derivata nafte od rafinerijskog postrojenja do kupca ili skladišta;

57) **proizvodnja** je fizički ili hemijski proces transformacije goriva i energije iz obnovljivih izvora u električnu energiju, toplotnu energiju ili druge oblike energije;

58) **proizvođač električne energije** je privredno društvo, pravno ili fizičko lice ili preduzetnik koji obavlja djelatnost proizvodnje električne energije;

59) **proizvođač električne energije za sopstvene potrebe** je privredno društvo, pravno ili fizičko lice ili preduzetnik koji proizvodi električnu energiju pretežno za sopstvene potrebe;

60) **proizvođač toplotne energije** je energetski subjekat koji proizvodi toplotnu energiju za daljinsko grijanje i/ili daljinsko hlađenje ili industrijsku upotrebu;

61) **raspoloživi kapacitet** je kapacitet prenosnog ili distributivnog sistema ili sistema za skladištenje gasa koji operator sistema može da pruži na korišćenje korisnicima sistema ili mreže, bez ugrožavanja sigurnosti i kvaliteta snabdijevanja postojećih korisnika;

62) **regasifikacija** je proces zagrijavanja TPG do njegovog prevođenja u gasno stanje;

63) **rezerva u sistemu gasa (linepack)** je skladištenje gasa kompresijom u prenosnim i distributivnim sistemima gasa, isključujući postrojenja koja su namijenjena isključivo za obavljanje djelatnosti operatora prenosnih sistema;

64) **sigurnost funkcionisanja sistema** je kontinuirano upravljanje prenosnim i ako je potrebno distributivnim sistemom pod predvidivim okolnostima;

65) **sigurnost snabdijevanja** je sposobnost sistema električne energije ili sistema gasa da kontinuirano snabdijeva krajnje kupce električnom energijom ili gasom, odnosno sposobnost prenosnih i distributivnih sistema da omoguće isporuku krajnjim kupcima;

66) **skladišni objekat** je objekat zapremine veće od 0,3 m^3 koji ispunjava propisane uslove za skladištenje gasovitih ili tečnih ugljovodonika, uključujući i dio postrojenja za TPG koji se koristi za skladištenje, isključujući dio koji se koristi za proizvodnju kao i postrojenja rezervisana isključivo za obavljanje djelatnosti operatora prenosnog sistema;

67) **snabdijevanje** je prodaja uključujući i preprodaju električne energije, gasa, naftnih derivata ili toplotne energije kupcima;

68) **snabdijevanje sa prekidima** je snabdijevanje u kojem se ugovorom snabdjevaču daje pravo da, po ugovorenim uslovima i rokovima, vrši prekide u snabdijevanju kupaca;

69) **snabdjevač** je energetski subjekat koji obavlja djelatnost snabdijevanja električnom energijom, gasom, naftnim derivatima ili toplotnom energijom;

70) **snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca** je snabdjevač električnom energijom ili gasom, određen u transparentnom postupku, koji pruža javnu uslugu snabdijevanja električnom energijom ili gasom po posebnim uslovima i rokovima, u skladu sa ovim zakonom;

71) **subjekat za gas** je fizičko ili pravno lice koje obavlja najmanje jednu od sljedećih djelatnosti: proizvodnju, isporuku i prodaju gasa iz sopstvene proizvodnje, prenos gasa, distribuciju gasa, snabdijevanje gasom, kupovinu ili skladištenje gasa, koje je odgovorno za komercijalne, tehničke i poslove održavanja sistema za gas, osim krajnjeg kupca;

72) **tranzit** je prenos električne energije ili prirodnog gasa koji nije porijeklom iz Crne Gore, iz jedne države u drugu ili vraćanje u zemlju porijekla preko teritorije Crne Gore;

73) **treća država** je svaka država osim Crne Gore, članice Evropske unije i ugovorne strane Energetske zajednice (u daljem tekstu: Zajednice);

74) **trgovina** je kupovina i prodaja električne energije, gasa ili naftnih derivata radi dalje prodaje;

75) **ugovor o snabdijevanju električnom energijom ili gasom** je ugovor o snabdijevanju električnom energijom ili gasom, koji ne uključuje derivate električne energije ili gasa;

76) **učesnik na tržištu električne energije** je pravno ili fizičko lice, odnosno preduzetnik registrovan kod operatora tržišta za kupovinu i/ili prodaju električne energije;

77) **učesnik na tržištu gasa** je pravno ili fizičko lice, odnosno preduzetnik registrovan kod operatora tržišta za kupovinu i/ili prodaju gasa;

78) **ugovor tipa "uzmi ili plati"** je ugovor kojim se snabdjevač obavezuje da isporuči ugovorene količine gasa, a kupac da plati te količine bez obzira da li ih je preuzeo;

79) **ukupna finalna potrošnja energije** je ukupna energija koja je isporučena industriji, saobraćaju, domaćinstvima, uslugama (uključujući javne usluge), poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu, uključujući i sopstvenu potrošnju električne i toplotne energije energetskog sektora, kao i gubitke u prenosu i distribuciji električne i toplotne energije;

80) **usluga balansiranja u sektoru električne energije** je balansiranje kapaciteta i/ili balansiranje energije;

81) **vertikalno integrisani subjekat** je subjekat ili grupa subjekata u kojoj isto lice ili grupa lica ima pravo direktne ili indirektne kontrole, pri čemu subjekat ili grupa subjekata obavljaju najmanje jednu od sljedećih djelatnosti: prenos električne energije ili gasa, distribuciju električne energije ili gasa, skladištenje gasa i upravljanje postrojenjem za TPG, kao i najmanje jednu od sljedećih djelatnosti: proizvodnju električne energije ili snabdijevanje električnom energijom ili gasom.

II PLANIRANJE ENERGETSKOG RAZVOJA

Dugoročni ciljevi energetskog razvoja

Član 7

(1) Dugoročni ciljevi, ekonomski i institucionalno-organizacioni okvir energetskog razvoja utvrđuju se planom energetskog razvoja Crne Gore (u daljem tekstu: Plan energetskog razvoja) koji donosi Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

(2) Plan energetskog razvoja bliže se razrađuje i sprovodi strategijom razvoja energetike Crne Gore (u daljem tekstu: Strategija razvoja energetike), akcionim planom za sprovođenje Strategije razvoja energetike (u daljem tekstu: Akcioni plan), akcionim planom korišćenja energije iz obnovljivih izvora, akcionim planom razvoja i korišćenja daljinskog grijanja i/ili hlađenja i visokoefikasne kogeneracije, akcionim planom za energetsku efikasnost, lokalnim energetskim planovima i energetskim bilansom.

(3) Dokumenti iz stava 2 ovog člana objavljuju se na internet stranici organa državne uprave nadležnog za poslove energetike (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Ciljevi energetskog razvoja

Član 8

(1) Energetski razvoj planira se u cilju:

1) obezbjeđenja neprekidnog, sigurnog i kvalitetnog snabdijevanja energijom;

2) obezbjeđenja održive i efikasne proizvodnje i korišćenja energije;

3) razvijanja i korišćenja različitih izvora energije;

4) povećanja proizvodnje i/ili korišćenja energije iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije;

5) efikasnog obavljanja energetskih djelatnosti i javnih usluga uz obezbjeđenje održivog razvoja;

6) zaštite životne sredine u svim oblastima energetskih djelatnosti;

7) obezbjeđenja konkurencije na tržištu energije na načelima nepristrasnosti, transparentnosti i nediskriminatornosti;

8) održavanja stabilnih us lova i podsticanja privatnog sektora u oblasti energetike;

9) zaštite krajnjih kupaca energije;

10) povezivanja crnogorskog energetskog sistema sa evropskim energetskim sistemima i sistemima država u okruženju u skladu sa energetskim potrebama i potrebama ekonomskog razvoja;

11) razvoja tržišta energije i njegovog povezivanja sa regionalnim i unutrašnjim tržištem Evropske unije;

12) stvaranja uslova za investiranje u energetiku;

13) razvoja gasnog sistema i njegovih konekcija sa susjednim gasnim sistemima, u pogledu potrebe ispunjavanja domaćih zahtjeva za prirodnim gasom i diversifikacije energetskih izvora.

(2) Energetska efikasnost/upravljanje potrošnjom u smislu ovog zakona je globalni ili integrisani pristup koji za cilj ima uticaj na količinu i vremensko usklađivanje potrošnje električne energije, radi smanjenja potrošnje primarne energije i vršnog opterećenja, prvenstveno ulaganjima u mjere poboljšanja energetske efikasnosti ako te mjere, obzirom na pozitivan uticaj smanjene potrošnje energije na životnu sredinu, aspekte sigurnosti snabdijevanja i troškove distribucije predstavljaju efektivnija i ekonomičnija rješenja u odnosu na ulaganja kojima se povećavaju proizvodni kapaciteti, kao i zaključivanjem ugovora o snabdijevanju sa mogućnošću prekida.

Strategija razvoja energetike

Član 9

(1) Strategijom razvoja energetike razrađuje se i vrši dugoročno planiranje:

1) razvojnih ciljeva i smjernica za razvoj snabdijevanja i zadovoljavanja potrošnje energije uz uvažavanje tehnoloških i ekonomskih kriterijuma, u skladu sa uslovima zaštite životne sredine;

2) potreba za ulaganje u proizvodne, prenosne i distributivne kapacitete, s ciljem osiguranja snabdijevanja kupaca i zadovoljenja potreba sistema za električnom energijom;

3) potreba za kapacitetima snabdijevanja i transporta gasa u cilju osiguranja snabdijevanja kupaca i zadovoljenja potražnje sistema za gasom i diversifikacije izvora;

4) mjera za podsticanje korišćenja obnovljivih izvora energije i povećanje efikasnosti korišćenja energije;

5) ukupnog energetskog bilansa države, dinamika i način ostvarivanja i praćenja razvojnih ciljeva, kao i ocjena njihovih efekata;

6) drugih ciljeva i elemenata od značaja za utvrđivanje i sprovođenje energetske politike u skladu sa zakonom;

7) okvirnih finansijskih sredstava za realizaciju Strategije razvoja energetike.

(2) Strategiju iz stava 1 ovog člana donosi Vlada, na period od najmanje deset godina, u skladu sa planom razvoja Crne Gore.

(3) Strategija iz stava 1 ovog člana i prostorni plan Crne Gore moraju biti usklađeni.

(4) Predlog strategije iz stava 1 ovog člana dostavlja se organu državne uprave nadležnom za kontrolu državne pomoći, radi davanja mišljenja.

Akcioni plan za sprovođenje Strategije razvoja energetike

Član 10

(1) Radi ostvarivanja ciljeva utvrđenih Strategijom razvoja energetike, Vlada donosi Akcioni plan za period od pet godina.

(2) Akcionim planom iz stava 1 ovog člana naročito se utvrđuju:

1) način i dinamika ostvarivanja Strategije razvoja energetike;

2) plan izgradnje i rekonstrukcije energetskih objekata;

3) rokovi za sprovođenje aktivnosti na realizaciji programa i projekata;

4) način realizacije programa i projekata i nosioci aktivnosti;

5) procjena finansijskih sredstava potrebnih za realizaciju Akcionog plana i izvori finansiranja i,

6) drugi elementi od značaja za sprovođenje Strategije razvoja energetike.

(3) Predlog akcionog plana iz stava 1 ovog člana dostavlja se organu državne uprave nadležnom za kontrolu državne pomoći, radi davanja mišljenja.

Praćenje realizacije razvojnih dokumenata

Član 11

(1) Realizaciju Strategije razvoja energetike i Akcionog plana prati Ministarstvo i Vladi podnosi godišnji izvještaj, koji naročito sadrži:

1) rezultate ostvarene u prethodnoj godini, u odnosu na ciljeve utvrđene Strategijom razvoja energetike;

2) ocjenu uticaja ostvarenih rezultata na realizaciju Akcionog plana za tekuću godinu;

3) po potrebi, predlog mjera za efikasnije sprovođenje Strategije razvoja energetike, i

4) procjenu eventualne potrebe usklađivanja Akcionog plana i Strategije razvoja energetike.

(2) Izvještaj iz stava 1 ovog člana podnosi se do 31. marta tekuće, za prethodnu godinu i objavljuje na internet stranici Ministarstva.

Lokalni energetski plan

Član 12

(1) Jedinica lokalne samouprave dužna je da potrebe i način snabdijevanja energijom, mjere za efikasno korišćenje energije, kao i korišćenje obnovljivih izvora energije i kogeneracije, planira lokalnim energetskim planom u skladu sa Strategijom razvoja energetike, akcionim planom korišćenja energije iz obnovljivih izvora i akcionim planom za energetsku efikasnost.

(2) Lokalni energetski plan iz stava 1 ovog člana naročito sadrži:

1) prikaz stanja u snabdijevanju energentima na području jedinice lokalne samouprave, kao i prikaz svih vrsta proizvodnje energije na području lokalne samouprave (proizvodnja električne energije, sistemi za daljinsko grijanje i/ili hlađenje i druge vrste proizvodnje energije);

2) podatke o potrošnji energije na području lokalne samouprave, po tipu energenta i sektorima djelatnosti i domaćinstvima;

3) podatke o emisiji gasova sa efektom staklene bašte, koji nastaju na području lokalne samouprave;

4) procjenu planirane potrošnje energije, po tipu energenta i sektorima djelatnosti i domaćinstvima, na području lokalne samouprave;

5) procjenu mogućnosti proizvodnje energije na području lokalne samouprave;

6) procjenu mogućnosti korišćenja mjera energetske efikasnosti u svim sektorima djelatnosti i domaćinstvima, a naročito u javnom sektoru;

7) procjenu potencijala i mogućnosti povećanja korišćenja energije iz obnovljivih izvora;

8) procjenu mogućnosti uvođenja sistema daljinskog grijanja i/ili hlađenja;

9) energetske ciljeve u jedinici lokalne samouprave i indikatore za njihovo praćenje;

10) mjere za ostvarivanje postavljenih ciljeva;

11) procjenu finansijskih sredstava potrebnih za realizaciju lokalnog energetskog plana i moguće izvore finansiranja.

(3) Lokalni energetski plan donosi se na period od deset godina i usklađuje se sa Strategijom razvoja energetike, akcionim planom korišćenja energije iz obnovljivih izvora, akcionim planom razvoja i korišćenja daljinskog grijanja i/ili hlađenja i visokoefikasne kogeneracije i akcionim planom energetske efikasnosti.

(4) Jedinica lokalne samouprave je dužna da u postupku planiranja gradske infrastrukture, u skladu sa mogućnostima, daje prioritet grijanju i/ili hlađenju energijom iz obnovljivih izvora.

(5) Jedinica lokalne samouprave podnosi Ministarstvu izvještaj o sprovođenju lokalnog energetskog plana do 31. januara tekuće, za prethodnu godinu.

(6) Predlog lokalnog energetskog plana iz stava 1 ovog člana dostavlja se organu državne uprave nadležnom za kontrolu državne pomoći, radi davanja mišljenja.

III OBNOVLjIVI IZVORI ENERGIJE, VISOKOEFIKASNA KOGENERACIJA I PODSTICAJNE MJERE

Obnovljivi izvori energije

Član 18

(1) Ostvarivanje obaveznog udjela energije iz obnovljivih izvora u ukupnoj finalnoj potrošnji energije u skladu sa obavezama preuzetim potvrđenim međunarodnim ugovorom je od javnog interesa.

(2) Izvori i obim korišćenja energije iz obnovljivih izvora utvrđuju se akcionim planom korišćenja energije iz obnovljivih izvora koji donosi Vlada, u skladu sa Strategijom razvoja energetike i propisima o energetskoj efikasnosti i smanjenju emisije gasova sa efektom staklene bašte, za period do deset godina.

(3) Ciljevi korišćenja obnovljivih izvora energije akcionim planom iz stava 2 ovog člana utvrđuju se na osnovu energetskih potreba, ekonomskih mogućnosti i obaveza Crne Gore preuzetih potvrđenim međunarodnim ugovorom.

(4) Akcioni plan iz stava 2 ovog člana naročito sadrži:

1) obavezni udio energije iz obnovljivih izvora u ukupnoj finalnoj potrošnji energije u skladu sa preuzetim obavezama iz stava 3 ovog člana, kao nacionalni cilj;

2) planirani udio energije iz obnovljivih izvora u ukupnoj finalnoj potrošnji energije;

3) planirani udio energije iz obnovljivih izvora u ukupnoj finalnoj potrošnji električne energije;

4) planirani udio energije iz obnovljivih izvora u ukupnoj finalnoj potrošnji energije za grijanje i hlađenje;

5) planirani udio energije iz obnovljivih izvora u ukupnoj energiji utrošenoj u svim oblicima saobraćaja;

6) dinamiku ostvarivanja ciljeva korišćenja obnovljivih izvora energije sa podsticajnim mjerama.

(5) Način izračunavanja udjela iz stava 4 ovog člana, energetski sadržaj goriva i način obračuna ukupne potrošnje energije koja se koristi u saobraćaju, način izračunavanja količine električne energije koja se proizvodi u hidroelektranama i vjetroelektranama, način izračunavanja uticaja biogoriva, biotečnosti i sa njima uporedivih fosilnih goriva na emisiju gasova sa efektom staklene bašte, kao i način izračunavanja količine energije iz toplotnih pumpi, utvrđuju se propisom Ministarstva.

(6) Predlog akcionog plana iz stava 2 ovog člana dostavlja se organu državne uprave nadležnom za kontrolu državne pomoći, radi davanja mišljenja.

Izvještaj o realizaciji akcionog plana

Član 19

(1) Sprovođenje akcionog plana korišćenja energije iz obnovljivih izvora prati Ministarstvo i o njegovoj realizaciji svake druge godine Vladi dostavlja izvještaj.

(2) Izvještaj iz stava 1 ovog člana naročito sadrži:

1) analizu ostvarivanja nacionalnog cilja u pogledu pojedinačnih udjela (električna energija, grijanje i hlađenje, saobraćaj) i ukupnog udjela obnovljivih izvora energije u ukupnoj finalnoj potrošnji energije u izvještajnom periodu;

2) mjere preduzete u izvještajnom periodu i mjere koje treba preduzeti u narednom periodu;

3) procjenu uticaja preduzetih podsticajnih mjera na povećanje udjela energije iz obnovljivih izvora u ukupnoj finalnoj potrošnji energije, u odnosu na utvrđene ciljeve;

4) ocjenu funkcionisanja sistema garancija porijekla energije iz obnovljivih izvora;

5) mjere preduzete u cilju unapređenja pristupa prenosnim i distributivnim sistemima;

6) procjenu raspoloživosti biomase za korišćenje u energetske svrhe;

7) ocjenu promjene cijena i načina korišćenja zemljišta koji su rezultat povećanog korišćenja biomase i drugih obnovljivih izvora energije;

8) ocjenu razvoja i udjela biogoriva dobijenih iz otpada, ostataka, neprehrambenog celuloznog materijala i drvno-celuloznog materijala;

9) ocjenu uticaja korišćenja obnovljivih izvora energije na biodiverzitet, vodotoke, kvalitet vode i zemljišta;

10) ocjenu smanjenja emisija gasova sa efektom staklene bašte koje je rezultat povećanog korišćenja obnovljivih izvora energije;

11) procjenu mogućih viškova proizvodnje energije iz obnovljivih izvora energije u odnosu na planirani obim, kao i procjenu potencijala tih izvora energije za zajedničke projekte sa drugim državama;

12) procjenu potrebnih količina energije iz obnovljivih izvora koju treba obezbijediti iz uvoza radi postizanja utvrđenih ciljeva;

13) način određivanja udjela biorazgradivog otpada u otpadu koji se koristi za proizvodnju energije;

14) procjenu potrebe izmjena propisa i postupaka koji se odnose na izbjegavanje prepreka za realizaciju projekata korišćenja obnovljivih izvora energije.

(3) U slučaju da utvrdi da za prethodne dvije kalendarske godine očekivana dinamika sprovođenja akcionog plana korišćenja energije iz obnovljivih izvora nije ostvarena, Ministarstvo dostavlja Vladi predlog akcionog plana korišćenja energije iz obnovljivih izvora koji sadrži izmijenjenu dinamiku ostvarivanja utvrđenih ciljeva.

(4) Ministarstvo obavještava nadležni organ Zajednice o donošenju akcionog plana korišćenja energije iz obnovljivih izvora i dostavlja izvještaj iz stava 2 ovog člana.

Visokoefikasna kogeneracija

Član 20

(1) Kogeneracija, u smislu ovog zakona, je kombinovana i istovremena proizvodnja toplotne energije za daljinsko grijanje i/ili hlađenje i električne energije ili toplotne energije za daljinsko grijanje i/ili hlađenje i mehaničke energije u jedinstvenom procesu.

(2) Mali kogeneracioni objekat, u smislu ovog zakona, je kogeneracioni objekat instalisanog kapaciteta manjeg od 1 MWe, a mikrokogeneracioni objekat je kogeneracioni objekat instalisanog kapaciteta manjeg od 50 kWe.

(3) Visokoefikasna kogeneracija, u smislu ovog zakona, je kogeneracija kojom se ostvaruju uštede primame energije od najmanje 10% u odnosu na referentne vrijednosti za odvojenu proizvodnju toplotne energije i električne energije i kogeneraciju u malim i mikro kogeneracionim objektima kojom se osiguravaju uštede primame energije.

(4) Razvoj i korišćenje visokoefikasne kogeneracije u skladu sa Strategijom razvoja energetike utvrđuje se akcionim planom razvoja i korišćenja daljinskog grijanja i/ili hlađenja i visokoefikasne kogeneracije, koji donosi Vlada na period do deset godina.

(5) Akcionim planom iz stava 4 ovog člana naročito se utvrđuje:

1) postojeća potražnja za grijanjem i hlađenjem sa predviđanjem kretanja potražnje u planskom periodu;

2) geografski prikaz mjesta potražnje za grijanjem i hlađenjem, postojeće i planirane infrastrukture za daljinsko grijanje i hlađenje i objekata za proizvodnju energije za grijanje i/ili hlađenje;

3) raspoloživi i mogući potencijal za korišćenje visokoefikasne kogeneracije;

4) potencijal za povećanje energetske efikasnosti infrastrukture za daljinsko grijanje i/ili hlađenje;

5) potražnja za grijanjem i/ili hlađenjem koja se može zadovoljiti visokoefikasnom kogeneracijom;

6) aktivnosti i podsticajne mjere koje će se sprovoditi u cilju razvoja infrastrukture za daljinsko grijanje i/ili hlađenje i povećanje udjela visokoefikasne kogeneracije, sa dinamikom realizacije i okvirnim finansijskim sredstvima i,

7) procjena ušteda primarne energije.

(6) U cilju procjene potreba za daljinskim grijanjem i/ili hlađenjem i visokoefikasne kogeneracije utvrđenih akcionim planom iz stava 4 ovog člana Ministarstvo vrši analizu isplativosti, uzimajući u obzir tehničku izvodljivost predloženih rješenja.

(7) Sprovođenje akcionog plana razvoja i korišćenja daljinskog grijanja i/ili hlađenja i visokoefikasne kogeneracije prati i njegovo usklađivanje sa Strategijom razvoja energetike predlaže, najkasnije istekom pete godine od donošenja Ministarstvo i Vladi dostavlja izvještaj o njegovom sprovođenju za prethodne dvije kalendarske godine, koji naročito sadrži: stepen ostvarenosti ciljeva, realizovane podsticajne mjere i predlog unapređenja mjera za naredni period.

(8) Način izračunavanja uštede primarne energije iz stava 3 ovog člana i određivanja stepena efikasnosti kogeneracionog objekta utvrđuje se propisom Ministarstva.

IV REGULATORNA AGENCIJA ZA ENERGETIKU

Nezavisni regulator energetskog sektora

Član 27

(1) Poslove utvrđene zakonom u oblasti energetike obavlja Regulatorna agencija za energetiku (u daljem tekstu: Agencija) kao samostalna, neprofitna organizacija, pravno i funkcionalno nezavisna od državnih organa i energetskih subjekata.

(2) Agencija obavlja i druge poslove utvrđene zakonom kojim se uređuju regulisane komunalne djelatnosti.

(3) U vršenju javnih ovlašćenja iz st. 1 i 2 ovog člana Agencija:

1) je dužna da postupa nepristrasno i transparentno;

2) djeluje nezavisno od bilo kakvog tržišnog interesa;

3) ne smije primati ili tražiti uputstva od državnih ili drugih organa i organizacija ili drugih lica u vršenju poslova utvrđenih ovim zakonom.

(4) Ograničenja iz stava 3 tačka 3 ovog člana ne odnose se na saradnju sa drugim nadležnim državnim organima ili uvažavanje opštih političkih smjernica koje utvrđuje Vlada, a koje se ne odnose na ovlašćenja i obaveze Agencije u vršenju poslova utvrđenih ovim zakonom.

Status

Član 28

(1) Agencija ima svojstvo pravnog lica.

(2) Agencija se upisuje u Centralni registar privrednih subjekata.

(3) Agencija posluje pod nazivom Regulatorna agencija za energetiku.

(4) Sjedište Agencije je u Podgorici.

Statut Agencije

Član 39

Agencija ima statut kojim se naročito uređuju:

1) prava i dužnosti Odbora Agencije;

2) prava i dužnosti izvršnog direktora i zamjenika izvršnog direktora Agencije;

3) smjernice za utvrđivanje unutrašnje organizacije Agencije;

4) postupak izbora i razrješenja izvršnog direktora i zamjenika izvršnog direktora Agencije;

5) javnost rada Agencije;

6) druga pitanja od značaja za rad Agencije u skladu sa zakonom.

Saglasnost na statut

Član 40

(1) Statut donosi Odbor Agencije.

(2) Na statut Agencije saglasnost daje Vlada.

(3) Statut se objavljuje u "Službenom listu Crne Gore".

Odobravanje metodologija i pravila

Član 44

(1) Agencija odobrava metodologije za:

1) utvrđivanje naknada za priključenje na prenosne i distributivne sisteme električne energije i gasa;

2) utvrđivanje naknada za priključenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG;

3) obračunavanje i naplatu neovlašćeno preuzete električne energije.

(2) Agencija odobrava tržišna pravila za tržište električne energije, odnosno za tržište gasa, kao i pravila za:

1) funkcionisanje prenosnog sistema električne energije i gasa;

2) funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i gasa;

3) mjerenje u distributivnim sistemima električne energije i gasa;

4) balansiranje prenosnog sistema gasa;

5) poslovanje i funkcionisanje sistema za skladištenje gasa;

6) poslovanje i funkcionisanje postrojenja za TPG;

7) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos električne energije zasnovanih na tržišnim principima;

8) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos gasa zasnovanih na tržišnim principima;

9) dodjeljivanje prekograničnih kapaciteta za prenos električne energije u skladu sa usaglašenim pravilima na nivou regiona;

10) utvrđivanje i sprječavanje neovlašćenog korišćenja električne energije od strane operatora distributivnog sistema;

11) rad balansnog tržišta električne energije.

Odobravanje naknada i utvrđivanje cijena

Član 45

(1) Agencija odobrava:

1) naknade za priključenje na prenosne i distributivne sisteme električne energije i gasa, određene na osnovu metodologija iz člana 44 stav 1 tačka 1 ovog zakona;

2) naknade za priključenje sistema za skladištenje gasa i rezervu gasa (linepack) na osnovu metodologije iz člana 44 stav 1 tačka 2 ovog zakona;

3) cijene pružanja dodatnih usluga održavanja.

(2) Agencija utvrđuje:

1) cijene za skladištenje gasa i korišćenje postrojenja za TPG;

2) naknadu za otklanjanje zagušenja na identifikovanim ulaznim ili izlaznim tačkama prenosnog sistema gasa, koja je dio cijene za prenos gasa.

(3) Ako u postupku utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena ili naknada iznos određene energetske veličine ili finansijske vrijednosti nije moguće utvrditi primjenom postupaka i kriterijuma koje je Agencija utvrdila, Agencija, ili energetski subjekat uz saglasnost Agencije, te iznose utvrđuje procjenom na osnovu podataka iz posljednje godine za koju postoje konačni podaci.

(4) Na cijene korišćenja prenosnih i distributivnih sistema električne energije iz člana 43 stav 3 tačka 1 ovog zakona ne utiče lokacija objekta za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora.

(5) Cijene korišćenja prenosnih i distributivnih sistema gasa iz člana 43 stav 3 tačka 1 ovog zakona primjenjuju se i na gas iz obnovljivih izvora.

(6) Prilikom utvrđivanja cijena iz člana 43 stav 3 tačka 1 ovog zakona Agencija uzima u obzir ostvarive koristi koje operatori prenosnog i distributivnog sistema imaju od priključenja na sistem objekata koji proizvode energiju iz obnovljivih izvora.

(7) Cijena za korišćenje prenosnog i distributivnog sistema iz člana 43 stav 3 tačka 1 ovog zakona koju plaćaju povlašćeni proizvođači električne energije iz obnovljivih izvora umanjuje se za iznos ostvarene koristi koje operatori prenosnog i distributivnog sistema imaju od priključenja na sistem objekata koji proizvode energiju iz obnovljivih izvora.

Nadzor nad radom energetskih subjekata

Član 48

(1) Agencija prati i analizira rad i poslovanje energetskih subjekata u odnosu na:

1) stvarne troškove i prihode subjekata koji obavljaju djelatnost za koju Agencija utvrđuje ili odobrava metodologije, cijene ili naknade;

2) kvalitet snabdijevanja električnom energijom, koji obuhvata kvalitet usluga, kvalitet napona i neprekidnost napajanja;

3) kvalitet snabdijevanja gasom, u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona, koji obuhvata praćenje vremena koje je operatorima prenosnih i distributivnih sistema potrebno za izvođenje priključenja i popravke i neprekidnost snabdijevanja;

4) primjenu tržišnih pravila i djelovanje subjekata na tržištu, praćenje stepena i efektivnosti otvaranja tržišta i konkurencije na maloprodajnom i veleprodajnom nivou, uključujući berze električne energije, cijene za kupce iz kategorije domaćinstva, uključujući sisteme pretplate, stope promjene snabdjevača, stope isključenja, pružanje dodatnih usluga održavanja po odobrenim cijenama, žalbe kupaca iz kategorije domaćinstva, kao i drugo narušavanje ili ograničavanje konkurencije, uključujući pružanje odgovarajućih informacija i upućivanje određenih predmeta organima nadležnim za konkurenciju;

5) uslove pristupa prenosnim i distributivnim sistemima električne energije i gasa, skladišnim kapacitetima gasa i pomoćnim uslugama;

6) pojavu restriktivnih ugovornih praksi, uključujući sprječavanje kupaca, osim kupaca priključenih na 0.4 kV naponski nivo, da ugovaraju istovremeno sa više snabdjevača ili ograniče njihov izbor i informisanje organa nadležnog za zaštitu konkurencije o takvim praksama;

7) potrošnju energije i obezbjeđivanje dostupnosti informacija o potrošnji kupcima;

8) izvršavanje podsticajnih mjera u oblasti obnovljivih izvora energije, uključujući uslove i cijene za priključenje novih proizvođača na prenosne i distributivne sisteme;

9) primjenu propisa o prekograničnoj razmjeni energije, kao i rad i poslovanje energetskih subjekata koji vrše aukcijsku dodjelu prekograničnih kapaciteta ili organizuju kupovinu i prodaju energije;

10) primjenu propisa kojima je uređeno objavljivanje podataka o prekograničnim kapacitetima i upotrebi prenosnog i distributivnog sistema;

11) nezavisnost operatora i razdvojenost računa iz čl. 68 do 72, čl. 135 do 138 i čl. 163 do 167 ovog zakona i primjenu programa mjera iz čl. 139 i 168 ovog zakona;

12) funkcionisanje snabdjevača iz člana 196 ovog zakona;

13) pojavu praksi kojima operator distributivnog sistema koristi prednosti vertikalne integracije za narušavanje konkurencije i mjere za sprečavanje ili onemogućavanje tih praksi;

14) pojavu praksi kojima vertikalno integrisani operator distributivnog sistema u komunikaciji sa korisnicima sistema zamjenjuje energetski subjekat koji obavlja djelatnost snabdijevanja i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi;

15) aktivnosti i mjere koje energetski subjekti preduzimaju za poboljšanje energetske efikasnosti;

16) ostvareni stepen transparentnosti ili dostupnosti informacija, uključujući informacije vezane za tržište električne energije ili gasa;

17) razmjenu električne energije, kao i narušavanje konkurencije, uključujući dostavljanje bitnih informacija i prijavljivanje tih slučajeva organu nadležnom za zaštitu konkurencije;

18) tehničku saradnju operatora prenosnog sistema sa operatorima prenosnih sistema drugih država;

19) realizaciju investicionih planova operatora prenosnih i distributivnih sistema;

20) usaglašenost i primjenu pravila za funkcionisanje prenosnih i distributivnih sistema;

21) nivo transparentnosti, uključujući veleprodajne cijene i obezbjeđenje poštovanja obaveza subjekata za gas i električnu energiju u pogledu transparentnosti i ulaganja u proizvodnju u odnosu na sigurnost snabdijevanja;

22) upravljanje zagušenjima, uključujući interkonektore i primjenu pravila o upravljanju zagušenjima;

23) primjenu propisanih naknada, cijena i tarifa, kao i metodologija za utvrđivanje cijena i tarifa iz čl. 43, 44 i 45 ovog zakona.

(2) Agencija prati i kontroliše rad i poslovanje energetskih subjekata u pogledu ispunjavanja uslova utvrđenih licencom.

(3) Ako utvrdi da energetski subjekat ne ispunjava uslove utvrđene članom 65 stav 3 ovog zakona, odnosno da radi i posluje suprotno uslovima ili ne ispunjava obaveze utvrđene licencom, Agencija će naložiti subjektu da otkloni uočene nepravilnosti i odrediti primjereni rok za njihovo otklanjanje, odnosno preduzeti druge mjere u skladu sa zakonom.

(4) Praćenjem i analizom rada i poslovanja iz st. 1 i 2 ovog člana Agencija vrši kontrolu:

1) pravilnosti rada i poslovanja ili zloupotrebe položaja energetskih subjekata na tržištu;

2) stabilnosti snabdijevanja energijom radi sprečavanja poremećaja na tržištu energije ili snabdijevanja toplotnom energijom;

3) ispravnosti i tačnosti u finansijskom poslovanju u odnosu na iskazivanje troškova poslovanja koji mogu da utiču na formiranje cijena korišćenja prenosnih ili distributivnih sistema ili sistema za skladištenje:

4) izvršavanja obaveza utvrđenih ovim zakonom i aktima Agencije, odnosno aktima koje odobrava Agencija.

(5) Ako se kontrolom iz st. 1 i 4 ovog člana utvrde odstupanja, odnosno nepravilnosti koje su prouzrokovale ili mogu prouzrokovati finansijske posljedice za krajnje kupce i učesnike na tržištu, Agencija će:

1) naložiti energetskom subjektu da izvrši korekciju utvrđenih nepravilnosti i odrediti primjeren rok za njihovo otklanjanje,

2) prilikom narednog utvrđivanja opravdanih troškova i prihoda uzeti u obzir nalaze i efekte utvrđenih nepravilnosti, izvršiti korekciju odgovarajućih troškova, odnosno prihoda i utvrditi odgovarajuće cijene za korišćenje prenosnih ili distributivnih sistema električne energije ili gasa ili sistema za skladištenje gasa.

(6) Izvještaj o rezultatima analiza i kontrole iz st. 1, 2 i 4 ovog člana i preduzetim mjerama iz st. 3 i 5 ovog člana čini sastavni dio godišnjeg izvještaja o stanju energetskog sektora.

(7) Ako kontrolom utvrdi nepravilnosti u radu ili postupanje subjekata, suprotno pravilima konkurencije, sigurnosti snabdijevanja, zaštite i sigurnosti kupaca, Agencija će obavijestiti organ nadležan za konkurenciju ili zaštitu potrošača.

Finansiranje Agencije

Član 51

(1) Sredstva za rad Agencije obezbjeđuju se iz naknada za izdavanje licenci, godišnjih naknada za korišćenje licenci, naknada za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, godišnjih naknada za korišćenje statusa zatvorenog distributivnog sistema i naknada za rješavanje sporova, koje utvrđuje u skladu sa ovim zakonom.

(2) Sredstva iz stava 1 ovog člana utvrđuju se finansijskim planom Agencije koji usvaja Skupština u skladu sa zakonom i koji se objavljuje na internet stranici Agencije.

(3) Agencija samostalno raspolaže sredstvima utvrđenim planom iz stava 2 ovog člana.

(4) Naknade iz stava 1 ovog člana određuju se u visini kojom se u ukupnom iznosu pokrivaju planirani troškovi poslovanja utvrđeni finansijskim planom Agencije.

(5) Visinu naknada za izdavanje licenci, naknada za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, godišnjih naknada za korišćenje licenci za obavljanje energetskih djelatnosti i godišnjih naknada za korišćenje statusa zatvorenog distributivnog sistema Agencija utvrđuje odlukom, u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 6 ovog zakona.

(6) Na osnovu odluke iz stava 5 ovog člana Agencija visinu naknade za obračunski period za svakog energetskog subjekta utvrđuje rješenjem.

(7) Po isteku poslovne godine, sredstva koja preostanu na računu Agencije nakon izmirenja obaveza prenose se u narednu godinu, a naknade za narednu godinu se srazmjerno umanjuju.

Nadležnosti Agencije u oblasti obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije

Član 55

U oblasti obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije Agencija:

1) vrši godišnju analizu i objavljuje podatke o udjelu obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije u ukupnoj proizvodnji i potrošnji električne energije;

2) izdaje garancije porijekla proizvođačima električne energije;

3) vodi registar izdatih garancija porijekla;

4) odobrava i mijenja privremeni status povlašćenog proizvođača;

5) odobrava, mijenja i oduzima status povlašćenog proizvođača;

6) vodi registar povlašćenih proizvođača;

7) izvještava Ministarstvo, operatora tržišta, operatora distributivnog sistema i operatora prenosnog sistema električne energije o izdatim rješenjima o sricanju statusa povlašćenog proizvođača.

Rješavanje sporova i odlučivanje o prigovorima i žalbama

Član 56

(1) Agencija odlučuje po žalbama:

1) na akt operatora tržišta iz člana 124 stav 3 i člana 125 stav 3 ovog zakona;

2) na akt operatora prenosnog ili distributivnog sistema iz čl. 133 i 134 ovog zakona;

3) na akt operatora prenosnog ili distributivnog sistema iz čl. 175, 176 i 177 ovog zakona;

4) na akt operatora prenosnog ili distributivnog sistema iz člana 178 stav 1 ovog zakona;

5) krajnjih kupaca u slučaju obustave ili ograničenja isporuke električne energije ili gasa iz člana 191 ovog zakona;

6) na odluku o iznosu iz člana 194 stav 5 tačka 1 ovog zakona;

7) na postupak promjene snabdjevača propisan članom 202 stav 3 ovog zakona.

(2) Protiv odluke iz stava 1 ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

(3) Žalba iz stava 1 tačka 7 ovog člana ne odlaže sprovođenje postupka promjene snabdjevača i početak primjene novog ugovora o snabdijevanju.

Regulatorno dozvoljeni prihod, cijene i naknade

Član 59

(1) Zahtjev za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena ili naknada operatora prenosnog sistema, operatora distributivnog sistema i operatora tržišta, podnosi se na način i u postupku utvrđenom metodologijama iz člana 43 stav 1 ovog zakona, najkasnije četiri mjeseca prije isteka važenja odluke o utvrđivanju cijena,

(2) Operator prenosnog sistema, operator distributivnog sistema i operator tržišta dužni su da zahtjeve za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena ili naknada zasnuju na:

1) energetskim veličinama utvrđenim u skladu sa članom 16 ovog zakona;

2) poslovnim planovima za naredni regulatorni period i obrazloženim razlikama u odnosu na ostvarenje u prethodnom periodu.

(3) Obavezne elemente poslovnih planova iz stava 2 tačka 2 ovog člana utvrđuje Agencija metodologijama i pravilima iz člana 43 ovog zakona.

(4) Agencija odlučuje po zahtjevu iz stava 1 ovog člana najkasnije u roku od tri mjeseca, od dana prijema zahtjeva.

(5) Regulatorno dozvoljeni prihod operatora prenosnog i operatora distributivnog sistema je ukupni godišnji prihod od regulisane energetske djelatnosti koji pokriva ukupne opravdane troškove poslovanja, uključujući i obaveze iz potvrđenih međunarodnih ugovora, koji Agencija utvrđuje na osnovu analize zahtijevanih troškova poslovanja, amortizacije i povrata na sredstva, uz primjenu odgovarajuće korekcije po osnovu odstupanja energetskih i finansijskih vrijednosti u odnosu na primijenjene u prethodnom periodu.

(6) Regulatorno dozvoljeni prihod operatora tržišta električne energije je ukupni godišnji prihod koji pokriva ukupne opravdane troškove poslovanja, uključujući i obaveze iz potvrđenih međunarodnih ugovora, koji Agencija utvrđuje na osnovu analize zahtijevanih troškova poslovanja, amortizacije i razumne dobiti, uz primjenu odgovarajuće korekcije po osnovu odstupanja energetskih i finansijskih vrijednosti u odnosu na primijenjene u prethodnom periodu.

(7) Korekcije iz st. 5 i 6 ovog člana utvrđuju se za poslednju godinu prethodnog regulatornog perioda i sve godine regulatornog perioda u kojem se podnosi zahtjev iz stava 1 ovog člana za koje postoje konačni podaci i primjenjuju se tokom regulatornog perioda za koji se utvrđuje regulatorno dozvoljeni prihod.

(8) U cijene i naknade po kojima korisnici sistema plaćaju električnu energiju i usluge transponuje se regulatorno dozvoljeni prihod iz st. 5 i 6 ovog člana, umanjen za odgovarajuće ostale prihode od energetske djelatnosti i prihode ili dio prihoda od neenergetske djelatnosti u slučaju kada nije moguće izvršiti razdvajanje troškova koji su zajednički za pružanje tih djelatnosti, u skladu sa metodologijama iz člana 43 stav 1 ovog zakona.

Povrat na sredstva

Član 60

(1) U osnovicu za utvrđivanje povrata na sredstva iz člana 59 stav 5 ovog zakona uračunavaju se vrijednost osnovnih sredstava, investicija i neto obrtnih sredstava (radni kapital).

(2) Osnovna sredstva iz stava 1 ovog člana su sredstva koja se koriste za obavljanje djelatnosti prenosa ili distribucije električne energije i evidentirana su u poslovnim knjigama energetskog subjekta u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo, međunarodnim računovodstvenim standardima i ovim zakonom.

(3) Vrijednost osnovnih sredstava iz stava 2 ovog člana, koja se uračunava u osnovicu za utvrđivanje povrata na sredstva za prvu godinu regulatornog perioda je vrijednost osnovnih sredstava na dan 31. decembra godine koja prethodi godini u kojoj se donosi

odluka o regulatorno dozvoljenom prihodu za naredni regulatorni period, osim vrijednosti sredstava pribavljenih putem kapitalnog doprinosa (poklon, donacija, naknada iz člana 180 stav 1 ovog zakona i druga bespovratna sredstva).

(4) Energetski subjekat iz člana 59 stav 5 ovog zakona koji osnovna sredstva vodi po revalorizovanoj vrijednosti dužan je da u rokovima koji nijesu duži od pet godina utvrdi strukturu i vrijednost tih sredstava.

(5) Agencija može, po potrebi, angažovanjem nezavisnog procjenitelja, izvršiti kontrolu, odnosno utvrditi strukturu i vrijednost sredstava iz stava 1 ovog člana.

(6) U slučaju iz stava 5 ovog člana utvrđena vrijednost sredstava uračunava se u osnovicu za utvrđivanje povrata na sredstva za prvu godinu narednog regulatornog perioda.

(7) Investicije iz stava 1 ovog člana su investicije sadržane u investicionim planovima iz člana 112 stav 1 tačka 28 i člana 116 stav 1 tačka 6 ovog zakona, na koje je saglasnost dala Agencija, osim investicija koje se finansiraju iz kapitalnih doprinosa.

(8) Metodologijama iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona mogu se utvrditi ograničenja vrijednosti investicija iz stava 7 ovog člana koje se uključuju u regulatornu osnovu sredstava, a naročito:

1) iznos ukupnog povrata na sredstva po osnovu investicije, utvrđenog tokom perioda njene realizacije, uzimajući u obzir izvršene korekcije iz člana 59 stav 5 i člana 61 stav 2 ovog zakona, ne može biti veći od iznosa povrata koji bi se ostvario da se investicija završila u roku utvrđenom investicionim planom u kome je za tu investiciju Agencija prvi put dala saglasnost;

2) investicije koje su vezane za realizaciju projekata planiranih na osnovu obaveza koje proizilaze iz potvrđenih međunarodnih ugovora ili za realizaciju infrastrukturnog ili drugog objekta od značaja za razvoj države, a od čije se realizacije odustane, ne mogu se uračunati u osnovicu za utvrđivanje povrata na sredstva, osim dijela investicije realizovane za potrebe funkcionisanja sistema.

(9) Neto obrtna sredstva (radni kapital) iz stava 1 ovog člana, čine novčana sredstva neophodna za nesmetano poslovanje energetskog subjekta i uslov su njegove tekuće likvidnosti, a utvrđuju se u iznosu do 1/12 opravdanih troškova koji su u funkciji obavljanja energetske djelatnosti utvrđenih u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 ovog zakona.

Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog i distributivnog sistema

Član 62

(1) Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa, naročito sadrže:

1) kriterijume za utvrđivanje opravdanih troškova i prihoda;

2) kriterijume za alokaciju regulatorno dozvoljenog prihoda na korisnike prenosnih i distributivnih sistema;

3) elemente za koje se utvrđuju tarife, na osnovu kojih se vrši obračun i plaćanje usluga po utvrđenim cijenama, radi obezbjeđenja adekvatnog prihoda operatorima sistema;

4) podsticaje ekonomskoj efikasnosti i postizanju višeg nivoa kvaliteta snabdijevanja;

5) elemente za procjenu uticaja na cijenu: snabdijevanja sa prekidima, prilagođavanja potrošnje mogućnostima sistema i drugih mehanizama za unapređenje energetske efikasnosti;

6) elemente za podsticanje realizacije mjera povećanja energetske efikasnosti sistema, posebno putem odgovora potrošnje i distribuirane proizvodnje električne energije;

7) elemente za podsticanje povećanja finansijske efikasnosti obavljanja djelatnosti, smanjenja troškova tih djelatnosti i poboljšanja kvaliteta usluga;

8) način utvrđivanja podsticaja za privlačenje investicija u infrastrukturu koja služi za obavljanje djelatnosti prenosa i distribucije, kao i ograničenja za primjenu tih podsticaja iz člana 60 stav 8 ovog zakona;

9) elemente za procjenu troškova zaštite životne sredine i zaštite krajnjih kupaca;

10) elemente i kriterijume za utvrđivanje i alokaciju troškova opravdanih gubitaka u prenosnim i distributivnim sistemima električne energije i/ili gasa;

11) način utvrđivanja stope i elemenata osnovice za obračun povrata na sredstva iz 60 stav 1 ovog zakona, za godine regulatornog perioda;

11a) način utvrđivanja vrijednosti investicija koje ulaze u osnovicu za utvrđivanje povrata na sredstva iz člana 60 stav 1 ovog zakona;

12) elemente za utvrđivanje ostalih prihoda iz člana 59 stav 8 ovog zakona.

(2) Metodologija za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije, naročito sadrži:

1) metod regulacije prihoda i naknade;

2) kriterijume i elemente za utvrđivanje ukupnih opravdanih troškova poslovanja;

3) kriterijume i elemente za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda;

4) elemente na osnovu kojih se vrši obračun i plaćanje naknade radi obezbjeđenja adekvatnog prihoda;

5) elemente za utvrđivanje korekcije regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade;

6) način utvrđivanja razumne dobiti iz člana 59 stav 6 ovog zakona;

7) kriterijume i elemente za utvrđivanje ostalih prihoda iz člana 59 stav 8 ovog zakona.

(3) Metodologija za utvrđivanje cijena za krajnje kupce koje snabdijeva snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca naročito sadrži:

1) način utvrđivanja cijene električne energije ili gasa za kupce iz člana 196 stav 1 tač. 1 i 2 ovog zakona uzimajući u obzir povećane troškove nabavke dodatnih količina električne energije ili gasa koje se nijesu mogle imati u vidu u tenderskom postupku utvrđivanja cijene, kao što je nepredvidljivost broja tih kupaca i njihovog uticaja na troškove balansiranja;

2) način utvrđivanja privremenih cijena električne energije i gasa koje će se primjenjivati u slučaju da u postupku iz člana 200 ovog zakona nije izabran snabdjevač.

(4) Metodologijama iz stava 1 ovog člana mogu se utvrditi cijene sa više elemenata koje se zasnivaju na različitim troškovima ili grupama utvrđenih troškova operatora prenosnog i distributivnog sistema.

(5) Metodologijama iz stava 1 ovog člana mogu se utvrditi elementi za utvrđivanje cijena zavisno od sezone, dana u sedmici, doba dana, vremena korišćenja i opravdanosti utvrđivanja troškova, prihoda ili cijena za period duži od jedne godine.

(6) Podsticaji iz stava 1 tačka 8 ovog člana mogu biti naročito:

1) uključivanje investicija u toku u osnovicu za izračunavanje povrata na sredstva;

2) uključivanje planiranih investicija u osnovicu za izračunavanje povrata na sredstva; i/ili

3) utvrđivanje više stope povrata za investicije visokog rizika.

VI LICENCE, SERTIFIKATI I ENERGETSKE DOZVOLE

Izdavanje licenci

Član 65

(1) Energetske djelatnosti iz člana 3 ovog zakona mogu se obavljati samo na osnovu licence, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

(2) Ispunjenost uslova za izdavanje licenci određenih ovim zakonom utvrđuje Agencija.

(3) Agencija izdaje licencu na zahtjev privrednog društva, pravnog ili fizičkog lica, odnosno preduzetnika:

1) koji je registrovan u Centralnom registru privrednih subjekata za obavljanje energetske djelatnosti za koju se izdaje licenca;

2) koji posjeduje ili upravlja energetskim objektima, transportnim sredstvima i drugim uređajima, instalacijama ili postrojenjima neophodnim za obavljanje energetske djelatnosti, koji ispunjavaju uslove i zahtjeve utvrđene tehničkim propisima, propisima o energetskoj efikasnosti, propisima o zaštiti od požara i eksplozija, kao i propisima o zaštiti životne sredine;

3) koji dostavi dokaz da ima zaposlena lica sa položenim odgovarajućim stručnim ispitom, odnosno dokaz o zaključenom ugovoru sa pravnim licem koje ima zaposlene sa položenim odgovarajućim stručnim ispitom za obavljanje poslova tehničkog rukovođenja, održavanja, eksploatacije i rukovanja energetskim objektima;

4) koji slobodno raspolaže finansijskim sredstvima na svom računu;

5) kojem u poslednje tri godine nije oduzeta licenca za obavljanje energetske djelatnosti za koju je podnio zahtjev;

6) čiji članovi organa upravljanja nijesu bili pravosnažno osuđeni za krivična djela koja ih čine nepodobnim za vršenje funkcija.

(4) Uz zahtjev za izdavanje licence prilažu se dokazi o ispunjenosti uslova iz stava 3 ovog člana.

(5) Izuzetno od stava 3 ovog člana, licenca za obavljanje djelatnosti snabdijevanja električnom energijom ili gasom može se izdati snabdjevaču koji ima sjedište u državi članici Evropske unije ili članici Energetske zajednice na osnovu odgovarajućeg odobrenja za obavljanje djelatnosti snabdijevanja izdatog od nadležnog organa, odnosno organizacije države u kojoj je registrovan.

(6) Licenca izdata za obavljanje djelatnosti distribucije električne energije ili gasa, operatora za skladištenje gasa i postrojenje za TPG istovremeno predstavlja akt o imenovanju operatora distributivnog sistema električne energije ili gasa, operatora za skladištenje gasa i postrojenja za TPG.

Obavljanje energetskih djelatnosti bez licence

Član 74

(1) Bez licence se mogu obavljati sljedeće energetske djelatnosti:

1) proizvodnja električne energije za sopstvene potrebe;

2) proizvodnja električne energije koju obavlja energetski subjekat u jednom ili više energetskih objekata, ako njihova ukupna instalisana snaga ne prelazi 1 MW;

3) skladištenje nafte i derivata nafte za sopstvene potrebe;

4) trgovina na malo TNG u bocama punjenja do 12 kg;

5) trgovina električnom energijom i gasom za dalju prodaju, koja ne uključuje prodaju krajnjem kupcu koji nije balansno odgovoran, posredovanje i zastupanje na tržištu energije;

6) trgovina na veliko i malo naftnim derivatima koji se ne koriste u procesu sagorijevanja;

7) upravljanje zatvorenim distributivnim sistemom, uključujući i snabdijevanje kupaca unutar zatvorenog distributivnog sistema od strane operatora tog sistema.

(2) Sertifikovani operator prenosnog sistema električne energije iz druge države može obavljati djelatnost prenosa električne energije interkonektorom na teritoriji Crne Gore, bez licence pod us lovom, da:

1) je taj interkonektor dio javne infrastrukture;

2) vlasnik interkonektora zaključi ugovor o priključenju sa operatorom prenosnog sistema Crne Gore; i

3) ne narušava konkurenciju, efikasno funkcionisanje tržišta električne energije i uredno funkcionisanje sistema na koji se priključuje.

Kriterijumi za izdavanje dozvole

Član 79

(1) Energetske dozvole se izdaju na osnovu godišnjeg plana koji donosi Vlada i koji se objavljuje na internet stranici Ministarstva.

(2) Godišnji plan iz stava 1 ovog člana priprema Ministarstvo u skladu sa Strategijom razvoja energetike, Akcionim planom i akcionim planom korišćenja energije iz obnovljivih izvora.

(3) Energetske dozvole za izgradnju objekata iz člana 78 stav 2 tačka 2 ovog zakona se izdaju na osnovu godišnjeg plana koji donosi nadležni organ jedinice lokalne samouprave i koji objavljuje na svojoj internet stranici.

(4) Energetska dozvola se izdaje na način i u postupku utvrđenom ovim zakonom.

(5) Energetska dozvola za izgradnju energetskih objekata izdaje se na osnovu procjene ispunjenosti kriterijuma koji se odnose na:

1) pouzdan i siguran rad energetskog sistema;

2) mjere zaštite zdravlja ljudi i bezbjednosti ljudi i imovine;

3) uslove zaštite životne sredine;

4) uslove za određivanje lokacije i korišćenje zemljišta;

5) uslove priključenja objekta na sistem;

6) energetsku efikasnost;

7) uslove korišćenja primarnih izvora energije;

8) ekonomsku i finansijsku sposobnost podnosioca zahtjeva da realizuje izgradnju energetskog objekta;

9) mjere koje se planiraju nakon stavljanja objekta u pogon u pogledu obaveze pružanja javne usluge, zaštite krajnjih kupaca i sigurnosti snabdijevanja;

10) doprinos proizvodnog kapaciteta ispunjenju nacionalnog cilja korišćenja obnovljivih izvora energije;

11) doprinos proizvodnog kapaciteta smanjenju emisija gasova sa efektom staklene bašte.

Javno nadmetanje

Član 82

(1) U slučaju da se putem izdavanja energetskih dozvola ne mogu obezbijediti novi proizvodni kapaciteti ili kada preduzete mjere energetske efikasnosti nijesu dovoljne za obezbjeđivanje sigurnog i redovnog snabdijevanja energijom, odnosno kada se ne ostvaruje planirana dinamika izgradnje energetskih objekata predviđena Strategijom razvoja energetike, izgradnja objekata za proizvodnju energije može se odobriti po sprovedenom postupku javnog nadmetanja.

(2) Vlada, na predlog Ministarstva, odlučuje o raspisivanju javnog oglasa u skladu sa zakonom.

(3) Ministarstvo je dužno da javni oglas iz stava 1 ovog člana, radi objavljivanja na internet stranici, dostavi najmanje šest mjeseci prije isteka roka za podnošenje ponuda nadležnom organu Zajednice.

Uslovi za pružanje javne usluge

Član 91

(1) Licencom iz člana 89 stav 1 ovog zakona utvrđuje se vrsta i obim javne usluge koju pruža energetski subjekat.

(2) Cijena za pružanje javne usluge ne smije da bude viša od neto troškova neophodnih za pružanje te usluge uzimajući u obzir druge direktne ili indirektne prihode koji proizilaze iz pružanja te usluge.

(3) Energetski subjekat ne smije da koristi sredstva za pružanje javne usluge za finansiranje komercijalne djelatnosti.

(4) Ukoliko energetski subjekat postupi suprotno stavu 3 ovog člana, Agencija će naložiti povraćaj nezakonito utrošenih sredstava.

(5) Energetski subjekat je dužan da vodi odvojeno računovodstvo za pružanje javnih usluga od obavljanja komercijalnih usluga.

Zaštita poslovne tajne i drugih komercijalno povjerljivih informacija

Član 93

Agencija, proizvođač električne energije, operator prenosnog, odnosno distributivnog sistema električne energije i gasa, zatvorenog distributivnog sistema električne energije, operator tržišta električne energije i gasa, operator sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG i operator kombinovanog sistema dužni su da obezbijede čuvanje poslovne tajne i drugih komercijalno povjerljivih informacija i podataka, čijim objavljivanjem ili saopštavanjem bi se mogla stvoriti neopravdana komercijalna prednost na tržištu ili nanijeti šteta energetskim subjektima, korisnicima i potrošačima, pravnim ili fizičkim licima, u skladu sa zakonom.

Proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora energije

Član 95

(1) Energetski subjekti dužni su da preduzimaju mjere za povećanje udjela energije proizvedene iz obnovljivih izvora u ukupnoj proizvedenoj energiji.

(2) Udio energije proizvedene iz obnovljivih izvora snabdjevač dokazuje garancijama porijekla.

(3) Snabdjevač električnom energijom dužan je da na računu ili promotivnom materijalu uz račun krajnjem kupcu učini dostupnim najmanje jednom godišnje:

1) podatke o udjelu obnovljivih i drugih izvora energije po vrstama iz kojih je vršio snabdijevanje krajnjih kupaca električnom energijom;

2) informacije o uticajima na životnu sredinu, u odnosu na emisije ugljendioksida i druge štetne emisije koje nastaju u proizvodnji električne energije iz svih izvora energije korišćenih za snabdijevanje kupaca električnom energijom u prethodnoj godini.

Razmjena na mjestu konekcije

Član 96

(1) Krajnji kupac koji proizvodi električnu energiju iz obnovljivih izvora (u daljem tekstu: kupac - proizvođač) u postrojenjima instalisane snage do 50 kW ili visokoefikasne kogeneracije u postrojenjima instalisane snage do 50 kWe, ima pravo na razmjenu električne energije koju predaje u sistem i povlači iz distributivnog sistema.

(2) Snabdjevač koji vrši snabdijevanje kupca - proizvođača iz stava 1 ovog člana dužan je da otkupljuje višak proizvedene električne energije koji se mjeri na mjesečnom nivou.

(3) Operator distributivnog sistema vrši odvojena mjerenja količina proizvedene i utrošene električne energije kupca - proizvođača iz stava 1 ovog člana na mjestu konekcije i dostavlja ih mjesečno snabdjevaču iz stava 2 ovog člana.

(4) Ako je proizvedena količina električne energije veća od preuzete, snabdjevač utvrđuje, obračunava i plaća razliku količina električne energije iz stava 1 ovog člana kupcu - proizvođaču po cijeni jednakoj cijeni električne energije isporučene tom kupcu - proizvođaču u obračunskom mjesecu, bez plaćanja mrežnih usluga i naknada u skladu sa zakonom.

(5) Ako je proizvedena količina električne energije manja od preuzete, snabdjevač utvrđuje i obračunava razliku količina električne energije iz stava 1 ovog člana, a kupac - proizvođač plaća razliku po cijeni snabdjevača za odnosni naponski nivo koja obuhvata plaćanje za električnu energiju, mrežne usluge i naknade u skladu sa zakonom.

(6) Troškove balansiranja koje prouzrokuje kupac - proizvođač iz stava 1 ovog člana plaća snabdjevač iz stava 2 ovog člana.

(7) Međusobna prava i obaveze kupca - proizvođača i snabdjevača iz ovog člana uređuju se ugovorom.

Utvrđivanje cijena i ograničenje podsticaja

Član 98

(1) Vrste i klasifikaciju objekata za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije po grupama propisuje Ministarstvo.

(2) Cijene električne energije iz člana 23 stav 6 ovog zakona koje mogu biti različite za različite vrste ili grupe objekata, kao i za različite vrste obnovljivih izvora energije utvrđuje Vlada, po pribavljenom mišljenju Agencije.

(3) Vlada će prestati da podstiče izgradnju novih objekata za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, a Agencija će prestati sa daljom dodjelom statusa povlašćenog proizvođača, u slučaju dostizanja nacionalnog cilja iz člana 18 stav 4 tačka 1 ovog

zakona, prema izvještaju iz člana 19 stav 2, ako bi se izgradnjom tih objekata ostvario udio energije iz obnovljivih izvora u ukupnoj finalnoj potrošnji energije viši od obaveznog, kao i prije ostvarenja nacionalnog cilja privremeno ograničiti podsticaje u slučaju ozbiljnih negativnih uticaja na ekonomiju i socijalni status krajnjih kupaca.

Garancija porijekla

Član 99

(1) Garanciju porijekla izdaje Agencija na zahtjev proizvođača električne energije, za energiju proizvedenu u energetskom objektu koji koristi obnovljive izvore energije ili visokoefikasnu kogeneraciju, nakon pregleda tehničke dokumentacije i neposrednog uvida u rad objekta.

(2) Pregled tehničke dokumentacije i neposredni uvid u rad objekta iz stava 1 ovog člana vrši se prilikom prvog podnošenja zahtjeva za izdavanje garancije porijekla i nakon toga najmanje jednom u dvije godine.

(3) Garancija porijekla se zavisno od lokacije mjerenja izdaje za:

1) količinu proizvedene električne energije izmjerene na izlazu generatora, umanjenu za gubitke transformacije i izmjerenu električnu energiju za sopstvenu potrošnju elektrane ili

2) količinu električne energije izmjerene na visokonaponskoj strani transformatora bloka u elektrani, umanjenu za izmjerenu količinu električne energije za sopstvenu potrošnju nabavljenu iz drugog izvora.

(4) Pod blokom u elektrani u smislu stava 3 tačka 2 ovog člana smatra se generator sa povezanim transformatorom.

(5) Operator prenosnog ili distributivnog sistema na koji je priključen objekat za koji se izdaje garancija porijekla, dužan je da Agenciji dostavi podatke o količini električne energije iz stava 3 ovog člana.

(6) Garancija porijekla se izdaje samo jednom za 1 MWh proizvedene električne energije iz stava 3 ovog člana.

(7) Upotreba garancije porijekla mora biti zasnovana na objektivnim, transparentnim i nediskriminatornim kriterijumima.

(8) Garancija porijekla se ne smije izdati energetskom subjektu:

1) za električnu energiju proizvedenu u reverzibilnoj hidroelektrani, u dijelu u kojem je takva proizvodnja posljedica pumpnog rada hidroelektrane;

2) koji proizvodi toplotnu energiju za daljinsko grijanje i/ili hlađenje u postrojenju instalisane snage manje od 1 MW.

Izdavanje, prenošenje i povlačenje garancije porijekla

Član 100

(1) Zahtjev za izdavanje garancije porijekla iz člana 99 stav 1 ovog zakona može se podnijeti u roku od šest mjeseci od poslednjeg dana perioda proizvodnje električne energije za koju se zahtijeva izdavanje garancije porijekla, a najkasnije do 15. marta tekuće godine, za proizvodnju iz prethodne godine.

(2) Period proizvodnje električne energije za koju se izdaje garancija porijekla ne može biti duži od 12 mjeseci.

(3) Garancija porijekla prestaje da važi nakon njenog iskorišćenja, povlačenja ili istekom roka od 12 mjeseci, od posljednjeg dana perioda proizvodnje za koji je izdata.

(4) Garancija porijekla je prenosiva.

(5) Garancija porijekla može se prenositi nezavisno od proizvedene električne energije na koju se odnosi, pri čemu, kako bi se obezbijedilo da se ta energija samo jednom prikaže kupcu, nije dozvoljeno višestruko računanje i prikazivanje električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora.

(6) Električna energija proizvedena iz obnovljivih izvora, za koju je proizvođač pripadajuće garancije porijekla prodao odvojeno od te električne energije, ne smije se prikazati ili prodati krajnjem kupcu kao električna energija proizvedena iz obnovljivih izvora.

(7) Način izdavanja, prenošenja i povlačenja garancije porijekla, kao i sadržaj i način dostavljanja podataka iz člana 99 stav 5 ovog zakona, bliži sadržaj garancije iz čl. 101 i 102 ovog zakona, podaci koji se navode u zahtjevu i dokumentacija potrebna za izdavanje garancije porijekla utvrđuju se propisom Vlade.

Registar garancija porijekla

Član 103

(1) Podaci o izdatim i povučenim garancijama porijekla upisuju se u registar garancija koji vodi Agencija.

(2) Sadržaj i način vođenja registra izdatih garancija porijekla utvrđuje Agencija.

(3) U registar iz stava 1 ovog člana upisuju se i podaci o dostavljenim stranim garancijama porijekla koje ispunjavaju uslove iz st. 4 i 5 ovog člana.

(4) Strane garancije porijekla važe i u Crnoj Gori pod uslovom uzajamnosti u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorom.

(5) Strane garancije porijekla važe u Crnoj Gori ako se razmjenjuju u okviru evropskog udruženja organizacija koje izdaju garancije porijekla, čiji član je Agencija, u skladu sa pravilima tog udruženja.

(6) Troškove prenošenja garancija porijekla u inostranstvo plaća imalac garancije porijekla koji izdaje nalog za prenos u skladu sa pravilima udruženja iz stava 5 ovog člana.

(7) Ako Agencija ne prizna stranu garanciju porijekla zbog sumnje u njenu tačnost, pouzdanost i istinitost, ona o tome obavještava nadležni organ Zajednice, kao i o razlozima za odbijanje.

Pravo na podsticajne mjere

Član 107

(1) Povlašćeni proizvođač ima pravo na podsticajne mjere koje važe u trenutku podnošenja zahtjeva za sticanje privremenog statusa povlašćenog proizvođača, u skladu sa članom 104 stav 7 ovog zakona, odnosno ako nije stekao privremeni status, na podsticajne mjere koje važe u trenutku podnošenja zahtjeva za sticanje statusa povlašćenog proizvođača električne energije iz člana 23 ovog zakona.

(2) Povlašćeni proizvođač ima pravo prvenstva pri preuzimanju ukupno proizvedene električne energije u prenosili ili distributivni sistem, osim ako je ugrožena sigurnost rada sistema.

(3) Ako operator prenosnog ili distributivnog sistema, zbog sigurnosti rada sistema ne može dati prednost povlašćenom proizvođaču, dužan je da o tome obavijesti Agenciju i odredi korektivne mjere za sprečavanje daljih uskraćivanja pristupa sistemu.

(4) Plaćanje povlašćenom proizvođaču za proizvedenu energiju po podsticajnim cijenama vrši se za količinu električne energije izmjerene na mjestu priključenja proizvodnog objekta na sistem.

(5) Ako više proizvodnih objekata predaju električnu energiju u sistem na zajedničkom mjestu predaje, operator sistema udio tehničkih gubitaka u priključnom vodu za svaki pojedinačni proizvodni objekat izračunava kao razliku: količina električne energije utvrđenih na način iz člana 99 stav 3 ovog zakona, bez količina električne energije za sopstvenu potrošnju nabavljenih iz drugog izvora i količine električne energije izmjerene na zajedničkom mjestu predaje u sistem.

(6) Povlašćeni proizvođači su članovi posebne balansne grupe, koju osniva proizvođač koji prvi stekne status povlašćenog proizvođača, a troškove balansiranja koje povlašćeni proizvođači prouzrokuju pokrivaju snabdjevači proporcionalno svom udjelu u ukupno isporučenoj električnoj energiji svih snabdjevača u prethodnoj godini.

(7) Troškove iz stava 6 ovog člana snabdjevač naplaćuje od krajnjih kupaca i dio su naknade iz člana 24 stav 1 ovog zakona.

Prava, obaveze i odgovornosti operatora prenosnog sistema električne energije

Član 112

(1) Operator prenosnog sistema električne energije dužan je da:

1) obezbijedi dugoročnu sposobnost sistema da ispunjava realne zahtjeve za prenosom električne energije, odnosno obezbijedi rad, održavanje, unapređenje i razvoj prenosnog sistema električne energije u cilju pouzdanosti, sigurnosti i efikasnosti, poštujući uslove zaštite životne sredine;

2) obezbijedi adekvatna sredstva za ispunjenje obaveza pružanja usluga;

3) doprinosi sigurnosti snabdijevanja preko adekvatnog prenosnog kapaciteta i raspoloživosti sistema;

4) utvrdi tehničko-tehnološke uslove za povezivanje elektroenergetskih objekata, uređaja i postrojenja u jedinstven sistem;

5) upravlja energetskim tokovima u svom sistemu i prema ostalim sistemima usklađeno sa operatorima prenosnih sistema u interkonekciji;

6) upravlja prenosnim sistemom i u okviru tehničko-tehnoloških mogućnosti prenosnog sistema pruža uslugu prenosa radi izvršavanja zahtjeva korisnika sistema;

7) utvrdi i zaključi formularne ugovore kojima se reguliše:

- priključenje na prenosni sistem, sa korisnicima prenosnog sistema,
- korišćenje prenosnog sistema, sa korisnicima prenosnog sistema,
- nabavka pomoćnih usluga i balansne energije, po potrebi aktivacijom rezerve, sa davaocima usluga,
- nabavka električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu, sa ponuđačima na tržištu,
- pravo pristupa prenosnom sistemu, sa zainteresovanim subjektima u cilju korišćenja prekograničnog prenosnog kapaciteta;

8) zaključi ugovore o:

- učestvovanju na tržištu električne energije sa operatorom tržišta,
- sopstvenoj balansnoj odgovornosti sa operatorom tržišta, i
- balansnoj odgovornosti balansno odgovorne strane sa operatorom tržišta i balansno odgovornom stranom;

9) blagovremeno izvještava operatora tržišta o ostvarenim bilansima sistema i debalansima balansno odgovornih strana;

10) reguliše frekvenciju i snagu razmjene;

11) obezbijedi nabavku pomoćnih usluga na efikasan i ekonomičan način i stavlja ih u funkciju;

12) planira rad prenosnog sistema, u saradnji sa operatorom tržišta i operatorima drugih sistema;

13) vrši razmjenu neophodnih podataka i dokumenata sa operatorom tržišta i operatorima sistema u interkonekciji;

14) daje prednost pri preuzimanju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije ili visokoefikasne kogeneracije u mjeri u kojoj to dozvoljava siguran i pouzdan rad elektroenergetskog sistema;

15) obezbjeđuje sigurnost rada elektroenergetskog sistema;

16) koordinira izradu planova remonta prenosnih objekata i postrojenja korisnika sistema;

17) rješava preopterećenja pojedinih elemenata prenosnog sistema, vodeći računa o ravnopravnom položaju svih korisnika prenosnog sistema;

18) vrši promjene plana angažovanja elektrana u slučaju ugrožene sigurnosti funkcionisanja elektroenergetskog sistema, havarija, većeg odstupanja potrošnje od planiranih vrijednosti, kao i u slučaju iz člana 213 ovog zakona;

19) utvrdi pravila za primjenu transparentnih postupaka upravljanja zagušenjem i dodjeljivanja prekograničnih kapaciteta za prenos električne energije zasnovanih na tržišnim principima i dostavi ih Agenciji na odobravanje, nakon dobijenog mišljenja operatora tržišta;

20) utvrđuje raspoloživi prekogranični kapacitet, u saradnji sa operatorima sistema u interkonekciji;

21) primjenjuje pravila relevantnih evropskih asocijacija operatora prenosnog sistema čiji je član i učestvuje u radu Evropske asocijacije operatora prenosnih sistema (ENTSO-e);

22) sarađuje sa operatorima prenosnog sistema, berzama električne energije i drugim relevantnim zainteresovanim stranama u cilju uspostavljanja regionalnog tržišta električne energije i njegovog integrisanja u jedinstveno tržište električne energije Evropske unije;

23) vrši, samostalno ili u saradnji sa nadležnim organizacijama ili operatorima drugih sistema, dodjelu prekograničnog kapaciteta u skladu sa principima transparentnosti i nediskriminatornosti učesnika i objavljuje informacije o dodjeli prekograničnih kapaciteta na svojoj internet stranici;

24) u cilju provjere sigurnosti sistema, obezbjeđuje prekograničnu saradnju uključujući dodjelu kapaciteta;

25) obezbijedi mjerenje predate i primljene električne energije na tačkama razdvajanja prenosnog sistema sa distributivnim sistemima, sa korisnicima sistema, susjednim sistemima i drugim relevantnim tačkama;

26) vodi evidenciju podataka neophodnih za utvrđivanje kvaliteta isporučene električne energije koji obuhvataju i podatke o prekidima, vrijednosti napona i druge podatke iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona;

27) polazeći od stanja i stepena iskorišćenosti sistema, utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema koji se ažurira svake godine, sa dinamikom investicionih projekata i dostavi Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. jula godine koja prethodi prvoj godini perioda za koji se plan odnosi, usklađen sa:

- Strategijom razvoja energetike i Akcionim planom, uzimajući u obzir projekte izgradnje objekata za proizvodnju električne energije, a naročito projekte korišćenja energije iz obnovljivih izvora,

- planom razvoja susjednih prenosnih sistema, uzimajući u obzir projekte od zajedničkog interesa za Zajednicu,

- potrebama razvoja distributivnog sistema,

28) prema potrebama korisnika sistema u skladu sa prostorno-planskim dokumentima utvrdi trogodišnji investicioni plan i dostavi Agenciji na davanje saglasnosti kao sastavni dio plana iz tačke 27 ovog stava, koji sadrži:

- investicije za koje je već donijeta odluka,

- nove investicije koje treba izvršiti u naredne tri godine, za svaku godinu pojedinačno;

29) pri izradi planova iz tač. 27 i 28 ovog stava:

- procijeni potencijal za povećanje energetske efikasnosti u objektima prenosnog sistema i specificira ciljeve za povećanje energetske efikasnosti;

- utvrdi konkretne mjere i ulaganja za uvođenje ekonomski isplativih poboljšanja energetske efikasnosti na mrežnoj infrastrukturi, uključujući i dinamiku realizacije mjera,

- uzme u obzir i upravljanje opterećenjem i međuoperativnost;

30) objavi na svojoj internet stranici plan iz tačke 27 ovog stava;

31) utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknada za priključenje na prenositi sistem električne energije i dostavi Agenciji na odobravanje;

32) odredi naknade za priključenje na prenosili sistem na osnovu metodologije iz člana 44 stav 1 tačka 1 ovog zakona i dostavi ih Agenciji na odobravanje;

33) utvrdi transparentna i nediskriminatorna pravila za priključenje novih elektrana na prenosili sistem i dostavi Agenciji na odobravanje;

34) odobrene metodologije i pravila iz ovog člana, kao i odobrene cijene i naknade, objavi na svojoj internet stranici najkasnije 15 dana prije početka primjene;

35) blagovremeno objavi na svojoj internet stranici podatke od značaja za korišćenje prenosnog sistema, o kapacitetima, zagušenjima, kao. i druge podatke potrebne za funkcionisanje tržišta;

36) kvartalno izvještava Agenciju o:

- planiranim isključenjima radi održavanja prenosnog sistema,

- zahtjevima korisnika sistema za razvoj prenosnog sistema,

- funkcionisanju prenosnog sistema,

- zaključenim ugovorima o pomoćnim uslugama,

- zaključenim ugovorima o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosu;

37) na zahtjev Agencije podnese izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema;

38) organizuje prijem reklamacija i prigovora kupaca i korisnika sistema i obezbijedi nediskriminatorno odlučivanje u rokovima utvrđenim zakonom; .

39) vodi registar prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema čiji sastavni dio čini dodatak u koji se odlažu pripadajuća dokumentacija i donesene odluke;

40) dostavi sve neophodne informacije svakom novom proizvođaču energije iz obnovljivih izvora koji se želi priključiti na sistem, uključujući detaljnu procjenu troškova u vezi sa priključenjem, preciznu proceduru za prijem, obradu i odlučivanje o zahtjevu za priključenje;

41) pruža korisnicima sistema informacije koje su im potrebne za efikasan pristup sistemu;

42) naplaćuje naknadu za upravljanje zagušenjima i učestvuje u mehanizmu za kompenzaciju troškova prekograničnog prenosa između operatora prenosnih sistema;

43) upravlja pristupom treće strane i daje obrazloženja u slučaju odbijanja takvog pristupa;

44) dostavlja Agenciji godišnji plan održavanja elektroprenosnih objekata, najkasnije do 15. decembra tekuće, za narednu godinu;

45) upravlja balansnim tržištem električne energije;

46) učestvuje u usklađivanju (sadržaja) pravila za rad balansnog tržišta električne energije sa operatorom tržišta.

(2) Operator prenosnog sistema dužan je da obezbijedi nediskriminatorni tretman svih korisnika sistema, posebno u odnosu na povezane subjekte.

(3) Prilikom utvrđivanja raspoloživog prekograničnog kapaciteta iz stava 1 tačka 20 ovog člana ili dodjeljivanja raspoloživog prekograničnog kapaciteta iz stava 1 tačka 23 ovog člana zabranjeno je namjerno smanjivanje kapaciteta kao i drugi oblici manipulacije kapacitetom kojima se narušava funkcionisanje tržišta.

(4) Podaci iz stava 1 tačka 25 ovog člana moraju biti dostupni operatorima distributivnih sistema, operatoru tržišta, Agenciji kao i operatorima prenosnih sistema u interkonekciji pod uslovom uzajamnosti.

(5) Operator prenosnog sistema električne energije na osnovu evidencije iz stava 1 tačka 26 ovog člana najmanje jedanput godišnje na svojoj internet stranici objavljuje izvještaj o kvalitetu snabdijevanja.

(6) Operator prenosnog sistema, najkasnije 30 dana, od isteka kvartala, dostavlja Agenciji kvartalni, i najkasnije do 1. marta tekuće, za prethodnu godinu, godišnji izvještaj o realizaciji odobrenih investicionih ulaganja koji sadrži procjenu potrebe ažuriranja plana iz stava 1 tačka 28 ovog člana prema novim potrebama ili zahtjevima korisnika sistema.

Pravila za funkcionisanje prenosnog sistema električne energije

Član 114

(1) Rad prenosnog sistema električne energije uređuje se pravilima za funkcionisanje prenosnog sistema koja utvrđuje operator prenosnog sistema električne energije.

(2) Pravilima iz stava 1 ovog člana propisuju se:

1) tehnički i drugi uslovi za priključenje korisnika na prenosni sistem koji uključuju minimalnu snagu ili kapacitet;

2) tehnički i drugi uslovi za sigurno funkcionisanje elektroenergetskog sistema radi snabdijevanja potrošača električnom energijom propisanog kvaliteta;

3) opšti uslovi za korišćenje prenosnog sistema;

4) pravila o pristupu prenosnom sistemu;

5) pravila za balansiranje sistema;

6) kriterijumi i način obezbjeđivanja pomoćnih usluga;

7) način rada u vanrednim situacijama;

8) tehnički i drugi uslovi za povezivanje i funkcionisanje prenosnog sistema u interkonekciji;

9) način planiranja razvoja prenosnog sistema;

10) formularni ugovori iz člana 112 stav 1 tačka 7 ovog zakona;

11) funkcionalni zahtjevi i klasa tačnosti mjernih uređaja, kao i način mjerenja električne energije;

12) način objavljivanja podataka potrebnih za funkcionisanje tržišta i davanje podataka operatorima sistema, u skladu sa zakonom;

13) način davanja prioriteta korišćenju domaćih izvora primame energije za proizvodnju električne energije u skladu sa članom 17 stav 4 ovog zakona;

14) način davanja prioriteta u pristupu i preuzimanju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije;

15) način priključenja objekata za proizvodnju energije na prenosni sistem koji uključuje nediskriminatorne postupke za priključenje na sistem za različite vrste proizvodnje.

(3) Operator prenosnog sistema električne energije u postupku utvrđivanja pravila iz stava 1 ovog člana obezbjeđuje odgovarajuće učešće zainteresovanih lica u oblasti električne energije i pravila dostavlja Agenciji na odobravanje u skladu sa članom 44 stav 2 tačka 1 ovog zakona.

(4) Pravila iz stava 1 ovog člana objavljuju se u "Službenom listu Crne Gore" i na internet stranici operatora prenosnog sistema električne energije.

(5) Korisnici prenosnog sistema dužni su da postupaju u skladu sa opštim uslovima za korišćenje prenosnog sistema iz stava 2 tačka 3 ovog člana.

Prava, obaveze i odgovornosti operatora distributivnog sistema električne energije

Član 116

(1) Operator distributivnog sistema električne energije dužan je da:

1) obezbijedi dugoročnu sposobnost sistema da ispunjava realne zahtjeve za distribucijom električne energije, odnosno obezbijedi rad, održavanje, unapređenje, i razvija distributivni sistem električne energije u cilju pouzdanosti, sigurnosti i efikasnosti, uz poštovanje uslova zaštite životne sredine;

2) obezbjeđuje pouzdanu i efikasnu distribuciju električne energije;

3) daje prednost preuzimanju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije ili visokoefikasne kogeneracije u mjeri u kojoj se neće ugroziti siguran i pouzdan rad elektroenergetskog sistema;

4) obezbjeđuje korisnicima distributivnog sistema jasne i precizne informacije o uslovima pružanja usluga, a naročito u odnosu na pristup distributivnom sistemu koje obuhvataju tehničke, ugovorene i raspoložive kapacitete;

5) polazeći od stanja i stepena iskorišćenosti sistema, utvrdi desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema koji se ažurira svake pete godine i dostavi Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. jula godine koja prethodi prvoj godini perioda na koji se plan odnosi, usklađen sa:

- Strategijom razvoja energetike i Akcionim planom, uzimajući u obzir projekte budućih elektrana i projekte korišćenja energije iz obnovljivih izvora,
- planom razvoja prenosnog sistema,
- lokalnim energetskim planovima iz člana 12 stav 2 ovog zakona;

6) prema potrebama korisnika sistema, a u skladu sa prostorno-planskim dokumentima utvrdi trogodišnji investicioni plan koji ažurira svake godine i dostavi Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. jula godine koja prethodi prvoj godini perioda na koji se plan odnosi kao sastavni dio plana iz tačke 5 ovog stava, koji sadrži:

- investicije za koje je već donijeta odluka,
- nove investicije koje treba izvršiti u naredne tri godine za svaku godinu pojedinačno;

7) pri izradi planova iz tač. 5 i 6 ovog stava:

- procijeni potencijal za povećanje energetske i ekonomske efikasnosti u objektima distributivnog sistema i specificira ciljeve za povećanje energetske i ekonomske efikasnosti,
- utvrdi konkretne mjere i ulaganja za uvođenje ekonomski isplativih poboljšanja energetske efikasnosti distributivnog sistema, uključujući i dinamiku realizacije mjera,
- uzme u obzir i upravljanje opterećenjem i međuoperativnost;

8) zaključi ugovore kojima se reguliše:
- priključenje na prenosni sistem sa operatorom prenosnog sistema,
- korišćenje prenosnog sistema sa operatorom prenosnog sistema,
- učestvovanje na tržištu sa operatorom tržišta,
- balansna odgovornost sa operatorom sistema i operatorom tržišta,
- finansijsko poravnanje balansnog obračuna sa operatorom tržišta;

9) utvrdi i zaključi formularne ugovore kojima se reguliše:
- priključenje na distributivni sistem sa korisnicima sistema,
- korišćenje distributivnog sistema sa korisnicima sistema,
- nabavka električne energije za pokrivanje gubitaka u distribuciji sa ponuđačima na tržištu;

10) mjeri utrošak električne energije kod krajnjih kupaca na području na kojem pruža usluge i održava mjerne sisteme u ispravnom stanju radi obezbjeđivanja tačnog mjerenja potrošnje električne energije;

11) obezbijedi mjerne uređaje i njihovu ugradnju kod krajnjih kupaca o svom trošku;

12) utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknada za priključenje na distributivni sistem električne energije i dostavi Agenciji na odobravanje;

13) odredi naknade za priključenje na distributivni sistem na osnovu metodologije iz člana 44 stav 1 tačka 1 ovog zakona i dostavi ih Agenciji na odobravanje;

14) utvrdi i dostavi Agenciji na odobravanje pravila za sprovođenje postupka otkrivanja, utvrđivanja i sprečavanja neovlašćenog korišćenja električne energije od strane operatora distributivnog sistema;

15) utvrdi i dostavi Agenciji na odobravanje metodologiju kojom se uređuje način obračuna i naplate neovlašćeno preuzete električne energije;

16) utvrdi cijene za pružanje dodatnih usluga održavanja, koje nijesu sadržane u cijeni za korišćenje distributivnog sistema i dostavi Agenciji na odobravanje;

17) utvrdi cijene za pružanje dodatnih usluga održavanja priključaka koji su u svojini kupaca i dostavi ih Agenciji na odobravanje;

18) utvrđuje postojanje neovlašćenog korišćenja električne energije kod kupaca na osnovu pravila iz tačke 14 ovog stava;

19) primjenjuje mjere za suzbijanje neovlašćenog korišćenja električne energije o čemu godišnje izvještava Agenciju;

20) dostavi sveobuhvatne i neophodne informacije svakom novom proizvođaču energije iz obnovljivih izvora koji se želi priključiti na sistem, uključujući detaljnu procjenu troškova u vezi sa priključenjem, precizan postupak za prijem, obradu i odlučivanje o zahtjevu za priključenje;

21) odobrene metodologije i pravila iz ovog člana, kao i odobrene cijene i naknade, objavi na svojoj internet stranici, najkasnije 15 dana prije početka primjene;

22) organizuje prijem reklamacija i prigovora kupaca i korisnika sistema i obezbijedi nediskriminatorno odlučivanje, u rokovima utvrđenim zakonom;

23) vodi registar prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema zajedno sa pripadajućom dokumentacijom i donesenim odlukama;

24) na zahtjev Agencije podnese izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema;

25) objavi na svojoj internet stranici plan iz tačke 5 ovog stava;

26) utvrdi tipske profile potrošnje kupaca priključenih na distributivni sistem i da svakom kupcu dodijeli odgovarajući profil;

27) na svojoj internet stranici blagovremeno objavi uslove za korišćenje distributivnog sistema kao i tipske profile iz tačke 26 ovog stava;

28) kvartalno izvještava Agenciju o:

- planiranim isključenjima radi održavanja distributivnog sistema,
- zahtjevima korisnika sistema za razvoj distributivnog sistema,
- funkcionisanju distributivnog sistema,
- zaključenim ugovorima o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u distribuciji;

29) vodi evidenciju podataka neophodnih za utvrđivanje kvaliteta isporučene električne energije koji obuhvataju i podatke o prekidima, vrijednosti napona i druge podatke iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona.

(2) Operator distributivnog sistema dužan je da:

1) primjenjuje najbolja iskustva stečena u praksi radi obezbjeđenja sigurnosti snabdijevanja i pouzdanosti rada distributivnog sistema;

2) obezbijedi neprekidan rad prekograničnog voda;

3) u skladu sa tehničkim propisima, održava opremu za povezivanje proizvođača i kupaca koja je smještena na njegovoj oblasti opsluživanja.

(3) Pravila iz stava 1 tačka 14 ovog člana naročito sadrže:

1) način i postupak otkrivanja, utvrđivanja i dokazivanja neovlašćenog korišćenja električne energije;

2) plan stalnih, privremenih i dodatnih mjerenja;

3) način obrađivanja prikupljenih podataka;

4) način čuvanja povjerljivosti podataka;

5) unutrašnje mjere u energetskim subjektima za sprečavanje nepravilnosti vezanih za neovlašćeno korišćenje električne energije;

6) način edukacije javnosti;

7) druge mjere i radnje potrebne za efikasno sprečavanje neovlašćenog korišćenja električne energije.

(4) Operator distributivnog sistema, najkasnije do kraja marta tekuće godine, objavljuje na svojoj internet stranici izvještaj o kvalitetu isporuke električne energije iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona za prethodnu godinu.

(5) Operator distributivnog sistema, najkasnije 30 dana, od isteka kvartala, dostavlja Agenciji kvartalni, i najkasnije do 1. marta tekuće, za prethodnu godinu, godišnji izvještaj o realizaciji odobrenih investicionih ulaganja koji sadrži procjenu potrebe ažuriranja plana iz stava 1 tačka 6 ovog člana prema novim potrebama ili zahtjevima korisnika sistema.

Pravila za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije

Član 122

(1) Rad distributivnog sistema električne energije uređuje se pravilima za funkcionisanje distributivnog sistema koja utvrđuje operator distributivnog sistema električne energije za područje određeno licencom.

(2) Pravilima iz stava 1 ovog člana naročito se uređuju:

1) način održavanja i razvoja distributivnog sistema;

2) način planiranja razvoja i tehnički uslovi za planiranje;

3) rad i funkcionisanje distributivnog sistema;
4) tehnički uslovi za priključenje na distributivni sistem i interkonekciju sa drugim sistemima;
5) tehnički i drugi uslovi za sigurno funkcionisanje elektroenergetskog sistema radi snabdijevanja potrošača električnom energijom propisanog kvaliteta;
6) način dostavljanja podataka i informacija operatoru prenosnog sistema i drugim energetskim subjektima koji su neophodni za njihov rad;
7) način rada distributivnog sistema u vanrednim ili hitnim situacijama;
8) opšti uslovi za korišćenje distributivnog sistema;
9) uslovi za raskid ugovora o korišćenju distributivnog sistema koji ne otežavaju promjenu snabdjevača;
10) formularni ugovori iz člana 116 stav 1 tačka 9 ovog zakona;
11) način priključenja objekata za proizvodnju energije na distributivni sistem koji uključuje nediskriminatorne procedure za priključenje na sistem za različite vrste proizvodnje;
12) način davanja prioriteta u pristupu i preuzimanju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije.

(3) Operator distributivnog sistema električne energije u postupku utvrđivanja pravila iz stava 1 ovog člana obezbjeđuje odgovarajuće učešće zainteresovanih lica u oblasti električne energije i pravila dostavlja Agenciji na odobravanje u skladu sa članom 44 stav 2 tačka 2 ovog zakona.

(4) Pravila iz stava 1 ovog člana objavljuju se u "Službenom listu Crne Gore" i na internet stranici operatora distributivnog sistema električne energije.

(5) Korisnici distributivnog sistema dužni su da postupaju u skladu sa opštim uslovima za korišćenje distributivnog sistema iz stava 2 tačka 8 ovog člana.

4. Tržište električne energije

Organizovana kupovina i prodaja

Član 124

(1) Organizovana kupovina i prodaja električne energije u svim vremenskim okvirima, uključujući i kupovinu i prodaju na dan unaprijed i unutardnevnom tržištu, obavlja se na tržištu električne energije na osnovu ugovora ili neposredno na organizovanom tržištu.

(2) Učesnik na tržištu električne energije je:
1) proizvođač, kao lice koje prodaje i kupuje električnu energiju u svoje ime i za svoj račun i kao prodavač električne energije proizvedene u svojim proizvodnim jedinicama koji može zaključivati samo poslove za koje je neophodno posjedovanje sopstvenog primopredajnog mjesta;
2) snabdjevač, kao lice koje kupuje, prodaje i preprodaje električnu energiju u svoje ime i za svoj račun i ima licencu za prodaju električne energije krajnjim kupcima i ne mora posjedovati sopstveno primopredajno mjesto;
3) snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca, kao lice koje kupuje i prodaje električnu energiju u svoje ime i za svoj račun i ne mora posjedovati sopstveno primopredajno mjesto;
4) trgovac, kao lice koje kupuje i prodaje električnu energiju u svoje ime i za svoj račun, isključujući prodaju električne energije krajnjim kupcima i nije dužan da posjeduje sopstveno primopredajno mjesto;

5) kupac samosnabdjevač, kao lice koje kupuje električnu energiju u svoje ime i za svoj račun, za sopstvene potrebe ili potrebe zatvorenog distributivnog sistema i koji ima sopstveno primopredajno mjesto;

6) operator prenosnog sistema, kao lice koje kupuje i/ili prodaje električnu energiju za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za pomoćne usluge i balansiranje sistema;

7) operator distributivnog sistema, kao lice koje kupuje električnu energiju za pokrivanje gubitaka u distributivnom sistemu;

8) operator tržišta, kao lice koje kupuje električnu energiju proizvedenu od povlašćenih proizvođača i prodaje je snabdjevačima i kupcima samosnabdjevačima i ne posjeduje svoje primopredajno mjesto.

(3) O prijemu učesnika na tržište električne energije odlučuje operator tržišta.

(4) Učesnici na tržištu dužni su da prije zaključivanja ugovora o učestvovanju na tržištu zaključe ugovore iz člana 87 ovog zakona.

(5) Učesnici na tržištu dužni su da prije zaključivanja prvog kupoprodajnog ugovora na tržištu zaključe ugovor o učestvovanju na tržištu sa operatorom tržišta, u roku od 15 dana, od dana dostavljanja od strane operatora tržišta.

Balansna odgovornost

Član 125

(1) Na tržištu električne energije uspostavlja se balansna odgovornost učesnika radi nesmetanog funkcionisanja tržišta, izvršenja transakcija i obračuna količinskog odstupanja učesnika na tržištu.

(2) Balansno odgovorni subjekat je svaki učesnik na tržištu koji, kao nosilac sopstvene balansne odgovornosti, preuzima finansijsku odgovornost za balansno odstupanje.

(3) O dodjeli statusa nosioca balansne odgovornosti učesniku na tržištu odlučuje operator tržišta.

(4) Učesnici na tržištu iz člana 124 stav 2 ovog zakona dužni su da prilože bankarsku garanciju naplativu na prvi poziv, bez prava prigovora ili drugo sredstvo obezbjeđenja plaćanja u korist operatora tržišta i zaključe ugovor o balansnoj odgovornosti sa operatorom tržišta i operatorom prenosnog sistema u roku od 15 dana, od dana dostavljanja ugovora od strane operatora tržišta.

(5) Balansno odgovorni subjekti dužni su da zaključe ugovor o finansijskom poravnanju balansnog obračuna sa operatorom tržišta, u roku od 15 dana, od dana dostavljanja od strane operatora tržišta.

(6) Balansni obračun je skup pravila i procedura u kojima učestvuju operator tržišta, operatori sistema i nosioci balansne odgovornosti balansnih grupa, odnosno balansno odgovorni subjekti, koji za cilj ima obračun količinskog odstupanja, finansijski obračun i poravnanje, koje na osnovu utvrđenih količinskih odstupanja iz stava 1 ovog člana vrši operator tržišta u skladu sa tržišnim pravilima.

(7) Balansno odgovorni subjekti dužni su da učestvuju u sistemu količinskog obračuna odstupanja predaje i prijema električne energije od voznih redova, koji sprovodi operator tržišta.

Podaci o balansiranju i plaćanje

Član 126

(1) Operator tržišta u balansnom obračunu primjenjuje zone tolerancije, utvrđene tržišnim pravilima.

(2) Operator prenosnog sistema dužan je da operatoru tržišta jednom mjesečno dostavi detaljne podatke o balansiranju prenosnog sistema Crne Gore, na osnovu kojih se izračunavaju troškovi balansiranja.

(3) Učesnici na tržištu električne energije iz člana 124 stav 2 ovog zakona dužni su da izvrše plaćanja po osnovu finansijskog obračuna u skladu sa ugovorom o finansijskom poravnanju.

Balansna grupa

Član 127

(1) Balansno odgovorni subjekti mogu se udruživati u balansnu grupu koju čini jedan ili više učesnika na tržištu (subjekti poravnanja), sa pripadajućim primopredajnim mjestima, radi zajedničkog obračuna količinskog odstupanja, čime postaju subjekti poravnanja te balansne grupe.

(2) Balansno odgovorni subjekti udruženi u balansnu grupu određuju nosioca balansne odgovornosti balansne grupe, koji preuzima finansijsku odgovornost za sopstveno balansno odstupanje i balansno odstupanje članova svoje balansne grupe.

(3) Jedno primopredajno mjesto može da pripada samo jednoj balansnoj grupi ili jednom balansno odgovornom subjektu.

(4) Balansno odgovorni subjekat ili nosilac balansne odgovornosti balansne grupe dužan je da operatoru prenosnog sistema prije zaključivanja ugovora o balansnoj odgovornosti dostavi listu primopredajnih mjesta koja pripadaju balansnoj grupi.

(5) Operator tržišta električne energije dužan je da poništi odluku o prijemu učesnika na tržište i raskine zaključene ugovore sa učesnikom koji nije zaključio ugovor o balansnoj odgovornosti i ugovor o finansijskom poravnanju balansnog obračuna.

Operator tržišta

Član 128

(1) Operator tržišta obavlja djelatnost organizovanja i upravljanja tržištem električne energije, izuzimajući upravljanje balansnim tržištem električne energije, na osnovu licence, u skladu sa ovim zakonom.

(2) Operator tržišta utvrđuje tržišna pravila i pravila za rad balansnog tržišta električne energije, koja dostavlja Agenciji na odobravanje.

(3) Prava i dužnosti osnivača operatora tržišta vrši Vlada.

Prava, obaveze i odgovornosti operatora tržišta

Član 129

(1) Operator tržišta vrši naročito sljedeće poslove:

1) organizuje i upravlja tržištem električne energije;

2) vodi evidenciju ugovora zaključenih na tržištu električne energije u skladu sa tržišnim pravilima;

3) vrši obračun količinskog odstupanja predaje i prijema električne energije od voznih redova, kao i finansijski obračun i kontrolu finansijskog poravnanja utvrđenih odstupanja;

4) objavljuje informacije koje su potrebne za nesmetano djelovanje tržišta i obavljanje energetskih djelatnosti u skladu sa ovim zakonom na svojoj internet stranici;

5) vodi evidenciju o snabdjevačima i krajnjim kupcima i njihovim međusobnim obavezama;

6) tržišnim pravilima utvrđuje pravila i postupke za kupovinu i prodaju električne energije;

7) utvrđuje i dostavlja Agenciji na odobravanje formularne ugovore iz tačke 8 ovog člana;

8) nakon dobijanja odobrenja iz tačke 7 ovog stava zaključuje sljedeće formularne ugovore:

- ugovor o učestvovanju na tržištu električne energije,
- ugovor o finansijskom poravnanju balansnog obračuna,
- ugovor o balansnoj odgovornosti,
- ugovor o otkupu električne energije od povlašćenih proizvođača,
- ugovor o kupoprodaji obaveznog proporcionalnog udjela električne energije otkupljene od povlašćenih proizvođača i,
- ugovor o članstvu na balansnom tržištu;

9) zaključuje ugovore o otkupu električne energije sa povlašćenim proizvođačima koji imaju pravo na podsticajnu cijenu u skladu sa članom 23 stav 6 i članom 98 stav 2 ovog zakona;

10) zaključuje ugovore sa snabdjevačima i kupcima samosnabdjevačima o kupoprodaji obaveznog proporcionalnog udjela električne energije proizvedene u objektima povlašćenih proizvođača;

11) dostavlja snabdjevačima i kupcima samosnabdjevačima dnevne planove isporuka pripadajućeg dijela električne energije proizvedene u objektima povlašćenih proizvođača;

12) naplaćuje sredstva od snabdjevača i kupaca samosnabdjevača za električnu energiju proizvedenu u objektima povlašćenih proizvođača;

13) obračunava i vrši raspodjelu sredstava iz tačke 12 ovog stava za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije na proizvođače električne energije iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije na osnovu zaključenih ugovora;

14) obračunava sredstva prikupljena iz drugih izvora za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije na osnovu odluke Vlade i vrši raspodjelu na proizvođače električne energije iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije na osnovu zaključenih ugovora; .

15) daje mišljenje na pravila za primjenu transparentnih postupaka upravljanja zagušenjem i dodjeljivanja prekograničnih kapaciteta za prenos električne energije iz člana 112 stav 1 tačka 19 ovog zakona.

(2) Snabdjevač i kupac samosnabdjevač prilikom zaključivanja ugovora iz stava 1 tačka 9 ovog člana dužni su da prilože bankarsku garanciju naplativu na prvi poziv bez prava prigovora ili drugo sredstvo obezbjeđenja plaćanja u korist operatora tržišta.

(3) Operator tržišta vodi evidenciju zaključenih bilateralnih ugovora, koja obuhvata i prekogranične bilateralne ugovore.

(4) Način i vremenski okvir prijave i evidentiranja bilateralnih ugovora propisuju se tržišnim pravilima.

(5) Bilateralni ugovori se dodatno evidentiraju kod operatora tržišta u pogledu njihove dnevne količine i vremenskog rasporeda, najmanje jednom dnevno za naredni dan, preko prijave dnevnog voznog reda.

(6) Operator tržišta za pružanje usluga evidentiranja bilateralnih ugovora može naplatiti naknadu koja se utvrđuje cjenovnikom koji odobrava Agencija.

(7) Bilateralni ugovori dodatno se evidentiraju kod operatora tržišta u pogledu njihove dnevne količine i vremenskog rasporeda, najmanje jednom dnevno za naredni dan preko prijave dnevnog voznog reda.

(8) Energetski subjekat je dužan da operatoru tržišta obezbijedi kontinuiran i neograničen pristup podacima koji su potrebni za obavljanje djelatnosti operatora tržišta.

Pravila za funkcionisanje tržišta

Član 130

(1) Način organizovanja i funkcionisanja tržišta električne energije uređuje se tržišnim pravilima i pravilima za rad balansnog tržišta.

(2) Tržišnim pravilima naročito se utvrđuju:

1) postupci, principi i standardi za organizovanje i funkcionisanje tržišta električne energije u skladu sa primijenjenim modelom tržišta;

2) princip ekonomskog prvenstva, sa izuzetkom povlašćenih proizvođača, u skladu sa ovim zakonom;

3) način identifikacije i registracije učesnika na tržištu električne energije i operatora, način ostvarivanja prava učesnika na tržištu, principi i postupci određivanja i sprovođenja balansne odgovornosti;

4) obaveze učesnika na tržištu, uključujući obaveze po osnovu balansne odgovornosti;

5) vrste ugovora koji se zaključuju na tržištu i ugovora u vezi sa funkcionisanjem tržišta i formularni ugovori iz člana 129 stav 1 tačka 8 ovog zakona;

6) produkti trgovanja na dan unaprijed i unutardnevnom tržištu električne energije;

7) standardi i postupci za obavljanje i evidentiranje transakcija na tržištu električne energije;

8) standardi i postupci za izradu, održavanje i ažuriranje baze podataka za potrebe tržišta električne energije;

9) standardi i postupci za prijavu, izradu, provjeru i promjenu dnevnih voznih redova;

10) način objavljivanja podataka potrebnih za funkcionisanje tržišta, osim komercijalno osjetljivih informacija;

11) način i postupak obračuna količinskih odstupanja za konačno poravnanje nosilaca balansne odgovornosti balansnih grupa, odnosno balansno odgovornih subjekata i njihovo finansijsko poravnanje na tržištu električne energije;

12) oblik i sadržaj bankarske garancije i drugog sredstva obezbjeđenja plaćanja iz člana 125 stav 4 i člana 129 stav 2 ovog zakona.

(3) Pravilima za rad balansnog tržišta naročito se utvrđuju:

1) postupci, principi i standardi za organizovanje i funkcionisanje balansnog tržišta električne energije;

2) način identifikacije i registracije učesnika na balansnom tržištu električne energije i operatora;

3) način ostvarivanja prava i izvršavanja obaveza učesnika na balansnom tržištu električne energije;

4) vrste ugovora koji se zaključuju na tržištu i ugovora u vezi sa funkcionisanjem tržišta i formularni ugovori iz člana 129 stav 1 tačka 8 alineja 6 ovog zakona;

5) produkti trgovanja na balansnom tržištu električne energije;

6) standardi i postupci za sve aspekte prijema i odabira ponuda;

7) standardi i postupci za obavljanje i evidentiranje transakcija na balansnom tržištu električne energije;

8) standardi i postupci za izradu, održavanje i ažuriranje baze podataka za potrebe balansnog tržišta električne energije;

9) način objavljivanja podataka potrebnih za funkcionisanje balansnog tržišta, osim komercijalno osjetljivih informacija.

(4) Učesnici na tržištu električne energije dužni su da izvršavaju obaveze iz stava 2 tačka 4 ovog člana utvrđene tržišnim pravilima.

(5) Tržišna pravila i pravila za rad balansnog tržišta objavljuju se u "Službenom listu Crne Gore" nakon odobravanja Agencije.

Pristup distributivnom sistemu električne energije

Član 134

(1) Operator distributivnog sistema električne energije dužan je da obezbijedi nediskriminatoran pristup sistemu u granicama distributivnih kapaciteta u skladu sa tehničkim pravilima.

(2) Operator distributivnog sistema električne energije može da odbije pristup distributivnom sistemu u nedostatku kapaciteta.

(3) U slučaju iz stava 2 ovog člana, operator distributivnog sistema podnosiocu zahtjeva dostavlja obavještenje o mjerama koje su potrebne i koje sprovodi na unapređenju distributivnog sistema.

(4) Operator distributivnog sistema električne energije može da odbije ili ograniči pristup sistemu ako bi odobravanje pristupa distributivnom sistemu, u zahtijevanom obimu, moglo da dovede u pitanje pružanje javnih usluga iz člana 88 ovog zakona.

(5) Troškove pripremanja i dostavljanja obavještenja iz stava 3 ovog člana snosi korisnik sistema koji zahtijeva informaciju.

X RAZDVAJANjE OPERATORA SISTEMA ELEKTRIČNE ENERGIJE

Nezavisnost operatora sistema

Član 135

(1) Vertikalno integrisani subjekat dužan je da obezbijedi da se djelatnost operatora prenosnog, odnosno distributivnog sistema električne energije obavlja samo u nezavisnom pravnom licu koje ne obavlja druge energetske djelatnosti.

(2) Operator prenosnog, odnosno distributivnog sistema električne energije može da obavlja neenergetsku djelatnost pod uslovom da obezbijedi razdvojenost računa iz člana 138 ovog zakona.

(3) Članove organa upravljanja operatora prenosnog sistema neposredno i samostalno predlaže organ državne uprave nadležan za poslove finansija, bez traženja mišljenja i uputstava od strane Vlade i određuje punomoćnika za skupštinu akcionara operatora prenosnog sistema.

(4) Lica iz stava 3 ovog člana ne smiju tražiti ni prihvatati instrukcije ili smjernice Vlade u postupku donošenja odluka operatora prenosnog sistema i ne smiju biti članovi organa upravljanja energetskih subjekata koji obavljaju djelatnost proizvodnje ili

snabdijevanja električnom energijom ili imati mogućnost uticaja na odlučivanje tih energetskih subjekata.

Razdvajanje i transparentnost računa energetskih subjekata koji obavljaju više djelatnosti

Član 138

(1) Energetski subjekat koji obavlja više energetskih djelatnosti ili uz energetsku obavlja i neenergetsku djelatnost, ako je jedna od tih djelatnosti regulisana u skladu sa ovim zakonom, dužan je da odvojeno vodi poslovne knjige i sastavlja odvojene finansijske izvještaje za svaku energetsku djelatnost.

(2) Energetski subjekat koji pruža javne usluge dužan je da odvojeno vodi poslovne knjige i sastavlja odvojene finansijske izvještaje za svaku javnu uslugu koju pruža.

(3) Energetski subjekat iz st. 1 i 2 ovog člana dužan je da sačini i objavi finansijske iskaze i to: bilans stanja, bilans uspjeha i izvještaj o novčanim tokovima, odvojeno za svaku energetsku djelatnost.

(4) Finansijski iskazi iz stava 3 ovog člana reviduju se u roku za reviziju finansijskih iskaza privrednih društava, utvrđenom zakonom kojim se uređuje revizija, uključujući i provjeru izvršavanja obaveze izbjegavanja diskriminacije i unakrsnih subvencija.

Obaveze i odgovornosti operatora prenosnog sistema gasa

Član 142

(1) Operator prenosnog sistema gasa dužan je da:

1) obezbijedi dugoročnu sposobnost sistema da ispunjava realne zahtjeve za prenosom gasa, odnosno obezbijedi rad, održavanje, unapređenje i razvoj prenosnog sistema gasa, u cilju pouzdanosti, sigurnosti, efikasnosti i funkcionisanja tržišta, uz očuvanje životne sredine;

2) obezbijedi adekvatna sredstva za ispunjenje obaveza pružanja usluga;

3) vrši balansiranje sistema za prenos gasa i, prema potrebi, obezbijedi da se usluge balansiranja pružaju na principima transparentnosti, objektivnosti i nediskriminacije;

4) obezbijedi energiju koju koristi u obavljanju svoje djelatnosti uključujući energiju potrebnu za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu u skladu sa transparentnim, nediskriminatornim i tržišnim principima;

5) upravlja kapacitetima prenosnog sistema;

6) pod nediskriminatornim uslovima pruža usluge korisnicima sistema ili kategorijama korisnika sistema, bez davanja prioriteta svojim povezanim subjektima;

7) obezbijedi operatorima distributivnih sistema, susjednim operatorima prenosnog sistema ili drugim subjektima za gas informacije koje su potrebne za obezbjeđenje međuoperativnosti sistema i za osiguranje bezbjednog i efikasnog rada interkonektivnog sistema;

8) obezbijedi korisnicima prenosnog sistema detaljne informacije o ponuđenim uslugama, uslovima za pružanje usluga i tehničke informacije za efikasan pristup i korišćenje prenosnog sistema;

9) obezbijedi učešće u izgradnji dovoljnih prekograničnih kapaciteta za integraciju sistema za prenos gasa u Crnoj Gori sa sistemima susjednih članica Zajednice i/ili članica Evropske unije uz prilagođavanje svim ekonomski opravdanim i tehnički izvodljivim zahtjevima za kapacitetom, uključujući sigurnost snabdijevanja gasom;

10) obezbijedi prekograničnu saradnju u cilju obezbjeđenja sigurnosti sistema i dodjele kapaciteta;

11) odobrene naknade za priključenje na prenosni sistem, naknade za priključenje gasa iz obnovljivih izvora, korišćenje prenosnog sistema i pomoćne usluge objavi na svojoj internet stranici najkasnije 15 dana prije početka primjene;

12) utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknade za priključenje na prenosni sistem gasa iz člana 44 stav 1 tačka 1 ovog zakona koja odražava troškove i pravila iz člana 44 stav 2 tač. 1 i 4 ovog zakona i dostavi Agenciji na odobravanje;

13) utvrdi cijene i naknade u skladu sa metodologijom iz tačke 12 ovog stava i dostavi ih Agenciji na odobravanje;

14) utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema gasa, usklađen sa Strategijom razvoja energetike, Akcionim planom i planom razvoja susjednih prenosnih sistema, koji se ažurira najmanje svake treće godine i dostavi Agenciji na odobravanje;

15) utvrdi trogodišnji investicioni plan, koji je sastavni dio plana iz tačke 14 ovog stava prema potrebama korisnika sistema, u skladu sa desetogodišnjim planom razvoja distributivnog sistema gasa, prostorno-planskim dokumentima i dostavi Agenciji na odobravanje;

16) pri izradi planova iz tač. 14 i 15 ovog stava:

- procijeni potencijal za povećanje energetske efikasnosti u objektima prenosnog sistema i specificira ciljeve za povećanje energetske efikasnosti;
- utvrdi mjere i ulaganja za uvođenje ekonomski isplativih poboljšanja energetske efikasnosti na mrežnoj infrastrukturi, uključujući i dinamiku realizacije mjera,
- uzme u obzir i upravljanje opterećenjem i međuoperativnost;

17) plan iz tačke 14 ovog stava objavi na svojoj internet stranici;

18) organizuje prijem reklamacija i prigovora kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu i obezbijedi nediskriminatorno odlučivanje u rokovima utvrđenim zakonom;

19) vodi registar prigovora i žalbi kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu, sa pripadajućom dokumentacijom i donijetim odlukama;

20) na zahtjev Agencije podnosi izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu.

(2) Prilikom upravljanja kapacitetima prenosnog sistema iz stava 1 tačka 5 ovog člana zabranjeno je namjerno smanjivanje kapaciteta, kao i drugi oblici manipulacije kapacitetom kojima se narušava funkcionisanje tržišta.

(3) Balansiranje prenosnog sistema gasa iz stava 1 tačka 3 ovog člana je proces uravnotežavanja količina gasa na ulazu u sistem i izlazu iz sistema u periodu za koji se utvrđuje balansno odstupanje.

Obaveze i odgovornosti operatora distributivnog sistema gasa

Član 145

(1) Operator distributivnog sistema gasa dužan je da:

1) obezbijedi dugoročnu sposobnost sistema da ispunjava realne zahtjeve za distribucijom gasa, odnosno obezbijedi rad, održavanje, unapređenje i razvoj distributivnog sistema gasa u cilju pouzdanosti, sigurnosti i efikasnosti, uz zaštitu životne sredine;

2) na zahtjev, u okviru raspoloživih kapaciteta i ako su ispunjeni tehnički i komercijalni uslovi, priključi kupca koji se nalazi u distributivnom području;

3) upravlja kapacitetima distributivnog sistema na objektivan, transparentan i nediskriminatoran način;

4) obezbijedi drugom distributivnom, prenosnom, TPG sistemu i/ili operatoru sistema za skladištenje, informacije koje obezbjeđuju da se prenos i skladištenje gasa vrši na način koji odgovara sigurnom i efikasnom radu interkonektovanog sistema;

5) obezbjeđuje korisnicima distributivnog sistema jasne i precizne informacije o uslovima za pružanje usluga, a naročito za pristup i korišćenje distributivnog sistema, koje obuhvataju tehničke, ugovorene i raspoložive kapacitete;

6) utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknade za priključenje korisnika na distributivni sistem gasa iz obnovljivih izvora iz člana 44 stav 1 tačka 1 koja odražava troškove i pravila iz člana 44 stav 2 tačka 2 ovog zakona i dostavi Agenciji na odobravanje;

7) nabavlja energiju za pokrivanje gubitaka u sistemu u skladu sa transparentnim, nediskriminatornim i tržišnim principima;

8) utvrdi desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema gasa, u skladu sa Strategijom razvoja energetike, Akcionim planom i desetogodišnjim planom razvoja prenosnog sistema gasa, koji se ažurira najmanje svake treće godine i dostavlja Agenciji na odobravanje;

9) utvrdi trogodišnji investicioni plan, koji je sastavni dio plana iz tačke 8 ovog stava prema potrebama korisnika sistema, u skladu sa desetogodišnjim planom razvoja distributivnog sistema gasa i prostorno-planskim dokumentima i dostavi Agenciji na odobravanje;

10) pri izradi planova iz tač. 8 i 9 ovog stava:

- procijeni potencijal za povećanje energetske efikasnosti u objektima distributivnog sistema i specificira ciljeve za povećanje energetske efikasnosti,
- utvrdi mjere i ulaganja za uvođenje ekonomski isplativih poboljšanja energetske efikasnosti na infrastrukturi distributivnog sistema uključujući i dinamiku realizacije mjera,
- uzme u obzir i upravljanje opterećenjem i međuoperativnost;

11) odobrene metodologije i cijene za priključenje na distributivni sistem, korišćenje distributivnog sistema i pružanje distributivnih usluga objavi na svojoj internet stranici najmanje 15 dana prije početka primjene;

12) organizuje prijem reklamacija i prigovora kupaca i korisnika sistema i obezbijedi nediskriminatorno odlučivanje u rokovima utvrđenim zakonom;

13) vodi registar prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema, sa pripadajućom dokumentacijom i donijetim odlukama;

14) na zahtjev Agencije podnese izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema.

(2) Operator distributivnog sistema dužan je da na svojoj internet stranici blagovremeno objavi rokove i uslove za korišćenje distributivnog sistema.

Obaveze i odgovornosti operatora postrojenja za TPG

Član 152

(1) Operator postrojenja za TPG dužan je da:

1) upravlja, održava i razvija bezbjedno, pouzdano i efikasno postrojenje za TPG u cilju obezbjeđenja otvorenog tržišta, uz zaštitu životne sredine;

2) obezbjeđuje adekvatna sredstva za izvršavanje obaveze pružanja usluga;

3) priključuje postrojenje za TPG na prenosili sistem u skladu sa tehničkim pravilima za prenosili sistem i pravilima za korišćenje postrojenja za TPG;

4) uspostavlja i obezbjeđuje sistem mjerenja ulaznih i izlaznih tokova i parametara kvaliteta gasa;

5) istače i regasifikuje TPG na osnovu zaključenih ugovora;

6) obezbjeđuje objektivne i jednake uslove za pristup postrojenju za TPG u skladu sa ovim zakonom;

7) utvrdi petogodišnji plan razvoja za TPG postrojenja koji se ažurira godišnje i dostavlja Agenciji na odobravanje;

8) pod nediskriminatornim uslovima pruža usluge korisnicima sistema ili kategorijama korisnika sistema, bez davanja prioriteta svojim povezanim subjektima;

9) pruža informacije operatoru prenosnog sistema i drugim subjektima za gas, u cilju sigurnog i efikasnog funkcionisanja i razvoja interkonektovanih sistema;

10) dostavlja informacije učesnicima tržišta gasa o obimu i datumu prekida rada postrojenja za TPG i očekivanom smanjenju kapaciteta TPG postrojenja, kao i uslovima i rokovima pristupa i korišćenja sistema za TPG;

11) utvrdi pravila iz člana 44 stav 2 tačka 6 ovog zakona i dostavi Agenciji na odobravanje;

12) organizuje prijem reklamacija i prigovora kupaca i korisnika sistema i obezbijedi nediskriminatorno odlučivanje u rokovima utvrđenim zakonom;

13) vodi registar prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema čiji sastavni dio je pripadajuća dokumentacija i donijete odluke;

14) na zahtjev Agencije podnese izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema.

(2) Pravila iz stava 1 tačka 11 ovog člana objavljuju se u "Službenom listu Crne Gore" i na internet stranici operatora postrojenja za TPG.

Razdvajanje operatora prenosnog sistema gasa

Član 163

(1) Djelatnost operatora prenosnog sistema gasa može da obavlja samo nezavisno pravno lice.

(2) Nezavisnost operatora prenosnog sistema gasa obezbjeđuje se na način da isto lice, odnosno lica:

1) istovremeno ne vrše direktnu ili indirektnu kontrolu energetskog -subjekta koji obavlja proizvodnju ili snabdijevanje gasom ili imaju drugo pravo nad operatorom prenosnog sistema ili nad prenosnim sistemom;

2) istovremeno ne vrše direktno ili indirektno kontrolu operatora prenosnog sistema gasa ili prenosnog sistema gasa i direktno ili indirektno ne vrše kontrolu ili imaju drogo pravo nad subjektom na tržištu koji obavlja djelatnost proizvodnje ili snabdijevanja gasom;

3) imaju pravo odlučujućeg uticaja na imenovanje članova odbora direktora ili drugih organa ili pravnih zastupnika, operatora prenosnog sistema gasa ili prenosnog sistema gasa i kontrole ili ostvarivanja drugog prava nad energetskim subjektom koji obavlja djelatnost proizvodnje ili snabdijevanja, i .

4) nijesu članovi u odboru direktora ili drugim organima ili pravni zastupnici operatora prenosnog sistema ili prenosnog sistema i energetskih subjekata koji obavljaju djelatnost proizvodnje ili snabdijevanja.

(3) Odredba stava 2 tač. 1, 2 i 3 ovog člana naročito se odnosi na:

1) korišćenje prava glasa;

2) pravo imenovanja članova odbora direktora ili drugih organa ili pravnih zastupnika;

3) svojinu nad većinskim dijelom akcija.

(4) Članove organa upravljanja operatora prenosnog sistema neposredno i samostalno predlaže organ državne uprave nadležan za poslove finansija, bez traženja mišljenja i uputstava od strane Vlade.

(5) Lice iz stava 4 ovog člana ne smije tražiti ni prihvatati instrukcije ili smjernice Vlade u postupku donošenja odluka operatora sistema i ne smije biti član organa upravljanja energetskih subjekata koji obavljaju djelatnost proizvodnje ili snabdijevanja ili imati mogućnost uticaja na odlučivanje tih energetskih subjekata.

(6) Energetskim subjektom koji obavlja djelatnost proizvodnje odnosno snabdijevanja iz stava 2 ovog člana smatra se i proizvođač odnosno snabdjevač električnom energijom.

XII PRIKLjUČENjE NA PRENOSNI ILI DISTRIBUTIVNI SISTEM

Obaveze operatora prilikom izdavanja saglasnosti

Član 175

(1) Priključenje objekta na prenosni ili distributivni sistem električne energije ili gasa vrši se u skladu sa pravilima iz čl. 114, 122, 143 i 146 ovog zakona na osnovu saglasnosti za priključenje koju izdaje operator-prenosnog ili distributivnog sistema.

(2) Operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije ili gasa dužan je da izda saglasnost za priključenje iz stava 1 ovog člana i obezbijedi prioritet u priključenju energetskih objekata za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, ako ne postoje tehnička ograničenja u prenosnom ili distributivnom sistemu i ako uređaji i instalacije objekta koji se priključuje ispunjavaju uslove utvrđene zakonom i tehničkim propisima.

(3) Operator prenosnog sistema električne energije ili gasa nema pravo da odbije zahtjev za izdavanje saglasnosti za priključenje novog objekta za proizvodnju električne energije, sistema za skladištenje, postrojenja za TPG ili regasifikaciju, kao i velikog industrijskog kupca, po osnovu budućih ograničenja raspoloživih kapaciteta sistema ili po osnovu mogućih dodatnih troškova koji se odnose na neophodno povećanje kapaciteta sistema.

(4) Operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije ili gasa dužan je da podnosiocu• zahtjeva dostavi neophodne informacije za izdavanje saglasnosti za priključenje.

Saglasnost za priključenje

Član 176

(1) Saglasnost za priključenje objekta na prenosni ili distributivni sistem električne energije ili gasa na zahtjev daje operator prenosnog odnosno distributivnog sistema električne energije ili gasa.

(2) Operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije ili gasa dužan je da odluči po zahtjevu za priključenje u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva.

(3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, rok za rješavanje po zahtjevu je četiri mjeseca, od dana prijema zahtjeva za:

1) proizvodne energetske i industrijske objekte koji se priključuju na 110 kV ili viši naponski nivo, za koje je potrebna izrada sistemskih analiza, i

2) distribuiranu proizvodnju i objekte kupaca koji se priključuju nestandardnim priključkom, za koje je potrebna izrada elaborata o priključenju na sistem.

(4) Troškove izrade analize mogućnosti priključenja na sistem plaća operator prenosnog, odnosno distributivnog sistema električne energije ili gasa, a troškove izrade elaborata o priključenju na sistem, korisnik sistema.

(5) Protiv rješenja o izdavanju saglasnosti iz stava 1 ovog člana može se podnijeti žalba Agenciji u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.

Sadržaj saglasnosti za priključenje

Član 177

(1) Saglasnost za priključenje objekta na prenosni ili distributivni sistem električne energije ili gasa naročito sadrži: uslove za priključenje, mjesto priključenja, iznos naknade za priključenje, način priključenja, tehničke uslove i rok priključenja, kao i mjesto i način mjerenja isporučene energije.

(2) Tehnički i drugi uslovi iz stava 1 ovog člana utvrđuju se u skladu sa zakonom i tehničkim propisima.

(3) Tehničke propise koji se odnose na izgradnju, održavanje i korišćenje energetskih objekata koji nijesu obuhvaćeni zakonom kojim se uređuje izgradnja objekata utvrđuje Ministarstvo.

Ugovor o priključenju

Član 178

(1) Operator prenosnog ili distributivnog sistema, u roku od 15 dana od dana prijema obavještenja o ispunjenosti uslova od strane podnosioca zahtjeva iz člana 176 stav 1 ovog zakona, cijeni ispunjenost uslova iz saglasnosti za priključenje i, ako su uslovi ispunjeni, zaključuje ugovor o priključenju sa korisnikom sistema.

(2) Ugovor iz stava 1 ovog člana zaključuje se u pisanoj formi i naročito sadrži:

1) prava i obaveze ugovornih strana u odnosu na priključenje i održavanje priključnog uređaja;

2) tehničke i eksploatacione karakteristike objekta;

3) način i uslove rada sistema;

4) specifikaciju negativnih povratnih uticaja ugrađenih uređaja;

5) prava i obaveze u vezi kvaliteta električne energije ili gasa;

6) način mjerenja električne energije ili gasa u tačkama priključenja;

7) mjere zaštite na radu u normalnim uslovima i uslovima poremećaja rada sistema;

8) mjere zaštite u održavanju objekata;

9) obaveze međusobnog obavještavanja;

10) odgovornosti u slučaju nepoštovanja ugovora;

11) trajanje ugovora i uslove za produženje ugovora;

12) prava i obaveze u slučaju prestanka ugovora;

13) po potrebi, detaljno uputstvo o manipulacijama u prenosnom ili distributivnom sistemu i na strani korisnika koje sadrži:

- redosljed potrebnih manipulacija,
- određivanje načina pristupa uređajima koji su smješteni na posjedu korisnika, i
- razgraničenje nadležnosti;

14) visinu naknade i način plaćanja za priključenje ili za povećanje priključne snage;

15) po potrebi, uputstva u vezi razmjene podataka i zahtjeve za međuoperativnost.

(3) Za interkonektore električne energije koji se grade u skladu sa potvrđenim međudržavnim ugovorima ili ako se ugovor zaključuje za već priključene interkonektore,

ugovorom iz stava 1 ovog člana može se predvidjeti oslobađanje od obaveza iz stava 2 tačka 14 ovog člana.

Mjesto priključenja i mjerenja

Član 179

(1) Operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije ili gasa dužan je da mjerni uređaj, odnosno mjerno-regulacionu stanicu za priključenje objekta krajnjeg kupca, odnosno proizvođača energije na sistem ugradi kao svoje sredstvo i održava, obezbjeđuje baždarenje i vrši mjerenje isporučene energije.

(2) Mjesto predaje energije između energetskih subjekata, odnosno između energetskog subjekta i krajnjeg kupca je mjerni uređaj, odnosno mjerno regulaciona-stanica iz stava 1 ovog člana.

(3) Mjesto razgraničenja odgovornosti između energetskih subjekata međusobno, odnosno energetskog subjekta i krajnjeg kupca je mjesto priključenja objekta energetskih subjekata, odnosno kupca na prenosili ili distributivni sistem.

(4) Mjesto priključenja na prenosili ili distributivni sistem električne energije ili gasa određuje nadležni operator sistema.

Naknada za priključenje

Član 180

(1) Podnosilac zahtjeva za priključenje ili povećanje priključne snage, odnosno kapaciteta na prenosni ili distributivni sistem električne energije ili gasa dužan je da plati naknadu za priključenje.

(2) Naknada za priključenje na sistem novih i za povećanje priključne snage ili kapaciteta postojećih korisnika sistema sastoji se od:

1) dijela za izvođenje priključka na sistem;

2) dijela za stvaranje tehničkih uslova u sistemu.

(3) Dio naknade iz stava 2 tačka 1 ovog člana, koju plaća korisnik sistema, utvrđuje se na osnovu troškova izrade priključka.

(4) Stvaranje tehničkih uslova u sistemu obuhvata izgradnju novih dijelova sistema i/ili rekonstrukciju postojećih dijelova sistema, radi korišćenja sistema u okviru odobrene priključne snage, a finansira se dijelom iz naknade za priključenje iz stava 2 tačka 2 ovog člana, a dijelom iz cijene za korišćenje sistema u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 ovog zakona.

(5) Dio naknade iz stava 2 tačka 2 ovog člana mora biti jednak za priključke iste snage na istom naponskom nivou.

(6) Izvedeni priključak postaje osnovno sredstvo i sastavni dio sistema operatora.

Namjena sredstava od naknade

Član 181

(1) Visina naknade iz člana 180 stav 1 ovog zakona, rokovi i način plaćanja utvrđuju se metodologijom za utvrđivanje naknada za priključenje na prenosni i distributivni sistem koju donosi operator prenosnog, odnosno distributivnog sistema i odobrava Agencija.

(2) Ostvarena sredstva po osnovu naknade iz stava 1 ovog člana operatori distributivnog i prenosnog sistema mogu da koriste isključivo za razvoj sistema i

stvaranje tehničkih uslova za priključenje novih i povećanje priključne snage postojećih korisnika sistema i izgradnju priključka.

(3) Izuzetno od člana 180 stav 1 ovog zakona, podnosilac zahtjeva može samostalno da izgradi priključak u skladu sa uslovima iz saglasnosti za priključenje iz člana 177 stav 1 ovog zakona i umjesto plaćanja dijela naknade za izvođenje priključka na sistem izgrađeni priključak prenese u svojinu operatora sistema na koji se priključuje.

Prijavljivanje ugovora o snabdijevanju

Član 182

(1) Snabdjevač i krajnji kupac energije mogu da zaključe ugovor o snabdijevanju električnom energijom, gasom ili toplotnom energijom nakon zaključenja ugovora o priključenju objekta kupca na prenosni ili distributivni sistem električne energije ili gasa ili sistem za distribuciju toplotne energije.

(2) Snabdjevač je dužan da, prije početka snabdijevanja krajnjeg kupca, operatoru sistema prijavi ugovor, odnosno svaku promjenu ugovora i dostavi podatke: o krajnjem kupcu, mjestu primopredaje energije, vrsti ugovora i periodu snabdijevanja.

(3) Operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije, gasa ili sistema za distribuciju toplote, dužan je da na osnovu prijavljenog ugovora iz stava 2 ovog člana, priključi objekat krajnjeg kupca na prenosni ili distributivni sistem u roku koji ne može biti duži od sedam dana, od dana prijavljivanja.

Zabrana priključenja i privremeno priključenje

Član 183

(1) Zabranjeno je priključenje na prenosni ili distributivni sistem električne energije ili gasa ili na sistem za distribuciju toplotne energije objekata za koje nije pribavljena dozvola za izgradnju u skladu sa zakonom kojim se uređuje izgradnja objekata.

(2) Privremeno se mogu priključiti na prenosni ili distributivni sistem električne energije ili gasa:

1) objekti privremenog karaktera i gradilišta;

2) objekti za koje je odobren probni rad i funkcionalno ispitivanje u skladu sa zakonom.

(3) Objekti iz stava 2 tačka 1 ovog člana priključuju se na osnovu ugovora o priključenju i ugovora o snabdijevanju, a objekti iz stava 2 tačka 2 ovog člana na osnovu saglasnosti za priključenje i ugovora o snabdijevanju.

Suglasnost za izgradnju nove infrastrukture

Član 184

(1) Ako zbog tehničkih ograničenja nije moguće priključenje objekta korisnika na sistem, a u slučaju da planom razvoja nije predviđena izgradnja potrebne infrastrukture ili je planirana za kasniji period, operator prenosnog ili distributivnog sistema će u slučajevima iz stava 2 ovog člana dati saglasnost investitoru, budućem korisniku sistema da o svom trošku izgradi infrastrukturu potrebnu za priključenje objekta na sistem i daje preda nadležnom operatoru sistema u skladu sa ovim zakonom.

(2) Saglasnost iz stava 1 ovog člana može se dati ako:

1) se objekat investitora gradi u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorom;

2) se objekat investitora gradi u okviru projekta za koji je izdata koncesija;

3) je izgradnja objekta investitora, prema mišljenju Vlade, od značaja za razvoj države; .

4) izgradnju infrastrukture potrebne za objekat investitora Agencija ne odobri prilikom davanja saglasnosti na ažurirani plan iz člana 116 stav 1 tačka 6 ovog zakona.

(3) Infrastrukturom iz stava 1 ovog člana smatra se:

1) priključak objekta investitora određen od strane nadležnog operatora sistema koji odgovara zahtijevanoj snazi priključenja objekta;

2) izgrađeni i/ili rekonstruisani dio sistema koji će omogućiti rad objekta investitora sa odobrenom snagom priključenja u skladu sa pravilima za funkcionisanje sistema.

(4) Investitor iz stava 1 ovog člana dužan je da na zahtjev operatora sistema i kada to tehnički uslovi nalažu izgradi i/ili rekonstruiše infrastrukturu za veću snagu od odobrene iz stava 3 tačka 2 ovog člana u skladu sa saglasnošću za priključenje.

(5) Operator sistema i investitor dužni su da zaključe ugovor o međusobnim pravima i obavezama koji, pored elemenata utvrđenih zakonom kojim se uređuju obligacioni odnosi, naročito sadrži:

1) početak i rok izgradnje infrastrukture, uključujući plan izvođenja radova;

2) učešće operatora sistema i način praćenja pripreme i izgradnje infrastrukture, naročito u dijelu nabavke opreme i radova;

3) rok i način vršenja konačnog finansijskog obračuna i utvrđivanja vrijednosti ostvarenog investicionog ulaganja;

4) obavezu preuzimanja infrastrukture od operatora sistema.

(6) U pripremi konačnog finansijskog obračuna, operator sistema dužan je da nakon okončanja investicije obezbijedi procjenu vrijednosti infrastrukture izvršenu od ovlašćenog procjenitelja.

(7) Konačnim obračunom operator sistema i investitor utvrđuju razliku između:

1) ukupne vrijednosti ostvarenog investicionog ulaganja investitora i naknade koju je dužan da plati podnosilac zahtjeva iz člana 180 stav 1 ovog zakona,

2) procijenjene vrijednosti infrastrukture iz stava 6 ovog člana i naknade koju je dužan da plati podnosilac zahtjeva iz člana 180 stav 1 ovog zakona.

(8) Osnovicu za obračun iznosa koji je operator sistema dužan da plati investitoru na ime otkupa infrastrukture predstavlja manja od utvrđenih razlika iz stava 7 ovog člana.

Ugovor o otkupu

Član 185

(1) Operator sistema preuzima izgrađenu infrastrukturu iz člana 184 stav 1 ovog zakona na osnovu ugovora o otkupu koji se zaključuje najkasnije u roku od šest mjeseci, od dana puštanja u pogon objekta investitora koji se priključuje.

(2) Ugovorom iz stava 1 ovog člana uređuju se međusobna prava i obaveze operatora i investitora i utvrđuje iznos naknade za otkup infrastrukture, koja se sastoji od vrijednosti utvrđene u skladu sa članom 184 stav 8 ovog zakona i kamate, obračunate za period otplate, koja je jednaka stopi povrata na regulatornu osnovu sredstava operatora u godini u kojoj se zaključuje ugovor.

(3) Operator je dužan da naknadu iz stava 2 ovog člana isplaćuje investitoru u najviše 20 jednakih godišnjih anuiteta.

(4) Danom zaključivanja ugovora iz stava 1 ovog člana počinje otplata anuiteta iz stava 3 ovog člana, a izgrađena infrastruktura postaje dio prenosnog ili distributivnog sistema i evidentira se kao osnovno sredstvo u poslovnim knjigama operatora sistema.

(5) Izuzetno od stava 4 ovog člana, otplata anuiteta za infrastrukturu izgrađenu u slučaju iz člana 184 stav 2 tačka 4 ovog zakona, početak otplate anuiteta i datum

prelaska prava svojine utvrđuju se u postupku davanja saglasnosti na naredni trogodišnji investicioni plan operatora sistema.

Infrastruktura koju koristi više korisnika sistema

Član 186

(1) Nadležni operator sistema i vlasnik infrastrukture koja služi za prenos ili distribuciju električne energije radi obezbjeđenja tehničko-tehnološkog jedinstva i sigurnosti funkcionisanja sistema, obezbjeđenja sigurnosti snabdijevanja, funkcionisanja tržišta i očuvanja prostora u skladu sa prostorno-planskim dokumentima, dužni su da međusobna prava i obaveze urede ugovorom o otkupu.

(2) Smatra se da infrastruktura iz stava 1 ovog člana služi za prenos, odnosno distribuciju električne energije ako infrastrukturu, osim vlasnika koriste druga pravna ili fizička lica na osnovu izdate energetske saglasnosti nadležnog operatora sistema, ili ako bi bez te infrastrukture bilo narušeno funkcionisanje sistema.

(3) Operator sistema dužan je da utvrđuje trogodišnje programe otkupa infrastrukture iz stava 2 ovog člana, po vrstama sredstava i lokacijama, uvažavajući redosljed priključenja na sistem i infrastrukturu uključi u razvojni, odnosno investicioni plan.

(4) Operator sistema dužan je da plati vlasniku naknadu koja se sastoji od iznosa korigovane vrijednosti infrastrukture, utvrđene u izvještaju nezavisnog procjenitelja koji nije stariji od šest mjeseci prije dana zaključivanja ugovora i kamatu koja je jednaka stopi povrata na regulatornu osnovu sredstava operatora u godini u kojoj se zaključuje ugovor.

(5) Procjenitelj iz stava 4 ovog člana koga angažuje operator sistema dužan je da u postupku utvrđivanja korigovane vrijednosti infrastrukture primijeni stope amortizacije koje koristi nadležni operator sistema za svoja sredstva.

(6) Naknadu iz stava 4 ovog člana operator sistema otplaćuje po programu iz stava 3 ovog člana u najviše 20 jednakih godišnjih anuiteta.

Popis sredstava i unošenje u poslovne knjige

Član 187

(1) Danom zaključenja ugovora o otkupu počinje otplata anuiteta iz člana 186 stav 6 ovog zakona, a infrastruktura postaje dio prenosnog ili distributivnog sistema i evidentira se kao osnovno sredstvo u poslovnim knjigama operatora sistema.

(2) Prilikom izrade prvog programa iz člana 186 stav 3 ovog zakona operator sistema dužan je da utvrdi i popis sredstava neidentifikovane svojine i da ta sredstva održava u funkcionalnom stanju, a troškovi održavanja predstavljaju dio troškova održavanja u njegovim ukupnim troškovima poslovanja.

(3) Operator sistema pokreće postupak otkupa dostavljanjem predloga ugovora vlasniku infrastrukture u skladu sa programom iz člana 186 stav 3 ovog zakona, a vlasnik infrastrukture je dužan da u roku od 30 dana od dana prijema, ugovor potpiše.

(4) Do zaključivanja ugovora o otkupu prema odobrenom programu iz člana 186 stav 3 ovog zakona korisnik sistema dužan je da, radi obezbjeđenja nesmetanih tokova električne energije, operatorima sistema omogući korišćenje opreme koja je potrebna za funkcionisanje prenosnog ili distributivnog sistema i da održava tu infrastrukturu u funkcionalnom stanju.

Snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca

Član 196

(1) Snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca vrši snabdijevanje električnom energijom ili gasom:

1) domaćinstava i malih kupaca koji ne pripadaju kategoriji domaćinstva priključenih na distributivne sisteme električne energije na 0,4 kV ili gasa koji bez svoje krivice ostanu bez snabdjevača ili ugovora o snabdijevanju;

2) domaćinstava i malih kupaca koji ne pripadaju kategoriji domaćinstva priključenih na distributivne sisteme električne energije na 0,4 kV ili gasa koji izaberu snabdijevanje preko snabdjevača poslednjeg izbora i ranjivih kupaca;

3) ranjivih kupaca.

(2) Snabdjevač iz stava 1 ovog člana dužan je da:

1) primijeni cijene za krajnje kupce utvrđene na osnovu metodologije iz člana 43 stav 1 tačka 4 ovog zakona i objavi ih na svojoj internet stranici, najmanje 15 dana, prije početka primjene;

2) preduzima mjere za sigurno i kvalitetno snabdijevanje kupaca.

(3) Snabdjevač izabran u skladu sa članom 200 ovog zakona ne smije da nudi komercijalne povoljnosti ili dodatne popuste na cijenu ponuđenu u postupku javnog nadmetanja.

(4) Mali kupac koji ne pripada kategoriji domaćinstva iz stava 1 tačka 2 ovog člana je kupac koji kupuje električnu energiju ili gas za sopstvenu potrošnju, ima manje od 50 zaposlenih, potrošnju električne energije u prethodnoj kalendarskoj godini do 30.000 kWh, odnosno prirodnog gasa do 100.000 m3 i godišnji prihod manji od 8.000.000 € ili ukupnu aktivu (imovina po bilansu stanja) manju od 8.000.000 €.

Prava kupca u slučaju smetnji u isporuci energije

Član 204

(1) Krajnji kupac ima pravo na otklanjanje tehničkih ili drugih smetnji u isporuci energije čiji uzrok nije na objektu kupca.

(2) Energetski subjekat je dužan da smetnje iz stava 1 ovog člana na zahtjev krajnjeg kupca otkloni, bez odlaganja, u skladu sa tehničkim propisom o izvođenju odgovarajućih radova, a najduže u roku od 24 sata, od prijema zahtjeva, osim u slučajevima kada to objektivno nije moguće.

(3) Smetnjama u isporuci energija iz stava 1 ovog zakona ne smatraju se prekidi u isporuci energije nastali zbog primjene mjera ograničenja isporuke iz člana 213 stav 1 tačka 1 .ovog zakona.

(4) Krajnji kupac, odnosno korisnik objekta krajnjeg kupca duž&n je da dozvoli i da omogući ovlašćenim licima energetskih subjekata pristup mjernim uređajima i instalacijama, kao i mjestu priključka radi očitavanja, provjere ispravnosti, otklanjanja kvarova, zamjene i održavanja uređaja i izmještanja mjernih mjesta ili obustave isporuke energije u slučajevima neovlašćenog korišćenja energije ili neplaćanja računa za isporučenu energiju u skladu sa utvrđenim rokovima i uslovima.

Zaštita kupaca

Član 205

(1) Snabdjevač je dužan da na svojoj internet stranici objavi cijene za domaćinstva i druge krajnje kupce koje snabdijeva najmanje 15 dana prije početka snabdijevanja.

(2) Snabdjevač je dužan da na svojoj internet stranici objavi svaku promjenu cijena i naknada, blagovremeno, najkasnije do isteka obračunskog perioda nakon stupanja na snagu promjene i obavijesti kupce o mogućnosti raskida ugovora ako ne prihvataju promjenu cijene.

(3) Snabdjevač je dužan da na svojoj internet stranici, najmanje jednom godišnje, objavi informacije o plavima kupaca, uključujući informacije za podnošenje i rješavanje prigovora.

(4) Snabdjevač je dužan da svim krajnjim kupcima obračuna i naplati:

1) korišćenje prenosnih i distributivnih sistema električne energije ili gasa;

2) naknadu za rad operatora tržišta;

3) naknadu za pomoćne usluge;

4) naknadu za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora;

5) druge naknade u skladu sa zakonom.

(5) Snabdjevač je dužan da naplaćuje energiju i usluge na osnovu računa koji mora biti pregledan i čitak, sa oznakom profila potrošnje kojem pripada kupac.

(6) Snabdjevač je dužan da plati korišćenje sistema, usluge i naknade operatorima i drugim licima za koja se prikupljaju naknade u skladu sa ovim zakonom.

Ugovor o snabdijevanju

Član 206

(1) Snabdjevač je dužan da sa krajnjim kupcem u pisanoj formi zaključi ugovor o snabdijevanju.

(2) Ugovor iz stava 1 ovog člana naročito sadrži:

1) naziv i sjedište snabdjevača;

2) vrijeme početka snabdijevanja, sadržaj usluge koja se pruža i nivoe kvaliteta usluga;

3) vrste dodatnih usluga održavanja koje se nude na osnovu ugovora o korišćenju sistema koji snabdjevač zaključuje sa operatorom distributivnog sistema;

4) način na koji se mogu dobiti informacije o cijenama i naknadama za dodatne usluge održavanja;

5) period važenja ugovora i uslove za obnavljanje ili raskid ugovora;

6) načine plaćanja koji se primjenjuju u slučaju neispunjenja ugovorenog nivoa kvaliteta usluga, odnosno u slučaju pogrešnog obračuna utrošene energije.

(3) Snabdjevač je dužan da informacije iz stava 2 ovog člana iskaže kupcima na računu i/ili na svojoj internet stranici.

(4) Ugovor kojim se kupcu uskraćuje ili ograničava pravo na raskid, odnosno otkaz ugovora ili nameću dodatne finansijske obaveze po tom osnovu, ništav je.

Obaveze jedinice lokalne samouprave

Član 209

(1) Nadležni organ lokalne uprave priprema godišnji bilans potreba za energijom i isporukom toplotne energije za daljinsko grijanje i/ili hlađenje ili industrijsku upotrebu na osnovu potreba krajnjih kupaca.

(2) Nadležni organ lokalne uprave vodi registar proizvođača toplotne energije za daljinsko grijanje i/ili hlađenje ili industrijsku upotrebu, koji sadrži naročito podatke o: energetskim objektima za proizvodnju toplotne energije, lokaciji na kojoj se nalaze, instalisanoj snazi toplane, vremenu predviđenom za eksploataciju, uslovima izgradnje i

eksploatacije tog objekta, vrsti primarnog izvora koji koristi i subjektima koji obavljaju energetsku djelatnost proizvodnje toplotne energije za daljinsko grijanje i/ili hlađenje ili industrijsku upotrebu u tim objektima.

Pravila o funkcionisanju distributivnog sistema toplotne energije

Član 211

(1) Distributer toplotne energije za daljinsko grijanje i/ili hlađenje ili industrijsku upotrebu dužan je da utvrdi pravila o radu distributivnog sistema, opšte uslove za snabdijevanje toplotnom energijom i tarifni sistem za snabdijevanje toplotnom energijom, uz saglasnost nadležnog organa jedinice lokalne samouprave.

(2) Pravilima iz stava 1 ovog člana naročito se uređuju:

1) tehnički uslovi za priključenje korisnika na sistem;

2) tehnički uslovi za povezivanje sa proizvođačem;

3) tehnički i drugi uslovi za bezbjedan rad distributivnog sistema i obezbjeđivanje pouzdanog i kontinuiranog snabdijevanja kupaca toplotnom energijom;

4) postupci u kriznim situacijama;

5) funkcionalni zahtjevi i klasa tačnosti mjernih uređaja;

6) način mjerenja toplotne energije;

7) mjerenje na ulazu u objekat kod svakog kupca;

8) podsticaji i cjenovne olakšice za kupce koji ugrade mjerne uređaje na ulazu u objekat.

(3) Distributer iz stava 1 ovog člana dužan je da pravila o radu distributivnog sistema, opšte uslove za snabdijevanje toplotnom energijom i tarifni sistem za snabdijevanje toplotnom energijom utvrđene u skladu sa stavom 1 ovog člana, objavi u jalnom javnom mediju koji se distribuira na području jedinice lokalne samouprave i u "Službenom listu Crne Gore - opštinski propisi".

(4) Nadležni organ jedinice lokalne samouprave u skladu sa zakonom propisuje:

1) uslove i način obezbjeđivanja kontinuiteta u snabdijevanju toplotnom energijom kupaca na određenom području;

2) prava i obaveze proizvođača i distributera toplotne energije;

3) prava i obaveze kupaca toplotne energije;

4) tarifne sisteme;

5) druge uslove kojima se obezbjeđuje redovno i sigurno snabdijevanje kupaca toplotnom energijom;

6) daje saglasnost na cijene toplotne energije.

(5) Nadležni organ jedinice lokalne samouprave dužan je da pri izboru rješenja za daljinsko grijanje i/ili hlađenje ili industrijsku upotrebu prednost daje rješenjima koja predviđaju proizvodnju toplotne energije u ^energetskim objektima koji koriste obnovljive izvore energije i visoko efikasnu kogeneraciju.

XXI NEOVLAŠĆENO KORIŠĆENjE ENERGIJE

Zabrana neovlašćenog korišćenja energije

Član 222

(1) Zabranjeno je neovlašćeno korišćenje električne energije, gasa i toplotne energije za daljinsko grijanje i/ili hlađenje.

(2) Pod neovlašćenim korišćenjem energije iz stava 1 ovog člana smatra se:

1) samovoljno priključenje objekta, uređaja ili instalacije na prenosni ili distributivni sistem električne energije, gasa i toplotne energije ili instalaciju drugog kupca;

2) korišćenje energije bez ili mimo mjernih uređaja ili neovlašćeno izvođenje intervencija kojima se omogućava korišćenje energije bez ili mimo mjernog uređaja;

3) neovlašćeno izvođenje intervencija na mjernim uređajima, kojima se onemogućava pravilno registrovanje utrošene energije;

4) samovoljno priključenje nakon obustave isporuke električne energije, gasa ili toplotne energije zbog neovlašćene potrošnje ili neplaćanja računa za utrošenu energiju;

5) korišćenje električne energije, gasa ili toplotne energije protivno zaključenim ugovorima o priključenju i snabdijevanju;

6) korišćenje električne energije i toplotne energije nakon raskida ili isteka ugovora o priključenju ili ugovora o snabdijevanju;

7) korišćenje energije u druge svrhe osim za sopstvenu potrošnju domaćinstva u kojem stanuje lice koje ima pravo na snabdijevanje u skladu sa članom 198 stav 1 ovog zakona.

(3) Kada operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije utvrdi da pravno ili fizičko lice neovlašćeno koristi električnu energiju, odnosno da postupa suprotno stavu 1 j stavu 2 tač. 1, 2, 3, 4, 5 i 6 ovog člana, dužan je da, bez prethodnog upozorenja, obustavi isporuku električne energije i preduzme mjere u skladu sa zakonom.

(4) Pravno ili fizičko lice kod kojeg se u skladu sa pravilima iz člana 116 stav 1 tačka 14 ovog zakona utvrdi neovlašćeno korišćenje električne energije ili gasa, dužno je da operatoru prenosnog ili distributivnog sistema nadoknadi pričinjenu štetu.

(5) Način utvrđivanja visine štete određuje se u skladu sa metodologijom iz člana 116 stav 1 tačka 15 ovog zakona, pri čemu, u slučajevima kada se ne može utvrditi početak neovlašćene potrošnje, period obračuna ne može biti duži od:

1) tri mjeseca za mjerna mjesta kod kojih se očitavanje vrši najmanje jednom u tri mjeseca;

2) šest mjeseci za mjerna mjesta kod kojih se očitavanje vrši najmanje jednom u šest mjeseci.

(6) Krajnji kupac kojem je operator sistema neosnovano obustavio isporuku električne energije, ima pravo na nadoknadu štete koja mu je time prouzrokovana, u skladu sa zakonom.

Ovlašćenja inspektora

Član 229

(1) U vršenju inspekcijskog nadzora, pored ovlašćenja utvrđenih zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor, elektroenergetski inspektor i termoenergetski inspektor su ovlašćeni da:

1) obustave izgradnju energetskog objekta, odnosno postavljanje uređaja, postrojenja i instalacija ili opreme pod pritiskom, ako:

- u određenom roku nijesu otklonjene utvrđene nepravilnosti i nedostaci,
- se izgradnja energetskog objekta, uređaja, postrojenja i instalacija vrši bez odobrenja nadležnog organa ili suprotno tehničkoj dokumentaciji na osnovu koje je izdato odobrenje;

2) zabrane obavljanje energetske djelatnosti ili gradnju energetskog objekta, ako nije pribavljena dozvola za obavljanje djelatnosti ili akt na osnovu kojeg se može graditi objekat;

3) narede obustavu dalje gradnje ili korišćenja energetskog objekta, odnosno obustavu snabdijevanja energijom ili korišćenje energije, ako se ti objekti ne grade, ne koriste ili ne održavaju po odobrenoj ili potvrđenoj dokumentaciji u skladu sa posebnim tehničkim propisima i ako zbog toga postoji neposredna opasnost za stabilnost i sigurnost energetskih objekata, zdravlje ili život ljudi ili sigurnost saobraćaja ili susjednih građevina;

4) zabrane upotrebu energetskog objekta, odnosno korišćenje uređaja, postrojenja, instalacija i opreme pod pritiskom, ako:

- rad energetskog objekta, uređaja, postrojenja ili instalacije dovodi u opasnost život ili zdravlje ljudi i imovinu;
- po isteku roka utvrđenog rješenjem o obustavi upotrebe, odnosno korišćenja objekta nijesu otklonjene utvrđene nepravilnosti i nedostaci;
- se energetskom subjektu oduzme licenca za obavljanje djelatnosti u energetskom objektu zbog neispunjavanja propisanih uslova, osim u slučaju iz člana 77 ovog zakona.

(2) Kada utvrdi izgradnju objekta iz člana 221 stav 1 ovog zakona, elektroenergetski inspektor će o tome obavijestiti nadležnu inspekciju organa uprave nadležnog za poslove inspekcijskog nadzora.

(3) U vršenju inspekcijskog nadzora, pored ovlašćenja utvrđenih zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor, tržišni inspektor je ovlašćen da:

1) naloži uzimanje uzoraka za provjeru kvaliteta naftnih derivata i biogoriva;
2) zabrani trgovinu naftnim derivatima i biogorivima:
- čiji kvalitet ne odgovara propisanom,
- čija je maksimalna maloprodajna cijena viša od utvrđene.

XXIII KAZNENE ODREDBE

Novčane kazne

Član 231

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 3.000 € do 20.000 € kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

1) kao energetski subjekat i kupac samosnabdjevač, ne pripremi i ne dostavi Ministarstvu podatke iz čl. 14 i 15 ovog zakona za izradu energetskih bilansa, najkasnije do 15. oktobra tekuće za narednu godinu, a za dugoročni bilans do 1. juna u godini koja prethodi prvoj godini dugoročnog bilansa (član 16 stav 4);

2) kao energetski subjekat i samosnabdjevač, ne dostavi podatke o realizaciji godišnjeg energetskog bilansa najkasnije do 15. februara tekuće, za prethodnu godinu (član 17 stav 2);

3) obavlja energetske djelatnosti iz člana 3 ovog zakona bez licence (član 65 stav 1);

4) kao energetski subjekat, ne plati godišnju naknadu za korišćenje licence za period na koji je izdata licenca, u visini koju utvrdi Agencija (član 67 stav 1);

5) kao sertifikovani operator prenosnog sistema, ne obavijesti Agenciju o svim planiranim promjenama koje utiču na ispunjenost uslova iz čl. 136 i 163 ovog zakona (član 69 stav 1);

6) kao operator prenosnog sistema i energetski subjekat koji obavlja djelatnost proizvodnje ili snabdijevanja, na zahtjev Agencije i/ili nadležnog organa Zajednice, ne dostavi sve podatke i dokumenta koja su potrebna za sertifikaciju iz čl. 68 i 69 stav 3 ovog zakona (član 69 stav 4);

7) kao energetski subjekat, vrši energetsku djelatnost od javnog interesa, suprotno odredbi člana 86 stav 2 ovog zakona;

8) kao energetski subjekat ili korisnik prenosnog sistema električne energije ili gasa, ne zaključi obavezne međusobne ugovore najkasnije: do 1. decembra tekuće godine, za ugovore čija primjena počinje 1. januara naredne godine, odnosno 15 dana od dana dostavljanja ugovora od strane nadležnog energetskog subjekta, za druge ugovore (član 87 stav 1);

9) kao nadležni energetski subjekat, ne dostavi predlog ugovora drugoj ugovornoj strani najkasnije: do 15. novembra tekuće godine, za ugovore čija primjena počinje 1. januara naredne godine, odnosno 15 dana prije početka primjene ugovora, za ostale ugovore (član 87 stav 2);

10) kao energetski subjekat, pruža javne usluge u oblasti energetike, suprotno odredbi člana 89 ovog zakona;

11) kao energetski subjekat, ne obezbijedi čuvanje poslovne tajne i drugih komercijalno povjerljivih informacija i podataka, čijim objavljivanjem ili saopštavanjem bi se mogla stvoriti neopravdana komercijalna prednost na tržištu ili nanijeti šteta energetskim subjektima, korisnicima i potrošačima, pravnim ili fizičkim licima (član 93);

12) kao proizvođač, prodaje električnu energiju krajnjem kupcu koji nema balansnu odgovornost, bez licence za snabdijevanje (član 94 stav 2);

13) kao proizvođač električne energije, na zahtjev operatora prenosnog ili distributivnog sistema, ne stavi u pogon proizvodne objekte, za potrebe pomoćnih usluga i balansiranja (član 94 stav 3 tačka 1);

14) kao proizvođač električne energije, sa operatorima prenosnog i distributivnog sistema, ne zaključi ugovore kojima se utvrđuju međusobna prava i obaveze u pružanju i korišćenju pomoćnih usluga ili balansiranja (član 94 stav 3 tačka 2);

15) kao proizvođač električne energije, ne zaključi ugovore kojima se uređuje: priključenje na prenosni ili distributivni sistem sa operatorom tržišta, korišćenje prenosnog ili distributivnog sistema sa operatorom sistema, učestvovanje na tržištu električne energije sa operatorom tržišta, finansijsko poravnanje balansnog obračuna sa operatorom tržišta, balansna odgovornost sa operatorom tržišta i operatorom prenosnog sistema i kupoprodaja energije sa kupcima i energetskim subjektima koji kupuju električnu energiju za sopstvene potrebe (član 94 stav 3 tačka 3);

16) kao proizvođač električne energije, operatoru prenosnog ili distributivnog sistema ne daje na raspolaganje podatke potrebne za rad i funkcionisanje sistema (član 94 stav 3 tačka 4);

17) kao proizvođač električne energije, u svom energetskom objektu ne omogući operatorima sistema korišćenje opreme koja je i u funkciji prenosnog ili distributivnog sistema, za potrebe ostvarivanja tokova električne energije, bez naknade (član 94 stav 3 tačka 5);

18) kao proizvođač električne energije, na zahtjev operatora prenosnog ili distributivnog sistema, ne ponudi električnu energiju za pokrivanje gubitaka u prenosnom i distributivnom sistemu (član 94 stav 4);

19) kao proizvođač, ne izradi program mjera za poboljšanje energetske efikasnosti i godišnji izvještaj o rezultatima njegove primjene i ne objavi ih na svojoj internet stranici (član 94 stav 5);

20) kao snabdjevač električnom energijom, na računu ili promotivnom materijalu uz račun krajnjem kupcu, ne učini dostupnim najmanje jednom godišnje: podatke o udjelu obnovljivih i drugih izvora energije po vrstama iz kojih je vršio snabdijevanje krajnjih kupaca električnom energijom i informacije o uticajima na životnu sredinu, u odnosu na emisije ugljendioksida i druge štetne emisije koje nastaju u proizvodnji električne energije, iz svih izvora energije korišćenih za snabdijevanje kupaca električnom energijom u prethodnoj godini (član 95 stav 3);

21) kao snabdjevač koji vrši snabdijevanje kupca - proizvođača iz člana 96 stav 1 ovog zakona, ne otkupljuje višak proizvedene električne energije koji se mjeri na mjesečnom nivou (član 96 stav 2);,

22) kao operator distributivnog sistema, Ministarstvu i Agenciji ne dostavlja podatke iz člana 96 stav 3 ovog zakona, najkasnije do 1. marta tekuće za prethodnu godinu (član 97 stav 3);

23) kao povlašćeni proizvođač, ne podnese Agenciji godišnji izvještaj o ostvarivanju plana proizvodnje električne energije za prethodnu godinu (član 108 stav 1 tačka 1);

24) kao povlašćeni proizvođač, operatoru sistema i operatoru tržišta ne dostavlja mjesečne i godišnje planove proizvodnje, za prosječne meteorološke uslove i očekivanja u mjesečnim odstupanjima proizvodnje, zasnovane na mjerenjima na osnovu kojih je utvrđen potencijal obnovljivog izvora energije (član 108 stav 1 tačka 2);

25) kao povlašćeni proizvođač, ne održava tehničko-tehnološke karakteristike i ne koristi energetski objekat pod uslovima pod kojima je stekao status povlašćenog proizvođača (član 108 stav 1 tačka 3);

26) kao povlašćeni proizvođač, bez odlaganja, ne obavijesti Agenciju o svim promjenama tehničko-tehnoloških karakteristika ili uslova korišćenja energetskog objekta (član 108 stav 1 tačka 4);

27) kao povlašćeni proizvođač, operatoru tržišta, ne prenese garancije porijekla za proizvedenu energiju za koju je ostvario podsticaj, do trenutka isplate podsticaj a (član 108 stav 1 tačka 5);

28) kao operator prenosnog sistema električne energije, vrši kupovinu i/ili prodaju električne energije, osim za balansiranje sistema, obezbjeđenje pomoćnih usluga i pokrivanje gubitaka u sistemu (član 111 stav 3);

29) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne utvrdi i ne zaključi formularne ugovore, kojim se reguliše: priključenje na prenosni sistem i korišćenje prenosnog sistema sa korisnicima prenosnog sistema, nabavka pomoćnih usluga i balansne energije, po potrebi aktivacijom rezerve, sa davaocima usluga, nabavka električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu, sa ponuđačima na tržištu i pravo pristupa prenosnom sistemu, sa zainteresovanim subjektima u cilju korišćenja prekograničnog prenosnog kapaciteta (član 112 stav 1 tačka 7);

30) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne zaključi ugovore o: učestvovanju na tržištu električne energije i sopstvenoj balansnoj odgovornosti sa operatorom tržišta i balansnoj odgovornosti balansno odgovorne strane sa operatorom tržišta i balansno odgovornom stranom (član 112 stav 1 tačka 8);

31) kao operator prenosnog sistema električne»energije, ne vrši razmjenu neophodnih podataka i dokumenata sa operatorom tržišta i operatorima sistema u interkonekciji (član 112 stav 1 tačka 13);

32) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne daje prednost pri preuzimanju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije ili visokoefikasne kogeneracije u mjeri u kojoj to dozvoljava siguran i pouzdan rad elektroenergetskog sistema (član 112 stav 1 tačka 14);

33) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne utvrdi pravila za primjenu transparentnih postupaka upravljanja zagušenjem i dodjeljivanja prekograničnih kapaciteta za prenos električne energije, zasnovanih na tržišnim principima i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje, nakon dobijenog mišljenja operatora tržišta (član 112 stav 1 tačka 19);

34) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne vodi evidenciju podataka neophodnih za utvrđivanje kvaliteta isporučene električne energije koji obuhvataju i

podatke o prekidima, vrijednosti napona i druge podatke koje Agencija utvrdi pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona (član 112 stav 1 tačka 26);

35) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema koji se ažurira svake godine, sa dinamikom investicionih projekata i ne dostavi ga Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. jula godine koja prethodi prvoj godini perioda za koji se plan odnosi (član 112 stav 1 tačka 27);

36) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne utvrdi trogodišnji investicioni plan, u skladu sa prostorno planskim dokumentima i ne dostavi ga Agenciji na davanje saglasnosti, kao sastavni dio desetogodišnjeg plana (član 112 stav 1 tačka 28);

37) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknada za priključenje na prenosni sistem električne energije i ne dostavi je Agenciji na odobravanje (član 112 stav 1 tačka 31);

38) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne odredi naknade za priključenje na prenosni sistem, na osnovu metodologije iz člana 44 stav 1 tačka 1 ovog zakona i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 112 stav 1 tačka 32);

Z9) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne utvrdi transparentna i nediskriminatorna pravila za priključenje novih elektrana na prenosni sistem i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 112 stav 1 tačka 33);

40) kao operator prenosnog sistema električne energije, odobrene metodologije i pravila iz člana 112 ovog zakona, kao i odobrene cijene i naknade, ne objavi na svojoj internet stranici najkasnije 15 dana prije početka primjene (član 112 stav 1 tačka 34);

41) kao operator prenosnog sistema električne energije, kvartalno ne izvještava Agenciju o planiranim isključenjima, radi održavanja prenosnog sistema, zahtjevima korisnika sistema za razvoj prenosnog sistema, funkcionisanju prenosnog sistema, zaključenim ugovorima o pomoćnim uslugama i zaključenim ugovorima o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosu (član 112 stav 1 tačka 36);

42) kao operator prenosnog sistema električne energije, na zahtjev Agencije, ne podnese izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema (član 112 stav 1 tačka 37);

43) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne vodi registar prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema sa pripadajućom dokumentacijom i donesenim odlukama (član 112 stav 1 tačka 39);

44) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne dostavi neophodne informacije novom proizvođaču energije iz obnovljivih izvora koji se želi priključiti na sistem, kao i detaljnu procjenu troškova u vezi sa priključenjem, proceduru za prijem, obradu i odlučivanje o zahtjevu za priključenje (član 112 stav 1 tačka 40);

45) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne naplaćuje naknadu za upravljanje zagušenjima i ne učestvuje u mehanizmu za kompenzaciju troškova prekograničnog prenosa između operatora prenosnih sistema (član 112 stav 1 tačka 42);

46) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne upravlja pristupom treće strane i ne daje obrazloženja u slučaju odbijanja takvog pristupa (član 112 stav 1 tačka 43);

47) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne dostavlja Agenciji godišnji plan održavanja elektroprenosnih objekata, najkasnije do 15. decembra, tekuće za narednu godinu (član 112 stav 1 tačka 44);

48) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne primjenjuje na teritoriji Crne Gore iste cijene za korišćenje distributivnog sistema za iste grupe

korisnika sistema, u odnosu na naponski nivo, količine, način mjerenja i druge kriterijume (član 115 stav 3);

49) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne daje prednost preuzimanju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije ili visokoefikasne kogeneracije, u mjeri u kojoj se neće ugroziti siguran i pouzdan rad elektroenergetskog sistema (član 116 stav 1 tačka 3);

50) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne obezbjeđuje korisnicima distributivnog sistema jasne i precizne informacije o uslovima pružanja usluga, a naročito u odnosu na pristup distributivnom sistemu koje obuhvataju tehničke ugovorene i raspoložive kapacitete (član 116 stav 1 tačka 4);

51) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne utvrdi desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema, koji se ažurira svake pete godine i ne dostavi ga Agenciji na davanje saglasnosti najkasnije do 1. jula godine, koja prethodi prvoj godini perioda na koji se plan odnosi (član 116 stav 1 tačka 5);

52) kao operator distributivnog sistema električne energije, prema potrebama korisnika sistema, a u skladu sa prostorno-planskim dokumentima ne utvrdi trogodišnji investicioni plan, koji ažurira svake godine i ne dostavi ga Agenciji na saglasnost, najkasnije do 1. jula godine koja prethodi prvoj godini perioda na koji se plan odnosi, kao sastavni dio desetogodišnjeg plana razvoja distributivnog sistema (član 116 stav 1 tačka 6);

53) kao operator distributivnog sistema električne energije ne zaključi ugovore kojima se reguliše: priključenje na prenosni sistem i korišćenje prenosnog sistema sa operatorom prenosnog sistema, učestvovanje na tržištu sa operatorom tržišta, balansna odgovornost sa operatorom sistema i operatorom tržišta i finansijsko poravnanje balansnog obračuna sa operatorom tržišta (član 116 stav 1 tačka 8);

54) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne utvrdi i ne zaključi formularne ugovore, kojima se reguliše: priključenje na distributivni sistem i korišćenje distributivnog sistema sa korisnicima sistema i nabavka električne energije za pokrivanje gubitaka u distribuciji sa ponuđačima na tržištu (član 116 stav 1 tačka 9);

55) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne mjeri utrošak električne energije kod krajnjih kupaca na području na kojem pruža usluge i/ili ne održava mjerne sisteme u ispravnom stanju, radi obezbjeđivanja tačnog mjerenja potrošnje električne energije (član 116 stav 1 tačka 10);

56) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne obezbijedi o svom trošku mjerne uređaje i njihovu ugradnju kod krajnjih kupaca (član 116 stav 1 tačka 11);

57) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknada za priključenje na distributivni sistem električne energije i ne dostavi je Agenciji na odobravanje (član 116 stav 1 tačka 12);

58) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne odredi naknade za priključenje na distributivni sistem na osnovu metodologije iz člana 44 stav 1 tačka 1 ovog zakona i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 116 stav 1 tačka 13);

59) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne utvrdi i ne dostavi Agenciji na odobravanje pravila za sprovođenje postupka otkrivanja, utvrđivanja i sprečavanja neovlašćenog korišćenja električne energije od strane operatora distributivnog sistema (član 116 stav 1 tačka 14);

60) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne utvrdi i ne dostavi Agenciji na odobravanje metodologiju kojom se uređuje način obračuna i naplate neovlašćeno preuzete električne energije (član 116 stav 1 tačka 15);

61) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne utvrdi cijene za pružanje dodatnih usluga održavanja koje nijesu sadržane u cijeni za korišćenje distributivnog sistema i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 116 stav 1 tačka 16);

62) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne utvrdi cijene za pružanje dodatnih usluga održavanja priključaka, koji su u svojini kupaca i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 116 stav 1 tačka 17);

63) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne vodi registar prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema (član 116-stav 1 tačka 23);

64) kao operator distributivnog sistema električne energije, na zahtjev Agencije ne podnese izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema (član 116 stav 1 tačka 24); .

65) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne utvrdi tipske profile potrošnje kupaca priključenih na distributivni sistem i ne dodijeli svakom kupcu odgovarajući profil (član 116 stav 1 tačka 26);

66) kao operator distributivnog sistema električne energije, kvartalno ne izvještava Agenciju o: planiranim isključenjima radi održavanja distributivnog sistema, zahtjevima korisnika sistema za razvoj distributivnog sistema,, funkcionisanju distributivnog sistema i zaključenim ugovorima o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u distribuciji (član 116 stav 1 tačka 28);

67) kao operator distributivnog sistema, najkasnije do kraja marta tekuće godine, ne objavi na svojoj internet stranici, izvještaj o kvalitetu isporuke električne energije iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona, za prethodnu godinu (član 116 stav 4);

68) kao operator distributivnog sistema, najkasnije 30 dana od isteka kvartala, ne dostavi Agenciji kvartalni i najkasnije do 1. marta tekuće, za prethodnu godinu, godišnji izvještaj o realizaciji odobrenih investicionih ulaganja koji sadrži procjenu potrebe ažuriranja plana iz člana 116 stav 1 tačka 6 ovog zakona, prema novim potrebama ili zahtjevima korisnika sistema (član 116 stav 5);

69) kao operator distributivnog sistema, ne priključi novog kupca na zatvoreni distributivni sistem, ili ne omogući povećanje kapaciteta postojećeg kupca, ako tehnički kapacitet zatvorenog distributivnog sistema to dozvoljava (član 118 stav 6);

70) kao operator zatvorenog distributivnog sistema, ne plaća korišćenje prenosnog i/ili distributivnog sistema nadležnom operatoru sistema na koji je priključen (član 118 stav 8);

71) kao operator zatvorenog distributivnog sistema električne energije, ne zaključi ugovore o međusobnim pravima i obavezama o: priključenju na sistem sa operatorom sistema na koji se priključuje, korišćenju sistema sa operatorom sistema na koji se priključuje i o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u sistemu i snabdijevanje svojih kupaca (član 121 stav 1);

72) kao operator zatvorenog distributivnog sistema, ne utvrdi i ne zaključi formularne ugovore sa korisnicima sistema kojima se: uređuje priključenje na zatvoreni distributivni sistem i korišćenje zatvorenog distributivnog sistema (član 121 stav 2);

73) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne postupi u skladu sa članom 123 stav 4 ovog zakona;

74) kao učesnik na tržištu, prije zaključivanja prvog kupoprodajnog ugovora na tržištu, ne zaključi ugovor o učestvovanju na tržištu sa operatorom tržišta, u roku od 15 dana od dana dostavljanja od strane operatora tržišta (član 124 stav 5);

75) kao učesnik na tržištu, ne priloži bankarsku garanciju naplativu na prvi poziv, bez prava prigovora ili drugo sredstvo obezbjeđenja plaćanja u korist operatora tržišta i/ili ne zaključi ugovor o balansnoj odgovornosti sa operatorom tržišta i operatorom

prenosnog sistema, u roku od 15 dana od dana dostavljanja od strane operatora tržišta (član 125 stav 4);

76) kao balansno odgovorni subjekat, ne zaključi ugovor o finansijskom poravnanju balansnog obračuna sa operatorom tržišta, u roku od 15 dana od dana dostavljanja od strane operatora tržišta (član 125 stav5);

77) kao operator prenosnog sistema, jednom mjesečno ne dostavi operatoru tržišta detaljne podatke o balansiranju prenosnog sistema Crne Gore (član 126 stav 2);

78) kao energetski subjekat, operatoru tržišta ne obezbijedi kontinuiran i neograničen pristup podacima koji su potrebni za obavljanje djelatnosti operatora tržišta, u skladu sa tržišnim pravilima, uz zaštitu komercijalno osjetljivih informacija (član 129 stav 8);

79) kao operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije, ne obezbijedi dostupnost pomoćnih usluga i pružanje usluga balansiranja na principu minimalnih troškova (član 132 stav 1);

80) kao operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije, ne zaključe ugovore o pružanju pomoćnih usluga i usluga balansiranja (član 132 stav 2);

81) kao vertikalno integrisani subjekat ne obezbijedi da se djelatnost operatora distributivnog sistema električne energije obavlja samo u nezavisnom pravnom licu koje ne obavlja druge energetske djelatnosti (član 135 stav 1);

82) kao energetski subjekat koji obavlja više energetskih djelatnosti ili uz energetsku obavlja i neenergetsku djelatnost, ako je jedna od tih djelatnosti regulisana u skladu sa ovim zakonom, ne vodi odvojeno poslovne knjige i ne sastavlja odvojene finansijske izvještaje za svaku energetsku djelatnost (član 138 stav 1);

83) kao energetski subjekat koji pruža javne usluge ne vodi odvojeno poslovne knjige i ne sastavlja odvojene finansijske izvještaje za svaku javnu uslugu koju pruža (član 138 stav 2);

84) kao energetski subjekat iz člana 138 st. 1 i 2 ovog zakona, ne sačini odvojeno za svaku energetsku djelatnost finansijske iskaze i to: bilans stanja, bilans uspjeha i izvještaj o novčanim tokovima (član 138 stav 3);

85) kao operator distributivnog sistema, ne imenuje ovlašćeno lice za praćenje realizacije programa mjera primjene nediskriminatornih uslova za pristup sistemu (član 139 stav 2); .

86) kao operator prenosnog sistema gasa ne obezbijedi učešće u izgradnji dovoljnih prekograničnih kapaciteta za integraciju sistema za prenos gasa u Crnoj Gori sa sistemima susjednih članica Zajednice i/ih članica Evropske unije uz prilagođavanje svim ekonomski opravdanim i tehnički izvodljivim zahtjevima za kapacitetom, uključujući sigurnost snabdijevanja gasom (član 142 stav 1 tačka 9);

87) kao operator prenosnog sistema gasa ne objavi na svojoj internet stranici odobrene naknade za priključenje na prenosni sistem, naknade za priključenje gasa iz obnovljivih izvora, korišćenje prenosnog sistema i pomoćne usluge, najkasnije 15 dana prije početka primjene (član 142 stav 1 tačka 11);

88) kao operator prenosnog sistema gasa ne utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknade za priključenje na prenosni sistem gasa iz člana 44 stav 1 tačka 1 i pravila iz člana 44 stav 2 tač. 1 i 4 ovog zakona i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 142 stav 1 tačka 12);

89) kao operator prenosnog sistema gasa, ne utvrdi cijene i naknade u skladu sa metodologijom iz člana 44 stav 1 tačka 12 ovog zakona i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 142 stav 1 tačka 13);

90) kao operator prenosnog sistema gasa, ne utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema gasa, usklađen sa Strategijom razvoja energetike, Akcionim planom

i planom razvoja susjednih prenosnih sistema, koji se ažurira najmanje svake treće godine i ne dostavi ga Agenciji na odobravanje (član 142 stav 1 tačka 14);

91) kao operator prenosnog sistema gasa, ne utvrdi trogodišnji investicioni plan, koji je sastavni dio desetogodišnjeg plana razvoja prenosnog sistema gasa, prema potrebama korisnika sistema, u skladu sa desetogodišnjim planom razvoja distributivnog sistema gasa, prostorno planskim dokumentima i ne dostavi ga Agenciji na odobravanje (član 142 stav 1 tačka 15);

92) kao operator prenosnog sistema gasa ne vodi registar prigovora i žalbi kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu, sa pripadajućom dokumentacijom i donijetim odlukama (član 142 stav 1 tačka 19);

93) kao operator prenosnog sistema gasa ne podnosi, na zahtjev Agencije izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca korisnika sistema i učesnika na tržištu (član 142 stav 1 tačka 20);

94) kao operator distributivnog sistema gasa ne vrši distribuciju gasa pod uslovima i na području određenim licencom (član 144 stav l);

95) kao operator distributivnog sistema gasa he priključi kupca koji se nalazi u distributivnom području, na njegov zahtjev, na distributivni sistem gasa, u okviru raspoloživih kapaciteta i ako su ispunjeni tehnički i komercijalni uslovi (član 145 stav 1 tačka 2);

96) kao operator distributivnog sistema gasa ne obezbijedi korisnicima distributivnog sistema jasne i precizne informacije o uslovima za pružanje usluga, a naročito za pristup i korišćenje distributivnog sistema, koje obuhvataju tehničke, ugovorene i raspoložive kapacitete (član 145 stav 1 tačka 5);

97) kao operator distributivnog sistema gasa ne utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknade za priključenje korisnika na distributivni sistem gasa iz obnovljivih izvora iz člana 44 stav 1 tačka 1 koja odražava troškove i pravila iz člana 44 stav 2 tačka 2 ovog zakona i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 145 stav 1 tačka 6);

98) kao operator distributivnog sistema gasa ne utvrdi desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema gasa, u skladu sa Strategijom razvoja energetike, Akcionim planom i desetogodišnjim planom razvoja prenosnog sistema gasa, koji se ažurira najmanje svake treće godine i ne dostavi ga Agenciji na odobravanje (član 145 stav 1 tačka 8);

99) kao operator prenosnog i distributivnog sistema gasa ne utvrdi pravila mjerenja na mjernim mjestima i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 147 stav 3);

100) kao operator distributivnog sistema bez odlaganja i naknade, ne obezbijedi kupcima dostupnost podataka koji se odnose na potrošnju, u lako razumljivoj i uporedivoj formi koju odobrava Agencija (član 148 stav 3);

101) kao snabdjevač u postupku, promjene snabdjevača, ne preuzme snabdijevanje, na zahtjev kupca, u roku od 15 dana, od dana podnošenja zahtjeva (član 202 st. 1 i 2);

102) kao snabdjevač čiji je ugovor u postupku raskida ne snabdijeva kupca do okončanja postupka promjene snabdjevača, osim u slučaju iz člana 191 stav 2 ovog zakona (član 202 stav 7);

103) kao energetski subjekat koji obavlja energetske djelatnosti iz člana 3 stav 1 tač. 14, 15, 28 i 29 ovog zakona, trguje naftnim derivatima i/ili biogorivima, koji nijesu propisanog kvaliteta (član 215 stav 1);

104) kao isporučilac uglja za proizvodnju električne energije i proizvođač električne energije do 15. decembra tekuće, za narednu godinu, ne zaključe ugovor o kupoprodaji uglja, u skladu sa godišnjim energetskim bilansom iz člana 13 stav 2 ovog zakona (član 218 stav 1).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu i fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 300 € do 2.000 €.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 1.500 € do 6.000 €.

Za prekršaj iz stava 1 tačka 103 ovog člana, uz novčanu kaznu može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti trgovine naftnim derivatima i biogorivima, u trajanju od dva do šest mjeseci.

Član 232

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 2.500 € do 15.000 € kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

1) kao operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije ili gasa, ne izda saglasnost za priključenje objekta na prenosni ili distributivni sistem električne energije, ili. gasa i/ili ne obezbijedi prioritet u priključenju energetskog objekta za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, ako ne postoje tehnička ograničenja u prenosnom ili distributivnom sistemu (član 175 stav 2);

2) kao operator prenosnog sistema električne energije ili gasa, odbije zahtjev za izdavanje saglasnosti za priključenje novog objekta za proizvodnju električne energije, sistema za skladištenje, postrojenja za TPG ili regasifikaciju, kao i velikog industrijskog kupca, po osnovu budućih ograničenja raspoloživih kapaciteta sistema ili mogućih dodatnih troškova koji se odnose na neophodno povećanje kapaciteta sistema (član 175 stav 3);

3) kao operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije ili gasa, ne odluči po zahtjevu za priključenje objekta na prenosili distributivni sistem električne energije ili gasa, u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva, osim u roku od 120 dana od dana prijema zahtjeva za: proizvodne energetske i industrijske objekte koji se priključuje na 110 kW ili viši naponski nivo, za koji je potrebna izrada sistemskih analiza i distributivnu proizvodnju i objekte kupaca koji se priključuju nestandardnim priključkom, za koji je potrebna izrada elaborata o priključenju na sistem (član 176 st. 2 i 3);

4) kao operator prenosnog ili distributivnog sistema, u roku od 15 dana od prijema obavještenja o ispunjenosti uslova od strane podnosioca zahtjeva iz člana 176 stav 1 ovog zakona, ne zaključi ugovor o priključenju sa korisnikom sistema (član 178 stav 1);

5) kao snabdjevač, prije početka snabdijevanja krajnjeg kupca, operatora sistema ne prijavi ugovor, odnosno svaku promjenu ugovora i ne dostavi podatke o krajnjem kupcu, mjestima primopredaje, vrsti ugovora i periodu snabdijevanja (član 182 stav 2).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu i fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 250 € do 1.500 €.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 1.200 € do 5.500 €.

Dinamika formiranja cijena

Član 249

(1) Snabdjevač iz člana 248 stav 4 ovog zakona nakon 1. januara 2017. godine može mijenjati cijene za domaćinstva i male kupce koji ne pripadaju kategoriji domaćinstva u skladu sa promjenama cijena na tržištu, uz sljedeća ograničenja:

1) po osnovu povećanja cijene električne energije, cijene za krajnje kupce se ne mogu povećavati iznad ponderisane cijene električne energije ostvarene u prethodnoj

godini i fjučersa za narednu godinu na referentnoj energetskoj berzi, koju će imenovati Agencija, a najviše do 7% u 2017. godini i 6% u 2018. i 2019. godini;

2) ako snabdjevač u slučaju poremećaja na tržištu električne energije namjerava da izvrši promjenu cijena električne energije za kupce van ograničenja iz tačke 1 ovog stava ili po različitim stopama za različite kategorije kupaca, dužan je da izradi procjenu promjene prihoda od svake kategorije kupaca i dostavi ih Agenciji na odobravanje;

3) cijene za kupce iz tačke 1 ovog stava mogu se mijenjati i drugačijom dinamikom, ako u svakom segmentu tržišta postoji likvidno tržište na kojem se slobodno formiraju cijene i snabdjevač iz člana 248 stav 4 ovog zakona nema dominantni položaj na istom segmentu tržišta;

4) dominantni položaj na relevantnom tržištu iz tačke 3 ovog stava podrazumijeva dominantni položaj u smislu zakona kojim se uređuje konkurencija, a segment relevantnog tržišta jedio tržišta na kojem se formira cijena električne energije za svaku pojedinačnu kategoriju kupaca;

5) likvidno tržište iz tačke 3 ovog stava podrazumijeva da su na tržištu prisutni snabdjevači koji aktivno posluju i nijesu vlasnički ni upravljački povezana lica, ni međusobno ni sa snabdjevačem iz člana 248 stav 4 ovog zakona i nijedan nema dominantan položaj;

6) ako u periodu do pojave likvidnog tržišta iz tačke 3 ovog stava, snabdjevač iz člana 248 stav 4 ovog zakona ostvari profit po stopi većoj od prosječne stope povrata koja je iskazana u bilansima operatora prenosa i operatora distribucije, Agencija će naložiti snabdjevaču da utvrdi cijene za kupce kojima se u narednoj godini obezbeđuje ostvarivanje profita najviše po prosječnoj stopi povrata za regulisane djelatnosti.

(2) Ograničenje iz stava L tačka 1 ovog člana odnosi se na povećanje cijena za krajnjeg kupca, pri čemu se u obračun ne uključuje povećanje cijena za kupca nastalo zbog povećanja cijena korišćenja prenosnih i distributivnih sistema, kao i naknada za rad operatora tržišta.

(3) Ako cijene za krajnje kupce prelaze ograničenje iz stava 1 ovog člana, Agencija ili zainteresovana strana u cilju zaštite kupaca može pokrenuti postupak pred organom nadležnim za zaštitu konkurencije.

(4) Prije pokretanja postupka iz stava 3 ovog člana Agencija može preispitati prihode i troškove snabdjevača, kao i razloge za prekoračenje ograničenja iz stava 1 ovog člana i procijeniti opravdanost promjene.

(5) U slučaju da Agencija utvrdi da je povećanje iz stava 3 ovog člana bilo neopravdano, preduzima mjere u skladu sa članom 48 stav 7 ovog zakona.

CrnaGora
Ministarstvo finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br:02-03- 9464 /

Podgorica, 09. jun 2020. godine

Crna Gora
MINISTARSTVO EKONOMIJE
PODGORICA
Primljeno: 09. 06. 2020

Org. jed.	Broj	Prilog	Vrijednost
005-	302/20-897/3		

MINISTARSTVO EKONOMIJE
-n/r ministarke, g-đe Dragice Sekulić-

Poštovana gospođo Sekulić,

Na osnovu Vašeg akta broj: 0050401-302/20-897/3 od 28. maja 2020. godine kojim se traži mišljenje na *Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energetici*, Ministarstvo finansija daje sljedeće:

MIŠLJENJE

Dostavljenim Predlogom pojednostavljuje se i skraćuje postupak priključenja objekata korisnika na elektro energetski sistem, precizira se zakonski okvir za berzanski oblik trgovanja električnom energijom i ostalo. Izmjenama i dopunama ovog zakona, obezbijediće se uslovi za efikasnije funkcionisanje tržišta električne energije, kao i obezbjeđivanje potpune nezavisnosti operatora prenosnog sistema električne energije.

Pored navedenog, operatori sistema na zahtjev investitora zaključuju ugovor o međusobnim pravima i obavezama o izgradnji priključka i priključenju, a nakon ispunjenja ugovorenih obaveza, korisnik zaključuje ugovor o snabdijevanju sa izabranim snabdjevačem, a operatori sistema zaključuju ugovor o korišćenju prenosnog ili distributivnog sistema sa snabdjevačem kojeg izabere korisnik. Nadalje, uređuje se i pitanje naknade za priključenje koja se po važećem zakonu sastoji iz dijela za izvođenje priključka na sistem i dijela za stvaranje tehničkih uslova u sistemu. Po novom konceptu plaća se jedna naknada za priključnu snagu, čija visina zavisi od priključne snage, a koja se utvrđuje metodologijom Agencije.

Imajući u vidu navedeno, na tekst Predloga zakona i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa sa aspekta uticaja na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Na osnovu podataka dostavljenih u Izvještaj o analizi uticaja propisa u dijelu procjene fiskalnog uticaja, za implementaciju Predloga zakona nije potrebno obezbjeđenje dodatnih finansijskih sredstava iz Budžeta Crne Gore.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija nema primjedbi na Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energetici.

S poštovanjem,

MINISTAR
Darko Radunović

OBRAZAC

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA	
PREDLAGAČ	**MINISTARSTVO EKONOMIJE**
NAZIV PROPISA	**Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energetici**

1. Definisanje problema

- **Koje probleme treba da riješi predloženi akt?**
- **Koji su uzroci problema?**
- **Koje su posljedice problema?**
- **Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?**
- **Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?**

- Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energetici treba da riješi sljedeće probleme:

- Složeni i dugotrajni postupak priključenja objekta korisnika na prenosni i distributivni sistem, koji je prepoznat u Izvještaju Svjetske banke o poslovanju (Doing Business);
- Postojanje ograničenja u uslovima pod kojima se investitoru, budućem korisniku sistema, odobrava da o svom trošku izgradi infrastrukturu potrebnu za priključenje njegovog objekta na elektroenergetski sistem;
- Nepostojanje dovoljno preciznog zakonskog okvira za berzanski oblik trgovanja električnom energijom na organizovanom tržištu električne energije u Crnoj Gori;
- Nedovoljna usklađenost postupka izdavanja, prenošenja, iskorišćenja, povlačenja i razmjene garancija porijekla sa pravilima evropskog udruženja organizacija koje izdaju garancije porijekla;
- Postojanje obaveze krajnjih kupaca električne energije ili gasa da plaćaju veliki broj naknada, koje se iskazuju na njihovim računima;
- Nedovoljno precizirан zakonski okvir za obavljanje energetskih djelatnosti u oblasti gasa;
- Nedovoljno precizirан zakonski okvir za obavljanje energetskih djelatnosti u oblasti toplotne energije;
- Nedovoljno podsticajni uslovi za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora ili visokoefikasne kogeneracije za sopstvene potrebe;
- Nedovoljno precizirан zakonski okvir za smanjenje emisija gasova sa efektom staklene bašte i zaštitu od negativnih uticaja klimatskih promjena u oblasti energetike.

- Problemi proizilaze iz činjenice da važećim Zakonom o energetici („Službeni list CG", br. 5/16 i 51/17) nijesu u potpunosti i na odgovarajući način data rješenja za navedena pitanja.
- Posljedice problema su: usporavanje i otežavanje priključenja objekata na prenosni i distributivni sistem; postojanje mogućnosti da se u određenim slučajevima ne odobri investitoru da o svom trošku izgradi infrastrukturu potrebnu za priključenje njegovog objekta na elektroenergetski sistem; nemogućnost funkcionisanja organizovanog berzanskog tržišta električne energije; nemogućnost razmjene garancija porijekla u okviru evropskog udruženja organizacija koje izdaju garancije porijekla; plaćanje velikog broja naknada od strane krajnjih kupaca električne energije ili gasa; nepotpuno uređeno funkcionisanje budućeg tržišta gasa; nepotpuno uređeno funkcionisanje tržišta toplotne energije; nedovoljna proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije za sopstvene potrebe u odnosu na raspoloživi potencijal; nedovoljno smanjenje emisija gasova sa efektom staklene bašte i nedovoljni stepen zaštite od negativnih uticaja klimatskih promjena u odnosu na evropske zahtjeve iz ove oblasti.

- Oštećeni su: korisnici sistema, odnosno fizička i pravna lica koja isporučuju u sistem ili iz njega preuzimaju električnu energiju, zbog složenog i dugotrajnog postupka priključenja objekta korisnika na prenosni i distributivni sistem i ograničenja za priključenje objekata budućih korisnika

sistema; berza električne energije i učesnici na berzi zbog otežanog funkcionisanja organizovanog berzanskog tržišta električne energije; proizvođači električne energije iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije za koju se izdaje garancija porijekla, kao i drugi korisnici garancija porijekla, zbog nemogućnosti trgovine garancijama porijekla; krajnji kupci električne energije ili gasa, zbog obaveze plaćanja velikog broja naknada. Takođe, mogu biti oštećeni i energetski subjekti koji će obavljati djelatnosti iz oblasti gasa, zbog nepotpuno uređenog funkcionisanja tržišta gasa. Oštećeni su i organi jedinica lokalne samouprave jer obim njihovih ovlašćenja i obaveza nije u potpunosti utvrđen u odnosu na djelatnosti iz oblasti toplotne energije, kao i energetski subjekti koji obavljaju djelatnosti iz oblasti toplotne energije. Nadalje, oštećeni su i krajnji kupci koji proizvode električnu energiju iz obnovljivih izvora ili visokoefikasne kogeneracije za sopstvene potrebe, zbog utvrđene maksimalne instalisane snage proizvodnih postrojenja za koju imaju pravo na razmjenu električne energije. Pored navedenog, oštećeni su svi građani jer su svi izloženi negativnim uticajima klimatskih promjena.

- Kako navedeni problemi ne bi u narednom periodu bili izraženi u još većoj mjeri, neophodno je donijeti predloženi propis.

2. Ciljevi

- **Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?**
- **Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**

- Predloženim propisom postižu se sljedeći ciljevi:

- pojednostavljenje i skraćenje postupka priključenja objekta korisnika na elektoenergetski sistem, kao i eliminisanje ograničenja za priključenje objekta korisnika, u slučajevima kada investitor o svom trošku gradi infrastrukturu potrebnu za priključenje;
- precizira se zakonski okvir za berzanski oblik trgovanja električnom energijom na organizovanom tržištu električne energije u Crnoj Gori;
- usklađuje se postupak izdavanja, prenošenja, iskorišćenja, povlačenja i razmjene garancija porijekla sa pravilima evropskog udruženja organizacija koje izdaju garancije porijekla;
- oslobađaju se krajnji kupci električne energije ili gasa obaveze plaćanja naknade za rad operatora tržišta;
- precizira se zakonski okvir za obavljanje energetskih djelatnosti u oblasti gasa;
- precizira se zakonski okvir za obavljanje energetskih djelatnosti u toplotne energije;
- propisuju se uslovi koji će doprinijeti većem obimu proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora ili visokoefikasne kogeneracije za sopstvene potrebe;
- stvaraju se uslovi u oblasti energetike za smanjenje emisija gasova sa efektom staklene bašte i viši stepen zaštite od negativnih uticaja klimatskih promjena.

- Navedeni ciljevi su u potpunosti usklađeni sa strateškim dokumentima: Energetska politika Crne Gore do 2030. godine i Strategija razvoja energetike Crne Gore do 2030. godine.

3. Opcije

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).**
- **Obrazložiti preferiranu opciju?**

- Problemi se mogu riješiti i ispuniti postavljeni ciljevi isključivo donošenjem predloženog propisa, iz već navedenih razloga.

4. Analiza uticaja

- **Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.**
- **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)**

- **Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti,**
- **Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija;**
- **Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**

- Rješenja u propisu će pozitivno uticati na:

- korisnike elektroenergetskog sistema, na način da će se postići pojednostavljenje i skraćenje postupka priključenja objekta korisnika na elektoenergetski sistem, kao i eliminisanje ograničenja za priključenje objekta korisnika, u slučajevima kada investitor o svom trošku gradi infrastrukturu potrebnu za priključenje;
- berzu električne energije i učesnike na berzi, na način da će se omogućiti nesmetano funkcionisanje organizovanog berzanskog tržišta električne energije;
- proizvođače električne energije iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije za koju se izdaje garancija porijekla, kao i druge korisnike garancija porijekla, jer će omogućiti trgovinu garancijama porijekla;
- krajnje kupce električne energije ili gasa, na način što će biti oslobođeni obaveze plaćanja naknade za rad operatora tržišta;
- energetske subjekte koji će obavljati djelatnosti iz oblasti gasa, na način da će se precizirati uslovi za obavljanje njihovih djelatnosti;
- organe jedinica lokalne samouprave jer će se potpunije utvrditi obim njihovih ovlašćenja i obaveza u odnosu na djelatnosti iz oblasti toplotne energije, kao i na energetske subjekte koji obavljaju djelatnosti iz oblasti toplotne energije jer će biti upotpunjen zakonski okvir za obavljanje njihovih djelatnosti;
- krajnjeg kupca koji proizvodi električnu energiju iz obnovljivih izvora ili visokoefikasne kogeneracije za sopstvene potrebe jer se, između ostalog, propisuje da takav kupac ima pravo na razmjenu električne energije koju predaje u sistem i preuzima iz distributivnog sistema pod uslovom da instalisana snaga njegovog proizvodnog postrojenja ne prelazi vrijednost njegove priključne snage, a što je za tog krajnjeg kupca povoljnije u odnosu na ograničenje utvrđeno važećim Zakonom o energetici;
- na sve građane jer će doprinijeti smanjenju emisija gasova sa efektom staklene bašte i boljoj zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena.

Ne očekuju se negativni uticaji primjene ovog propisa.

- Primjena propisa će izazvati sledeće troškove:
  - naknada korisnicima registra garancija porijekla. Ovaj trošak je neophodan u cilju ekonomske valorizacije garancija porijekla
  - naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana, je naknada koja pokriva naknadni rad regulatora, ukoliko bude potrebe za ažuriranjem
  - naknada za pružanja nestandardnih usluga operatora distributivnog sistema, je uvedena da bi korisnici sistema mogli dobiti nove usluge, po zahtjevu korisnika, od strane operatera distributivnog sistema. Kako je operator distributivnog sistema regulisana djelatnost, saglasnost na cijene pružanja ovih usluga neophodno je odobrenje od regulatora. Naknadu snosi korisnik tj podnosilac zahtjeva nestandardne usluge
  - naknada za otkup infrastrukture za priključenje na distributivni sistem električne energije, je postojeća naknada koji operator sistema plaća korisniku sistema koji je izgradio infrastrukturu
  - naknade za rad operatora tržišta nije nova naknada. Ovu naknadu su do sada plaćali krajnji kupci. Novim zakonskim rješenjem ove troškove plaćaju učesnici na tržištu.
  - naknada za analizu mogućnosti priključenja na sistem nije nova naknada. Ovu naknadu je do sada plaćao operator sistema, a što su u krajnjem plaćali krajnji korisnici sistema. Novim rješenjem naknadu plaća podnosilac zahtjeva za priključenje. Imajući u vidu da je

predhodnim zakonskim rješenjem elaborat o priključenju plaćao podnosilac zahtjeva, ova naknada neće predstavljati značajan dodatni trošak podnosiocu zahtjeva za priljučenju

- Predloženim propisom podržava se stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija pojednostavljenjem i skraćenjem postupka priključenja objekata korisnika na elektoenergetski sistem, eliminisanjem ograničenja za priključenje objekata korisnika u slučajevima kada investitor o svom trošku gradi infrastrukturu za priključenje, kao i stvaranjem uslova za nesmetano funkcionisanje berzanskog tržišta električne energije i promovisanjem izgradnje energetskih objekata za proizvodnju „čiste" energije.
- Ovaj propis neće izazvati administrativna opterećenja, niti će stvoriti biznis barijere.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- **Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?;**
- **Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti;**
- **Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti;**
- **Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?;**
- **Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?;**
- **Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?;**
- **Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda;**
- **Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti;**
- **Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?;**
- **Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.**

- Za implementaciju propisa nije potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- **Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako;**
- **Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije);**
- **Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni, Obrazložiti**

- Prilikom izrade predloženog propisa izvršene su konsultacije sa predstavnicima sljedećih zainteresovanih strana: Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Regulatorna agencija za energetiku, Crnogorski elektroprenosni sistem AD, Crnogorski elektrodistributivni sistem DOO, Crnogorski operator tržišta električne energije DOO, Elektroprivreda Crne Gore AD i Berza električne energije DOO.

7. Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

- Smatramo da ne postoje potencijalne prepreke za implementaciju predloženog propisa.
- Nije potrebno preduzimati neke posebne mjere da bi se ispunili ciljevi.
- Indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva su: pozicija Crne Gore u Izvještaju Svjetske banke o poslovanju (Doing Business), broj korisnika registra garancija porijekla, broj izgrađenih objekata za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora ili visokoefikasne kogeneracije za sopstvene potrebe.
- Ministarstvo ekonomije će biti zaduženo za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene ovog propisa.

Podgorica, 8.06.2020. godine

MINISTARKA

Dragica Sekulić

Crna Gora
Kabinet predsjednika Vlade
Kancelarija za evropske integracije

Adresa: Bulevar revolucije 15
81 000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 481 301
fax: +382 20 481 301
www.kei.gov.me

Crna Gora
MINISTARSTVO EKONOMIJE
PODGORICA

Primljeno: 11. 06. 2020				
Org. jed.	Još klas. znak	Redni broj	Prilog	Vrijednost
005 - 302/20 - 897/9				

Br: 01-004-907/20-764/2

11. jun 2020.

Za: MINISTARSTVO EKONOMIJE
ministarki Dragici Sekulić

Veza: Dopis br: 005401-302/20-897/5

Predmet: Mišljenje o usklađenosti Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energetici s pravnom tekovinom EU

Poštovani,

Dopisom broj 005401-302/20-897/5 od 1. juna 2020. godine tražili ste mišljenje o usklađenosti **Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energetici** s pravnom tekovinom Evropske unije.

Nakon upoznavanja sa sadržinom predloga propisa, a u skladu sa nadležnostima definisanim članom 40 stav 1 alineja 2 Poslovnika Vlade Crne Gore („Sl. list CG", br. 3/12, 31/15, 48/17 i 62/18) Kancelarija za evropske integracije je saglasna sa navodima u obrascu usklađenosti predloga propisa s pravnom tekovinom Evropske unije.

S poštovanjem,

GLAVNI PREGOVARAČ

Aleksandar Drljević

Prilog:

- Izjava i tabela usklađenosti Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energetici s pravnom tekovinom EU

Dostavljeno:

- Ministarstvu ekonomije;
- a/a

Kontakt osoba Nevenka Vulićević, načelnik Odsjeka za usklađivanje propisa s pravnom tekovinom EU
tel: 020 481 312
email: nevenka.vulicevic@gsv.gov.me

IZJAVA O USKLAĐENOSTI NACRTA/PREDLOGA PROPISA CRNE GORE S PRAVNOM TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE

	Identifikacioni broj Izjave: ME-IU/PZ/20/09
1. Naziv nacrta/predloga propisa	
- na crnogorskom jeziku	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energetici
- na engleskom jeziku	Proposal for the Law on amendments to the Energy Law
2. Podaci o obrađivaču propisa	
a) Organ državne uprave koji priprema propis	
Organ državne uprave	Ministarstvo ekonomije
- Sektor/odsjek	Direktorat za energetiku i energetsku efikasnost
- odgovorno lice (ime, prezime, telefon, e-mail)	Marko Radulović Tel. 020 482 256 Mail: marko.radulovic@mek.gov.me
- kontakt osoba (ime, prezime, telefon, e-mail)	Radmila Damjanović, načelnica radmila.damjanovic@mek.gov.me 020 482 251
b) Pravno lice s javnim ovlašćenjem za pripremu i sprovođenje propisa	
- Naziv pravnog lica	/
- odgovorno lice (ime, prezime, telefon, e-mail)	/
- kontakt osoba (ime, prezime, telefon, e-mail)	/
3. Organi državne uprave koji primjenjuju/sprovode propis	
- Organ državne uprave	Ministarstvo ekonomije
4. Usklađenost nacrta/predloga propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske unije i njenih država članica, s jedne strane i Crne Gore, s druge strane (SSP)	
a) Odredbe SSPa s kojima se usklađuje propis	
Glava VIII Politika saradnje, član 109, Energetika	
b) Stepen ispunjenosti obaveza koje proizilaze iz navedenih odredbi SSPa	
☒	ispunjava u potpunosti
☐	djelimično ispunjava
☐	ne ispunjava
c) Razlozi za djelimično ispunjenje, odnosno neispunjenje obaveza koje proizilaze iz navedenih odredbi SSPa	
	/
5. Veza nacrta/predloga propisa s Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji (PPCG)	
- PPCG za period	2020 – 2022
- Poglavlje, potpoglavlje	15 Energetika, 1.2.Zakonodavni okvir A)Električna energija
- Rok za donošenje propisa	I kvartal 2020
- Napomena	Sa donošenjem zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energetici se kasni zbog međuresorskog usklađivanja
6. Usklađenost nacrta/predloga propisa s pravnom tekovinom Evropske unije	
a) Usklađenost s primarnim izvorima prava Evropske unije	
UFEU, Dio treći, Politike i unutrašnje akcije Unije, Glava XXI, Energetika, član 194 / TFEU, Part Three, Union Policies and Internal Actions, Title XXI, Energy, Article 194	
Potpuno usklađeno/ Fully harmonized	
b) Usklađenost sa sekundarnim izvorima prava Evropske unije	
32009L0072	
Direktiva 2009/72/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 13. jula 2009. godine o zajedničkim pravilima za	

unutrašnje tržište električne energije i stavljanju van snage Direktive 2003/54/EZ / Directive 2009/72/EC of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 concerning common rules for the internal market in electricity and repealing Directive 2003/54/EC (OJ L 211, 14.8.2009)
Potpuno usklađeno / Fully harmonized

32009L0073
Direktiva 2009/73/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 13. jula 2009. o zajedničkim pravilima za unutrašnje tržište prirodnog gasa i stavljanju van snage Direktive 2003/55/EZ / Directive 2009/73/EC of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 concerning common rules for the internal market in natural gas and repealing Directive 2003/55/EC (OJ L 211, 14.8.2009)
Djelimično usklađeno / Partly harmonized

32018R1999
Regulativa (EU) 2018/1999 Evropskog parlamenta i Savjeta od 11. decembra 2018. o upravljanju energetskom unijom i djelovanjem u području klime, izmjeni regulativa (EZ) br. 663/2009 i (EZ) br. 715/2009 Evropskog parlamenta i Savjeta, direktiva 94/22/EZ, 98/70/EZ, 2009/31/EZ, 2009/73/EZ, 2010/31/EU, 2012/27/EU i 2013/30/EU Evropskog parlamenta i Savjeta, direktiva Savjeta 2009/119/EZ i (EU) 2015/652 i stavljanju van snage Regulative (EU) br. 525/2013 Evropskog parlamenta i Savjeta (OJ L 328, 21.12.2018)
Djelimično usklađeno / Partly harmonized

c) Usklađenost s ostalim izvorima prava Evropske unije

Ne postoji izvor prava EU ove vrste sa kojim bi se predlog propisa mogao uporediti radi dobijanja stepena njegove usklađenosti.

6.1. Razlozi za djelimičnu usklađenost ili neusklađenost nacrta/predloga propisa Crne Gore s pravnom tekovinom Evropske unije i rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti

Potpuna usklađenost sa **Direktivom 32009L0073** će se postići donošenjem Uredbe o snadbijevanju ranjivih kupaca gasom.

Potpuna usklađenost sa **Regulativom 32018R1999** će se postići donošenjem odgovarajućih podzakonskih akata na osnovu Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena, kao i podzakonskog akta na osnovu Zakona o energetici kojim se utvrđuje bliži sadržaj nacionalnog energetskog i klimatskog plana i smjernice za određivanje nacionalnih ciljeva.

Rok za postizanje potpune usklađenosti je II kvartal 2021.

7. Ukoliko ne postoje odgovarajući propisi Evropske unije s kojima je potrebno obezbijediti usklađenost konstatovati tu činjenicu

/

8. Navesti pravne akte Savjeta Evrope i ostale izvore međunarodnog prava korišćene pri izradi nacrta/predloga propisa

- Odluka br. 2011/02 Savjeta ministara Energetske zajednice o implementaciji Direktive 2009/72/EZ, Direktive 2009/73/EZ, Regulative (EZ) Br. 714/2009 i Regulative (EZ) Br. 715/2009 i izmjeni čl. 11 i 59 Sporazuma o formiranju Energetske zajednice (od 6. oktobra 2011. godine)	- Decision of the Ministerial Council of the Energy Community D/2011/02/MC-EnC on the implementation of Directive 2009/72/EC, Directive 2009/73/EC, Regulation (EC) No 714/2009 and Regulation (EC) No 715/2009 and amending Articles 11 and 59 of the Energy Community Treaty (of 6 October 2011)

9. Navesti da li su navedeni izvori prava Evropske unije, Savjeta Evrope i ostali izvori međunarodnog prava prevedeni na crnogorski jezik (prevode dostaviti u prilogu)

Navedeni izvori prava EU prevedeni su na hrvatski jezik.

10. Navesti da li je nacrt/predlog propisa iz tačke 1 Izjave o usklađenosti preveden na engleski jezik (prevod dostaviti u prilogu)

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energetici nije preveden na engleski jezik.

11. Učešće konsultanata u izradi nacrta/predloga propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti

U izradi Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energetici nije bilo učešća konsultanata

Potpis / ovlašćeno lice obrađivača propisa	Potpis / glavni pregovarač

Broj: 10.06.20

Datum:

Prilozi obrasca:

1. Prevodi propisa Evropske unije
2. Prevod nacrta/predloga propisa na engleskom jeziku (ukoliko postoji)

TABELA USKLAĐENOSTI

1. Identifikacioni broj (IB) nacrta/predloga propisa	1.1. Identifikacioni broj izjave o usklađenosti i datum utvrđivanja nacrta/predloga propisa na Vladi
ME-TU/PZ/20/09	ME-IU/PZ/20/09

2. Naziv izvora prava Evropske unije i CELEX oznaka

- Direktiva 2009/72/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 13. jula 2009. godine o zajedničkim pravilima za unutrašnje tržište električne energije i stavljanju van snage Direktive 2003/54/EZ -**32009L0072**
- Direktiva 2009/73/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 13. jula 2009. o zajedničkim pravilima za unutrašnje tržište prirodnog gasa i stavljanju van snage Direktive 2003/55/EZ - **32009L0073**
- Regulativa (EU) 2018/1999 Evropskog parlamenta i Savjeta od 11. decembra 2018. o upravljanju energetskom unijom i djelovanjem u području klime, izmjeni regulativa (EZ) br. 663/2009 i (EZ) br. 715/2009 Evropskog parlamenta i Savjeta, direktiva 94/22/EZ, 98/70/EZ, 2009/31/EZ, 2009/73/EZ, 2010/31/EU, 2012/27/EU i 2013/30/EU Evropskog parlamenta i Savjeta, direktiva Savjeta 2009/119/EZ i (EU) 2015/652 i stavljanju van snage Regulative (EU) br. 525/2013 Evropskog parlamenta i Savjeta **32018R1999**

3. Naziv nacrta/predloga propisa Crne Gore

Na crnogorskom jeziku	Na engleskom jeziku
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energetici	Proposal for the Law on amendments to the Energy Law

4. Usklađenost nacrta/predloga propisa s izvorima prava Evropske unije

a)	b)	c)	d)	e)
Odredba i tekst odredbe izvora prava Evropske unije (član, stav, tačka)	Odredba i tekst odredbe nacrta/predloga propisa Crne Gore (član, stav, tačka)	Usklađenost odredbe nacrta/ predloga propisa Crne Gore s odredbom izvora prava Evropske unije	Razlog za djelimičnu usklađenost ili neusklađenost	Rok za postizanje potpune usklađenosti
DIREKTIVA 2009/72/EZ				
Član 1 **Predmet i područje primjene** Ovom direktivom se uspostavljaju zajednička pravila za proizvodnju, prenos, distribuciju i snabdijevanje električnom energijom, zajedno sa odredbama o zaštiti potrošača, s ciljem poboljšanja i integrisanja konkurentnih tržišta električne energije u Zajednici. Ona utvrđuje pravila koja se odnose na organizaciju i funkcionisanje	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 1 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

elektroenergetskog sektora, otvoreni pristup tržištu, kriterijume i postupke koji su primjenljivi na tendere (pozive za dostavljanje ponuda) i izdavanje dozvola i rad sistema. Ona takođe utvrđuje obaveze pružanja univerzalnih usluga i prava potrošača električne energije i pojašnjava zahtjeve konkurencije.				
Član 2 **Definicije** Za potrebe ove direktive primjenjuju se sljedeće definicije: **1.** „proizvodnja" znači proizvodnja električne energije;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
2. "proizvođač" znači fizičko ili pravno lice koje proizvodi električnu energiju;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
1. "prenos" znači transport električne energije vrlo visokim i visokim naponskim međusobno povezanim sistemom radi njene isporuke krajnjim kupcima ili distributerima, ali ne uključuje snabdijevanje;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
2. "operator prenosnog sistema" znači fizičko ili pravno lice koje je odgovorno za pogon, održavanje, i prema potrebi, razvoj prenosnog sistema na datom području i, gdje je to primjenljivo, njegove interkonekcije sa drugim sistemima, kao i za osiguravanje dugoročne sposobnosti sistema da zadovolji razumne zahtjeve za prenosom električne energije;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
3. "distribucija" znači prenos električne energije visokonaponskim, srednjenaponskim i niskonaponskim distributivnim sistemima radi njene isporuke kupcima, ali ne uključuje snabdijevanje;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

4. "operator distributivnog sistema" znači fizičko ili pravno lice koje je odgovorno za pogon, održavanje, i prema potrebi, razvoj distributivnog sistema na datom području, i gdje je to primjenljivo, njegove interkonekcije sa drugim sistemima, kao i za osiguravanje dugoročne sposobnosti sistema da zadovolji razumne zahtjeve za distribucijom električne energije;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
5. "kupac" znači veleprodajni ili krajnji kupac električne energije;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
6. "veleprodajni kupac" znači svako fizičko ili pravno lice koje kupuje električnu energiju u svrhu preprodaje unutar ili izvan sistema u kojem je ono osnovano;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
7. "krajnji kupac" znači kupac koji kupuje električnu energiju za vlastite potrebe;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
8. "kupac iz kategorije domaćinstva" znači kupac koji kupuje električnu energiju za potrošnju u vlastitom domaćinstvu, isključujući komercijalne ili profesionalne djelatnosti;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
9. "kupac koji nije iz kategorije domaćinstva" znači fizičko ili pravno lice koje kupuje električnu energiju koja nije za korišćenje u njihovim vlastitim domaćinstvima i uključuje proizvođače i veleprodajne kupce;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o	

			energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
10."kvalifikovani kupac" znači kupac koji može slobodno da kupuje električnu energiju od snabdjevača po sopstvenom izboru u smislu člana 33;	Nema odgovarajuće odredbe	Neprimjenljivo	Materija nije predmet regulisanja ovog zakona	
11."interkonektor" znači oprema koja se koristi za povezivanje elektroenergetskih sistema;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
12."interkonektovani sistem" znači određeni broj prenosnih i distributivnih sistema koji su međusobno povezani posredstvom jednog ili više interkonektora;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
13."direktni vod" znači ili elektroenergetski vod koji povezuje izolovanu proizvodnu lokaciju sa izolovanim kupcem ili elektroenergetski vod koji povezuje proizvođača električne energije i subjekat za snabdijevanje električnom energijom radi direktnog snabdijevanja njihovih poslovnih prostorija, podružnica i kvalifikovanih kupaca;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 187 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
14."ekonomska prednost" znači rangiranje izvora za snabdijevanje električnom energijom u skladu sa ekonomskim kriterijumima;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
15."pomoćna usluga" znači usluga koja je neophodna za rad prenosnog ili distributivnog sistema;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom	

			6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
16."korisnik sistema" znači fizičko ili pravno lice koje isporučuje u prenosni ili distributivni sistem, ili iz njega preuzima električnu energiju;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
17."snabdijevanje" znači prodaja, uključujući preprodaju električne energije kupcima;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
18."integrisano elektroenergetsko preduzeće" znači vertikalno ili horizontalno integrisano preduzeće;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
19."vertikalno integrisano preduzeće" znači preduzeće ili grupu elektroenergetskih preduzeća u kojoj isto lice ili lica imaju pravo da direktno ili indirektno, vrše kontrolu, i u kojem preduzeće ili grupa preduzeća obavlja najmanje jednu od funkcija prenosa ili distribucije, i najmanje jednu od funkcija proizvodnje ili snabdijevanja električnom energijom;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
20."povezano preduzeće" znači povezana preduzeća u smislu člana 41 Sedme Direktive Savjeta 83/349/EEZ od 13. juna 1983. godine na osnovu člana 44(2)(g) (*) Ugovora o konsolidovanim računima ([1]) i/ili pridružena preduzeća, u smislu člana 33(1) te Direktive, i/ili preduzeća koja pripadaju istim akcionarima;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

21."horizontalno integrisano preduzeće" znači preduzeće koje obavlja najmanje jednu od sljedećih funkcija: proizvodnju radi prodaje, prenos, distribuciju ili snabdijevanje električnom energijom, i koje obavlja neku drugu djelatnost izvan područja elektroenergetike;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
22."tenderski postupak" znači postupak kojim se planirani dodatni zahtjevi (potrebe) i zamjenski kapaciteti pokrivaju nabavkom iz novih ili postojećih proizvodnih kapaciteta;	**Član 29** U članu 82 stav 1 riječi: „Strategijom razvoja energetike" zamjenjuju se riječima: „Nacionalnim energetskim i klimatskim planom". **Javno nadmetanje** Član 82 (1) U slučaju da se putem izdavanja energetskih dozvola ne mogu obezbijediti novi proizvodni kapaciteti ili kada preduzete mjere energetske efikasnosti nijesu dovoljne za obezbjeđivanje sigurnog i redovnog snabdijevanja energijom, odnosno kada se ne ostvaruje planirana dinamika izgradnje energetskih objekata predviđena **Nacionalnim energetskim i klimatskim planom,** zgradnija objekata za proizvodnju energije može se odobriti po sprovedenom postupku javnog nadmetanja.	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno i članom 82 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
23."dugoročno planiranje" znači planiranje potreba za ulaganjem u proizvodne, prenosne i distributivne kapacitete na dugoročnoj osnovi, s ciljem zadovoljavanja potražnje sistema za električnom energijom i obezbjeđivanja snabdijevanja kupaca;	**Član 4** Poslije člana 8 dodaju se dva nova člana koji glase: **Nacionalni energetski i klimatski plan** **Član 8a**	Potpuno usklađeno		

	(6) Nacionalni energetski i klimatski plan naročito sadrži: 6) pregled trenutnog stanja u pogledu relevantnih politika i postupak donošenja plana; 7) nacionalne ciljeve koji se odnose na sljedeće oblasti: - emisija gasova sa efektom staklene bašte; - korišćenje energije iz obnovljivih izvora; - energetska efikasnost; - energetska sigurnost; - unutrašenje energetsko tržište i - istraživanje, inovacije i konkurentrnost. 8) pregled planiranih politika i mjera koje se odnose na ostvarivanje ciljeva iz tačke 2 ovog stava i pregled finansijskih sredstava potrebnih za njihovo ostvarivanje; 9) opis trenutnog stanja za oblasti iz tačke 2 ovog stava i projekcije ostvarivanja ciljeva iz tačke 2 ovog stava sprovođenjem postojećih politika i mjera; 10) procjenu efekata planiranih politika i mjera za ostvarivanje ciljeva iz tačke 2 ovog stava. (7) Plan iz stava 1 ovog člana priprema Ministarstvo u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za zaštitu životne sredine i klimatske promjene i dostavlja se organu državne uprave nadležnom za kontrolu državne pomoći, radi davanja mišljenja. (8) Plan iz stava 1 ovog člana donosi Vlada, na period do deset godina. (9) Ažuriranje plana iz stava 1 ovog člana, Ministarstvo, u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za zaštitu životne sredine, vrši se nakon isteka četiri godine od njegovog donošenja. (10) Bliži sadržaj plana iz stava 1 ovog člana i smjernice za određivanje ciljeva iz stava 1 tačka 2 ovog člana utvrđuje se propisom Ministarstva.			

24. "mali izolovani sistem" znači bilo koji sistem s potrošnjom manjom od 3000 GWh u 1996. godini, pri čemu se manje od 5% godišnje potrošnje ostvaruje (dobija) interkonekcijom sa drugim sistemima;	Nema odgovarajuće odredbe	Neprimjenljivo	U Crnoj Gori ne postoje mikro izolovani sistemi tj. ne postoji faktičko stanje na koje se ova odredba može primijeniti	
25."sigurnost" znači sigurnost snabdijevanja i nabavke električne energije i tehničku sigurnost;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
26."energetska efikasnost/upravljanje potrošnjom" znači globalni ili integrisani pristup kojem je cilj uticaj na količinu i vremenski raspored potrošnje električne energije radi smanjenja potrošnje primarne energije i vršnih opterećenja davanjem prednosti ulaganjima u mjere energetske efikasnosti ili drugim mjerama kao što su ugovori o upravljanoj potrošnji, nad ulaganjima u povećanje proizvodnih kapaciteta, ako prvopomenute mjere predstavljaju najefektivniju i najekonomičniju opciju, uzimajući u obzir pozitivan uticaj smanjene potrošnje energije na životnu sredinu, kao i aspekte sigurnosti snabdijevanja i troškova distribucije koji su sa tim povezani;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 8 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
27."obnovljivi izvori energije" znači obnovljivi nefosilni izvori energije (vjetar, solarna energija, geotermalna energija, talasi, plima i osjeka, hidroenergija, biomasa, deponijski gas, gas iz postrojenja za prečišćavanje (obradu) otpadnih voda i biogasovi);	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
28."distribuirana proizvodnja" znači proizvodnja postrojenja priključena na distributivni sistem;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o	

			energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
29."ugovor o snabdijevanju električnom energijom" znači ugovor o snabdijevanju električnom energijom, ali ne uključuje derivate električne energije;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
30."derivat električne energije" znači finansijski instrument naveden u Prilogu I, Odjeljku C, tačkama 5, 6 ili 7 Direktive 2004/39/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 21. aprila 2004. godine o tržištima finansijskih instrumenata ([1]), kad se taj instrument odnosi na električnu energiju;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 192 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
31."kontrola" znači prava, ugovore, ili bilo koja druga sredstva koja, bilo odvojeno ili u kombinaciji, i uzimajući u obzir činjenične ili pravne okolnosti, daju mogućnost odlučujućeg uticaja na neko preduzeće, a posebno kroz: a) vlasništvo ili pravo korišćenja svih ili dijela osnovnih sredstava preduzeća; b) prava ili ugovore koji omogućavaju odlučujući uticaj na sastav, glasanje ili odluke organa preduzeća;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
32."elektroenergetsko preduzeće" znači bilo koje fizičko ili pravno lice koje obavlja najmanje jednu od sljedećih funkcija: proizvodnju, prenos, distribuciju, snadijevanje ili nabavku električne energije, i koje je odgovorno za komercijalne, tehničke ili zadatke održavanja koji se odnose na ove funkcije, ali ne uključuje krajnje kupce.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 3 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

POGLAVLJE II **OPŠTA PRAVILA ZA ORGANIZACIJU SEKTORA** *Član 3* **Obaveze javne usluge i zaštita kupaca** 1. Države članice, na osnovu svoje institucionalne organizacije i poštujući princip supsidijarnosti, osiguravaju da, ne dovodeći u pitanje stav 2 ovog člana, elektroenergetska preduzeća posluju u skladu sa principima ove direktive, s ciljem stvaranja konkurentnog, sigurnog i ekološki održivog tržišta električne energije, kao i da između tih preduzeća nema diskriminacije u pogledu njihovih prava ili obaveza.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 5 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
2.Uzimajući u obzir u potpunosti relevantne odredbe Ugovora, a naročito njegov član 86, države članice mogu zbog opšteg ekonomskog interesa, preduzećima koja posluju u elektroenergetskom sektoru, nametnuti obaveze javne usluge koje se mogu odnositi na sigurnost, uključujući sigurnost snabdijevanja, redovnost, kvalitet i cijenu snabdijevanja i zaštitu životne sredine, uključujući energetsku efiksanost, energiju iz obnovljivih izvora i zaštitu klime. Takve obaveze moraju biti jasno definisane, transparentne, nediskriminatorne, provjerljive i moraju elektroenergetskim preduzećima Zajednice garantovati jednakost pristupa nacionalnim potrošačima. U vezi sa sigurnošću snabdijevanja, energetskom efikasnošću/upravljanjem potrošnjom i za ispunjenje ciljeva u vezi sa životnom sredinom i energijom iz obnovljivih izvora, kako je navedeno u ovom stavu, države članice mogu da uvedu sprovođenje dugoročnog planiranja, uzimajući u obzir mogućnost da treće strane traže pristup sistemu.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 4 i 88 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

3.Države članice osiguravaju da svi kupci iz kategorije domaćinstva, i, kada to države članice smatraju shodnim (pogodnim, odgovarajućim), mala preduzeća (tj. preduzeća sa manje od 50 zaposlenih i godišnjim prometom ili ukupnim prihodom koji ne prelazi 10 miliona EUR), koriste univerzalnu uslugu, tj. pravo da se snabdijevaju električnom energijom odredjenog kvaliteta unutar svoje teritorije po razumnim, lako i jasno uporedivim, transparentnim i nediskriminatornim cijenama. Radi osiguravanja pružanja univerzalne usluge, države članice mogu da imenuju snabdjevača poslednjeg izbora. Države članice nameću distributivnim kompanijama obavezu da priključe kupce na njihovu mrežu pod uslovima, rokovima i tarifama utvrđenim u skladu sa postupkom navedenim u članu 37(6). Ništa u ovoj direktivi ne sprečava države članice da ojačaju tržišni položaj domaćinstava, malih i srednjih potrošača promovisanjem mogućnosti dobrovoljnog udruživanja predstavnika ovih kategorija potrošača. Prvi podstav se primjenjuje na transparentan i nediskriminatoran način i ne sprečava otvaranje tržišta predviđeno u članu 33.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 88, 89 i 196 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
4. Države članice osiguravaju da svi kupci imaju pravo da budu snabdijevani električnom energijom od strane snabdjevača, na osnovu sporazuma sa snabdjevačem, bez obzira na to u kojoj je državi članici taj snabdjevač registrovan, sve dok taj snabdjevač poštuje primjenjiva pravila trgovine i balansiranja. U tom smislu, države članice preduzimaju sve mjere potrebne za osiguravanje da upravni postupci nijesu	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 65 i 189 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

diskriminatorni prema preduzećima za snabdijevanje koja su već registrovana u drugoj državi članici.				
5. Države članice osiguravaju da: a) kada kupac, uz poštovanje uslova ugovora, želi da promijeni snabdjevača, odnosni operator(i) izvrši promjenu u roku od tri sedmice; i b) kupci imaju pravo da dobiju sve relevantne podatke o potrošnji. Države članice osiguravaju da se prava iz tačaka (a) i (b) dodjeljuju kupcima na nediskriminatoran način u pogledu troška, napora ili vremena.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 123 i 202 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
6. U slučajevima u kojima je predviđena finansijska naknada, druge vrste naknade i ekskluzivna prava koja država članica dodjeljuje za ispunjenje obaveza predviđenih u stavovima 2 i 3, to se radi na nediskriminatoran i transparentan način.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 90 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
7. Države članice preduzimaju odgovarajuće mjere za zaštitu krajnjih kupaca i posebno obezbjeđuju postojanje prikladnih mjera za zaštitu ugroženih kupaca. U tom kontekstu, svaka država članica definiše koncept ugroženih kupaca koji se može odnositi na energetsko siromaštvo i, između ostalog, na zabranu isključivanja električne energije takvim kupcima u kritičnim vremenima (periodima). Države članice osiguravaju primjenu prava i obaveza vezanih za ugrožene kupce. Posebno, one preduzimaju mjere za zaštitu krajnjih kupaca u udaljenim područjima. Te mjere obezbjedjuju visoke nivoe zaštite potrošača, posebno u pogledu transparentnosti rokova i uslova iz ugovora, opštih informacija i mehanizama za rješavanje sporova. Države	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 192 i 198 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

članice obezbjeđuju da kvalifikovani kupac ima stvarnu mogućnost jednostavnog prelaza na novog snabdjevača. Najmanje za kupce iz kategorije domaćinstva te mjere uključuju one koje su predviđene u Prilogu I.				
8. Države članice preduzimaju odgovarajuće mjere, kao što je formulisanje nacionalnih akcionih energetskih planova, obezbjeđenje povlastica u sistemima socijalne zaštite radi osiguravanja neophodnog snabdijevanja ugroženih kupaca električnom energijom, ili obezbjeđenje podrške unapređenju energetske efikasnosti, radi rješavanja energetskog siromaštva tamo gdje je ono identifikovano, uključujući siromaštvo u širem kontekstu. Takve mjere ne smiju ometati efektivno otvaranje tržišta predviđenog u članu 33 ili funkcionisanje tržišta i, ako je to relevantno, Komisija se o njima obavještava, u skladu sa odredbama iz stava 15 ovog člana. Takvo obavještenje može da uključi i mjere preduzete u okviru opšteg sistema socijalne zaštite.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 192, 198 i 199 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

9. Države članice osiguravaju da snabdjevači električnom energijom, na računima ili uz račune i u promotivnim materijalima koji su dostupni krajnjim kupcima specificiraju: (a) udio svakog izvora energije u ukupnoj strukturi energenata snabdjevača u prethodnoj godini, na razumljiv i na nacionalnom (državnom) nivou jasno uporediv način; (b) minimalno (najmanje, bar) upućivanje na postojeće referentne izvore, kao što su internet-stranice na kojima su javno dostupne informacije o uticaju na životnu sredinu, najmanje u pogledu emisija CO_2 i radioaktivnog otpada koji su u toku prethodne godine nastali proizvodnjom električne energije iz sveukupne strukture energenata snabdjevača;	**Član 32** **Član 95 mijenja se i glasi:** **Udjeli izvora energije** **Član 95** (6) Energetski subjekti dužni su da preduzimaju mjere za povećanje udjela energije proizvedene iz obnovljivih izvora u ukupnoj proizvedenoj energiji. (7) Udio energije proizvedene iz obnovljivih i drugih izvora snabdjevač dokazuje garancijama porijekla i na osnovu podataka utvrđenih proračunom u skladu sa propisom iz stava 5 ovog člana. (8) Operator tržišta proračunava i objavljuje na svojoj internet stranici udjele obnovljivih i drugih izvora energije u proizvedenoj odnosno isporučenoj električnoj energiji krajnjim kupcima u Crnoj Gori u skladu sa propisom iz stava 5 ovog člana. (9) Agencija vrši kontrolu proračuna iz st. 2 i 3 ovog člana. (10) Način proračunavanja, prikazivanja i objavljivanja udjela svih vrsta izvora energije u proizvedenoj, odnosno isporučenoj električnoj energiji, kao i način kontrole proračuna propisuje Agencija.	Potpuno usklađeno		

(c) informacije koje se odnose na njihova prava u pogledu sredstava za rješavanje sporova koja su im dostupna u slučaju spora. Što se tiče tačaka (a) i (b) prvog podstava u pogledu električne energije nabavljene na berzi električne energije ili uvezene od preduzeća izvan Zajednice, mogu se koristiti zbirni podaci koje je izdala berza ili predmetno (odnosno) preduzeće tokom prethodne godine. Regulatorno tijelo ili neko drugo nadležno nacionalno tijelo preduzima potrebne korake kojima obezbjeđuje da su informacije koje snabdjevači daju svojim kupcima shodno ovom članu pouzdane i date, na nacionalnom nivou, na jasno uporediv način.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 192 i 195 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

10. Države članice primjenjuju odgovarajuće mjere za postizanje ciljeva socijalne i ekonomske kohezije i zaštite životne sredine, koje uključuju mjere energetske efikasnosti/upravlajnja potrošnjom i sredstva za borbu protiv klimatskih promjena, kao i za sigurnost snabdijevanja, ako je potrebno. Takve mjere mogu da uključe, naročito, obezbjeđenje adekvatnih ekonomskih podsticaja, koristeći, ako je potrebno, sve postojeće nacionalne alate i alate Zajednice, za održavanje i izgradnju neophodne mrežne infrastrukture, uključujući interkonektivni kapacitet.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 62 i 199 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
11. Radi promovisanja energetske efikasnosti, države članice ili, kada je država članica tako predvidjela, regulatorno tijelo daje snažnu preporuku da elektroenergetska preduzeća optimiziraju korišćenje električne energije, na primjer, pružanjem usluga upravljanja energijom, razvojem inovativnih formula za određivanje cijena, ili uvođenjem inteligentnih sistema za mjerenje ili pametnih mreža, gdje je to adekvatno.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 43 i 62 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
12. Države članice obezbjeđuju jedinstvene kontaktne tačke (mjesta) radi pružanja potrošačima svih neophodnih informacija o njihovim pravima, važećem zakonodavstvu (propisima) i sredstvima za rješavanje sporova koja su im dostupna u slučaju spora. Takve kontaktne tačke mogu da budu dio opštih informativnih tačaka za potrošače.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 194 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
13. Države članice obezbjeđuju postojanje nezavisnog mehanizma, kao što je ombudsman za energetiku ili potrošačko tijelo, radi osiguravanja efikasnog rješavanja žalbi i vansudskog rješavanja sporova.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 57 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
14. Države članice mogu odlučiti da ne primjenjuju odredbe članova 7, 8, 32 i/ili 34, ako bi njihova primjena ometala izvršenje, pravno ili stvarno, obaveza nametnutih	Nema odgovarujuće odredbe	Neprenosivo		

elektroenergetskim preduzećima u opštem ekonomskom interesu i ako razvoj trgovine ne bi bio ugrožen u tolikoj mjeri da bi to bilo suprotno interesima Zajednice. Interesi Zajednice, izmedju ostalog, uključuju konkurenciju za kvalifikovane kupce, u skladu sa ovom Direktivom i članom 86 Ugovora.				
15. Nakon implementacije ove Direktive, države članice obavještavaju Komisiju o svim mjerama koje su usvojile radi ispunjenja obaveza univerzalne usluge i javne usluge, uključujući zaštitu potrošača i zaštitu životne sredine, kao i njihov mogući efekat (uticaj) na nacionalnu i međunarodnu konkurenciju, bez obzira na to da li takve mjere zahtijevaju odstupanje od ove Direktive. Nakon toga, one svake druge godine obavještavaju Komisiju o svim promjenama tih mjera, bez obzira na to da li one zahtijevaju odstupanje od ove Direktive.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 54 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
16. Komisija, uz konsultovanje sa relevantnim zainteresovanim stranama, uključujući države članice, nacionalna regulatorna tijela, udruženja potrošača, elektroenergetska preduzeća i, na osnovu postignutog napretka, socijalne partnere, utvrđuje jasnu i konciznu kontrolnu listu za potrošače energije s praktičnim informacijama koje se odnose na prava potrošača energije. Države članice osiguravaju da snabdjevači električnom energijom ili operatori distributivnog sistema, u saradnji sa regulatornim tijelom, preduzmu potrebne korake kako bi svojim potrošačima obezbijedili kopiju kontrolne liste (spiska) za potrošače i obezbijedili da ona bude javno dostupna.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 42 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
Član 4 **Praćenje sigurnosti snabdijevanja** Države članice obezbjeđuju monitoring pitanja vezanih za sigurnost snabdijevanja. Kada države članice smatraju to	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 212 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

adekvatnim, ovaj zadatak mogu dodijeliti regulatornim tijelima iz člana 35. Takav monitoring naročito obuhvata balans ponude i potražnje na nacionalnom (domaćem) tržištu, nivo očekivane buduće potražnje i predviđeni dodatni kapacitet koji se planira ili je u izgradnji, i kvalitet i nivo održavanja mreže, kao i mjere za pokrivanje vršne potrošnje i rješavanje nedostatka jednog ili više snabdjevača. Nadležna tijela svake druge godine do 31. jula objavljuju izvještaj koji sadrži rezultate praćenja tih pitanja, kao i sve mjere koje su preduzete ili predviđene za njihovo rješavanje i taj izvještaj odmah prosljeđuju Komisiji.				
Član 5 **Tehnička pravila** Regulatorna tijela, kada su države članice tako predvidjele, ili države članice obezbjeđuju da se definišu kriterijumi tehničke sigurnosti i da se izrade i objave tehnička pravila kojima se utvrđuju minimalni zahtjevi za tehnički projekat i pogonski zahtjevi za priključenje proizvodnih objekata, distributivnih sistema, opreme direktno priključenih potrošača, interkonektorskih vodova i direktnih vodova na sistem. Ta tehnička pravila obezbjeđuju interoperabilnost sistema i ona moraju biti objektivna i nediskriminatorna. Agencija može dati odgovarajuće preporuke u svrhu postizanja usklađenosti tih pravila, ako je potrebno. Ta pravila se dostavljaju Komisiji u skladu sa članom 8 Direktive 98/34/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 22. juna 1998. godine o utvrđivanju postupka informisanja u oblasti tehničkih standarda i regulativa, kao i pravila o uslugama informacionog društva ([1]).	**Član 40** U članu 114 stav 2 tačka 15 mijenja se i glasi: 15) način i postupak priključenja korisnika na prenosni sistem koji uključuje nediskriminatorne postupke za priključenje na sistem za različite vrste korisnika **Pravila za funkcionisanje prenosnog sistema električne energije** **Član 114** (1) Rad prenosnog sistema električne energije uređuje se pravilima za funkcionisanje prenosnog sistema koja utvrđuje operator prenosnog sistema električne energije. (2) Pravilima iz stava 1 ovog člana propisuju se: **15) način i postupak priključenja korisnika na prenosni sistem koji uključuje nediskriminatorne postupke za priključenje na sistem za različite vrste korisnika.**	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno i članom 122 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
Član 6 **Promocija regionalne saradnje**	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 41 Zakona o	

1. Države članice, kao i regulatorna tijela, međusobno sarađuju u svrhu integrisanja svojih nacionalnih tržišta na jednom ili više regionalnih nivoa, kao prvi korak ka stvaranju potpuno liberalizovanog unutrašnjeg tržišta. Regulatorna tijela, kada su države članice tako predvidjele, ili države članice, naročito promovišu i unapređuju saradnju između operatora prenosnog sistema na regionalnom nivou, uključujući saradnju kod rješavanja prekograničnih pitanja, sa ciljem stvaranja konkurentnog unutrašnjeg tržišta električne energije, podsticanja konzistentnosti njihovog pravnog, regulatornog i tehničkog okvira i omogućavanja integracije izolovanih sistema koji čine elektroenergetska ostrva koja još uvijek postoje u Zajednici. Geografska područja pokrivena takvom regionalnom saradnjom uključuju saradnju na geografskim područjima definisanim u skladu sa članom 12(3) Regulative (EZ) br. 714/2009. Takva saradnja može pokrivati druga geografska područja.			energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
2. Agencija sarađuje sa nacionalnim regulatornim tijelima i operatorima prenosnog sistema na osiguravanju usklađenosti regulatornih okvira između regiona, sa ciljem stvaranja konkurentnog unutrašnjeg tržišta električne energije. Ako Agencija smatra da su potrebna obavezujuća pravila o takvoj saradnji, ona daje odgovarajuće preporuke.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 41 i 42 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
3. Države članice obezbjeđuju, kroz implementaciju ove direktive, da operatori prenosnog sistema imaju jedan ili više integrisanih sistema na regionalnom nivou koji pokrivaju dvije ili više država članica za dodjelu (alokaciju) kapaciteta i za provjeru sigurnosti mreže.	Član 39 U članu 112 stav 1 tačka 27 mijenja se i glasi: "27) polazeći od stanja i stepena iskorišćenosti sistema, utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema i dostavi Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. juna godine koja prethodi prvoj godini regulatornog perioda, usklađen sa: - Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, uzimajući u obzir projekte izgradnje objekata za proizvodnju električne energije, a naročito projekte korišćenja energije iz obnovljivih izvora,	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno i članom 131 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

	- planom razvoja susjednih prenosnih sistema, uzimajući u obzir projekte od zajedničkog interesa za Zajednicu, - potrebama razvoja distributivnog sistema". U tački 28 uvodna rečenica mijenja se i glasi: „28) prema potrebama korisnika sistema u skladu sa prostorno-planskim dokumentima utvrdi investicioni plan za period koji odgovara dužini regulatornog perioda i dostavi Agenciji na davanje saglasnosti zajedno sa planom iz tačke 27 ovog stava, koji sadrži:". U stavu 6 riječi: „plana iz stava 1 tačka 28 ovog člana" zamjenjuju se riječima: „planova iz stava 1 tač. 27 i 28 ovog člana". Poslije stava 6 dodaje se novi stav koji glasi: „(7) Ako se plan iz stava 1 tač. 27 i 28 ovog člana ažurira u toku regulatornog perioda, operator prenosnog sistema dostavlja Agenciji ažurirani plan na davanje saglasnosti u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 13 ovog zakona, najkasnije do 1. septembra godine koja prethodi prvoj godini perioda na koji se ažuriranje odnosi." **Prava, obaveze i odgovornosti operatora prenosnog sistema električne energije** **Član 112** (1) Operator prenosnog sistema električne energije dužan je da: **"27) polazeći od stanja i stepena iskorišćenosti sistema, utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema i dostavi Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. juna godine koja prethodi prvoj godini regulatornog perioda, usklađen sa:** **- Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, uzimajući u obzir projekte izgradnje objekata za proizvodnju električne energije, a naročito projekte korišćenja energije iz obnovljivih izvora,**			

	- planom razvoja susjednih prenosnih sistema, uzimajući u obzir projekte od zajedničkog interesa za Zajednicu, **- potrebama razvoja distributivnog sistema".** **28) prema potrebama korisnika sistema u skladu sa prostorno-planskim dokumentima utvrdi investicioni plan za period koji odgovara dužini regulatornog perioda i dostavi Agenciji na davanje saglasnosti zajedno sa planom iz tačke 27 ovog stava, koji sadrži:".** (6) Operator prenosnog sistema, najkasnije 30 dana, od isteka kvartala, dostavlja Agenciji kvartalni, i najkasnije do 1. marta tekuće, za prethodnu godinu, godišnji izvještaj o realizaciji odobrenih investicionih ulaganja koji sadrži procjenu potrebe ažuriranja **„planova iz stava 1 tač. 27 i 28 ovog člana".**			
4. Ako vertikalno integrisani operatori prenosnog sistema učestvuju u zajedničkom preduzeću osnovanom za sprovođenje takve saradnje, to zajedničko preduzeće uvodi i implementira program usklađenosti kojim se utvrđuju mjere koje treba preduzeti za sprečavanje diskriminatornog i nekonkurentnog ponašanja. Taj program usklađenosti određuje specifične obaveze zaposlenih usmjerene na postizanje cilja isključivanja diskriminatornog i nekonkurentnog ponašanja. Njega odobrava Agencija. Usklađenost sa programom nezavisno prate službenici odgovorni za usklađenost vertikalno integrisanih operatora prenosnog sistema.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprimjenljivo	U CG operatori prenosnog sistema djeluju kao posebno društvo pa se odredba ne može primijeniti	
POGLAVLJE III **PROIZVODNJA** **Član 7** **Postupak izdavanja odobrenja za novi kapacitet**	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 78 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

1. Za izgradnju novog proizvodnog kapaciteta države članice usvajaju postupak izdavanja odobrenja koji se sprovodi u skladu sa objektivnim, transparentnim i nediskriminatornim kriterijumima.				
2. Države članice utvrđuju kriterijume za izdavanje odobrenja za izgradnju proizvodnog kapaciteta na svojoj teritoriji. Pri određivanju odgovarajućih kriterijuma, države članice vode računa o: (a) bezbjednosti i sigurnosti elektroenergetskog sistema, instalacija (postrojenja) i prateće opreme; (b) zaštiti javnog zdravlja i javne sigurnosti; (c) zaštiti životne sredine; (d) korišćenju zemljišta i lokaciji; (e) korišćenju državnog (javnog) zemljišta; (f) energetskoj efikasnosti; (g) prirodi primarnih izvora; (h) karakteristikama podnosioca zahtjeva, kao što su tehničke, ekonomske i finansijske sposobnosti; (i) usklađenosti sa mjerama usvojenim na osnovu člana 3; (j) doprinosu proizvodnog kapaciteta za ispunjenje sveukupnog cilja Zajednice od najmanje 20% udjela energije iz obnovljivih izvora u bruto finalnoj potrošnji energije Zajednice u 2020. godini iz člana 3(1) Direktive 2009/28/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 23. aprila 2009. godine o promociji korišćenja energije iz obnovljivih izvora ([1]); i	**Član 28** **U članu 79 stav 2 mijenja se i glasi:** **„Godišnji plan iz stava 1 ovog člana priprema Ministarstvo u skladu sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom."** **Kriterijumi za izdavanje dozvole** **Član 79** (1) Energetske dozvole se izdaju na osnovu godišnjeg plana koji donosi Vlada i koji se objavljuje na internet stranici Ministarstva. **2„Godišnji plan iz stava 1 ovog člana priprema Ministarstvo u skladu sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom.".** (3) Energetske dozvole za izgradnju objekata iz člana 78 stav 2 tačka 2 ovog zakona se izdaju na osnovu godišnjeg plana koji donosi nadležni organ jedinice lokalne samouprave i koji objavljuje na svojoj internet stranici. (4) Energetska dozvola se izdaje na način i u postupku utvrđenom ovim zakonom. (5) Energetska dozvola za izgradnju energetskih objekata izdaje se na osnovu procjene ispunjenosti kriterijuma koji se odnose na: 1) pouzdan i siguran rad energetskog sistema; 2) mjere zaštite zdravlja ljudi i bezbjednosti ljudi i imovine; 3) uslove zaštite životne sredine; 4) uslove za određivanje lokacije i korišćenje zemljišta; 5) uslove priključenja objekta na sistem; 6) energetsku efikasnost;	Potpuno usklađeno		

(k) doprinosu proizvodnog kapaciteta smanjenju emisija.	7) uslove korišćenja primarnih izvora energije; 8) ekonomsku i finansijsku sposobnost podnosioca zahtjeva da realizuje izgradnju energetskog objekta; 9) mjere koje se planiraju nakon stavljanja objekta u pogon u pogledu obaveze pružanja javne usluge, zaštite krajnjih kupaca i sigurnosti snabdijevanja; 10) doprinos proizvodnog kapaciteta ispunjenju nacionalnog cilja korišćenja obnovljivih izvora energije; 11) doprinos proizvodnog kapaciteta smanjenju emisija gasova sa efektom staklene bašte.			
3. Države članice obezbjeđuju postojanje specifičnih postupaka odobravanja za malu decentralizovanu i/ili distribuiranu proizvodnju, koji uzimaju u obzir njihovu ograničenu veličinu i potencijalni uticaj. Države članice mogu definisati smjernice (uputstva) za taj specifični postupak izdavanja odobrenja. Nacionalna regulatorna tijela ili druga nadležna nacionalna tijela, uključujući tijela za planiranje, preispituju te smjernice i mogu predložiti njihove izmjene. Ako su države članice utvrdile posebne postupke za izdavanje dozvole za korišćenje zemljišta koji se primjenjuju na velike nove infrastrukturne projekte za proizvodne kapacitete, države članice, ako je potrebno, uključuju izgradnju novih proizvodnih kapaciteta u opseg tih postupaka i implementiraju ih na nediskriminatoran način i u odgovarajućem vremenskom okviru.	**Član 33** **Član 96 mijenja se i glasi:** **Proizvodnja električne energije za sopstvene potrebe** **Član 96** (1) Krajnji kupac koji proizvodi električnu energiju iz obnovljivih izvora ili visokoefikasne kogeneracije za vlastite potrebe sa povremenom predajom viška proizvedene električne energije u distributivni sistem (u daljem tekstu: kupac - proizvođač), u postrojenju instalisane snage koja ne prelazi vrijednost priključne snage krajnjeg kupca ima pravo da proizvedenu električnu energiju troši za sopstvene potrebe, skladišti i prodaje viškove proizvedene električne energije, individualno ili putem agregacije sa drugim kupcima. (2) Ako kupac-proizvođač proizvodi električnu energiju u skladu sa stavom 1 ovog člana, instalacije u kojima proizvodi ili skladišti električnu energiju smatraju se unutrašnjim instalacijama kupca-proizvođača. (3) Operator distributivnog sistema vrši mjerenje količina predate i preuzete električne energije od strane kupca - proizvođača na mjestu konekcije kupca - proizvođača i distributivnog sistema i procjenu ili mjerenje proizvedene električne energije na mjestu	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno i članom 78 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

	konekcije instalacija za proizvodnju električne energije i instalacija za potrošnju električne energije kupca – proizvođača. (4) Operator distributivnog sistema dužan je da snabdijevaču i operatoru tržišta električne energije mjesečno dostavlja podatke o mjerenju na mjestu konekcije kupca-proizvođača distributivnog sistema, a na zahtjev Agencije, Ministarstva ili operatora tržišta električne energije i podatke o mjerenju ukupne proizvedene električne energije. (5) Snabdjevač koji vrši snabdijevanje kupca - proizvođača iz stava 1 ovog člana dužan je da otkupljuje višak proizvedene električne energije po cijeni energije iz ugovora o snabdijevanju. (6) Osnovica za mjesečni obračun između snabdjevača i kupca – proizvođača je neto razlika zbira predate električne energije kupca - proizvođača na mjestu konekcije i rezultata iz stava 7 ovog člana i preuzete električne energije. (7) Ako je rezultat obračuna iz stava 6 ovog člana pozitivan snabdjevač taj iznos utvrđuje, obračunava i prenosi u naredni obračunski period, a obračun po svim stavkama računa izdatog u skladu sa ugovorom o snabdijevanju vrši kao da u obračunskom periodu nije bilo potrošnje. (8) Ako je rezultat obračuna iz stava 6 ovog člana negativan, snabdjevač taj iznos koristi kao osnovicu za obračun po svim stavkama računa izdatog u skladu sa ugovorom o snabdijevanju. (9) Završni obračun količina predate i preuzete električne energije snabdjevač vrši 1. aprila svake godine za prethodnih 12 mjeseci, a obračunati višak dužan je da plati kupcu-proizvođaču po cijeni energije iz ugovora o snabdijevanju, bez obračunavanja naknada utvrđenih ovim zakonom, u tarifi u kojoj je energija proizvedena. (10) Snabdjevač je dužan da obračunati višak energije iz stava 9 ovog člana plati kupcu-proizvođaču u roku od 30 dana od dana obračuna.			

	(11) Kupac – proizvođač ima pravo da iznos iz stava 7 ovog člana, po cijeni iz ugovora o snabdijevanju, iskoristi za plaćanje fiksnog dijela računa iz st. 7 i 8 ovog člana. (12)Troškove balansiranja koje prouzrokuje kupac - proizvođač iz stava 1 ovog člana, plaća snabdjevač iz stava 5 ovog člana.			
4. Postupci i kriterijumi za izdavanje odobrenja se objavljuju. Podnosioci zahtjeva se obavještavaju o razlozima za odbijanje izdavanja odobrenja. Ti razlozi moraju biti objektivni, nediskriminatorni, dobro utemeljeni i valjano obrazloženi. Podnosiocu zahtjeva moraju biti dostupni žalbeni postupci.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 80 i 81 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
Član 8 **Javno nadmetanje za novi kapacitet** 1. Države članice osiguravaju mogućnost, u interesu sigurnosti snabdijevanja, obezbjeđivanja novog kapaciteta ili mjera energetske efikasnosti/upravljanja potrošnjom kroz postupak javnog nadmetanja ili nekog drugog postupka koji je ekvivalentan u smislu transparentnosti i nediskriminatornosti, na osnovu objavljenih kriterijuma. Međutim, ti se postupci mogu pokrenuti samo kada proizvodni kapaciteti koje treba izgraditi ili mjere energetske efikasnosti/upravljanja potrošnjom koje treba primijeniti na osnovu postupka izdavanja odobrenja nijesu dovoljni za obezbjeđenje sigurnosti snabdijevanja. 2. U interesu zaštite okoline i promocije novih tehnologija, države članice mogu obezbijediti mogućnost javnog nadmetanja za novi kapacitet na osnovu objavljenih kriterijuma. Takvo javno nadmetanje se može odnositi na novi kapacitet ili na mjere energetske efikasnosti/upravljanja potrošnjom. Međutim, javno nadmetanje se može pokrenuti samo kada proizvodni kapaciteti koje treba izgraditi ili mjere energetske	**Član 29** U članu 82 stav 1 riječi: „Strategijom razvoja energetike" zamjenjuju se riječima: „Nacionalnim energetskim i klimatskim planom". **Javno nadmetanje** **Član 82** (1) U slučaju da se putem izdavanja energetskih dozvola ne mogu obezbijediti novi proizvodni kapaciteti ili kada preduzete mjere energetske efikasnosti nijesu dovoljne za obezbjeđivanje sigurnog i redovnog snabdijevanja energijom, odnosno kada se ne ostvaruje planirana dinamika izgradnje energetskih objekata predviđena **Nacionalnim energetskim i klimatskim planom,** izgradnja objekata za proizvodnju energije može se odobriti po sprovedenom postupku javnog nadmetanja. (2) Vlada, na predlog Ministarstva, odlučuje o raspisivanju javnog oglasa u skladu sa zakonom. (3) Ministarstvo je dužno da javni oglas iz stava 1 ovog člana, radi objavljivanja na internet stranici, dostavi najmanje šest mjeseci prije isteka roka za podnošenje ponuda nadležnom organu Zajednice.	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno i članom 82 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

efikasnosti/upravljanja potrošnjom koje treba preduzeti na osnovu postupka odobravanja nijesu dovoljni za postizanje tih ciljeva. 3. Detalji o postupku javnog nadmetanja za sredstva proizvodnog kapaciteta i mjere energetske efikasnosti/upravljanja potrošnjom objavljuju se u Službenom listu Evropske Unije najmanje šest mjeseci prije roka za zatvaranje javnog nadmetanja. Specifikacije javnog nadmetanja treba da budu dostupne svakom zainteresovanom preduzeću koje je osnovano na teritoriji države članice, tako da ono ima dovoljno vremena za dostavljanje ponude. Radi obezbjeđivanja transparentnosti i nediskriminatornosti, specifikacije javnog nadmetanja sadrže detaljan opis ugovornih specifikacija i postupka kojeg se moraju pridržavati svi podnosioci ponuda, kao i iscrpni spisak kriterijuma prema kojima se vrši izbor ponuđača i dodjela ugovora, uključujući podsticaje kao što su subvencije, koji su uključeni u ponudi. Ove specifikacije se takođe mogu odnositi na područja iz člana 7(2). 4. U pozivima za dostavljanje ponuda za potrebne proizvodne kapacitete, moraju se takođe uzeti u obzir ponude postojećih proizvodnih jedinica za snabdijevanje električnom energijom sa dugoročnim garancijama, pod uslovom da se na taj način mogu ispuniti dodatni zahtjevi. Države članice određuju nadležni organ ili javno ili privatno tijelo koje je nezavisno od djelatnosti proizvodnje, prenosa i distribucije električne energije i snadbijevanja električnom energijom, a koje može biti regulatorno tijelo iz člana 35(1), kao odgovorno za organizovanje, nadgledanje i kontrolu postupka javnog nadmetanja iz stavova 1 do 4 ovog člana. Kada je operator prenosnog sistema potpuno nezavisan u smislu vlasništva od drugih djelatnosti koje se ne odnose na				

prenosni sistem, operator prenosnog sistema može biti određen za tijelo odgovorno za organizovanje, nadgledanje i kontrolu postupka javnog nadmetanja. Taj organ ili tijelo preduzima sve korake koji su potrebni za obezbjeđenje tajnosti informacija sadržanih u ponudama.				
POGLAVLJE IV **RAD PRENOSNOG SISTEMA** **Član 9** **Razdvajanje prenosnih sistema i operatora prenosnog sistema** 1. Države članice obezbjeđuju da od 3. marta 2012. godine: a) svako preduzeće koje je vlasnik prenosnog sistema djeluje kao operator prenosnog sistema; b) isto lice ili lica nemaju pravo da: i. direktno ili indirektno vrše kontrolu nad preduzećem koje obavlja neku od funkcija proizvodnje ili snabdijevanja, i direktno ili indirektno vrše kontrolu ili imaju neko drugo pravo nad operatorom prenosnog sistema ili nad prenosnim sistemom, niti ii. direktno ili indirektno vrše kontrolu nad operatorom prenosnog sistema ili prenosnim sistemom, i direktno ili indirektno vrše kontrolu ili imaju neko drugo pravo nad preduzećem koje obavlja neku od djelatnosti proizvodnje ili snabdijevanja; c) isto lice ili lica nijesu ovlašćena da imenuju članove nadzornog odbora, upravnog odbora ili tijela koja pravno zastupaju preduzeće, operatora prenosnog sistema ili prenosni sistem, i direktno ili indirektno	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 111 i 136 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

vrše kontrolu ili izvršavaju bilo koje pravo nad preduzećem koje obavlja neku od djelatnosti proizvodnje ili snabdijevanja; i d) isto lice nema pravo da bude član nadzornog odbora, upravnog odbora ili tijela koja pravno zastupaju preduzeće, kako preduzeća koje obavlja neku od funkcija proizvodnje ili snabdijevanja tako i operatora prenosnog sistema ili prenosnog sistema. 2. Prava iz tačaka (b) i (c) stava 1 naročito uključuju: a) pravo korišćenja glasačkih prava; b) pravo imenovanja članova nadzornog odbora, upravnog odbora ili tijela koja pravno zastupaju preduzeće, ili c) posjedovanje većinskog udjela akcija. U smislu stava 1(b), pojam "preduzeće koje obavlja neku od funkcija proizvodnje ili snabdijevanja" uključuje "preduzeće koje obavlja neku od funkcija proizvodnje i snabdijevanja" u smislu Direktive 2009/73/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 13. jula 2009. godine o zajedničkim pravilima za unutrašnje tržište prirodnog gasa, a izrazi "operator prenosnog sistema" i "prenosni sistem" uključuju "operatora prenosnog sistema" i "prenosni sistem" u smislu te Direktive.				

3. Države članice mogu da dozvole (odstupanja) izuzeća od tačaka (b) i (c) stava 1 do 3. marta 2013. godine, pod uslovom da operatori prenosnog sistema nijesu dio vertikalno integrisanog preduzeća.				
4. Obaveza navedena u stavu 1(a) smatra se ispunjenom u slučaju kada dva ili više preduzeća koja su vlasnici prenosnih sistema formiraju zajedničko preduzeće (ulaganje) koje djeluje kao operator prenosnog sistema u dvije ili više država članica za odnosne prenosne sisteme. Nijedno drugo preduzeće ne može biti dio zajedničkog preduzeća (ulaganja), osim ako je to odobreno na osnovu člana 13 kao nezavisni operator sistema ili kao nezavisni operator prenosa za potrebe Poglavlja V. 5. Za potrebe implementacije ovog člana, ako je lice iz stava 1 tačke (b), (c) i (d) država članica ili neko drugo javno tijelo, dva odovojena javna tijela koja vrše kontrolu nad operatorom prenosnog sistema ili nad prenosnim sistemom s jedne strane, i nad preduzećem koje obavlja neku od funkcija proizvodnje ili snabdijevanja s druge strane, ne smatraju se istim licem ili licima. 6. Države članice osiguravaju da ni komercijalno osjetljive informacije iz člana 16 koje posjeduje operator prenosnog sistema koji je bio dio vertikalno integrisanog preduzeća, ni zaposleni u takvom operatoru prenosnog sistema ne budu preneseni preduzećima koja obavljaju neku od funkcija proizvodnje ili snabdijevanja. 7. Ako 3. septembra 2009. godine prenosni sistem pripada vertikalno integrisanom preduzeću, država članica može da odluči da ne primijeni stav 1. U tom slučaju odnosna država članica: a) određuje nezavisnog operatora sistema u skladu sa članom 13; ili b) poštuje odredbe Poglavlja V.	Nema odgovarujuće odredbe		Opcija nije iskorišćena	

9. Ako 3. septembra 2009. godine prenosni sistem pripada vertikalno integrisanom preduzeću i postoje rješenja koja garantuju efektivniju nezavisnost operatora prenosnog sistema nego odredbe Poglavlja V, država članica može odlučiti da ne primijeni stav 1. 10. Prije nego što neko preduzeće bude potvrđeno i određeno za operatora prenosnog sistema na osnovu stava 9 ovog člana, ono se sertifikuje u skladu sa postupcima utvrđenim u članu 10(4), (5) i (6) ove Direktive i u članu 3 Regulative (EZ) br. 714/2009, na osnovu čega Komisija provjerava da li postojeća rješenja jasno garantuju efektivniju nezavisnost operatora prenosnog sistema nego odredbei iz Poglavlja V. 11. Vertikalno integrisana preduzeća koja su vlasnici prenosnog sistema ni u kom slučaju nijesu spriječena da preduzmu korake potrebne za usklađivanje sa stavom 1.				
12. Preduzeća koja obavljaju neku od funkcija proizvodnje ili snabdijevanja ni u kojem slučaju nemaju mogućnost da direktno ili indirektno preuzmu kontrolu ili izvršavaju neko drugo pravo nad razdvojenim operatorima prenosnog sistema u državama članicama koje primjenjuju stav 1.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 136 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
Član 10 **Imenovanje i sertifikacija operatora prenosnog sistema** 1. Prije nego što neko preduzeće bude odobreno i imenovano za operatora prenosnog sistema, ono se sertifikuje u skladu sa postupcima utvrđenim u stavovima 4, 5 i 6 ovog člana i u članu 3 Regulative (EZ) br. 714/2009.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 68 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

2. Preduzeća koja su vlasnici prenosnog sistema i koje je nacionalno regulatorno tijelo sertifikovalo kao preduzeća usklađena sa zahtjevima iz člana 9, na osnovu donjeg postupka sertifikacije, države članice odobravaju i imenuju za operatore prenosnog sistema. O imenovanju operatora prenosnog sistema obavještava se Komisija i objavljuje se u Službenom listu Evropske Unije. 3. Operatori prenosnog sistema obavještavaju regulatorno tijelo o svim planiranim transakcijama koje mogu zahtijevati ponovnu procjenu njihove usklađenosti sa zahtjevima iz člana 9. 4. Regulatorna tijela prate neprekidnu usklađenost operatora prenosnog sistema sa zahtjevima iz člana 9. Radi osiguravanja takve usklađenosti, ona pokreću postupak sertifikacije: a) po prijemu obavještenja od operatora prenosnog sistema na osnovu stava 3; b) na sopstvenu inicijativu, kada imaju saznanja da planirana promjena u pravima ili uticaju na vlasnike prenosnog sistema ili operatore prenosnog sistema može da dovede do kršenja člana 9, ili kada imaju razlog da vjeruju da je moglo doći do takvog kršenja; ili c) na osnovu obrazloženog zahtjeva Komisije. 5. Regulatorna tijela donose odluku o sertifikaciji operatora prenosnog sistema u roku od četiri mjeseca od dana obavještavanja od strane operatora prenosnog sistema ili od dana zahtjeva Komisije. Nakon isteka tog perioda, sertifikacija će se smatrati odobrenom. Izričita ili prećutna odluka regulatornog tijela stupa na snagu tek nakon zaključenja postupka predviđenog u stavu 6.				

6. Regulatorno tijelo bez odlaganja obavještava Komisiju o izričitoj ili prećutnoj odluci o sertifikaciji operatora prenosnog sistema i dostavlja joj sve relevantne informacije u vezi sa tom odlukom. Komisija postupa u skladu sa postupkom utvrđenim u članu 3 Regulative (EZ) br. 714/2009. 7. Regulatorna tijela i Komisija mogu da traže od operatora prenosnog sistema i preduzeća koja obavaljaju neku od funkcija proizvodnje ili snabdijevanja sve informacije relevantne za izvršenje njihovih zadataka na osnovu ovog člana. 8. Regulatorna tijela i Komisija čuvaju tajnost komecijalno osjetljivih informacija.				
Član 11 **Sertifikacija u vezi sa trećim zemljama** 1. Ako sertifikaciju zahtijeva vlasnik prenosnog sistema ili operator prenosnog sistema koji je pod kontrolom jednog ili više lica iz treće zemlje ili trećih zemalja, regulatorno tijelo o tome obavještava Komisiju. Regulatorno tijelo takođe bez odlaganja obavještava Komisiju o svim okolnostima koje bi mogle imati za posljedicu da neko lice ili lica iz treće zemlje ili trećih zemalja preuzmu kontrolu nad prenosnim sistemom ili operatorom prenosnog sistema. 2. Operator prenosnog sistema obavještava regulatorno tijelo o svim okolnostima koje bi mogle imati za posljedicu da neko lice ili lica iz treće zemlje ili trećih zemalja preuzmu kontrolu nad prenosnim sistemom ili operatorom prenosnog sistema.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 71 i 72 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

3. Regulatorno tijelo donosi nacrt odluke o sertifikaciji operatora prenosnog sistema u roku od četiri mjeseca od dana obavještavanja od strane operatora prenosnog sistema. Ono odbija sertifikaciju ako nije dokazano:				
a) da je odnosni subjekat usklađen sa zahtjevima iz člana 9, i b) regulatornom tijelu ili drugom nadležnom tijelu koje je odredila država članica, da dodjela sertifikata neće ugroziti sigurnost snabdijevanja energijom države članice i Zajednice. Pri razmatranju tog pitanja regulatorno tijelo ili drugo tako određeno nadležno tijelo uzima u obzir: (i) prava i obaveze Zajednice prema toj trećoj zemlji koji proizilaze iz međunarodnog prava, uključujući sve sporazume zaključene sa jednom ili više trećih zemalja u kojima je Zajednica jedna od strana i koji se odnosi na pitanja sigurnosti snabdijevanja energijom; (ii) prava i obaveze države članice prema toj trećoj zemlji koji proizilaze iz sporazuma zaključenih sa njom, u onoj mjeri u kojoj su usklađeni s pravom (zakonom) Zajednice; i (iii) druge specifične činjenice i okolnosti tog slučaja i odnosne treće zemlje. 4. Regulatorno tijelo bez odlaganja obavještava Komisiju o svojoj odluci, zajedno sa svim relevantnim informacijama u vezi sa tom odlukom. 5. Komisija razmatra zahtjev iz stava 5 odmah po njegovom prijemu. U roku od dva mjeseca od prijema zahtjeva, ona daje svoje mišljenje nacionalnom regulatornom tijelu ili, ako je zahtjev podnijelo određeno nadležno tijelo, tom tijelu.				

Prilikom pripreme mišljenja, Komisija može da zahtijeva mišljenje Agencije, odnosne države članice i zainteresovanih strana. U slučaju da Komisija pošalje takav zahtjev, onda se dvomjesečni period produžava za još dva mjeseca. Ako se ne dobije mišljenje Komisije unutar perioda iz prvog i drugog podstava, smatra se da Komisija nema primjedbi na odluku regulatornog tijela. 6. Prilikom procjenjivanja da li će kontrola od strane jednog ili više lica iz treće zemlje ili trećih zemalja ugroziti sigurnost snabdijevanja Zajednice energijom, Komisija uzima u obzir: a) specifične činjenice tog slučaja i odnosne treće zemlje ili trećih zemalja; i b) prava i obaveze Zajednice u odnosu na tu treću zemlju ili te treće zemlje koji proizilaze iz međunarodnog prava, uključujući sporazum zaključen sa jednom ili više trećih zemalja u kojem je Zajednica jedna od strana i koji se odnosi na pitanja sigurnosti snabdijevanja. 7. Nacionalno regulatorno tijelo donosi svoju konačnu odluku o sertifikaciji u roku od dva mjeseca od isteka perioda iz stava 6. Prilikom donošenja svoje konačne odluke nacionalno regulatorno tijelo u najvećoj mogućoj mjeri uzima u obzir mišljenje Komisije. U svakom slučaju, države članice imaju pravo da odbiju sertifikaciju ako dodjela sertifikata ugrožava sigurnost snabdijevanja te države članice energijom ili sigurnost snabdijevanja neke druge države članice. Ako je država članica odredila neko drugo nadležno tijelo za procjenu stava 3(b), ona može da zahtijeva da nacionalno regulatorno tijelo svoju konačnu odluku donese u skladu sa procjenom tog nadležnog tijela. Konačna odluka nacionalnog regulatornog tijela i mišljenje Komisije objavljuju se zajedno. Ako se konačna odluka				

razlikuje od mišljenja Komisije, odnosna država članica obezbjeđuje i objavljuje, zajedno sa tom odlukom, razloge za donošenje takve odluke. 8. Ništa iz ovog člana neće uticati na pravo države članice da, u skladu sa pravom Zajednice, sprovodi nacionalni pravni nadzor radi zaštite legitimnih interesa javne sigurnosti. 9. Komisija može da donese smjernice kojima se detaljno utvrđuje postupak za primjenu ovog člana. Te mjere, namijenjene za izmjenu elemenata ove Direktive koji nijesu ključni dopunjujući je, donose se u skladu sa regulatornim postupkom s kontrlom iz člana 46(2). 10. Ovaj član, uz izuzetak stava 3(a), takođe se primjenjuje na države članice koje podliježu izuzeću na osnovu člana 44.				
Član 12 **Zadaci operatora prenosnog sistema** Svaki operator prenosnog sistema je odgovoran za: (a) obezbjeđivanje dugoročne sposobnosti sistema da zadovolji razumne zahtjeve za prenosom električne energije, vodeći pod ekonomskim uslovima poslovanje, održavanje i razvoj sigurnih, pouzdanih i efikasnih prenosnih sistema vodeći računa o zaštiti životne sredine; (b) osiguranje adekvatnih sredstava za izvršenje obaveze pružanja usluge; (c) doprinos sigurnosti snabdijevanja kroz adekvatne prenosne kapacitete i pouzdanost sistema; (d) upravljanje energetskim tokovima u sistemu, uzimajući u obzir razmjene sa drugim međusobno povezanim sistemima. S tim ciljem, operator prenosnog	**Član 39** U članu 112 stav 1 tačka 27 mijenja se i glasi: "27) polazeći od stanja i stepena iskorišćenosti sistema, utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema i dostavi Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. juna godine koja prethodi prvoj godini regulatornog perioda, usklađen sa: - Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, uzimajući u obzir projekte izgradnje objekata za proizvodnju električne energije, a naročito projekte korišćenja energije iz obnovljivih izvora, - planom razvoja susjednih prenosnih sistema, uzimajući u obzir projekte od zajedničkog interesa za Zajednicu, - potrebama razvoja distributivnog sistema,".	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno i članom 112 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

sistema je odgovoran za obezbjedjivanje sigurnog, pouzdanog i efikasnog elektroenergetskog sistema i, u tom kontekstu, za obezbjedjivanje raspoloživosti svih potrebnih dodatnih usluga, uključujući one koje se pružaju kao odgovor na potražnju, u onoj mjeri u kojoj ta raspoloživost ne zavisi od nekog drugog prenosnog sistema s kojim je njegov sistem povezan; (e) pružanje dodatnih informacija operatoru bilo kojeg drugog sistema sa kojim je njegov sistem povezan kako bi se obezbijedio bezbjedan i efikasan rad, koordinisan razvoj i interoperativnost povezanih sistema; (f) obezbjeđivanje nediskriminatornog odnosa između korisnika sistema ili kategorija korisnika sistema, posebno u korist svojih povezanih preduzeća; (g) pružanje informacija korisnicima sistema koje su im potrebne za efikasan pristup sistemu. (h) naplatu naknada od zagušenja i plaćanja za zagušenja na osnovu mehanizma kompenzacije između operatora prenosnog sistema, u skladu sa članom 13 Regulative EZ br. 714/2009.g, odobravanje i upravljanje pristupom treće strane i davanje obrazloženih objašnjenja u slučaju odbijanja takvog pristupa, što nadgledaju nacionalna regulatorna tijela; prilikom sprovođenja svojih zadataka datih u ovom članu operatori prenosnog sistema prvenstveno olakšavaju integraciju tržišta.				
Član 13 **Nezavisni operator sistema** 1. Ako operator prenosnog sistema pripadne vertikalno integrisanom subjektu na dan 3 septembar 2009.g., države članice mogu da odluče da ne primjenjuju član 9(1) i imenuju nezavisnog operatora sistema na predlog vlasnika prenosnog sistema. Takvo imenovanje odobrava Komisija.	Nema odgovarujuće odredbe	Neprimjenljivo	U CG operator prenosnog sistema djeluje kao zasebno društvo pa se navedena odredba ne može primijeniti	

2.Država članica može da odobri i imenuje nezavisnog operatora sistema samo ako: a) je kandidat za operatora dokazao da poštuje zahtjeve date u članu 9(1)(b),(c) i (d); b) je kandidat za operatora dokazao da ima na raspolaganju potrebne finansijske, tehničke, fizičke i ljudske resurse potrebne za sprovođenje zadataka iz člana 12; c) se kandidat za operatora obavezao da poštuje desetogodišnji plan razvoja mreže koji nadgleda regulatorno tijelo; d) je vlasnik prenosnog sistema dokazao svoju sposobnost ispunjavanja obaveza datih u stavu 5. U tom cilju, on obezbjeđuje nacrt ugovora sa preduzećem kandidatom i svim drugim relevantnim subjektima; i e) je kandidat za operatora dokazao da je sposoban da izvrši svoje obaveze date u Regulativi EZ br. 714/2009 uključujući saradnju sa operatorima prenosnog sistema na evropskom i regionalnom nivou. 3. Države članice odobravaju i imenuju preduzeća za koja je regulatorno tijelo potvrdilo da poštuje zahtjeve date u članu 11 i stavu 2 ovog člana za nezavisne operatore sistema. Primjenjuje se procedura odobravanja data u članu 10 ove Direktive i člana 3 Regulative EZ br. 714/2009 ili člana 11 ove Direktive. 4. Svaki nezavisni operator sistema je odgovoran za odobravanje i upravljanje pristupom treće strane, uključujući naplatu naknada za pristup, naknada za zagušenje i plaćanja na osnovu mehanizma kompenzacije između operatora prenosnog sistema u skladu sa članom 13 Regulative EZ br. 714/2009, kao i za poslovanje, održavanje i razvoj prenosnog sistema, i za osiguranje dugoročne sposobnosti sistema da zadovolji razumnu tražnju kroz				

investiciono planiranje. Prilikom razvoja prenosnog sistema, nezavisni operator sistema je zadužen za planiranje (uključujući proceduru za ovlašćenja), izgradnju i puštanje u pogon nove infrastrukture. U tu svrhu, nezavisni operator sistema vrši funkciju operatora prenosnog sistema u skladu sa ovim poglavljem. Vlasnik prenosnog sistema nije odgovoran za odobravanje i upravljanje pristupom treće strane niti za investiciono planiranje. 5. Ako je imenovan nezavisni operator sistema, vlasnik prenosnog sistema: a) u potrebnoj mjeri sarađuje sa nezavisnim operatorom sistema i pruža mu podršku za izvršenje njegovih zadataka, uključujući posebno pružanje svih relevantnih informacija; finansira investicije za koje je odluku donio nezavisni operator sistema, a koje je odobrilo regulatorno tijelo, ili daje saglasnost za investiranje od strane bilo koje druge zainteresovane strane, uključujući nezavisnog operatora sistema. Relevantne aranžmane za finansiranje odobrava regulatorno tijelo. Prije takvog odobrenja, regulatorno tijelo se konsultuje sa vlasnikom prenosnog sistema i sa drugim zainteresovanim stranama; c)obezbjeđuje pokriće obaveze vezane za pristup mreži, osim obaveza koje se odnosi na zadatke nezavisnog operatora sistema; i d)Obezbjeđuje garancije u svrhu lakšeg finansiranja proširenja mreže, osim investicija za koje je, shodno tački (b) dao saglasnost za finansiranje od strane neke druge interesne strane, uključujući nezavisnog operatora sistema. 6.U saradnji sa regulatronim tijelom, relevantno nacionalno tijelo za konkurenciju dobija sve relevantne moći potreben za efektivno nadgledanje saglasnosti vlasnika prenosnog sistema sa obavezama datim u paragrafu 5.				

Član 14 **Razdvajanje vlasnika prenosnog sistema**				
1. Ako je imenovan nezavisni operator sistema, vlasnik prenosnog sistema koji je dio vertikalno integrisanog preduzeća nezavisan je najmanje u smislu svog pravnog oblika, organizacije i donošenja odluka od ostalih aktivnosti koje se odnose na prenos. 2. Da bi se obezbijedila nezavisnost vlasnika prenosnog sistema na koju se poziva u u stavu 1, primjenjuju se najmanje slijedeći kriterijumi: (a) osobe koje su odgovorne za upravljanje vlasnikom prenosnog sistema ne učestvuje u strukturama integrisanog elektroenergetskog preduzeća koje je odgovorno, direktno ili indirektno, za svakodnevan rad proizvodnje, distribucije i snabdijevanja električnom energijom; (b) opotrebno je preduzeti dgovarajuće mjere kako bi se osiguralo da su profesionalni interesi osoba koje su odgovorne za upravljanje vlasnikom prenosnog sistema uzeti u obzir na način koji osigurava njihovo nezavisno djelovanje; (c) vlasnik prenosnog sistema utvrđuje program saglasnosti u kojem su utvrđene mjere kojima se isključuje mogućnost diskriminatornog ponašanja, i osigurava adekvatno nadgledanje njegovog poštovanja. Program saglasnosti utvrđuje posebne obaveze za zaposlene u cilju ispunjenja ovog cilja. Godišnji izvještaj u kojem su sadržane preduzete mjere, dostavlja regulatronom tijelu lice ili tijelo odgovorno za monitoring programa saglasnosti i on se objavljuje.	Nema odgovarujuće odredbe	Neprimjenljivo	U CG operator prenosnog sistema djeluje kao zasebno društvo pa se navedena odredba ne može primijeniti	

3. Komiija može da usvoji smjernice u svrhu osiguranja potpune i efikasne usklađenosti vlasnika prenosnog sistema sa paragarfom 2 ovog člana. Ove mjere, izrađene u svrhu izmjene elemenata ove Direktive koji nijesu ključni njenom dopunom, usvajaju se u skladu sa regulatronom procedurom uz temeljnost na koju upućuje član 46(2).				
Član 15 **Angažovanje i balansiranje** 1. Ne dovodeći u pitanje snabdijevanje električnom energijom koje se zasniva na obavezama iz ugovora, uključujući i one koje proizilaze iz specifikacija prikupljanja ponuda, operator prenosnog sistema je, tamo gdje obavlja ovu funkciju, odgovoran za angažovanje proizvodnih instalacija na svom području i za utvrdjivanje korišćenja interkonektora sa drugim sistemima.	**Član 39** U članu 112 stav 1 tačka 27 mijenja se i glasi: "27) polazeći od stanja i stepena iskorišćenosti sistema, utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema i dostavi Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. juna godine koja prethodi prvoj godini regulatornog perioda, usklađen sa: - Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, uzimajući u obzir projekte izgradnje objekata za proizvodnju električne energije, a naročito projekte korišćenja energije iz obnovljivih izvora, - planom razvoja susjednih prenosnih sistema, uzimajući u obzir projekte od zajedničkog interesa za Zajednicu, - potrebama razvoja distributivnog sistema,". U tački 28 uvodna rečenica mijenja se i glasi: „28) prema potrebama korisnika sistema u skladu sa prostorno-planskim dokumentima utvrdi investicioni plan za period koji odgovara dužini regulatornog perioda i dostavi Agenciji na davanje saglasnosti zajedno sa planom iz tačke 27 ovog stava, koji sadrži:". U stavu 6 riječi: „plana iz stava 1 tačka 28 ovog člana" zamjenjuju se riječima: „planova iz stava 1 tač. 27 i 28 ovog člana". Poslije stava 6 dodaje se novi stav koji glasi: „(7) Ako se plan iz stava 1 tač. 27 i 28 ovog člana ažurira u toku regulatornog perioda, operator prenosnog sistema dostavlja Agenciji ažurirani plan na davanje saglasnosti u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 13 ovog zakona, najkasnije do 1. septembra godine koja	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno i članom 112 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

	prethodi prvoj godini perioda na koji se ažuriranje odnosi."			
	Član 50			
2. Angažovanje proizvodnih instalacija i korisćenje interkonektora određuje se prema kriterijima koje odobravaju nacionalna regulatorna tijela ako su za to nadležna, a koji moraju biti objektivni, javno objavljeni i primijenjeni na nediskriminatoran način čime se osigurava pravilno funkcionisanje internog tržišta električne energije. Uzimaju se u obzir ekonomske prednosti električne energije iz raspoloživih proizvodnih instalacija ili električne energije dobijene prenosom preko interkonektora kao i tehnička ograničenja sistema.	U članu 130 stav 2 tačka 6 briše se. U tački 7 riječi: „obavljanje i" briše se. Dosadašnje tač. 7 do 12 postaju tač. 6 do 11. **Pravila za funkcionisanje tržišta** **Član 130** (1) Način organizovanja i funkcionisanja tržišta električne energije uređuje se tržišnim pravilima i pravilima za rad balansnog tržišta. (2) Tržišnim pravilima naročito se utvrđuju: 1) postupci, principi i standardi za organizovanje i funkcionisanje tržišta električne energije u skladu sa primijenjenim modelom tržišta; 2) princip ekonomskog prvenstva, sa izuzetkom povlašćenih proizvođača, u skladu sa ovim zakonom; 3) način identifikacije i registracije učesnika na tržištu električne energije i operatora, način ostvarivanja prava učesnika na tržištu, principi i postupci određivanja i sprovođenja balansne odgovornosti; 4) obaveze učesnika na tržištu, uključujući obaveze po osnovu balansne odgovornosti; 5) vrste ugovora koji se zaključuju na tržištu i ugovora u vezi sa funkcionisanjem tržišta i formularni ugovori iz člana 129 stav 1 tačka 8 ovog zakona; 6) standardi i postupci za evidentiranje transakcija na tržištu električne energije; 7) standardi i postupci za izradu, održavanje i ažuriranje baze podataka za potrebe tržišta električne energije;	Potpuno usklađeno		

	8) standardi i postupci za prijavu, izradu, provjeru i promjenu dnevnih voznih redova; 9) način objavljivanja podataka potrebnih za funkcionisanje tržišta, osim komercijalno osjetljivih informacija; 10) način i postupak obračuna količinskih odstupanja za konačno poravnanje nosilaca balansne odgovornosti balansnih grupa, odnosno balansno odgovornih subjekata i njihovo finansijsko poravnanje na tržištu električne energije; 11) oblik i sadržaj bankarske garancije i drugog sredstva obezbjeđenja plaćanja iz člana 125 stav 4 i člana 129 stav 2 ovog zakona. (3) Pravilima za rad balansnog tržišta naročito se utvrđuju: 1) postupci, principi i standardi za organizovanje i funkcionisanje balansnog tržišta električne energije; 2) način identifikacije i registracije učesnika na balansnom tržištu električne energije i operatora; 3) način ostvarivanja prava i izvršavanja obaveza učesnika na balansnom tržištu električne energije; 4) vrste ugovora koji se zaključuju na tržištu i ugovora u vezi sa funkcionisanjem tržišta i formularni ugovori iz člana 129 stav 1 tačka 8 alineja 6 ovog zakona; 5) produkti trgovanja na balansnom tržištu električne energije; 6) standardi i postupci za sve aspekte prijema i odabira ponuda; 7) standardi i postupci za obavljanje i evidentiranje transakcija na balansnom tržištu električne energije; 8) standardi i postupci za izradu, održavanje i ažuriranje baze podataka za potrebe balansnog tržišta električne energije;			

	9) način objavljivanja podataka potrebnih za funkcionisanje balansnog tržišta, osim komercijalno osjetljivih informacija. (4) Učesnici na tržištu električne energije dužni su da izvršavaju obaveze iz stava 2 tačka 4 ovog člana utvrđene tržišnim pravilima. (5) Tržišna pravila i pravila za rad balansnog tržišta objavljuju se u "Službenom listu Crne Gore" nakon odobravanja Agencije.			
3. Zemlja članica može da zahtijeva od operatora sistema da prilikom angažovanja proizvodnih instalacija djeluje u skladu sa članom 16 Dierktive 2009/28/EZ koristeći obnovljive izvore energije. Takođe, oni mogu da traže od operatora sistema da prilikom angažovanja proizvodnih instalacija da prioritet istovremenoj proizvodnji toplote i energije.	**Član 39** U članu 112 stav 1 tačka 27 mijenja se i glasi: "27) polazeći od stanja i stepena iskorišćenosti sistema, utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema i dostavi Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. juna godine koja prethodi prvoj godini regulatornog perioda, usklađen sa: - Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, uzimajući u obzir projekte izgradnje objekata za proizvodnju električne energije, a naročito projekte korišćenja energije iz obnovljivih izvora, - planom razvoja susjednih prenosnih sistema, uzimajući u obzir projekte od zajedničkog interesa za Zajednicu, - potrebama razvoja distributivnog sistema,". U tački 28 uvodna rečenica mijenja se i glasi: „28) prema potrebama korisnika sistema u skladu sa prostorno-planskim dokumentima utvrdi investicioni plan za period koji odgovara dužini regulatornog perioda i dostavi Agenciji na davanje saglasnosti zajedno sa planom iz tačke 27 ovog stava, koji sadrži:". U stavu 6 riječi: „plana iz stava 1 tačka 28 ovog člana" zamjenjuju se riječima: „planova iz stava 1 tač. 27 i 28 ovog člana". Poslije stava 6 dodaje se novi stav koji glasi: „(7) Ako se plan iz stava 1 tač. 27 i 28 ovog člana ažurira u toku regulatornog perioda, operator prenosnog	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno i članom 112 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

	sistema dostavlja Agenciji ažurirani plan na davanje saglasnosti u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 13 ovog zakona, najkasnije do 1. septembra godine koja prethodi prvoj godini perioda na koji se ažuriranje odnosi.“			
4. Zemlja članica može, zbog bezbjednosti snabdijevanja, narediti da se prioritet da angažovanju proizvodnih instalacija koje koriste domaće primarne izvore energije do mjere koja u kalendarskoj godini ne prelazi 15% od ukupne primarne energije potrebne za proizvodnju elektricne enegije potrošene u toj zemlji članici.	**Član 40** U članu 114 stav 2 tačka 15 mijenja se i glasi: „15) način i postupak priključenja korisnika na prenosni sistem koji uključuje nediskriminatorne postupke za priključenje na sistem za različite vrste korisnika;“.	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno i članom 17 i 114 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
5. Regulatorna tijela, ako su zemlje članice tako predvidjele, ili zemlje članice zahtijevaju od operatora prenosnog sistema da zadovolji minimalne standarde održavanja i razvoja prenosnog sistema, uključujući i kapacitete za interkonekciju.	**Član 39** U članu 112 stav 1 tačka 27 mijenja se i glasi: “27) polazeći od stanja i stepena iskorišćenosti sistema, utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema i dostavi Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. juna godine koja prethodi prvoj godini regulatornog perioda, usklađen sa: - Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, uzimajući u obzir projekte izgradnje objekata za proizvodnju električne energije, a naročito projekte korišćenja energije iz obnovljivih izvora, - planom razvoja susjednih prenosnih sistema, uzimajući u obzir projekte od zajedničkog interesa za Zajednicu, - potrebama razvoja distributivnog sistema,”. U tački 28 uvodna rečenica mijenja se i glasi: „28) prema potrebama korisnika sistema u skladu sa prostorno-planskim dokumentima utvrdi investicioni plan za period koji odgovara dužini regulatornog perioda i dostavi Agenciji na davanje saglasnosti zajedno sa planom iz tačke 27 ovog stava, koji sadrži:“. U stavu 6 riječi: „plana iz stava 1 tačka 28 ovog člana“ zamjenjuju se riječima: „planova iz stava 1 tač. 27 i 28 ovog člana“. Poslije stava 6 dodaje se novi stav koji glasi:	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno i članom 112 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

	„(7) Ako se plan iz stava 1 tač. 27 i 28 ovog člana ažurira u toku regulatornog perioda, operator prenosnog sistema dostavlja Agenciji ažurirani plan na davanje saglasnosti u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 13 ovog zakona, najkasnije do 1. septembra godine koja prethodi prvoj godini perioda na koji se ažuriranje odnosi.“			
6. Operatori prenosnog sistema, kad god objavljuju tu funkciju, nabavljaju energiju koju koriste za pokrivanje energetskih gubitaka kao i rezerve kapaciteta u svom sistemu u skladu sa transparentnim, nediskriminirajućim i tržišno zasnovanim procedurama.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 111 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
7. Pravila koja operatori prenosnog sistema usvajaju za balanisiranja elektroenergetskog sistema su objektivna, transparentna i nediskriminirajuća, uključujući i pravila za zaračunavanje naknada za energetsku neravnotežu koje plaćaju korisnici njegovog sistema. Rokovi i uslovi, uključujući pravila i tarife, za pružanja takvih usluga od strane operatora prenosnih sistema određuju se u skladu sa metodologijom kompatibilnom sa članom 37(6) na nediskriminirajući i na način koji odražava troškove, i javno se objavljuju.	**Član 15** U članu 43 stav 1 tačka 1 alineja 2 poslije riječi „TPG“ dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem “. U uvodnoj rečenici stava 6 poslije riječi “propisuje” dodaju se riječi: “opšti i pojedinačni”. Poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi: „3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana.“ U tački 4 poslije riječi “propisanog” dodaje se riječ “pojedinačnog”. **Metodologije i pravila** **Član 43** (1) Agencija utvrđuje metodologije za: 1) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda operatora sistema i cijena, rokova i uslova za: - korišćenje prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa; - korišćenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG **koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem;** 2) utvrđivanje cijena, rokova i uslova za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja prenosnih	Potpuno usklađeno		

	sistema električne energije i prenosnih sistema gasa; 3) utvrđivanje cijena za korišćenje prenosnog ili distributivnog sistema, koje plaćaju korisnici direktnog voda kada je vod priključen na prenosni ili distributivni sistem; 4) utvrđivanje cijena koje primjenjuje snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca; 5) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije i gasa; 6) utvrđivanje načina obezbjeđivanja sredstava za rad Agencije. (2) Metodologijama iz stava 1 ovog člana Agencija osigurava da operatori prenosnog i distributivnog sistema budu adekvatno kratkoročno i dugoročno motivisani za povećanje efikasnosti, integraciju tržišta i obezbeđenje sigurnosti snabdijevanja. (3) Agencija u postupku odlučivanja po zahtjevu energetskih subjekata utvrđuje regulatorno dozvoljeni prihod, cijene ili naknade za: 1) korišćenje prenosnog i distributivnog sistema, posebno za električnu energiju i gas; 2) skladištenje gasa i korišćenja postrojenja za TPG; 3) pomoćne usluge i balansiranje prenosnog sistema električne energije i gasa; 4) rad operatora tržišta. (4) Agencija donosi pravila: 1) za rješavanje sporova putem arbitraže; 2) za korekcije cijena na inicijativu energetskog subjekta, odnosno samoinicijativno; 3) o licencama za obavljanje energetskih djelatnosti; 4) o sertifikatima operatora sistema; 5) za funkcionisanje snabdjevača posljednjeg izbora i ugroženih kupaca; 6) o uslovima za izdavanje odobrenja na osnovu kojih proizvođači i snabdjevači električne energije			

	i subjekti za gas mogu snabdijevati krajnje kupce preko direktnog voda; 7) o uslovima i postupku promjene snabdjevača krajnjih kupaca električne energije i gasa; 8) za poravnanje razlike između opravdanih i ostvarenih prihoda i utvrđenih troškova između licenciranih operatora distributivnog sistema; 9) za razdvajanje računa, upravljanja i informacija, radi izbjegavanja unakrsnih subvencija između djelatnosti u oblasti gasa; 10) čuvanja povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija koje koriste operatori sistema; 11) za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije; 12) o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom; 13) za izradu i praćenje realizacije desetogodišnjih razvojnih planova prenosnog, odnosno distributivnog sistema električne energije. (5) Pravilima iz stava 4 tačka 11 ovog člana utvrđuju se dodatni uslovi za sticanje statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanje operatora zatvorenog distributivnog sistema, dokazi koji se dostavljaju uz zahtjev, sadržaj rješenja o utvrđivanju statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanju operatora zatvorenog distributivnog sistema, način kontrole ispunjavanja uslova propisanih zakonom, način razmjene informacija sa energetskim subjektom, uslovi i postupak za oduzimanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, kao i način plaćanja naknada i sadržaj registra zatvorenih distributivnih sistema. (6) Pravilima iz stava 4 tačka 12 ovog člana bliže se propisuje **opšti i pojedinačni** minimum kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom koji se zasniva na sljedećim kriterijumima: 1) kvalitetu usluga, posebno u odnosu na vrijeme potrebno operatorima prenosnih i distributivnih			

	sistema električne energije i gasa za obavljanje priključenja i popravki; 2) neprekidnosti napajanja; 3) kvalitetu napona električne energije; 4) finansijskoj kompenzaciji koju su energetski subjekti dužni da plate zbog neispunjavanja propisanog **pojedinačnog** minimuma kvaliteta snabdijevanja. (7) Pravilima iz stava 4 tačka 13 ovog člana utvrđuju se: 1) mjere kojima se obezbjeđuje sposobnost sistema da zadovolji potrebe za prenosom, odnosno distribucijom električne energije i sigurnost u snabdijevanju; 2) način i postupak odobravanja razvojnih planova, postupak sprovođenja javne rasprave; **3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana.** (8) Agencija utvrđuje: 1) opšte uslove za snabdijevanje električnom energijom i gasom; 2) početak i trajanje regulatornog perioda, odnosno jednogodišnjeg ili višegodišnjeg perioda u toku kojeg se elementi regulatorno dozvoljenog prihoda primjenjuju u iznosima koje utvrđuje Agencija u skladu sa ovim zakonom; 3) sadržaj izvještaja iz člana 108 stav 1 tačka 1 ovog zakona; 4) sadržaj obrasca na kojem se kupcu pružaju podaci o njegovoj potrošnji, uključujući i podatke o profilu potrošnje; 5) regulatorni kontni plan, sadržaj i obrazac izvještaja koji se dostavljaju Agenciji; 6) usklađenost cijena koje je utvrdio snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca sa metodologijom iz člana 62 stav 3 ovog zakona. **Član 16**			

	U članu 44 stav 1 tačka 2 poslije riječi „TPG“ dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem “. **Odobravanje metodologija i pravila** **Član 44** (1) Agencija odobrava metodologije za: 1) utvrđivanje naknada za priključenje na prenosne i distributivne sisteme električne energije i gasa; 2) utvrđivanje naknada za priključenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za **TPG koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem;** 3) obračunavanje i naplatu neovlašćeno preuzete električne energije. (2) Agencija odobrava tržišna pravila za tržište električne energije, odnosno za tržište gasa, kao i pravila za: 1) funkcionisanje prenosnog sistema električne energije i gasa; 2) funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i gasa; 3) mjerenje u distributivnim sistemima električne energije i gasa; 4) balansiranje prenosnog sistema gasa; 5) poslovanje i funkcionisanje sistema za skladištenje gasa; 6) poslovanje i funkcionisanje postrojenja za TPG; 7) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos električne energije zasnovanih na tržišnim principima; 8) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos gasa zasnovanih na tržišnim principima; 9) dodjeljivanje prekograničnih kapaciteta za prenos električne energije u skladu sa usaglašenim pravilima na nivou regiona; 10) utvrđivanje i sprječavanje neovlašćenog korišćenja električne energije od strane operatora distributivnog sistema;			

	11) rad balansnog tržišta električne energije. **Član 50** U članu 130 stav 2 tačka 6 briše se. U tački 7 riječi: „obavljanje i" briše se. Dosadašnje tač. 7 do 12 postaju tač. 6 do 11. **Pravila za funkcionisanje tržišta** **Član 130** (1) Način organizovanja i funkcionisanja tržišta električne energije uređuje se tržišnim pravilima i pravilima za rad balansnog tržišta. (2) Tržišnim pravilima naročito se utvrđuju: 1) postupci, principi i standardi za organizovanje i funkcionisanje tržišta električne energije u skladu sa primijenjenim modelom tržišta; 2) princip ekonomskog prvenstva, sa izuzetkom povlašćenih proizvođača, u skladu sa ovim zakonom; 3) način identifikacije i registracije učesnika na tržištu električne energije i operatora, način ostvarivanja prava učesnika na tržištu, principi i postupci određivanja i sprovođenja balansne odgovornosti; 4) obaveze učesnika na tržištu, uključujući obaveze po osnovu balansne odgovornosti; 5) vrste ugovora koji se zaključuju na tržištu i ugovora u vezi sa funkcionisanjem tržišta i formularni ugovori iz člana 129 stav 1 tačka 8 ovog zakona; 6) standardi i postupci za evidentiranje transakcija na tržištu električne energije; 7) standardi i postupci za izradu, održavanje i ažuriranje baze podataka za potrebe tržišta električne energije; 8) standardi i postupci za prijavu, izradu, provjeru i promjenu dnevnih voznih redova;			

	9) način objavljivanja podataka potrebnih za funkcionisanje tržišta, osim komercijalno osjetljivih informacija; 10) način i postupak obračuna količinskih odstupanja za konačno poravnanje nosilaca balansne odgovornosti balansnih grupa, odnosno balansno odgovornih subjekata i njihovo finansijsko poravnanje na tržištu električne energije; 11) oblik i sadržaj bankarske garancije i drugog sredstva obezbjeđenja plaćanja iz člana 125 stav 4 i člana 129 stav 2 ovog zakona.			
Član 16 **Povjerljivost za operatore prenosnog sistema i vlasnika prenosnog sistema** 1. Ne dovodeći u pitanje član 30 kao ni druge zakonske obaveze otkrivanja informacija, svaki operator prenosnog sistema i svaki vlasnik prenosnog sistema drži u tajnosti komercijalno osjetljive informacije do kojih je došao u toku obavljanja svojih poslova i sprečava da se informacije o njegovim vlastitim aktivnostima, koje potencijalno mogu predstavljati prednost, otkrivaju na diskriminatoran način. Posebno, ne objelodanjuje komercijalno osjetljive informacije preostalim djelovima preduzeća sem ako to nije potrebno za sprovođenje poslovne transakcije. Da bi se osigurala puno poštovanje pravila o razvajanju informacija, zemlje članice osiguravaju da vlasnik prenosnog sistema i preostali dio preduzeća ne koriste zajedeničke službe, kao što su zajedničke pravne službe, osim čisto administrativnih ili IT funckija 2. U kontekstu kupovine ili prodaje električne energije od strane odnosnog preduzeća, operatori prenosnog sistema neće zloupotrijebiti komercijalno osjetljive informacije	**Član 15** U članu 43 stav 1 tačka 1 alineja 2 poslije riječi „TPG“ dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem “. U uvodnoj rečenici stava 6 poslije riječi “propisuje” dodaju se riječi: “opšti i pojedinačni”. Poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi: „3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana.“ U tački 4 poslije riječi “propisanog” dodaje se riječ “pojedinačnog”. **Metodologije i pravila** **Član 43** (1) Agencija utvrđuje metodologije za: 1) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda operatora sistema i cijena, rokova i uslova za: - korišćenje prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa; - korišćenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG **koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem;**	Potpuno usklađeno		

dobijene od trećih strana u kontekstu osiguranja pristupa sistemu ili pregovora o pristupu sistemu.	2) utvrđivanje cijena, rokova i uslova za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja prenosnih sistema električne energije i prenosnih sistema gasa; 3) utvrđivanje cijena za korišćenje prenosnog ili distributivnog sistema, koje plaćaju korisnici direktnog voda kada je vod priključen na prenosni ili distributivni sistem; 4) utvrđivanje cijena koje primjenjuje snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca; 5) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije i gasa; 6) utvrđivanje načina obezbjeđivanja sredstava za rad Agencije. (2) Metodologijama iz stava 1 ovog člana Agencija osigurava da operatori prenosnog i distributivnog sistema budu adekvatno kratkoročno i dugoročno motivisani za povećanje efikasnosti, integraciju tržišta i obezbeđenje sigurnosti snabdijevanja. (3) Agencija u postupku odlučivanja po zahtjevu energetskih subjekata utvrđuje regulatorno dozvoljeni prihod, cijene ili naknade za: 1) korišćenje prenosnog i distributivnog sistema, posebno za električnu energiju i gas; 2) skladištenje gasa i korišćenja postrojenja za TPG; 3) pomoćne usluge i balansiranje prenosnog sistema električne energije i gasa; 4) rad operatora tržišta. (4) Agencija donosi pravila: 1) za rješavanje sporova putem arbitraže; 2) za korekcije cijena na inicijativu energetskog subjekta, odnosno samoinicijativno; 3) o licencama za obavljanje energetskih djelatnosti; 4) o sertifikatima operatora sistema; 5) za funkcionisanje snabdjevača posljednjeg izbora i ugroženih kupaca;			

	6) o uslovima za izdavanje odobrenja na osnovu kojih proizvođači i snabdjevači električne energije i subjekti za gas mogu snabdijevati krajnje kupce preko direktnog voda; 7) o uslovima i postupku promjene snabdjevača krajnjih kupaca električne energije i gasa; 8) za poravnanje razlike između opravdanih i ostvarenih prihoda i utvrđenih troškova između licenciranih operatora distributivnog sistema; 9) za razdvajanje računa, upravljanja i informacija, radi izbjegavanja unakrsnih subvencija između djelatnosti u oblasti gasa; 10) čuvanja povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija koje koriste operatori sistema; 11) za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije; 12) o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom; 13) za izradu i praćenje realizacije desetogodišnjih razvojnih planova prenosnog, odnosno distributivnog sistema električne energije. (5) Pravilima iz stava 4 tačka 11 ovog člana utvrđuju se dodatni uslovi za sticanje statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanje operatora zatvorenog distributivnog sistema, dokazi koji se dostavljaju uz zahtjev, sadržaj rješenja o utvrđivanju statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanju operatora zatvorenog distributivnog sistema, način kontrole ispunjavanja uslova propisanih zakonom, način razmjene informacija sa energetskim subjektom, uslovi i postupak za oduzimanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, kao i način plaćanja naknada i sadržaj registra zatvorenih distributivnih sistema. (6) Pravilima iz stava 4 tačka 12 ovog člana bliže se propisuje **opšti** i **pojedinačni** minimum kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom koji se zasniva na sljedećim kriterijumima:			

	1) kvalitetu usluga, posebno u odnosu na vrijeme potrebno operatorima prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa za obavljanje priključenja i popravki; 2) neprekidnosti napajanja; 3) kvalitetu napona električne energije; 4) finansijskoj kompenzaciji koju su energetski subjekti dužni da plate zbog neispunjavanja propisanog **pojedinačnog** minimuma kvaliteta snabdijevanja. (7) Pravilima iz stava 4 tačka 13 ovog člana utvrđuju se: 1) mjere kojima se obezbjeđuje sposobnost sistema da zadovolji potrebe za prenosom, odnosno distribucijom električne energije i sigurnost u snabdijevanju; 2) način i postupak odobravanja razvojnih planova, postupak sprovođenja javne rasprave; **3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana.** (8) Agencija utvrđuje: 1) opšte uslove za snabdijevanje električnom energijom i gasom; 2) početak i trajanje regulatornog perioda, odnosno jednogodišnjeg ili višegodišnjeg perioda u toku kojeg se elementi regulatorno dozvoljenog prihoda primjenjuju u iznosima koje utvrđuje Agencija u skladu sa ovim zakonom; 3) sadržaj izvještaja iz člana 108 stav 1 tačka 1 ovog zakona; 4) sadržaj obrasca na kojem se kupcu pružaju podaci o njegovoj potrošnji, uključujući i podatke o profilu potrošnje; 5) regulatorni kontni plan, sadržaj i obrazac izvještaja koji se dostavljaju Agenciji; 6) usklađenost cijena koje je utvrdio snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca sa metodologijom iz člana 62 stav 3 ovog zakona.			

	Član 31 U članu 93 poslije riječi: „operator tržišta električne energije i gasa", dodaju se riječi: „berza električne energije".			
	Zaštita poslovne tajne i drugih komercijalno povjerljivih informacija **Član 93** Agencija, proizvođač električne energije, operator prenosnog, odnosno distributivnog sistema električne energije i gasa, zatvorenog distributivnog sistema električne energije, operator tržišta električne energije i gasa, **berza električne energije**, operator sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG i operator kombinovanog sistema dužni su da obezbijede čuvanje poslovne tajne i drugih komercijalno povjerljivih informacija i podataka, čijim objavljivanjem ili saopštavanjem bi se mogla stvoriti neopravdana komercijalna prednost na tržištu ili nanijeti šteta energetskim subjektima, korisnicima i potrošačima, pravnim ili fizičkim licima, u skladu sa zakonom.			
3. Informacije potrebne za efikasnu konkurenciju i efikasno funkcionisanje tržišta se javno objavljuju. Ta obaveza se sprovodi bez dovođenja u pitanje povjerljivosti komercijalno osjetljviih informacija.	**Član 40** U članu 114 stav 2 tačka 15 mijenja se i glasi: „15) način i postupak priključenja korisnika na prenosni sistem koji uključuje nediskriminatorne postupke za priključenje na sistem za različite vrste korisnika;". **Pravila za funkcionisanje prenosnog sistema električne energije** **Član 114** (1) Rad prenosnog sistema električne energije uređuje se pravilima za funkcionisanje prenosnog sistema koja utvrđuje operator prenosnog sistema električne energije. (2) Pravilima iz stava 1 ovog člana propisuju se:	Potpuno usklađeno		

	1) tehnički i drugi uslovi za priključenje korisnika na prenosni sistem koji uključuju minimalnu snagu ili kapacitet; 2) tehnički i drugi uslovi za sigurno funkcionisanje elektroenergetskog sistema radi snabdijevanja potrošača električnom energijom propisanog kvaliteta; 3) opšti uslovi za korišćenje prenosnog sistema; 4) pravila o pristupu prenosnom sistemu; 5) pravila za balansiranje sistema; 6) kriterijumi i način obezbjeđivanja pomoćnih usluga; 7) način rada u vanrednim situacijama; 8) tehnički i drugi uslovi za povezivanje i funkcionisanje prenosnog sistema u interkonekciji; 9) način planiranja razvoja prenosnog sistema; 10) formularni ugovori iz člana 112 stav 1 tačka 7 ovog zakona; 11) funkcionalni zahtjevi i klasa tačnosti mjernih uređaja, kao i način mjerenja električne energije; 12) način objavljivanja podataka potrebnih za funkcionisanje tržišta i davanje podataka operatorima sistema, u skladu sa zakonom; 13) način davanja prioriteta korišćenju domaćih izvora primarne energije za proizvodnju električne energije u skladu sa članom 17 stav 4 ovog zakona; 14) način davanja prioriteta u pristupu i preuzimanju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije; **15) način i postupak priključenja korisnika na prenosni sistem koji uključuje nediskriminatorne postupke za priključenje na sistem za različite vrste korisnika.** (3) Operator prenosnog sistema električne energije u postupku utvrđivanja pravila iz stava 1 ovog člana obezbjeđuje odgovarajuće učešće zainteresovanih lica u oblasti električne energije i pravila dostavlja			

	Agenciji na odobravanje u skladu sa članom 44 stav 2 tačka 1 ovog zakona. (4) Pravila iz stava 1 ovog člana objavljuju se u "Službenom listu Crne Gore" i na internet stranici operatora prenosnog sistema električne energije. (5) Korisnici prenosnog sistema dužni su da postupaju u skladu sa opštim uslovima za korišćenje prenosnog sistema iz stava 2 tačka 3 ovog člana.			
POGLAVLJE V **NEZAVISNI OPERATOR PRENOSA** *Član 17- 21*	Nema odgovarujuće odredbe	Neprimjenljivo	Model NOP kakav tretira direktiva u poglavlju V nije preuzet u sistemu CG	
Član 22 **Razvoj mreže i ovlašćenja za donošenje investicionih odluka** 1. Operatori prenosnog sistema svake godine podnose regulatornom tijelu desetogodišnji plan razvoja mreže zasnovan na postojećoj i predviđenoj ponudi i tražnji, nakon konsultacije svih relevantnih akterima. Ovaj desetogodišnji plan razvoja mreže sadrži efikasne mjere za garantovanje adekvatnosti sistema i sigurnosti u snabdijevanju. 2. Desetogodišnji plan razvoja mreže naročito: a) ukazuje učesnicima na tržištu na glavnu prenosnu infrastrukturu koju treba izgraditi ili poboljšati u narednih deset godina; b) sadrži sve investicije o kojima je već donijeta odluka i naznaku novih investicija koje treba izvršiti u naredne tri godine;	Član 39 U članu 112 stav 1 tačka 27 mijenja se i glasi: "27) polazeći od stanja i stepena iskorišćenosti sistema, utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema i dostavi Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. juna godine koja prethodi prvoj godini regulatornog perioda, usklađen sa: - Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, uzimajući u obzir projekte izgradnje objekata za proizvodnju električne energije, a naročito projekte korišćenja energije iz obnovljivih izvora, - planom razvoja susjednih prenosnih sistema, uzimajući u obzir projekte od zajedničkog interesa za Zajednicu, - potrebama razvoja distributivnog sistema". U tački 28 uvodna rečenica mijenja se i glasi: „28) prema potrebama korisnika sistema u skladu sa prostorno-planskim dokumentima utvrdi investicioni plan za period koji odgovara dužini regulatornog perioda i dostavi Agenciji na davanje saglasnosti zajedno sa planom iz tačke 27 ovog stava, koji sadrži:".	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 46, 47 i 170 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

c) obezbjeđuje vremenski okvir za sve investicione projekte. 3. Prilikom izrade desetogodišnjeg plana razvoja mreže, operator prenosnog sistema realno pretpostavlja razvoj proizvodnje, snabdijevanja, potrošnje i razmjene sa drugim zemljama, uzimajući u obzir investicione planove za regionalne i mreže širom Zajednice. 4. Regulatorno tijelo konsultuje sve aktuelne i potencijalne korisnike u pogledu desetogodišnjeg plana razvoja mreže na otvoren i transparentan način. Lica ili preduzeća koja tvrde da su potencijalni korisnici sistema treba to da potvrde. Regulatorno tijelo objavljuje rezultat procesa konsultacije, posebno moguće potrebe za investicijama. 5. Regulatorno tijelo provjerava da li desetogodišnji plan razvoja mreže pokriva sve investicione potrebe identifikovane u toku procesa konsultacije i da li je on konsistentan sa neobavezujućim desetogodišnjim planom razvoja mreže širom Zajednice na koji upućuje član 8(3) Regulacije EZ br. 714/2009. Ukoliko postoji sumnja u pogledu konsistentnosti sa planom razvoja mreže širom Zajednice, regulatorno tijelo konsultuje Agenciju. Regulatorno tijelo može da zahtijeva od operatora prenosnog sistema da izmijeni svoj desetogodišnji plan razvoja mreže. 6. Regulatorno tijelo nadgleda i procjenjuje implementaciju desetogodišnjeg plana razvoja mreže. 7. U slučajevima kada operator prenosnog sistema, osim ako postoje važni razlozi koji su van njegove kontrole, ne sprovede investiciju koja je trebala biti izvršena u sledeće tri godine u skladu sa desetogodišnjim planom razvoja mreže, zemlje članice osiguravaju da regulatorno tijelo preduzme najmanje jednu od sljedećih mjera za osiguranje izvršenja date investicije, ako je ta investicija još uvijek	U stavu 6 riječi: „plana iz stava 1 tačka 28 ovog člana“ zamjenjuju se riječima: „planova iz stava 1 tač. 27 i 28 ovog člana“. Poslije stava 6 dodaje se novi stav koji glasi: „(7) Ako se plan iz stava 1 tač. 27 i 28 ovog člana ažurira u toku regulatornog perioda, operator prenosnog sistema dostavlja Agenciji ažurirani plan na davanje saglasnosti u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 13 ovog zakona, najkasnije do 1. septembra godine koja prethodi prvoj godini perioda na koji se ažuriranje odnosi.“			

relevantna na osnovu najskorijeg desetogodišnjeg plana razvoja mreže: a)da se od operatora prenosnog sistema traži da sprovede investicije u pitanju				
b)da se organizuje tenderska procedura otvorena za svakog investitora za date investicije; ili c)da se operator prenosnog sistema obaveže da prihvati povećanje kapitala za finansiranje potrebnih investicija i omogući nezavisnom investitoru da učestvuje u kapitalu. Ako regulatorno tijelo iskoristi svoja ovlašćenja data u tački (b) prvog podparagrafa, ono može da obaveže operatora prenosnog sistema da se složi sa jednim ili više od sljedećeg: a)finansiranje od strane treće strane; b)izgradnja od strane treće strane; c)vlastita izgradnja nove imovine; d)vlastito poslovanje nove imovine. Operator prenosnog sistema obezbjeđuje investitorima sve informacije potrebne za realizaciju investicija, priključenje nove imovine na prenosnu mrežu, i generalno čini sve da olakša implementaciju investicionog projekta. Regulatorno tijelo odobrava relevantne finansijske aranžmane. 8. Ako regulatorno tijelo koristi svoje ovlašćenje iz prvog podparagrafa paragrafa 7, relevantne tarifne regulacije pokrivaju troškove odnosnih investicija.				

Član 23 **Ovlašćnja za donošenje odluka vezanih za priključenje nove elektrane na prenosni sistem** 1. Operator prenosnog sistema utvrđuje i objavljuje transparentne i efikasne procedure za nediskriminatorno priključenje novih elektrana na prenosni sistem. Ove procedure odobravaju nacionalna regulatorna tijela. 2. Operator prenosnog sistema nema pravo da odbije priključenje nove elektrane na osnovu mogućih budućih ograničenja u raspoloživim mrežnim kapacitetima, kao što je zagušenje u udaljenim djelovima prenosnog sistema. Operator prenosnog sistema obezbjeđuje potrebne informacije. 3. Operator prenosnog sistema nema pravo da odbije novo mjesto priključenja zbog dodatnih troškova povezanih sa potrebnim povećanjem kapaciteta elemenata sistema u blizini mjesta priključenja.	Član 40 U članu 114 stav 2 tačka 15 mijenja se i glasi: „15) način i postupak priključenja korisnika na prenosni sistem koji uključuje nediskriminatorne postupke za priključenje na sistem za različite vrste korisnika;". Pravila za funkcionisanje prenosnog sistema električne energije **Član 114** (1) Rad prenosnog sistema električne energije uređuje se pravilima za funkcionisanje prenosnog sistema koja utvrđuje operator prenosnog sistema električne energije. (2) Pravilima iz stava 1 ovog člana propisuju se: 1) tehnički i drugi uslovi za priključenje korisnika na prenosni sistem koji uključuju minimalnu snagu ili kapacitet; 2) tehnički i drugi uslovi za sigurno funkcionisanje elektroenergetskog sistema radi snabdijevanja potrošača električnom energijom propisanog kvaliteta; 3) opšti uslovi za korišćenje prenosnog sistema; 4) pravila o pristupu prenosnom sistemu; 5) pravila za balansiranje sistema; 6) kriterijumi i način obezbjeđivanja pomoćnih usluga; 7) način rada u vanrednim situacijama; 8) tehnički i drugi uslovi za povezivanje i funkcionisanje prenosnog sistema u interkonekciji; 9) način planiranja razvoja prenosnog sistema; 10) formularni ugovori iz člana 112 stav 1 tačka 7 ovog zakona; 11) funkcionalni zahtjevi i klasa tačnosti mjernih uređaja, kao i način mjerenja električne energije; 12) način objavljivanja podataka potrebnih za funkcionisanje tržišta i davanje podataka operatorima sistema, u skladu sa zakonom;	Potpuno usklađeno		

	13) način davanja prioriteta korišćenju domaćih izvora primarne energije za proizvodnju električne energije u skladu sa članom 17 stav 4 ovog zakona; 14) način davanja prioriteta u pristupu i preuzimanju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije; **15) način i postupak priključenja korisnika na prenosni sistem koji uključuje nediskriminatorne postupke za priključenje na sistem za različite vrste korisnika.** (3) Operator prenosnog sistema električne energije u postupku utvrđivanja pravila iz stava 1 ovog člana obezbjeđuje odgovarajuće učešće zainteresovanih lica u oblasti električne energije i pravila dostavlja Agenciji na odobravanje u skladu sa članom 44 stav 2 tačka 1 ovog zakona. (4) Pravila iz stava 1 ovog člana objavljuju se u "Službenom listu Crne Gore" i na internet stranici operatora prenosnog sistema električne energije. (5) Korisnici prenosnog sistema dužni su da postupaju u skladu sa opštim uslovima za korišćenje prenosnog sistema iz stava 2 tačka 3 ovog člana. **Član 58** Čl. 175 do 180 mijenjaju se i glase: Zahtjev za priključenje **Član 175** (1) Priključenje objekta na prenosni ili distributivni sistem električne energije ili gasa pokreće vlasnik objekta ili investitor dostavljanjem zahtjeva za priključenje operatoru prenosnog ili distributivnog sistema električne energije ili gasa. (2)Priključenje objekta na prenosni ili distributivni sistem			

	električne energije ili gasa vrši se u skladu sa pravilima iz čl. 114, 122, 143 i 146 ovog zakona, na osnovu ugovora o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju koji zaključuju podnosilac zahtjeva za priključenje i nadležni operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije ili gasa. (3) Operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije ili gasa dužan je da zaključi ugovor iz stava 2 ovog člana i obezbijedi prioritet u priključenju energetskih objekata za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, ako ne postoje tehnička ograničenja u prenosnom ili distributivnom sistemu i ako uređaji i instalacije objekta koji se priključuje ispunjavaju uslove utvrđene zakonom i tehničkim propisima. (4) Operator prenosnog sistema električne energije ili gasa nema pravo da odbije priključenje novog objekta za proizvodnju električne energije, sistema za skladištenje, postrojenja za TPG ili regasifikaciju, kao i velikog industrijskog kupca, po osnovu budućih ograničenja raspoloživih kapaciteta sistema ili po osnovu mogućih dodatnih troškova koji se odnose na neophodno povećanje kapaciteta sistema. (5) Operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije ili gasa dužan je da podnosioca zahtjeva upozna sa načinom i postupkom zaključivanja ugovora iz stava 2 ovog člana i njegovim sadržajem.			
POGLAVLJE VI **OPERATOR DISTRIBUTIVNOG SISTEMA** *Član 24* **Imenovanje operatora distributivnog sistema**	**Član 25** U članu 65 stav 3 tačka 3 poslije riječi: "ugovoru sa" dodaju se riječi: "fizičkim licem sa položenim odgovarajućim stručnim ispitom ili". **Izdavanje licenci** **Član 65** (1) Energetske djelatnosti iz člana 3 ovog zakona mogu se obavljati samo na osnovu licence, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.		Potpuno usklađeno članom 115 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

Zemlje članice imenuju, ili zahtijevaju od preduzeća koja posjeduju ili su odgovorna za distributivne sisteme, da imunuju jednog ili više operatora distributivnog sistema na vremenski period koji odrede zemlje članice uzimajući u obzir efikasnost i ekonomsku ravnotežu. Zemlje članice obezbjedjuju da operatori distributivnog sistema djeluju u skladu sa clanovima 25, 26 i 27.	(2) Ispunjenost uslova za izdavanje licenci određenih ovim zakonom utvrđuje Agencija. (3) Agencija izdaje licencu na zahtjev privrednog društva, pravnog ili fizičkog lica, odnosno preduzetnika: 1) koji je registrovan u Centralnom registru privrednih subjekata za obavljanje energetske djelatnosti za koju se izdaje licenca; 2) koji posjeduje ili upravlja energetskim objektima, transportnim sredstvima i drugim uređajima, instalacijama ili postrojenjima neophodnim za obavljanje energetske djelatnosti, koji ispunjavaju uslove i zahtjeve utvrđene tehničkim propisima, propisima o energetskoj efikasnosti, propisima o zaštiti od požara i eksplozija, kao i propisima o zaštiti životne sredine; 3) koji dostavi dokaz da ima zaposlena lica sa položenim odgovarajućim stručnim ispitom, odnosno dokaz o zaključenom **ugovoru sa fizičkim licem sa položenim odgovarajućim stručnim ispitom** ili sa pravnim licem koje ima zaposlene sa položenim odgovarajućim stručnim ispitom za obavljanje poslova tehničkog rukovođenja, održavanja, eksploatacije i rukovanja energetskim objektima; 4) koji slobodno raspolaže finansijskim sredstvima na svom računu; 5) kojem u poslednje tri godine nije oduzeta licenca za obavljanje energetske djelatnosti za koju je podnio zahtjev; 6) čiji članovi organa upravljanja nijesu bili pravosnažno osuđeni za krivična djela koja ih čine nepodobnim za vršenje funkcija. (4) Uz zahtjev za izdavanje licence prilažu se dokazi o ispunjenosti uslova iz stava 3 ovog člana. (5) Izuzetno od stava 3 ovog člana, licenca za obavljanje djelatnosti snabdijevanja električnom energijom ili gasom može se izdati snabdjevaču koji ima sjedište u državi članici Evropske unije ili članici Energetske	Potpuno usklađeno		

	zajednice na osnovu odgovarajućeg odobrenja za obavljanje djelatnosti snabdijevanja izdatog od nadležnog organa, odnosno organizacije države u kojoj je registrovan. (6) Licenca izdata za obavljanje djelatnosti distribucije električne energije ili gasa, operatora za skladištenje gasa i postrojenje za TPG istovremeno predstavlja akt o imenovanju operatora distributivnog sistema električne energije ili gasa, operatora za skladištenje gasa i postrojenja za TPG.			
Član 25 **Zadaci operatora distributivnog sistema** 1. Operator distributivnog sistema odgovoran je za osiguranje dugoročnu sposobnost sistema da zadovolji razumne potrebe za distribucijom električne energije, poslovanjem, održavanjem i razvojem sigurnog, pouzdanog i efikasnog sistema za distribuciju električne energije po ekonomskim uslovima u svojoj oblasti uz poštovanje životne sredine i energetske efikasnosti.	**Član 41** U članu 116 stav 1 tačka 5 mijenja se i glasi: "5) polazeći od stanja i stepena iskorišćenosti sistema, utvrdi desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema i dostavi Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. juna godine koja prethodi prvoj godini regulatornog perioda, usklađen sa: - Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, uzimajući u obzir projekte budućih elektrana i projekte korišćenja energije iz obnovljivih izvora, - planom razvoja prenosnog sistema, - lokalnim energetskim planovima iz člana 12 stav 2 ovog zakona;". U tački 6 uvodna rečenica mijenja se i glasi: „6) utvrdi investicioni plan za period koji odgovara dužini regulatornog perioda i dostavi Agenciji na davanje saglasnosti zajedno sa planom iz tačke 5 ovog stava, koji sadrži:". U tački 9 alineja 1 briše se. Poslije tačke 17 dodaju se dvije nove tačke koje glase: "17a) utvrdi cijene za pružanje nestandardnih usluga; 17b) cjenovnik za otkup infrastrukture za priključenje;". U stavu 5 riječi: „plana iz stava 1 tačka 6 ovog člana" zamjenjuju se riječima: „planova iz stava 1 tač. 5 i 6 ovog člana". Poslije stava 5 dodaje se novi stav koji glasi:	Potpuno usklađeno		

	„(6) Ako se plan iz stava 1 tač. 5 i 6 ovog člana ažurira u toku regulatornog perioda, operator distributivnog sistema dostavlja Agenciji ažurirani plan na davanje saglasnosti po proceduri propisanoj pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 13 ovog zakona, najkasnije do 1. septembra godine koja prethodi prvoj godini perioda na koji se ažuriranje odnosi." **Prava, obaveze i odgovornosti operatora distributivnog sistema električne energije** **Član 116** (1) Operator distributivnog sistema električne energije dužan je da: 1) obezbijedi dugoročnu sposobnost sistema da ispunjava realne zahtjeve za distribucijom električne energije, odnosno obezbijedi rad, održavanje, unapređenje, i razvija distributivni sistem električne energije u cilju pouzdanosti, sigurnosti i efikasnosti, uz poštovanje uslova zaštite životne sredine; 2) obezbjeđuje pouzdanu i efikasnu distribuciju električne energije; 3) daje prednost preuzimanju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije ili visokoefikasne kogeneracije u mjeri u kojoj se neće ugroziti siguran i pouzdan rad elektroenergetskog sistema; 4) obezbjeđuje korisnicima distributivnog sistema jasne i precizne informacije o uslovima pružanja usluga, a naročito u odnosu na pristup distributivnom sistemu koje obuhvataju tehničke, ugovorene i raspoložive kapacitete; 5) polazeći od stanja i stepena iskorišćenosti sistema, utvrdi desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema i dostavi Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. juna godine koja prethodi prvoj godini regulatornog perioda, usklađen sa:			

	- Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, uzimajući u obzir projekte budućih elektrana i projekte korišćenja energije iz obnovljivih izvora, - planom razvoja prenosnog sistema, - lokalnim energetskim planovima iz člana 12 stav 2 ovog zakona; 6) utvrdi investicioni plan za period koji odgovora dužini regulatornog perioda i dostavi Agenciji na davanje saglasnosti zajedno sa planom iz tačke 5 ovog stava, koji sadži: - investicije za koje je već donijeta odluka, - nove investicije koje treba izvršiti u naredne tri godine za svaku godinu pojedinačno; 7) pri izradi planova iz tač. 5 i 6 ovog stava: - procijeni potencijal za povećanje energetske i ekonomske efikasnosti u objektima distributivnog sistema i specificira ciljeve za povećanje energetske i ekonomske efikasnosti, - utvrdi konkretne mjere i ulaganja za uvođenje ekonomski isplativih poboljšanja energetske efikasnosti distributivnog sistema, uključujući i dinamiku realizacije mjera, - uzme u obzir i upravljanje opterećenjem i međuoperativnost; 8) zaključi ugovore kojima se reguliše: - priključenje na prenosni sistem sa operatorom prenosnog sistema, - korišćenje prenosnog sistema sa operatorom prenosnog sistema, - učestvovanje na tržištu sa operatorom tržišta, - balansna odgovornost sa operatorom sistema i operatorom tržišta,			

	- finansijsko poravnanje balansnog obračuna sa operatorom tržišta; 9) utvrdi i zaključi formularne ugovore kojima se reguliše: - korišćenje distributivnog sistema sa korisnicima sistema, - nabavka električne energije za pokrivanje gubitaka u distribuciji sa ponuđačima na tržištu; 10) mjeri utrošak električne energije kod krajnjih kupaca na području na kojem pruža usluge i održava mjerne sisteme u ispravnom stanju radi obezbjeđivanja tačnog mjerenja potrošnje električne energije; 11) obezbijedi mjerne uređaje i njihovu ugradnju kod krajnjih kupaca o svom trošku; 12) utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknada za priključenje na distributivni sistem električne energije i dostavi Agenciji na odobravanje; 13) odredi naknade za priključenje na distributivni sistem na osnovu metodologije iz člana 44 stav 1 tačka 1 ovog zakona i dostavi ih Agenciji na odobravanje; 14) utvrdi i dostavi Agenciji na odobravanje pravila za sprovođenje postupka otkrivanja, utvrđivanja i sprečavanja neovlašćenog korišćenja električne energije od strane operatora distributivnog sistema; 15) utvrdi i dostavi Agenciji na odobravanje metodologiju kojom se uređuje način obračuna i naplate neovlašćeno preuzete električne energije; 16) utvrdi cijene za pružanje dodatnih usluga održavanja, koje nijesu sadržane u cijeni za korišćenje distributivnog sistema i dostavi Agenciji na odobravanje; 17) utvrdi cijene za pružanje dodatnih usluga održavanja priključaka koji su u svojini kupaca i dostavi ih Agenciji na odobravanje;			

	17a) utvrdi cijene za pružanje nestandardnih usluga; 17b) cjenovnik za otkup infrastrukture za priključenje; 18) utvrđuje postojanje neovlašćenog korišćenja električne energije kod kupaca na osnovu pravila iz tačke 14 ovog stava; 19) primjenjuje mjere za suzbijanje neovlašćenog korišćenja električne energije o čemu godišnje izvještava Agenciju; 20) dostavi sveobuhvatne i neophodne informacije svakom novom proizvođaču energije iz obnovljivih izvora koji se želi priključiti na sistem, uključujući detaljnu procjenu troškova u vezi sa priključenjem, precizan postupak za prijem, obradu i odlučivanje o zahtjevu za priključenje; 21) odobrene metodologije i pravila iz ovog člana, kao i odobrene cijene i naknade, objavi na svojoj internet stranici, najkasnije 15 dana prije početka primjene; 22) organizuje prijem reklamacija i prigovora kupaca i korisnika sistema i obezbijedi nediskriminatorno odlučivanje, u rokovima utvrđenim zakonom; 23) vodi registar prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema zajedno sa pripadajućom dokumentacijom i donesenim odlukama; 24) na zahtjev Agencije podnese izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema; 25) objavi na svojoj internet stranici plan iz tačke 5 ovog stava; 26) utvrdi tipske profile potrošnje kupaca priključenih na distributivni sistem i da svakom kupcu dodijeli odgovarajući profil;			

	27) na svojoj internet stranici blagovremeno objavi uslove za korišćenje distributivnog sistema kao i tipske profile iz tačke 26 ovog stava; 28) kvartalno izvještava Agenciju o: - planiranim isključenjima radi održavanja distributivnog sistema, - zahtjevima korisnika sistema za razvoj distributivnog sistema, - funkcionisanju distributivnog sistema, - zaključenim ugovorima o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u distribuciji; 29) vodi evidenciju podataka neophodnih za utvrđivanje kvaliteta isporučene električne energije koji obuhvataju i podatke o prekidima, vrijednosti napona i druge podatke iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona. (2) Operator distributivnog sistema dužan je da: 1) primjenjuje najbolja iskustva stečena u praksi radi obezbjeđenja sigurnosti snabdijevanja i pouzdanosti rada distributivnog sistema; 2) obezbijedi neprekidan rad prekograničnog voda; 3) u skladu sa tehničkim propisima, održava opremu za povezivanje proizvođača i kupaca koja je smještena na njegovoj oblasti opsluživanja. (3) Pravila iz stava 1 tačka 14 ovog člana naročito sadrže: 1) način i postupak otkrivanja, utvrđivanja i dokazivanja neovlašćenog korišćenja električne energije; 2) plan stalnih, privremenih i dodatnih mjerenja; 3) način obrađivanja prikupljenih podataka; 4) način čuvanja povjerljivosti podataka; 5) unutrašnje mjere u energetskim subjektima za sprečavanje nepravilnosti vezanih za neovlašćeno korišćenje električne energije; 6) način edukacije javnosti;			

	7) druge mjere i radnje potrebne za efikasno sprečavanje neovlašćenog korišćenja električne energije. (4) Operator distributivnog sistema, najkasnije do kraja marta tekuće godine, objavljuje na svojoj internet stranici izvještaj o kvalitetu isporuke električne energije iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona za prethodnu godinu. (5) Operator distributivnog sistema, najkasnije 30 dana, od isteka kvartala, dostavlja Agenciji kvartalni, i najkasnije do 1. marta tekuće, za prethodnu godinu, godišnji izvještaj o realizaciji odobrenih investicionih ulaganja koji sadrži procjenu potrebe ažuriranja planova iz stave 1 tač. 5 i 6 ovog člana prema novim potrebama ili zahtjevima korisnika sistema. (6) Ako se plan iz stava 1 tač. 5 i 6 ovog člana ažurira u toku regulatornog perioda, operator distributivnog sistema dostavlja Agenciji ažurirani plan na davanje saglasnosti po proceduri propisanoj pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 13 ovog zakona, najkasnije do 1. septembra godine koja prethodi prvoj godini perioda na koji se ažuriranje odnosi.			
2. Ni u kom slučaju ne smije vrsiti diskriminaciju između korisnika sistema ili klasa korisnika sistema, posebno ne u korist njemu povezanih preduzeća.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 115 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
3. Operator distributivnog sistema pruža korisnicima sistema informacije koje su im potrebne za efikasan pristup sistemu, uključujući korišćenje sistema. 4. Zemlje članice mogu zahtijevati od operatora distributivnog sistema da, prilikom angažovanja proizvodnih instalacija, da prioritet proizvodnim	**Član 41** U članu 116 stav 1 tačka 5 mijenja se i glasi: "5) polazeći od stanja i stepena iskorišćenosti sistema, utvrdi desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema i dostavi Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. juna godine koja prethodi prvoj godini regulatornog perioda, usklađen sa:	Potpuno usklađeno		

instalacijama koje koriste obnovljive izvore energije ili otpad ili istovremeno proizvode toplotu i energiju.	- Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, uzimajući u obzir projekte budućih elektrana i projekte korišćenja energije iz obnovljivih izvora, - planom razvoja prenosnog sistema, - lokalnim energetskim planovima iz člana 12 stav 2 ovog zakona;".			
	U tački 6 uvodna rečenica mijenja se i glasi: „6) utvrdi investicioni plan za period koji odgovara dužini regulatornog perioda i dostavi Agenciji na davanje saglasnosti zajedno sa planom iz tačke 5 ovog stava, koji sadrži:". U tački 9 alineja 1 briše se. Poslije tačke 17 dodaju se dvije nove tačke koje glase: "17a) utvrdi cijene za pružanje nestandardnih usluga; 17b) cjenovnik za otkup infrastrukture za priključenje;". U stavu 5 riječi: „plana iz stava 1 tačka 6 ovog člana" zamjenjuju se riječima: „planova iz stava 1 tač. 5 i 6 ovog člana". Poslije stava 5 dodaje se novi stav koji glasi: „(6) Ako se plan iz stava 1 tač. 5 i 6 ovog člana ažurira u toku regulatornog perioda, operator distributivnog sistema dostavlja Agenciji ažurirani plan na davanje saglasnosti po proceduri propisanoj pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 13 ovog zakona, najkasnije do 1. septembra godine koja prethodi prvoj godini perioda na koji se ažuriranje odnosi." Prava, obaveze i odgovornosti operatora distributivnog sistema električne energije **Prava, obaveze i odgovornosti operatora distributivnog sistema električne energije** **Član 116** (1) Operator distributivnog sistema električne energije dužan je da: 1) obezbijedi dugoročnu sposobnost sistema da ispunjava realne zahtjeve za distribucijom			

	električne energije, odnosno obezbijedi rad, održavanje, unapređenje, i razvija distributivni sistem električne energije u cilju pouzdanosti, sigurnosti i efikasnosti, uz poštovanje uslova zaštite životne sredine; 2) obezbjeđuje pouzdanu i efikasnu distribuciju električne energije; 3) daje prednost preuzimanju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije ili visokoefikasne kogeneracije u mjeri u kojoj se neće ugroziti siguran i pouzdan rad elektroenergetskog sistema; 4) obezbjeđuje korisnicima distributivnog sistema jasne i precizne informacije o uslovima pružanja usluga, a naročito u odnosu na pristup distributivnom sistemu koje obuhvataju tehničke, ugovorene i raspoložive kapacitete; 5) polazeći od stanja i stepena iskorišćenosti sistema, utvrdi desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema i dostavi Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. juna godine koja prethodi prvoj godini regulatornog perioda, usklađen sa: - Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, uzimajući u obzir projekte budućih elektrana i projekte korišćenja energije iz obnovljivih izvora, - planom razvoja prenosnog sistema, - lokalnim energetskim planovima iz člana 12 stav 2 ovog zakona; 6) utvrdi investicioni plan za period koji odgovora dužini regulatornog perioda i dostavi Agenciji na davanje saglasnosti zajedno sa planom iz tačke 5 ovog stava, koji sadži: - investicije za koje je već donijeta odluka, - nove investicije koje treba izvršiti u naredne tri godine za svaku godinu pojedinačno;			

	7) pri izradi planova iz tač. 5 i 6 ovog stava: - procijeni potencijal za povećanje energetske i ekonomske efikasnosti u objektima distributivnog sistema i specificira ciljeve za povećanje energetske i ekonomske efikasnosti, - utvrdi konkretne mjere i ulaganja za uvođenje ekonomski isplativih poboljšanja energetske efikasnosti distributivnog sistema, uključujući i dinamiku realizacije mjera, - uzme u obzir i upravljanje opterećenjem i međuoperativnost; 8) zaključi ugovore kojima se reguliše: - priključenje na prenosni sistem sa operatorom prenosnog sistema, - korišćenje prenosnog sistema sa operatorom prenosnog sistema, - učestvovanje na tržištu sa operatorom tržišta, - balansna odgovornost sa operatorom sistema i operatorom tržišta, - finansijsko poravnanje balansnog obračuna sa operatorom tržišta; 9) utvrdi i zaključi formularne ugovore kojima se reguliše: - korišćenje distributivnog sistema sa korisnicima sistema, - nabavka električne energije za pokrivanje gubitaka u distribuciji sa ponuđačima na tržištu; 10) mjeri utrošak električne energije kod krajnjih kupaca na području na kojem pruža usluge i održava mjerne sisteme u ispravnom stanju radi obezbjeđivanja tačnog mjerenja potrošnje električne energije; 11) obezbijedi mjerne uređaje i njihovu ugradnju kod krajnjih kupaca o svom trošku;			

	12) utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknada za priključenje na distributivni sistem električne energije i dostavi Agenciji na odobravanje; 13) odredi naknade za priključenje na distributivni sistem na osnovu metodologije iz člana 44 stav 1 tačka 1 ovog zakona i dostavi ih Agenciji na odobravanje; 14) utvrdi i dostavi Agenciji na odobravanje pravila za sprovođenje postupka otkrivanja, utvrđivanja i sprečavanja neovlašćenog korišćenja električne energije od strane operatora distributivnog sistema; 15) utvrdi i dostavi Agenciji na odobravanje metodologiju kojom se uređuje način obračuna i naplate neovlašćeno preuzete električne energije; 16) utvrdi cijene za pružanje dodatnih usluga održavanja, koje nijesu sadržane u cijeni za korišćenje distributivnog sistema i dostavi Agenciji na odobravanje; 17) utvrdi cijene za pružanje dodatnih usluga održavanja priključaka koji su u svojini kupaca i dostavi ih Agenciji na odobravanje; 17a) utvrdi cijene za pružanje nestandardnih usluga; 17b) cjenovnik za otkup infrastrukture za priključenje; 18) utvrđuje postojanje neovlašćenog korišćenja električne energije kod kupaca na osnovu pravila iz tačke 14 ovog stava; 19) primjenjuje mjere za suzbijanje neovlašćenog korišćenja električne energije o čemu godišnje izvještava Agenciju; 20) dostavi sveobuhvatne i neophodne informacije svakom novom proizvođaču energije iz obnovljivih izvora koji se želi priključiti na sistem, uključujući detaljnu procjenu troškova u vezi sa			

	priključenjem, precizan postupak za prijem, obradu i odlučivanje o zahtjevu za priključenje; 21) odobrene metodologije i pravila iz ovog člana, kao i odobrene cijene i naknade, objavi na svojoj internet stranici, najkasnije 15 dana prije početka primjene; 22) organizuje prijem reklamacija i prigovora kupaca i korisnika sistema i obezbijedi nediskriminatorno odlučivanje, u rokovima utvrđenim zakonom; 23) vodi registar prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema zajedno sa pripadajućom dokumentacijom i donesenim odlukama; 24) na zahtjev Agencije podnese izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema; 25) objavi na svojoj internet stranici plan iz tačke 5 ovog stava; 26) utvrdi tipske profile potrošnje kupaca priključenih na distributivni sistem i da svakom kupcu dodijeli odgovarajući profil; 27) na svojoj internet stranici blagovremeno objavi uslove za korišćenje distributivnog sistema kao i tipske profile iz tačke 26 ovog stava; 28) kvartalno izvještava Agenciju o: - planiranim isključenjima radi održavanja distributivnog sistema, - zahtjevima korisnika sistema za razvoj distributivnog sistema, - funkcionisanju distributivnog sistema, - zaključenim ugovorima o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u distribuciji; 29) vodi evidenciju podataka neophodnih za utvrđivanje kvaliteta isporučene električne energije koji obuhvataju i podatke o prekidima, vrijednosti napona i druge podatke iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona.			

	(2) Operator distributivnog sistema dužan je da: 1) primjenjuje najbolja iskustva stečena u praksi radi obezbjeđenja sigurnosti snabdijevanja i pouzdanosti rada distributivnog sistema; 2) obezbijedi neprekidan rad prekograničnog voda; 3) u skladu sa tehničkim propisima, održava opremu za povezivanje proizvođača i kupaca koja je smještena na njegovoj oblasti opsluživanja. (3) Pravila iz stava 1 tačka 14 ovog člana naročito sadrže: 1) način i postupak otkrivanja, utvrđivanja i dokazivanja neovlašćenog korišćenja električne energije; 2) plan stalnih, privremenih i dodatnih mjerenja; 3) način obrađivanja prikupljenih podataka; 4) način čuvanja povjerljivosti podataka; 5) unutrašnje mjere u energetskim subjektima za sprečavanje nepravilnosti vezanih za neovlašćeno korišćenje električne energije; 6) način edukacije javnosti; 7) druge mjere i radnje potrebne za efikasno sprečavanje neovlašćenog korišćenja električne energije. (4) Operator distributivnog sistema, najkasnije do kraja marta tekuće godine, objavljuje na svojoj internet stranici izvještaj o kvalitetu isporuke električne energije iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona za prethodnu godinu. (5) Operator distributivnog sistema, najkasnije 30 dana, od isteka kvartala, dostavlja Agenciji kvartalni, i najkasnije do 1. marta tekuće, za prethodnu godinu, godišnji izvještaj o realizaciji odobrenih investicionih ulaganja koji sadrži procjenu potrebe ažuriranja planova iz stave 1 tač. 5 i 6 ovog člana prema novim potrebama ili zahtjevima korisnika sistema. (6) Ako se plan iz stava 1 tač. 5 i 6 ovog člana ažurira u toku regulatornog perioda, operator distributivnog sistema dostavlja Agenciji ažurirani plan na davanje saglasnosti po proceduri propisanoj pravilima iz člana			

	43 stav 4 tačka 13 ovog zakona, najkasnije do 1. septembra godine koja prethodi prvoj godini perioda na koji se ažuriranje odnosi.			
5. Svaki operator distributivnog sistema, kad god obavlja tu funkciju, nabavlja energiju koju koristi za pokrivanje energetskih gubitaka kao i rezerve kapacitete u svom sistemu u skladu sa transparentnim, nediskriminirajućim i tržišno zasnovanim procedurama. Ovaj zahtjev ne dovodi u pitanje korišćenje električne energije nabavljene na osnovu ugovora zaključenih prije 1. januara 2002. godine.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 115 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
6. Ako je operator distributivnog sistema odgovoran za balanisiranja elektroenergetskog sistema, pravila koja usvoji u tu svrhu su objektivna, transparentna i nediskriminirajuća, uključujući i pravila za zaračunavanje naknada za energetsku neravnotežu koje plaćaju korisnici njihovih mreža. Rokovi i uslovi za pružanja takvih usluga od strane operatora distributivnih sistema, uključujući pravila i tarife, utvrđuju se u skladu sa članom 37(6) na nediskriminirajući način koji odražava troškove, i javno se objavljuju.	**Član 48** U članu 129 stav 1 tačka 1 na kraju rečenice tačka zarez zamjenjuje se zarezom i dodaju riječi: „osim berzanskim tržištem električne energije„. U tački 5 riječi: „i njihovim međusobnim obavezama" brišu se. U tački 10 poslije riječi: „povlašćenih proizvođača" dodaju se riječi: „ili prodaje tu energiju i energiju iz tačke 16 ovog stava i pripadajuće garancije porijekla na berzanskom tržištu električne energije, u skladu sa propisom iz člana 23 stav 6 ovog zakona". Poslije tačke 15 dodaje se nova tačka koja glasi: „(16) zaključuje ugovore o otkupu električne energije po tržišnoj cijeni sa budućim proizvođačima električne energije iz obnovljivih izvora, uz prethodnu saglasnost Vlade." U stavu 2 riječi: „tačka 9" zamjenjuju se riječima: „tačka 10". Stav 7 mijenja se i glasi: „(7) Operator tržišta može zahtijevati da učesnik na tržištu električne energije dostavi bankarsku garanciju naplativu na prvi poziv bez prava prigovora ili drugo sredstvo obezbjeđenja plaćanja naknade za	Potpuno usklađeno		

	rad operatora tržišta, u slučajevima i pod uslovima propisanim tržišnim pravilima." Poslije stava 8 dodaju se tri nova stava koji glase: "(9) Sredstva iz stava 1 tač. 12, 13 i 14 ovog člana i člana 126 stav 3 ovog zakona, ne smatraju se prihodom operatora tržišta. (10) Operator tržišta dužan je da, na zahtjev, Ministarstvu dostavi podatke vezane za tržište električne energije. (11) Podatke iz stava 1 ovog člana, učesnici na tržištu električne energije dužni su da dostavljaju operatoru tržišta u roku od sedam dana od dana dostavljanja zahtjeva." **Prava, obaveze i odgovornosti operatora tržišta** **Član 129** (1) Operator tržišta vrši naročito sljedeće poslove: 1) organizuje i upravlja tržištem električne energije; 2) vodi evidenciju ugovora zaključenih na tržištu električne energije u skladu sa tržišnim pravilima; 3) vrši obračun količinskog odstupanja predaje i prijema električne energije od voznih redova, kao i finansijski obračun i kontrolu finansijskog poravnanja utvrđenih odstupanja; 4) objavljuje informacije koje su potrebne za nesmetano djelovanje tržišta i obavljanje energetskih djelatnosti u skladu sa ovim zakonom na svojoj internet stranici; 5) vodi evidenciju o snabdjevačima i krajnjim kupcima; 6) tržišnim pravilima utvrđuje pravila i postupke za kupovinu i prodaju električne energije; 7) utvrđuje i dostavlja Agenciji na odobravanje formularne ugovore iz tačke 8 ovog člana; 8) nakon dobijanja odobrenja iz tačke 7 ovog stava zaključuje sljedeće formularne ugovore:			

	- ugovor o učestvovanju na tržištu električne energije, - ugovor o finansijskom poravnanju balansnog obračuna, - ugovor o balansnoj odgovornosti,			
	- ugovor o otkupu električne energije od povlašćenih proizvođača, - ugovor o kupoprodaji obaveznog proporcionalnog udjela električne energije otkupljene od povlašćenih proizvođača i, - ugovor o članstvu na balansnom tržištu; 9) zaključuje ugovore o otkupu električne energije sa povlašćenim proizvođačima koji imaju pravo na podsticajnu cijenu u skladu sa članom 23 stav 6 i članom 98 stav 2 ovog zakona; 10) zaključuje ugovore sa snabdjevačima i kupcima samosnabdjevačima o kupoprodaji obaveznog proporcionalnog udjela električne energije proizvedene u objektima povlašćenih proizvođača **ili prodaje tu energiju i energiju iz tačke 16 ovog stava i pripadajuće garancije porijekla na Berzi, u skladu sa propisom iz člana 23 stav 6 ovog zakona;** 11) dostavlja snabdjevačima i kupcima samosnabdjevačima dnevne planove isporuka pripadajućeg dijela električne energije proizvedene u objektima povlašćenih proizvođača; 12) naplaćuje sredstva od snabdjevača i kupaca samosnabdjevača za električnu energiju proizvedenu u objektima povlašćenih proizvođača; 13) obračunava i vrši raspodjelu sredstava iz tačke 12 ovog stava za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije na proizvodače električne energije iz obnovljivih izvora i			

	visokoefikasne kogeneracije na osnovu zaključenih ugovora; 14) obračunava sredstva prikupljena iz drugih izvora za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije na osnovu odluke Vlade i vrši raspodjelu na proizvodače električne energije iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije na osnovu zaključenih ugovora; 15) daje mišljenje na pravila za primjenu transparentnih postupaka upravljanja zagušenjem i dodjeljivanja prekograničnih kapaciteta za prenos električne energije iz člana 112 stav 1 tačka 19 ovog zakona; (16) zaključuje ugovore o otkupu električne energije po tržišnoj cijeni sa budućim proizvođačima električne energije iz obnovljivih izvora uz prethodnu saglasnost Vlade. (2) Snabdjevač i kupac samosnabdjevač prilikom zaključivanja ugovora iz stava 1 tačka 10 ovog člana dužni su da prilože bankarsku garanciju naplativu na prvi poziv bez prava prigovora ili drugo sredstvo obezbjeđenja plaćanja u korist operatora tržišta. (3) Operator tržišta vodi evidenciju zaključenih bilateralnih ugovora, koja obuhvata i prekogranične bilateralne ugovore. (4) Način i vremenski okvir prijave i evidentiranja bilateralnih ugovora propisuju se tržišnim pravilima. (5) Bilateralni ugovori se dodatno evidentiraju kod operatora tržišta u pogledu njihove dnevne količine i vremenskog rasporeda, najmanje jednom dnevno za naredni dan, preko prijave dnevnog voznog reda. (6) Operator tržišta za pružanje usluga evidentiranja bilateralnih ugovora može naplatiti naknadu koja se utvrđuje cjenovnikom koji odobrava Agencija. (7) Operator tržišta može zahtijevati da mu učesnik na tržištu električne energije dostavi bankarsku garanciju naplativu na prvi poziv bez prava prigovora			

	ili drugo sredstvo obezbjeđenja plaćanja naknade za rad operatora tržišta, u slučajevima i pod uslovima propisanim tržišnim pravilima. (8) Energetski subjekat je dužan da operatoru tržišta obezbijedi kontinuiran i neograničen pristup podacima koji su potrebni za obavljanje djelatnosti operatora tržišta. (9) Sredstva iz stava 1 tač. 12, 13 i 14 ovog člana i člana 126 stav 3 ovog zakona, ne smatraju se prihodom operatora tržišta. (10) Operator tržišta dužan je da, na zahtjev, Ministarstvu dostavi podatke vezane za tržište električne energije. (11) Podatke iz stava 1 ovog člana, učesnici na tržištu električne energije dužni su da dostavljaju operatoru tržišta u roku od sedam dana od dana dostavljanja zahtjeva. **Član 50** U članu 130 stav 2 tačka 6 briše se. U tački 7 riječi: „obavljanje i" briše se. Dosadašnje tač. 7 do 12 postaju tač. 6 do 11. **Pravila za funkcionisanje tržišta** **Član 130** (1) Način organizovanja i funkcionisanja tržišta električne energije uređuje se tržišnim pravilima i pravilima za rad balansnog tržišta. (2) Tržišnim pravilima naročito se utvrđuju: 1) postupci, principi i standardi za organizovanje i funkcionisanje tržišta električne energije u skladu sa primijenjenim modelom tržišta; 2) princip ekonomskog prvenstva, sa izuzetkom povlašćenih proizvođača, u skladu sa ovim zakonom; 3) način identifikacije i registracije učesnika na tržištu električne energije i operatora, način ostvarivanja prava učesnika na tržištu, principi i			

	postupci određivanja i sprovođenja balansne odgovornosti; 4) obaveze učesnika na tržištu, uključujući obaveze po osnovu balansne odgovornosti; 5) vrste ugovora koji se zaključuju na tržištu i ugovora u vezi sa funkcionisanjem tržišta i formularni ugovori iz člana 129 stav 1 tačka 8 ovog zakona; 6) standardi i postupci za evidentiranje transakcija na tržištu električne energije; 7) standardi i postupci za izradu, održavanje i ažuriranje baze podataka za potrebe tržišta električne energije; 8) standardi i postupci za prijavu, izradu, provjeru i promjenu dnevnih voznih redova; 9) način objavljivanja podataka potrebnih za funkcionisanje tržišta, osim komercijalno osjetljivih informacija; 10) način i postupak obračuna količinskih odstupanja za konačno poravnanje nosilaca balansne odgovornosti balansnih grupa, odnosno balansno odgovornih subjekata i njihovo finansijsko poravnanje na tržištu električne energije; 11) oblik i sadržaj bankarske garancije i drugog sredstva obezbjeđenja plaćanja iz člana 125 stav 4 i člana 129 stav 2 ovog zakona. (3) Pravilima za rad balansnog tržišta naročito se utvrđuju: 1) postupci, principi i standardi za organizovanje i funkcionisanje balansnog tržišta električne energije; 2) način identifikacije i registracije učesnika na balansnom tržištu električne energije i operatora; 3) način ostvarivanja prava i izvršavanja obaveza učesnika na balansnom tržištu električne energije; 4) vrste ugovora koji se zaključuju na tržištu i ugovora u vezi sa funkcionisanjem tržišta i			

	formularni ugovori iz člana 129 stav 1 tačka 8 alineja 6 ovog zakona; 5) produkti trgovanja na balansnom tržištu električne energije; 6) standardi i postupci za sve aspekte prijema i			
	odabira ponuda; 7) standardi i postupci za obavljanje i evidentiranje transakcija na balansnom tržištu električne energije; 8) standardi i postupci za izradu, održavanje i ažuriranje baze podataka za potrebe balansnog tržišta električne energije; 9) način objavljivanja podataka potrebnih za funkcionisanje balansnog tržišta, osim komercijalno osjetljivih informacija. (4) Učesnici na tržištu električne energije dužni su da izvršavaju obaveze iz stava 2 tačka 4 ovog člana utvrđene tržišnim pravilima. (5) Tržišna pravila i pravila za rad balansnog tržišta objavljuju se u "Službenom listu Crne Gore" nakon odobravanja Agencije.			
7. Prilikom planiranja razvoja distributivne mreže, operator distributivnog sistema uzima u obzir mjere energetske efikasnosti/upravljanja potražnjom ili distribuirane proizvodnje koje mogu odgoditi potrebu za unapređenjem ili zamjenom elektroenergetskih kapaciteta.	**Član 41** U članu 116 stav 1 tačka 5 mijenja se i glasi: "5) polazeći od stanja i stepena iskorišćenosti sistema, utvrdi desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema i dostavi Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. juna godine koja prethodi prvoj godini regulatornog perioda, usklađen sa: - Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, uzimajući u obzir projekte budućih elektrana i projekte korišćenja energije iz obnovljivih izvora, - planom razvoja prenosnog sistema, - lokalnim energetskim planovima iz člana 12 stav 2 ovog zakona;".	Potpuno usklađeno		

	U tački 6 uvodna rečenica mijenja se i glasi: „6) utvrdi investicioni plan za period koji odgovara dužini regulatornog perioda i dostavi Agenciji na davanje saglasnosti zajedno sa planom iz tačke 5 ovog stava, koji sadrži:". U tački 9 alineja 1 briše se. Poslije tačke 17 dodaju se dvije nove tačke koje glase: "17a) utvrdi cijene za pružanje nestandardnih usluga; 17b) cjenovnik za otkup infrastrukture za priključenje;". U stavu 5 riječi: „plana iz stava 1 tačka 6 ovog člana" zamjenjuju se riječima: „planova iz stava 1 tač. 5 i 6 ovog člana". Poslije stava 5 dodaje se novi stav koji glasi: „(6) Ako se plan iz stava 1 tač. 5 i 6 ovog člana ažurira u toku regulatornog perioda, operator distributivnog sistema dostavlja Agenciji ažurirani plan na davanje saglasnosti po proceduri propisanoj pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 13 ovog zakona, najkasnije do 1. septembra godine koja prethodi prvoj godini perioda na koji se ažuriranje odnosi." **Prava, obaveze i odgovornosti operatora distributivnog sistema električne energije** **Član 116** (1) Operator distributivnog sistema električne energije dužan je da: 1) obezbijedi dugoročnu sposobnost sistema da ispunjava realne zahtjeve za distribucijom električne energije, odnosno obezbijedi rad, održavanje, unapređenje, i razvija distributivni sistem električne energije u cilju pouzdanosti, sigurnosti i efikasnosti, uz poštovanje uslova zaštite životne sredine;			

	2) obezbjeđuje pouzdanu i efikasnu distribuciju električne energije; 3) daje prednost preuzimanju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije ili visokoefikasne kogeneracije u mjeri u kojoj se neće ugroziti siguran i pouzdan rad elektroenergetskog sistema; 4) obezbjeđuje korisnicima distributivnog sistema jasne i precizne informacije o uslovima pružanja usluga, a naročito u odnosu na pristup distributivnom sistemu koje obuhvataju tehničke, ugovorene i raspoložive kapacitete; 5) polazeći od stanja i stepena iskorišćenosti sistema, utvrdi desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema i dostavi Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. juna godine koja prethodi prvoj godini regulatornog perioda, usklađen sa: - Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, uzimajući u obzir projekte budućih elektrana i projekte korišćenja energije iz obnovljivih izvora, - planom razvoja prenosnog sistema, - lokalnim energetskim planovima iz člana 12 stav 2 ovog zakona; 6) utvrdi investicioni plan za period koji odgovora dužini regulatornog perioda i dostavi Agenciji na davanje saglasnosti zajedno sa planom iz tačke 5 ovog stava, koji sadži: - investicije za koje je već donijeta odluka, - nove investicije koje treba izvršiti u naredne tri godine za svaku godinu pojedinačno; 7) pri izradi planova iz tač. 5 i 6 ovog stava: - procijeni potencijal za povećanje energetske i ekonomske efikasnosti u objektima distributivnog sistema i			

	specificira ciljeve za povećanje energetske i ekonomske efikasnosti, - utvrdi konkretne mjere i ulaganja za uvođenje ekonomski isplativih poboljšanja energetske efikasnosti distributivnog sistema, uključujući i dinamiku realizacije mjera, - uzme u obzir i upravljanje opterećenjem i međuoperativnost; 8) zaključi ugovore kojima se reguliše: - priključenje na prenosni sistem sa operatorom prenosnog sistema, - korišćenje prenosnog sistema sa operatorom prenosnog sistema, - učestvovanje na tržištu sa operatorom tržišta, - balansna odgovornost sa operatorom sistema i operatorom tržišta, - finansijsko poravnanje balansnog obračuna sa operatorom tržišta; 9) utvrdi i zaključi formularne ugovore kojima se reguliše: - korišćenje distributivnog sistema sa korisnicima sistema, - nabavka električne energije za pokrivanje gubitaka u distribuciji sa ponuđačima na tržištu; 10) mjeri utrošak električne energije kod krajnjih kupaca na području na kojem pruža usluge i održava mjerne sisteme u ispravnom stanju radi obezbjeđivanja tačnog mjerenja potrošnje električne energije; 11) obezbijedi mjerne uređaje i njihovu ugradnju kod krajnjih kupaca o svom trošku; 12) utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknada za priključenje na distributivni sistem električne energije i dostavi Agenciji na odobravanje;			

	13) odredi naknade za priključenje na distributivni sistem na osnovu metodologije iz člana 44 stav 1 tačka 1 ovog zakona i dostavi ih Agenciji na odobravanje; 14) utvrdi i dostavi Agenciji na odobravanje pravila za sprovođenje postupka otkrivanja, utvrđivanja i sprečavanja neovlašćenog korišćenja električne energije od strane operatora distributivnog sistema; 15) utvrdi i dostavi Agenciji na odobravanje metodologiju kojom se uređuje način obračuna i naplate neovlašćeno preuzete električne energije; 16) utvrdi cijene za pružanje dodatnih usluga održavanja, koje nijesu sadržane u cijeni za korišćenje distributivnog sistema i dostavi Agenciji na odobravanje; 17) utvrdi cijene za pružanje dodatnih usluga održavanja priključaka koji su u svojini kupaca i dostavi ih Agenciji na odobravanje; 17a) utvrdi cijene za pružanje nestandardnih usluga; 17b) cjenovnik za otkup infrastrukture za priključenje; 18) utvrđuje postojanje neovlašćenog korišćenja električne energije kod kupaca na osnovu pravila iz tačke 14 ovog stava; 19) primjenjuje mjere za suzbijanje neovlašćenog korišćenja električne energije o čemu godišnje izvještava Agenciju; 20) dostavi sveobuhvatne i neophodne informacije svakom novom proizvođaču energije iz obnovljivih izvora koji se želi priključiti na sistem, uključujući detaljnu procjenu troškova u vezi sa priključenjem, precizan postupak za prijem, obradu i odlučivanje o zahtjevu za priključenje; 21) odobrene metodologije i pravila iz ovog člana, kao i odobrene cijene i naknade, objavi na svojoj			

	internet stranici, najkasnije 15 dana prije početka primjene; 22) organizuje prijem reklamacija i prigovora kupaca i korisnika sistema i obezbijedi nediskriminatorno odlučivanje, u rokovima utvrđenim zakonom; 23) vodi registar prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema zajedno sa pripadajućom dokumentacijom i donesenim odlukama; 24) na zahtjev Agencije podnese izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema; 25) objavi na svojoj internet stranici plan iz tačke 5 ovog stava; 26) utvrdi tipske profile potrošnje kupaca priključenih na distributivni sistem i da svakom kupcu dodijeli odgovarajući profil; 27) na svojoj internet stranici blagovremeno objavi uslove za korišćenje distributivnog sistema kao i tipske profile iz tačke 26 ovog stava; 28) kvartalno izvještava Agenciju o: - planiranim isključenjima radi održavanja distributivnog sistema, - zahtjevima korisnika sistema za razvoj distributivnog sistema, - funkcionisanju distributivnog sistema, - zaključenim ugovorima o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u distribuciji; 29) vodi evidenciju podataka neophodnih za utvrđivanje kvaliteta isporučene električne energije koji obuhvataju i podatke o prekidima, vrijednosti napona i druge podatke iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona. (2) Operator distributivnog sistema dužan je da: 1) primjenjuje najbolja iskustva stečena u praksi radi obezbjeđenja sigurnosti snabdijevanja i pouzdanosti rada distributivnog sistema;			

	2) obezbijedi neprekidan rad prekograničnog voda; 3) u skladu sa tehničkim propisima, održava opremu za povezivanje proizvođača i kupaca koja je smještena na njegovoj oblasti opsluživanja. (3) Pravila iz stava 1 tačka 14 ovog člana naročito sadrže: 1) način i postupak otkrivanja, utvrđivanja i dokazivanja neovlašćenog korišćenja električne energije; 2) plan stalnih, privremenih i dodatnih mjerenja; 3) način obrađivanja prikupljenih podataka; 4) način čuvanja povjerljivosti podataka; 5) unutrašnje mjere u energetskim subjektima za sprečavanje nepravilnosti vezanih za neovlašćeno korišćenje električne energije; 6) način edukacije javnosti; 7) druge mjere i radnje potrebne za efikasno sprečavanje neovlašćenog korišćenja električne energije. (4) Operator distributivnog sistema, najkasnije do kraja marta tekuće godine, objavljuje na svojoj internet stranici izvještaj o kvalitetu isporuke električne energije iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona za prethodnu godinu. (5) Operator distributivnog sistema, najkasnije 30 dana, od isteka kvartala, dostavlja Agenciji kvartalni, i najkasnije do 1. marta tekuće, za prethodnu godinu, godišnji izvještaj o realizaciji odobrenih investicionih ulaganja koji sadrži procjenu potrebe ažuriranja planova iz stave 1 tač. 5 i 6 ovog člana prema novim potrebama ili zahtjevima korisnika sistema. (6) Ako se plan iz stava 1 tač. 5 i 6 ovog člana ažurira u toku regulatornog perioda, operator distributivnog sistema dostavlja Agenciji ažurirani plan na davanje saglasnosti po proceduri propisanoj pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 13 ovog zakona, najkasnije do 1. septembra godine koja prethodi prvoj godini perioda na koji se ažuriranje odnosi.			

Član 26 **Razdvajanje operatora distributivnih sistema** 1. Ako je operator distributivnog sistema dio vertikalno integrisanog preduzeća, on je nezavisan od drugih aktivnosti koje nijesu vezane za distribuciju najmanje u smislu pravnog oblika, organizacije i odlučivanja. Ova pravila ne stvaraju obavezu vlasničkog razdvajanja osnovnih sredstava operatora distributivnog sistema od vertikalno integrisanog preduzeća.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 137 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
2. Pored zahtjeva iz stava 1 gdje je operator distributivnog sistema dio vertikalno integrisanog preduzeća, operator distributivnog sistema je nezavisan od ostalih aktivnosti koje se ne odnose na distribuciju u smislu svoje organizacije i odlučivanja. Da bi se to postiglo, primjenjuju se slijedeći kriterijumi: a) one osobe koje su odgovorne za upravljanje operatorom prenosnog sistema ne moraju ucestvovati u strukturama kompanije integrisanog elektroenergetskog preduzeca koje je odgovorno, direktno ili indirektno, za svakodnevan rad proizvodnje, distribucije i snabdijevanja elektricnom energijom; b) moraju se preduzeti odgovarajuće mjere kako bi se osiguralo da se profesionalni interesi osoba koje su odgovorne za upravljanje operatorom distributivnog sistema uzmu u obzir na način koji im osigurava nezavisno djelovanje; c) operator distributivnog sistema ima efektivna prava odlučcivanja koja su nezavisna od integrisanog elektroenergetskog preduzeć s obzirom na sredstva potrebna za rad, održvanje i	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 137 i 139 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

razvoj mreže U svrhu izvršavanja ovih zadataka operatoru distributivnog sistema stoje na raspolaganju potrebni resursi, uključujući ljudske, tehničke, fizičke i finansijske. To ne sprečava postojanje odgovarajućih mehanizama za koordinaciju kojima se osigurava zaštita prava ekonomskog i upravljačkog nadzora koji ima matična kompanija po pitanju povrata na imovinu u zavisnom preduzeću a koja su indirektno regulisana članom 37(6). Konkretno, time matična kompanija ima mogućnost davanja saglasnosti na godišnji finansijski plan, ili neki drugi ekvivalentni instrument operatora distributivnog sistema i postavljanja globalnih ograničenja na nivoe zaduživanja svojih podružnih preduzeća. Matična kompanija nema pravo da daje uputstva vezana za svakodnevan rad, niti upustva u vezi pojedinačnih odluka vezanih za izgradnju ili unapređenje distributivnih vodova ukoliko iste ne prelaze usvojeni finansijski plan, ili neki drugi ekvivalentan instrument; d) operator distributivnog sistema uspostavlja program uskladjivanja, kojim se odredjuju mjere kojima se isključuje mogućnost diskriminatornog ponašanja, kao i odgovarajuće praćenje njegovog nadgledanja. Program odredjuje posebne obaveze zaposlenih vezane uz ispunjeene tog cilja. Lice ili tijelo zaduženo za monitoring programa saglasnosti, te referent za saglasnost operatora distributivnog sistema, dostavljaju regulatornom tijelu iz člana 35(1) godišnji izještaj u kojem su sadržane mjere koje su preduzete, i taj se izvještaj objevljuje. Referent za saglasnost operatora distributivnog sistema je potpuno nezavistan i ima pristup svim potrebnim infromacijama operatora distributivnog sistema i nekog drugog srodnog preduzeća prilikom izvršenja svog zadatka.				

3. Ako je operator distributivnog sistema dio vertikalno integrisanog preduzeća, zemlje članice osiguravaju da regulatorna tijela ili neka druga kompetentna tijela kontrolišu aktivnosti operatora distributivnog sistema tako da on ne može da koristi prednost svoje vertikalne integracije za narušavanje konkurencije. Konkretno, vertikalno integrisani operatori distributivnog sistema ne mogu biti zamijenjeni, u svojoj komunikaciji i zaštićenog imena, posebnim identitetom ogranka za snabdijevanje vertikalno integrisanog preduzeća.	**Član 18** U članu 48 stav 1 poslije tačke 23 dodaju se dvije nove tačke koje glase: „24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla." U stavu 4 tačka 2 riječi: „ili snabdijevanja toplotnom energijom" brišu se. Poslije stava 5 dodaju se dva nova stava koji glase: „(6) Ako se praćenjem i analizom rada iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112 stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da realizuje taj projekat u roku koji ne može biti duži od tri godine. (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona." **Nadzor nad radom energetskih subjekata** **Član 48** (1) Agencija prati i analizira rad i poslovanje energetskih subjekata u odnosu na:	Potpuno usklađeno		

	1) stvarne troškove i prihode subjekata koji obavljaju djelatnost za koju Agencija utvrđuje ili odobrava metodologije, cijene ili naknade; 2) kvalitet snabdijevanja električnom energijom, koji obuhvata kvalitet usluga, kvalitet napona i neprekidnost napajanja; 3) kvalitet snabdijevanja gasom, u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona, koji obuhvata praćenje vremena koje je operatorima prenosnih i distributivnih sistema potrebno za izvođenje priključenja i popravke i neprekidnost snabdijevanja; 4) primjenu tržišnih pravila i djelovanje subjekata na tržištu, praćenje stepena i efektivnosti otvaranja tržišta i konkurencije na maloprodajnom i veleprodajnom nivou, uključujući berze električne energije, cijene za kupce iz kategorije domaćinstva, uključujući sisteme pretplate, stope promjene snadjevača, stope isključenja, pružanje dodatnih usluga održavanja po odobrenim cijenama, žalbe kupaca iz kategorije domaćinstva, kao i drugo narušavanje ili ograničavanje konkurencije, uključujući pružanje odgovarajućih informacija i upućivanje određenih predmeta organima nadležnim za konkurenciju; 5) uslove pristupa prenosnim i distributivnim sistemima električne energije i gasa, skladišnim kapacitetima gasa i pomoćnim uslugama; 6) pojavu restriktivnih ugovornih praksi, uključujući sprječavanje kupaca, osim kupaca priključenih na 0.4 kV naponski nivo, da ugovaraju istovremeno sa više snabdjevača ili ograniče njihov izbor i informisanje organa nadležnog za zaštitu konkurencije o takvim praksama; 7) potrošnju energije i obezbjeđivanje dostupnosti informacija o potrošnji kupcima; 8) izvršavanje podsticajnih mjera u oblasti obnovljivih izvora energije, uključujući uslove i			

	cijene za priključenje novih proizvođača na prenosne i distributivne sisteme; 9) primjenu propisa o prekograničnoj razmjeni energije, kao i rad i poslovanje energetskih subjekata koji vrše aukcijsku dodjelu prekograničnih kapaciteta ili organizuju kupovinu i prodaju energije; 10) primjenu propisa kojima je uređeno objavljivanje podataka o prekograničnim kapacitetima i upotrebi prenosnog i distributivnog sistema; 11) nezavisnost operatora i razdvojenost računa iz čl. 68 do 72, čl. 135 do 138 i čl. 163 do 167 ovog zakona i primjenu programa mjera iz čl. 139 i 168 ovog zakona; 12) funkcionisanje snabdjevača iz člana 196 ovog zakona; 13) pojavu praksi kojima operator distributivnog sistema koristi prednosti vertikalne integracije za narušavanje konkurencije i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 14) pojavu praksi kojima vertikalno integrisani operator distributivnog sistema u komunikaciji sa korisnicima sistema zamjenjuje energetski subjekat koji obavlja djelatnost snabdijevanja i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 15) aktivnosti i mjere koje energetski subjekti preduzimaju za poboljšanje energetske efikasnosti; 16) ostvareni stepen transparentnosti ili dostupnosti informacija, uključujući informacije vezane za tržište električne energije ili gasa; 17) razmjenu električne energije, kao i narušavanje konkurencije, uključujući dostavljanje bitnih informacija i prijavljivanje tih slučajeva organu nadležnom za zaštitu konkurencije;			

	18) tehničku saradnju operatora prenosnog sistema sa operatorima prenosnih sistema drugih država; 19) realizaciju investicionih planova operatora prenosnih i distributivnih sistema; 20) usaglašenost i primjenu pravila za funkcionisanje prenosnih i distributivnih sistema; 21) nivo transparentnosti, uključujući veleprodajne cijene i obezbjeđenje poštovanja obaveza subjekata za gas i električnu energiju u pogledu transparentnosti i ulaganja u proizvodnju u odnosu na sigurnost snabdijevanja; 22) upravljanje zagušenjima, uključujući interkonektore i primjenu pravila o upravljanju zagušenjima; 23) primjenu propisanih naknada, cijena i tarifa, kao i metodologija za utvrđivanje cijena i tarifa iz čl. 43, 44 i 45 ovog zakona; 24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla. (2) Agencija prati i kontroliše rad i poslovanje energetskih subjekata u pogledu ispunjavanja uslova utvrđenih licencom. (3) Ako utvrdi da energetski subjekat ne ispunjava uslove utvrđene članom 65 stav 3 ovog zakona, odnosno da radi i posluje suprotno uslovima ili ne ispunjava obaveze utvrđene licencom, Agencija će naložiti subjektu da otkloni uočene nepravilnosti i odrediti primjereni rok za njihovo otklanjanje, odnosno preduzeti druge mjere u skladu sa zakonom. (4) Praćenjem i analizom rada i poslovanja iz st. 1 i 2 ovog člana Agencija vrši kontrolu: 1) pravilnosti rada i poslovanja ili zloupotrebe položaja energetskih subjekata na tržištu; 2) stabilnosti snabdijevanja energijom radi sprječavanja poremećaja na tržištu energije;			

	3) ispravnosti i tačnosti u finansijskom poslovanju u odnosu na iskazivanje troškova poslovanja koji mogu da utiču na formiranje cijena korišćenja prenosnih ili distributivnih sistema ili sistema za skladištenje: 4) izvršavanja obaveza utvrđenih ovim zakonom i aktima Agencije, odnosno aktima koje odobrava Agencija. (5) Ako se kontrolom iz st. 1 i 4 ovog člana utvrde odstupanja, odnosno nepravilnosti koje su prouzrokovale ili mogu prouzrokovati finansijske posljedice za krajnje kupce i učesnike na tržištu, Agencija će: 1) naložiti energetskom subjektu da izvrši korekciju utvrđenih nepravilnosti i odrediti primjeren rok za njihovo otklanjanje, 2) prilikom narednog utvrđivanja opravdanih troškova i prihoda uzeti u obzir nalaze i efekte utvrđenih nepravilnosti, izvršiti korekciju odgovarajućih troškova, odnosno prihoda i utvrditi odgovarajuće cijene za korišćenje prenosnih ili distributivnih sistema električne energije ili gasa ili sistema za skladištenje gasa. (6) Ako se kontrolom iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112 stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da realizuje taj projekat u roku ne dužem od tri godine. (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona. (8) Izvještaj o rezultatima analiza i kontrole iz st. 1, 2 i 4 ovog člana i preduzetim mjerama iz st. 3 i 5 ovog člana			

	čini sastavni dio godišnjeg izvještaja o stanju energetskog sektora. (9) Ako kontrolom utvrdi nepravilnosti u radu ili postupanje subjekata, suprotno pravilima konkurencije, sigurnosti snabdijevanja, zaštite i sigurnosti kupaca, Agencija će obavijestiti organ nadležan za konkurenciju ili zaštitu potrošača.			
4. Zemlje članice mogu da odluče da ne primjenjuju stavove 1, 2 i 3 na integrisana elektroenergetska preduzeća koja opslužuju manje od 100 000 priključenih potrošača, ili koja opslužuju male izolovane sisteme.	Nema odgovarujuće odredbe	Neprimjenljivo		
Član 27 **Obaveza povjerljivosti za operatore distributivnih sistema** Ne dovodeći u pitanje član 30 ili bilo koju drugu zakonsku obavezu otkrivanja informacija, operator distributivnog sistema mora čuvati u tajnosti komercijalno osjetljive informacije do kojih je došao u toku obavljanja svojih poslova, i spriječiti pristrasno otkrivanje informacija o svojim vlastitim aktivnostima koje mogu predstavljati komercijalnu prednost.	**Član 31** U članu 93 poslije riječi: „operator tržišta električne energije i gasa“, dodaju se riječi: „berza električne energije“. **Zaštita poslovne tajne i drugih komercijalno povjerljivih informacija** **Član 93** Agencija, proizvođač električne energije, operator prenosnog, odnosno distributivnog sistema električne energije i gasa, zatvorenog distributivnog sistema električne energije, operator tržišta električne energije i gasa, **berza električne energije**, operator sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG i operator kombinovanog sistema dužni su da obezbijede čuvanje poslovne tajne i drugih komercijalno povjerljivih informacija i podataka, čijim objavljivanjem ili saopštavanjem bi se mogla stvoriti neopravdana komercijalna prednost na tržištu ili nanijeti šteta energetskim subjektima, korisnicima i potrošačima, pravnim ili fizičkim licima, u skladu sa zakonom.	Potpuno usklađeno		

Član 28 **Zatvoreni distributivni sistemi** 1. Zemlje članice mogu da obezbijede da nacionalna regulatorna tijela ili druga kompetentna tijela klasifikuju sistem koji distribuira električnu energiju u okviru geografski zatvorene industrijske, komercijalne lokacije ili lokacije zajedničkih usluga kao zatvoreni distributivni sistem koji, ne dovodeći u pitanje paragraf 4, ne snabdijeva potrošače iz kategorije domaćinstva ukoliko: a)su zbog specifičnih tehničkih ili razloga sigurnosti, poslovanje ili proces proizvodnje korisnika tog sistema integrisani; ili b)taj sistem distribuira električnu energiju primarno vlasniku ili operatoru sistema ili njegovim povezanim preduzećima.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 117 i 119 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
2. Zemlje članice mogu da obezbijede da nacionalna regulatorna tijela izuzmu operatora zatvorenog distributivnog sistema iz: a)zahtjeva datog u članu 25(5) koji se odnosi na nabavku energija koju oni koristi za pokriće energetskih gubitaka i rezervnog kapaciteta u svom sistemu u skladu sa transparentnim, nediskriminatornim i na tržištu zasnovanim procedurama; b)zahtjeva datog u članu 32(1) da tarife, ili metodologije na kojima se temelji njihov obračun budu odobrene prije njihovog stupanja na snagu u skladu sa članom 37.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 119 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

3. Ukoliko se odobrava izuzeće dato u paragrafu 2, važeće tarife, ili metodologije na kojima se temelji njihov obračun se pregledavaju i odobravaju u skladu sa članom 37 na zahtjev korisnika zatvorenog distributivnog sistema.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 119 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
4. Uzgredna upotreba od strane malog broja domaćinstava angažovanih kod ili na sličan način povezanih sa vlasnikom distributivnog sistema i lociranih na području koje opslužuje zatvoreni distributivni sistem ne sprečavaju odobrenje izuzeća datog u paragrafu 2.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 117 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
Član 29 **Kombinovani operator** Član 26(1) ne sprečava poslovanje kombinovanog operatora prenosnog i distributivnog sistema ukoliko operator poštuje član 9(1), ili 13 I 14, ili poglavlje V ili potpada pod član 44(2).	Nema odgovarajuće odredbe	Neprimjenljivo		
POGLAVLJE VII **RAZDVAJANJE I TRANSPARENTNOST RAČUNA** *Član 30* **Pravo pristupa računu** 1. Zemlje članice ili svako kompetentno tijelo koje oni odrede, uključujući i regulatorna tijela iz člana 35 imaju pravo pristupa računima elektroenergetskih preduzeća u skladu sa članom 31, u mjeri u kojoj je to potrebno da obavljanje njihovih funkcija. 2. Zemlje članice ili svako kompetentno tijelo koje oni odrede, uključujuci i regulatorna tijela moraju držati u	**Član 31** U članu 93 poslije riječi: „operator tržišta električne energije i gasa“, dodaju se riječi: „berza električne energije“. **Zaštita poslovne tajne i drugih komercijalno povjerljivih informacija** **Član 93** Agencija, proizvođač električne energije, operator prenosnog, odnosno distributivnog sistema električne energije i gasa, zatvorenog distributivnog sistema električne energije, operator tržišta električne energije i gasa, **berza električne energije**, operator sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG i operator kombinovanog sistema dužni su da obezbijede čuvanje	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno i članom 50 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

tajnosti komercijalno osjetljive informacije. Zemlje članice mogu da obezbijede otkrivanje takvih informacija ako je to potrebno da bi kompetentna tijela mogla obavljati svoje funkcije.	poslovne tajne i drugih komercijalno povjerljivih informacija i podataka, čijim objavljivanjem ili saopštavanjem bi se mogla stvoriti neopravdana komercijalna prednost na tržištu ili nanijeti šteta energetskim subjektima, korisnicima i potrošačima, pravnim ili fizičkim licima, u skladu sa zakonom.			
Član 31 **Razdvajanje računa** 1. Zemlje članice preduzimaju sve potrebne korake kako bi osigurale da se računi elektroenergetskih preduzeća čuvaju u skladu sa stavovima 2 i 3. 2. Elektroenergetska preduzeća, kakav god bio njihov sistem vlasnista ili pravni oblik, sacinjavaju, prilažu na reviziju i objavljuju svoje godišnje račune u skladu sa pravilima nacionalnog zakona koji se bavi godišnjim računima kompanija ograničenih dugovanja usvojenih u skladu sa Četvrtom direktivom Savjeta 78/660/EC od 25.jula 1978 i zasnovano na članu 44(2)(g)( ) Ugovora o godišnjim računima kompanija odredjenog tipa ( ). Preduzeca koja nisu pravno obavezana da objavljuju svoje godisnje racune, cuvaju kopiju istih i stavljaju na raspolaganje javnosti u svojoj direkciji. 3. Elektroenergetska preduzeća, u svom internom računovodstvu, vode odvojene račune za svaku od svojih prenosnih i distributivnih aktivnosti kao što bi se to od njih zahtijevalo kad bi te pomenute aktivnosti obavljala posebna preduzeća, sa ciljem izbjegavanja diskriminacije, unakrsnog subvencioniranja i narušavanja konkurentnosti. Oni takodje vode i račune, koji mogu biti konsolidovani, za druge elektroenergetske aktivnosti koje se ne odnose na prenos ili distribuciju. Do 1.jula 2007.godine oni vode odvojene račune za aktivnosti snabdijevanja kvalifikovanih	**Član 53** U članu 138 stav 2 poslije riječi: "koju pruža" dodaju se riječi: „osim za javnu uslugu iz člana 88 stav 1 tačka 3". **Razdvajanje i transparentnost računa energetskih subjekata koji obavljaju više djelatnosti** **Član 138** (1) Energetski subjekat koji obavlja više energetskih djelatnosti ili uz energetsku obavlja i neenergetsku djelatnost, ako je jedna od tih djelatnosti regulisana u skladu sa ovim zakonom, dužan je da odvojeno vodi poslovne knjige i sastavlja odvojene finansijske izvještaje za svaku energetsku djelatnost. (2) Energetski subjekat koji pruža javne usluge dužan je da odvojeno vodi poslovne knjige i sastavlja odvojene finansijske izvještaje za svaku javnu uslugu koju pruža, **osim za javnu uslugu iz člana 88 stav 1 tačka 3.** (3) Energetski subjekat iz st. 1 i 2 ovog člana dužan je da sačini i objavi finansijske iskaze i to: bilans stanja, bilans uspjeha i izvještaj o novčanim tokovima, odvojeno za svaku energetsku djelatnost. (4) Finansijski iskazi iz stava 3 ovog člana reviduju se u roku za reviziju finansijskih iskaza privrednih društava, utvrđenom zakonom kojim se uređuje revizija, uključujući i provjeru izvršavanja obaveze izbjegavanja diskriminacije i unakrsnih subvencija.	Potpuno usklađeno		

kupaca i aktivnosti snabdijevanja nekvalifikovanih kupaca. Prihod od vlasništva nad prenosnim/distribtuivnim sistemom navodi se u računima. Prema potrebi, oni vode konsolidovane račune za druge aktivnosti koje nisu vezane za električnu energiju. Interni računi uključuju bilans stanja i bilans uspjeha za svaku aktivnost. 4. Revizija iz stava 2 posebno provjerava poštovanje obaveza izbjegavanja diskriminacije i unakrsne subvencije datih stavu 3.				
POGLAVLJE VII **ORGANIZACIJA PRISTUPA SISTEMU** *Član 32* **Pristup treceg lica** 1. Zemlje članice osiguravaju implementaciju sistema pristupa treće strane prenosnim i distributivnim sistemima na osnovu objavljenih tarifa koje se primjenjuju na sve kvalifikovane kupce objektivno i bez diskriminacije izmedju korisnika sistema. Zemlje članice osiguravaju odobravanje ovih tarifa ili metodologija za njihovo izračunavanje prije njihovog stupanja na snagu u skladu sa članom 37 i objavljivanje ovih tarifa i metodologija-ako su odobrene samo metodologije- prije njihovog stupanja na snagu.	**Član 16** U članu 44 stav 1 tačka 2 poslije riječi „TPG" dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem ". **Član 17** U članu 45 stav 1 tačka 2 mijenja se i glasi: "2) naknade za priključenje sistema za skladištenje gasa koji su povezana na prenosni ili distributivni sistem na osnovu metodologije iz člana 44 stav 1 tačka 2 ovog zakona; ". Poslije tačke 3 dodaju se tri nove tačke koje glase: „4)cijene pružanja nestandardnih usluga operatora distributivnog sistema; 5)cjenovnik za otkup infrastrukture za priključenje na distributivni sistem električne energije; 6) naknade za korišćenje registra garancija porijekla.". U stavu 2 tačka 1 poslije riječi „TPG" dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem". **Odobravanje metodologija i pravila** **Član 44**	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno i članom 133 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

	(1) Agencija odobrava metodologije za: 1) utvrđivanje naknada za priključenje na prenosne i distributivne sisteme električne energije i gasa; 2) utvrđivanje naknada za priključenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG **koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem;** 3) obračunavanje i naplatu neovlašćeno preuzete električne energije. (2) Agencija odobrava tržišna pravila za tržište električne energije, odnosno za tržište gasa, kao i pravila za: 1) funkcionisanje prenosnog sistema električne energije i gasa; 2) funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i gasa; 3) mjerenje u distributivnim sistemima električne energije i gasa; 4) balansiranje prenosnog sistema gasa; 5) poslovanje i funkcionisanje sistema za skladištenje gasa; 6) poslovanje i funkcionisanje postrojenja za TPG; 7) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos električne energije zasnovanih na tržišnim principima; 8) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos gasa zasnovanih na tržišnim principima; 9) dodjeljivanje prekograničnih kapaciteta za prenos električne energije u skladu sa usaglašenim pravilima na nivou regiona; 10) utvrđivanje i sprječavanje neovlašćenog korišćenja električne energije od strane operatora distributivnog sistema; 11) rad balansnog tržišta električne energije. **Odobravanje naknada i utvrđivanje cijena** **Član 45** (1) Agencija odobrava:			

	1) naknade za priključenje na prenosne i distributivne sisteme električne energije i gasa, određene na osnovu metodologija iz člana 44 stav 1 tačka 1 ovog zakona; 2) naknade za priključenje sistema za skladištenje gasa koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem na osnovu metodologije iz člana 44 stav 1 tačka 2 ovog zakona; 3) cijene pružanja dodatnih usluga održavanja; 4) cijene pružanja nestandardnih usluga operatora distributivnog sistema; 5) cjenovnik za otkup infrastrukture za priključenje na distributivni sistem električne energije; 6) naknade za korišćenje registra garancija porijekla. (2) Agencija utvrđuje: 1) cijene za skladištenje gasa i korišćenje postrojenja za TPG koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem; 2) naknadu za otklanjanje zagušenja na identifikovanim ulaznim ili izlaznim tačkama prenosnog sistema gasa, koja je dio cijene za prenos gasa. (3) Ako u postupku utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena ili naknada iznos određene energetske veličine ili finansijske vrijednosti nije moguće utvrditi primjenom postupaka i kriterijuma koje je Agencija utvrdila, Agencija, ili energetski subjekat uz saglasnost Agencije, te iznose utvrđuje procjenom na osnovu podataka iz poslednje godine za koju postoje konačni podaci. (4) Na cijene korišćenja prenosnih i distributivnih sistema električne energije iz člana 43 stav 3 tačka 1 ovog zakona ne utiče lokacija objekta za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora. (5) Cijene korišćenja prenosnih i distributivnih sistema gasa iz člana 43 stav 3 tačka 1 ovog zakona primjenjuju se i na gas iz obnovljivih izvora.			

	(6) Prilikom utvrđivanja cijena iz člana 43 stav 3 tačka 1 ovog zakona Agencija uzima u obzir ostvarive koristi koje operatori prenosnog i distributivnog sistema imaju od priključenja na sistem objekata koji proizvode energiju iz obnovljivih izvora. (7) Cijena za korišćenje prenosnog i distributivnog sistema iz člana 43 stav 3 tačka 1 ovog zakona koju plaćaju povlašćeni proizvođači električne energije iz obnovljivih izvora umanjuje se za iznos ostvarene koristi koje operatori prenosnog i distributivnog sistema imaju od priključenja na sistem objekata koji proizvode energiju iz obnovljivih izvora. **Član 39** U članu 112 stav 1 tačka 27 mijenja se i glasi: "27) polazeći od stanja i stepena iskorišćenosti sistema, utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema i dostavi Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. juna godine koja prethodi prvoj godini regulatornog perioda, usklađen sa: - Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, uzimajući u obzir projekte izgradnje objekata za proizvodnju električne energije, a naročito projekte korišćenja energije iz obnovljivih izvora, - planom razvoja susjednih prenosnih sistema, uzimajući u obzir projekte od zajedničkog interesa za Zajednicu, - potrebama razvoja distributivnog sistema". U tački 28 uvodna rečenica mijenja se i glasi: „28) prema potrebama korisnika sistema u skladu sa prostorno-planskim dokumentima utvrdi investicioni plan za period koji odgovara dužini regulatornog perioda i dostavi Agenciji na davanje saglasnosti zajedno sa planom iz tačke 27 ovog stava, koji sadrži:".			

	U stavu 6 riječi: „plana iz stava 1 tačka 28 ovog člana“ zamjenjuju se riječima: „planova iz stava 1 tač. 27 i 28 ovog člana“. Poslije stava 6 dodaje se novi stav koji glasi:			
	„(7) Ako se plan iz stava 1 tač. 27 i 28 ovog člana ažurira u toku regulatornog perioda, operator prenosnog sistema dostavlja Agenciji ažurirani plan na davanje saglasnosti u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 13 ovog zakona, najkasnije do 1. septembra godine koja prethodi prvoj godini perioda na koji se ažuriranje odnosi.“ **Prava, obaveze i odgovornosti operatora prenosnog sistema električne energije** **Član 112** (1) Operator prenosnog sistema električne energije dužan je da: 1) obezbijedi dugoročnu sposobnost sistema da ispunjava realne zahtjeve za prenosom električne energije, odnosno obezbijedi rad, održavanje, unapređenje i razvoj prenosnog sistema električne energije u cilju pouzdanosti, sigurnosti i efikasnosti, poštujući uslove zaštite životne sredine; 2) obezbijedi adekvatna sredstva za ispunjenje obaveza pružanja usluga; 3) doprinosi sigurnosti snabdijevanja preko adekvatnog prenosnog kapaciteta i raspoloživosti sistema; 4) utvrdi tehničko-tehnološke uslove za povezivanje elektroenergetskih objekata, uređaja i postrojenja u jedinstven sistem; 5) upravlja energetskim tokovima u svom sistemu i prema ostalim sistemima usklađeno sa operatorima prenosnih sistema u interkonekciji;			

	6) upravlja prenosnim sistemom i u okviru tehničko-tehnoloških mogućnosti prenosnog sistema pruža uslugu prenosa radi izvršavanja zahtjeva korisnika sistema; 7) utvrdi i zaključi formularne ugovore kojima se reguliše: - priključenje na prenosni sistem, sa korisnicima prenosnog sistema, - korišćenje prenosnog sistema, sa korisnicima prenosnog sistema, - nabavka pomoćnih usluga i balansne energije, po potrebi aktivacijom rezerve, sa davaocima usluga, - nabavka električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu, sa ponuđačima na tržištu, - pravo pristupa prenosnom sistemu, sa zainteresovanim subjektima u cilju korišćenja prekograničnog prenosnog kapaciteta; 8) zaključi ugovore o: - učestvovanju na tržištu električne energije sa operatorom tržišta, - sopstvenoj balansnoj odgovornosti sa operatorom tržišta, i - balansnoj odgovornosti balansno odgovorne strane sa operatorom tržišta i balansno odgovornom stranom; 9) blagovremeno izvještava operatora tržišta o ostvarenim bilansima sistema i debalansima balansno odgovornih strana; 10) reguliše frekvenciju i snagu razmjene; 11) obezbijedi nabavku pomoćnih usluga na efikasan i ekonomičan način i stavlja ih u funkciju; 12) planira rad prenosnog sistema, u saradnji sa operatorom tržišta i operatorima drugih sistema;			

	13) vrši razmjenu neophodnih podataka i dokumenata sa operatorom tržišta i operatorima sistema u interkonekciji; 14) daje prednost pri preuzimanju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije ili visokoefikasne kogeneracije u mjeri u kojoj to dozvoljava siguran i pouzdan rad elektroenergetskog sistema; 15) obezbjeđuje sigurnost rada elektroenergetskog sistema; 16) koordinira izradu planova remonta prenosnih objekata i postrojenja korisnika sistema; 17) rješava preopterećenja pojedinih elemenata prenosnog sistema, vodeći računa o ravnopravnom položaju svih korisnika prenosnog sistema; 18) vrši promjene plana angažovanja elektrana u slučaju ugrožene sigurnosti funkcionisanja elektroenergetskog sistema, havarija, većeg odstupanja potrošnje od planiranih vrijednosti, kao i u slučaju iz člana 213 ovog zakona; 19) utvrdi pravila za primjenu transparentnih postupaka upravljanja zagušenjem i dodjeljivanja prekograničnih kapaciteta za prenos električne energije zasnovanih na tržišnim principima i dostavi ih Agenciji na odobravanje, nakon dobijenog mišljenja operatora tržišta; 20) utvrđuje raspoloživi prekogranični kapacitet, u saradnji sa operatorima sistema u interkonekciji; 21) primjenjuje pravila relevantnih evropskih asocijacija operatora prenosnog sistema čiji je član i učestvuje u radu Evropske asocijacije operatora prenosnih sistema (ENTSO-e); 22) sarađuje sa operatorima prenosnog sistema, berzama električne energije i drugim relevantnim zainteresovanim stranama u cilju uspostavljanja regionalnog tržišta električne energije i njegovog			

	integrisanja u jedinstveno tržište električne energije Evropske unije; 23) vrši, samostalno ili u saradnji sa nadležnim organizacijama ili operatorima drugih sistema, dodjelu prekograničnog kapaciteta u skladu sa principima transparentnosti i nediskriminatornosti učesnika i objavljuje informacije o dodjeli prekograničnih kapaciteta na svojoj internet stranici; 24) u cilju provjere sigurnosti sistema, obezbjeđuje prekograničnu saradnju uključujući dodjelu kapaciteta; 25) obezbijedi mjerenje predate i primljene električne energije na tačkama razdvajanja prenosnog sistema sa distributivnim sistemima, sa korisnicima sistema, susjednim sistemima i drugim relevantnim tačkama; 26) vodi evidenciju podataka neophodnih za utvrđivanje kvaliteta isporučene električne energije koji obuhvataju i podatke o prekidima, vrijednosti napona i druge podatke iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona; 27) polazeći od stanja i stepena iskorišćenosti sistema, utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema i dostavi Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. juna godine koja prethodi prvoj godini regulatornog perioda, usklađen sa: - Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, uzimajući u obzir projekte izgradnje objekata za proizvodnju električne energije, a naročito projekte korišćenja energije iz obnovljivih izvora, - planom razvoja susjednih prenosnih sistema, uzimajući u obzir projekte od zajedničkog interesa za Zajednicu, - potrebama razvoja distributivnog sistema, 28) prema potrebama korisnika sistema u skladu sa prostorno-planskim dokumentima utvrdi			

	investicioni plan za period koji odgovara dužini regulatornog perioda i dostavi Agenciji na davanje saglasnosti zajedno sa planom iz tačke 27 ovog stava, koji sadrži: - investicije za koje je već donijeta odluka, - nove investicije koje treba izvršiti u naredne tri godine, za svaku godinu pojedinačno; 29) pri izradi planova iz tač. 27 i 28 ovog stava: - procijeni potencijal za povećanje energetske efikasnosti u objektima prenosnog sistema i specificira ciljeve za povećanje energetske efikasnosti; - utvrdi konkretne mjere i ulaganja za uvođenje ekonomski isplativih poboljšanja energetske efikasnosti na mrežnoj infrastrukturi, uključujući i dinamiku realizacije mjera, - uzme u obzir i upravljanje opterećenjem i međuoperativnost; 30) objavi na svojoj internet stranici plan iz tačke 27 ovog stava; 31) utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknada za priključenje na prenosni sistem električne energije i dostavi Agenciji na odobravanje; 32) odredi naknade za priključenje na prenosni sistem na osnovu metodologije iz člana 44 stav 1 tačka 1 ovog zakona i dostavi ih Agenciji na odobravanje; 33) utvrdi transparentna i nediskriminatorna pravila za priključenje novih elektrana na prenosni sistem i dostavi Agenciji na odobravanje; 34) odobrene metodologije i pravila iz ovog člana, kao i odobrene cijene i naknade, objavi na svojoj internet stranici najkasnije 15 dana prije početka primjene; 35) blagovremeno objavi na svojoj internet stranici podatke od značaja za korišćenje prenosnog			

	sistema, o kapacitetima, zagušenjima, kao i druge podatke potrebne za funkcionisanje tržišta; 36) kvartalno izvještava Agenciju o: - planiranim isključenjima radi održavanja prenosnog sistema, - zahtjevima korisnika sistema za razvoj prenosnog sistema, - funkcionisanju prenosnog sistema, - zaključenim ugovorima o pomoćnim uslugama, - zaključenim ugovorima o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosu; 37) na zahtjev Agencije podnese izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema; 38) organizuje prijem reklamacija i prigovora kupaca i korisnika sistema i obezbijedi nediskriminatorno odlučivanje u rokovima utvrđenim zakonom; 39) vodi registar prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema čiji sastavni dio čini dodatak u koji se odlažu pripadajuća dokumentacija i donesene odluke; 40) dostavi sve neophodne informacije svakom novom proizvođaču energije iz obnovljivih izvora koji se želi priključiti na sistem, uključujući detaljnu procjenu troškova u vezi sa priključenjem, preciznu proceduru za prijem, obradu i odlučivanje o zahtjevu za priključenje; 41) pruža korisnicima sistema informacije koje su im potrebne za efikasan pristup sistemu; 42) naplaćuje naknadu za upravljanje zagušenjima i učestvuje u mehanizmu za kompenzaciju troškova prekograničnog prenosa između operatora prenosnih sistema; 43) upravlja pristupom treće strane i daje obrazloženja u slučaju odbijanja takvog pristupa;			

	44) dostavlja Agenciji godišnji plan održavanja elektroprenosnih objekata, najkasnije do 15. decembra tekuće, za narednu godinu; 45) upravlja balansnim tržištem električne energije; 46) učestvuje u usklađivanju (sadržaja) pravila za rad balansnog tržišta električne energije sa operatorom tržišta. (2) Operator prenosnog sistema dužan je da obezbijedi nediskriminatorni tretman svih korisnika sistema, posebno u odnosu na povezane subjekte. (3) Prilikom utvrđivanja raspoloživog prekograničnog kapaciteta iz stava 1 tačka 20 ovog člana ili dodjeljivanja raspoloživog prekograničnog kapaciteta iz stava 1 tačka 23 ovog člana zabranjeno je namjerno smanjivanje kapaciteta kao i drugi oblici manipulacije kapacitetom kojima se narušava funkcionisanje tržišta. (4) Podaci iz stava 1 tačka 25 ovog člana moraju biti dostupni operatorima distributivnih sistema, operatoru tržišta, Agenciji kao i operatorima prenosnih sistema u interkonekciji pod uslovom uzajamnosti. (5) Operator prenosnog sistema električne energije na osnovu evidencije iz stava 1 tačka 26 ovog člana najmanje jedanput godišnje na svojoj internet stranici objavljuje izvještaj o kvalitetu snabdijevanja. (6) Operator prenosnog sistema, najkasnije 30 dana, od isteka kvartala, dostavlja Agenciji kvartalni, i najkasnije do 1. marta tekuće, za prethodnu godinu, godišnji izvještaj o realizaciji odobrenih investicionih ulaganja koji sadrži procjenu potrebe ažuriranja planova iz stava 1 tač. 27 i 28 ovog člana prema novim potrebama ili zahtjevima korisnika sistema. (7) Ako se plan iz stava 1 tač. 27 i 28 ovog člana ažurira u toku regulatornog perioda, operator prenosnog sistema dostavlja Agenciji ažurirani plan na davanje saglasnosti u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 13 ovog zakona, najkasnije do 1. septembra			

	godine koja prethodi prvoj godini perioda na koji se ažuriranje odnosi. **Član 41** U članu 116 stav 1 tačka 5 mijenja se i glasi: "5) polazeći od stanja i stepena iskorišćenosti sistema, utvrdi desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema i dostavi Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. juna godine koja prethodi prvoj godini regulatornog perioda, usklađen sa: - Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, uzimajući u obzir projekte budućih elektrana i projekte korišćenja energije iz obnovljivih izvora, - planom razvoja prenosnog sistema, - lokalnim energetskim planovima iz člana 12 stav 2 ovog zakona;". U tački 6 uvodna rečenica mijenja se i glasi: „6) utvrdi investicioni plan za period koji odgovara dužini regulatornog perioda i dostavi Agenciji na davanje saglasnosti zajedno sa planom iz tačke 5 ovog stava, koji sadrži:". U tački 9 alineja 1 briše se. Poslije tačke 17 dodaju se dvije nove tačke koje glase: "17a) utvrdi cijene za pružanje nestandardnih usluga; 17b) cjenovnik za otkup infrastrukture za priključenje;". U stavu 5 riječi: „plana iz stava 1 tačka 6 ovog člana" zamjenjuju se riječima: „planova iz stava 1 tač. 5 i 6 ovog člana". Poslije stava 5 dodaje se novi stav koji glasi:			

	„(6) Ako se plan iz stava 1 tač. 5 i 6 ovog člana ažurira u toku regulatornog perioda, operator distributivnog sistema dostavlja Agenciji ažurirani plan na davanje saglasnosti po proceduri propisanoj pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 13 ovog zakona, najkasnije do 1. septembra godine koja prethodi prvoj godini perioda na koji se ažuriranje odnosi." **Prava, obaveze i odgovornosti operatora distributivnog sistema električne energije** **Član 116** (1) Operator distributivnog sistema električne energije dužan je da: 1) obezbijedi dugoročnu sposobnost sistema da ispunjava realne zahtjeve za distribucijom električne energije, odnosno obezbijedi rad, održavanje, unapređenje, i razvija distributivni sistem električne energije u cilju pouzdanosti, sigurnosti i efikasnosti, uz poštovanje uslova zaštite životne sredine; 2) obezbjeđuje pouzdanu i efikasnu distribuciju električne energije; 3) daje prednost preuzimanju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije ili visokoefikasne kogeneracije u mjeri u kojoj se neće ugroziti siguran i pouzdan rad elektroenergetskog sistema; 4) obezbjeđuje korisnicima distributivnog sistema jasne i precizne informacije o uslovima pružanja usluga, a naročito u odnosu na pristup distributivnom sistemu koje obuhvataju tehničke, ugovorene i raspoložive kapacitete; 5) polazeći od stanja i stepena iskorišćenosti sistema, utvrdi desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema i dostavi Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. juna godine koja prethodi prvoj godini regulatornog perioda, usklađen sa:			

	- Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, uzimajući u obzir projekte budućih elektrana i projekte korišćenja energije iz obnovljivih izvora, - planom razvoja prenosnog sistema, - lokalnim energetskim planovima iz člana 12 stav 2 ovog zakona; 6) utvrdi investicioni plan za period koji odgovora dužini regulatornog perioda i dostavi Agenciji na davanje saglasnosti zajedno sa planom iz tačke 5 ovog stava, koji sadži: - investicije za koje je već donijeta odluka, - nove investicije koje treba izvršiti u naredne tri godine za svaku godinu pojedinačno; 7) pri izradi planova iz tač. 5 i 6 ovog stava: - procijeni potencijal za povećanje energetske i ekonomske efikasnosti u objektima distributivnog sistema i specificira ciljeve za povećanje energetske i ekonomske efikasnosti, - utvrdi konkretne mjere i ulaganja za uvođenje ekonomski isplativih poboljšanja energetske efikasnosti distributivnog sistema, uključujući i dinamiku realizacije mjera, - uzme u obzir i upravljanje opterećenjem i međuoperativnost; 8) zaključi ugovore kojima se reguliše: - priključenje na prenosni sistem sa operatorom prenosnog sistema, - korišćenje prenosnog sistema sa operatorom prenosnog sistema, - učestvovanje na tržištu sa operatorom tržišta, - balansna odgovornost sa operatorom sistema i operatorom tržišta,			

	- finansijsko poravnanje balansnog obračuna sa operatorom tržišta; 9) utvrdi i zaključi formularne ugovore kojima se reguliše: - korišćenje distributivnog sistema sa korisnicima sistema, - nabavka električne energije za pokrivanje gubitaka u distribuciji sa ponuđačima na tržištu; 10) mjeri utrošak električne energije kod krajnjih kupaca na području na kojem pruža usluge i održava mjerne sisteme u ispravnom stanju radi obezbjeđivanja tačnog mjerenja potrošnje električne energije; 11) obezbijedi mjerne uređaje i njihovu ugradnju kod krajnjih kupaca o svom trošku; 12) utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknada za priključenje na distributivni sistem električne energije i dostavi Agenciji na odobravanje; 13) odredi naknade za priključenje na distributivni sistem na osnovu metodologije iz člana 44 stav 1 tačka 1 ovog zakona i dostavi ih Agenciji na odobravanje; 14) utvrdi i dostavi Agenciji na odobravanje pravila za sprovođenje postupka otkrivanja, utvrđivanja i sprečavanja neovlašćenog korišćenja električne energije od strane operatora distributivnog sistema; 15) utvrdi i dostavi Agenciji na odobravanje metodologiju kojom se uređuje način obračuna i naplate neovlašćeno preuzete električne energije; 16) utvrdi cijene za pružanje dodatnih usluga održavanja, koje nijesu sadržane u cijeni za korišćenje distributivnog sistema i dostavi Agenciji na odobravanje; 17) utvrdi cijene za pružanje dodatnih usluga održavanja priključaka koji su u svojini kupaca i dostavi ih Agenciji na odobravanje;			

	17a) utvrdi cijene za pružanje nestandardnih usluga; 17b) cjenovnik za otkup infrastrukture za priključenje; 18) utvrđuje postojanje neovlašćenog korišćenja električne energije kod kupaca na osnovu pravila iz tačke 14 ovog stava; 19) primjenjuje mjere za suzbijanje neovlašćenog korišćenja električne energije o čemu godišnje izvještava Agenciju; 20) dostavi sveobuhvatne i neophodne informacije svakom novom proizvođaču energije iz obnovljivih izvora koji se želi priključiti na sistem, uključujući detaljnu procjenu troškova u vezi sa priključenjem, precizan postupak za prijem, obradu i odlučivanje o zahtjevu za priključenje; 21) odobrene metodologije i pravila iz ovog člana, kao i odobrene cijene i naknade, objavi na svojoj internet stranici, najkasnije 15 dana prije početka primjene; 22) organizuje prijem reklamacija i prigovora kupaca i korisnika sistema i obezbijedi nediskriminatorno odlučivanje, u rokovima utvrđenim zakonom; 23) vodi registar prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema zajedno sa pripadajućom dokumentacijom i donesenim odlukama; 24) na zahtjev Agencije podnese izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema; 25) objavi na svojoj internet stranici plan iz tačke 5 ovog stava; 26) utvrdi tipske profile potrošnje kupaca priključenih na distributivni sistem i da svakom kupcu dodijeli odgovarajući profil;			

	27) na svojoj internet stranici blagovremeno objavi uslove za korišćenje distributivnog sistema kao i tipske profile iz tačke 26 ovog stava; 28) kvartalno izvještava Agenciju o: - planiranim isključenjima radi održavanja distributivnog sistema, - zahtjevima korisnika sistema za razvoj distributivnog sistema, - funkcionisanju distributivnog sistema, - zaključenim ugovorima o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u distribuciji; 29) vodi evidenciju podataka neophodnih za utvrđivanje kvaliteta isporučene električne energije koji obuhvataju i podatke o prekidima, vrijednosti napona i druge podatke iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona. (2) Operator distributivnog sistema dužan je da: 1) primjenjuje najbolja iskustva stečena u praksi radi obezbjeđenja sigurnosti snabdijevanja i pouzdanosti rada distributivnog sistema; 2) obezbijedi neprekidan rad prekograničnog voda; 3) u skladu sa tehničkim propisima, održava opremu za povezivanje proizvođača i kupaca koja je smještena na njegovoj oblasti opsluživanja. (3) Pravila iz stava 1 tačka 14 ovog člana naročito sadrže: 1) način i postupak otkrivanja, utvrđivanja i dokazivanja neovlašćenog korišćenja električne energije; 2) plan stalnih, privremenih i dodatnih mjerenja; 3) način obrađivanja prikupljenih podataka; 4) način čuvanja povjerljivosti podataka; 5) unutrašnje mjere u energetskim subjektima za sprečavanje nepravilnosti vezanih za neovlašćeno korišćenje električne energije; 6) način edukacije javnosti;			

	7) druge mjere i radnje potrebne za efikasno sprečavanje neovlašćenog korišćenja električne energije. (4) Operator distributivnog sistema, najkasnije do kraja marta tekuće godine, objavljuje na svojoj internet stranici izvještaj o kvalitetu isporuke električne energije iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona za prethodnu godinu. (5) Operator distributivnog sistema, najkasnije 30 dana, od isteka kvartala, dostavlja Agenciji kvartalni, i najkasnije do 1. marta tekuće, za prethodnu godinu, godišnji izvještaj o realizaciji odobrenih investicionih ulaganja koji sadrži procjenu potrebe ažuriranja planova iz stave 1 tač. 5 i 6 ovog člana prema novim potrebama ili zahtjevima korisnika sistema. (6) Ako se plan iz stava 1 tač. 5 i 6 ovog člana ažurira u toku regulatornog perioda, operator distributivnog sistema dostavlja Agenciji ažurirani plan na davanje saglasnosti po proceduri propisanoj pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 13 ovog zakona, najkasnije do 1. septembra godine koja prethodi prvoj godini perioda na koji se ažuriranje odnosi. **Član 51** U članu 134 st. 2 do 5 brišu se. **Pristup distributivnom sistemu električne energije** **Član 134** (1) Operator distributivnog sistema električne energije dužan je da obezbijedi nediskriminatoran pristup sistemu u granicama distributivnih kapaciteta u skladu sa tehničkim pravilima.			
2. Operator prenosnog ili distributivnog sistema može da odbije pristup mreži ako za to nema potrebnih kapaciteta. Takvo odbijanje mora da bude potkrijepljeno valjanim razlozima, posebno u smislu člana 3, koji su zasnovani na objektivnim i tehnički i ekonomski opravdanim	**Član 51** U članu 134 st. 2 do 5 brišu se. **Pristup distributivnom sistemu električne energije** **Član 134**	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno i članom 133 Zakona o	

kriterijumima. Ako su zemlje članice tako odredile, regulatorna tijela ili zemlje članice osiguravaju da se ovi kriterijumi primjenjuju konsistentno i da korisnik sistema kojem je odbijen pristup može da koristi proceduru za rješavanje spora. Prema potrebi i u slučaju uskraćivanja pristupa, regulatorna tijela takođe osiguravaju da operator prenosnog ili distributivnog sistema pruža relevantne informacije o mjerama koje su potrebne za unapređenje mreže. Strani koja zahtijeva takvu informaciju može se zaračunati razumna naknada koja odražava troškove pružanja takve informacije.	(1) Operator distributivnog sistema električne energije dužan je da obezbijedi nediskriminatoran pristup sistemu u granicama distributivnih kapaciteta u skladu sa tehničkim pravilima.		energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
Član 33 **Otvaranje tržišta i reciprocitet (uzajamnost)** 1. Zemlje članice osiguravaju da kvalifikovani kupci budu: a. do 1.jula 2004. godine kvalifikovani kupci kako je predviđeno u članu 19 (1) do (3) Diretkive 96/92/EZ. Zemlje članice objavljuju kriterije za definisanje ovih kvalifikovanih kupaca do 31.januara svake godine b. od 1.jula 2004.godine svi kupci osim domaćinstava; c. od 1.jula 2007.godine, svi kupci.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprimjenljivo		
2. U svrhu izbjegavanja neravnoteže u otvaranju elektroenergetskih tržišta: (a) ugovori za snabdijevanje elekrtičnom energijom sa kvalifikovanim kupcima u sistemu druge zemlje članice se ne zabranjuju ako se kupac smatra kvalifikovanim u oba sistema; i (b) u slučajevima kada se transkacija opisana u tački (a) odbije jer je kupac kvalifikovan samo u jednom od dva sistema, Komisija može obavezati stranu koja odbija pristup, uzimajući u obzir situaciju na tržištu i zajednički	**Član 25** U članu 65 stav 3 tačka 3 poslije riječi: "ugovoru sa" dodaju se riječi: "fizičkim licem sa položenim odgovarajućim stručnim ispitom ili". **Izdavanje licenci** **Član 65** (1) Energetske djelatnosti iz člana 3 ovog zakona mogu se obavljati samo na osnovu licence, ako ovim zakonom nije drugačije određeno. (2) Ispunjenost uslova za izdavanje licenci određenih ovim zakonom utvrđuje Agencija.	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 189 i 203 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

interes, da izvrši traženo snabdjevanje na zahtjev zemlje članice u kojoj se nalazi kvalifikovani kupac.	(3) Agencija izdaje licencu na zahtjev privrednog društva, pravnog ili fizičkog lica, odnosno preduzetnika: 1) koji je registrovan u Centralnom registru privrednih subjekata za obavljanje energetske djelatnosti za koju se izdaje licenca; 2) koji posjeduje ili upravlja energetskim objektima, transportnim sredstvima i drugim uređajima, instalacijama ili postrojenjima neophodnim za obavljanje energetske djelatnosti, koji ispunjavaju uslove i zahtjeve utvrđene tehničkim propisima, propisima o energetskoj efikasnosti, propisima o zaštiti od požara i eksplozija, kao i propisima o zaštiti životne sredine; 3) koji dostavi dokaz da ima zaposlena lica sa položenim odgovarajućim stručnim ispitom, odnosno dokaz o zaključenom ugovoru **sa fizičkim licem sa položenim odgovarajućim stručnim ispitom ili** sa pravnim licem koje ima zaposlene sa položenim odgovarajućim stručnim ispitom za obavljanje poslova tehničkog rukovođenja, održavanja, eksploatacije i rukovanja energetskim objektima; 4) koji slobodno raspolaže finansijskim sredstvima na svom računu; 5) kojem u poslednje tri godine nije oduzeta licenca za obavljanje energetske djelatnosti za koju je podnio zahtjev; 6) čiji članovi organa upravljanja nijesu bili pravosnažno osuđeni za krivična djela koja ih čine nepodobnim za vršenje funkcija. (4) Uz zahtjev za izdavanje licence prilažu se dokazi o ispunjenosti uslova iz stava 3 ovog člana. (5) Izuzetno od stava 3 ovog člana, licenca za obavljanje djelatnosti snabdijevanja električnom energijom ili gasom može se izdati snabdjevaču koji ima sjedište u državi članici Evropske unije ili članici Energetske zajednice na osnovu odgovarajućeg odobrenja za obavljanje djelatnosti snabdijevanja izdatog od			

	nadležnog organa, odnosno organizacije države u kojoj je registrovan. (6) Licenca izdata za obavljanje djelatnosti distribucije električne energije ili gasa, operatora za skladištenje gasa i postrojenje za TPG istovremeno predstavlja akt o imenovanju operatora distributivnog sistema električne energije ili gasa, operatora za skladištenje gasa i postrojenja za TPG.			
Član 34 **Direktni vodovi** 1. Zemlje članice preduzimaju potrebne mjere kako bi omogućile: (a) Svim proizvođačima električne energije i subjektima za snabdijevanje električnom energijom osnovanim unutar njihove teritorije da snabdijevaju svoje poslovne prostorije, podružnice i kvalifikovane kupce preko direktnog voda; (b) proizvođaču i subjektu za snabdijevanje električnom energijom da vrši snabdijevanje svakog kvalifikovanog kupca na svojoj teritoriji preko direktnog voda. 2. Zemlje članice uspostavljaju kriterije za dodjelu ovlađtenja za izgradnju direktnih vodova na svojoj teritoriji. Ovi kriteriji moraju biti objektivni i nediskriminirajući. 3. Mogućnost snabdijevanja električnom energijom putem direktnog voda u skladu sa stavom 1 ne utiče na mogućnost sklapanja ugovora o električnoj energiji u skladu sa članom 32.	Član 15 U članu 43 stav 1 tačka 1 alineja 2 poslije riječi „TPG" dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem ". U uvodnoj rečenici stava 6 poslije riječi "propisuje" dodaju se riječi: "opšti i pojedinačni". Poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi: „3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana." U tački 4 poslije riječi "propisanog" dodaje se riječ "pojedinačnog". **Metodologije i pravila** **Član 43** (1) Agencija utvrđuje metodologije za: 1) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda operatora sistema i cijena, rokova i uslova za: - korišćenje prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa; - korišćenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG **koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem;** 2) utvrđivanje cijena, rokova i uslova za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja prenosnih	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno i članom 188 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

4. Zemlje članice mogu izraditi odobrenje za izgradnju direktnog voda pod uslovom da je odbijen pristup sistemu shodno članu 32, ili da je pokrenuta procedura za rješavanje sporova po članu 37. 5. Zemlje članice mogu da odbiju izdavanje ovlašćenja za izgradnju direktnog voda ukoliko bi takvo izdavanje odobrenja ometalo sprovođenej odredbi člana 3. Takvo odbijanje mora biti potkrijepljeno valjanim razlozima.	sistema električne energije i prenosnih sistema gasa; 3) utvrđivanje cijena za korišćenje prenosnog ili distributivnog sistema, koje plaćaju korisnici direktnog voda kada je vod priključen na prenosni ili distributivni sistem; 4) utvrđivanje cijena koje primjenjuje snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca; 5) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije i gasa; 6) utvrđivanje načina obezbjeđivanja sredstava za rad Agencije. (2) Metodologijama iz stava 1 ovog člana Agencija osigurava da operatori prenosnog i distributivnog sistema budu adekvatno kratkoročno i dugoročno motivisani za povećanje efikasnosti, integraciju tržišta i obezbeđenje sigurnosti snabdijevanja. (3) Agencija u postupku odlučivanja po zahtjevu energetskih subjekata utvrđuje regulatorno dozvoljeni prihod, cijene ili naknade za: 1) korišćenje prenosnog i distributivnog sistema, posebno za električnu energiju i gas; 2) skladištenje gasa i korišćenja postrojenja za TPG; 3) pomoćne usluge i balansiranje prenosnog sistema električne energije i gasa; 4) rad operatora tržišta. (4) Agencija donosi pravila: 1) za rješavanje sporova putem arbitraže; 2) za korekcije cijena na inicijativu energetskog subjekta, odnosno samoinicijativno; 3) o licencama za obavljanje energetskih djelatnosti; 4) o sertifikatima operatora sistema; 5) za funkcionisanje snabdjevača posljednjeg izbora i ugroženih kupaca; 6) o uslovima za izdavanje odobrenja na osnovu kojih proizvođači i snabdjevači električne energije			

	i subjekti za gas mogu snabdijevati krajnje kupce preko direktnog voda; 7) o uslovima i postupku promjene snabdjevača krajnjih kupaca električne energije i gasa; 8) za poravnanje razlike između opravdanih i ostvarenih prihoda i utvrđenih troškova između licenciranih operatora distributivnog sistema; 9) za razdvajanje računa, upravljanja i informacija, radi izbjegavanja unakrsnih subvencija između djelatnosti u oblasti gasa; 10) čuvanja povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija koje koriste operatori sistema; 11) za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije; 12) o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom; 13) za izradu i praćenje realizacije desetogodišnjih razvojnih planova prenosnog, odnosno distributivnog sistema električne energije. (5) Pravilima iz stava 4 tačka 11 ovog člana utvrđuju se dodatni uslovi za sticanje statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanje operatora zatvorenog distributivnog sistema, dokazi koji se dostavljaju uz zahtjev, sadržaj rješenja o utvrđivanju statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanju operatora zatvorenog distributivnog sistema, način kontrole ispunjavanja uslova propisanih zakonom, način razmjene informacija sa energetskim subjektom, uslovi i postupak za oduzimanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, kao i način plaćanja naknada i sadržaj registra zatvorenih distributivnih sistema. (6) Pravilima iz stava 4 tačka 12 ovog člana bliže se propisuje opšti i pojedinačni minimum kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom koji se zasniva na sljedećim kriterijumima: 1) kvalitetu usluga, posebno u odnosu na vrijeme potrebno operatorima prenosnih i distributivnih			

	sistema električne energije i gasa za obavljanje priključenja i popravki; 2) neprekidnosti napajanja; 3) kvalitetu napona električne energije; 4) finansijskoj kompenzaciji koju su energetski subjekti dužni da plate zbog neispunjavanja propisanog pojedinačnog minimuma kvaliteta snabdijevanja. (7) Pravilima iz stava 4 tačka 13 ovog člana utvrđuju se: 1) mjere kojima se obezbjeđuje sposobnost sistema da zadovolji potrebe za prenosom, odnosno distribucijom električne energije i sigurnost u snabdijevanju; 2) način i postupak odobravanja razvojnih planova, postupak sprovođenja javne rasprave; 3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana. (8) Agencija utvrđuje: 1) opšte uslove za snabdijevanje električnom energijom i gasom; 2) početak i trajanje regulatornog perioda, odnosno jednogodišnjeg ili višegodišnjeg perioda u toku kojeg se elementi regulatorno dozvoljenog prihoda primjenjuju u iznosima koje utvrđuje Agencija u skladu sa ovim zakonom; 3) sadržaj izvještaja iz člana 108 stav 1 tačka 1 ovog zakona; 4) sadržaj obrasca na kojem se kupcu pružaju podaci o njegovoj potrošnji, uključujući i podatke o profilu potrošnje; 5) regulatorni kontni plan, sadržaj i obrazac izvještaja koji se dostavljaju Agenciji; 6) usklađenost cijena koje je utvrdio snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca sa metodologijom iz člana 62 stav 3 ovog zakona.			

	Član 11 U članu 27 stav 1 poslije riječi „energetiku" dodaju se riječi: „i regulisane komunalne djelatnosti". **Nezavisni regulator energetskog sektora**			
NACIONALNA REGULATORNA TIJELA *Član 35* **Imenovanje i nezavisnost regulatornih tijela** 1. Svaka zemlja članica imenuje jedno nacionalno regulatorno tijelo na nacionalnom nivou.	**Član 27** (1) Poslove utvrđene zakonom u oblasti energetike obavlja Regulatorna agencija za **energetiku i regulisane komunalne djelatnosti** (u daljem tekstu: Agencija) kao samostalna, neprofitna organizacija, pravno i funkcionalno nezavisna od državnih organa i energetskih subjekata. (2) Agencija obavlja i druge poslove utvrđene zakonom kojim se uređuju regulisane komunalne djelatnosti. (3) U vršenju javnih ovlašćenja iz st. 1 i 2 ovog člana Agencija: 1) je dužna da postupa nepristrasno i transparentno; 2) djeluje nezavisno od bilo kakvog tržišnog interesa; 3) ne smije primati ili tražiti uputstva od državnih ili drugih organa i organizacija ili drugih lica u vršenju poslova utvrđenih ovim zakonom. (4) Ograničenja iz stava 3 tačka 3 ovog člana ne odnose se na saradnju sa drugim nadležnim državnim organima ili uvažavanje opštih političkih smjernica koje utvrđuje Vlada, a koje se ne odnose na ovlašćenja i obaveze Agencije u vršenju poslova utvrđenih ovim zakonom.	Potpuno usklađeno		
2. Paragraf 1 ovog člana ne dovodi u pitanje imenovanje drugih regulatornih tijela na regionalnom nivou u okviru zemalja članica, ukoliko postoji jedan viši predstavnik u svrhu zastupanja i kontakta na nivou Zajednice u okviru odbora regulatora Agencije u skladu sa članom 14(1) Regulacije EZ br. 713/2009.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 42 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

3. Iznimno iz paragrafa 1 ovog člana, zemlja članica može da imenuje regulatorna tijela za male sisteme u geografski odvojenom regionu čija je potrošnja u 2008.g bila manja od 3% ukupne potrošnje zemlje članice čiji su dio. Ovo istupanje ne dovedi u pitaje imenovanje jednog višeg predstavnika u svrhu zastupanja i kontakta na nivou Zajednice u okviru odbora regulatora Agencije u skladu sa članom 14(1) Regulacije EZ br. 713/2009.	Nema odgovarujuće odredbe	Neprimjenljivo		
4. Zemlje članice garantuju nezavisnost regulatornog tijela i obezbjeđuju da ono svoje nadležnosti sprovodi nepristrasno i transparentno. U tu svrhu, zemlje članice osiguravaju da regulatorno tijelo, prilikom izvršenja regulatornih zadataka datih ovom direktivnom i odnosnim zakonom,bude: a)pravno razdvojeno i funkcionalno nezavisno od svih drugih javnih ili privatnih subjekata, b)osigurava da njegovi zaposleni i lica odgovorna za njegovo upravljanje: i) djeluju nezavisno od bilo kakvog tržišnog interesa, i ii) ne traže ili primaju direktne instrukcije od nekog vladinog ili drugog javnog ili privatnog organa kod sprovođenja regulatornih zadataka. Ovaj zahtjev ne isključuje, prema potrebi, usku saradnju sa drugim relevantnim nacionalnim tijelima ili opšte političke smjernice koje vlada izdaje, a koje se ne odnose na regulatorne moći i obaveze date članom 37. 5. u cilju zaštite nezavisnosti regulatornog tijela, zemlje članice posebno osiguravaju da: a)regulatorno tijelo može da donese autonomne odluke, nezavisno od bilo kojeg političkog tijela, i ima odvojena godišnja bužetska izdvajanja, sa autonomijom u primjeni	**Član 11** U članu 27 stav 1 poslije riječi „energetiku" dodaju se riječi: „i regulisane komunalne djelatnosti". **Nezavisni regulator energetskog sektora** **Član 27** (1) Poslove utvrđene zakonom u oblasti energetike obavlja Regulatorna agencija za energetiku i **regulisane komunalne djelatnosti** (u daljem tekstu: Agencija) kao samostalna, neprofitna organizacija, pravno i funkcionalno nezavisna od državnih organa i energetskih subjekata. (2) Agencija obavlja i druge poslove utvrđene zakonom kojim se uređuju regulisane komunalne djelatnosti. (3) U vršenju javnih ovlašćenja iz st. 1 i 2 ovog člana Agencija: 1) je dužna da postupa nepristrasno i transparentno; 2) djeluje nezavisno od bilo kakvog tržišnog interesa; 3) ne smije primati ili tražiti uputstva od državnih ili drugih organa i organizacija ili drugih lica u vršenju poslova utvrđenih ovim zakonom. (4) Ograničenja iz stava 3 tačka 3 ovog člana ne odnose se na saradnju sa drugim nadležnim državnim organima ili uvažavanje opštih političkih smjernica koje utvrđuje Vlada, a koje se ne odnose na	Potpuno usklađeno		

alociranog budžeta, i adekvatne ljudske i finansijske resurse za sprovođenje svojih zaduženja, i	ovlašćenja i obaveze Agencije u vršenju poslova utvrđenih ovim zakonom. Član 13 U članu 39 poslije stava 1 dodaju se dva nova stava koji glase: „(2) Statut Agencije donosi Odbor Agencije. (3) Statut Agencije objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore". Statut Agencije Član 39 (1) Agencija ima statut kojim se naročito uređuju: 1) prava i dužnosti Odbora Agencije; 2) prava i dužnosti izvršnog direktora i zamjenika izvršnog direktora Agencije; 3) smjernice za utvrđivanje unutrašnje organizacije Agencije; 4) postupak izbora i razrješenja izvršnog direktora i zamjenika izvršnog direktora Agencije; 5) javnost rada Agencije; 6) druga pitanja od značaja za rad Agencije u skladu sa zakonom. (2) Statut Agencije donosi Odbor Agencije. (3) Statut Agencije objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore". Član 14 Član 40 briše se.			
b)da se članovi odbora regulatornog tijela, ili u odsustvu odbora, najviše rukovodstvo regulatornog tijela imenuju na određeni period od pet do sedam godina koji se može još jednom obnoviti. U pogledu tačke b) prvog podparagrafa, zemlje članice obezbjeđuju za odbor ili članove najvišeg rukovodstva adekvatnu šemu rotacije. Članovi odbora ili, u odsustvu	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 34 i 37 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

odbora, članovi najvišeg rukovodstva mogu biti razriješeni dužnosti u toku svojih mandata samo ukoliko ne ispunjavaju uslove date ovim članom ili budu okrivljeni za loše upravljanje prema nacionalnom zakonu.				
Član 36 **Opšti ciljevi regulatornog tijela** Izvršavajući regulatorne zadatke navedenih u ovoj Direktivi, regulatorno tijelo preduzima sve razumne mjere u cilju sprovođenja sljedećih ciljeva datih u okviru njihovih dužnosti i ovlašćenja utvrđenih u članu 37, uz konsultaciju sa drugim relevantnim nacionalnim tijelima uključujući tijela za konkurenciju, ne dovodeći u pitanje njihove nadležnosti: a)U saradnji sa Agencijom, regulatornim tijelima drugih zemalja članica i Komisijom, promovisanje konkurentnog, bezbjednog i ekološki održivog internog tržišta električne energije u Zjednici, i efikasno otvaranje tržišta za sve potrošače i snabdjevače u Zajednici i osiguranje adekvatnih uslova za efikasno i pouzdano funkcionisanje elektro energetskih mreža, uzimajući u obzir dugoročne ciljeve, b)razvoj konkurentnih i djelotovornih regionalnih tržišta u Zajednici radi ostvarenja ciljeva iz tačke a), c)eliminisanje restrikcija za trgovinu električnom energijom između zemalja članica, uključujući razvoj adekvatnih prekograničnih prenosnih kapaciteta kako bi se podmirila tražnja i podsticanje integracije nacionalnih mreža koja može olakšati tokove električne energije u Zajednici, d)pružanje pomoći u cilju postizanja troškovno najefikasnijeg razvoja bezbjednih, pouzdanih i efikasnih nediskriminatornih sistema koji su orjentisani na potrošača, i promovisanje adekvatnosti sistema i, u skladu sa opštim ciljevima energetske politike, energetske efikasnosti kao i	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 41 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

integracije električne energije velikog i malog razmjera prozvedene iz obnovljivih izvora energije i distribuirane proizvodnje u prenosne i distributivne mreže, e)olakšavanje pristupa mreži za novi proizvodni kapacitet, a posebno uklanjanja barijera koje mogu spriječiti pristup novih tržišnih aktera i električnoj energiji iz obnovlivih izvora, f)osiguranje adekvatnih podsticaja za operatora sistema i korisnike sistema, kratkoročno i dugoročno, u svrhu povećanja efikasnost rada sistema i podsticanja integracije tržišta, g)obezbjeđenje koristi za potrošače od efikasnog funkcionisanja njihovih nacionalnih tržišta, promovisanjem efikasne konkurencije i pružanjem pomoći kod osiguranja zaštite potrošača, h)pružanje pomoći za postizanje visokih standarda univezalnih i javnih usluga kod snabdijevanja električnom energijom doprinoseći zaštiti ugroženih potrošača i kompabilnosti procesa razmjene podataka potrebnih za potrošačevu zamjenu snabdjevača.				
Član 37 **Dužnosti i ovlašćenja regulatornih tijela** 1. Regulatorno tijelo ima sljedeća zaduženja: a) utvrđivanje ili odobravanje prenosnih i distributivnih tarifa ili njihovih metodologija, u skladu sa transparentnim kriterijumom ,	**Član 15** U članu 43 stav 1 tačka 1 alineja 2 poslije riječi „TPG“ dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem “. U uvodnoj rečenici stava 6 poslije riječi “propisuje” dodaju se riječi: “opšti i pojedinačni”. Poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi: „3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana.“ U tački 4 poslije riječi “propisanog” dodaje se riječ “pojedinačnog”. **Metodologije i pravila** **Član 43**	Potpuno usklađeno		

	(1) Agencija utvrđuje metodologije za: 1) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda operatora sistema i cijena, rokova i uslova za: - korišćenje prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa; - korišćenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG **koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem;** 2) utvrđivanje cijena, rokova i uslova za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja prenosnih sistema električne energije i prenosnih sistema gasa; 3) utvrđivanje cijena za korišćenje prenosnog ili distributivnog sistema, koje plaćaju korisnici direktnog voda kada je vod priključen na prenosni ili distributivni sistem; 4) utvrđivanje cijena koje primjenjuje snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca; 5) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije i gasa; 6) utvrđivanje načina obezbjeđivanja sredstava za rad Agencije. (2) Metodologijama iz stava 1 ovog člana Agencija osigurava da operatori prenosnog i distributivnog sistema budu adekvatno kratkoročno i dugoročno motivisani za povećanje efikasnosti, integraciju tržišta i obezbeđenje sigurnosti snabdijevanja. (3) Agencija u postupku odlučivanja po zahtjevu energetskih subjekata utvrđuje regulatorno dozvoljeni prihod, cijene ili naknade za: 1) korišćenje prenosnog i distributivnog sistema, posebno za električnu energiju i gas; 2) skladištenje gasa i korišćenja postrojenja za TPG; 3) pomoćne usluge i balansiranje prenosnog sistema električne energije i gasa; 4) rad operatora tržišta. (4) Agencija donosi pravila:			

	1) za rješavanje sporova putem arbitraže; 2) za korekcije cijena na inicijativu energetskog subjekta, odnosno samoinicijativno; 3) o licencama za obavljanje energetskih djelatnosti;			
	4) o sertifikatima operatora sistema; 5) za funkcionisanje snabdjevača posljednjeg izbora i ugroženih kupaca; 6) o uslovima za izdavanje odobrenja na osnovu kojih proizvođači i snabdjevači električne energije i subjekti za gas mogu snabdijevati krajnje kupce preko direktnog voda; 7) o uslovima i postupku promjene snabdjevača krajnjih kupaca električne energije i gasa; 8) za poravnanje razlike između opravdanih i ostvarenih prihoda i utvrđenih troškova između licenciranih operatora distributivnog sistema; 9) za razdvajanje računa, upravljanja i informacija, radi izbjegavanja unakrsnih subvencija između djelatnosti u oblasti gasa; 10) čuvanja povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija koje koriste operatori sistema; 11) za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije; 12) o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom; 13) za izradu i praćenje realizacije desetogodišnjih razvojnih planova prenosnog, odnosno distributivnog sistema električne energije. (5) Pravilima iz stava 4 tačka 11 ovog člana utvrđuju se dodatni uslovi za sticanje statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanje operatora zatvorenog distributivnog sistema, dokazi koji se dostavljaju uz zahtjev, sadržaj rješenja o utvrđivanju statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanju operatora zatvorenog distributivnog sistema, način kontrole ispunjavanja uslova propisanih zakonom, način razmjene informacija sa			

	energetskim subjektom, uslovi i postupak za oduzimanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, kao i način plaćanja naknada i sadržaj registra zatvorenih distributivnih sistema. (6) Pravilima iz stava 4 tačka 12 ovog člana bliže se propisuje **opšti i pojedinačni** minimum kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom koji se zasniva na sljedećim kriterijumima: 1) kvalitetu usluga, posebno u odnosu na vrijeme potrebno operatorima prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa za obavljanje priključenja i popravki; 2) neprekidnosti napajanja; 3) kvalitetu napona električne energije; 4) finansijskoj kompenzaciji koju su energetski subjekti dužni da plate zbog neispunjavanja propisanog pojedinačnog minimuma kvaliteta snabdijevanja. (7) Pravilima iz stava 4 tačka 13 ovog člana utvrđuju se: 1) mjere kojima se obezbjeđuje sposobnost sistema da zadovolji potrebe za prenosom, odnosno distribucijom električne energije i sigurnost u snabdijevanju; 2) način i postupak odobravanja razvojnih planova, postupak sprovođenja javne rasprave; **3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana.** (8) Agencija utvrđuje: 1) opšte uslove za snabdijevanje električnom energijom i gasom; 2) početak i trajanje regulatornog perioda, odnosno jednogodišnjeg ili višegodišnjeg perioda u toku kojeg se elementi regulatorno dozvoljenog prihoda primjenjuju u iznosima koje utvrđuje Agencija u skladu sa ovim zakonom; 3) sadržaj izvještaja iz člana 108 stav 1 tačka 1 ovog zakona;			

	4) sadržaj obrasca na kojem se kupcu pružaju podaci o njegovoj potrošnji, uključujući i podatke o profilu potrošnje; 5) regulatorni kontni plan, sadržaj i obrazac izvještaja koji se dostavljaju Agenciji;			
	6) usklađenost cijena koje je utvrdio snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca sa metodologijom iz člana 62 stav 3 ovog zakona. **Član 16** U članu 44 stav 1 tačka 2 poslije riječi „TPG" dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem". **Odobravanje metodologija i pravila** **Član 44** (1) Agencija odobrava metodologije za: 1) utvrđivanje naknada za priključenje na prenosne i distributivne sisteme električne energije i gasa; 2) utvrđivanje naknada za priključenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG **koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem;** 3) obračunavanje i naplatu neovlašćeno preuzete električne energije. (2) Agencija odobrava tržišna pravila za tržište električne energije, odnosno za tržište gasa, kao i pravila za: 1) funkcionisanje prenosnog sistema električne energije i gasa; 2) funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i gasa; 3) mjerenje u distributivnim sistemima električne energije i gasa; 4) balansiranje prenosnog sistema gasa; 5) poslovanje i funkcionisanje sistema za skladištenje gasa; 6) poslovanje i funkcionisanje postrojenja za TPG; 7) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos električne energije zasnovanih na tržišnim principima;			

	8) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos gasa zasnovanih na tržišnim principima; 9) dodjeljivanje prekograničnih kapaciteta za prenos električne energije u skladu sa usaglašenim pravilima na nivou regiona; 10) utvrđivanje i sprječavanje neovlašćenog korišćenja električne energije od strane operatora distributivnog sistema; 11) rad balansnog tržišta električne energije.			
b) osiguranje usklađenosti operatora prenosnog i distributivnog sistem, i ako je relevantno, vlasnika sistema, kao i svih elektroenergetskih subjekata sa njihovim obavezama datim u ovoj Direktivi i drugim relevantnim zakonom Zajednice, uključujući i prekogranična pitanja,	**Član 18** U članu 48 stav 1 poslije tačke 23 dodaju se dvije nove tačke koje glase: „24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla." U stavu 4 tačka 2 riječi: „ili snabdijevanja toplotnom energijom" brišu se. **Nadzor nad radom energetskih subjekata** **Član 48** (1) Agencija prati i analizira rad i poslovanje energetskih subjekata u odnosu na: 1) stvarne troškove i prihode subjekata koji obavljaju djelatnost za koju Agencija utvrđuje ili odobrava metodologije, cijene ili naknade; 2) kvalitet snabdijevanja električnom energijom, koji obuhvata kvalitet usluga, kvalitet napona i neprekidnost napajanja; 3) kvalitet snabdijevanja gasom, u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona, koji obuhvata praćenje vremena koje je operatorima prenosnih i distributivnih sistema	Potpuno usklađeno		

	potrebno za izvođenje priključenja i popravke i neprekidnost snabdijevanja; 4) primjenu tržišnih pravila i djelovanje subjekata na tržištu, praćenje stepena i efektivnosti otvaranja tržišta i konkurencije na maloprodajnom i veleprodajnom nivou, uključujući berze električne energije, cijene za kupce iz kategorije domaćinstva, uključujući sisteme pretplate, stope promjene snadjevača, stope isključenja, pružanje dodatnih usluga održavanja po odobrenim cijenama, žalbe kupaca iz kategorije domaćinstva, kao i drugo narušavanje ili ograničavanje konkurencije, uključujući pružanje odgovarajućih informacija i upućivanje određenih predmeta organima nadležnim za konkurenciju; 5) uslove pristupa prenosnim i distributivnim sistemima električne energije i gasa, skladišnim kapacitetima gasa i pomoćnim uslugama; 6) pojavu restriktivnih ugovornih praksi, uključujući sprječavanje kupaca, osim kupaca priključenih na 0.4 kV naponski nivo, da ugovaraju istovremeno sa više snabdjevača ili ograniče njihov izbor i informisanje organa nadležnog za zaštitu konkurencije o takvim praksama; 7) potrošnju energije i obezbjeđivanje dostupnosti informacija o potrošnji kupcima; 8) izvršavanje podsticajnih mjera u oblasti obnovljivih izvora energije, uključujući uslove i cijene za priključenje novih proizvođača na prenosne i distributivne sisteme; 9) primjenu propisa o prekograničnoj razmjeni energije, kao i rad i poslovanje energetskih subjekata koji vrše aukcijsku dodjelu prekograničnih kapaciteta ili organizuju kupovinu i prodaju energije; 10) primjenu propisa kojima je uređeno objavljivanje podataka o prekograničnim			

	kapacitetima i upotrebi prenosnog i distributivnog sistema; 11) nezavisnost operatora i razdvojenost računa iz čl. 68 do 72, čl. 135 do 138 i čl. 163 do 167 ovog zakona i primjenu programa mjera iz čl. 139 i 168 ovog zakona; 12) funkcionisanje snabdjevača iz člana 196 ovog zakona; 13) pojavu praksi kojima operator distributivnog sistema koristi prednosti vertikalne integracije za narušavanje konkurencije i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 14) pojavu praksi kojima vertikalno integrisani operator distributivnog sistema u komunikaciji sa korisnicima sistema zamjenjuje energetski subjekat koji obavlja djelatnost snabdijevanja i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 15) aktivnosti i mjere koje energetski subjekti preduzimaju za poboljšanje energetske efikasnosti; 16) ostvareni stepen transparentnosti ili dostupnosti informacija, uključujući informacije vezane za tržište električne energije ili gasa; 17) razmjenu električne energije, kao i narušavanje konkurencije, uključujući dostavljanje bitnih informacija i prijavljivanje tih slučajeva organu nadležnom za zaštitu konkurencije; 18) tehničku saradnju operatora prenosnog sistema sa operatorima prenosnih sistema drugih država; 19) realizaciju investicionih planova operatora prenosnih i distributivnih sistema; 20) usaglašenost i primjenu pravila za funkcionisanje prenosnih i distributivnih sistema; 21) nivo transparentnosti, uključujući veleprodajne cijene i obezbjeđenje poštovanja obaveza subjekata za gas i električnu energiju u pogledu			

	transparentnosti i ulaganja u proizvodnju u odnosu na sigurnost snabdijevanja; 22) upravljanje zagušenjima, uključujući interkonektore i primjenu pravila o upravljanju zagušenjima;			
	23) primjenu propisanih naknada, cijena i tarifa, kao i metodologija za utvrđivanje cijena i tarifa iz čl. 43, 44 i 45 ovog zakona; 24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla. (2) Agencija prati i kontroliše rad i poslovanje energetskih subjekata u pogledu ispunjavanja uslova utvrđenih licencom. (3) Ako utvrdi da energetski subjekat ne ispunjava uslove utvrđene članom 65 stav 3 ovog zakona, odnosno da radi i posluje suprotno uslovima ili ne ispunjava obaveze utvrđene licencom, Agencija će naložiti subjektu da otkloni uočene nepravilnosti i odrediti primjereni rok za njihovo otklanjanje, odnosno preduzeti druge mjere u skladu sa zakonom. (4) Praćenjem i analizom rada i poslovanja iz st. 1 i 2 ovog člana Agencija vrši kontrolu: 1) pravilnosti rada i poslovanja ili zloupotrebe položaja energetskih subjekata na tržištu; 2) stabilnosti snabdijevanja energijom radi sprječavanja poremećaja na tržištu energije; 3) ispravnosti i tačnosti u finansijskom poslovanju u odnosu na iskazivanje troškova poslovanja koji mogu da utiču na formiranje cijena korišćenja prenosnih ili distributivnih sistema ili sistema za skladištenje: 4) izvršavanja obaveza utvrđenih ovim zakonom i aktima Agencije, odnosno aktima koje odobrava Agencija.			

	(5) Ako se kontrolom iz st. 1 i 4 ovog člana utvrde odstupanja, odnosno nepravilnosti koje su prouzrokovale ili mogu prouzrokovati finansijske posljedice za krajnje kupce i učesnike na tržištu, Agencija će: 1) naložiti energetskom subjektu da izvrši korekciju utvrđenih nepravilnosti i odrediti primjeren rok za njihovo otklanjanje, 2) prilikom narednog utvrđivanja opravdanih troškova i prihoda uzeti u obzir nalaze i efekte utvrđenih nepravilnosti, izvršiti korekciju odgovarajućih troškova, odnosno prihoda i utvrditi odgovarajuće cijene za korišćenje prenosnih ili distributivnih sistema električne energije ili gasa ili sistema za skladištenje gasa. (6) Ako se kontrolom iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112 stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da realizuje taj projekat u roku ne dužem od tri godine. (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona. (8) Izvještaj o rezultatima analiza i kontrole iz st. 1, 2 i 4 ovog člana i preduzetim mjerama iz st. 3 i 5 ovog člana čini sastavni dio godišnjeg izvještaja o stanju energetskog sektora. (9) Ako kontrolom utvrdi nepravilnosti u radu ili postupanje subjekata, suprotno pravilima konkurencije, sigurnosti snabdijevanja, zaštite i sigurnosti kupaca, Agencija će obavijestiti organ nadležan za konkurenciju ili zaštitu potrošača.			

c) saradnja sa regulatornim tijelom/a odnosnih zemalja članica i Agencijom u pogledu prekograničnih pitanja,	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 42 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
d) usklađivanje sa i implementacija relevantnih pravno obavezujućih odluka Agencije i Komisije,	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 42 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
e) godišnje izvještavanje relevantnih organa zemalja članica, Agencije i Komisiji o svojim aktivnostima i izvršenju svojih obaveza. Takvi izvještaji pokrivaju preduzete korake i rezultate postignute u pogledu svih zadataka datih u ovom članu,	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 54 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
f) osiguranje nepostojanja unakrsnog subvencioniranja između aktivnosti prenosa, distribucije i snabdijevanja,	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 58 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
g) monitoring investicionih planova operatora prenosnog sistema, i ocjenjivaje investicionih planova operatora prenosnog sistema u svojem godišnjem izvještaju s obzirom na njihovu konsistententnost sa planom razvoja mreže na	**Član 39** U članu 112 stav 1 tačka 27 mijenja se i glasi: "27) polazeći od stanja i stepena iskorišćenosti sistema, utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema i dostavi Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. juna	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno i članom 46 Zakona o energetici (Sl.	

nivou Zajednice datim u članu 8(3)(b) Regulacije EZ. Br. 714/2009; takva ocjena može da uključi preporuke za izmjenu ovih investicionih planova,	godine koja prethodi prvoj godini regulatornog perioda, usklađen sa: - Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, uzimajući u obzir projekte izgradnje objekata za proizvodnju električne energije, a naročito projekte korišćenja energije iz obnovljivih izvora, - planom razvoja susjednih prenosnih sistema, uzimajući u obzir projekte od zajedničkog interesa za Zajednicu, - potrebama razvoja distributivnog sistema". U tački 28 uvodna rečenica mijenja se i glasi: „28) prema potrebama korisnika sistema u skladu sa prostorno-planskim dokumentima utvrdi investicioni plan za period koji odgovara dužini regulatornog perioda i dostavi Agenciji na davanje saglasnosti zajedno sa planom iz tačke 27 ovog stava, koji sadrži:". U stavu 6 riječi: „plana iz stava 1 tačka 28 ovog člana" zamjenjuju se riječima: „planova iz stava 1 tač. 27 i 28 ovog člana". Poslije stava 6 dodaje se novi stav koji glasi: „(7) Ako se plan iz stava 1 tač. 27 i 28 ovog člana ažurira u toku regulatornog perioda, operator prenosnog sistema dostavlja Agenciji ažurirani plan na davanje saglasnosti u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 13 ovog zakona, najkasnije do 1. septembra godine koja prethodi prvoj godini perioda na koji se ažuriranje odnosi." **Prava, obaveze i odgovornosti operatora prenosnog sistema električne energije** **Član 112** (1) Operator prenosnog sistema električne energije dužan je da: 1) obezbijedi dugoročnu sposobnost sistema da ispunjava realne zahtjeve za prenosom električne energije, odnosno obezbijedi rad, održavanje, unapređenje i razvoj prenosnog sistema električne energije u cilju pouzdanosti, sigurnosti i		list CG, 5/16 i 51/17)	

	efikasnosti, poštujući uslove zaštite životne sredine; 2) obezbijedi adekvatna sredstva za ispunjenje obaveza pružanja usluga; 3) doprinosi sigurnosti snabdijevanja preko adekvatnog prenosnog kapaciteta i raspoloživosti sistema; 4) utvrdi tehničko-tehnološke uslove za povezivanje elektroenergetskih objekata, uređaja i postrojenja u jedinstven sistem; 5) upravlja energetskim tokovima u svom sistemu i prema ostalim sistemima usklađeno sa operatorima prenosnih sistema u interkonekciji; 6) upravlja prenosnim sistemom i u okviru tehničko-tehnoloških mogućnosti prenosnog sistema pruža uslugu prenosa radi izvršavanja zahtjeva korisnika sistema; 7) utvrdi i zaključi formularne ugovore kojima se reguliše: - priključenje na prenosni sistem, sa korisnicima prenosnog sistema, - korišćenje prenosnog sistema, sa korisnicima prenosnog sistema, - nabavka pomoćnih usluga i balansne energije, po potrebi aktivacijom rezerve, sa davaocima usluga, - nabavka električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu, sa ponuđačima na tržištu, - pravo pristupa prenosnom sistemu, sa zainteresovanim subjektima u cilju korišćenja prekograničnog prenosnog kapaciteta; 8) zaključi ugovore o: - učestvovanju na tržištu električne energije sa operatorom tržišta, - sopstvenoj balansnoj odgovornosti sa operatorom tržišta, i			

	- balansnoj odgovornosti balansno odgovorne strane sa operatorom tržišta i balansno odgovornom stranom; 9) blagovremeno izvještava operatora tržišta o ostvarenim bilansima sistema i debalansima balansno odgovornih strana; 10) reguliše frekvenciju i snagu razmjene; 11) obezbijedi nabavku pomoćnih usluga na efikasan i ekonomičan način i stavlja ih u funkciju; 12) planira rad prenosnog sistema, u saradnji sa operatorom tržišta i operatorima drugih sistema; 13) vrši razmjenu neophodnih podataka i dokumenata sa operatorom tržišta i operatorima sistema u interkonekciji; 14) daje prednost pri preuzimanju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije ili visokoefikasne kogeneracije u mjeri u kojoj to dozvoljava siguran i pouzdan rad elektroenergetskog sistema; 15) obezbjeđuje sigurnost rada elektroenergetskog sistema; 16) koordinira izradu planova remonta prenosnih objekata i postrojenja korisnika sistema; 17) rješava preopterećenja pojedinih elemenata prenosnog sistema, vodeći računa o ravnopravnom položaju svih korisnika prenosnog sistema; 18) vrši promjene plana angažovanja elektrana u slučaju ugrožene sigurnosti funkcionisanja elektroenergetskog sistema, havarija, većeg odstupanja potrošnje od planiranih vrijednosti, kao i u slučaju iz člana 213 ovog zakona; 19) utvrdi pravila za primjenu transparentnih postupaka upravljanja zagušenjem i dodjeljivanja prekograničnih kapaciteta za prenos električne energije zasnovanih na tržišnim principima i dostavi ih Agenciji na odobravanje, nakon dobijenog mišljenja operatora tržišta;			

	20) utvrđuje raspoloživi prekogranični kapacitet, u saradnji sa operatorima sistema u interkonekciji; 21) primjenjuje pravila relevantnih evropskih asocijacija operatora prenosnog sistema čiji je član i učestvuje u radu Evropske asocijacije operatora prenosnih sistema (ENTSO-e); 22) sarađuje sa operatorima prenosnog sistema, berzama električne energije i drugim relevantnim zainteresovanim stranama u cilju uspostavljanja regionalnog tržišta električne energije i njegovog integrisanja u jedinstveno tržište električne energije Evropske unije; 23) vrši, samostalno ili u saradnji sa nadležnim organizacijama ili operatorima drugih sistema, dodjelu prekograničnog kapaciteta u skladu sa principima transparentnosti i nediskriminatornosti učesnika i objavljuje informacije o dodjeli prekograničnih kapaciteta na svojoj internet stranici; 24) u cilju provjere sigurnosti sistema, obezbjeđuje prekograničnu saradnju uključujući dodjelu kapaciteta; 25) obezbijedi mjerenje predate i primljene električne energije na tačkama razdvajanja prenosnog sistema sa distributivnim sistemima, sa korisnicima sistema, susjednim sistemima i drugim relevantnim tačkama; 26) vodi evidenciju podataka neophodnih za utvrđivanje kvaliteta isporučene električne energije koji obuhvataju i podatke o prekidima, vrijednosti napona i druge podatke iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona; 27) polazeći od stanja i stepena iskorišćenosti sistema, utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema i dostavi Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. juna godine koja prethodi prvoj godini regulatornog perioda, usklađen sa:			

	- Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, uzimajući u obzir projekte izgradnje objekata za proizvodnju električne energije, a naročito projekte korišćenja energije iz obnovljivih izvora, - planom razvoja susjednih prenosnih sistema, uzimajući u obzir projekte od zajedničkog interesa za Zajednicu, - potrebama razvoja distributivnog sistema, 28) prema potrebama korisnika sistema u skladu sa prostorno-planskim dokumentima utvrdi investicioni plan za period koji odgovara dužini regulatornog perioda i dostavi Agenciji na davanje saglasnosti zajedno sa planom iz tačke 27 ovog stava, koji sadrži: - investicije za koje je već donijeta odluka, - nove investicije koje treba izvršiti u naredne tri godine, za svaku godinu pojedinačno; 29) pri izradi planova iz tač. 27 i 28 ovog stava: - procijeni potencijal za povećanje energetske efikasnosti u objektima prenosnog sistema i specificira ciljeve za povećanje energetske efikasnosti; - utvrdi konkretne mjere i ulaganja za uvođenje ekonomski isplativih poboljšanja energetske efikasnosti na mrežnoj infrastrukturi, uključujući i dinamiku realizacije mjera, - uzme u obzir i upravljanje opterećenjem i međuoperativnost; 30) objavi na svojoj internet stranici plan iz tačke 27 ovog stava; 31) utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknada za priključenje na prenosni sistem električne energije i dostavi Agenciji na odobravanje; 32) odredi naknade za priključenje na prenosni sistem na osnovu metodologije iz člana 44 stav 1			

	tačka 1 ovog zakona i dostavi ih Agenciji na odobravanje; 33) utvrdi transparentna i nediskriminatorna pravila za priključenje novih elektrana na prenosni sistem i dostavi Agenciji na odobravanje;			
	34) odobrene metodologije i pravila iz ovog člana, kao i odobrene cijene i naknade, objavi na svojoj internet stranici najkasnije 15 dana prije početka primjene; 35) blagovremeno objavi na svojoj internet stranici podatke od značaja za korišćenje prenosnog sistema, o kapacitetima, zagušenjima, kao i druge podatke potrebne za funkcionisanje tržišta; 36) kvartalno izvještava Agenciju o: - planiranim isključenjima radi održavanja prenosnog sistema, - zahtjevima korisnika sistema za razvoj prenosnog sistema, - funkcionisanju prenosnog sistema, - zaključenim ugovorima o pomoćnim uslugama, - zaključenim ugovorima o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosu; 37) na zahtjev Agencije podnese izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema; 38) organizuje prijem reklamacija i prigovora kupaca i korisnika sistema i obezbijedi nediskriminatorno odlučivanje u rokovima utvrđenim zakonom; 39) vodi registar prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema čiji sastavni dio čini dodatak u koji se odlažu pripadajuća dokumentacija i donesene odluke; 40) dostavi sve neophodne informacije svakom novom proizvođaču energije iz obnovljivih izvora koji se želi priključiti na sistem, uključujući			

	detaljnu procjenu troškova u vezi sa priključenjem, preciznu proceduru za prijem, obradu i odlučivanje o zahtjevu za priključenje; 41) pruža korisnicima sistema informacije koje su im potrebne za efikasan pristup sistemu; 42) naplaćuje naknadu za upravljanje zagušenjima i učestvuje u mehanizmu za kompenzaciju troškova prekograničnog prenosa između operatora prenosnih sistema; 43) upravlja pristupom treće strane i daje obrazloženja u slučaju odbijanja takvog pristupa; 44) dostavlja Agenciji godišnji plan održavanja elektroprenosnih objekata, najkasnije do 15. decembra tekuće, za narednu godinu; 45) upravlja balansnim tržištem električne energije; 46) učestvuje u usklađivanju (sadržaja) pravila za rad balansnog tržišta električne energije sa operatorom tržišta. (2) Operator prenosnog sistema dužan je da obezbijedi nediskriminatorni tretman svih korisnika sistema, posebno u odnosu na povezane subjekte. (3) Prilikom utvrđivanja raspoloživog prekograničnog kapaciteta iz stava 1 tačka 20 ovog člana ili dodjeljivanja raspoloživog prekograničnog kapaciteta iz stava 1 tačka 23 ovog člana zabranjeno je namjerno smanjivanje kapaciteta kao i drugi oblici manipulacije kapacitetom kojima se narušava funkcionisanje tržišta. (4) Podaci iz stava 1 tačka 25 ovog člana moraju biti dostupni operatorima distributivnih sistema, operatoru tržišta, Agenciji kao i operatorima prenosnih sistema u interkonekciji pod uslovom uzajamnosti. (5) Operator prenosnog sistema električne energije na osnovu evidencije iz stava 1 tačka 26 ovog člana najmanje jedanput godišnje na svojoj internet stranici objavljuje izvještaj o kvalitetu snabdijevanja.			

	(6) Operator prenosnog sistema, najkasnije 30 dana, od isteka kvartala, dostavlja Agenciji kvartalni, i najkasnije do 1. marta tekuće, za prethodnu godinu, godišnji izvještaj o realizaciji odobrenih investicionih ulaganja koji sadrži procjenu potrebe ažuriranja planova iz stava 1 tač. 27 i 28 ovog člana prema novim potrebama ili zahtjevima korisnika sistema. (7) Ako se plan iz stava 1 tač. 27 i 28 ovog člana ažurira u toku regulatornog perioda, operator prenosnog sistema dostavlja Agenciji ažurirani plan na davanje saglasnosti u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 13 ovog zakona, najkasnije do 1. septembra godine koja prethodi prvoj godini perioda na koji se ažuriranje odnosi.			
h) monitoring usklađenosti sa i pregledavanje dosadašnjeg učinka pravila o bezbjednosti i pouzdanosti mreže i utvrđivanje ili odobravanje standarda i zahtjeva za kvalitetom usluga i snabdijevanje ili doprinos istima zajedno sa drugim kompetentnim tijelima, i) monitoring nivoa transparentnosti uključujući veleprodajne cijene i osiguranje saglasnosti elektroenergetskih subjekata sa obavezama transparentnosti, j) monitoring nivoa i efektivnosti otvaranja tržišta i konkurencije na veleprodajnom i maloprodajnom nivou uključujući berzu električne energije, cijene za domaćinstva uključujući sisteme za plaćanje unaprijed, naknade za promjenu snabdjevača, cijene/stope za isključenje, naknade za i pružanje usluga održavanja, i žalbe domaćinstava, kao i sve deformacije ili restrikcije konkurencije, uključujući pružanje svih relevantnih informacija i upućivanje svih relevantnih slučajeva na relevatna tijela za konkurenciju,	**Član 15** U članu 43 stav 1 tačka 1 alineja 2 poslije riječi „TPG“ dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem “. U uvodnoj rečenici stava 6 poslije riječi “propisuje” dodaju se riječi: “opšti i pojedinačni”. Poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi: „3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana.“ U tački 4 poslije riječi “propisanog” dodaje se riječ “pojedinačnog”. **Metodologije i pravila** **Član 43** (1) Agencija utvrđuje metodologije za: 1) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda operatora sistema i cijena, rokova i uslova za: - korišćenje prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa; - korišćenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem;	Potpuno usklađeno		

k) Monitoring pojavljivanja restriktivnih ugovornih praksi, uključujući klauzule ekskluzivnosti koje mogu da spriječe velike potrošače koji nijesu domaćinstva da simultano pregovaraju sa više od jednog snabdjevača ili da ograniče njihov izbor. Ako je moguće, nacionalna regulatorna tijela obavještavaju nacionalna tijela za konkurenciju o takvim praksama,	2) utvrđivanje cijena, rokova i uslova za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja prenosnih sistema električne energije i prenosnih sistema gasa; 3) utvrđivanje cijena za korišćenje prenosnog ili distributivnog sistema, koje plaćaju korisnici direktnog voda kada je vod priključen na prenosni ili distributivni sistem; 4) utvrđivanje cijena koje primjenjuje snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca; 5) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije i gasa; 6) utvrđivanje načina obezbjeđivanja sredstava za rad Agencije. (2) Metodologijama iz stava 1 ovog člana Agencija osigurava da operatori prenosnog i distributivnog sistema budu adekvatno kratkoročno i dugoročno motivisani za povećanje efikasnosti, integraciju tržišta i obezbeđenje sigurnosti snabdijevanja. (3) Agencija u postupku odlučivanja po zahtjevu energetskih subjekata utvrđuje regulatorno dozvoljeni prihod, cijene ili naknade za: 1) korišćenje prenosnog i distributivnog sistema, posebno za električnu energiju i gas; 2) skladištenje gasa i korišćenja postrojenja za TPG; 3) pomoćne usluge i balansiranje prenosnog sistema električne energije i gasa; 4) rad operatora tržišta. (4) Agencija donosi pravila: 1) za rješavanje sporova putem arbitraže; 2) za korekcije cijena na inicijativu energetskog subjekta, odnosno samoinicijativno; 3) o licencama za obavljanje energetskih djelatnosti; 4) o sertifikatima operatora sistema; 5) za funkcionisanje snabdjevača posljednjeg izbora i ugroženih kupaca;			

	6) o uslovima za izdavanje odobrenja na osnovu kojih proizvođači i snabdjevači električne energije i subjekti za gas mogu snabdijevati krajnje kupce preko direktnog voda; 7) o uslovima i postupku promjene snabdjevača krajnjih kupaca električne energije i gasa; 8) za poravnanje razlike između opravdanih i ostvarenih prihoda i utvrđenih troškova između licenciranih operatora distributivnog sistema; 9) za razdvajanje računa, upravljanja i informacija, radi izbjegavanja unakrsnih subvencija između djelatnosti u oblasti gasa; 10) čuvanja povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija koje koriste operatori sistema; 11) za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije; 12) o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom; 13) za izradu i praćenje realizacije desetogodišnjih razvojnih planova prenosnog, odnosno distributivnog sistema električne energije. (5) Pravilima iz stava 4 tačka 11 ovog člana utvrđuju se dodatni uslovi za sticanje statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanje operatora zatvorenog distributivnog sistema, dokazi koji se dostavljaju uz zahtjev, sadržaj rješenja o utvrđivanju statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanju operatora zatvorenog distributivnog sistema, način kontrole ispunjavanja uslova propisanih zakonom, način razmjene informacija sa energetskim subjektom, uslovi i postupak za oduzimanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, kao i način plaćanja naknada i sadržaj registra zatvorenih distributivnih sistema. (6) Pravilima iz stava 4 tačka 12 ovog člana bliže se propisuje opšti i pojedinačni minimum kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom koji se zasniva na sljedećim kriterijumima:			

	1) kvalitetu usluga, posebno u odnosu na vrijeme potrebno operatorima prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa za obavljanje priključenja i popravki; 2) neprekidnosti napajanja; 3) kvalitetu napona električne energije; 4) finansijskoj kompenzaciji koju su energetski subjekti dužni da plate zbog neispunjavanja propisanog pojedinačnog minimuma kvaliteta snabdijevanja. (7) Pravilima iz stava 4 tačka 13 ovog člana utvrđuju se: 1) mjere kojima se obezbjeđuje sposobnost sistema da zadovolji potrebe za prenosom, odnosno distribucijom električne energije i sigurnost u snabdijevanju; 2) način i postupak odobravanja razvojnih planova, postupak sprovođenja javne rasprave; 3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana. (8) Agencija utvrđuje: 1) opšte uslove za snabdijevanje električnom energijom i gasom; 2) početak i trajanje regulatornog perioda, odnosno jednogodišnjeg ili višegodišnjeg perioda u toku kojeg se elementi regulatorno dozvoljenog prihoda primjenjuju u iznosima koje utvrđuje Agencija u skladu sa ovim zakonom; 3) sadržaj izvještaja iz člana 108 stav 1 tačka 1 ovog zakona; 4) sadržaj obrasca na kojem se kupcu pružaju podaci o njegovoj potrošnji, uključujući i podatke o profilu potrošnje; 5) regulatorni kontni plan, sadržaj i obrazac izvještaja koji se dostavljaju Agenciji; 6) usklađenost cijena koje je utvrdio snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca sa metodologijom iz člana 62 stav 3 ovog zakona.			

	Član 18 U članu 48 stav 1 poslije tačke 23 dodaju se dvije nove tačke koje glase: „24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla." U stavu 4 tačka 2 riječi: „ili snabdijevanja toplotnom energijom" brišu se. Poslije stava 5 dodaju se dva nova stava koji glase: „(6) Ako se praćenjem i analizom rada iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112 stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da realizuje taj projekat u roku koji ne može biti duži od tri godine. (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona." Dosadašnji st. 6 i 7 postaju st. 8 i 9. **Nadzor nad radom energetskih subjekata** **Član 48** (1) Agencija prati i analizira rad i poslovanje energetskih subjekata u odnosu na: 1) stvarne troškove i prihode subjekata koji obavljaju djelatnost za koju Agencija utvrđuje ili odobrava metodologije, cijene ili naknade; 2) kvalitet snabdijevanja električnom energijom, koji obuhvata kvalitet usluga, kvalitet napona i neprekidnost napajanja;			

	3) kvalitet snabdijevanja gasom, u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona, koji obuhvata praćenje vremena koje je operatorima prenosnih i distributivnih sistema potrebno za izvođenje priključenja i popravke i neprekidnost snabdijevanja; 4) primjenu tržišnih pravila i djelovanje subjekata na tržištu, praćenje stepena i efektivnosti otvaranja tržišta i konkurencije na maloprodajnom i veleprodajnom nivou, uključujući berze električne energije, cijene za kupce iz kategorije domaćinstva, uključujući sisteme pretplate, stope promjene snadjevača, stope isključenja, pružanje dodatnih usluga održavanja po odobrenim cijenama, žalbe kupaca iz kategorije domaćinstva, kao i drugo narušavanje ili ograničavanje konkurencije, uključujući pružanje odgovarajućih informacija i upućivanje određenih predmeta organima nadležnim za konkurenciju; 5) uslove pristupa prenosnim i distributivnim sistemima električne energije i gasa, skladišnim kapacitetima gasa i pomoćnim uslugama; 6) pojavu restriktivnih ugovornih praksi, uključujući sprječavanje kupaca, osim kupaca priključenih na 0.4 kV naponski nivo, da ugovaraju istovremeno sa više snabdjevača ili ograniče njihov izbor i informisanje organa nadležnog za zaštitu konkurencije o takvim praksama; 7) potrošnju energije i obezbjeđivanje dostupnosti informacija o potrošnji kupcima; 8) izvršavanje podsticajnih mjera u oblasti obnovljivih izvora energije, uključujući uslove i cijene za priključenje novih proizvođača na prenosne i distributivne sisteme; 9) primjenu propisa o prekograničnoj razmjeni energije, kao i rad i poslovanje energetskih subjekata koji vrše aukcijsku dodjelu			

	prekograničnih kapaciteta ili organizuju kupovinu i prodaju energije; 10) primjenu propisa kojima je uređeno objavljivanje podataka o prekograničnim kapacitetima i upotrebi prenosnog i distributivnog sistema; 11) nezavisnost operatora i razdvojenost računa iz čl. 68 do 72, čl. 135 do 138 i čl. 163 do 167 ovog zakona i primjenu programa mjera iz čl. 139 i 168 ovog zakona; 12) funkcionisanje snabdjevača iz člana 196 ovog zakona; 13) pojavu praksi kojima operator distributivnog sistema koristi prednosti vertikalne integracije za narušavanje konkurencije i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 14) pojavu praksi kojima vertikalno integrisani operator distributivnog sistema u komunikaciji sa korisnicima sistema zamjenjuje energetski subjekat koji obavlja djelatnost snabdijevanja i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 15) aktivnosti i mjere koje energetski subjekti preduzimaju za poboljšanje energetske efikasnosti; 16) ostvareni stepen transparentnosti ili dostupnosti informacija, uključujući informacije vezane za tržište električne energije ili gasa; 17) razmjenu električne energije, kao i narušavanje konkurencije, uključujući dostavljanje bitnih informacija i prijavljivanje tih slučajeva organu nadležnom za zaštitu konkurencije; 18) tehničku saradnju operatora prenosnog sistema sa operatorima prenosnih sistema drugih država; 19) realizaciju investicionih planova operatora prenosnih i distributivnih sistema; 20) usaglašenost i primjenu pravila za funkcionisanje prenosnih i distributivnih sistema;			

	21) nivo transparentnosti, uključujući veleprodajne cijene i obezbjeđenje poštovanja obaveza subjekata za gas i električnu energiju u pogledu transparentnosti i ulaganja u proizvodnju u odnosu na sigurnost snabdijevanja; 22) upravljanje zagušenjima, uključujući interkonektore i primjenu pravila o upravljanju zagušenjima; 23) primjenu propisanih naknada, cijena i tarifa, kao i metodologija za utvrđivanje cijena i tarifa iz čl. 43, 44 i 45 ovog zakona; 24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla. (2) Agencija prati i kontroliše rad i poslovanje energetskih subjekata u pogledu ispunjavanja uslova utvrđenih licencom. (3) Ako utvrdi da energetski subjekat ne ispunjava uslove utvrđene članom 65 stav 3 ovog zakona, odnosno da radi i posluje suprotno uslovima ili ne ispunjava obaveze utvrđene licencom, Agencija će naložiti subjektu da otkloni uočene nepravilnosti i odrediti primjereni rok za njihovo otklanjanje, odnosno preduzeti druge mjere u skladu sa zakonom. (4) Praćenjem i analizom rada i poslovanja iz st. 1 i 2 ovog člana Agencija vrši kontrolu: 1) pravilnosti rada i poslovanja ili zloupotrebe položaja energetskih subjekata na tržištu; 2) stabilnosti snabdijevanja energijom radi sprječavanja poremećaja na tržištu energije; 3) ispravnosti i tačnosti u finansijskom poslovanju u odnosu na iskazivanje troškova poslovanja koji mogu da utiču na formiranje cijena korišćenja prenosnih ili distributivnih sistema ili sistema za skladištenje:			

	4) izvršavanja obaveza utvrđenih ovim zakonom i aktima Agencije, odnosno aktima koje odobrava Agencija. (5) Ako se kontrolom iz st. 1 i 4 ovog člana utvrde odstupanja, odnosno nepravilnosti koje su prouzrokovale ili mogu prouzrokovati finansijske posljedice za krajnje kupce i učesnike na tržištu, Agencija će: 1) naložiti energetskom subjektu da izvrši korekciju utvrđenih nepravilnosti i odrediti primjeren rok za njihovo otklanjanje, 2) prilikom narednog utvrđivanja opravdanih troškova i prihoda uzeti u obzir nalaze i efekte utvrđenih nepravilnosti, izvršiti korekciju odgovarajućih troškova, odnosno prihoda i utvrditi odgovarajuće cijene za korišćenje prenosnih ili distributivnih sistema električne energije ili gasa ili sistema za skladištenje gasa. (6) Ako se kontrolom iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112 stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da realizuje taj projekat u roku ne dužem od tri godine. (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona. (8) Izvještaj o rezultatima analiza i kontrole iz st. 1, 2 i 4 ovog člana i preduzetim mjerama iz st. 3 i 5 ovog člana čini sastavni dio godišnjeg izvještaja o stanju energetskog sektora. (9) Ako kontrolom utvrdi nepravilnosti u radu ili postupanje subjekata, suprotno pravilima konkurencije, sigurnosti snabdijevanja, zaštite i			

	sigurnosti kupaca, Agencija će obavijestiti organ nadležan za konkurenciju ili zaštitu potrošača.			
j) Poštovanje ugovorne slobode u pogledu ugovora o prekidnom snabdijevanju(upravljanoj potrošnji) i dugoročnim ugovorima pod uslovom da su kompatabilni sa zakonom Zajednice i konsistentni sa politikama Zajednice,	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 190 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
k) Monitoring vremena potrebnog operatorima prenosnog i distributivnog sistema za konekciju i popravke,	**Član 18** U članu 48 stav 1 poslije tačke 23 dodaju se dvije nove tačke koje glase: „24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla." U stavu 4 tačka 2 riječi: „ili snabdijevanja toplotnom energijom" brišu se. Poslije stava 5 dodaju se dva nova stava koji glase: „(6) Ako se praćenjem i analizom rada iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112 stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da	Potpuno usklađeno		

	realizuje taj projekat u roku koji ne može biti duži od tri godine. (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona." Dosadašnji st. 6 i 7 postaju st. 8 i 9.			
	Nadzor nad radom energetskih subjekata **Član 48** (1) Agencija prati i analizira rad i poslovanje energetskih subjekata u odnosu na: 1) stvarne troškove i prihode subjekata koji obavljaju djelatnost za koju Agencija utvrđuje ili odobrava metodologije, cijene ili naknade; 2) kvalitet snabdijevanja električnom energijom, koji obuhvata kvalitet usluga, kvalitet napona i neprekidnost napajanja; 3) kvalitet snabdijevanja gasom, u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona, koji obuhvata praćenje vremena koje je operatorima prenosnih i distributivnih sistema potrebno za izvođenje priključenja i popravke i neprekidnost snabdijevanja; 4) primjenu tržišnih pravila i djelovanje subjekata na tržištu, praćenje stepena i efektivnosti otvaranja tržišta i konkurencije na maloprodajnom i veleprodajnom nivou, uključujući berze električne energije, cijene za kupce iz kategorije domaćinstva, uključujući sisteme pretplate, stope promjene snadjevača, stope isključenja, pružanje dodatnih usluga održavanja po odobrenim cijenama, žalbe kupaca iz kategorije domaćinstva, kao i drugo narušavanje ili ograničavanje konkurencije, uključujući pružanje odgovarajućih informacija i upućivanje određenih predmeta organima nadležnim za konkurenciju;			

	5) uslove pristupa prenosnim i distributivnim sistemima električne energije i gasa, skladišnim kapacitetima gasa i pomoćnim uslugama; 6) pojavu restriktivnih ugovornih praksi, uključujući sprječavanje kupaca, osim kupaca priključenih na 0.4 kV naponski nivo, da ugovaraju istovremeno sa više snabdjevača ili ograniče njihov izbor i informisanje organa nadležnog za zaštitu konkurencije o takvim praksama; 7) potrošnju energije i obezbjeđivanje dostupnosti informacija o potrošnji kupcima; 8) izvršavanje podsticajnih mjera u oblasti obnovljivih izvora energije, uključujući uslove i cijene za priključenje novih proizvođača na prenosne i distributivne sisteme; 9) primjenu propisa o prekograničnoj razmjeni energije, kao i rad i poslovanje energetskih subjekata koji vrše aukcijsku dodjelu prekograničnih kapaciteta ili organizuju kupovinu i prodaju energije; 10) primjenu propisa kojima je uređeno objavljivanje podataka o prekograničnim kapacitetima i upotrebi prenosnog i distributivnog sistema; 11) nezavisnost operatora i razdvojenost računa iz čl. 68 do 72, čl. 135 do 138 i čl. 163 do 167 ovog zakona i primjenu programa mjera iz čl. 139 i 168 ovog zakona; 12) funkcionisanje snabdjevača iz člana 196 ovog zakona; 13) pojavu praksi kojima operator distributivnog sistema koristi prednosti vertikalne integracije za narušavanje konkurencije i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 14) pojavu praksi kojima vertikalno integrisani operator distributivnog sistema u komunikaciji sa korisnicima sistema zamjenjuje energetski subjekat koji obavlja djelatnost snabdijevanja i			

	mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 15) aktivnosti i mjere koje energetski subjekti preduzimaju za poboljšanje energetske efikasnosti; 16) ostvareni stepen transparentnosti ili dostupnosti informacija, uključujući informacije vezane za tržište električne energije ili gasa; 17) razmjenu električne energije, kao i narušavanje konkurencije, uključujući dostavljanje bitnih informacija i prijavljivanje tih slučajeva organu nadležnom za zaštitu konkurencije; 18) tehničku saradnju operatora prenosnog sistema sa operatorima prenosnih sistema drugih država; 19) realizaciju investicionih planova operatora prenosnih i distributivnih sistema; 20) usaglašenost i primjenu pravila za funkcionisanje prenosnih i distributivnih sistema; 21) nivo transparentnosti, uključujući veleprodajne cijene i obezbjeđenje poštovanja obaveza subjekata za gas i električnu energiju u pogledu transparentnosti i ulaganja u proizvodnju u odnosu na sigurnost snabdijevanja; 22) upravljanje zagušenjima, uključujući interkonektore i primjenu pravila o upravljanju zagušenjima; 23) primjenu propisanih naknada, cijena i tarifa, kao i metodologija za utvrđivanje cijena i tarifa iz čl. 43, 44 i 45 ovog zakona; 24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla. (2) Agencija prati i kontroliše rad i poslovanje energetskih subjekata u pogledu ispunjavanja uslova utvrđenih licencom.			

	(3) Ako utvrdi da energetski subjekat ne ispunjava uslove utvrđene članom 65 stav 3 ovog zakona, odnosno da radi i posluje suprotno uslovima ili ne ispunjava obaveze utvrđene licencom, Agencija će naložiti subjektu da otkloni uočene nepravilnosti i odrediti primjereni rok za njihovo otklanjanje, odnosno preduzeti druge mjere u skladu sa zakonom. (4) Praćenjem i analizom rada i poslovanja iz st. 1 i 2 ovog člana Agencija vrši kontrolu: 1) pravilnosti rada i poslovanja ili zloupotrebe položaja energetskih subjekata na tržištu; 2) stabilnosti snabdijevanja energijom radi sprječavanja poremećaja na tržištu energije; 3) ispravnosti i tačnosti u finansijskom poslovanju u odnosu na iskazivanje troškova poslovanja koji mogu da utiču na formiranje cijena korišćenja prenosnih ili distributivnih sistema ili sistema za skladištenje: 4) izvršavanja obaveza utvrđenih ovim zakonom i aktima Agencije, odnosno aktima koje odobrava Agencija. (5) Ako se kontrolom iz st. 1 i 4 ovog člana utvrde odstupanja, odnosno nepravilnosti koje su prouzrokovale ili mogu prouzrokovati finansijske posljedice za krajnje kupce i učesnike na tržištu, Agencija će: 1) naložiti energetskom subjektu da izvrši korekciju utvrđenih nepravilnosti i odrediti primjeren rok za njihovo otklanjanje, 2) prilikom narednog utvrđivanja opravdanih troškova i prihoda uzeti u obzir nalaze i efekte utvrđenih nepravilnosti, izvršiti korekciju odgovarajućih troškova, odnosno prihoda i utvrditi odgovarajuće cijene za korišćenje prenosnih ili distributivnih sistema električne energije ili gasa ili sistema za skladištenje gasa. (6) Ako se kontrolom iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti			

	na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112 stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da realizuje taj projekat u roku ne dužem od tri godine. (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona. (8) Izvještaj o rezultatima analiza i kontrole iz st. 1, 2 i 4 ovog člana i preduzetim mjerama iz st. 3 i 5 ovog člana čini sastavni dio godišnjeg izvještaja o stanju energetskog sektora. (9) Ako kontrolom utvrdi nepravilnosti u radu ili postupanje subjekata, suprotno pravilima konkurencije, sigurnosti snabdijevanja, zaštite i sigurnosti kupaca, Agencija će obavijestiti organ nadležan za konkurenciju ili zaštitu potrošača.			
l) Pružanje pomoći, zajedno sa drugim relevantnim tijelima, kod osiguranja efektivnosti i primjenljivosti mjera zaštite potrošača uključujući one koje su date u Aneksu 1,	**Član 18** U članu 48 stav 1 poslije tačke 23 dodaju se dvije nove tačke koje glase: „24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla." U stavu 4 tačka 2 riječi: „ili snabdijevanja toplotnom energijom" brišu se. Poslije stava 5 dodaju se dva nova stava koji glase: „(6) Ako se praćenjem i analizom rada iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno i članovima 57 i 207 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

	sistema, osim zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112 stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da realizuje taj projekat u roku koji ne može biti duži od tri godine. (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona." Dosadašnji st. 6 i 7 postaju st. 8 i 9. **Član 21** U članu 56 stav 1 tačka 2 mijenja se i glasi: „2) na akt operatora prenosnog sistema iz člana 133 ovog zakona;" Tač. 3 i 4 brišu se. U tački 6 riječi: „o iznosu" brišu se. **Rješavanje sporova i odlučivanje o prigovorima i žalbama** **Član 56** (1) Agencija odlučuje po žalbama: 1) na akt operatora tržišta iz člana 124 stav 3 i člana 125 stav 3 ovog zakona; **„2) na akt operatora prenosnog sistema iz člana 133 ovog zakona;"** (2) Protiv odluke iz stava 1 ovog člana može se pokrenuti upravni spor. (3) Žalba iz stava 1 tačka 7 ovog člana ne odlaže sprovođenje postupka promjene snabdjevača i početak primjene novog ugovora o snabdijevanju.			

	Član 65 U članu 205 poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi: "(4) Snabdjevač je dužan da na računu ili promotivnom materijalu uz račun krajnjem kupcu učini dostupnim najmanje jednom godišnje informacije o uticajima na životnu sredinu, u odnosu na emisije ugljendioksida i druge štetne emisije koje nastaju u proizvodnji električne energije iz svih izvora energije korišćenih za snabdijevanje kupaca električnom energijom u prethodnoj godini." **Zaštita kupaca** **Član 205** (1) Snabdjevač je dužan da na svojoj internet stranici objavi cijene za domaćinstva i druge krajnje kupce koje snabdijeva najmanje 15 dana prije početka snabdijevanja. (2) Snabdjevač je dužan da na svojoj internet stranici objavi svaku promjenu cijena i naknada, blagovremeno, najkasnije do isteka obračunskog perioda nakon stupanja na snagu promjene i obavijesti kupce o mogućnosti raskida ugovora ako ne prihvataju promjenu cijene. (3) Snabdjevač je dužan da na svojoj internet stranici, najmanje jednom godišnje, objavi informacije o pravima kupaca, uključujući informacije za podnošenje i rješavanje prigovora. (4) **Snabdjevač je dužan da na računu ili promotivnom materijalu uz račun krajnjem kupcu učini dostupnim najmanje jednom godišnje informacije o uticajima na životnu sredinu, u odnosu na emisije ugljendioksida i druge štetne emisije koje nastaju u proizvodnji električne energije iz svih izvora energije korišćenih za snabdijevanje kupaca električnom energijom u prethodnoj godini.** (5) Snabdjevač je dužan da svim krajnjim kupcima obračuna i naplati:			

	1) korišćenje prenosnih i distributivnih sistema električneenergije ili gasa; 2) naknadu za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora; 3) druge naknade u skladu sa zakonom. (6) Snabdjevač je dužan da naplaćuje energiju i usluge na osnovu računa koji mora biti pregledan i čitak, sa oznakom profila potrošnje kojem pripada kupac. (7) Snabdjevač je dužan da plati korišćenje sistema, usluge i naknade operatorima i drugim licima za koja se prikupljaju naknade u skladu sa ovim zakonom. **Član 66** U članu 206 stav 1 mijenja se i glasi: „ (1) Snabdjevač i krajnji kupac dužni su da u pisanoj formi zaključiti ugovor o snabdijevanju." U stavu 2 poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi: „2a) elemente ugovora o korišćenju prenosnog ili distributivnog sistema;". **Ugovor o snabdijevanju** **Član 206** **(1) Snabdjevač i krajnji kupac su dužni u pisanoj formi zaključiti ugovor o snabdijevanju.** (2) Ugovor iz stava 1 ovog člana naročito sadrži: 1) naziv i sjedište snabdjevača; 2) vrijeme početka snabdijevanja, sadržaj usluge koja se pruža i nivoe kvaliteta usluga; 2a) elemente ugovora o korišćenju prenosnog ili distributivnog sistema; 3) vrste dodatnih usluga održavanja koje se nude na osnovu ugovora o korišćenju sistema koji snabdjevač zaključuje sa operatorom distributivnog sistema; 4) način na koji se mogu dobiti informacije o cijenama i naknadama za dodatne usluge održavanja;			

	5) period važenja ugovora i uslove za obnavljanje ili raskid ugovora; 6) načine plaćanja koji se primjenjuju u slučaju neispunjenja ugovorenog nivoa kvaliteta usluga, odnosno u slučaju pogrešnog obračuna utrošene energije. (3) Snabdjevač je dužan da informacije iz stava 2 ovog člana iskaže kupcima na računu i/ili na svojoj internet stranici. (4) Ugovor kojim se kupcu uskraćuje ili ograničava pravo na raskid, odnosno otkaz ugovora ili nameću dodatne finansijske obaveze po tom osnovu, ništav je.			
m) Objavljivanje preporuka, najmanje jednom godišnje, u pogledu usklađenosti cijena za snabdijevanje sa članom 3 i njihovo dostavljanje tijelima za konkurenciju, gdje je moguće,	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 54 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
n) Osiguranje pristupa podacima o potrošnji potrošača, pružanje lako razumljivog harmonizovanog formata podataka o potrošnji na nacionalnom nivou za opcionu upotrebu i brz pristup svih potrošača takvim podacima shodno tački h Aneksa I,	Član 15 U članu 43 stav 1 tačka 1 alineja 2 poslije riječi „TPG" dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem ". U uvodnoj rečenici stava 6 poslije riječi "propisuje" dodaju se riječi: "opšti i pojedinačni". Poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi: „3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana." U tački 4 poslije riječi "propisanog" dodaje se riječ "pojedinačnog". **Metodologije i pravila** **Član 43** (1) Agencija utvrđuje metodologije za: 1) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda operatora sistema i cijena, rokova i uslova za: - korišćenje prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa;	Potpuno usklađeno		

	- korišćenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem; 2) utvrđivanje cijena, rokova i uslova za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja prenosnih sistema električne energije i prenosnih sistema gasa; 3) utvrđivanje cijena za korišćenje prenosnog ili distributivnog sistema, koje plaćaju korisnici direktnog voda kada je vod priključen na prenosni ili distributivni sistem; 4) utvrđivanje cijena koje primjenjuje snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca; 5) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije i gasa; 6) utvrđivanje načina obezbjeđivanja sredstava za rad Agencije. (2) Metodologijama iz stava 1 ovog člana Agencija osigurava da operatori prenosnog i distributivnog sistema budu adekvatno kratkoročno i dugoročno motivisani za povećanje efikasnosti, integraciju tržišta i obezbeđenje sigurnosti snabdijevanja. (3) Agencija u postupku odlučivanja po zahtjevu energetskih subjekata utvrđuje regulatorno dozvoljeni prihod, cijene ili naknade za: 1) korišćenje prenosnog i distributivnog sistema, posebno za električnu energiju i gas; 2) skladištenje gasa i korišćenja postrojenja za TPG; 3) pomoćne usluge i balansiranje prenosnog sistema električne energije i gasa; 4) rad operatora tržišta. (4) Agencija donosi pravila: 1) za rješavanje sporova putem arbitraže; 2) za korekcije cijena na inicijativu energetskog subjekta, odnosno samoinicijativno; 3) o licencama za obavljanje energetskih djelatnosti;			

	4) o sertifikatima operatora sistema; 5) za funkcionisanje snabdjevača posljednjeg izbora i ugroženih kupaca; 6) o uslovima za izdavanje odobrenja na osnovu kojih proizvođači i snabdjevači električne energije i subjekti za gas mogu snabdijevati krajnje kupce preko direktnog voda; 7) o uslovima i postupku promjene snabdjevača krajnjih kupaca električne energije i gasa; 8) za poravnanje razlike između opravdanih i ostvarenih prihoda i utvrđenih troškova između licenciranih operatora distributivnog sistema; 9) za razdvajanje računa, upravljanja i informacija, radi izbjegavanja unakrsnih subvencija između djelatnosti u oblasti gasa; 10) čuvanja povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija koje koriste operatori sistema; 11) za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije; 12) o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom; 13) za izradu i praćenje realizacije desetogodišnjih razvojnih planova prenosnog, odnosno distributivnog sistema električne energije. (5) Pravilima iz stava 4 tačka 11 ovog člana utvrđuju se dodatni uslovi za sticanje statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanje operatora zatvorenog distributivnog sistema, dokazi koji se dostavljaju uz zahtjev, sadržaj rješenja o utvrđivanju statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanju operatora zatvorenog distributivnog sistema, način kontrole ispunjavanja uslova propisanih zakonom, način razmjene informacija sa energetskim subjektom, uslovi i postupak za oduzimanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, kao i način plaćanja naknada i sadržaj registra zatvorenih distributivnih sistema.			

	(6) Pravilima iz stava 4 tačka 12 ovog člana bliže se propisuje opšti i pojedinačni minimum kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom koji se zasniva na sljedećim kriterijumima: 1) kvalitetu usluga, posebno u odnosu na vrijeme potrebno operatorima prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa za obavljanje priključenja i popravki; 2) neprekidnosti napajanja; 3) kvalitetu napona električne energije; 4) finansijskoj kompenzaciji koju su energetski subjekti dužni da plate zbog neispunjavanja propisanog pojedinačnog minimuma kvaliteta snabdijevanja. (7) Pravilima iz stava 4 tačka 13 ovog člana utvrđuju se: 1) mjere kojima se obezbjeđuje sposobnost sistema da zadovolji potrebe za prenosom, odnosno distribucijom električne energije i sigurnost u snabdijevanju; 2) način i postupak odobravanja razvojnih planova, postupak sprovođenja javne rasprave; 3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana. (8) Agencija utvrđuje: 1) opšte uslove za snabdijevanje električnom energijom i gasom; 2) početak i trajanje regulatornog perioda, odnosno jednogodišnjeg ili višegodišnjeg perioda u toku kojeg se elementi regulatorno dozvoljenog prihoda primjenjuju u iznosima koje utvrđuje Agencija u skladu sa ovim zakonom; 3) sadržaj izvještaja iz člana 108 stav 1 tačka 1 ovog zakona; 4) sadržaj obrasca na kojem se kupcu pružaju podaci o njegovoj potrošnji, uključujući i podatke o profilu potrošnje;			

	5) regulatorni kontni plan, sadržaj i obrazac izvještaja koji se dostavljaju Agenciji; 6) usklađenost cijena koje je utvrdio snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca sa metodologijom iz člana 62 stav 3 ovog zakona.			
	Član 18 U članu 48 stav 1 poslije tačke 23 dodaju se dvije nove tačke koje glase: „24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla." U stavu 4 tačka 2 riječi: „ili snabdijevanja toplotnom energijom" brišu se. Poslije stava 5 dodaju se dva nova stava koji glase: „(6) Ako se praćenjem i analizom rada iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112 stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da realizuje taj projekat u roku koji ne može biti duži od tri godine. (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona." **Nadzor nad radom energetskih subjekata** **Član 48** (1) Agencija prati i analizira rad i poslovanje energetskih subjekata u odnosu na: 1) stvarne troškove i prihode subjekata koji obavljaju djelatnost za koju Agencija utvrđuje ili odobrava metodologije, cijene ili naknade;			

	2) kvalitet snabdijevanja električnom energijom, koji obuhvata kvalitet usluga, kvalitet napona i neprekidnost napajanja; 3) kvalitet snabdijevanja gasom, u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona, koji obuhvata praćenje vremena koje je operatorima prenosnih i distributivnih sistema potrebno za izvođenje priključenja i popravke i neprekidnost snabdijevanja; 4) primjenu tržišnih pravila i djelovanje subjekata na tržištu, praćenje stepena i efektivnosti otvaranja tržišta i konkurencije na maloprodajnom i veleprodajnom nivou, uključujući berze električne energije, cijene za kupce iz kategorije domaćinstva, uključujući sisteme pretplate, stope promjene snadjevača, stope isključenja, pružanje dodatnih usluga održavanja po odobrenim cijenama, žalbe kupaca iz kategorije domaćinstva, kao i drugo narušavanje ili ograničavanje konkurencije, uključujući pružanje odgovarajućih informacija i upućivanje određenih predmeta organima nadležnim za konkurenciju; 5) uslove pristupa prenosnim i distributivnim sistemima električne energije i gasa, skladišnim kapacitetima gasa i pomoćnim uslugama; 6) pojavu restriktivnih ugovornih praksi, uključujući sprječavanje kupaca, osim kupaca priključenih na 0.4 kV naponski nivo, da ugovaraju istovremeno sa više snabdjevača ili ograniče njihov izbor i informisanje organa nadležnog za zaštitu konkurencije o takvim praksama; 7) potrošnju energije i obezbjeđivanje dostupnosti informacija o potrošnji kupcima; 8) izvršavanje podsticajnih mjera u oblasti obnovljivih izvora energije, uključujući uslove i cijene za priključenje novih proizvođača na prenosne i distributivne sisteme;			

	9) primjenu propisa o prekograničnoj razmjeni energije, kao i rad i poslovanje energetskih subjekata koji vrše aukcijsku dodjelu prekograničnih kapaciteta ili organizuju kupovinu i prodaju energije;			
	10) primjenu propisa kojima je uređeno objavljivanje podataka o prekograničnim kapacitetima i upotrebi prenosnog i distributivnog sistema; 11) nezavisnost operatora i razdvojenost računa iz čl. 68 do 72, čl. 135 do 138 i čl. 163 do 167 ovog zakona i primjenu programa mjera iz čl. 139 i 168 ovog zakona; 12) funkcionisanje snabdjevača iz člana 196 ovog zakona; 13) pojavu praksi kojima operator distributivnog sistema koristi prednosti vertikalne integracije za narušavanje konkurencije i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 14) pojavu praksi kojima vertikalno integrisani operator distributivnog sistema u komunikaciji sa korisnicima sistema zamjenjuje energetski subjekat koji obavlja djelatnost snabdijevanja i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 15) aktivnosti i mjere koje energetski subjekti preduzimaju za poboljšanje energetske efikasnosti; 16) ostvareni stepen transparentnosti ili dostupnosti informacija, uključujući informacije vezane za tržište električne energije ili gasa; 17) razmjenu električne energije, kao i narušavanje konkurencije, uključujući dostavljanje bitnih informacija i prijavljivanje tih slučajeva organu nadležnom za zaštitu konkurencije; 18) tehničku saradnju operatora prenosnog sistema sa operatorima prenosnih sistema drugih država;			

	19) realizaciju investicionih planova operatora prenosnih i distributivnih sistema; 20) usaglašenost i primjenu pravila za funkcionisanje prenosnih i distributivnih sistema; 21) nivo transparentnosti, uključujući veleprodajne cijene i obezbjeđenje poštovanja obaveza subjekata za gas i električnu energiju u pogledu transparentnosti i ulaganja u proizvodnju u odnosu na sigurnost snabdijevanja; 22) upravljanje zagušenjima, uključujući interkonektore i primjenu pravila o upravljanju zagušenjima; 23) primjenu propisanih naknada, cijena i tarifa, kao i metodologija za utvrđivanje cijena i tarifa iz čl. 43, 44 i 45 ovog zakona; 24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla. (2) Agencija prati i kontroliše rad i poslovanje energetskih subjekata u pogledu ispunjavanja uslova utvrđenih licencom. (3) Ako utvrdi da energetski subjekat ne ispunjava uslove utvrđene članom 65 stav 3 ovog zakona, odnosno da radi i posluje suprotno uslovima ili ne ispunjava obaveze utvrđene licencom, Agencija će naložiti subjektu da otkloni uočene nepravilnosti i odrediti primjereni rok za njihovo otklanjanje, odnosno preduzeti druge mjere u skladu sa zakonom. (4) Praćenjem i analizom rada i poslovanja iz st. 1 i 2 ovog člana Agencija vrši kontrolu: 1) pravilnosti rada i poslovanja ili zloupotrebe položaja energetskih subjekata na tržištu; 2) stabilnosti snabdijevanja energijom radi sprječavanja poremećaja na tržištu energije; 3) ispravnosti i tačnosti u finansijskom poslovanju u odnosu na iskazivanje troškova poslovanja koji			

	mogu da utiču na formiranje cijena korišćenja prenosnih ili distributivnih sistema ili sistema za skladištenje: 4) izvršavanja obaveza utvrđenih ovim zakonom i aktima Agencije, odnosno aktima koje odobrava Agencija. (5) Ako se kontrolom iz st. 1 i 4 ovog člana utvrde odstupanja, odnosno nepravilnosti koje su prouzrokovale ili mogu prouzrokovati finansijske posljedice za krajnje kupce i učesnike na tržištu, Agencija će: 1) naložiti energetskom subjektu da izvrši korekciju utvrđenih nepravilnosti i odrediti primjeren rok za njihovo otklanjanje, 2) prilikom narednog utvrđivanja opravdanih troškova i prihoda uzeti u obzir nalaze i efekte utvrđenih nepravilnosti, izvršiti korekciju odgovarajućih troškova, odnosno prihoda i utvrditi odgovarajuće cijene za korišćenje prenosnih ili distributivnih sistema električne energije ili gasa ili sistema za skladištenje gasa. (6) Ako se kontrolom iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112 stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da realizuje taj projekat u roku ne dužem od tri godine. (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona. (8) Izvještaj o rezultatima analiza i kontrole iz st. 1, 2 i 4 ovog člana i preduzetim mjerama iz st. 3 i 5 ovog člana čini sastavni dio godišnjeg izvještaja o stanju energetskog sektora.			

	(9) Ako kontrolom utvrdi nepravilnosti u radu ili postupanje subjekata, suprotno pravilima konkurencije, sigurnosti snabdijevanja, zaštite i sigurnosti kupaca, Agencija će obavijestiti organ nadležan za konkurenciju ili zaštitu potrošača.			
o) Monitoring implementacije pravila koja se odnose na uloge i odgovornosti operatora prenosnog sistema, operatora distributivnog sistema, snabdjevača i potrošača i drugih učesnika na tržištu shodno Regulaciji EZ br. 714/2009,	Nema odgovarajuće odredbe		Materija je predmet regulisanja Zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa	
p) Monitoring investicija u proizvodne kapacitete u vezi sa sigurnošću u snabdijevanju,	**Član 18** U članu 48 stav 1 poslije tačke 23 dodaju se dvije nove tačke koje glase: „24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla." U stavu 4 tačka 2 riječi: „ili snabdijevanja toplotnom energijom" brišu se. Poslije stava 5 dodaju se dva nova stava koji glase: „(6) Ako se praćenjem i analizom rada iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112 stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da realizuje taj projekat u roku koji ne može biti duži od tri godine.	Potpuno usklađeno		

	(7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona."			
	Nadzor nad radom energetskih subjekata **Član 48** (1) Agencija prati i analizira rad i poslovanje energetskih subjekata u odnosu na: 1) stvarne troškove i prihode subjekata koji obavljaju djelatnost za koju Agencija utvrđuje ili odobrava metodologije, cijene ili naknade; 2) kvalitet snabdijevanja električnom energijom, koji obuhvata kvalitet usluga, kvalitet napona i neprekidnost napajanja; 3) kvalitet snabdijevanja gasom, u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona, koji obuhvata praćenje vremena koje je operatorima prenosnih i distributivnih sistema potrebno za izvođenje priključenja i popravke i neprekidnost snabdijevanja; 4) primjenu tržišnih pravila i djelovanje subjekata na tržištu, praćenje stepena i efektivnosti otvaranja tržišta i konkurencije na maloprodajnom i veleprodajnom nivou, uključujući berze električne energije, cijene za kupce iz kategorije domaćinstva, uključujući sisteme pretplate, stope promjene snadjevača, stope isključenja, pružanje dodatnih usluga održavanja po odobrenim cijenama, žalbe kupaca iz kategorije domaćinstva, kao i drugo narušavanje ili ograničavanje konkurencije, uključujući pružanje odgovarajućih informacija i upućivanje određenih predmeta organima nadležnim za konkurenciju; 5) uslove pristupa prenosnim i distributivnim sistemima električne energije i gasa, skladišnim kapacitetima gasa i pomoćnim uslugama;			

	6) pojavu restriktivnih ugovornih praksi, uključujući sprječavanje kupaca, osim kupaca priključenih na 0.4 kV naponski nivo, da ugovaraju istovremeno sa više snabdjevača ili ograniče njihov izbor i informisanje organa nadležnog za zaštitu konkurencije o takvim praksama; 7) potrošnju energije i obezbjeđivanje dostupnosti informacija o potrošnji kupcima; 8) izvršavanje podsticajnih mjera u oblasti obnovljivih izvora energije, uključujući uslove i cijene za priključenje novih proizvođača na prenosne i distributivne sisteme; 9) primjenu propisa o prekograničnoj razmjeni energije, kao i rad i poslovanje energetskih subjekata koji vrše aukcijsku dodjelu prekograničnih kapaciteta ili organizuju kupovinu i prodaju energije; 10) primjenu propisa kojima je uređeno objavljivanje podataka o prekograničnim kapacitetima i upotrebi prenosnog i distributivnog sistema; 11) nezavisnost operatora i razdvojenost računa iz čl. 68 do 72, čl. 135 do 138 i čl. 163 do 167 ovog zakona i primjenu programa mjera iz čl. 139 i 168 ovog zakona; 12) funkcionisanje snabdjevača iz člana 196 ovog zakona; 13) pojavu praksi kojima operator distributivnog sistema koristi prednosti vertikalne integracije za narušavanje konkurencije i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 14) pojavu praksi kojima vertikalno integrisani operator distributivnog sistema u komunikaciji sa korisnicima sistema zamjenjuje energetski subjekat koji obavlja djelatnost snabdijevanja i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi;			

	15) aktivnosti i mjere koje energetski subjekti preduzimaju za poboljšanje energetske efikasnosti; 16) ostvareni stepen transparentnosti ili dostupnosti informacija, uključujući informacije vezane za tržište električne energije ili gasa; 17) razmjenu električne energije, kao i narušavanje konkurencije, uključujući dostavljanje bitnih informacija i prijavljivanje tih slučajeva organu nadležnom za zaštitu konkurencije; 18) tehničku saradnju operatora prenosnog sistema sa operatorima prenosnih sistema drugih država; 19) realizaciju investicionih planova operatora prenosnih i distributivnih sistema; 20) usaglašenost i primjenu pravila za funkcionisanje prenosnih i distributivnih sistema; 21) nivo transparentnosti, uključujući veleprodajne cijene i obezbjeđenje poštovanja obaveza subjekata za gas i električnu energiju u pogledu transparentnosti i ulaganja u proizvodnju u odnosu na sigurnost snabdijevanja; 22) upravljanje zagušenjima, uključujući interkonektore i primjenu pravila o upravljanju zagušenjima; 23) primjenu propisanih naknada, cijena i tarifa, kao i metodologija za utvrđivanje cijena i tarifa iz čl. 43, 44 i 45 ovog zakona; 24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla. (2) Agencija prati i kontroliše rad i poslovanje energetskih subjekata u pogledu ispunjavanja uslova utvrđenih licencom. (3) Ako utvrdi da energetski subjekat ne ispunjava uslove utvrđene članom 65 stav 3 ovog zakona, odnosno da radi i posluje suprotno uslovima ili ne ispunjava			

	obaveze utvrđene licencom, Agencija će naložiti subjektu da otkloni uočene nepravilnosti i odrediti primjereni rok za njihovo otklanjanje, odnosno preduzeti druge mjere u skladu sa zakonom. (4) Praćenjem i analizom rada i poslovanja iz st. 1 i 2 ovog člana Agencija vrši kontrolu: 1) pravilnosti rada i poslovanja ili zloupotrebe položaja energetskih subjekata na tržištu; 2) stabilnosti snabdijevanja energijom radi sprječavanja poremećaja na tržištu energije; 3) ispravnosti i tačnosti u finansijskom poslovanju u odnosu na iskazivanje troškova poslovanja koji mogu da utiču na formiranje cijena korišćenja prenosnih ili distributivnih sistema ili sistema za skladištenje: 4) izvršavanja obaveza utvrđenih ovim zakonom i aktima Agencije, odnosno aktima koje odobrava Agencija. (5) Ako se kontrolom iz st. 1 i 4 ovog člana utvrde odstupanja, odnosno nepravilnosti koje su prouzrokovale ili mogu prouzrokovati finansijske posljedice za krajnje kupce i učesnike na tržištu, Agencija će: 1) naložiti energetskom subjektu da izvrši korekciju utvrđenih nepravilnosti i odrediti primjeren rok za njihovo otklanjanje, 2) prilikom narednog utvrđivanja opravdanih troškova i prihoda uzeti u obzir nalaze i efekte utvrđenih nepravilnosti, izvršiti korekciju odgovarajućih troškova, odnosno prihoda i utvrditi odgovarajuće cijene za korišćenje prenosnih ili distributivnih sistema električne energije ili gasa ili sistema za skladištenje gasa. (6) Ako se kontrolom iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112			

	stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da realizuje taj projekat u roku ne dužem od tri godine. (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona. (8) Izvještaj o rezultatima analiza i kontrole iz st. 1, 2 i 4 ovog člana i preduzetim mjerama iz st. 3 i 5 ovog člana čini sastavni dio godišnjeg izvještaja o stanju energetskog sektora. (9) Ako kontrolom utvrdi nepravilnosti u radu ili postupanje subjekata, suprotno pravilima konkurencije, sigurnosti snabdijevanja, zaštite i sigurnosti kupaca, Agencija će obavijestiti organ nadležan za konkurenciju ili zaštitu potrošača.			
q) Monitoring tehničke saradnje između operatora prenosnog sistema Zajednice i operatora prenosnog sistema treće zemlje,	**Nadzor nad radom energetskih subjekata** **Član 48** (1) Agencija prati i analizira rad i poslovanje energetskih subjekata u odnosu na: 1) stvarne troškove i prihode subjekata koji obavljaju djelatnost za koju Agencija utvrđuje ili odobrava metodologije, cijene ili naknade; 2) kvalitet snabdijevanja električnom energijom, koji obuhvata kvalitet usluga, kvalitet napona i neprekidnost napajanja; 3) kvalitet snabdijevanja gasom, u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona, koji obuhvata praćenje vremena koje je operatorima prenosnih i distributivnih sistema potrebno za izvođenje priključenja i popravke i neprekidnost snabdijevanja;	Potpuno usklađeno		

	4) primjenu tržišnih pravila i djelovanje subjekata na tržištu, praćenje stepena i efektivnosti otvaranja tržišta i konkurencije na maloprodajnom i veleprodajnom nivou, uključujući berze električne energije, cijene za kupce iz kategorije domaćinstva, uključujući sisteme pretplate, stope promjene snadjevača, stope isključenja, pružanje dodatnih usluga održavanja po odobrenim cijenama, žalbe kupaca iz kategorije domaćinstva, kao i drugo narušavanje ili ograničavanje konkurencije, uključujući pružanje odgovarajućih informacija i upućivanje određenih predmeta organima nadležnim za konkurenciju; 5) uslove pristupa prenosnim i distributivnim sistemima električne energije i gasa, skladišnim kapacitetima gasa i pomoćnim uslugama; 6) pojavu restriktivnih ugovornih praksi, uključujući sprječavanje kupaca, osim kupaca priključenih na 0.4 kV naponski nivo, da ugovaraju istovremeno sa više snabdjevača ili ograniče njihov izbor i informisanje organa nadležnog za zaštitu konkurencije o takvim praksama; 7) potrošnju energije i obezbjeđivanje dostupnosti informacija o potrošnji kupcima; 8) izvršavanje podsticajnih mjera u oblasti obnovljivih izvora energije, uključujući uslove i cijene za priključenje novih proizvođača na prenosne i distributivne sisteme; 9) primjenu propisa o prekograničnoj razmjeni energije, kao i rad i poslovanje energetskih subjekata koji vrše aukcijsku dodjelu prekograničnih kapaciteta ili organizuju kupovinu i prodaju energije; 10) primjenu propisa kojima je uređeno objavljivanje podataka o prekograničnim kapacitetima i upotrebi prenosnog i distributivnog sistema;			

	11) nezavisnost operatora i razdvojenost računa iz čl. 68 do 72, čl. 135 do 138 i čl. 163 do 167 ovog zakona i primjenu programa mjera iz čl. 139 i 168 ovog zakona; 12) funkcionisanje snabdjevača iz člana 196 ovog zakona; 13) pojavu praksi kojima operator distributivnog sistema koristi prednosti vertikalne integracije za narušavanje konkurencije i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 14) pojavu praksi kojima vertikalno integrisani operator distributivnog sistema u komunikaciji sa korisnicima sistema zamjenjuje energetski subjekat koji obavlja djelatnost snabdijevanja i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 15) aktivnosti i mjere koje energetski subjekti preduzimaju za poboljšanje energetske efikasnosti; 16) ostvareni stepen transparentnosti ili dostupnosti informacija, uključujući informacije vezane za tržište električne energije ili gasa; 17) razmjenu električne energije, kao i narušavanje konkurencije, uključujući dostavljanje bitnih informacija i prijavljivanje tih slučajeva organu nadležnom za zaštitu konkurencije; 18) tehničku saradnju operatora prenosnog sistema sa operatorima prenosnih sistema drugih država; 19) realizaciju investicionih planova operatora prenosnih i distributivnih sistema; 20) usaglašenost i primjenu pravila za funkcionisanje prenosnih i distributivnih sistema; 21) nivo transparentnosti, uključujući veleprodajne cijene i obezbjeđenje poštovanja obaveza subjekata za gas i električnu energiju u pogledu transparentnosti i ulaganja u proizvodnju u odnosu na sigurnost snabdijevanja;			

	22) upravljanje zagušenjima, uključujući interkonektore i primjenu pravila o upravljanju zagušenjima; 23) primjenu propisanih naknada, cijena i tarifa, kao i metodologija za utvrđivanje cijena i tarifa iz čl. 43, 44 i 45 ovog zakona; 24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla. (2) Agencija prati i kontroliše rad i poslovanje energetskih subjekata u pogledu ispunjavanja uslova utvrđenih licencom. (3) Ako utvrdi da energetski subjekat ne ispunjava uslove utvrđene članom 65 stav 3 ovog zakona, odnosno da radi i posluje suprotno uslovima ili ne ispunjava obaveze utvrđene licencom, Agencija će naložiti subjektu da otkloni uočene nepravilnosti i odrediti primjereni rok za njihovo otklanjanje, odnosno preduzeti druge mjere u skladu sa zakonom. (4) Praćenjem i analizom rada i poslovanja iz st. 1 i 2 ovog člana Agencija vrši kontrolu: 1) pravilnosti rada i poslovanja ili zloupotrebe položaja energetskih subjekata na tržištu; 2) stabilnosti snabdijevanja energijom radi sprječavanja poremećaja na tržištu energije; 3) ispravnosti i tačnosti u finansijskom poslovanju u odnosu na iskazivanje troškova poslovanja koji mogu da utiču na formiranje cijena korišćenja prenosnih ili distributivnih sistema ili sistema za skladištenje: 4) izvršavanja obaveza utvrđenih ovim zakonom i aktima Agencije, odnosno aktima koje odobrava Agencija. (5) Ako se kontrolom iz st. 1 i 4 ovog člana utvrde odstupanja, odnosno nepravilnosti koje su prouzrokovale ili mogu prouzrokovati finansijske			

	posljedice za krajnje kupce i učesnike na tržištu, Agencija će: 1) naložiti energetskom subjektu da izvrši korekciju utvrđenih nepravilnosti i odrediti primjeren rok za njihovo otklanjanje,			
	2) prilikom narednog utvrđivanja opravdanih troškova i prihoda uzeti u obzir nalaze i efekte utvrđenih nepravilnosti, izvršiti korekciju odgovarajućih troškova, odnosno prihoda i utvrditi odgovarajuće cijene za korišćenje prenosnih ili distributivnih sistema električne energije ili gasa ili sistema za skladištenje gasa. (6) Ako se kontrolom iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112 stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da realizuje taj projekat u roku ne dužem od tri godine. (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona. (8) Izvještaj o rezultatima analiza i kontrole iz st. 1, 2 i 4 ovog člana i preduzetim mjerama iz st. 3 i 5 ovog člana čini sastavni dio godišnjeg izvještaja o stanju energetskog sektora. (9) Ako kontrolom utvrdi nepravilnosti u radu ili postupanje subjekata, suprotno pravilima konkurencije, sigurnosti snabdijevanja, zaštite i sigurnosti kupaca, Agencija će obavijestiti organ nadležan za konkurenciju ili zaštitu potrošača.			

r) Monitoring implementacije mjera bezbjednosti datih u članu 42, i	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 212, 213, 214 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
s) Doprinos kompatibilnosti procesa razmjene podataka za najvažnije tržišne procese na regionalnom nivou.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 42 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
2. Ako je zemlja članica tako odredila, obaveze monitoringa date u paragrafu 1 mogu da sprovedu druga tijela osim regulatornog tijela. U takvom slučaju, informacije koje su rezultat takvog monitoringa stavljaju se na raspolaganje regulatornom tijelu u najkraćem mogućem roku. Pri obavljanju svojih dužnosti iz paragrafa 1 regulatorno tijelo, čuvajući svoju nezavisnost, i ne dovodeći u pitanje svoje posebne nadležnosti, prema potrebi, savjetuje sa operatorima prenosnog sistema i blisko sarađuje sa drugim relevantnim nacionalnim tijelima u skladu sa principima bolje regulacije Sva odobrenja koja daje regulatorno tijelo ili Agencija na osnovu ove direktive ne dovode u pitanje niti jednu buduću primjereno opravdanu upotrebu ovlašćenja iz ovog člana od strane regulatornog tijela niti kazne koje uvedu druga relevanta tijela ili Komisija.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 212 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

3. Pored obaveza datih u paragrafu 1 ovog člana, nakon odabira nezavisnog operatora sistema na osnovu člana 13, regulatorno tijelo: a)nadgleda ispunjavanje obaveza iz ovog člana od strane vlasnika prenosnog sistema i nezavisnih operatora sistema, i određuje kazne za neispunjavanje tih obaveza u skladu sa paragrafom 4 (d), b)nadgleda odnose i kominikacije između nezavisnog operatora sistema i vlasnika prenosnog sistema kako bi se osigurala ispunjavanje obaveza od strane nezavisnog operatora sistema, a posebno odobrava ugovore i djeluje kao organ za rješavanje spora između nezavisnog operatora sistema i vlasnika prenosne mreže u pogledu žalbe koju podnosi neka od strana shodno paragrafu 11, c)ne dovodeći u pitanje proceduru datu u članu 13(2)(c), za prvi desetogodišnji plan razvoja mreže, odobrava investiciono planiranje i višegodišnji plan razvoja mreže koji svake godine prezentuje nezavisni operator sistema, d)osigurava da tarife za pristup mreži koje naplaćuje nezavisni operator sistema uključe i naknadu za vlasnika/e mreže što obezbjeđuje adekvatno obeštećenje za objekte mreže i sve nove investicije u mrežu, ukoliko su one ekonomične i efikasno uvedene, e)ima ovlašćenje da sprovede kontrole uključujući nenajavljene kontrole, u prostorijama vlasnika prensnog sistema i nezavisnog operatora sistema, i f)nadgleda korišćenje naknade za zagušenje koju naplaćuje nezavisni operator sistema u skladu sa članom 16(6) regulacije EZ 714/2009.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprimjenjivo		

4. Zemlje članice osiguravaju da regulatorna tijela dobiju ovlašćenje koje im omogućava da sprovedu svoje obaveze date u paragrafima 1,3 i 6 na efikasan i ekspeditivan način. U tu svrhu regulatorno tijelo ima najmanje sljedeće moći: a) da izda obavezujuće odluke za energetske subjekte,	**Član 18** U članu 48 stav 1 poslije tačke 23 dodaju se dvije nove tačke koje glase: „24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla." U stavu 4 tačka 2 riječi: „ili snabdijevanja toplotnom energijom" brišu se. Poslije stava 5 dodaju se dva nova stava koji glase: „(6) Ako se praćenjem i analizom rada iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112 stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da realizuje taj projekat u roku koji ne može biti duži od tri godine. (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona." Dosadašnji st. 6 i 7 postaju st. 8 i 9. **Nadzor nad radom energetskih subjekata** **Član 48** (1) Agencija prati i analizira rad i poslovanje energetskih subjekata u odnosu na: 1) stvarne troškove i prihode subjekata koji obavljaju djelatnost za koju Agencija utvrđuje ili odobrava metodologije, cijene ili naknade; 2) kvalitet snabdijevanja električnom energijom, koji obuhvata kvalitet usluga, kvalitet napona i neprekidnost napajanja; 3) kvalitet snabdijevanja gasom, u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona,	Potpuno usklađeno		

	koji obuhvata praćenje vremena koje je operatorima prenosnih i distributivnih sistema potrebno za izvođenje priključenja i popravke i neprekidnost snabdijevanja; 4) primjenu tržišnih pravila i djelovanje subjekata na tržištu, praćenje stepena i efektivnosti otvaranja tržišta i konkurencije na maloprodajnom i veleprodajnom nivou, uključujući berze električne energije, cijene za kupce iz kategorije domaćinstva, uključujući sisteme pretplate, stope promjene snadjevača, stope isključenja, pružanje dodatnih usluga održavanja po odobrenim cijenama, žalbe kupaca iz kategorije domaćinstva, kao i drugo narušavanje ili ograničavanje konkurencije, uključujući pružanje odgovarajućih informacija i upućivanje određenih predmeta organima nadležnim za konkurenciju; 5) uslove pristupa prenosnim i distributivnim sistemima električne energije i gasa, skladišnim kapacitetima gasa i pomoćnim uslugama; 6) pojavu restriktivnih ugovornih praksi, uključujući sprječavanje kupaca, osim kupaca priključenih na 0.4 kV naponski nivo, da ugovaraju istovremeno sa više snabdjevača ili ograniče njihov izbor i informisanje organa nadležnog za zaštitu konkurencije o takvim praksama; 7) potrošnju energije i obezbjeđivanje dostupnosti informacija o potrošnji kupcima; 8) izvršavanje podsticajnih mjera u oblasti obnovljivih izvora energije, uključujući uslove i cijene za priključenje novih proizvođača na prenosne i distributivne sisteme; 9) primjenu propisa o prekograničnoj razmjeni energije, kao i rad i poslovanje energetskih subjekata koji vrše aukcijsku dodjelu prekograničnih kapaciteta ili organizuju kupovinu i prodaju energije;			

	10) primjenu propisa kojima je uređeno objavljivanje podataka o prekograničnim kapacitetima i upotrebi prenosnog i distributivnog sistema; 11) nezavisnost operatora i razdvojenost računa iz čl. 68 do 72, čl. 135 do 138 i čl. 163 do 167 ovog zakona i primjenu programa mjera iz čl. 139 i 168 ovog zakona; 12) funkcionisanje snabdjevača iz člana 196 ovog zakona; 13) pojavu praksi kojima operator distributivnog sistema koristi prednosti vertikalne integracije za narušavanje konkurencije i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 14) pojavu praksi kojima vertikalno integrisani operator distributivnog sistema u komunikaciji sa korisnicima sistema zamjenjuje energetski subjekat koji obavlja djelatnost snabdijevanja i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 15) aktivnosti i mjere koje energetski subjekti preduzimaju za poboljšanje energetske efikasnosti; 16) ostvareni stepen transparentnosti ili dostupnosti informacija, uključujući informacije vezane za tržište električne energije ili gasa; 17) razmjenu električne energije, kao i narušavanje konkurencije, uključujući dostavljanje bitnih informacija i prijavljivanje tih slučajeva organu nadležnom za zaštitu konkurencije; 18) tehničku saradnju operatora prenosnog sistema sa operatorima prenosnih sistema drugih država; 19) realizaciju investicionih planova operatora prenosnih i distributivnih sistema; 20) usaglašenost i primjenu pravila za funkcionisanje prenosnih i distributivnih sistema; 21) nivo transparentnosti, uključujući veleprodajne cijene i obezbjeđenje poštovanja obaveza			

	subjekata za gas i električnu energiju u pogledu transparentnosti i ulaganja u proizvodnju u odnosu na sigurnost snabdijevanja; 22) upravljanje zagušenjima, uključujući interkonektore i primjenu pravila o upravljanju zagušenjima; 23) primjenu propisanih naknada, cijena i tarifa, kao i metodologija za utvrđivanje cijena i tarifa iz čl. 43, 44 i 45 ovog zakona; 24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla. (2) Agencija prati i kontroliše rad i poslovanje energetskih subjekata u pogledu ispunjavanja uslova utvrđenih licencom. (3) Ako utvrdi da energetski subjekat ne ispunjava uslove utvrđene članom 65 stav 3 ovog zakona, odnosno da radi i posluje suprotno uslovima ili ne ispunjava obaveze utvrđene licencom, Agencija će naložiti subjektu da otkloni uočene nepravilnosti i odrediti primjereni rok za njihovo otklanjanje, odnosno preduzeti druge mjere u skladu sa zakonom. (4) Praćenjem i analizom rada i poslovanja iz st. 1 i 2 ovog člana Agencija vrši kontrolu: 1) pravilnosti rada i poslovanja ili zloupotrebe položaja energetskih subjekata na tržištu; 2) stabilnosti snabdijevanja energijom radi sprječavanja poremećaja na tržištu energije; 3) ispravnosti i tačnosti u finansijskom poslovanju u odnosu na iskazivanje troškova poslovanja koji mogu da utiču na formiranje cijena korišćenja prenosnih ili distributivnih sistema ili sistema za skladištenje: 4) izvršavanja obaveza utvrđenih ovim zakonom i aktima Agencije, odnosno aktima koje odobrava Agencija.			

	(5) Ako se kontrolom iz st. 1 i 4 ovog člana utvrde odstupanja, odnosno nepravilnosti koje su prouzrokovale ili mogu prouzrokovati finansijske posljedice za krajnje kupce i učesnike na tržištu, Agencija će: 1) naložiti energetskom subjektu da izvrši korekciju utvrđenih nepravilnosti i odrediti primjeren rok za njihovo otklanjanje, 2) prilikom narednog utvrđivanja opravdanih troškova i prihoda uzeti u obzir nalaze i efekte utvrđenih nepravilnosti, izvršiti korekciju odgovarajućih troškova, odnosno prihoda i utvrditi odgovarajuće cijene za korišćenje prenosnih ili distributivnih sistema električne energije ili gasa ili sistema za skladištenje gasa. (6) Ako se kontrolom iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112 stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da realizuje taj projekat u roku ne dužem od tri godine. (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona. (8) Izvještaj o rezultatima analiza i kontrole iz st. 1, 2 i 4 ovog člana i preduzetim mjerama iz st. 3 i 5 ovog člana čini sastavni dio godišnjeg izvještaja o stanju energetskog sektora. (9) Ako kontrolom utvrdi nepravilnosti u radu ili postupanje subjekata, suprotno pravilima konkurencije, sigurnosti snabdijevanja, zaštite i sigurnosti kupaca, Agencija će obavijestiti organ nadležan za konkurenciju ili zaštitu potrošača.			

b) sprovodi istraživanja funkionisanja tržišta električne energije, i donošenje odluke i uvođenje svih potrebnih i proporcionalnih mjera za promociju efikasne konkurencije i osigura adekvatno funkcionisanje tržišta. Ako je moguće, regulatorno tijelo je ovlašćeno da sarađuje sa nacionalnim tijelom za konkurenciju i regulatorima na finansijskom tržištu ili Komisijom kod sprovođenja istraživanja koja se odnose na zakon o konkurenciji,	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 49 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
c) da od energetskih subjekata zahtijeva informacije koje su relevantne za ispunjenje svih njihovih zadataka, uključujući opravdanje za odbijanje pristupa trećoj strani, i sve informacije o mjerama potrebnim za unapređenje mreže,	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 50 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
d) da nametne efektivne, proporcionalne i odgovarajuće mjere energetskim subjektima koji se ne pridržavaju obaveza datih u direktivi ili neke druge relevantne pravno obavezujuće odluke regulatronog tijela ili Agencije, ili da predloži da kompetentni sud nametne takve kazne. To će uključiti moć uvođenja ili predlaganja uvođenja kazni za neispunjavanje njihovih obaveza iz ove Direktive u iznosu do 10% godišnjeg prometa operatora prenosnog sistema za operatora prenosnog sistema ili do 10% godišnjeg prometa vertikalno integrisanog subjekta za vertikalno integrisane subjekte, zavisno od slučaja, i	**Član 71** U članu 231 stav 1 poslije tačke 3 dodaju se dvije nove tačke koje glase: „3a) obavlja energetsku djelatnost protivno uslovima iz licence (član 65 stav 3); 3b) obavlja energetsku djelatnost nakon isteka perioda na koji je licenca izdata (član 66 stav 1);" Poslije tačke 6 dodaje se nova tačka koja glasi: „6a) obavlja energetsku djelatnost nakon privremenog oduzimanja ili oduzimanja licence (član 76 st. 2 i 4);" Tačka 21 mijenja se i glasi: »21) kao snabdjevač koji vrši snabdijevanje kupca - proizvođača iz stava 1 ovog člana ne otkupljuje višak proizvedene električne energije po cijeni energije iz ugovora o snabdijevanju (član 96 stav 5 ovog zakona);" Tačka 22 mijenja se i glasi: "22) kao operator distributivnog sistema snabdijevaču i operatoru tržišta električne energije mjesečno ne dostavlja podatke o mjerenju na mjestu konekcije kupca-proizvođača distributivnog sistema, a na zahtjev Agencije, Ministarstva ili operatora tržišta električne	Potpuno usklađeno		

	energije i podatke o mjerenju ukupne proizvedene električne energije (član 96 stav 4);" Poslije tačke 22 dodaju se 3 nove tačke koje glase: "22a) kao snabdijevač ne vrši finalni obračun količina predate i preuzete električne energije 1. aprila svake godine za prethodnih 12 mjeseci, i ako obračunati višak ne plati kupcu-proizvođaču po cijeni energije iz ugovora o snabdijevanju, bez obračunavanja naknada utvrđenih ovim zakonom, u tarifi u kojoj je energija proizvedena (član 96 stav 9); 22b) kao snabdjevač obračunati višak energije iz stava 9 ovog člana ne plati kupcu-proizvođaču u roku od 30 dana od dana obračuna, ako ugovorom o snabdijevanju nije drugačije utvrđeno (član 96 stav 10); 22v) kao operator prenosnog ili distributivnog sistema na koji je priključen objekat koji koristi obnovljive izvore energije ili visokoefikasnu kogeneraciju, na zahtjev proizvođača električne energije ne izda potvrdu da je obezbijedio mjerenje količine električne energije u skladu sa članom 99 stavo 2 ovog zakona (član 99 stav 4);". Tačka 35 mijenja se i glasi: „35) kao operator prenosnog sistema električne energije polazeći od stanja i stepena iskrišćenosti sistema, ne utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema i ne dostavi ga Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. juna godine koja prethodi prvoj godini regulatornog perioda, usklađenog sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom". (član 112, stav 2 tačka 27);" Tačka 36 mijenja se i glasi: "36) kao operator prenosnog sistema električne energije, prema potrebama korisnika sistema u skladu sa prostorno-planskim dokumentima, ne utvrdi investicioni plan za period koji odgovara dužini regulatornog perioda i ne dostavi ga Agenciji na davanje saglasnosti zajedno sa planom iz tačke 27 ovog člana (član 112, stav 2 tačka 28);" Tačka 51 mijenja se i glasi:			

	"51) kao operator distributivnog sistema električne energije, polazeći os stanja I stepena iskorišćenost Sistema, ne utvrdi desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema, koji se ažurira svake pete godine i ne dostavi ga Agenciji na davanje saglasnosti najkasnije do 1. juna godine koja prethodi prvoj godini regulatornog perioda (član 116 stav 1 tačka 5); Tačka 54 mijenja se i glasi: "54)kao operator distributivnog sistema elktrične energije ne utvrdi i ne zaključi formularne ugovore, kojima se reguliše korišćenje distributivnog sistema sa korisnicima sistema i nabavka električne energije za pokrivanje gubitaka u distribuciji sa ponuđečima na tržištu (član 116 stav 1 tačka 9);" Poslije tačke 74 dodaju se dvije nove tačke koje glase: "74a) kao učesnici na tržištu električne energije iz člana 124 stav 2 tač. 1 do 7 i tačka 10 ovog zakona, operatoru tržišta ne plaćaju naknadu za rad iz člana 58 stav 2 tačka 5 ovog zakona, koju utvrđuje Agencija u skladu sa zakonom (član 124 stav 6); 74b) kao učesnici na tržištu električne energije naknadu iz člana124 stav 6 ovog zakona, koja se plaća u skladu sa tržišnim pravilima ne zaključi poseban ugovor sa operatorom tržišta u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja i na osnovu ispostavljenog računa (član 124 stav 7);". Poslije tačke 76 dodaje se nova tačka koja glasi: "76a) kao operatori sistema svoju balansnu odgovornost prenesu na druge balansno odgovorne subjekte.(član 125 stav 8)." Tačka 77 mijenja se i glasi: "kao operatori sistema operatoru tržišta ne dostavljaju podatke neophodne za količinski obračun odstupanja u rokovima definisanim tržišnim pravilima (126 stav 2);« Poslije tačke 78 dodaju se dvije nove tačke koje glase: "78a) kao operator tržišta, na zahtjev, Ministarstvu ne dostavi podatke vezane za tržište električne energije (član 129 stav 10);			

	78b) kao učesnici na tržištu električne energije podatke iz člana 129 stav 1 ovog zakona, ne dostavljaju operatoru tržišta u roku od sedam dana od dana dostavljanja zahtjeva (član 129 stav 11);". Poslije tačke 81 dodaje se nova tačka koja glasi: „81a) kao organ državne uprave iz člana 135 stav 3 ovog zakona predlaže članove organa upravljanja energetskih subjekata koji obavljaju djelatnost proizvodnje i/ili snabdijevanja električnom energijom (član 135 stav 5);". Tačka 83 mijenja se i glasi: "83)kao energetski subjekat koji pruža javne usluge ne vodi odvojeno poslovne knjige i ne sastavlja odvojene finansijske izvještaje za svaku javnu uslugu koju pruža, osim za javnu uslugu iz člana 88 stav 1 tačka 3 (član 138 stav 2)" Tačka 90 mijenja se i glasi: »kao operator prenosnog sistema gasa, ne utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema gasa, usklađen sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom i planom razvoja susjednih prenosnih sistema, koji se ažurira najmanje svake treće godine i ne dostavi Agenciji na odobravanje (član 142 stav 1 tačka 14)« Tačka 98 mijenja se i glasi: »kao operator distributivnog sistema gasa, ne utvrdi desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema gasa u skladu sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom i desetogodišnjim planom razvoja prenosnog sistema gasa, koji se ažurira najmanje svake treće godine i ne dostavi Agenciji na odobravanje (član 145 stav 1 tačka 8)« Poslije tačke 98 dodaje se nova tačka koja glasi: »98a) uslučaju iz člana 152a stav3 ovog zakona kao operator postrojenja za TPG, na zahtjev Agencije ne dostavi metodologiju po kojoj su utvrđene cijene, sa potrebnom dokumentacijom, a naročito za izračunavanje operativnih troškova, amortizacije, ukalkulisane dobiti, odnosno prihoda (član 152 a stav 4);«			

	Član 71 Poslije člana 231 dodaje se novi član koji glasi: „Član 231a			
	(1)Novčanom kaznom u iznosu od 1% do 10% ukupnog godišnjeg prihoda u finansijskoj godini koja je prethodila godini u kojoj je prekršaj učinjen kazniće se pravno lice, ako: 1) kao operator prenosnog sistema električne energije ne obezbijedi nediskriminatorni tretman svih korisnika sistema, posebno u odnosu na povezane subjekte (član 112 stav 2). 2) kao operator prenosnog sistema gasa, pod nediskriminatornim uslovima, ne pruža usluge korisnicima sistema ili kategorijama korisnika sistema, bez davanja prioriteta svojim povezanim subjektima (član 142 stav 1 tačka 6). (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 500 do 4000 eura. »			
e) adekvatna prava na ispitivanje i relevantne moći davanja instrukcija za rješavanje sporova datih u paragrafu 11 i 12.	**Rješavanje sporova i odlučivanje o prigovorima i žalbama** **Član 56** (1) Agencija odlučuje po žalbama: 1) na akt operatora tržišta iz člana 124 stav 3 i člana 125 stav 3 ovog zakona; 2) krajnjih kupaca u slučaju obustave ili ograničenja isporuke električne energije ili gasa iz člana 191 ovog zakona; 3) na odluku iz člana 194 stav 5 tačka 1 ovog zakona; 4) na postupak promjene snabdjevača propisan članom 202 stav 3 ovog zakona.	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 49, 50, 57 i izmjenom člana 56 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

	(2) Protiv odluke iz stava 1 ovog člana može se pokrenuti upravni spor. (3) Žalba iz stava 1 tačka 7 ovog člana ne odlaže sprovođenje postupka promjene snabdjevača i početak primjene novog ugovora o snabdijevanju.			
5.Pored obaveza i moći koje su im povjerene shodno paragrafima 1 i 4 ovog člana, ako je operator prenosnog sistema imenovan u skladu sa poglavljem V, regulatorno tijelo ima najmanje sljedeće obaveze i moći: a)Uvođenje kazni u skladu sa paragrafom 4(d) za diskriminatorno ponašanje u korist vertikalno integrisanog subjekta, b)Nadgledanje komunikacije između operatora prenosnog sistema i vertikalno integrisanog subjekta kako bi osigurali da se operator prenosnog sistema prodržava svojih obaveza, c)Djelovanje u svojstvu organ za rješavanje sporova između vertikalno integrisanog subjekta i operatora prenosnog sistema u pogledu svake žalbe dostavljene shodno paragarafu 11, d)nadgledanje komercijalnih i finansijskih odnosa uključujući zajmove između vertikalno integrisanog subjekta i operatora prenosnog sistema, e)odobravanje svih komercijalnih i finansijskih sporazuma između vertikalno integrisanog subjekta i operatora prenosnog sistema pod uslovom da su oni u skladu sa tržišnim uslovima, f)zahtijevanje opravdanje od vertikalno integrisanog subjekta kada to objavi referent za žalbe u skladu sa članom 21(4). Takvo opravdanje posebno uključuje dokazivanje da	Nema odgovarajuće odredbe	Neprimjenljivo		

nije došlo do diskriminatornog ponašanja u korist vertikalno integrisanog preduzeća, g)kontrole, uključujući i nenajavljene kontrole, u prostorijama vertikalno integrisanog subjekta i operatora prenosnog sistema, i h)prenošenje svih ili posebnih zadataka operatora prenosnog sistema na nezavisnog operatora sistema imenovanog u skladu sa članom 13. u slučaju kad operator prenosnog sistema uporno krši svoje obaveze iz ove direktive, a posebno u slučaju ponovnog diskriminatornog ponašanja u korist vertikalno integrisanog subjekta.				
6. Regulatorna tijela su odgovorna da, u dovoljnom roku prije njihovog stupanja na snagu, utvrde ili odobre najmanje metodologije za izračunavanje ili utvrđivanje rokova i uslova za: a) konekciju i pristup nacionalnim mrežama, uključujući prenosne i distributivne tarife ili njihove metodologije. Ove tarife ili metodologije omogućavaju potrebne investicije u mreže koje se sprovode na način koji omogućava održivost mreža,	Član 15 U članu 43 stav 1 tačka 1 alineja 2 poslije riječi „TPG" dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem ". U uvodnoj rečenici stava 6 poslije riječi "propisuje" dodaju se riječi: "opšti i pojedinačni". Poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi: „3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana." U tački 4 poslije riječi "propisanog" dodaje se riječ "pojedinačnog". **Metodologije i pravila** **Član 43** (1) Agencija utvrđuje metodologije za: 1) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda operatora sistema i cijena, rokova i uslova za: - korišćenje prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa; - korišćenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG **koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem;**	Potpuno usklađeno		

	2) utvrđivanje cijena, rokova i uslova za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja prenosnih sistema električne energije i prenosnih sistema gasa; 3) utvrđivanje cijena za korišćenje prenosnog ili distributivnog sistema, koje plaćaju korisnici direktnog voda kada je vod priključen na prenosni ili distributivni sistem; 4) utvrđivanje cijena koje primjenjuje snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca; 5) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije i gasa; 6) utvrđivanje načina obezbjeđivanja sredstava za rad Agencije. (2) Metodologijama iz stava 1 ovog člana Agencija osigurava da operatori prenosnog i distributivnog sistema budu adekvatno kratkoročno i dugoročno motivisani za povećanje efikasnosti, integraciju tržišta i obezbeđenje sigurnosti snabdijevanja. (3) Agencija u postupku odlučivanja po zahtjevu energetskih subjekata utvrđuje regulatorno dozvoljeni prihod, cijene ili naknade za: 1) korišćenje prenosnog i distributivnog sistema, posebno za električnu energiju i gas; 2) skladištenje gasa i korišćenja postrojenja za TPG; 3) pomoćne usluge i balansiranje prenosnog sistema električne energije i gasa; 4) rad operatora tržišta. (4) Agencija donosi pravila: 1) za rješavanje sporova putem arbitraže; 2) za korekcije cijena na inicijativu energetskog subjekta, odnosno samoinicijativno; 3) o licencama za obavljanje energetskih djelatnosti; 4) o sertifikatima operatora sistema; 5) za funkcionisanje snabdjevača posljednjeg izbora i ugroženih kupaca;			

	6) o uslovima za izdavanje odobrenja na osnovu kojih proizvođači i snabdjevači električne energije i subjekti za gas mogu snabdijevati krajnje kupce preko direktnog voda; 7) o uslovima i postupku promjene snabdjevača krajnjih kupaca električne energije i gasa; 8) za poravnanje razlike između opravdanih i ostvarenih prihoda i utvrđenih troškova između licenciranih operatora distributivnog sistema; 9) za razdvajanje računa, upravljanja i informacija, radi izbjegavanja unakrsnih subvencija između djelatnosti u oblasti gasa; 10) čuvanja povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija koje koriste operatori sistema; 11) za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije; 12) o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom; 13) za izradu i praćenje realizacije desetogodišnjih razvojnih planova prenosnog, odnosno distributivnog sistema električne energije. (5) Pravilima iz stava 4 tačka 11 ovog člana utvrđuju se dodatni uslovi za sticanje statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanje operatora zatvorenog distributivnog sistema, dokazi koji se dostavljaju uz zahtjev, sadržaj rješenja o utvrđivanju statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanju operatora zatvorenog distributivnog sistema, način kontrole ispunjavanja uslova propisanih zakonom, način razmjene informacija sa energetskim subjektom, uslovi i postupak za oduzimanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, kao i način plaćanja naknada i sadržaj registra zatvorenih distributivnih sistema. (6) Pravilima iz stava 4 tačka 12 ovog člana bliže se propisuje opšti i pojedinačni minimum kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom koji se zasniva na sljedećim kriterijumima:			

	1) kvalitetu usluga, posebno u odnosu na vrijeme potrebno operatorima prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa za obavljanje priključenja i popravki; 2) neprekidnosti napajanja; 3) kvalitetu napona električne energije; 4) finansijskoj kompenzaciji koju su energetski subjekti dužni da plate zbog neispunjavanja propisanog pojedinačnog minimuma kvaliteta snabdijevanja. (7) Pravilima iz stava 4 tačka 13 ovog člana utvrđuju se: 1) mjere kojima se obezbjeđuje sposobnost sistema da zadovolji potrebe za prenosom, odnosno distribucijom električne energije i sigurnost u snabdijevanju; 2) način i postupak odobravanja razvojnih planova, postupak sprovođenja javne rasprave; 3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana. (8) Agencija utvrđuje: 1) opšte uslove za snabdijevanje električnom energijom i gasom; 2) početak i trajanje regulatornog perioda, odnosno jednogodišnjeg ili višegodišnjeg perioda u toku kojeg se elementi regulatorno dozvoljenog prihoda primjenjuju u iznosima koje utvrđuje Agencija u skladu sa ovim zakonom; 3) sadržaj izvještaja iz člana 108 stav 1 tačka 1 ovog zakona; 4) sadržaj obrasca na kojem se kupcu pružaju podaci o njegovoj potrošnji, uključujući i podatke o profilu potrošnje; 5) regulatorni kontni plan, sadržaj i obrazac izvještaja koji se dostavljaju Agenciji; 6) usklađenost cijena koje je utvrdio snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca sa metodologijom iz člana 62 stav 3 ovog zakona.			

	Odobravanje metodologija i pravila **Član 44** (1) Agencija odobrava metodologije za: 1) utvrđivanje naknada za priključenje na prenosne i distributivne sisteme električne energije i gasa; 2) utvrđivanje naknada za priključenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem; 3) obračunavanje i naplatu neovlašćeno preuzete električne energije. (2) Agencija odobrava tržišna pravila za tržište električne energije, odnosno za tržište gasa, kao i pravila za: 1) funkcionisanje prenosnog sistema električne energije i gasa; 2) funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i gasa; 3) mjerenje u distributivnim sistemima električne energije i gasa; 4) balansiranje prenosnog sistema gasa; 5) poslovanje i funkcionisanje sistema za skladištenje gasa; 6) poslovanje i funkcionisanje postrojenja za TPG; 7) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos električne energije zasnovanih na tržišnim principima; 8) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos gasa zasnovanih na tržišnim principima; 9) dodjeljivanje prekograničnih kapaciteta za prenos električne energije u skladu sa usaglašenim pravilima na nivou regiona; 10) utvrđivanje i sprječavanje neovlašćenog korišćenja električne energije od strane operatora distributivnog sistema; 11) rad balansnog tržišta električne energije.			

	Član 24 U članu 62 u uvodnoj rečenici stava 1 poslije riječi: "i gasa" dodaju se zarez i riječi: "kao i metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG". Tačka 4 mijenja se i glasi: „4) podsticaje ekonomskoj efikasnosti i postizanju višeg nivoa opštih parametara kvaliteta snabdijevanja utvrđenih pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona;". Poslije tačke 11a dodaje se nova tačka koja glasi: „11b) način utvrđivanja vrijednosti osnovnih sredstava koja ulaze u osnovicu za utvrđivanje povrata na sredstva;". U uvodnoj rečenici stava 2 poslije riječi: "električne energije" dodaju se riječi: "i gasa". Poslije tačke 5 dodaje se nova tačka koja glasi: ''5a) način utvrđivanja iznosa sredstava potrebnih za nabavku osnovnih sredstava iz člana 59 stav 6 ovog zakona:''. **Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog i distributivnog sistema** **Član 62** (1) Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa, kao i metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG, naročito sadrže:			

	1) kriterijume za utvrđivanje opravdanih troškova i prihoda; 2) kriterijume za alokaciju regulatorno dozvoljenog prihoda na korisnike prenosnih i distributivnih sistema;			
	3) elemente za koje se utvrđuju tarife, na osnovu kojih se vrši obračun i plaćanje usluga po utvrđenim cijenama, radi obezbjeđenja adekvatnog prihoda operatorima sistema; 4) podsticaje ekonomskoj efikasnosti i postizanju višeg nivoa opštih parametara kvaliteta snabdijevanja utvrđenih pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona; 5) elemente za procjenu uticaja na cijenu: snabdijevanja sa prekidima, prilagođavanja potrošnje mogućnostima sistema i drugih mehanizama za unapređenje energetske efikasnosti; 6) elemente za podsticanje realizacije mjera povećanja energetske efikasnosti sistema, posebno putem odgovora potrošnje i distribuirane proizvodnje električne energije; 7) elemente za podsticanje povećanja finansijske efikasnosti obavljanja djelatnosti, smanjenja troškova tih djelatnosti i poboljšanja kvaliteta usluga; 8) način utvrđivanja podsticaja za privlačenje investicija u infrastrukturu koja služi za obavljanje djelatnosti prenosa i distribucije, kao i ograničenja za primjenu tih podsticaja iz člana 60 stav 8 ovog zakona; 9) elemente za procjenu troškova zaštite životne sredine i zaštite krajnjih kupaca; 10) elemente i kriterijume za utvrđivanje i alokaciju troškova opravdanih gubitaka u prenosnim i distributivnim sistemima električne energije i/ili gasa;			

	11) način utvrđivanja stope i elemenata osnovice za obračun povrata na sredstva iz člana 60 stav 1 ovog zakona, za godine regulatornog perioda; 11a) način utvrđivanja vrijednosti investicija koje ulaze u osnovicu za utvrđivanje povrata na sredstva iz člana 60 stav 1 ovog zakona; 11b) način utvrđivanja vrijednosti osnovnih sredstava koja ulaze u osnovicu za utvrđivanje povrata na sredstva; 12) elemente za utvrđivanje ostalih prihoda iz člana 59 stav 8 ovog zakona. (2) Metodologija za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije i gasa, naročito sadrži: 1) metod regulacije prihoda i naknade; 2) kriterijume i elemente za utvrđivanje ukupnih opravdanih troškova poslovanja; 3) kriterijume i elemente za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda; 4) elemente na osnovu kojih se vrši obračun i plaćanje naknade radi obezbjeđenja adekvatnog prihoda; 5) elemente za utvrđivanje korekcije regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade; 5a) način utvrđivanja iznosa sredstava potrebnih za nabavku osnovnih sredstava iz člana 59 stav 6 ovog zakona; 6) način utvrđivanja razumne dobiti iz člana 59 stav 6 ovog zakona; 7) kriterijume i elemente za utvrđivanje ostalih prihoda iz člana 59 stav 8 ovog zakona. (3) Metodologija za utvrđivanje cijena za krajnje kupce koje snabdijeva snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca naročito sadrži: 1) način utvrđivanja cijene električne energije ili gasa za kupce iz člana 196 stav 1 tač. 1 i 2 ovog zakona uzimajući u obzir povećane troškove nabavke dodatnih količina električne energije ili			

	gasa koje se nijesu mogle imati u vidu u tenderskom postupku utvrđivanja cijene, kao što je nepredvidljivost broja tih kupaca i njihovog uticaja na troškove balansiranja; 2) način utvrđivanja privremenih cijena električne energije i gasa koje će se primjenjivati u slučaju da u postupku iz člana 200 ovog zakona nije izabran snabdjevač. (4) Metodologijama iz stava 1 ovog člana mogu se utvrditi cijene sa više elemenata koje se zasnivaju na različitim troškovima ili grupama utvrđenih troškova operatora prenosnog i distributivnog sistema. (5) Metodologijama iz stava 1 ovog člana mogu se utvrditi elementi za utvrđivanje cijena zavisno od sezone, dana u sedmici, doba dana, vremena korišćenja i opravdanosti utvrđivanja troškova, prihoda ili cijena za period duži od jedne godine. (6) Podsticaji iz stava 1 tačka 8 ovog člana mogu biti naročito: 1) uključivanje investicija u toku u osnovicu za izračunavanje povrata na sredstva; 2) uključivanje planiranih investicija u osnovicu za izračunavanje povrata na sredstva; i/ili 3) utvrđivanje više stope povrata za investicije visokog rizika.			
b) pružanje balansnih usluga koje se sprovode na najekonomičniji način i pružanje odgovarajućih podsticaja korisnicima mreže kako bi izbalansirali svoje inpute(predaje) i rezultate(preuzimanja). Balansne usluge se pružaju na pravedan i nediskriminatoran način i zasnivaju se na objetivnom kriterijumu, i	**Član 15** U članu 43 stav 1 tačka 1 alineja 2 poslije riječi „TPG“ dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem “. U uvodnoj rečenici stava 6 poslije riječi “propisuje” dodaju se riječi: “opšti i pojedinačni”. Poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi: „3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana.“	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno i članom 63 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

	U tački 4 poslije riječi "propisanog" dodaje se riječ "pojedinačnog". **Metodologije i pravila** **Član 43** (1) Agencija utvrđuje metodologije za: 1) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda operatora sistema i cijena, rokova i uslova za: - korišćenje prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa; - korišćenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem; 2) utvrđivanje cijena, rokova i uslova za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja prenosnih sistema električne energije i prenosnih sistema gasa; 3) utvrđivanje cijena za korišćenje prenosnog ili distributivnog sistema, koje plaćaju korisnici direktnog voda kada je vod priključen na prenosni ili distributivni sistem; 4) utvrđivanje cijena koje primjenjuje snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca; 5) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije i gasa; 6) utvrđivanje načina obezbjeđivanja sredstava za rad Agencije. (2) Metodologijama iz stava 1 ovog člana Agencija osigurava da operatori prenosnog i distributivnog sistema budu adekvatno kratkoročno i dugoročno motivisani za povećanje efikasnosti, integraciju tržišta i obezbeđenje sigurnosti snabdijevanja. (3) Agencija u postupku odlučivanja po zahtjevu energetskih subjekata utvrđuje regulatorno dozvoljeni prihod, cijene ili naknade za: 1) korišćenje prenosnog i distributivnog sistema, posebno za električnu energiju i gas;			

	2) skladištenje gasa i korišćenja postrojenja za TPG; 3) pomoćne usluge i balansiranje prenosnog sistema električne energije i gasa; 4) rad operatora tržišta. (4) Agencija donosi pravila:			
	1) za rješavanje sporova putem arbitraže; 2) za korekcije cijena na inicijativu energetskog subjekta, odnosno samoinicijativno; 3) o licencama za obavljanje energetskih djelatnosti; 4) o sertifikatima operatora sistema; 5) za funkcionisanje snabdjevača posljednjeg izbora i ugroženih kupaca; 6) o uslovima za izdavanje odobrenja na osnovu kojih proizvođači i snabdjevači električne energije i subjekti za gas mogu snabdijevati krajnje kupce preko direktnog voda; 7) o uslovima i postupku promjene snabdjevača krajnjih kupaca električne energije i gasa; 8) za poravnanje razlike između opravdanih i ostvarenih prihoda i utvrđenih troškova između licenciranih operatora distributivnog sistema; 9) za razdvajanje računa, upravljanja i informacija, radi izbjegavanja unakrsnih subvencija između djelatnosti u oblasti gasa; 10) čuvanja povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija koje koriste operatori sistema; 11) za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije; 12) o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom; 13) za izradu i praćenje realizacije desetogodišnjih razvojnih planova prenosnog, odnosno distributivnog sistema električne energije. (5) Pravilima iz stava 4 tačka 11 ovog člana utvrđuju se dodatni uslovi za sticanje statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanje operatora zatvorenog distributivnog sistema, dokazi koji se			

	dostavljaju uz zahtjev, sadržaj rješenja o utvrđivanju statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanju operatora zatvorenog distributivnog sistema, način kontrole ispunjavanja uslova propisanih zakonom, način razmjene informacija sa energetskim subjektom, uslovi i postupak za oduzimanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, kao i način plaćanja naknada i sadržaj registra zatvorenih distributivnih sistema. (6) Pravilima iz stava 4 tačka 12 ovog člana bliže se propisuje opšti i pojedinačni minimum kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom koji se zasniva na sljedećim kriterijumima: 1) kvalitetu usluga, posebno u odnosu na vrijeme potrebno operatorima prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa za obavljanje priključenja i popravki; 2) neprekidnosti napajanja; 3) kvalitetu napona električne energije; 4) finansijskoj kompenzaciji koju su energetski subjekti dužni da plate zbog neispunjavanja propisanog pojedinačnog minimuma kvaliteta snabdijevanja. (7) Pravilima iz stava 4 tačka 13 ovog člana utvrđuju se: 1) mjere kojima se obezbjeđuje sposobnost sistema da zadovolji potrebe za prenosom, odnosno distribucijom električne energije i sigurnost u snabdijevanju; 2) način i postupak odobravanja razvojnih planova, postupak sprovođenja javne rasprave; 3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana. (8) Agencija utvrđuje: 1) opšte uslove za snabdijevanje električnom energijom i gasom; 2) početak i trajanje regulatornog perioda, odnosno jednogodišnjeg ili višegodišnjeg perioda u toku			

	kojeg se elementi regulatorno dozvoljenog prihoda primjenjuju u iznosima koje utvrđuje Agencija u skladu sa ovim zakonom; 3) sadržaj izvještaja iz člana 108 stav 1 tačka 1 ovog zakona;			
	4) sadržaj obrasca na kojem se kupcu pružaju podaci o njegovoj potrošnji, uključujući i podatke o profilu potrošnje; 5) regulatorni kontni plan, sadržaj i obrazac izvještaja koji se dostavljaju Agenciji; 6) usklađenost cijena koje je utvrdio snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca sa metodologijom iz člana 62 stav 3 ovog zakona. **Odobravanje metodologija i pravila** **Član 44** (1) Agencija odobrava metodologije za: 1) utvrđivanje naknada za priključenje na prenosne i distributivne sisteme električne energije i gasa; 2) utvrđivanje naknada za priključenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem; 3) obračunavanje i naplatu neovlašćeno preuzete električne energije. (2) Agencija odobrava tržišna pravila za tržište električne energije, odnosno za tržište gasa, kao i pravila za: 1) funkcionisanje prenosnog sistema električne energije i gasa; 2) funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i gasa; 3) mjerenje u distributivnim sistemima električne energije i gasa; 4) balansiranje prenosnog sistema gasa; 5) poslovanje i funkcionisanje sistema za skladištenje gasa; 6) poslovanje i funkcionisanje postrojenja za TPG;			

	7) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos električne energije zasnovanih na tržišnim principima; 8) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos gasa zasnovanih na tržišnim principima; 9) dodjeljivanje prekograničnih kapaciteta za prenos električne energije u skladu sa usaglašenim pravilima na nivou regiona; 10) utvrđivanje i sprječavanje neovlašćenog korišćenja električne energije od strane operatora distributivnog sistema; 11) rad balansnog tržišta električne energije.			
c) pristup prekograničnim infrastrukturama uključujući procedure za alokaciju kapaciteta i upravljanje zagušenjem.	**Član 16** U članu 44 stav 1 tačka 2 poslije riječi „TPG" dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem ". **Odobravanje metodologija i pravila** **Član 44** (1) Agencija odobrava metodologije za: 1) utvrđivanje naknada za priključenje na prenosne i distributivne sisteme električne energije i gasa; 2) utvrđivanje naknada za priključenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem; 3) obračunavanje i naplatu neovlašćeno preuzete električne energije. (2) Agencija odobrava tržišna pravila za tržište električne energije, odnosno za tržište gasa, kao i pravila za: 1) funkcionisanje prenosnog sistema električne energije i gasa; 2) funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i gasa; 3) mjerenje u distributivnim sistemima električne energije i gasa;	Potpuno usklađeno		

	4) balansiranje prenosnog sistema gasa; 5) poslovanje i funkcionisanje sistema za skladištenje gasa; 6) poslovanje i funkcionisanje postrojenja za TPG; 7) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos električne energije zasnovanih na tržišnim principima; 8) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos gasa zasnovanih na tržišnim principima; 9) dodjeljivanje prekograničnih kapaciteta za prenos električne energije u skladu sa usaglašenim pravilima na nivou regiona; 10) utvrđivanje i sprječavanje neovlašćenog korišćenja električne energije od strane operatora distributivnog sistema; 11) rad balansnog tržišta električne energije.			
7.Metodologije ili rokovi i uslovi dati u paragrafu 6 se objavljuju.	**Član 39** U članu 112 stav 1 tačka 27 mijenja se i glasi: "27) polazeći od stanja i stepena iskorišćenosti sistema, utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema i dostavi Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. juna godine koja prethodi prvoj godini regulatornog perioda, usklađen sa: - Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, uzimajući u obzir projekte izgradnje objekata za proizvodnju električne energije, a naročito projekte korišćenja energije iz obnovljivih izvora, - planom razvoja susjednih prenosnih sistema, uzimajući u obzir projekte od zajedničkog interesa za Zajednicu, - potrebama razvoja distributivnog sistema". U tački 28 uvodna rečenica mijenja se i glasi: „28) prema potrebama korisnika sistema u skladu sa prostorno-planskim dokumentima utvrdi investicioni	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 53 i 61 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

	plan za period koji odgovara dužini regulatornog perioda i dostavi Agenciji na davanje saglasnosti zajedno sa planom iz tačke 27 ovog stava, koji sadrži:". U stavu 6 riječi: „plana iz stava 1 tačka 28 ovog člana" zamjenjuju se riječima: „planova iz stava 1 tač. 27 i 28 ovog člana". Poslije stava 6 dodaje se novi stav koji glasi: „(7) Ako se plan iz stava 1 tač. 27 i 28 ovog člana ažurira u toku regulatornog perioda, operator prenosnog sistema dostavlja Agenciji ažurirani plan na davanje saglasnosti u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 13 ovog zakona, najkasnije do 1. septembra godine koja prethodi prvoj godini perioda na koji se ažuriranje odnosi." **Prava, obaveze i odgovornosti operatora prenosnog sistema električne energije** **Član 112** (1) Operator prenosnog sistema električne energije dužan je da: 1) obezbijedi dugoročnu sposobnost sistema da ispunjava realne zahtjeve za prenosom električne energije, odnosno obezbijedi rad, održavanje, unapređenje i razvoj prenosnog sistema električne energije u cilju pouzdanosti, sigurnosti i efikasnosti, poštujući uslove zaštite životne sredine; 2) obezbijedi adekvatna sredstva za ispunjenje obaveza pružanja usluga; 3) doprinosi sigurnosti snabdijevanja preko adekvatnog prenosnog kapaciteta i raspoloživosti sistema; 4) utvrdi tehničko-tehnološke uslove za povezivanje elektroenergetskih objekata, uređaja i postrojenja u jedinstven sistem;			

	5) upravlja energetskim tokovima u svom sistemu i prema ostalim sistemima usklađeno sa operatorima prenosnih sistema u interkonekciji; 6) upravlja prenosnim sistemom i u okviru tehničko-tehnoloških mogućnosti prenosnog sistema pruža uslugu prenosa radi izvršavanja zahtjeva korisnika sistema; 7) utvrdi i zaključi formularne ugovore kojima se reguliše: - priključenje na prenosni sistem, sa korisnicima prenosnog sistema, - korišćenje prenosnog sistema, sa korisnicima prenosnog sistema, - nabavka pomoćnih usluga i balansne energije, po potrebi aktivacijom rezerve, sa davaocima usluga, - nabavka električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu, sa ponuđačima na tržištu, - pravo pristupa prenosnom sistemu, sa zainteresovanim subjektima u cilju korišćenja prekograničnog prenosnog kapaciteta; 8) zaključi ugovore o: - učestvovanju na tržištu električne energije sa operatorom tržišta, - sopstvenoj balansnoj odgovornosti sa operatorom tržišta, i - balansnoj odgovornosti balansno odgovorne strane sa operatorom tržišta i balansno odgovornom stranom; 9) blagovremeno izvještava operatora tržišta o ostvarenim bilansima sistema i debalansima balansno odgovornih strana; 10) reguliše frekvenciju i snagu razmjene; 11) obezbijedi nabavku pomoćnih usluga na efikasan i ekonomičan način i stavlja ih u funkciju;			

	12) planira rad prenosnog sistema, u saradnji sa operatorom tržišta i operatorima drugih sistema; 13) vrši razmjenu neophodnih podataka i dokumenata sa operatorom tržišta i operatorima sistema u interkonekciji; 14) daje prednost pri preuzimanju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije ili visokoefikasne kogeneracije u mjeri u kojoj to dozvoljava siguran i pouzdan rad elektroenergetskog sistema; 15) obezbjeđuje sigurnost rada elektroenergetskog sistema; 16) koordinira izradu planova remonta prenosnih objekata i postrojenja korisnika sistema; 17) rješava preopterećenja pojedinih elemenata prenosnog sistema, vodeći računa o ravnopravnom položaju svih korisnika prenosnog sistema; 18) vrši promjene plana angažovanja elektrana u slučaju ugrožene sigurnosti funkcionisanja elektroenergetskog sistema, havarija, većeg odstupanja potrošnje od planiranih vrijednosti, kao i u slučaju iz člana 213 ovog zakona; 19) utvrdi pravila za primjenu transparentnih postupaka upravljanja zagušenjem i dodjeljivanja prekograničnih kapaciteta za prenos električne energije zasnovanih na tržišnim principima i dostavi ih Agenciji na odobravanje, nakon dobijenog mišljenja operatora tržišta; 20) utvrđuje raspoloživi prekogranični kapacitet, u saradnji sa operatorima sistema u interkonekciji; 21) primjenjuje pravila relevantnih evropskih asocijacija operatora prenosnog sistema čiji je član i učestvuje u radu Evropske asocijacije operatora prenosnih sistema (ENTSO-e); 22) sarađuje sa operatorima prenosnog sistema, berzama električne energije i drugim relevantnim zainteresovanim stranama u cilju uspostavljanja			

	regionalnog tržišta električne energije i njegovog integrisanja u jedinstveno tržište električne energije Evropske unije; 23) vrši, samostalno ili u saradnji sa nadležnim organizacijama ili operatorima drugih sistema, dodjelu prekograničnog kapaciteta u skladu sa principima transparentnosti i nediskriminatornosti učesnika i objavljuje informacije o dodjeli prekograničnih kapaciteta na svojoj internet stranici; 24) u cilju provjere sigurnosti sistema, obezbjeđuje prekograničnu saradnju uključujući dodjelu kapaciteta; 25) obezbijedi mjerenje predate i primljene električne energije na tačkama razdvajanja prenosnog sistema sa distributivnim sistemima, sa korisnicima sistema, susjednim sistemima i drugim relevantnim tačkama; 26) vodi evidenciju podataka neophodnih za utvrđivanje kvaliteta isporučene električne energije koji obuhvataju i podatke o prekidima, vrijednosti napona i druge podatke iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona; 27) polazeći od stanja i stepena iskorišćenosti sistema, utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema i dostavi Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. juna godine koja prethodi prvoj godini regulatornog perioda, usklađen sa: - Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, uzimajući u obzir projekte izgradnje objekata za proizvodnju električne energije, a naročito projekte korišćenja energije iz obnovljivih izvora, - planom razvoja susjednih prenosnih sistema, uzimajući u obzir projekte od zajedničkog interesa za Zajednicu, - potrebama razvoja distributivnog sistema,			

	28) prema potrebama korisnika sistema u skladu sa prostorno-planskim dokumentima utvrdi investicioni plan za period koji odgovara dužini regulatornog perioda i dostavi Agenciji na davanje saglasnosti zajedno sa planom iz tačke 27 ovog stava, koji sadrži: - investicije za koje je već donijeta odluka, - nove investicije koje treba izvršiti u naredne tri godine, za svaku godinu pojedinačno; 29) pri izradi planova iz tač. 27 i 28 ovog stava: - procijeni potencijal za povećanje energetske efikasnosti u objektima prenosnog sistema i specificira ciljeve za povećanje energetske efikasnosti; - utvrdi konkretne mjere i ulaganja za uvođenje ekonomski isplativih poboljšanja energetske efikasnosti na mrežnoj infrastrukturi, uključujući i dinamiku realizacije mjera, - uzme u obzir i upravljanje opterećenjem i međuoperativnost; 30) objavi na svojoj internet stranici plan iz tačke 27 ovog stava; 31) utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknada za priključenje na prenosni sistem električne energije i dostavi Agenciji na odobravanje; 32) odredi naknade za priključenje na prenosni sistem na osnovu metodologije iz člana 44 stav 1 tačka 1 ovog zakona i dostavi ih Agenciji na odobravanje; 33) utvrdi transparentna i nediskriminatorna pravila za priključenje novih elektrana na prenosni sistem i dostavi Agenciji na odobravanje; 34) odobrene metodologije i pravila iz ovog člana, kao i odobrene cijene i naknade, objavi na svojoj internet stranici najkasnije 15 dana prije početka primjene;			

	35) blagovremeno objavi na svojoj internet stranici podatke od značaja za korišćenje prenosnog sistema, o kapacitetima, zagušenjima, kao i druge podatke potrebne za funkcionisanje tržišta; 36) kvartalno izvještava Agenciju o: - planiranim isključenjima radi održavanja prenosnog sistema, - zahtjevima korisnika sistema za razvoj prenosnog sistema, - funkcionisanju prenosnog sistema, - zaključenim ugovorima o pomoćnim uslugama, - zaključenim ugovorima o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosu; 37) na zahtjev Agencije podnese izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema; 38) organizuje prijem reklamacija i prigovora kupaca i korisnika sistema i obezbijedi nediskriminatorno odlučivanje u rokovima utvrđenim zakonom; 39) vodi registar prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema čiji sastavni dio čini dodatak u koji se odlažu pripadajuća dokumentacija i donesene odluke; 40) dostavi sve neophodne informacije svakom novom proizvođaču energije iz obnovljivih izvora koji se želi priključiti na sistem, uključujući detaljnu procjenu troškova u vezi sa priključenjem, preciznu proceduru za prijem, obradu i odlučivanje o zahtjevu za priključenje; 41) pruža korisnicima sistema informacije koje su im potrebne za efikasan pristup sistemu; 42) naplaćuje naknadu za upravljanje zagušenjima i učestvuje u mehanizmu za kompenzaciju troškova prekograničnog prenosa između operatora prenosnih sistema;			

	43) upravlja pristupom treće strane i daje obrazloženja u slučaju odbijanja takvog pristupa; 44) dostavlja Agenciji godišnji plan održavanja elektroprenosnih objekata, najkasnije do 15. decembra tekuće, za narednu godinu; 45) upravlja balansnim tržištem električne energije; 46) učestvuje u usklađivanju (sadržaja) pravila za rad balansnog tržišta električne energije sa operatorom tržišta. (2) Operator prenosnog sistema dužan je da obezbijedi nediskriminatorni tretman svih korisnika sistema, posebno u odnosu na povezane subjekte. (3) Prilikom utvrđivanja raspoloživog prekograničnog kapaciteta iz stava 1 tačka 20 ovog člana ili dodjeljivanja raspoloživog prekograničnog kapaciteta iz stava 1 tačka 23 ovog člana zabranjeno je namjerno smanjivanje kapaciteta kao i drugi oblici manipulacije kapacitetom kojima se narušava funkcionisanje tržišta. (4) Podaci iz stava 1 tačka 25 ovog člana moraju biti dostupni operatorima distributivnih sistema, operatoru tržišta, Agenciji kao i operatorima prenosnih sistema u interkonekciji pod uslovom uzajamnosti. (5) Operator prenosnog sistema električne energije na osnovu evidencije iz stava 1 tačka 26 ovog člana najmanje jedanput godišnje na svojoj internet stranici objavljuje izvještaj o kvalitetu snabdijevanja. (6) Operator prenosnog sistema, najkasnije 30 dana, od isteka kvartala, dostavlja Agenciji kvartalni, i najkasnije do 1. marta tekuće, za prethodnu godinu, godišnji izvještaj o realizaciji odobrenih investicionih ulaganja koji sadrži procjenu potrebe ažuriranja planova iz stava 1 tač. 27 i 28 ovog člana prema novim potrebama ili zahtjevima korisnika sistema. (7) Ako se plan iz stava 1 tač. 27 i 28 ovog člana ažurira u toku regulatornog perioda, operator prenosnog sistema dostavlja Agenciji ažurirani plan na davanje			

	saglasnosti u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 13 ovog zakona, najkasnije do 1. septembra godine koja prethodi prvoj godini perioda na koji se ažuriranje odnosi.			
	Član 41 U članu 116 stav 1 tačka 5 mijenja se i glasi: "5) polazeći od stanja i stepena iskorišćenosti sistema, utvrdi desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema i dostavi Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. juna godine koja prethodi prvoj godini regulatornog perioda, usklađen sa: - Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, uzimajući u obzir projekte budućih elektrana i projekte korišćenja energije iz obnovljivih izvora, - planom razvoja prenosnog sistema, - lokalnim energetskim planovima iz člana 12 stav 2 ovog zakona;". U tački 6 uvodna rečenica mijenja se i glasi: „6) utvrdi investicioni plan za period koji odgovara dužini regulatornog perioda i dostavi Agenciji na davanje saglasnosti zajedno sa planom iz tačke 5 ovog stava, koji sadrži:". U tački 9 alineja 1 briše se. Poslije tačke 17 dodaju se dvije nove tačke koje glase: "17a) utvrdi cijene za pružanje nestandardnih usluga; 17b) cjenovnik za otkup infrastrukture za priključenje;". U stavu 5 riječi: „plana iz stava 1 tačka 6 ovog člana" zamjenjuju se riječima: „planova iz stava 1 tač. 5 i 6 ovog člana". Poslije stava 5 dodaje se novi stav koji glasi:			

	„(6) Ako se plan iz stava 1 tač. 5 i 6 ovog člana ažurira u toku regulatornog perioda, operator distributivnog sistema dostavlja Agenciji ažurirani plan na davanje saglasnosti po proceduri propisanoj pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 13 ovog zakona, najkasnije do 1. septembra godine koja prethodi prvoj godini perioda na koji se ažuriranje odnosi.“ **Prava, obaveze i odgovornosti operatora distributivnog sistema električne energije** **Član 116** (1) Operator distributivnog sistema električne energije dužan je da: 1) obezbijedi dugoročnu sposobnost sistema da ispunjava realne zahtjeve za distribucijom električne energije, odnosno obezbijedi rad, održavanje, unapređenje, i razvija distributivni sistem električne energije u cilju pouzdanosti, sigurnosti i efikasnosti, uz poštovanje uslova zaštite životne sredine; 2) obezbjeđuje pouzdanu i efikasnu distribuciju električne energije; 3) daje prednost preuzimanju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije ili visokoefikasne kogeneracije u mjeri u kojoj se neće ugroziti siguran i pouzdan rad elektroenergetskog sistema; 4) obezbjeđuje korisnicima distributivnog sistema jasne i precizne informacije o uslovima pružanja usluga, a naročito u odnosu na pristup distributivnom sistemu koje obuhvataju tehničke, ugovorene i raspoložive kapacitete; 5) polazeći od stanja i stepena iskorišćenosti sistema, utvrdi desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema i dostavi Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. juna godine koja			

	prethodi prvoj godini regulatornog perioda, usklađen sa: - Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, uzimajući u obzir projekte budućih elektrana i projekte korišćenja energije iz obnovljivih izvora, - planom razvoja prenosnog sistema, - lokalnim energetskim planovima iz člana 12 stav 2 ovog zakona; 6) utvrdi investicioni plan za period koji odgovora dužini regulatornog perioda i dostavi Agenciji na davanje saglasnosti zajedno sa planom iz tačke 5 ovog stava, koji sadži: - investicije za koje je već donijeta odluka, - nove investicije koje treba izvršiti u naredne tri godine za svaku godinu pojedinačno; 7) pri izradi planova iz tač. 5 i 6 ovog stava: - procijeni potencijal za povećanje energetske i ekonomske efikasnosti u objektima distributivnog sistema i specificira ciljeve za povećanje energetske i ekonomske efikasnosti, - utvrdi konkretne mjere i ulaganja za uvođenje ekonomski isplativih poboljšanja energetske efikasnosti distributivnog sistema, uključujući i dinamiku realizacije mjera, - uzme u obzir i upravljanje opterećenjem i međuoperativnost; 8) zaključi ugovore kojima se reguliše: - priključenje na prenosni sistem sa operatorom prenosnog sistema, - korišćenje prenosnog sistema sa operatorom prenosnog sistema, - učestvovanje na tržištu sa operatorom tržišta,			

	- balansna odgovornost sa operatorom sistema i operatorom tržišta, - finansijsko poravnanje balansnog obračuna sa operatorom tržišta; 9) utvrdi i zaključi formularne ugovore kojima se reguliše: - korišćenje distributivnog sistema sa korisnicima sistema, - nabavka električne energije za pokrivanje gubitaka u distribuciji sa ponuđačima na tržištu; 10) mjeri utrošak električne energije kod krajnjih kupaca na području na kojem pruža usluge i održava mjerne sisteme u ispravnom stanju radi obezbjeđivanja tačnog mjerenja potrošnje električne energije; 11) obezbijedi mjerne uređaje i njihovu ugradnju kod krajnjih kupaca o svom trošku; 12) utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknada za priključenje na distributivni sistem električne energije i dostavi Agenciji na odobravanje; 13) odredi naknade za priključenje na distributivni sistem na osnovu metodologije iz člana 44 stav 1 tačka 1 ovog zakona i dostavi ih Agenciji na odobravanje; 14) utvrdi i dostavi Agenciji na odobravanje pravila za sprovođenje postupka otkrivanja, utvrđivanja i sprečavanja neovlašćenog korišćenja električne energije od strane operatora distributivnog sistema; 15) utvrdi i dostavi Agenciji na odobravanje metodologiju kojom se uređuje način obračuna i naplate neovlašćeno preuzete električne energije; 16) utvrdi cijene za pružanje dodatnih usluga održavanja, koje nijesu sadržane u cijeni za korišćenje distributivnog sistema i dostavi Agenciji na odobravanje;			

	17) utvrdi cijene za pružanje dodatnih usluga održavanja priključaka koji su u svojini kupaca i dostavi ih Agenciji na odobravanje; 17a) utvrdi cijene za pružanje nestandardnih usluga; 17b) cjenovnik za otkup infrastrukture za priključenje; 18) utvrđuje postojanje neovlašćenog korišćenja električne energije kod kupaca na osnovu pravila iz tačke 14 ovog stava; 19) primjenjuje mjere za suzbijanje neovlašćenog korišćenja električne energije o čemu godišnje izvještava Agenciju; 20) dostavi sveobuhvatne i neophodne informacije svakom novom proizvođaču energije iz obnovljivih izvora koji se želi priključiti na sistem, uključujući detaljnu procjenu troškova u vezi sa priključenjem, precizan postupak za prijem, obradu i odlučivanje o zahtjevu za priključenje; 21) odobrene metodologije i pravila iz ovog člana, kao i odobrene cijene i naknade, objavi na svojoj internet stranici, najkasnije 15 dana prije početka primjene; 22) organizuje prijem reklamacija i prigovora kupaca i korisnika sistema i obezbijedi nediskriminatorno odlučivanje, u rokovima utvrđenim zakonom; 23) vodi registar prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema zajedno sa pripadajućom dokumentacijom i donesenim odlukama; 24) na zahtjev Agencije podnese izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema; 25) objavi na svojoj internet stranici plan iz tačke 5 ovog stava;			

	26) utvrdi tipske profile potrošnje kupaca priključenih na distributivni sistem i da svakom kupcu dodijeli odgovarajući profil; 27) na svojoj internet stranici blagovremeno objavi uslove za korišćenje distributivnog sistema kao i tipske profile iz tačke 26 ovog stava; 28) kvartalno izvještava Agenciju o: - planiranim isključenjima radi održavanja distributivnog sistema, - zahtjevima korisnika sistema za razvoj distributivnog sistema, - funkcionisanju distributivnog sistema, - zaključenim ugovorima o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u distribuciji; 29) vodi evidenciju podataka neophodnih za utvrđivanje kvaliteta isporučene električne energije koji obuhvataju i podatke o prekidima, vrijednosti napona i druge podatke iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona. (2) Operator distributivnog sistema dužan je da: 1) primjenjuje najbolja iskustva stečena u praksi radi obezbjeđenja sigurnosti snabdijevanja i pouzdanosti rada distributivnog sistema; 2) obezbijedi neprekidan rad prekograničnog voda; 3) u skladu sa tehničkim propisima, održava opremu za povezivanje proizvođača i kupaca koja je smještena na njegovoj oblasti opsluživanja. (3) Pravila iz stava 1 tačka 14 ovog člana naročito sadrže: 1) način i postupak otkrivanja, utvrđivanja i dokazivanja neovlašćenog korišćenja električne energije; 2) plan stalnih, privremenih i dodatnih mjerenja; 3) način obrađivanja prikupljenih podataka; 4) način čuvanja povjerljivosti podataka; 5) unutrašnje mjere u energetskim subjektima za sprečavanje nepravilnosti vezanih za neovlašćeno korišćenje električne energije;			

	6) način edukacije javnosti; 7) druge mjere i radnje potrebne za efikasno sprečavanje neovlašćenog korišćenja električne energije. (4) Operator distributivnog sistema, najkasnije do kraja marta tekuće godine, objavljuje na svojoj internet stranici izvještaj o kvalitetu isporuke električne energije iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona za prethodnu godinu. (5) Operator distributivnog sistema, najkasnije 30 dana, od isteka kvartala, dostavlja Agenciji kvartalni, i najkasnije do 1. marta tekuće, za prethodnu godinu, godišnji izvještaj o realizaciji odobrenih investicionih ulaganja koji sadrži procjenu potrebe ažuriranja planova iz stave 1 tač. 5 i 6 ovog člana prema novim potrebama ili zahtjevima korisnika sistema. (6) Ako se plan iz stava 1 tač. 5 i 6 ovog člana ažurira u toku regulatornog perioda, operator distributivnog sistema dostavlja Agenciji ažurirani plan na davanje saglasnosti po proceduri propisanoj pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 13 ovog zakona, najkasnije do 1. septembra godine koja prethodi prvoj godini perioda na koji se ažuriranje odnosi.			
8. Kod utvrđivanja ili odobravanja tarifa ili metodologija i balansnih usluga, regulatorna tijela osiguravaju da su operator prenosnog i distributivnog sistema adekvatno podstaknuti kako kratkoročno tako i dugoročno, u cilju povećanja efikasnosti, podsticanja integracije tržišta i sigurnosti u snabdijevanju i podrške odnosnih aktivnosti na istraživanju.	Član 15 U članu 43 stav 1 tačka 1 alineja 2 poslije riječi „TPG“ dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem “. U uvodnoj rečenici stava 6 poslije riječi “propisuje” dodaju se riječi: “opšti i pojedinačni”. Poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi: „3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana.“ U tački 4 poslije riječi “propisanog” dodaje se riječ “pojedinačnog”. **Metodologije i pravila**	Potpuno usklađeno		

	Član 43 (1) Agencija utvrđuje metodologije za: 1) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda operatora sistema i cijena, rokova i uslova za: - korišćenje prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa; - korišćenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem; 2) utvrđivanje cijena, rokova i uslova za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja prenosnih sistema električne energije i prenosnih sistema gasa; 3) utvrđivanje cijena za korišćenje prenosnog ili distributivnog sistema, koje plaćaju korisnici direktnog voda kada je vod priključen na prenosni ili distributivni sistem; 4) utvrđivanje cijena koje primjenjuje snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca; 5) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije i gasa; 6) utvrđivanje načina obezbjeđivanja sredstava za rad Agencije. (2) Metodologijama iz stava 1 ovog člana Agencija osigurava da operatori prenosnog i distributivnog sistema budu adekvatno kratkoročno i dugoročno motivisani za povećanje efikasnosti, integraciju tržišta i obezbeđenje sigurnosti snabdijevanja. (3) Agencija u postupku odlučivanja po zahtjevu energetskih subjekata utvrđuje regulatorno dozvoljeni prihod, cijene ili naknade za: 1) korišćenje prenosnog i distributivnog sistema, posebno za električnu energiju i gas; 2) skladištenje gasa i korišćenja postrojenja za TPG; 3) pomoćne usluge i balansiranje prenosnog sistema električne energije i gasa; 4) rad operatora tržišta.			

	(4) Agencija donosi pravila: 1) za rješavanje sporova putem arbitraže; 2) za korekcije cijena na inicijativu energetskog subjekta, odnosno samoinicijativno; 3) o licencama za obavljanje energetskih djelatnosti; 4) o sertifikatima operatora sistema; 5) za funkcionisanje snabdjevača posljednjeg izbora i ugroženih kupaca; 6) o uslovima za izdavanje odobrenja na osnovu kojih proizvođači i snabdjevači električne energije i subjekti za gas mogu snabdijevati krajnje kupce preko direktnog voda; 7) o uslovima i postupku promjene snabdjevača krajnjih kupaca električne energije i gasa; 8) za poravnanje razlike između opravdanih i ostvarenih prihoda i utvrđenih troškova između licenciranih operatora distributivnog sistema; 9) za razdvajanje računa, upravljanja i informacija, radi izbjegavanja unakrsnih subvencija između djelatnosti u oblasti gasa; 10) čuvanja povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija koje koriste operatori sistema; 11) za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije; 12) o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom; 13) za izradu i praćenje realizacije desetogodišnjih razvojnih planova prenosnog, odnosno distributivnog sistema električne energije. (5) Pravilima iz stava 4 tačka 11 ovog člana utvrđuju se dodatni uslovi za sticanje statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanje operatora zatvorenog distributivnog sistema, dokazi koji se dostavljaju uz zahtjev, sadržaj rješenja o utvrđivanju statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanju operatora zatvorenog distributivnog sistema, način kontrole ispunjavanja uslova			

	propisanih zakonom, način razmjene informacija sa energetskim subjektom, uslovi i postupak za oduzimanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, kao i način plaćanja naknada i sadržaj registra zatvorenih distributivnih sistema. (6) Pravilima iz stava 4 tačka 12 ovog člana bliže se propisuje opšti i pojedinačni minimum kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom koji se zasniva na sljedećim kriterijumima: 1) kvalitetu usluga, posebno u odnosu na vrijeme potrebno operatorima prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa za obavljanje priključenja i popravki; 2) neprekidnosti napajanja; 3) kvalitetu napona električne energije; 4) finansijskoj kompenzaciji koju su energetski subjekti dužni da plate zbog neispunjavanja propisanog pojedinačnog minimuma kvaliteta snabdijevanja. (7) Pravilima iz stava 4 tačka 13 ovog člana utvrđuju se: 1) mjere kojima se obezbjeđuje sposobnost sistema da zadovolji potrebe za prenosom, odnosno distribucijom električne energije i sigurnost u snabdijevanju; 2) način i postupak odobravanja razvojnih planova, postupak sprovođenja javne rasprave; 3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana. (8) Agencija utvrđuje: 1) opšte uslove za snabdijevanje električnom energijom i gasom; 2) početak i trajanje regulatornog perioda, odnosno jednogodišnjeg ili višegodišnjeg perioda u toku kojeg se elementi regulatorno dozvoljenog prihoda primjenjuju u iznosima koje utvrđuje Agencija u skladu sa ovim zakonom;			

	3) sadržaj izvještaja iz člana 108 stav 1 tačka 1 ovog zakona; 4) sadržaj obrasca na kojem se kupcu pružaju podaci o njegovoj potrošnji, uključujući i podatke o profilu potrošnje; 5) regulatorni kontni plan, sadržaj i obrazac izvještaja koji se dostavljaju Agenciji; 6) usklađenost cijena koje je utvrdio snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca sa metodologijom iz člana 62 stav 3 ovog zakona.			
9. Regulatorna tijela nadgledaju upravljanje zagušenjem u nacionalnim elektroenergetskim sistemima, uključujući interkonektore i implementaciju pravila za upravljanje zagušenjem. U tu svrhu, operatori prenosnog sistema ili operatori tržišta dostavljaju nacionalnim regulatronim tijelima svoja pravila za upravljanje zagušenjem uključujući alokaciju kapaciteta. Nacionalna regulatorna tijela mogu da traže izmjenu ovih pravila.	Član 16 U članu 44 stav 1 tačka 2 poslije riječi „TPG" dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem ". **Odobravanje metodologija i pravila** **Član 44** (1) Agencija odobrava metodologije za: 1) utvrđivanje naknada za priključenje na prenosne i distributivne sisteme električne energije i gasa; 2) utvrđivanje naknada za priključenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem; 3) obračunavanje i naplatu neovlašćeno preuzete električne energije. (2) Agencija odobrava tržišna pravila za tržište električne energije, odnosno za tržište gasa, kao i pravila za: 1) funkcionisanje prenosnog sistema električne energije i gasa; 2) funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i gasa; 3) mjerenje u distributivnim sistemima električne energije i gasa; 4) balansiranje prenosnog sistema gasa; 5) poslovanje i funkcionisanje sistema za skladištenje gasa;	Potpuno usklađeno		

	6) poslovanje i funkcionisanje postrojenja za TPG; 7) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos električne energije zasnovanih na tržišnim principima; 8) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos gasa zasnovanih na tržišnim principima; 9) dodjeljivanje prekograničnih kapaciteta za prenos električne energije u skladu sa usaglašenim pravilima na nivou regiona; 10) utvrđivanje i sprječavanje neovlašćenog korišćenja električne energije od strane operatora distributivnog sistema; 11) rad balansnog tržišta električne energije. **Nadzor nad radom energetskih subjekata** **Član 48** (1) Agencija prati i analizira rad i poslovanje energetskih subjekata u odnosu na: 1) stvarne troškove i prihode subjekata koji obavljaju djelatnost za koju Agencija utvrđuje ili odobrava metodologije, cijene ili naknade; 2) kvalitet snabdijevanja električnom energijom, koji obuhvata kvalitet usluga, kvalitet napona i neprekidnost napajanja; 3) kvalitet snabdijevanja gasom, u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona, koji obuhvata praćenje vremena koje je operatorima prenosnih i distributivnih sistema potrebno za izvođenje priključenja i popravke i neprekidnost snabdijevanja; 4) primjenu tržišnih pravila i djelovanje subjekata na tržištu, praćenje stepena i efektivnosti otvaranja tržišta i konkurencije na maloprodajnom i veleprodajnom nivou, uključujući berze električne energije, cijene za kupce iz kategorije domaćinstva, uključujući sisteme pretplate, stope promjene snadjevača, stope isključenja, pružanje			

	dodatnih usluga održavanja po odobrenim cijenama, žalbe kupaca iz kategorije domaćinstva, kao i drugo narušavanje ili ograničavanje konkurencije, uključujući pružanje odgovarajućih informacija i upućivanje određenih predmeta organima nadležnim za konkurenciju; 5) uslove pristupa prenosnim i distributivnim sistemima električne energije i gasa, skladišnim kapacitetima gasa i pomoćnim uslugama; 6) pojavu restriktivnih ugovornih praksi, uključujući sprječavanje kupaca, osim kupaca priključenih na 0.4 kV naponski nivo, da ugovaraju istovremeno sa više snabdjevača ili ograniče njihov izbor i informisanje organa nadležnog za zaštitu konkurencije o takvim praksama; 7) potrošnju energije i obezbjeđivanje dostupnosti informacija o potrošnji kupcima; 8) izvršavanje podsticajnih mjera u oblasti obnovljivih izvora energije, uključujući uslove i cijene za priključenje novih proizvođača na prenosne i distributivne sisteme; 9) primjenu propisa o prekograničnoj razmjeni energije, kao i rad i poslovanje energetskih subjekata koji vrše aukcijsku dodjelu prekograničnih kapaciteta ili organizuju kupovinu i prodaju energije; 10) primjenu propisa kojima je uređeno objavljivanje podataka o prekograničnim kapacitetima i upotrebi prenosnog i distributivnog sistema; 11) nezavisnost operatora i razdvojenost računa iz čl. 68 do 72, čl. 135 do 138 i čl. 163 do 167 ovog zakona i primjenu programa mjera iz čl. 139 i 168 ovog zakona; 12) funkcionisanje snabdjevača iz člana 196 ovog zakona; 13) pojavu praksi kojima operator distributivnog sistema koristi prednosti vertikalne integracije za			

	narušavanje konkurencije i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 14) pojavu praksi kojima vertikalno integrisani operator distributivnog sistema u komunikaciji sa korisnicima sistema zamjenjuje energetski subjekat koji obavlja djelatnost snabdijevanja i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 15) aktivnosti i mjere koje energetski subjekti preduzimaju za poboljšanje energetske efikasnosti; 16) ostvareni stepen transparentnosti ili dostupnosti informacija, uključujući informacije vezane za tržište električne energije ili gasa; 17) razmjenu električne energije, kao i narušavanje konkurencije, uključujući dostavljanje bitnih informacija i prijavljivanje tih slučajeva organu nadležnom za zaštitu konkurencije; 18) tehničku saradnju operatora prenosnog sistema sa operatorima prenosnih sistema drugih država; 19) realizaciju investicionih planova operatora prenosnih i distributivnih sistema; 20) usaglašenost i primjenu pravila za funkcionisanje prenosnih i distributivnih sistema; 21) nivo transparentnosti, uključujući veleprodajne cijene i obezbjeđenje poštovanja obaveza subjekata za gas i električnu energiju u pogledu transparentnosti i ulaganja u proizvodnju u odnosu na sigurnost snabdijevanja; 22) upravljanje zagušenjima, uključujući interkonektore i primjenu pravila o upravljanju zagušenjima; 23) primjenu propisanih naknada, cijena i tarifa, kao i metodologija za utvrđivanje cijena i tarifa iz čl. 43, 44 i 45 ovog zakona; 24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona;			

	25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla. (2) Agencija prati i kontroliše rad i poslovanje energetskih subjekata u pogledu ispunjavanja uslova utvrđenih licencom. (3) Ako utvrdi da energetski subjekat ne ispunjava uslove utvrđene članom 65 stav 3 ovog zakona, odnosno da radi i posluje suprotno uslovima ili ne ispunjava obaveze utvrđene licencom, Agencija će naložiti subjektu da otkloni uočene nepravilnosti i odrediti primjereni rok za njihovo otklanjanje, odnosno preduzeti druge mjere u skladu sa zakonom. (4) Praćenjem i analizom rada i poslovanja iz st. 1 i 2 ovog člana Agencija vrši kontrolu: 1) pravilnosti rada i poslovanja ili zloupotrebe položaja energetskih subjekata na tržištu; 2) stabilnosti snabdijevanja energijom radi sprječavanja poremećaja na tržištu energije; 3) ispravnosti i tačnosti u finansijskom poslovanju u odnosu na iskazivanje troškova poslovanja koji mogu da utiču na formiranje cijena korišćenja prenosnih ili distributivnih sistema ili sistema za skladištenje: 4) izvršavanja obaveza utvrđenih ovim zakonom i aktima Agencije, odnosno aktima koje odobrava Agencija. (5) Ako se kontrolom iz st. 1 i 4 ovog člana utvrde odstupanja, odnosno nepravilnosti koje su prouzrokovale ili mogu prouzrokovati finansijske posljedice za krajnje kupce i učesnike na tržištu, Agencija će: 1) naložiti energetskom subjektu da izvrši korekciju utvrđenih nepravilnosti i odrediti primjeren rok za njihovo otklanjanje, 2) prilikom narednog utvrđivanja opravdanih troškova i prihoda uzeti u obzir nalaze i efekte utvrđenih nepravilnosti, izvršiti korekciju odgovarajućih troškova, odnosno prihoda i			

	utvrditi odgovarajuće cijene za korišćenje prenosnih ili distributivnih sistema električne energije ili gasa ili sistema za skladištenje gasa. (6) Ako se kontrolom iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112 stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da realizuje taj projekat u roku ne dužem od tri godine. (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona. (8) Izvještaj o rezultatima analiza i kontrole iz st. 1, 2 i 4 ovog člana i preduzetim mjerama iz st. 3 i 5 ovog člana čini sastavni dio godišnjeg izvještaja o stanju energetskog sektora. (9) Ako kontrolom utvrdi nepravilnosti u radu ili postupanje subjekata, suprotno pravilima konkurencije, sigurnosti snabdijevanja, zaštite i sigurnosti kupaca, Agencija će obavijestiti organ nadležan za konkurenciju ili zaštitu potrošača.			
10. Regulatorna tijela su ovlašćena da, prema potrebi, zahtijevaju od operatora prenosnog i distributivnog sistema da izmijene rokove i uslove, uključujući tarife ili metodologije date u ovom članu, kako bi se osigurala njihova proporcionalnost i primjena na nediskriminatoran način. U slučaju kašnjenja u utvrđivanju prenosne i distributivne tarife, regulatorna tijela imaju ovlašćenje da utvrde ili odobre privremene prenosne i distributivne tarife ili metodologije i da donesu odluku o adekvatnim mjerama za kompenzaciju ukoliko finalne prenosne i distributivne tarife ili metodologije odstupaju od ovih privremenih tarifa ili metodologija.	Član 16 U članu 44 stav 1 tačka 2 poslije riječi „TPG“ dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem “. Odobravanje metodologija i pravila **Član 44** (1) Agencija odobrava metodologije za: 1) utvrđivanje naknada za priključenje na prenosne i distributivne sisteme električne energije i gasa; 2) utvrđivanje naknada za priključenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem;	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 47 i 61 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

	3) obračunavanje i naplatu neovlašćeno preuzete električne energije. (2) Agencija odobrava tržišna pravila za tržište električne energije, odnosno za tržište gasa, kao i pravila za: 1) funkcionisanje prenosnog sistema električne energije i gasa; 2) funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i gasa; 3) mjerenje u distributivnim sistemima električne energije i gasa; 4) balansiranje prenosnog sistema gasa; 5) poslovanje i funkcionisanje sistema za skladištenje gasa; 6) poslovanje i funkcionisanje postrojenja za TPG; 7) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos električne energije zasnovanih na tržišnim principima; 8) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos gasa zasnovanih na tržišnim principima; 9) dodjeljivanje prekograničnih kapaciteta za prenos električne energije u skladu sa usaglašenim pravilima na nivou regiona; 10) utvrđivanje i sprječavanje neovlašćenog korišćenja električne energije od strane operatora distributivnog sistema; 11) rad balansnog tržišta električne energije.			
11. Strana koja ima primjedbu na račun operatora prenosnog ili distributivnog sistema u vezi sa obavezama operatora datim u ovoj Direktivi, može svoju žalbu uputiti regulatronom tijelu koje će, djelujući kao organ za rješavanje spora donijeti odluku u roku od dva mjeseca nakon prijema žalbe. Rok se može produžiti za još dva mjeseca ukoliko regulatorno tijelo zatraži dodatne infromacije. Taj se produženi rok može dodatno produžiti	**Član 21** U članu 56 stav 1 tačka 2 mijenja se i glasi: „2) na akt operatora prenosnog sistema iz člana 133 ovog zakona;" Tač. 3 i 4 brišu se. U tački 6 riječi: „o iznosu" brišu se. Dosadašnje tač. 5, 6 i 7 postaju tač. 3, 4 i 5.	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno i članom 57 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

uz pristanak podnosioca žalbe. Odluka regulatornog tijela je obavezujuća osim i dok se ne poništi nakon žalbenog postupka.	**Rješavanje sporova i odlučivanje o prigovorima i žalbama** **Član 56** (1) Agencija odlučuje po žalbama: 1) na akt operatora tržišta iz člana 124 stav 3 i člana 125 stav 3 ovog zakona; 2) krajnjih kupaca u slučaju obustave ili ograničenja isporuke električne energije ili gasa iz člana 191 ovog zakona; 3) na odluku iz člana 194 stav 5 tačka 1 ovog zakona; 4) na postupak promjene snabdjevača propisan članom 202 stav 3 ovog zakona. (2) Protiv odluke iz stava 1 ovog člana može se pokrenuti upravni spor. (3) Žalba iz stava 1 tačka 7 ovog člana ne odlaže sprovođenje postupka promjene snabdjevača i početak primjene novog ugovora o snabdijevanju.			
12. Strana koja je pogođena i koja ima pravo žalbe na odluku o metodologijama donesenim shodno ovom članu ili u slučaju kada je regulatorno tijelo dužno da se konsultuje u vezi sa pedloženim tarifama ili metodologijama, može zatražiti ponovno razmatranje žalbe najkasnije u roku od dva mjeseca, ili nekom kraćem roku koji osiguravaju zemlje članice, nakon objavljivanja odluke ili predloga odluke. Takva žalba nema suspenzivni efekat.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 53 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
13. Zemlje članice kreiraju adekvatne i efikasne mehanizme za regulaciju, kontrolu i transparentnost kako bi se izbjegla zloupotreba dominantne pozicije, naročito na štetu potrošača, svako grabljivo ponašanje.Ovi mehanizmi uzimaju u obzir odredbe Sporazuma a posebno njegov član 82.	**Nadzor nad radom energetskih subjekata** **Član 48** (1) Agencija prati i analizira rad i poslovanje energetskih subjekata u odnosu na: 1) stvarne troškove i prihode subjekata koji obavljaju djelatnost za koju Agencija utvrđuje ili odobrava metodologije, cijene ili naknade;	Potpuno usklađeno		

	2) kvalitet snabdijevanja električnom energijom, koji obuhvata kvalitet usluga, kvalitet napona i neprekidnost napajanja; 3) kvalitet snabdijevanja gasom, u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona, koji obuhvata praćenje vremena koje je operatorima prenosnih i distributivnih sistema potrebno za izvođenje priključenja i popravke i neprekidnost snabdijevanja; 4) primjenu tržišnih pravila i djelovanje subjekata na tržištu, praćenje stepena i efektivnosti otvaranja tržišta i konkurencije na maloprodajnom i veleprodajnom nivou, uključujući berze električne energije, cijene za kupce iz kategorije domaćinstva, uključujući sisteme pretplate, stope promjene snadjevača, stope isključenja, pružanje dodatnih usluga održavanja po odobrenim cijenama, žalbe kupaca iz kategorije domaćinstva, kao i drugo narušavanje ili ograničavanje konkurencije, uključujući pružanje odgovarajućih informacija i upućivanje određenih predmeta organima nadležnim za konkurenciju; 5) uslove pristupa prenosnim i distributivnim sistemima električne energije i gasa, skladišnim kapacitetima gasa i pomoćnim uslugama; 6) pojavu restriktivnih ugovornih praksi, uključujući sprječavanje kupaca, osim kupaca priključenih na 0.4 kV naponski nivo, da ugovaraju istovremeno sa više snabdjevača ili ograniče njihov izbor i informisanje organa nadležnog za zaštitu konkurencije o takvim praksama; 7) potrošnju energije i obezbjeđivanje dostupnosti informacija o potrošnji kupcima; 8) izvršavanje podsticajnih mjera u oblasti obnovljivih izvora energije, uključujući uslove i cijene za priključenje novih proizvođača na prenosne i distributivne sisteme;			

	9) primjenu propisa o prekograničnoj razmjeni energije, kao i rad i poslovanje energetskih subjekata koji vrše aukcijsku dodjelu prekograničnih kapaciteta ili organizuju kupovinu i prodaju energije; 10) primjenu propisa kojima je uređeno objavljivanje podataka o prekograničnim kapacitetima i upotrebi prenosnog i distributivnog sistema; 11) nezavisnost operatora i razdvojenost računa iz čl. 68 do 72, čl. 135 do 138 i čl. 163 do 167 ovog zakona i primjenu programa mjera iz čl. 139 i 168 ovog zakona; 12) funkcionisanje snabdjevača iz člana 196 ovog zakona; 13) pojavu praksi kojima operator distributivnog sistema koristi prednosti vertikalne integracije za narušavanje konkurencije i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 14) pojavu praksi kojima vertikalno integrisani operator distributivnog sistema u komunikaciji sa korisnicima sistema zamjenjuje energetski subjekat koji obavlja djelatnost snabdijevanja i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 15) aktivnosti i mjere koje energetski subjekti preduzimaju za poboljšanje energetske efikasnosti; 16) ostvareni stepen transparentnosti ili dostupnosti informacija, uključujući informacije vezane za tržište električne energije ili gasa; 17) razmjenu električne energije, kao i narušavanje konkurencije, uključujući dostavljanje bitnih informacija i prijavljivanje tih slučajeva organu nadležnom za zaštitu konkurencije; 18) tehničku saradnju operatora prenosnog sistema sa operatorima prenosnih sistema drugih država;			

	19) realizaciju investicionih planova operatora prenosnih i distributivnih sistema; 20) usaglašenost i primjenu pravila za funkcionisanje prenosnih i distributivnih sistema; 21) nivo transparentnosti, uključujući veleprodajne cijene i obezbjeđenje poštovanja obaveza subjekata za gas i električnu energiju u pogledu transparentnosti i ulaganja u proizvodnju u odnosu na sigurnost snabdijevanja; 22) upravljanje zagušenjima, uključujući interkonektore i primjenu pravila o upravljanju zagušenjima; 23) primjenu propisanih naknada, cijena i tarifa, kao i metodologija za utvrđivanje cijena i tarifa iz čl. 43, 44 i 45 ovog zakona; 24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla. (2) Agencija prati i kontroliše rad i poslovanje energetskih subjekata u pogledu ispunjavanja uslova utvrđenih licencom. (3) Ako utvrdi da energetski subjekat ne ispunjava uslove utvrđene članom 65 stav 3 ovog zakona, odnosno da radi i posluje suprotno uslovima ili ne ispunjava obaveze utvrđene licencom, Agencija će naložiti subjektu da otkloni uočene nepravilnosti i odrediti primjereni rok za njihovo otklanjanje, odnosno preduzeti druge mjere u skladu sa zakonom. (4) Praćenjem i analizom rada i poslovanja iz st. 1 i 2 ovog člana Agencija vrši kontrolu: 1) pravilnosti rada i poslovanja ili zloupotrebe položaja energetskih subjekata na tržištu; 2) stabilnosti snabdijevanja energijom radi sprječavanja poremećaja na tržištu energije; 3) ispravnosti i tačnosti u finansijskom poslovanju u odnosu na iskazivanje troškova poslovanja koji			

	mogu da utiču na formiranje cijena korišćenja prenosnih ili distributivnih sistema ili sistema za skladištenje: 4) izvršavanja obaveza utvrđenih ovim zakonom i aktima Agencije, odnosno aktima koje odobrava Agencija. (5) Ako se kontrolom iz st. 1 i 4 ovog člana utvrde odstupanja, odnosno nepravilnosti koje su prouzrokovale ili mogu prouzrokovati finansijske posljedice za krajnje kupce i učesnike na tržištu, Agencija će: 1) naložiti energetskom subjektu da izvrši korekciju utvrđenih nepravilnosti i odrediti primjeren rok za njihovo otklanjanje, 2) prilikom narednog utvrđivanja opravdanih troškova i prihoda uzeti u obzir nalaze i efekte utvrđenih nepravilnosti, izvršiti korekciju odgovarajućih troškova, odnosno prihoda i utvrditi odgovarajuće cijene za korišćenje prenosnih ili distributivnih sistema električne energije ili gasa ili sistema za skladištenje gasa. (6) Ako se kontrolom iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112 stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da realizuje taj projekat u roku ne dužem od tri godine. (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona. (8) Izvještaj o rezultatima analiza i kontrole iz st. 1, 2 i 4 ovog člana i preduzetim mjerama iz st. 3 i 5 ovog člana čini sastavni dio godišnjeg izvještaja o stanju energetskog sektora.			

	(9) Ako kontrolom utvrdi nepravilnosti u radu ili postupanje subjekata, suprotno pravilima konkurencije, sigurnosti snabdijevanja, zaštite i sigurnosti kupaca, Agencija će obavijestiti organ nadležan za konkurenciju ili zaštitu potrošača.			
14. Zemlje članice osiguravaju preduzimanje adekvatnih mjera uključujući upravne i kaznene postupke u skladu sa svojim nacionalnim zakonom, protiv fizičkih ili pravnih lica odgovornih za nepoštovanje pravila povjerljivosti utvrđenih ovom direktivom.	**Zaštita poslovne tajne i drugih komercijalno povjerljivih informacija** **Član 93** Agencija, proizvođač električne energije, operator prenosnog, odnosno distributivnog sistema električne energije i gasa, zatvorenog distributivnog sistema električne energije, operator tržišta električne energije i gasa, berza električne energije, operator sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG i operator kombinovanog sistema dužni su da obezbijede čuvanje poslovne tajne i drugih komercijalno povjerljivih informacija i podataka, čijim objavljivanjem ili saopštavanjem bi se mogla stvoriti neopravdana komercijalna prednost na tržištu ili nanijeti šteta energetskim subjektima, korisnicima i potrošačima, pravnim ili fizičkim licima, u skladu sa zakonom. **Novčane kazne** **Član 231** (1) Novčanom kaznom u iznosu od 3.000 € do 20.000 € kazniće se za prekršaj pravno lice, ako: 1) kao energetski subjekat i kupac samosnabdjevač, ne pripremi i ne dostavi Ministarstvu podatke iz čl. 14 i 15 ovog zakona za izradu energetskih bilansa, najkasnije do 15. oktobra tekuće za narednu godinu, a za dugoročni bilans do 1. juna u godini koja prethodi prvoj godini dugoročnog bilansa (član 16 stav 4);	Potpuno usklađeno		

	2) kao energetski subjekat i samosnabdjevač, ne dostavi podatke o realizaciji godišnjeg energetskog bilansa najkasnije do 15. februara tekuće, za prethodnu godinu (član 17 stav 2); 3) obavlja energetske djelatnosti iz člana 3 ovog zakona bez licence (član 65 stav 1); 3a) obavlja energetsku djelatnost protivno uslovima iz licence(član 65 stav 3a); 3b) obavlja energetsku djelatnost nakon isteka perioda na koji je licenca izdata (član 66 stav 1); 4) kao energetski subjekat, ne plati godišnju naknadu za korišćenje licence za period na koji je izdata licenca, u visini koju utvrdi Agencija (član 67 stav 1); 5) kao sertifikovani operator prenosnog sistema, ne obavijesti Agenciju o svim planiranim promjenama koje utiču na ispunjenost uslova iz čl. 136 i 163 ovog zakona (član 69 stav 1); 6) kao operator prenosnog sistema i energetski subjekat koji obavlja djelatnost proizvodnje ili snabdijevanja, na zahtjev Agencije i/ili nadležnog organa Zajednice, ne dostavi sve podatke i dokumenta koja su potrebna za sertifikaciju iz čl. 68 i 69 stav 3 ovog zakona (član 69 stav 4); 6a) obavlja energetsku djelatnost nakon privremenog oduzimanja ili oduzimanja licence (član 76 st. 2 i 4); 7) kao energetski subjekat, vrši energetsku djelatnost od javnog interesa, suprotno odredbi člana 86 stav 2 ovog zakona; 8) kao energetski subjekat ili korisnik prenosnog sistema električne energije ili gasa, ne zaključi obavezne međusobne ugovore najkasnije: do 1. decembra tekuće godine, za ugovore čija primjena počinje 1. januara naredne godine, odnosno 15 dana od dana dostavljanja ugovora od strane nadležnog energetskog subjekta, za druge ugovore (član 87 stav 1);			

	9) kao nadležni energetski subjekat, ne dostavi predlog ugovora drugoj ugovornoj strani najkasnije: do 15. novembra tekuće godine, za ugovore čija primjena počinje 1. janura naredne godine, odnosno 15 dana prije početka primjene ugovora, za ostale ugovore (član 87 stav 2); 10) kao energetski subjekat, pruža javne usluge u oblasti energetike, suprotno odredbi člana 89 ovog zakona; 11) kao energetski subjekat, ne obezbijedi čuvanje poslovne tajne i drugih komercijalno povjerljivih informacija i podataka, čijim objavljivanjem ili saopštavanjem bi se mogla stvoriti neopravdana komercijalna prednost na tržištu ili nanijeti šteta energetskim subjektima, korisnicima i potrošačima, pravnim ili fizičkim licima (član 93); 12) kao proizvođač, prodaje električnu energiju krajnjem kupcu koji nema balansnu odgovornost, bez licence za snabdijevanje (član 94 stav 2); 13) kao proizvođač električne energije, na zahtjev operatora prenosnog ili distributivnog sistema, ne stavi u pogon proizvodne objekte, za potrebe pomoćnih usluga i balansiranja (član 94 stav 3 tačka 1); 14) kao proizvođač električne energije, sa operatorima prenosnog i distributivnog sistema, ne zaključi ugovore kojima se utvrđuju međusobna prava i obaveze u pružanju i korišćenju pomoćnih usluga ili balansiranja (član 94 stav 3 tačka 2); 15) kao proizvođač električne energije, ne zaključi ugovore kojima se uređuje: priključenje na prenosni ili distributivni sistem sa operatorom tržišta, korišćenje prenosnog ili idistributivnog sistema sa operatorom sistema, učestvovanje na tržištu električne energije sa operatorom tržišta, finansijsko poravnanje balansnog obračuna sa operatorom tržišta, balansna odgovornost sa			

	operatorom tržišta i operatorom prenosnog sistema i kupoprodaja energije sa kupcima i energetskim subjektima koji kupuju električnu energiju za sopstvene potrebe (član 94 stav 3 tačka 3); 16) kao proizvođač električne energije, operatoru prenosnog ili distributivnog sistema ne daje na raspolaganje podatke potrebne za rad i funkcionisanje sistema (član 94 stav 3 tačka 4); 17) kao proizvođač električne energije, u svom energetskom objektu ne omogući operatorima sistema korišćenje opreme koja je i u funkciji prenosnog ili distributivnog sistema, za potrebe ostvarivanja tokova električne energije, bez naknade (član 94 stav 3 tačka 5); 18) kao proizvođač električne energije, na zahtjev operatora prenosnog ili distributivnog sistema, ne ponudi električnu energiju za pokrivanje gubitaka u prenosnom i distributivnom sistemu (član 94 stav 4); 19) kao proizvođač, ne izradi program mjera za poboljšanje energetske efikasnosti i godišnji izvještaj o rezultatima njegove primjene i ne objavi ih na svojoj internet stranici (član 94 stav 5); 20) kao snabdjevač električnom energijom na računu ili promotivnom materijalu uz račun krajnjem kupcu, ne učini dostupnim najmanje jednom godišnje informacije o uticajima na životnu sredinu, u odnosu na emisije ugljendioksida i druge štetne emisije koje nastaju u proizvodnji električne energije iz svih izvora energije korišćenih za snabdijevanje kupaca električnom energijom u prethodnoj godini (član 95 stav 3); 21) kao snabdjevač koji vrši snabdijevanje kupca - proizvođača iz stava 1 ovog člana ne otkupljuje višak proizvedene električne energije po cijeni			

	energije iz ugovora o snabdijevanju (član 96 stav 2 ovog zakona);, 22) kao operator distributivnog sistema snabdijevaču i operatoru tržišta električne energije mjesečno ne dostavlja podatke o mjerenju na mjestu konekcije kupca-proizvođača distributivnog sistema, a na zahtjev Agencije, Ministarstva ili operatora tržišta električne energije i podatke o mjerenju ukupne proizvedene električne energije (član 97 stav 3); 22a) kao snabdijevač ne vrši finalni obračun količina predate i preuzete električne energije 1. aprila svake godine, a obračunati višak ne plati kupcu-proizvođaču po cijeni energije iz ugovora o snabdijevanju, bez obračunavanja naknada utvrđenih ovim zakonom, u tarifi u kojoj je energija proizvedena (član 96 stav 9); 22b) kao snabdjevač obračunati višak energije iz stava 9 ovog člana ne plati kupcu-proizvođaču u roku od 30 dana od dana obračuna, ako ugovorom o snabdijevanju nije drugačije utvrđeno (član 96 stav 10); 22c) kao operator prenosnog ili distributivnog sistema na koji je priključen objekat koji koristi obnovljive izvore energije ili visokoefikasnu kogeneraciju, na zahtjev proizvođača električne energije ne izda potvrdu da je obezbijedio mjerenje količine električne energije u skladu sa stavom 3 ovog člana (član 99 stav 4);" 23) kao povlašćeni proizvođač, ne podnese Agenciji godišnji izvještaj o ostvarivanju plana proizvodnje električne energije za prethodnu godinu (član 108 stav 1 tačka 1); 24) kao povlašćeni proizvođač, operatoru sistema i operatoru tržišta ne dostavlja mjesečne i godišnje planove proizvodnje, za prosječne meteorološke uslove i očekivanja u mjesečnim odstupanjima			

	proizvodnje, zasnovane na mjerenjima na osnovu kojih je utvrđen potencijal obnovljivog izvora energije (član 108 stav 1 tačka 2); 25) kao povlašćeni proizvođač, ne održava tehničko-tehnološke karakteristike i ne koristi energetski objekat pod uslovima pod kojima je stekao status povlašćenog proizvođača (član 108 stav 1 tačka 3); 26) kao povlašćeni proizvođač, bez odlaganja, ne obavijesti Agenciju o svim promjenama tehničko-tehnoloških karakteristika ili uslova korišćenja energetskog objekta (član 108 stav 1 tačka 4); 27) kao povlašćeni proizvođač, operatoru tržišta, ne prenese garancije porijekla za proizvedenu energiju za koju je ostvario podsticaj, do trenutka isplate podsticaja (član 108 stav 1 tačka 5); 28) kao operator prenosnog sistema električne energije, vrši kupovinu i/ili prodaju električne energije, osim za balansiranje sistema, obezbjeđenje pomoćnih usluga i pokrivanje gubitaka u sistemu (član 111 stav 3); 29) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne utvrdi i ne zaključi formularne ugovore, kojim se reguliše: priključenje na prenosni sistem i korišćenje prenosnog sistema sa korisnicima prenosnog sistema, nabavka pomoćnih usluga i balansne energije, po potrebi aktivacijom rezerve, sa davaocima usluga, nabavka električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu, sa ponuđačima na tržištu i pravo pristupa prenosnom sistemu, sa zainteresovanim subjektima u cilju korišćenja prekograničnog prenosnog kapaciteta (član 112 stav 1 tačka 7); 30) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne zaključi ugovore o: učestovanju na tržištu električne energije i sopstvenoj balansnoj odgovornosti sa operatorom tržišta i balansnoj odgovornosti balansno odgovorne strane sa			

	operatorom tržišta i balansno odgovornom stranom (član 112 stav 1 tačka 8); 31) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne vrši razmjenu neophodnih podataka i dokumenata sa operatorom tržišta i operatorima sistema u interkonekciji (član 112 stav 1 tačka 13); 32) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne daje prednost pri preuzimanju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije ili visokoefikasne kogeneracije u mjeri u kojoj to dozvoljava siguran i pouzdan rad elektroenergetskog sistema (član 112 stav 1 tačka 14); 33) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne utvrdi pravila za primjenu transparentnih postupaka upravljanja zagušenjem i dodjeljivanja prekograničnih kapaciteta za prenos električne energije, zasnovanih na tržišnim principima i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje, nakon dobijenog mišljenja operatora tržišta (član 112 stav 1 tačka 19); 34) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne vodi evidenciju podataka neophodnih za utvrđivanje kvaliteta isporučene električne energije koji obuhvataju i podatke o prekidima, vrijednosti napona i druge podatke koje Agencija utvrdi pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona (član 112 stav 1 tačka 26); 35) kao operator prenosnog sistema električne energije polazeći od stanja i stepena iskrišćenosti sistema, ne utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema i ne dostavi Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. juna godine koja prethodi prvoj godini regulatornog perioda, usklađen sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom". (član 112, stav 2 tačka 27); 36) kao operator prenosnog sistema električne energije, prema potrebama korisnika sistema u			

	skladu sa prostorno-planskim dokumentima, ne utvrdi investicioni plan za period koji odgovara dužini regulatornog perioda i ne dostavi Agenciji na davanje saglasnosti zajedno sa planom iz tačke 27 ovog člana (član 112, stav 2 tačka 28); 37) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknada za priključenje na prenosni sistem električne energije i ne dostavi je Agenciji na odobravanje (član 112 stav 1 tačka 31); 38) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne odredi naknade za priključenje na prenosni sistem, na osnovu metodologije iz člana 44 stav 1 tačka 1 ovog zakona i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 112 stav 1 tačka 32); 39) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne utvrdi transparentna i nediskriminatorna pravila za priključenje novih elektrana na prenosni sistem i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 112 stav 1 tačka 33); 40) kao operator prenosnog sistema električne energije, odobrene metodologije i pravila iz člana 112 ovog zakona, kao i odobrene cijene i naknade, ne objavi na svojoj internet stranici najkasnije 15 dana prije početka primjene (član 112 stav 1 tačka 34); 41) kao operator prenosnog sistema električne energije, kvartalno ne izvještava Agenciju o planiranim isključenjima, radi održavanja prenosnog sistema, zahtjevima korisnika sistema za razvoj prenosnog sistema, funkcionisanju prenosnog sistema, zaključenim ugovorima o pomoćnim uslugama i zaključenim ugovorima o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosu (član 112 stav 1 tačka 36); 42) kao operator prenosnog sistema električne energije, na zahtjev Agencije, ne podnese izvještaj			

	o rješavanju prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema (član 112 stav 1 tačka 37); 43) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne vodi registar prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema sa pripadajućom dokumentacijom i donesenim odlukama (član 112 stav 1 tačka 39); 44) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne dostavi neophodne informacije novom proizvođaču energije iz obnovljivih izvora koji se želi priključiti na sistem, kao i detaljnu procjenu troškova u vezi sa priključenjem, proceduru za prijem, obradu i odlučivanje o zahtjevu za priključenje (član 112 stav 1 tačka 40); 45) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne naplaćuje naknadu za upravljanje zagušenjima i ne učestvuje u mehanizmu za kompenzaciju troškova prekograničnog prenosa između operatora prenosnih sistema (član 112 stav 1 tačka 42); 46) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne upravlja pristupom treće strane i ne daje obrazloženja u slučaju odbijanja takvog pristupa (član 112 stav 1 tačka 43); 47) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne dostavlja Agenciji godišnji plan održavanja elektroprenosnih objekata, najkasnije do 15. decembra, tekuće za narednu godinu (član 112 stav 1 tačka 44); 48) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne primjenjuje na teritoriji Crne Gore iste cijene za korišćenje distributivnog sistema za iste grupe korisnika sistema, u odnosu na naponski nivo, količine, način mjerenja i druge kriterijume (član 115 stav 3); 49) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne daje prednost preuzimanju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije			

	ili visokoefikasne kogeneracije, u mjeri u kojoj se neće ugroziti siguran i pouzdan rad elektroenergetskog sistema (član 116 stav 1 tačka 3); 50) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne obezbjeđuje korisnicima distributivnog sistema jasne i precizne informacije o uslovima pružanja usluga, a naročito u odnosu na pristup distributivnom sistemu koje obuhvataju tehničke ugovorene i raspoložive kapacitete (član 116 stav 1 tačka 4); 51) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne utvrdi desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema, koji se ažurira svake pete godine i ne dostavi ga Agenciji na davanje saglasnosti najkasnije do 1. jula godine, koja prethodi prvoj godini perioda na koji se plan odnosi (član 116 stav 1 tačka 5); 52) kao operator distributivnog sistema električne energije, prema potrebama korisnika sistema, a u skladu sa prostorno-planskim dokumentima ne utvrdi trogodišnji investicioni plan, koji ažurira svake godine i ne dostavi ga Agenciji na saglasnost, najkasnije do 1. jula godine koja prethodi prvoj godini perioda na koji se plan odnosi, kao sastavni dio desetogodišnjeg plana razvoja distributivnog sistema (član 116 stav 1 tačka 6); 53) kao operator distributivnog sistema električne energije ne zaključi ugovore kojima se reguliše: priključenje na prenosni sistem i korišćenje prenosnog sistema sa operatorom prenosnog sistema, učestvovanje na tržištu sa operatorom tržišta, balansna odgovornost sa operatorom sistema i operatorom tržišta i finansijsko poravnanje balansnog obračuna sa operatorom tržišta (član 116 stav 1 tačka 8); 54) kao operator distributivnog sistema elktrične energije ne utvrdi i ne zaključi formularne			

	ugovore, kojima se reguliše korišćenje distributivnog sistema sa korisnicima sistema i nabavka električne energije za pokrivanje gubitaka u distribuciji sa ponuđečima na tržištu (član 116 stav 1 tačka 9);			
	55) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne mjeri utrošak električne energije kod krajnjih kupaca na području na kojem pruža usluge i/ili ne održava mjerne sisteme u ispravnom stanju, radi obezbjeđivanja tačnog mjerenja potrošnje električne energije (član 116 stav 1 tačka 10); 56) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne obezbijedi o svom trošku mjerne uređaje i njihovu ugradnju kod krajnjih kupaca (član 116 stav 1 tačka 11); 57) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknada za priključenje na distributivni sistem električne energije i ne dostavi je Agenciji na odobravanje (član 116 stav 1 tačka 12); 58) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne odredi naknade za priključenje na distributivni sistem na osnovu metodologije iz člana 44 stav 1 tačka 1 ovog zakona i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 116 stav 1 tačka 13); 59) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne utvrdi i ne dostavi Agenciji na odobravanje pravila za sprovođenje postupka otkrivanja, utvrđivanja i sprečavanja neovlašćenog korišćenja električne energije od strane operatora distributivnog sistema (član 116 stav 1 tačka 14); 60) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne utvrdi i ne dostavi Agenciji na odobravanje metodologiju kojom se uređuje način obračuna i naplate neovlašćeno preuzete električne energije (član 116 stav 1 tačka 15);			

	61) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne utvrdi cijene za pružanje dodatnih usluga održavanja koje nijesu sadržane u cijeni za korišćenje distributivnog sistema i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 116 stav 1 tačka 16); 62) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne utvrdi cijene za pružanje dodatnih usluga održavanja priključaka, koji su u svojini kupaca i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 116 stav 1 tačka 17); 63) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne vodi registar prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema (član 116 stav 1 tačka 23); 64) kao operator distributivnog sistema električne energije, na zahtjev Agencije ne podnese izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema (član 116 stav 1 tačka 24); 65) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne utvrdi tipske profile potrošnje kupaca priključenih na distributivni sistem i ne dodijeli svakom kupcu odgovarajući profil (član 116 stav 1 tačka 26); 66) kao operator distributivnog sistema električne energije, kvartalno ne izvještava Agenciju o: planiranim isključenjima radi održavanja distributivnog sistema, zahtjevima korisnika sistema za razvoj distributivnog sistema, funkcionisanju distributivnog sistema i zaključenim ugovorima o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u distribuciji (član 116 stav 1 tačka 28); 67) kao operator distributivnog sistema, najkasnije do kraja marta tekuće godine, ne objavi na svojoj internet stranici, izvještaj o kvalitetu isporuke električne energije iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona, za prethodnu godinu (član 116 stav 4); 68) kao operator distributivnog sistema, najkasnije 30 dana od isteka kvartala, ne dostavi Agenciji			

	kvartalni i najkasnije do 1. marta tekuće, za prethodnu godinu, godišnji izvještaj o realizaciji odobrenih investicionih ulaganja koji sadrži procjenu potrebe ažuriranja plana iz člana 116 stav 1 tačka 6 ovog zakona, prema novim potrebama ili zahtjevima korisnika sistema (član 116 stav 5); 69) kao operator distributivnog sistema, ne priključi novog kupca na zatvoreni distributivni sistem, ili ne omogući povećanje kapaciteta postojećeg kupca, ako tehnički kapacitet zatvorenog distributivnog sistema to dozvoljava (član 118 stav 6); 70) kao operator zatvorenog distributivnog sistema, ne plaća korišćenje prenosnog i/ili distributivnog sistema nadležnom operatoru sistema na koji je priključen (član 118 stav 8); 71) kao operator zatvorenog distributivnog sistema električne energije, ne zaključi ugovore o međusobnim pravima i obavezama o: priključenju na sistem sa operatorom sistema na koji se priključuje, korišćenju sistema sa operatorom sistema na koji se priključuje i o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u sistemu i snabdijevanje svojih kupaca (član 121 stav 1); 72) kao operator zatvorenog distributivnog sistema, ne utvrdi i ne zaključi formularne ugovore sa korisnicima sistema kojima se: uređuje priključenje na zatvoreni distributivni sistem i korišćenje zatvorenog distributivnog sistema (član 121 stav 2); 73) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne postupi u skladu sa članom 123 stav 4 ovog zakona; 74) kao učesnik na tržištu, prije zaključivanja prvog kupoprodajnog ugovora na tržištu, ne zaključi ugovor o učestvovanju na tržištu sa operatorom			

	tržišta, u roku od 15 dana od dana dostavljanja od strane operatora tržišta (član 124 stav 5); 75) kao učesnik na tržištu, ne priloži bankarsku garanciju naplativu na prvi poziv, bez prava prigovora ili drugo sredstvo obezbjeđenja plaćanja u korist operatora tržišta i/ili ne zaključi ugovor o balansnoj odgovornosti sa operatorom tržišta i operatorom prenosnog sistema, u roku od 15 dana od dana dostavljanja od strane operatora tržišta (član 125 stav 4); 75a) kao učesnici na tržištu električne energije iz stava 2 tač. 1 do 7 i tačka 10, operatoru tržišta ne plaćaju naknadu za rad iz člana 58 stav 2 tačka 5 ovog zakona, koju utvrđuje Agencija u skladu sa zakonom (član 124 stav 6) ; 75b) kao učesnici na tržištu električne energije naknadu iz stava 6 ovog člana, koja se plaća u skladu sa tržišnim pravilima ne zaključi poseban ugovor, sa operatorom tržišta u roku od 15 dana od dana dostavljana i na osnovu ispostavljenog računa (član 124 stav 7) ; 76) kao balansno odgovorni subjekat, ne zaključi ugovor o finansijskom poravnanju balansnog obračuna sa operatorom tržišta, u roku od 15 dana od dana dostavljanja od strane operatora tržišta (član 125 stav 5); 76a) kao operatori sistema svoju balansnu odgovornost prenesu na druge balansno odgovorne subjekte.(član 125 stav 8) ; 77) kao operatori sistema operatoru tržišta ne dostavljaju podatke neophodne za količinski obračun odstupanja u rokovima definisanim tržišnim pravilima (126 stav 2); 77a) kao berza svoje usluge ne pruža na nepristrasan, nediskriminatoran i transparentan način, i ne obezbijedi njihovu dostupnost svim učesnicima na berzi koji zadovoljavaju uslove za			

	učešće na organizovanom tržištu (član 127a stav 5); 78) kao energetski subjekat, operatoru tržišta ne obezbijedi kontinuiran i neograničen pristup podacima koji su potrebni za obavljanje djelatnosti operatora tržišta, u skladu sa tržišnim pravilima, uz zaštitu komercijalno osjetljivih informacija (član 129 stav 8); 78a) kao operator tržišta, na zahtjev, Ministarstvu ne dostavi podatke vezane za tržište električne energije (član 129 stav 10); 78b) kao učesnici na tržištu električne energije podatke iz člana 129 stav 1 ovog zakona, ne dostavljaju operatoru tržišta u roku od sedam dana od dana dostavljanja zahtjeva (član 129 stav 11); 79) kao operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije, ne obezbijedi dostupnost pomoćnih usluga i pružanje usluga balansiranja na principu minimalnih troškova (član 132 stav 1); 80) kao operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije, ne zaključe ugovore o pružanju pomoćnih usluga i usluga balansiranja (član 132 stav 2); 81) kao vertikalno integrisani subjekat ne obezbijedi da se djelatnost operatora distributivnog sistema električne energije obavlja samo u nezavisnom pravnom licu koje ne obavlja druge energetske djelatnosti (član 135 stav 1); 81a) Kao organ državne uprave iz stava 3 ovog člana predlaže članove organa upravljanja energetskih subjekata koji obavljaju djelatnost proizvodnje i/ili snabdijevanja električnom energijom (član 135 stav 5); 82) kao energetski subjekat koji obavlja više energetskih djelatnosti ili uz energetsku obavlja i neenergetsku djelatnost, ako je jedna od tih			

	djelatnosti regulisana u skladu sa ovim zakonom, ne vodi odvojeno poslovne knjige i ne sastavlja odvojene finansijske izvještaje za svaku energetsku djelatnost (član 138 stav 1); 83) kao energetski subjekat koji pruža javne usluge ne vodi odvojeno poslovne knjige i ne sastavlja odvojene finansijske izvještaje za svaku javnu uslugu koju pruža, osim za javnu uslugu iz člana 88 stav 1 tačka 3 (član 138 stav 2); 84) kao energetski subjekat iz člana 138 st. 1 i 2 ovog zakona, ne sačini odvojeno za svaku energetsku djelatnost finansijske iskaze i to: bilans stanja, bilans uspjeha i izvještaj o novčanim tokovima (član 138 stav 3); 85) kao operator distributivnog sistema, ne imenuje ovlašćeno lice za praćenje realizacije programa mjera primjene nediskriminatornih uslova za pristup sistemu (član 139 stav 2); 86) kao operator prenosnog sistema gasa ne obezbijedi učešće u izgradnji dovoljnih prekograničnih kapaciteta za integraciju sistema za prenos gasa u Crnoj Gori sa sistemima susjednih članica Zajednice i/ili članica Evropske unije uz prilagođavanje svim ekonomski opravdanim i tehnnički izvodljivim zahtjevima za kapacitetom, uključujući sigurnost snabdijevanja gasom (član 142 stav 1 tačka 9); 87) kao operator prenosnog sistema gasa ne objavi na svojoj internet stranici odobrene naknade za priključenje na prenosni sistem, naknade za priključenje gasa iz obnovljivih izvora, korišćenje prenosnog sistema i pomoćne usluge, najkasnije 15 dana prije početka primjene (član 142 stav 1 tačka 11); 88) kao operator prenosnog sistema gasa ne utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknade za priključenje na prenosni sistem gasa iz člana 44 stav 1 tačka 1 i pravila iz člana 44 stav 2 tač. 1 i 4			

	ovog zakona i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 142 stav 1 tačka 12); 89) kao operator prenosnog sistema gasa, ne utvrdi cijene i naknade u skladu sa metodologijom iz člana 44 stav 1 tačka 12 ovog zakona i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 142 stav 1 tačka 13); 90) kao operator prenosnog sistema gasa, ne utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema gasa, usklađen sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom i planom razvoja susjednih prenosnih sistema, koji se ažurira najmanje svake treće godine i ne dostavi Agenciji na odobravanje (član 142 stav 1 tačka 14); 91) kao operator prenosnog sistema gasa, ne utvrdi trogodišnji investicioni plan, koji je sastavni dio desetogodišnjeg plana razvoja prenosnog sistema gasa, prema potrebama korisnika sistema, u skladu sa desetogodišnjim planom razvoja distributivnog sistema gasa, prostorno planskim dokumentima i ne dostavi ga Agenciji na odobravanje (član 142 stav 1 tačka 15); 92) kao operator prenosnog sistema gasa ne vodi registar prigovora i žalbi kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu, sa pripadajućom dokumentacijom i donijetim odlukama (član 142 stav 1 tačka 19); 93) kao operator prenosnog sistema gasa ne podnosi, na zahtjev Agencije izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca korisnika sistema i učesnika na tržištu (član 142 stav 1 tačka 20); 94) kao operator distributivnog sistema gasa ne vrši distribuciju gasa pod uslovima i na području određenim licencom (član 144 stav 1); 95) kao operator distributivnog sistema gasa ne priključi kupca koji se nalazi u distributivnom području, na njegov zahtjev, na distributivni sistem gasa, u okviru raspoloživih kapaciteta i ako			

	su ispunjeni tehnički i komercijalni uslovi (član 145 stav 1 tačka 2); 96) kao operator distributivnog sistema gasa ne obezbijedi korisnicima distirubitivnog sistema jasne i precizne informacije o uslovima za pružanje usluga, a naročito za pristup i korišćenje distributivnog sistema, koje obuhvataju tehničke, ugovorene i raspoložive kapacitete (član 145 stav 1 tačka 5); 97) kao operator distributivnog sistema gasa ne utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknade za priključenje korisnika na distributivni sistem gasa iz obnovljivih izvora iz člana 44 stav 1 tačka 1 koja odražava troškove i pravila iz člana 44 stav 2 tačka 2 ovog zakona i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 145 stav 1 tačka 6); 98) kao operator distributivnog sistema gasa, ne utvrdi desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema gasa u skladu sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom i desetogodišnjim planom razvoja prenosnog sistema gasa, koji se ažurira najmanje svake treće godine i ne dostavi Agenciji na odobravanje (član 145 stav 1 tačka 8); 98a) kao operator postrojenja za TPG u slučaju iz stava 2 ovog člana, na zahtjev Agencije ne dostavi metodologiju po kojoj su utvrđene cijene, sa potrebnom dokumentacijom, a naročito za izračunavanje operativnih troškova, amortizacije, ukalkulisane dobiti, odnosno prihoda (član 152 a stav 3); 99) kao operator prenosnog i distributivnog sistema gasa ne utvrdi pravila mjerenja na mjernim mjestima i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 147 stav 3); 100) kao operator distributivnog sistema bez odlaganja i naknade, ne obezbijedi kupcima dostupnost podataka koji se odnose na potrošnju,			

	u lako razumljivoj i uporedivoj formi koju odobrava Agencija (član 148 stav 3); 101) kao snabdjevač u postupku promjene snabdjevača, ne preuzme snabdijevanje, na zahtjev kupca, u roku od 15 dana, od dana podnošenja zahtjeva (član 202 st. 1 i 2); 102) kao snabdjevač čiji je ugovor u postupku raskida ne snabdijeva kupca do okončanja postupka promjene snabdjevača, osim u slučaju iz člana 191 stav 2 ovog zakona (član 202 stav 7); 103) kao energetski subjekat koji obavlja energetske djelatnosti iz člana 3 stav 1 tač. 14, 15, 28 i 29 ovog zakona, trguje naftnim derivatima i/ili biogorivima, koji nijesu propisanog kvaliteta (član 215 stav 1); 104) kao isporučilac uglja za proizvodnju električne energije i proizvođač električne energije do 15. decembra tekuće, za narednu godinu, ne zaključe ugovor o kupoprodaji uglja, u skladu sa godišnjim energetskim bilansom iz člana 13 stav 2 ovog zakona (član 218 stav 1). (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu i fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 300 € do 2.000 €. (3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 1.500 € do 6.000 €. Za prekršaj iz stava 1 tačka 103 ovog člana, uz novčanu kaznu može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti trgovine naftnim derivatima i biogorivima, u trajanju od dva do šest mjeseci.			
15. Žalbe spomenute u paragrafima 11 i 12 ne dovode u pitanje ostvarivanje prava žalbe shodno zakonu zajednice i nacionalnom zakonu.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Pravo na prigovor prema ovom zakonu ne ograničava pravo na žalbu pred	

			drugim nadležnim organima	
16. Odluke koje donose regulatorna tijela moraju biti u potpunosti argumentovana i opravdana što omogućava sudsku reviziju. Odluke moraju biti javno dostupne uz istovremeno čuvanje povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 53 i 61 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
17. Zemlje članice obezbjeđuju odgovarajuće mehanizme na nacionalnom nivou na osnovu kojih strana na koju utiče odluka regulatornog tijela ima pravo žalbe tijelu nezavisnom u odnosu na uključene strane ili bilo koje vlade.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Odluke Agencije se donose u skladu sa Zakonom o opštem upravnom postupku, sadrže obrazloženje i podložne su osporavanju pred sudom.	
Član 38 **Regulatroni režim za prekogranična pitanja** 1. Regulatorna tijela se međusobno konsultuju i sarađuju jedna s drugima, obezbjeđuju jedna drugima i Agenciji informacije potrebne za izvršenje njihovih zadataka iz ove Direktive. Tijelo koje prima razmijenjene informacije osigurava isti nivo povjerljivosti kao što je nivo koji se zahtijeva od tijela koje je izvor informacija.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 42 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
2. Regulatorna tijela sarađuju makar na regionalnom nivou u cilju: a) podsticanja kreiranja operativnih aranžmana za obezbjeđenje optimalnog upravljanja mrežom, promovisanja zajedničkih berzi električne energije i	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 42 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

alokacije prekograničnog kapaciteta, i za obezbjeđenje adekvatnog nivoa interkonektivnog kapaciteta uključujući slobodnu novu interkonekciju u okviru regiona i između regiona kako bi se omogućio razvoj efektivne konkurencije i poboljšanje sigurnosti u snabdijevanju bez diskriminacije između subjekata za snabdijevanje u različitim zemljama članicama, b) Koordinacije izrade svih mrežnih kodeksa za relevantne operatore prenosnog sistema i druge učesnike tržišta, c) Koordinacije izrade pravila koja rukovode upravljanjem zagušenjem.				
3. Nacionalna regulatorna tijela imaju pravo da sklope kooperativne sporazume jedna sa drugim kako bi se podstakla regulatorna saradnja.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 42 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
4. Aktivnosti date u paragrafu 2 sprovode se, ako je prikladno, uz konsultaciju sa drugim relevantnim nacionalnim tijelima ne dovodeći u pitanje njihove posebne nadležnosti.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 42 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
5. Komisija može da usvoji smjernice vezane za djelokrug obaveza regulatornih tijela u pogledu saradnje sa drugim tijelima i Agencijom. Ove mjere, dizajnirane u svrhu izmjene elemenata ove Direktive koji nijesu ključni putem njihove dopune, usvajaju se u skladu sa regulatornom procedurom uz temeljnost na koju upućuje član 46(2).	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Član 39 **Saglasnost sa smjernicama**	Nema odgovarajuće odredbe		Materija je predmet regulisanja Zakona o prekograničnoj	

1. Svako regulatorno tijelo i komisija mogu da traže mišljenje agencije u pogledu saglasnosti odluke koju je donijelo regulatorno tijelo sa smjernicama na koje upućuje ova Direktiva ili regulacija EZ br 714/2009. 2. Agencija daje svoje mišljenje regulatornom tijelu koje je to tražilo ili Komisiji i regulatornom tijelu koje je donijelo odnosnu odluku u roku od tri mjeseca od datuma prijema zahtjeva. 3. Ako regulatorno tijelo koje je donijelo odluku ne djeluje u skladu sa odlukom Agencije u periodu od četiri mjeseca od datuma prijema mišljenja, Agencija o tome informiše Komisiju. 4. Svako regulatorno tijelo može da informiše Komisiju ako smatra da odluka relevantna za prekograničnu trgovinu koju je donijelo neko drugo regulatorno tijelo nije u skladu sa smjernicama iz ove Direktive ili Regulacija EZ br 714/2009 u roku od dva mjeseca od datuma donošenja odluke. 5. Ako Komisija, u roku od dva mjeseca po prijemu informacija od Agencije u skladu sa paragarafom 3, ili regulatornog tijela u skladu sa paragarafom 4, ili na svoju inicijativu, u roku od tri mjeseca od datuma donošenja odluke, zaključi da postoje ozbiljne smetnje u kompatabilnosti odluke regulatornog tijela sa smjernicama iz ove Direktive ili Regulacije EZ br. 714/2009, Komisija može donijeti odluku o dodatnoj provjeri tog slučaja. U takvom slučaju ona poziva regulatorno tijelo i strane uključene u proces sa regulatornim tijelom da iznesu svoje primjedbe. 6. Kada komisija donese odluku da slučaj dalje ispita, ona će u roku od četiri mjeseca od dana donošenja takve odluke donijeti finalnu odluku:			razmjeni električne energije i prirodnog gasa	

a)da nema primjedbi na odluku regulatornog tijela, ili b)da od regulatornog tijela zahtijeva da povuče svoju odluku na osnovu njene neusklađenosti sa smjernicama. 7. Kada Komisija ne donese odluku o dodatnoj provjeri slučaja ili konačnu odluku u rokovima datim u paragrafu 5 i 6, smatra se da Komisija nema primjedbi na odluku regulatronog tijela. 8. Regulatorno tijelo poštuje odluku Komisije da se njegova odluka povuče u roku od dva mjeseca i o tome informiše Komisiju. 9. Komisija može da usvoji smjerice koje utvrđuju detalje o proceduri koju treba pratiti za potrebe primjene ovog člana. Ove mjere, dizajnirane u svrhu izmjene elemenata ove Direktive koji nijesu ključni putem njihove dopune, usvajaju se u skladu sa regulatornom procedurom uz temeljnost na koju upućuje član 46(2).				
Član 40 **Vođenje evidencije** 1. Zemlje članice zahtijevaju od preduzeća za snabdijevanje da nacionalnim tijelima, uključujući nacionalna regulatorna tijela, nacionalna tijela za konkurenciju i komisiju, osiguraju u roku od najmanje pet godina raspoloživost relevantnih podataka koji se odnose na sve transkacije iz ugovora o snabdijevanju električnom energijom i derivatima električne energije sklopljenih sa veleprodajnim potrošačima i operatorima prenosnog sistema, kako bi ta tijela izvršavala svoje obaveze. 2. Podaci uključuju detalje o karakteristikama, relevantnim transakcijama kao što su pravila trajanja, isporuke i obračuna, kvalitetu, datumima i vremenima izvršenja i cijenama transakcija i sredstvima za identifikaciju odnosnog	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 193 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

veleprodajnog potrošača, kao i specifične podatke o svim neriješenim ugovorima o snabdijevanju električnom energijom i njenim derivatima. 3. Regulatorno tijelo može da donese odluku da učesnicima tržišta stavi na raspolaganje elemente ovih informacija pod uslovom da se komercijalno osjetljive informacije o individualnim učesnicima tržišta ili individualnim transakcijama ne otkrivaju. Ovaj paragraf se ne primjenjuje na informacije o finansijskim instrumentima koji su obuhvaćeni Direktivom 2004/39/EZ.				
4. Da bi se osigurala jedinstvena primjena ovog člana, Komisija može da usvoji smjernice kojima se definišu metode i aranžmani za vođenej evidencije kao i oblik i sadržaj podataka koji se čuvaju. Ove mjere, dizajnirane da zamijene nevažne elemente ove direktive putem njenog dopunjavanja, usvajaju se u skladu sa regulatornom procedurom sa temeljnošću datom u članu 46(2).	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
5. U pogledu transakcija derivata električne energije između preduzeća za snabdijevanje i veleprodajnih potrošača i operatora prenosne mreže, ovaj član se primjenjuje tek kada Komisija usvoji smjernice date u paragrafu 4. 6. Odredbe ovog člana ne stvaraju dodatne obaveze za tijela obuhvaćena Direktivom 2004/39/EZ prema nadležnim tijelima iz paragrafa 1. 7. U slučaju da je nadležnim tijelima iz paragrafa 1 potreban pristup podacima koje posjeduju tijela obuhvaćena Direktivom 2004/39/EZ, tijela odgovorna za to na osnovu te direktive će im obezbijediti tražene podatke.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprimjenljivo		
POGLAVLJE X **MALOPRODAJNA TRŽIŠTA**	**Prava, obaveze i odgovornosti operatora prenosnog sistema električne energije** **Član 112**	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 4 i izmjenama članova 112, 116,	

Član 41 **Maloprodajna tržišta** Da bi se olakšao nastanak djelotvornih i transparentnih maloprodajnih tržišta u Zajednici, zemlje članice definišu uloge i odgovornosti oepratora prenosnog sistema, operatora distributivnog sistema, preduzeća za snabdijevanje i potrošača, i prema potrebi, drugih učesnika tržišta u pogledu ugovornih aranžmana, obaveza prema potrošačima, razmjene podataka i pravila poravnanja, vlasništva nad podacima i odgovornosti za mjerenje. Ova pravila se javno objavljuju, dizajnirana su u svrhu olakšanja pristupa mreži za potrošače i snabdjevače i podliježu reviziji regulatornih tijela ili drugih relevantnih nacionalnih tijela. Veliki potrošači-nedomaćinstva imaju pravo da simultano pregovaraju sa nekoliko snabdjevača.	(1) Operator prenosnog sistema električne energije dužan je da: 1) obezbijedi dugoročnu sposobnost sistema da ispunjava realne zahtjeve za prenosom električne energije, odnosno obezbijedi rad, održavanje, unapređenje i razvoj prenosnog sistema električne energije u cilju pouzdanosti, sigurnosti i efikasnosti, poštujući uslove zaštite životne sredine; 2) obezbijedi adekvatna sredstva za ispunjenje obaveza pružanja usluga; 3) doprinosi sigurnosti snabdijevanja preko adekvatnog prenosnog kapaciteta i raspoloživosti sistema; 4) utvrdi tehničko-tehnološke uslove za povezivanje elektroenergetskih objekata, uređaja i postrojenja u jedinstven sistem; 5) upravlja energetskim tokovima u svom sistemu i prema ostalim sistemima usklađeno sa operatorima prenosnih sistema u interkonekciji; 6) upravlja prenosnim sistemom i u okviru tehničko-tehnoloških mogućnosti prenosnog sistema pruža uslugu prenosa radi izvršavanja zahtjeva korisnika sistema; 7) utvrdi i zaključi formularne ugovore kojima se reguliše: - priključenje na prenosni sistem, sa korisnicima prenosnog sistema, - korišćenje prenosnog sistema, sa korisnicima prenosnog sistema, - nabavka pomoćnih usluga i balansne energije, po potrebi aktivacijom rezerve, sa davaocima usluga, - nabavka električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu, sa ponuđačima na tržištu, - pravo pristupa prenosnom sistemu, sa zainteresovanim subjektima u cilju		122 i 129 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

	korišćenja prekograničnog prenosnog kapaciteta; 8) zaključi ugovore o: - učestvovanju na tržištu električne energije sa operatorom tržišta, - sopstvenoj balansnoj odgovornosti sa operatorom tržišta, i - balansnoj odgovornosti balansno odgovorne strane sa operatorom tržišta i balansno odgovornom stranom; 9) blagovremeno izvještava operatora tržišta o ostvarenim bilansima sistema i debalansima balansno odgovornih strana; 10) reguliše frekvenciju i snagu razmjene; 11) obezbijedi nabavku pomoćnih usluga na efikasan i ekonomičan način i stavlja ih u funkciju; 12) planira rad prenosnog sistema, u saradnji sa operatorom tržišta i operatorima drugih sistema; 13) vrši razmjenu neophodnih podataka i dokumenata sa operatorom tržišta i operatorima sistema u interkonekciji; 14) daje prednost pri preuzimanju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije ili visokoefikasne kogeneracije u mjeri u kojoj to dozvoljava siguran i pouzdan rad elektroenergetskog sistema; 15) obezbjeđuje sigurnost rada elektroenergetskog sistema; 16) koordinira izradu planova remonta prenosnih objekata i postrojenja korisnika sistema; 17) rješava preopterećenja pojedinih elemenata prenosnog sistema, vodeći računa o ravnopravnom položaju svih korisnika prenosnog sistema; 18) vrši promjene plana angažovanja elektrana u slučaju ugrožene sigurnosti funkcionisanja elektroenergetskog sistema, havarija, većeg			

	odstupanja potrošnje od planiranih vrijednosti, kao i u slučaju iz člana 213 ovog zakona; 19) utvrdi pravila za primjenu transparentnih postupaka upravljanja zagušenjem i dodjeljivanja prekograničnih kapaciteta za prenos električne energije zasnovanih na tržišnim principima i dostavi ih Agenciji na odobravanje, nakon dobijenog mišljenja operatora tržišta; 20) utvrđuje raspoloživi prekogranični kapacitet, u saradnji sa operatorima sistema u interkonekciji; 21) primjenjuje pravila relevantnih evropskih asocijacija operatora prenosnog sistema čiji je član i učestvuje u radu Evropske asocijacije operatora prenosnih sistema (ENTSO-e); 22) sarađuje sa operatorima prenosnog sistema, berzama električne energije i drugim relevantnim zainteresovanim stranama u cilju uspostavljanja regionalnog tržišta električne energije i njegovog integrisanja u jedinstveno tržište električne energije Evropske unije; 23) vrši, samostalno ili u saradnji sa nadležnim organizacijama ili operatorima drugih sistema, dodjelu prekograničnog kapaciteta u skladu sa principima transparentnosti i nediskriminatornosti učesnika i objavljuje informacije o dodjeli prekograničnih kapaciteta na svojoj internet stranici; 24) u cilju provjere sigurnosti sistema, obezbjeđuje prekograničnu saradnju uključujući dodjelu kapaciteta; 25) obezbijedi mjerenje predate i primljene električne energije na tačkama razdvajanja prenosnog sistema sa distributivnim sistemima, sa korisnicima sistema, susjednim sistemima i drugim relevantnim tačkama; 26) vodi evidenciju podataka neophodnih za utvrđivanje kvaliteta isporučene električne energije koji obuhvataju i podatke o prekidima,			

	vrijednosti napona i druge podatke iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona; 27) polazeći od stanja i stepena iskorišćenosti sistema, utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema i dostavi Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. juna godine koja prethodi prvoj godini regulatornog perioda, usklađen sa: - Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, uzimajući u obzir projekte izgradnje objekata za proizvodnju električne energije, a naročito projekte korišćenja energije iz obnovljivih izvora, - planom razvoja susjednih prenosnih sistema, uzimajući u obzir projekte od zajedničkog interesa za Zajednicu, - potrebama razvoja distributivnog sistema, 28) prema potrebama korisnika sistema u skladu sa prostorno-planskim dokumentima utvrdi investicioni plan za period koji odgovara dužini regulatornog perioda i dostavi Agenciji na davanje saglasnosti zajedno sa planom iz tačke 27 ovog stava, koji sadrži: - investicije za koje je već donijeta odluka, - nove investicije koje treba izvršiti u naredne tri godine, za svaku godinu pojedinačno; 29) pri izradi planova iz tač. 27 i 28 ovog stava: - procijeni potencijal za povećanje energetske efikasnosti u objektima prenosnog sistema i specificira ciljeve za povećanje energetske efikasnosti; - utvrdi konkretne mjere i ulaganja za uvođenje ekonomski isplativih poboljšanja energetske efikasnosti na mrežnoj infrastrukturi, uključujući i dinamiku realizacije mjera, - uzme u obzir i upravljanje opterećenjem i međuoperativnost;			

	30) objavi na svojoj internet stranici plan iz tačke 27 ovog stava; 31) utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknada za priključenje na prenosni sistem električne energije i dostavi Agenciji na odobravanje;			
	32) odredi naknade za priključenje na prenosni sistem na osnovu metodologije iz člana 44 stav 1 tačka 1 ovog zakona i dostavi ih Agenciji na odobravanje; 33) utvrdi transparentna i nediskriminatorna pravila za priključenje novih elektrana na prenosni sistem i dostavi Agenciji na odobravanje; 34) odobrene metodologije i pravila iz ovog člana, kao i odobrene cijene i naknade, objavi na svojoj internet stranici najkasnije 15 dana prije početka primjene; 35) blagovremeno objavi na svojoj internet stranici podatke od značaja za korišćenje prenosnog sistema, o kapacitetima, zagušenjima, kao i druge podatke potrebne za funkcionisanje tržišta; 36) kvartalno izvještava Agenciju o: - planiranim isključenjima radi održavanja prenosnog sistema, - zahtjevima korisnika sistema za razvoj prenosnog sistema, - funkcionisanju prenosnog sistema, - zaključenim ugovorima o pomoćnim uslugama, - zaključenim ugovorima o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosu; 37) na zahtjev Agencije podnese izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema; 38) organizuje prijem reklamacija i prigovora kupaca i korisnika sistema i obezbijedi nediskriminatorno odlučivanje u rokovima utvrđenim zakonom;			

	39) vodi registar prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema čiji sastavni dio čini dodatak u koji se odlažu pripadajuća dokumentacija i donesene odluke; 40) dostavi sve neophodne informacije svakom novom proizvođaču energije iz obnovljivih izvora koji se želi priključiti na sistem, uključujući detaljnu procjenu troškova u vezi sa priključenjem, preciznu proceduru za prijem, obradu i odlučivanje o zahtjevu za priključenje; 41) pruža korisnicima sistema informacije koje su im potrebne za efikasan pristup sistemu; 42) naplaćuje naknadu za upravljanje zagušenjima i učestvuje u mehanizmu za kompenzaciju troškova prekograničnog prenosa između operatora prenosnih sistema; 43) upravlja pristupom treće strane i daje obrazloženja u slučaju odbijanja takvog pristupa; 44) dostavlja Agenciji godišnji plan održavanja elektroprenosnih objekata, najkasnije do 15. decembra tekuće, za narednu godinu; 45) upravlja balansnim tržištem električne energije; 46) učestvuje u usklađivanju (sadržaja) pravila za rad balansnog tržišta električne energije sa operatorom tržišta. (2) Operator prenosnog sistema dužan je da obezbijedi nediskriminatorni tretman svih korisnika sistema, posebno u odnosu na povezane subjekte. (3) Prilikom utvrđivanja raspoloživog prekograničnog kapaciteta iz stava 1 tačka 20 ovog člana ili dodjeljivanja raspoloživog prekograničnog kapaciteta iz stava 1 tačka 23 ovog člana zabranjeno je namjerno smanjivanje kapaciteta kao i drugi oblici manipulacije kapacitetom kojima se narušava funkcionisanje tržišta. (4) Podaci iz stava 1 tačka 25 ovog člana moraju biti dostupni operatorima distributivnih sistema, operatoru tržišta, Agenciji kao i operatorima			

	prenosnih sistema u interkonekciji pod uslovom uzajamnosti. (5) Operator prenosnog sistema električne energije na osnovu evidencije iz stava 1 tačka 26 ovog člana najmanje jedanput godišnje na svojoj internet stranici objavljuje izvještaj o kvalitetu snabdijevanja. (6) Operator prenosnog sistema, najkasnije 30 dana, od isteka kvartala, dostavlja Agenciji kvartalni, i najkasnije do 1. marta tekuće, za prethodnu godinu, godišnji izvještaj o realizaciji odobrenih investicionih ulaganja koji sadrži procjenu potrebe ažuriranja planova iz stava 1 tač. 27 i 28 ovog člana prema novim potrebama ili zahtjevima korisnika sistema. (7) Ako se plan iz stava 1 tač. 27 i 28 ovog člana ažurira u toku regulatornog perioda, operator prenosnog sistema dostavlja Agenciji ažurirani plan na davanje saglasnosti u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 13 ovog zakona, najkasnije do 1. septembra godine koja prethodi prvoj godini perioda na koji se ažuriranje odnosi. **Prava, obaveze i odgovornosti operatora distributivnog sistema električne energije** **Član 116** (1) Operator distributivnog sistema električne energije dužan je da: 1) obezbijedi dugoročnu sposobnost sistema da ispunjava realne zahtjeve za distribucijom električne energije, odnosno obezbijedi rad, održavanje, unapređenje, i razvija distributivni sistem električne energije u cilju pouzdanosti, sigurnosti i efikasnosti, uz poštovanje uslova zaštite životne sredine; 2) obezbjeđuje pouzdanu i efikasnu distribuciju električne energije; 3) daje prednost preuzimanju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije ili visokoefikasne kogeneracije u mjeri u kojoj se			

	neće ugroziti siguran i pouzdan rad elektroenergetskog sistema; 4) obezbjeđuje korisnicima distributivnog sistema jasne i precizne informacije o uslovima pružanja usluga, a naročito u odnosu na pristup distributivnom sistemu koje obuhvataju tehničke, ugovorene i raspoložive kapacitete; 5) polazeći od stanja i stepena iskorišćenosti sistema, utvrdi desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema i dostavi Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. juna godine koja prethodi prvoj godini regulatornog perioda, usklađen sa: - Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, uzimajući u obzir projekte budućih elektrana i projekte korišćenja energije iz obnovljivih izvora, - planom razvoja prenosnog sistema, - lokalnim energetskim planovima iz člana 12 stav 2 ovog zakona; 6) utvrdi investicioni plan za period koji odgovora dužini regulatornog perioda i dostavi Agenciji na davanje saglasnosti zajedno sa planom iz tačke 5 ovog stava, koji sadži: - investicije za koje je već donijeta odluka, - nove investicije koje treba izvršiti u naredne tri godine za svaku godinu pojedinačno; 7) pri izradi planova iz tač. 5 i 6 ovog stava: - procijeni potencijal za povećanje energetske i ekonomske efikasnosti u objektima distributivnog sistema i specificira ciljeve za povećanje energetske i ekonomske efikasnosti, - utvrdi konkretne mjere i ulaganja za uvođenje ekonomski isplativih poboljšanja energetske efikasnosti distributivnog			

	sistema, uključujući i dinamiku realizacije mjera, - uzme u obzir i upravljanje opterećenjem i međuoperativnost; 8) zaključi ugovore kojima se reguliše: - priključenje na prenosni sistem sa operatorom prenosnog sistema, - korišćenje prenosnog sistema sa operatorom prenosnog sistema, - učestvovanje na tržištu sa operatorom tržišta, - balansna odgovornost sa operatorom sistema i operatorom tržišta, - finansijsko poravnanje balansnog obračuna sa operatorom tržišta; 9) utvrdi i zaključi formularne ugovore kojima se reguliše: - korišćenje distributivnog sistema sa korisnicima sistema, - nabavka električne energije za pokrivanje gubitaka u distribuciji sa ponuđačima na tržištu; 10) mjeri utrošak električne energije kod krajnjih kupaca na području na kojem pruža usluge i održava mjerne sisteme u ispravnom stanju radi obezbjeđivanja tačnog mjerenja potrošnje električne energije; 11) obezbijedi mjerne uređaje i njihovu ugradnju kod krajnjih kupaca o svom trošku; 12) utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknada za priključenje na distributivni sistem električne energije i dostavi Agenciji na odobravanje; 13) odredi naknade za priključenje na distributivni sistem na osnovu metodologije iz člana 44 stav 1 tačka 1 ovog zakona i dostavi ih Agenciji na odobravanje; 14) utvrdi i dostavi Agenciji na odobravanje pravila za sprovođenje postupka otkrivanja, utvrđivanja i			

	sprečavanja neovlašćenog korišćenja električne energije od strane operatora distributivnog sistema; 15) utvrdi i dostavi Agenciji na odobravanje metodologiju kojom se uređuje način obračuna i naplate neovlašćeno preuzete električne energije; 16) utvrdi cijene za pružanje dodatnih usluga održavanja, koje nijesu sadržane u cijeni za korišćenje distributivnog sistema i dostavi Agenciji na odobravanje; 17) utvrdi cijene za pružanje dodatnih usluga održavanja priključaka koji su u svojini kupaca i dostavi ih Agenciji na odobravanje; 17a) utvrdi cijene za pružanje nestandardnih usluga; 17b) cjenovnik za otkup infrastrukture za priključenje; 18) utvrđuje postojanje neovlašćenog korišćenja električne energije kod kupaca na osnovu pravila iz tačke 14 ovog stava; 19) primjenjuje mjere za suzbijanje neovlašćenog korišćenja električne energije o čemu godišnje izvještava Agenciju; 20) dostavi sveobuhvatne i neophodne informacije svakom novom proizvođaču energije iz obnovljivih izvora koji se želi priključiti na sistem, uključujući detaljnu procjenu troškova u vezi sa priključenjem, precizan postupak za prijem, obradu i odlučivanje o zahtjevu za priključenje; 21) odobrene metodologije i pravila iz ovog člana, kao i odobrene cijene i naknade, objavi na svojoj internet stranici, najkasnije 15 dana prije početka primjene; 22) organizuje prijem reklamacija i prigovora kupaca i korisnika sistema i obezbijedi nediskriminatorno odlučivanje, u rokovima utvrđenim zakonom;			

	23) vodi registar prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema zajedno sa pripadajućom dokumentacijom i donesenim odlukama; 24) na zahtjev Agencije podnese izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema; 25) objavi na svojoj internet stranici plan iz tačke 5 ovog stava; 26) utvrdi tipske profile potrošnje kupaca priključenih na distributivni sistem i da svakom kupcu dodijeli odgovarajući profil; 27) na svojoj internet stranici blagovremeno objavi uslove za korišćenje distributivnog sistema kao i tipske profile iz tačke 26 ovog stava; 28) kvartalno izvještava Agenciju o: - planiranim isključenjima radi održavanja distributivnog sistema, - zahtjevima korisnika sistema za razvoj distributivnog sistema, - funkcionisanju distributivnog sistema, - zaključenim ugovorima o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u distribuciji; 29) vodi evidenciju podataka neophodnih za utvrđivanje kvaliteta isporučene električne energije koji obuhvataju i podatke o prekidima, vrijednosti napona i druge podatke iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona. (2) Operator distributivnog sistema dužan je da: 1) primjenjuje najbolja iskustva stečena u praksi radi obezbjeđenja sigurnosti snabdijevanja i pouzdanosti rada distributivnog sistema; 2) obezbijedi neprekidan rad prekograničnog voda; 3) u skladu sa tehničkim propisima, održava opremu za povezivanje proizvođača i kupaca koja je smještena na njegovoj oblasti opsluživanja. (3) Pravila iz stava 1 tačka 14 ovog člana naročito sadrže:			

	1) način i postupak otkrivanja, utvrđivanja i dokazivanja neovlašćenog korišćenja električne energije; 2) plan stalnih, privremenih i dodatnih mjerenja; 3) način obrađivanja prikupljenih podataka; 4) način čuvanja povjerljivosti podataka; 5) unutrašnje mjere u energetskim subjektima za sprečavanje nepravilnosti vezanih za neovlašćeno korišćenje električne energije; 6) način edukacije javnosti; 7) druge mjere i radnje potrebne za efikasno sprečavanje neovlašćenog korišćenja električne energije. (4) Operator distributivnog sistema, najkasnije do kraja marta tekuće godine, objavljuje na svojoj internet stranici izvještaj o kvalitetu isporuke električne energije iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona za prethodnu godinu. (5) Operator distributivnog sistema, najkasnije 30 dana, od isteka kvartala, dostavlja Agenciji kvartalni, i najkasnije do 1. marta tekuće, za prethodnu godinu, godišnji izvještaj o realizaciji odobrenih investicionih ulaganja koji sadrži procjenu potrebe ažuriranja planova iz stave 1 tač. 5 i 6 ovog člana prema novim potrebama ili zahtjevima korisnika sistema. (6) Ako se plan iz stava 1 tač. 5 i 6 ovog člana ažurira u toku regulatornog perioda, operator distributivnog sistema dostavlja Agenciji ažurirani plan na davanje saglasnosti po proceduri propisanoj pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 13 ovog zakona, najkasnije do 1. septembra godine koja prethodi prvoj godini perioda na koji se ažuriranje odnosi. **Pravila za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije** **Član 122** (1) Rad distributivnog sistema električne energije uređuje se pravilima za funkcionisanje distributivnog			

	sistema koja utvrđuje operator distributivnog sistema električne energije za područje određeno licencom. (2) Pravilima iz stava 1 ovog člana naročito se uređuju: 1) način održavanja i razvoja distributivnog sistema; 2) način planiranja razvoja i tehnički uslovi za			
	planiranje; 3) rad i funkcionisanje distributivnog sistema; 4) tehnički uslovi za priključenje na distributivni sistem i interkonekciju sa drugim sistemima; 5) tehnički i drugi uslovi za sigurno funkcionisanje elektroenergetskog sistema radi snabdijevanja potrošača električnom energijom propisanog kvaliteta; 6) način dostavljanja podataka i informacija operatoru prenosnog sistema i drugim energetskim subjektima koji su neophodni za njihov rad; 7) način rada distributivnog sistema u vanrednim ili hitnim situacijama; 8) opšti uslovi za korišćenje distributivnog sistema; 9) uslovi za raskid ugovora o korišćenju distributivnog sistema koji ne otežavaju promjenu snabdjevača; 10) formularni ugovori iz člana 116 stav 1 tačka 9 ovog zakona; 11) način i postupak priključenja korisnika na distributivni sistem koji uključuje nediskriminatorne postupke za priključenje na sistem za različite vrste korisnika; 12) način davanja prioriteta u pristupu i preuzimanju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije; 13) nestandardne usluge. (3) Operator distributivnog sistema električne energije u postupku utvrđivanja pravila iz stava 1 ovog člana obezbjeđuje odgovarajuće učešće zainteresovanih lica u oblasti električne energije i pravila dostavlja			

	Agenciji na odobravanje u skladu sa članom 44 stav 2 tačka 2 ovog zakona. (4) Pravila iz stava 1 ovog člana objavljuju se u "Službenom listu Crne Gore" i na internet stranici operatora distributivnog sistema električne energije. (5) Korisnici distributivnog sistema dužni su da postupaju u skladu sa opštim uslovima za korišćenje distributivnog sistema iz stava 2 tačka 8 ovog člana. **Prava, obaveze i odgovornosti operatora tržišta** **Član 129** (1) Operator tržišta vrši naročito sljedeće poslove: 1) organizuje i upravlja tržištem električne energije; 2) vodi evidenciju ugovora zaključenih na tržištu električne energije u skladu sa tržišnim pravilima; 3) vrši obračun količinskog odstupanja predaje i prijema električne energije od voznih redova, kao i finansijski obračun i kontrolu finansijskog poravnanja utvrđenih odstupanja; 4) objavljuje informacije koje su potrebne za nesmetano djelovanje tržišta i obavljanje energetskih djelatnosti u skladu sa ovim zakonom na svojoj internet stranici; 5) vodi evidenciju o snabdjevačima i krajnjim kupcima; 6) tržišnim pravilima utvrđuje pravila i postupke za kupovinu i prodaju električne energije; 7) utvrđuje i dostavlja Agenciji na odobravanje formularne ugovore iz tačke 8 ovog člana; 8) nakon dobijanja odobrenja iz tačke 7 ovog stava zaključuje sljedeće formularne ugovore: - ugovor o učestvovanju na tržištu električne energije, - ugovor o finansijskom poravnanju balansnog obračuna, - ugovor o balansnoj odgovornosti,			

	- ugovor o otkupu električne energije od povlašćenih proizvođača, - ugovor o kupoprodaji obaveznog proporcionalnog udjela električne energije otkupljene od povlašćenih proizvođača i, - ugovor o članstvu na balansnom tržištu; 9) zaključuje ugovore o otkupu električne energije sa povlašćenim proizvođačima koji imaju pravo na podsticajnu cijenu u skladu sa članom 23 stav 6 i članom 98 stav 2 ovog zakona; 10) zaključuje ugovore sa snabdjevačima i kupcima samosnabdjevačima o kupoprodaji obaveznog proporcionalnog udjela električne energije proizvedene u objektima povlašćenih proizvođača ili prodaje tu energiju i energiju iz tačke 16 ovog stave i pripadajuće garancije porijekla na Berzi, u skladu sa propisom iz člana 23 stav 6 ovog zakona; 11) dostavlja snabdjevačima i kupcima samosnabdjevačima dnevne planove isporuka pripadajućeg dijela električne energije proizvedene u objektima povlašćenih proizvođača; 12) naplaćuje sredstva od snabdjevača i kupaca samosnabdjevača za električnu energiju proizvedenu u objektima povlašćenih proizvođača; 13) obračunava i vrši raspodjelu sredstava iz tačke 12 ovog stava za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije na proizvodače električne energije iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije na osnovu zaključenih ugovora; 14) obračunava sredstva prikupljena iz drugih izvora za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije na osnovu odluke Vlade i vrši raspodjelu na proizvodače električne energije iz			

	obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije na osnovu zaključenih ugovora; 15) daje mišljenje na pravila za primjenu transparentnih postupaka upravljanja zagušenjem i dodjeljivanja prekograničnih kapaciteta za prenos električne energije iz člana 112 stav 1 tačka 19 ovog zakona; (16) zaključuje ugovore o otkupu električne energije po tržišnoj cijeni sa budućim proizvođačima električne energije iz obnovljivih izvora, uz prethodnu saglasnost Vlade. (2) Snabdjevač i kupac samosnabdjevač prilikom zaključivanja ugovora iz stava 1 tačka 10 ovog člana dužni su da prilože bankarsku garanciju naplativu na prvi poziv bez prava prigovora ili drugo sredstvo obezbjeđenja plaćanja u korist operatora tržišta. (3) Operator tržišta vodi evidenciju zaključenih bilateralnih ugovora, koja obuhvata i prekogranične bilateralne ugovore. (4) Način i vremenski okvir prijave i evidentiranja bilateralnih ugovora propisuju se tržišnim pravilima. (5) Bilateralni ugovori se dodatno evidentiraju kod operatora tržišta u pogledu njihove dnevne količine i vremenskog rasporeda, najmanje jednom dnevno za naredni dan, preko prijave dnevnog voznog reda. (6) Operator tržišta za pružanje usluga evidentiranja bilateralnih ugovora može naplatiti naknadu koja se utvrđuje cjenovnikom koji odobrava Agencija. (7) Operator tržišta može zahtijevati da mu učesnik na tržištu električne energije dostavi bankarsku garanciju naplativu na prvi poziv bez prava prigovora ili drugo sredstvo obezbjeđenja plaćanja naknade za rad operatora tržišta, u slučajevima i pod uslovima propisanim tržišnim pravilima. (8) Energetski subjekat je dužan da operatoru tržišta obezbijedi kontinuiran i neograničen pristup podacima koji su potrebni za obavljanje djelatnosti operatora tržišta.			

	(9) Sredstva iz stava 1 tač. 12, 13 i 14 ovog člana i člana 126 stav 3 ovog zakona, ne smatraju se prihodom operatora tržišta''. (10) Operator tržišta dužan je da, na zahtjev, Ministarstvu dostavi podatke vezane za tržište električne energije. (11) Podatke iz stava 1 ovog člana, učesnici na tržištu električne energije dužni su da dostavljaju operatoru tržišta u roku od sedam dana od dana dostavljanja zahtjeva.			
POGLAVLJE XI **FINALNE ODREDBE** *Član 42* **Mjere zaštite** U slučaju iznenadne krize na tržištu energije ili ako je ugrožena fizička bezbjednost ili sigurnost osoba, opreme ili instalacija ili integritet sistema, zemlja članica može privremeno uvesti potrebne zaštitne mjere. Takve mjere moraju prouzrokovati najmanje moguće smetnje u funkcioniranju internog tržišta, i po svom opsegu ne smiju biti veće od onoga što je striktno potrebno za uklanjanje iznenadnih poteškoća. O tim mjerama odnosna zemlja članica mora, bez odlaganja, obavijestiti druge zemlje članice i Komisiju, koja može odlučiti da dotična zemlja članica mora promijeniti ili ukinuti te mjere u onoj mjeri u kojoj one narušavaju tržišno nadmetanje i negativno utiču na trgovinu na način koji se kosi sa zajedničkim interesima.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 213 i 214 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

Član 43 **Ravnopravni uslovi** 1. Mjere koje zemlje članice mogu da uvedu shodno ovoj Direktivi u cilju osiguranja ravnopravnih uslova su kompatabilne sa sporazumom, prije svega njegovim članom 30, i sa zakonom zajednice. 2. Mjere date u paragrafu 1 su proporcionalne, nediskriminatorne i transparentne. Ove mjere mogu da stupe na snagu samo nakon njihovog objavljivanja i odobrenja od strane Zajednice. 3. Komisija postupa u vezi obavještenja datog u pragarafu 2 u roku od dva mjeseca od prijema obavještenja. Ovaj period počinje jedan dan nakon prijema kompletnih informacija. U slučaju da Komisija ne postupi u roku od dva mjeseca, smatra se da nema primjedbi na objavljene mjere.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Član 44 **Izuzeća** 1. Zemlje članice koje, nakon stupanja Direktive na snagu, mogu dokazati da postoje značajni problemi za rad njihovih malih izolovanih sistema, mogu zatražiti izuzeće od relevantnih odredbi poglavlja IV,VI,VII,VIII , kao i poglavlja III u slučaju mikro izolovanih sistema, a vezano uz obnovu, modernizaciju i proširenje postojećih kapaciteta koje im Komisija može odobriti. Komisija informiše Zemlje članice o takvim molbama prije donošenja odluke, uzimajući u obzir poštovanje povjerljivosti. Ova odluka se objavljuje u Službenom listu Evropske Unije. 2. član 9 se ne primjenjuje na Kipar, Luksemburg i/ili Maltu. Pored toga, članovi 26, 32 i 33 se ne primjenjuju na Maltu.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprimjenljivo	U Crnoj Gori nema malih i mikro izolovanih sistema	

U smislu člana 9(1)(b), pojam »subjekat koji obavlja neku od funkcija proizvodnje ili snabdijevanja« ne uključuje finalne potrošače koji obavljaju neku od funkcija proizvodnje i/ili snabdijevanja električnom energijom, bilo direktno ili preko subjekata koje pojedinačno ili zajednički kontrolišu, pod uslovom da su finalni potrošači uključujući njihov godišnji prosječni udio u električnoj energiji proizvedenoj u kontrolisanim subjektima, neto kupci električne energije i pod uslovom da je ekonomska vrijednost električne energije koju prodaju trećim stranama beznačajna u odnosu na njihove ostale poslovne aktivnosti.				
Član 45 **Procedure za pregled (revizije)** U slučaju da Komisija u svom izvještaju iz člana 47(6) zaključi, s obzirom na način na koji je ostvaren pristup mreži u zemlji članici – a koji vodi potpuno efektivnom, nediskriminirajućem i nesmetanom pristupu mreži - da pojedine obaveze koje ova Direktiva propisuje za subjekte (uključujući i obaveze koje se odnose na pravno razdvajanje operatora distributivnog sistema) nisu proporcionalne cilju kojem se teži, Zemlja članica može da traži od Komisije izuzeće od pomenutog zahtjeva. Zemlja članica bez odlaganja obavještava Komisiju o takvom zahtjevu i dostavlja joj sve relevantne informacije koje su potrebne kao dokaz da će zaključak iz izvještaja o efektivnom pristupu mreži ostati nepromijenjen. U roku od tri mjeseca po prispijeću obavještenja, Komisija daje svoje mišljenje o zahtjevu odnosne zemlje članice, i po potrebi, podnosi predloge Evropskom Parlamentu i Savjetu kako bi izmijenili relevantne odredbe Direktive. Komisija može da predloži, u predlozima izmjene Direktive, izuzimanje odnosne zemlje članice od određenih zahtjeva,	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

pod uslovom da ta zemlja članica, prema potrebi, primjenjuje ravnomjerno efektivne mjere.				
Član 46 **Komitet** 1. Komitet pomaže Komisiji. 2. Prilikom pozivanja na ovaj paragraf, primjenjuju se član 5a(1) do (4), i član 7 Direktive 1999/468/EZ uzimajući u obzir odredbe njenog člana 8.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Član 47 **Izvještavanje** 1. Komisija nadgleda i revidira primjenu ove Direktive i podnosi izvještaj o opštem napretku Evropskom parlamentu i Savjetu prvi put do 4. avgusta 2004.g, a nakon toga na godišnjoj osnovi. Izvještaj pokriva najmanje: a)stečeno iskustvo i napredak postignut u stvaranju kompletnog i potpuno operativnog internog tržišta električne energije kao i prepreke koje još postoje s tim u vezi, uključujući i aspekte trzišne dominacije, koncentracije na tržištu, gramzivog ili nekonkurentskog ponašanja kao i njihov učinak na deformaciju tržišta; b)nivo do kojeg su zahtjevi za razdvajanjem i određivanjem tarifa sadržani u ovoj Direktivi bili uspješni u osiguranju fer i nediskriminirajućeg pristupa elektroenergetskom sistemu Zajednice, kao i ekvivavlentnih nivoa konkurentnosti, a takodje i ekonomskih, ekoloških i socijalnih posljedica otvaranja elektroenergetskog tržišta za kupce;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 54 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

c)analiza pitanja koja se odnose na nivoe kapaciteta sistema i sigurnost u snabdijevanju električnom energijom u Zajednici, a posebno na postojeći i predviđeni balans između potražnje i snabdijevanja, uzimajući u obzir fizičke kapacitete za razmjenu između područja;				
d)posebna pažnja se posvećuje mjerama koje preduzimaju zemlje članice za pokrivanje vršne tražnje i rješavanje problema podbačaja jednog ili više snabdjevača; (e)primjenu izuzeća predviđenog članom 26(4) sa ciljem moguće revizije praga; (f) opštu procjenu postignutog napretka s obzirom na bilateralne odnose sa trećim zemljama koje proizvode i izvoze ili transportuju električnu energiju, uključujući i napredak u integraciji tržišta, socijalne i posljedice na životnu sredinu nastale od trgovine električnom energijom i pristup mrežama takvih trećih zemalja; (g)potrebu za mogućim zahtjevima za usklađivanje koji nijesu vezani za odredbe ove Direktive; (h) način na koji su Zemlje članice primijenile u praksi zahtjeve koji se tiču karakterizacije energije sadržane u članu 3(9), i način na koji su uzete u obzir svake preporuke Komisije po ovom pitanju. Prema potrebi, ovaj izvještaj može da uključi preporuke, posebno one koje se tiču obima i modaliteta odredbi karakterizacije uključujući na primjer, način na koji se vrši upućivanje na postojeće referentne izvore kao i sadržaj ovih izvora, a posebno način na koji se informacije o uticaju na životnu sredinu koje se tiče emisije CO2 i radioaktivnog otpada nastalih kao rezultat proizvodnje električne energije iz različitih energetskih izvora mogu staviti na raspolaganju na transparentan, lako dostupan i uporediv način širom Zajednice i način na koji se mjere preduzete od strane				

zemalja članica za kontrolu tačnosti informacija koje su pružaju snabdjevači mogu pojednostaviti, te mjere za suzbijanje negativnih efekata tržišne dominacije i koncentracije.				
2. Svake druge godine, izvještaj o napretku iz stava 1 uključuje i analizu različitih mjera preduzetih u zemljama članicama kako bi se ispunile obaveze pružanja javnih usluga, zajedno sa ispitivanjem efektivnosti ovih mjera, a posebno, njihovih uticaja na konkurentost na elektroenergetskom tržištu. Prema potrebi, ovaj izvještaj može da uključi preporuke o mjerama koje treba preduzeti na nacionalnom nivou kako bi se postigli visoki standardi pružanja javnih usluga, ili mjere kojima se namjerava spriječiti zatvaranje tržišta.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 54 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
3. Do 3 marta 2013.godine Komisija dostavlja na reviziju Evropksom parlamentu i Savjetu detaljan specifičan izvještaj u kojem se opisuje stepen do kojeg su zahtjevi za razdvajanjem dati u poglavlju V bili uspješni u osiguranju potpune i efektivne nezavisnosti operatora prenosnog sistema uz korišćenje efektivnog i efikasnog razdvajanja kao mjerilo. 4. Za potrebe svoje procjene date u paragrafu 3, Komisija posebno uzima u obzir sljedeći kriterijum: fer i nediskriminatorni pristup mreži, efektivnu regulaciju, razvoj mreže u svrhu zadovoljenja potreba tržišta, nedeformisane podsticaje investicijama, razvoj interkonetivne infrastrukture, efektivnu konkurenciju na energetskim tržištima Zajednice i situaciju vezanu za sigurnost u snabdijevanju u Zajednici. 5. Po potrebi, a posebno u slučaju da detaljan specifičan izvještaj na koji upućuje paragraf 3 određuje da uslovi dati u paragrafu 4 nijesu zagarantovani u praksi, Komisija dostavlja Evropskom parlamentu i Savjetu predloge za	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

osiguranje potpune efektivne nezavisnosti operatora prenosnog sistema do 3 marta 2014.godine. 6. Komisija dostavlja, do 1 januara 2006.godine, Evropskom Parlamentu i Savjetu detaljan izvještaj u kojem se u glavnim crtama izlaže napredak u stvaranju internog tržišta električne energije. Izvještaj posebno razmatra: - postojanje nediskriminirajućeg pristupa mreži; - efektivnu regulaciju; - razvoj infrastrukture interkonekcije i stanje bezbjednosti snabdjevanja u Zajednici; - nivo koristi koje od otvaranja tržišta imaju mala preduzeća i domaćinstva, posebno u pogledu snadarda pružanja javnih usluga i univerzalnih usluga; - nivo do kojeg su tržišta stvarno otvorena u praksi za efektivnu konkurentnost, uključujući i aspekte trzišne dominacije, trzišne koncentracije i gramzivog ili nekonkurentnog ponašanja; - u kojoj mjeri kupci stvarno mijenjaju snabdjevača i ponovo pregovaraju o tarifama; - kretanje cijena, uključujući cijene snabdijevanja u odnosu na stepen otvaranja tržišta; - iskustvo stečeno u primjeni ove Direktive u mjeri u kojoj se to odnosi na efektivnu nezavisnost operatora sistema u vertikalno integrisanim subjektima, kao i da li su donijete druge mjere pored funkcionalne nezavisnosti i razdvajanja računa, čiji je učinak ekvivalentan pravnom razdvajanju.				

Prema potrebi, Komisija podnosi Evropskom Parlamentu i Savjetu predloge kojima se posebno garantuju visoki standardi javnih usluga. Prema potrebi, Komisija podnosi Evropskom Parlamentu i Savjetu predloge koji se posebno odnose na osiguranje potpune i efektivne nezavisnosti operatora distributivnog sistema prije 1.jula 2007.godine. Ako je potrebno, ovi predlozi se odnose, u skladu sa zakonom o konkurentnosti, i na mjere koje se bave pitanjima tržišne dominacije, tržišne koncentracije i gramzivog ili nekonkurentnog ponašanja.				
Član 48 **Stavljanje van snage** Direktiva 2003/54/EZ stavlja se van snage na dan 3. mart 2011. godine, ne dovodeći u pitanje obaveze zemalja članica u pogledu krajnjih rokova za transpoziciju i primjenu navedene Direktive. Reference na opozvanu Direktivu tumače se kao reference na ovu Direktivu i tumače se u skladu sa korelacionom tabelom datom u Aneksu II.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Član 49 **Prenošenje/transpozicija** 1. Zemlje članice donose zakone, propise i administrativne odredbe koje su potrebne za uskladjivanje sa ovom Direktivom od 3.marta 2011.godine. O tome one odmah obaviještavaju Komisiju. One primjenjuju ove mjere od 3 marta 2011.godine sa izuzetkom člana 11 koji se primjenjuje od 3 marta 2013. Kada Zemlje članice usvajaju ove mjere, one, prilikom njihove službene objave, sadrže pozivanje na ovu Direktivu	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

ili su propraćene takvim pozivanjem. Metode takvog pozivanja odredjuju zemlje članice; 2. Zemlje članice dostavljaju Komisiji tekst glavnih odredbi nacionalnog zakona koji usvajaju u oblasti koju obuhvata Direktiva.				
Član 50 **Stupanje na snagu** Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od njene objave u Službenom listu Evropske Unije.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Član 51 **Adrese** Ova Direktiva se upućuje zemljama članicama. Sastavljeno u Briselu, 13.jula 2009.godine.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
PRILOG I **Mjere za zaštitu potrošača** 1. Ne dovodeći u pitanje pravila Zajednice o zaštiti potrošača, posebno Direktivu 97/7/EZ Evropskog Parlamenta i Savjeta od 20 maja 1997.godine o zaštiti potrošača vezano uz ugovora o distanci ( ) i Direktive Savjeta 93/13/EK od 5 aprila 1993.godine o nepravednim uslovima u ugovorima o ptrošačima ( ), mjere na koje se poziva u članu 3 moraju potrošačima osigurati: (a) pravo na sklapanje ugovora sa njihovim pružaocem elektroenergetskih usluga u kojima se navodi: -identitet i adresa snabdjevača;	**Zaštita kupaca** **Član 205** (1) Snabdjevač je dužan da na svojoj internet stranici objavi cijene za domaćinstva i druge krajnje kupce koje snabdijeva najmanje 15 dana prije početka snabdijevanja. (2) Snabdjevač je dužan da na svojoj internet stranici objavi svaku promjenu cijena i naknada, blagovremeno, najkasnije do isteka obračunskog perioda nakon stupanja na snagu promjene i obavijesti kupce o mogućnosti raskida ugovora ako ne prihvataju promjenu cijene. (3) Snabdjevač je dužan da na svojoj internet stranici, najmanje jednom godišnje, objavi informacije o pravima kupaca, uključujući informacije za podnošenje i rješavanje prigovora.	Potpuno usklađeno		

-usluga koja se pruža, ponuđeni nivoi kvaliteta usluga, kao i vrijeme za pocetnu konekciju; -vrste usluga održavanja koje se nude; -sredstva putem kojih se mogu dobiti najnovije informacije o svim primjenjivim tarifama i troškovima održavanja; -trajanje ugovora, uslovi za obnavljanje i ukidanje usluga i ugovora, i da li je dozvoljeno istupanje iz ugovora bez plaćanja naknade; -svi kompenzacijski i aranzmani o naknadi troškova koji se primjenjuju u slučaju neipunjenja ugovorenog nivoa kvaliteta usluga, uključujući netačno I zakašnjeno faktruisanje; -metodi pokretanja procedura za rješavanje sporova u skladu sa tačkom (f), -informacije o pravima potrošača, uključujući pravoa vezana za pritužbe i sve prije navedeno, jasno saopštene putem ispostavljanaj fakture ili web site-a elektroenergetskog preduzeća. Uslovi su fer i poznati unaprijed. U svakom slučaju, informacije treba da se dostave prije zaključivanja ili potvrđivanja ugovora. Kada se ugovori zaključuju preko posrednika, pomenute informacije se takodje dostavljaju prije zaključivanja ugovora; (b) da dobiju adekvatno obavječtenje o svakoj namjeri promjene uslova iz ugovora i da se informišu o svom pravu istupanja iz ugovora po prijemu tog obavještenja. Pružaoci usluga direktno obavještavaju svoje pretplatnike o svim povećanjima naknada pravovremeno i ne kasnije od jednog uobičajenog perioda slanja računa nakon što to povećanje stupi na snagu. Zemlje članice osiguravaju kupcima slobodu	(4) Snabdjevač je dužan da na računu ili promotivnom materijalu uz račun krajnjem kupcu učini dostupnim najmanje jednom godišnje informacije o uticajima na životnu sredinu, u odnosu na emisije ugljendioksida i druge štetne emisije koje nastaju u proizvodnji električne energije iz svih izvora energije korišćenih za snabdijevanje kupaca električnom energijom u prethodnoj godini. (5) Snabdjevač je dužan da svim krajnjim kupcima obračuna i naplati: 1) korišćenje prenosnih i distributivnih sistema električneenergije ili gasa; 2) naknadu za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora; 3) druge naknade u skladu sa zakonom. (6) Snabdjevač je dužan da naplaćuje energiju i usluge na osnovu računa koji mora biti pregledan i čitak, sa oznakom profila potrošnje kojem pripada kupac. (7) Snabdjevač je dužan da plati korišćenje sistema, usluge i naknade operatorimą i drugim licima za koja se prikupljaju naknade u skladu sa ovim zakonom.			

istupanja iz ugovora ako ne prihvate nove uslove koje im je saopštio njihov pružaoc elektroenergetskih usluga; (c) da prime transparentne informacije o cijenama i tarifama koje se primjenjuju, kao i o standardnim rokovima i uslovima pristupa i korištenja elektroenergetskih usluga; (d) da im se ponudi širok izbor metoda plaćanja, koji ne vrše nepravednu diskriminaciju među potrošačima. Sistemi za plaćanje unaprijed su fer i adekvatno reflektuju vjerovatnu potrošnju. Sve razlike u rokovima i uslovima reflektuju troškove koje snosi snabdjevač, a povezani su sa različitim sistemima plaćanja. Opšti rokovi i uslovi su fer i transparentni. Oni se iskazuju na jasnom i razumljivom jeziku i ne uključuju neugovorne barijere ispunjenju prava potrošača, na primjer preopširna ugovorna dokumentacija . Kupci su zaštićeni od nepravičnih ili zavaravajućih metoda plaćanja; (e) da im se ne naplaćuje promjena snabdjevača; (f) da ostvaruju koristi od transparentnih, jednostavnih i jeftinih procedura za rješavanje njihovih žalbi. Posebno, svi potrošači imaju pravo na dobar standard usluga i rješavanje žalbi od strane njihovog pružaoca usluga. Takve procedure za vansudsko rješavanje sporova omogućavaju rješavanje sporova na pravičan i brz način, po mogućnosti u roku od tri mjeseca, s osiguranjem, ako je zagarantovano, sistema nadoknade i/ili kompenzacije. Gdje je to moguće, oni su u skladu sa principima datim u Preporuci Komisije 98/257/EZ od 30 marta 1998.godine o principima koji se primjenjuju na tijela odgovorna za vansudsko rješavanje sporova potrošača ( ), (g) ako imaju pristup univerzalnim uslugama po odredbama koje su usvojile zemlje članice shodno članu 3(3), dobijaju informacije o svojim pravima vezanim za univerzalne usluge,				

(h) imaju na raspolaganju podatke o svojoj potrošnji, i u mogućnosti su, putem eksplicitnog sporazuma i bez plaćanja naknade, da odobre pristup svojim mjernim podacima registrovanom subjektu za snabdijevanje. Strana odgovorna za upravljanje podacima je obavezna da ove podatke da subjektu za snabdijevanje. Zemlje članice definišu format podataka i procedure za pristup istim za snabdjevače i potrošače. Potrošačima se ne zaračunavaju dodatni troškovi za takve usluge, (i) se adekvatno i dovoljno često informišu o stvarnoj potrošnji električne energije i troškovima kako bi bili u mogućnosti da regulišu sopstvenu potrošnju. Te informacije se daju u pravom vremenskom okviru koji uzima u obzir mogućnosti mjerne opreme potrošača i odnosni elektroenergetski proizvod. Pažnja treba da se posveti isplativosti takvih mjera. Potrošačima se ne zaračunavaju dodatni troškovi za takve usluge, (j) dobijaju finalni završni račun nakon svake promjene snabdjevača električnom energijom najkasnije šest nedjelja nakon promjene snabdjevača.				
2. Zemlje članice osiguravaju implementaciju inteligentnih sistema za mjerenje koji omogućavaju aktivno učešće potrošača na tržištu za snabdijevanje električnom energijom. Implemenacija ovim sistema za mjerenje može biti predmet ekonomske procjene svih dugoročnih troškova i beneficija za tržište i individualnog potrošača ili procjeni koji je oblik inteligentnog mjerenja ekonomski razuman i troškovno isplativ i čiji se vremenski okvir održiv za distribuciju. Takva procjena stupa na snagu 3. septembra 2012.godine. Predmet takve procjene, zemlje članice ili neko kompetentno tijelo koje one imenuju pripremaju	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 247 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

vremenski okvir sa ciljem da se u roku od najviše deset godina implementiraju inteligentni sistemi za mjerenje. Ako se široka primjena pametnih brojila procijeni pozitivno, najmanje 80% potrošača će se opremiti inteligentnim sistemima brojila do 2020.godine. Zemlje članice, ili neko kompetentno tijelo koje one imenuju osiguravaju interoperativnost ovih sistema za mjerenje koji treba da se implemetiraju na njihovim teritorijama i treba da posvete dužnu pažnju na korišćenje adekvatnih standarda i najbolje prakse i važnost razvoja internog tržišta električne energije.				
DIREKTIVA 2009/73/EZ				
POGLAVLJE I. **PREDMET, PODRUČJE PRIMJENE I DEFINICIJE** *Članak 1.* ***Predmet i područje primjene*** 1. Ovom se Direktivom uspostavljaju zajednička pravila za transport, distribuciju, opskrbu i skladištenje prirodnog plina. Njome se utvrđuju pravila koja se odnose na organizaciju i funkcioniranje sektora prirodnog plina, pristup tržištu, kriterije i postupke koji se primjenjuju na izdavanje odobrenja za transport, distribuciju, opskrbu i skladištenje prirodnog plina i rad sustava.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 1 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
2. Pravila uspostavljena ovom Direktivom za prirodni plin, uključujući UPP, na nediskriminirajući se način primjenjuju i na bioplin i plin iz biomase ili druge vrste plinova, u mjeri u kojoj je takve plinove tehnički moguće sigurno utisnuti u sustav prirodnog plina te ih kroz njega transportirati.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

Članak 2. **Definicije** Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije: (1) „poduzeće za prirodni plin" znači fizička ili pravna osoba koja obavlja najmanje jednu od sljedećih funkcija: proizvodnju, transport, distribuciju, opskrbu, nabavu ili skladištenje prirodnog plina, uključujući UPP, a odgovorna je za komercijalne i tehničke zadatke i/ili zadatke održavanja, koji su povezani s tim funkcijama, isključujući krajnje kupce;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
(2) „mreža proizvodnih plinovoda" znači svaki plinovod ili mreža plinovoda koji rade i/ili su izgrađeni kao dio projekta proizvodnje nafte ili plina ili se koriste za dovođenje prirodnog plina iz jednog ili više takvih projekata u postrojenje za preradu ili terminal ili obalni terminal;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
(3) „transport" znači prijenos prirodnog plina s ciljem isporuke istog kupcima, putem mreže koja uglavnom sadrži visokotlačne plinovode, osim mreže proizvodnih plinovoda i dijela visokotlačnih plinovoda koji se ponajprije koristi u kontekstu lokalne distribucije prirodnog plina, isključujući opskrbu;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
(4) „operator transportnog sustava" znači fizička ili pravna osoba koja obavlja funkciju transporta plina i odgovorna je za rad, održavanje i, ako je potrebno, razvoj transportnog sustava na određenom	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o	

području te, prema potrebi, njegovo povezivanje s drugim sustavima, kao i za osiguranje dugoročne sposobnosti sustava da zadovolji razumnu potražnju za transportom plina;			energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
(5) „distribucija" znači prijenos prirodnog plina kroz lokalne ili regionalne mreže plinovoda radi isporuke plina kupcima, isključujući opskrbu;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
(6) „operator distribucijskog sustava" znači fizička ili pravna osobu koja obavlja funkciju distribucije plina i odgovorna je za rad, održavanje i, ako je potrebno, razvoj distribucijskog sustava na određenom području te, prema potrebi, njegovo povezivanje s drugim sustavima te za osiguranje dugoročne sposobnosti sustava da zadovolji razumnu potražnju za distribucijom plina;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
(7) „opskrba" znači prodaja, uključujući daljnju prodaju, prirodnog plina, uključujući UPP, kupcima;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
(8) „poduzeće za opskrbu" znači svaka fizička ili pravna osoba koja obavlja funkciju opskrbe;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
(9) „sustav skladišta plina" znači objekt koji je u vlasništvu i/ili kojim upravlja poduzeće za prirodni plin, koji se koristi za skladištenje prirodnog plina, uključujući dio terminala za UPP koji se koristi za skladištenje, ali isključujući dio koji se koristi za proizvodne radnje i objekte koji su namijenjeni isključivo obavljanju funkcija operatora transportnih sustava;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

(10)„operator sustava skladišta plina" znači fizička ili pravna osoba koja obavlja funkciju skladištenja i odgovorna je za rad sustava skladišta plina;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
(11)„terminal za UPP" znači terminal koji se koristi za ukapljivanje prirodnog plina ili prihvat, iskrcaj i ponovno uplinjavanje UPP-a, uključujući pomoćne usluge i privremeno skladištenje potrebno za postupak ponovnog uplinjavanja i daljnju otpremu u transportni sustav, ali isključujući dijelove terminala za UPP koji se koriste za skladištenje;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 151 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
(12)„operator terminala za UPP" znači fizička ili pravna osoba koja obavlja funkciju ukapljivanja prirodnog plina ili prihvata, iskrcaja i ponovnog uplinjavanja UPP-a te je odgovorna za rad terminala za UPP;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 151 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
(13)„sustav" znači transportne mreže, distribucijske mreže, terminali za UPP i/ili sustavi skladišta plina koji su u vlasništvu i/ili kojima upravlja određeno poduzeće za prirodni plin, uključujući operativnu akumulaciju i njegove objekte za pružanje pomoćnih usluga te objekte koji pripadaju povezanim poduzećima, a koji su potrebni za pružanje pristupa transportu, distribuciji i terminalima za UPP;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
(14)„pomoćne usluge" znači sve usluge koje su potrebne za pristup i rad transportnih mreža, distribucijskih mreža, terminala za UPP i/ili sustava skladišta plina, uključujući uravnoteživanje, umješavanje i utiskivanje inertnih plinova, ali	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

isključujući objekte koji su namijenjeni isključivo obavljanju funkcija operatora transportnih sustava;				
(15)„operativna akumulacija" znači skladištenje plina stlačivanjem u transportnim i distribucijskim sustavima, ali isključujući objekte koji su namijenjeni isključivo obavljanju funkcija operatora transportnih sustava;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
(16)„međusobno povezani sustav" znači nekoliko sustava koji su povezani jedan s drugim;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
(17)„međudržavni spojni plinovod" znači transportni plinovod koji prelazi ili premošćuje granicu između država članica isključivo u svrhu povezivanja nacionalnih transportnih sustava tih država članica;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
(18)„izravni plinovod" znači plinovod za prirodni plin koji dopunjava međusobno povezani sustav;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 188 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
(19)„integrirano poduzeće za prirodni plin" znači vertikalno ili horizontalno integrirano poduzeće;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
(20)„vertikalno integrirano poduzeće" znači poduzeće za prirodni plin ili skupina poduzeća za prirodni plin u kojima ista osoba ili iste osobe, izravno ili neizravno, imaju pravo provoditi kontrolu, pri čemu poduzeće ili skupina poduzeća obavlja najmanje jednu od funkcija transporta, distribucije, UPP-a ili skladištenja te najmanje jednu od funkcija proizvodnje ili opskrbe prirodnim plinom;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

(21)„horizontalno integrirano poduzeće" znači poduzeće koje obavlja najmanje jednu od funkcija proizvodnje, transporta, distribucije, opskrbe ili skladištenja prirodnog plina te koje obavlja i djelatnost izvan sektora plina;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
(22)„vertikalno integrirano poduzeće" znači poduzeće za prirodni plin ili skupina poduzeća za prirodni plin u kojima ista osoba ili iste osobe, izravno ili neizravno, imaju pravo provoditi kontrolu, pri čemu poduzeće ili skupina poduzeća obavlja najmanje jednu od funkcija transporta, distribucije, UPP-a ili skladištenja te najmanje jednu od funkcija proizvodnje ili opskrbe prirodnim plinom;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
(23)„horizontalno integrirano poduzeće" znači poduzeće koje obavlja najmanje jednu od funkcija proizvodnje, transporta, distribucije, opskrbe ili skladištenja prirodnog plina te koje obavlja i djelatnost izvan sektora plina;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
(24)„vertikalno integrirano poduzeće" znači poduzeće za prirodni plin ili skupina poduzeća za prirodni plin u kojima ista osoba ili iste osobe, izravno ili neizravno, imaju pravo provoditi kontrolu, pri čemu poduzeće ili skupina poduzeća obavlja najmanje jednu od funkcija transporta, distribucije, UPP-a ili skladištenja te najmanje jednu od funkcija proizvodnje ili opskrbe prirodnim plinom;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
(25)„horizontalno integrirano poduzeće" znači poduzeće koje obavlja najmanje jednu od funkcija proizvodnje, transporta, distribucije, opskrbe ili	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o	

skladištenja prirodnog plina te koje obavlja i djelatnost izvan sektora plina;			energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
(26)„vertikalno integrirano poduzeće" znači poduzeće za prirodni plin ili skupina poduzeća za prirodni plin u kojima ista osoba ili iste osobe, izravno ili neizravno, imaju pravo provoditi kontrolu, pri čemu poduzeće ili skupina poduzeća obavlja najmanje jednu od funkcija transporta, distribucije, UPP-a ili skladištenja te najmanje jednu od funkcija proizvodnje ili opskrbe prirodnim plinom;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
(27)„krajnji kupac" znači kupac koji kupuje prirodni plin za vlastitu uporabu;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
(28)„povlašteni kupac" znači kupac koji je slobodan kupiti plin od opskrbljivača po vlastitom izboru, u smislu članka 37.;	Nema odgovarajuće odredbe	Neprimjenljivo	Materija nije predmet regulisanja ovog zakona	
(29)„veleprodajni kupac" znači fizička ili pravna osoba, različita od operatora transportnog sustava ili operatora distribucijskog sustava, koja kupuje prirodni plin radi daljnje prodaje unutar ili izvan sustava gdje ima poslovni nastan;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
(30)„dugoročno planiranje" znači planiranje opskrbnih i transportnih kapaciteta poduzeća za prirodni plin na dugoročnoj osnovi radi zadovoljenja potražnje sustava za prirodnim plinom, diversifikacije izvora i osiguranja opskrbe kupaca;	**Član 4** Poslije člana 8 dodaju se dva nova člana koji glase:	Potpuno usklađeno		

	Zakon o energetici **"Sl. list CG", br. 5/16 i 51/2017** **Nacionalni energetski i klimatski plan** **Član 8a** (11) Nacionalni energetski i klimatski plan naročito sadrži: 11) pregled trenutnog stanja u pogledu relevantnih politika i postupak donošenja plana; 12) nacionalne ciljeve koji se odnose na sljedeće oblasti: - emisija gasova sa efektom staklene bašte; - korišćenje energije iz obnovljivih izvora; - energetska efikasnost; - energetska sigurnost; - unutrašenje energetsko tržište i - istraživanje, inovacije i konkurentrnost. 13) pregled planiranih politika i mjera koje se odnose na ostvarivanje ciljeva iz tačke 2 ovog stava i pregled finansijskih sredstava potrebnih za njihovo ostvarivanje; 14) opis trenutnog stanja za oblasti iz tačke 2 ovog stava i projekcije ostvarivanja ciljeva iz tačke 2 ovog stava sprovođenjem postojećih politika i mjera; 15) procjenu efekata planiranih politika i mjera za ostvarivanje ciljeva iz tačke 2 ovog stava. (12) Plan iz stava 1 ovog člana priprema Ministarstvo u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za zaštitu životne sredine i klimatske promjene i dostavlja se organu državne uprave nadležnom za kontrolu državne pomoći, radi davanja mišljenja. (13) Plan iz stava 1 ovog člana donosi Vlada, na period do deset godina. (14) Ažuriranje plana iz stava 1 ovog člana, Ministarstvo, u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za			

	zaštitu životne sredine, vrši se nakon isteka četiri godine od njegovog donošenja. (15) Bliži sadržaj plana iz stava 1 ovog člana i smjernice za određivanje ciljeva iz stava 1 tačka 2 ovog člana utvrđuje se propisom Ministarstva.			
(31)„tržište u nastajanju" znači država članica u kojoj je prva komercijalna isporuka na temelju njezinog prvog dugoročnog ugovora o opskrbi prirodnim plinom izvršena prije najviše 10 godina;	Nema odgovarajuće odredbe	Neprimjenljivo		
(32)„sigurnost" znači sigurnost opskrbe prirodnim plinom i tehnička sigurnost;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
(33)„nova infrastruktura" znači infrastrukturu koja nije dovršena do 4. avgusta 2003.;	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
(34)„ugovor o opskrbi plinom" znači ugovor o opskrbi prirodnim plinom, ali ne uključuje derivate za trgovanje plinom;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
(35)„derivat za trgovanje plinom" znači financijski instrument naveden u Prilogu I. odjeljku C točkama 5., 6. ili 7. Direktive 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. aprila 2004. o tržištima financijskih instrumenata (1), kada se taj instrument odnosi na prirodni plin;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 193 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
(36)„kontrola" znači prava, ugovori ili bilo koja druga sredstva koja, bilo odvojeno ili zajedno i uzimajući u obzir činjenične ili pravne okolnosti, pružaju mogućnost provođenja odlučujućeg utjecaja na određeno poduzeće, posebno putem:	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

(a) vlasništva ili prava korištenja cjelokupne ili dijela imovine određenog poduzeća; (b) prava ili ugovora koji omogućuju odlučujući utjecaj na sastav, glasovanje ili odluke tijela određenog poduzeća.				
POGLAVLJE II. **OPĆA PRAVILA ZA ORGANIZACIJU SEKTORA** *Članak 3.* **Obveze javne usluge i zaštita kupaca** 1. Države članice na temelju svoje institucionalne organizacije i poštujući načelo supsidijarnosti osiguravaju da, ne dovodeći u pitanje stavak 2., poduzeća za prirodni plin rade u skladu s načelima ove Direktive radi postizanja konkurentnog, sigurnog i s aspekta okoliša održivog tržišta prirodnog plina te da se ne pravi razlika između tih poduzeća u pogledu njihovih prava ili obveza.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 5 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
2. U potpunosti uzimajući u obzir odgovarajuće odredbe Ugovora, a posebno njegov članak 86., države članice mogu poduzećima koja djeluju u sektoru plina, u općem ekonomskom interesu, nametnuti obveze javne usluge koje se mogu odnositi na sigurnost, uključujući sigurnost opskrbe, na redovitost, kvalitetu i cijenu isporuka te na zaštitu okoliša, uključujući energetsku učinkovitost, energiju iz obnovljivih izvora i zaštitu klime. Takve obveze moraju biti jasno definirane, transparentne, nediskriminirajuće i provjerljive te moraju poduzećima za prirodni plin Zajednice jamčiti jednakost pristupa nacionalnim potrošačima. U vezi sa sigurnošću opskrbe, energetskom učinkovitošću/upravljanjem potražnjom te za ostvarenje ciljeva u vezi s okolišem i energijom iz obnovljivih izvora, kako je navedeno u ovom stavku, države	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 4 i 89 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

članice mogu uvesti provedbu dugoročnog planiranja, vodeći računa o mogućnosti da treće strane zatraže pristup sustavu.				
3. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere za zaštitu krajnjih kupaca i posebno osiguravaju postojanje prikladnih mjera zaštite radi zaštite ugroženih kupaca. U tom kontekstu svaka država članica definira pojam ugroženih kupaca, koji se može odnositi na energetsko siromaštvo i, među ostalim, na zabranu prekida opskrbe plinom takvih kupaca u kritičnim trenucima. Države članice osiguravaju primjenu prava i obveza povezanih s ugroženim kupcima. One posebno poduzimaju odgovarajuće mjere za zaštitu krajnjih kupaca u udaljenim područjima koji su priključeni na plinski sustav. Države članice mogu imenovati opskrbljivača zadnjeg izbora za kupce koji su priključeni na plinski sustav. One osiguravaju visoke razine zaštite potrošača, posebno u pogledu transparentnosti općih uvjeta ugovora, općih informacija i mehanizama za rješavanje sporova. Države članice osiguravaju da povlašteni kupac ima stvarnu mogućnost jednostavnog prijelaza na novog opskrbljivača. U pogledu najmanje kupaca iz kategorije kućanstvo te mjere uključuju one koje su navedene u Prilogu I.	**Član 63** U članu 196 stav 2 poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi: „3) vodi evidencije o fakturisanoj realizaciji i naplati električne energije ili gasa pojedinačno za sve grupe kupaca iz stav 1 ovog člana, u skladu sa propisom kojim se uređuje elektronska uprava, i tu evidenciju daje na uvid po zahtjevu nadležnog organa." **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca** **Član 196** (1) Snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca vrši snabdijevanje električnom energijom ili gasom: 1) domaćinstava i malih kupaca koji ne pripadaju kategoriji domaćinstva priključenih na distributivne sisteme električne energije na 0,4 kV ili gasa koji bez svoje krivice ostanu bez snabdjevača ili ugovora o snabdijevanju; 2) domaćinstava i malih kupaca koji ne pripadaju kategoriji domaćinstva priključenih na distributivne sisteme električne energije na 0,4 kV ili gasa koji izaberu snabdijevanje preko snabdjevača poslednjeg izbora i ranjivih kupaca; 3) ranjivih kupaca. (2) Snabdjevač iz stava 1 ovog člana dužan je da: 1) primijeni cijene za krajnje kupce utvrđene na osnovu metodologije iz člana 43 stav 1 tačka 4 ovog zakona i objavi ih na svojoj internet stranici, najmanje 15 dana, prije početka primjene;	Djelimično usklađeno	Djelimično usklađeno članovima 88, 89, 198 i 199 i izmjenom člana 196 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17) a potpuna usklađenost će se postići donošenjem uredbe o snadbijevanju ranjivih kupaca gasom	

	2) preduzima mjere za sigurno i kvalitetno snabdijevanje kupaca; 3) vodi evidencije o fakturisanoj realizaciji i naplati električne energije ili gasa pojedinačno za sve grupe kupaca iz stava 1 ovog člana i tu evidenciju daje na uvid po zahtjevu nadležnog organa. (3) Snabdjevač izabran u skladu sa članom 200 ovog zakona ne smije da nudi komercijalne povoljnosti ili dodatne popuste na cijenu ponuđenu u postupku javnog nadmetanja. (4) Mali kupac koji ne pripada kategoriji domaćinstva iz stava 1 tačka 2 ovog člana je kupac koji kupuje električnu energiju ili gas za sopstvenu potrošnju, ima manje od 50 zaposlenih, potrošnju električne energije u prethodnoj kalendarskoj godini do 30.000 kWh, odnosno prirodnog gasa do 100.000 m^3 i godišnji prihod manji od 8.000.000 € ili ukupnu aktivu (imovina po bilansu stanja) manju od 8.000.000 €.			
4. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere, kao što je izrada nacionalnih energetskih akcijskih planova, osiguravanje povlastica u sustavima socijalne sigurnosti radi osiguranja nužne opskrbe plinom ugroženih kupaca ili pružanje podrške za poboljšanje energetske učinkovitosti radi rješavanja energetskog siromaštva tamo gdje je ono utvrđeno, uključujući u širem kontekstu siromaštva. Takve mjere ne smiju sprečavati stvarno otvaranje tržišta iz članka 37. i funkcioniranje tržišta te se Komisiju, ako je potrebno, o njima obavješćuje u skladu sa stavkom 11. ovog članka. Takva obavijest ne uključuje mjere poduzete u okviru općeg sustava socijalne sigurnosti.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno 198 i 199 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
5. Države članice osiguravaju da svi kupci koji su priključeni na plinsku mrežu imaju pravo da im plin osigurava opskrbljivač, podložno sporazumu s opskrbljivačem, bez obzira na to u kojoj je državi članici taj opskrbljivač registriran, sve dok taj opskrbljivač poštuje primjenjiva pravila trgovanja i uravnoteženja te podložno zahtjevima u	**Član 25** U članu 65 stav 3 tačka 3 poslije riječi: "ugovoru sa" dodaju se riječi: "fizičkim licem sa položenim odgovarajućim stručnim ispitom ili".	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno i članom 189 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

vezi sa sigurnošću opskrbe. U tom pogledu države članice poduzimaju sve mjere potrebne za osiguravanje da administrativni postupci ne predstavljaju prepreku za poduzeća za opskrbu koja su već registrirana u drugoj državi članici.	**Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 i 51/2017** **Izdavanje licenci** **Član 65**			
	(1) Energetske djelatnosti iz člana 3 ovog zakona mogu se obavljati samo na osnovu licence, ako ovim zakonom nije drugačije određeno. (2) Ispunjenost uslova za izdavanje licenci određenih ovim zakonom utvrđuje Agencija. (3) Agencija izdaje licencu na zahtjev privrednog društva, pravnog ili fizičkog lica, odnosno preduzetnika: 1) koji je registrovan u Centralnom registru privrednih subjekata za obavljanje energetske djelatnosti za koju se izdaje licenca; 2) koji posjeduje ili upravlja energetskim objektima, transportnim sredstvima i drugim uređajima, instalacijama ili postrojenjima neophodnim za obavljanje energetske djelatnosti, koji ispunjavaju uslove i zahtjeve utvrđene tehničkim propisima, propisima o energetskoj efikasnosti, propisima o zaštiti od požara i eksplozija, kao i propisima o zaštiti životne sredine; 3) koji dostavi dokaz da ima zaposlena lica sa položenim odgovarajućim stručnim ispitom, odnosno dokaz o zaključenom ugovoru sa fizičkim licem sa položenim odgovarajućim stručnim ispitom ili pravnim licem koje ima zaposlene sa položenim odgovarajućim stručnim ispitom za obavljanje poslova tehničkog rukovođenja, održavanja, eksploatacije i rukovanja energetskim objektima; 4) koji slobodno raspolaže finansijskim sredstvima na svom računu; 5) kojem u poslednje tri godine nije oduzeta licenca za obavljanje energetske djelatnosti za koju je podnio zahtjev;			

	6) čiji članovi organa upravljanja nijesu bili pravosnažno osuđeni za krivična djela koja ih čine nepodobnim za vršenje funkcija. (4) Uz zahtjev za izdavanje licence prilažu se dokazi o ispunjenosti uslova iz stava 3 ovog člana. (5) Izuzetno od stava 3 ovog člana, licenca za obavljanje djelatnosti snabdijevanja električnom energijom ili gasom može se izdati snabdjevaču koji ima sjedište u državi članici Evropske unije ili članici Energetske zajednice na osnovu odgovarajućeg odobrenja za obavljanje djelatnosti snabdijevanja izdatog od nadležnog organa, odnosno organizacije države u kojoj je registrovan. (6) Licenca izdata za obavljanje djelatnosti distribucije električne energije ili gasa, operatora za skladištenje gasa i postrojenje za TPG istovremeno predstavlja akt o imenovanju operatora distributivnog sistema električne energije ili gasa, operatora za skladištenje gasa i postrojenja za TPG.			
6. Države članice osiguravaju da: (a) kada kupac, uz poštovanje uvjeta ugovora, želi promijeniti opskrbljivača, dotični operator (operatori) izvrši (izvrše) promjenu u roku od tri tjedna; i (b) kupci imaju pravo primati sve odgovarajuće podatke o potrošnji.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 123 i 202 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

Države članice osiguravaju da se prava iz prvog podstavka točaka (a) i (b) dodjeljuju kupcima na nediskriminacijski način u pogledu troškova, napora ili vremena.				
7. Države članice provode odgovarajuće mjere za postizanje ciljeva socijalne i ekonomske kohezije te zaštite okoliša, što može uključivati sredstva za borbu protiv klimatskih promjena i sigurnost opskrbe. Takve mjere osobito mogu uključivati osiguravanje prikladnih ekonomskih poticaja, koristeći, ako je potrebno, sve postojeće nacionalne alate i alate Zajednice, za održavanje i izgradnju potrebne mrežne infrastrukture, uključujući kapacitet spojnih plinovoda.	**Član 24** U članu 62 u uvodnoj rečenici stava 1 poslije riječi: "i gasa" dodaju se zarez i riječi: "kao i metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG". Tačka 4 mijenja se i glasi: „4) podsticaje ekonomskoj efikasnosti i postizanju višeg nivoa opštih parametara kvaliteta snabdijevanja utvrđenih pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona;". Poslije tačke 11a dodaje se nova tačka koja glasi: „11b) način utvrđivanja vrijednosti osnovnih sredstava koja ulaze u osnovicu za utvrđivanje povrata na sredstva;". U uvodnoj rečenici stava 2 poslije riječi: "električne energije" dodaju se riječi: "i gasa". Poslije tačke 5 dodaje se nova tačka koja glasi:	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno i članom 254 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

	”5a) način utvrđivanja iznosa sredstava potrebnih za nabavku osnovnih sredstava iz člana 59 stav 6 ovog zakona:”. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog i distributivnog sistema** **Član 62** (1) Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa, kao i metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG naročito sadrže: 1) kriterijume za utvrđivanje opravdanih troškova i prihoda; 2) kriterijume za alokaciju regulatorno dozvoljenog prihoda na korisnike prenosnih i distributivnih sistema; 3) elemente za koje se utvrđuju tarife, na osnovu kojih se vrši obračun i plaćanje usluga po utvrđenim cijenama, radi obezbjeđenja adekvatnog prihoda operatorima sistema; 4) podsticaje ekonomskoj efikasnosti i postizanju višeg nivoa opštih parametara kvaliteta snabdijevanja utvrđenih pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona; 5) elemente za procjenu uticaja na cijenu: snabdijevanja sa prekidima, prilagođavanja potrošnje mogućnostima sistema i drugih mehanizama za unapređenje energetske efikasnosti; 6) elemente za podsticanje realizacije mjera povećanja energetske efikasnosti sistema, posebno putem odgovora potrošnje i distribuirane proizvodnje električne energije;			

	7) elemente za podsticanje povećanja finansijske efikasnosti obavljanja djelatnosti, smanjenja troškova tih djelatnosti i poboljšanja kvaliteta usluga; 8) način utvrđivanja podsticaja za privlačenje investicija u infrastrukturu koja služi za obavljanje djelatnosti prenosa i distribucije, kao i ograničenja za primjenu tih podsticaja iz člana 60 stav 8 ovog zakona; 9) elemente za procjenu troškova zaštite životne sredine i zaštite krajnjih kupaca; 10) elemente i kriterijume za utvrđivanje i alokaciju troškova opravdanih gubitaka u prenosnim i distributivnim sistemima električne energije i/ili gasa; 11) način utvrđivanja stope i elemenata osnovice za obračun povrata na sredstva iz člana 60 stav 1 ovog zakona, za godine regulatornog perioda; 11a) način utvrđivanja vrijednosti investicija koje ulaze u osnovicu za utvrđivanje povrata na sredstva iz člana 60 stav 1 ovog zakona; 11b) način utvrđivanja vrijednosti osnovnih sredstava koja ulaze u osnovicu za utvrđivanje povrata na sredstva; 12) elemente za utvrđivanje ostalih prihoda iz člana 59 stav 8 ovog zakona. (2) Metodologija za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije i gasa, naročito sadrži: 1) metod regulacije prihoda i naknade; 2) kriterijume i elemente za utvrđivanje ukupnih opravdanih troškova poslovanja; 3) kriterijume i elemente za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda; 4) elemente na osnovu kojih se vrši obračun i plaćanje naknade radi obezbjeđenja adekvatnog prihoda;			

	5) elemente za utvrđivanje korekcije regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade; 5a) način utvrđivanja iznosa sredstava potrebnih za nabavku osnovnih sredstava iz člana 59 stav 6 ovog zakona; 6) način utvrđivanja razumne dobiti iz člana 59 stav 6 ovog zakona; 7) kriterijume i elemente za utvrđivanje ostalih prihoda iz člana 59 stav 8 ovog zakona. (3) Metodologija za utvrđivanje cijena za krajnje kupce koje snabdijeva snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca naročito sadrži: 1) način utvrđivanja cijene električne energije ili gasa za kupce iz člana 196 stav 1 tač. 1 i 2 ovog zakona uzimajući u obzir povećane troškove nabavke dodatnih količina električne energije ili gasa koje se nijesu mogle imati u vidu u tenderskom postupku utvrđivanja cijene, kao što je nepredvidljivost broja tih kupaca i njihovog uticaja na troškove balansiranja; 2) način utvrđivanja privremenih cijena električne energije i gasa koje će se primjenjivati u slučaju da u postupku iz člana 200 ovog zakona nije izabran snabdjevač. (4) Metodologijama iz stava 1 ovog člana mogu se utvrditi cijene sa više elemenata koje se zasnivaju na različitim troškovima ili grupama utvrđenih troškova operatora prenosnog i distributivnog sistema. (5) Metodologijama iz stava 1 ovog člana mogu se utvrditi elementi za utvrđivanje cijena zavisno od sezone, dana u sedmici, doba dana, vremena korišćenja i opravdanosti utvrđivanja troškova, prihoda ili cijena za period duži od jedne godine. (6) Podsticaji iz stava 1 tačka 8 ovog člana mogu biti naročito: 1) uključivanje investicija u toku u osnovicu za izračunavanje povrata na sredstva;			

	2) uključivanje planiranih investicija u osnovicu za izračunavanje povrata na sredstva; i/ili 3) utvrđivanje više stope povrata za investicije visokog rizika.			
	Član 54 U članu 142 stav 1 tačka 14 mijenja se i glasi: „14) utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema gasa, usklađen sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, Akcionim planom i planom razvoja susjednih prenosnih sistema, koji se ažurira najmanje svake treće godine i dostavi Agenciji na odobravanje;„. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Obaveze i odgovornosti operatora prenosnog sistema gasa** **Član 142** (1) Operator prenosnog sistema gasa dužan je da: 1) obezbijedi dugoročnu sposobnost sistema da ispunjava realne zahtjeve za prenosom gasa, odnosno obezbijedi rad, održavanje, unapređenje i razvoj prenosnog sistema gasa, u cilju pouzdanosti, sigurnosti, efikasnosti i funkcionisanja tržišta, uz očuvanje životne sredine; 2) obezbijedi adekvatna sredstva za ispunjenje obaveza pružanja usluga; 3) vrši balansiranje sistema za prenos gasa i, prema potrebi, obezbijedi da se usluge balansiranja			

	pružaju na principima transparentnosti, objektivnosti i nediskriminacije; 4) obezbijedi energiju koju koristi u obavljanju svoje djelatnosti uključujući energiju potrebnu za pokrivanje gubitaka u prenosnomsistemu u skladu sa transparentnim, nediskriminatornim i tržišnim principima; 5) upravlja kapacitetima prenosnog sistema; 6) pod nediskriminatornim uslovima pruža usluge korisnicima sistema ili kategorijama korisnika sistema, bez davanja prioriteta svojim povezanim subjektima; 7) obezbijedi operatorima distributivnih sistema, susjednim operatorima prenosnog sistema ili drugim subjektima za gas informacije koje su potrebne za obezbjeđenje međuoperativnosti sistema i za osiguranje bezbjednog i efikasnog rada interkonektivnog sistema; 8) obezbijedi korisnicima prenosnog sistema detaljne informacije o ponuđenim uslugama, uslovima za pružanje usluga i tehničke informacije za efikasan pristup i korišćenje prenosnog sistema; 9) obezbijedi učešće u izgradnji dovoljnih prekograničnih kapaciteta za integraciju sistema za prenos gasa u Crnoj Gori sa sistemima susjednih članica Zajednice i/ili članica Evropske unije uz prilagođavanje svim ekonomski opravdanim i tehnički izvodljivim zahtjevima za kapacitetom, uključujući sigurnost snabdijevanja gasom; 10) obezbijedi prekograničnu saradnju u cilju obezbjeđenja sigurnosti sistema i dodjele kapaciteta; 11) odobrene naknade za priključenje na prenosni sistem, naknade za priključenje gasa iz obnovljivih izvora, korišćenje prenosnog sistema i pomoćne usluge objavi na svojoj internet stranici najkasnije 15 dana prije početka primjene;			

	12) utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknade za priključenje na prenosni sistem gasa iz člana 44 stav 1 tačka 1 ovog zakona koja odražava troškove i pravila iz člana 44 stav 2 tač. 1 i 4 ovog zakona i dostavi Agenciji na odobravanje;			
	13) utvrdi cijene i naknade u skladu sa metodologijom iz tačke 12 ovog stava i dostavi ih Agenciji na odobravanje; 14) utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema gasa, usklađen sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom i planom razvoja susjednih prenosnih sistema, koji se ažurira najmanje svake treće godine i dostavi Agenciji na odobravanje; 15) utvrdi trogodišnji investicioni plan, koji je sastavni dio plana iz tačke 14 ovog stava prema potrebama korisnika sistema, u skladu sa desetogodišnjim planom razvoja distributivnog sistema gasa, prostorno-planskim dokumentima i dostavi Agenciji na odobravanje; 16) pri izradi planova iz tač. 14 i 15 ovog stava: - procijeni potencijal za povećanje energetske efikasnosti u objektima prenosnog sistema i specificira ciljeve za povećanje energetske efikasnosti; - utvrdi mjere i ulaganja za uvođenje ekonomski isplativih poboljšanja energetske efikasnosti na mrežnoj infrastrukturi, uključujući i dinamiku realizacije mjera, - uzme u obzir i upravljanje opterećenjem i međuoperativnost; 17) plan iz tačke 14 ovog stava objavi na svojoj internet stranici; 18) organizuje prijem reklamacija i prigovora kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu i obezbijedi nediskriminatorno odlučivanje u rokovima utvrđenim zakonom;			

	19) vodi registar prigovora i žalbi kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu, sa pripadajućom dokumentacijom i donijetim odlukama; 20) na zahtjev Agencije podnosi izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu. (2) Prilikom upravljanja kapacitetima prenosnog sistema iz stava 1 tačka 5 ovog člana zabranjeno je namjerno smanjivanje kapaciteta, kao i drugi oblici manipulacije kapacitetom kojima se narušava funkcionisanje tržišta. (3) Balansiranje prenosnog sistema gasa iz stava 1 tačka 3 ovog člana je proces uravnotežavanja količina gasa na ulazu u sistem i izlazu iz sistema u periodu za koji se utvrđuje balansno odstupanje.			
8. Radi promicanja energetske učinkovitosti, države članice ili, kada je država članica tako predvidjela, regulatorno tijelo snažno preporučuju da poduzeća za prirodni plin optimiziraju uporabu plina, na primjer pružanjem usluga upravljanja energijom, razvijanjem inovativnih formula za određivanje cijena ili uvođenjem inteligentnih sustava mjerenja ili naprednih mreža, ako je potrebno.	**Član 15** U članu 43 stav 1 tačka 1 alineja 2 poslije riječi „TPG“ dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem “. U uvodnoj rečenici stava 6 poslije riječi “propisuje” dodaju se riječi: “opšti i pojedinačni”. Poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi: „3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana.“ U tački 4 poslije riječi “propisanog” dodaje se riječ “pojedinačnog”. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Metodologije i pravila** **Član 43** (1) Agencija utvrđuje metodologije za:	Potpuno usklađeno		

	1) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda operatora sistema i cijena, rokova i uslova za: - korišćenje prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa; - korišćenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem; 2) utvrđivanje cijena, rokova i uslova za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja prenosnih sistema električne energije i prenosnih sistema gasa; 3) utvrđivanje cijena za korišćenje prenosnog ili distributivnog sistema, koje plaćaju korisnici direktnog voda kada je vod priključen na prenosni ili distributivni sistem; 4) utvrđivanje cijena koje primjenjuje snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca; 5) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije i gasa; 6) utvrđivanje načina obezbjeđivanja sredstava za rad Agencije. (2) Metodologijama iz stava 1 ovog člana Agencija osigurava da operatori prenosnog i distributivnog sistema budu adekvatno kratkoročno i dugoročno motivisani za povećanje efikasnosti, integraciju tržišta i obezbeđenje sigurnosti snabdijevanja. (3) Agencija u postupku odlučivanja po zahtjevu energetskih subjekata utvrđuje regulatorno dozvoljeni prihod, cijene ili naknade za: 1) korišćenje prenosnog i distributivnog sistema, posebno za električnu energiju i gas; 2) skladištenje gasa i korišćenja postrojenja za TPG; 3) pomoćne usluge i balansiranje prenosnog sistema električne energije i gasa; 4) rad operatora tržišta. (4) Agencija donosi pravila: 1) za rješavanje sporova putem arbitraže;			

	2) za korekcije cijena na inicijativu energetskog subjekta, odnosno samoinicijativno; 3) o licencama za obavljanje energetskih djelatnosti; 4) o sertifikatima operatora sistema; 5) za funkcionisanje snabdjevača posljednjeg izbora i ugroženih kupaca; 6) o uslovima za izdavanje odobrenja na osnovu kojih proizvođači i snabdjevači električne energije i subjekti za gas mogu snabdijevati krajnje kupce preko direktnog voda; 7) o uslovima i postupku promjene snabdjevača krajnjih kupaca električne energije i gasa; 8) za poravnanje razlike između opravdanih i ostvarenih prihoda i utvrđenih troškova između licenciranih operatora distributivnog sistema; 9) za razdvajanje računa, upravljanja i informacija, radi izbjegavanja unakrsnih subvencija između djelatnosti u oblasti gasa; 10) čuvanja povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija koje koriste operatori sistema; 11) za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije; 12) o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom; 13) za izradu i praćenje realizacije desetogodišnjih razvojnih planova prenosnog, odnosno distributivnog sistema električne energije. (5) Pravilima iz stava 4 tačka 11 ovog člana utvrđuju se dodatni uslovi za sticanje statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanje operatora zatvorenog distributivnog sistema, dokazi koji se dostavljaju uz zahtjev, sadržaj rješenja o utvrđivanju statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanju operatora zatvorenog distributivnog sistema, način kontrole ispunjavanja uslova propisanih zakonom, način razmjene informacija sa energetskim subjektom, uslovi i postupak za			

	oduzimanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, kao i način plaćanja naknada i sadržaj registra zatvorenih distributivnih sistema. (6) Pravilima iz stava 4 tačka 12 ovog člana bliže se propisuje opšti i pojedinačni minimum kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom koji se zasniva na sljedećim kriterijumima: 1) kvalitetu usluga, posebno u odnosu na vrijeme potrebno operatorima prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa za obavljanje priključenja i popravki; 2) neprekidnosti napajanja; 3) kvalitetu napona električne energije; 4) finansijskoj kompenzaciji koju su energetski subjekti dužni da plate zbog neispunjavanja propisanog pojedinačnog minimuma kvaliteta snabdijevanja. (7) Pravilima iz stava 4 tačka 13 ovog člana utvrđuju se: 1) mjere kojima se obezbjeđuje sposobnost sistema da zadovolji potrebe za prenosom, odnosno distribucijom električne energije i sigurnost u snabdijevanju; 2) način i postupak odobravanja razvojnih planova, postupak sprovođenja javne rasprave; 3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana. (8) Agencija utvrđuje: 1) opšte uslove za snabdijevanje električnom energijom i gasom; 2) početak i trajanje regulatornog perioda, odnosno jednogodišnjeg ili višegodišnjeg perioda u toku kojeg se elementi regulatorno dozvoljenog prihoda primjenjuju u iznosima koje utvrđuje Agencija u skladu sa ovim zakonom; 3) sadržaj izvještaja iz člana 108 stav 1 tačka 1 ovog zakona;			

	4) sadržaj obrasca na kojem se kupcu pružaju podaci o njegovoj potrošnji, uključujući i podatke o profilu potrošnje; 5) regulatorni kontni plan, sadržaj i obrazac izvještaja koji se dostavljaju Agenciji; 6) usklađenost cijena koje je utvrdio snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca sa metodologijom iz člana 62 stav 3 ovog zakona. **Član 24** U članu 62 u uvodnoj rečenici stava 1 poslije riječi: "i gasa" dodaju se zarez i riječi: "kao i metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG". Tačka 4 mijenja se i glasi: „4) podsticaje ekonomskoj efikasnosti i postizanju višeg nivoa opštih parametara kvaliteta snabdijevanja utvrđenih pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona;". Poslije tačke 11a dodaje se nova tačka koja glasi: „11b) način utvrđivanja vrijednosti osnovnih sredstava koja ulaze u osnovicu za utvrđivanje povrata na sredstva;". U uvodnoj rečenici stava 2 poslije riječi: "električne energije" dodaju se riječi: "i gasa". Poslije tačke 5 dodaje se nova tačka koja glasi: "5a) način utvrđivanja iznosa sredstava potrebnih za nabavku osnovnih sredstava iz člana 59 stav 6 ovog zakona:". **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog i distributivnog sistema**			

	Član 62 (1) Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa, kao i metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog			
	prihoda i cijena za korišćenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG naročito sadrže: 1) kriterijume za utvrđivanje opravdanih troškova i prihoda; 2) kriterijume za alokaciju regulatorno dozvoljenog prihoda na korisnike prenosnih i distributivnih sistema; 3) elemente za koje se utvrđuju tarife, na osnovu kojih se vrši obračun i plaćanje usluga po utvrđenim cijenama, radi obezbjeđenja adekvatnog prihoda operatorima sistema; 4) podsticaje ekonomskoj efikasnosti i postizanju višeg nivoa opštih parametara kvaliteta snabdijevanja utvrđenih pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona; 5) elemente za procjenu uticaja na cijenu: snabdijevanja sa prekidima, prilagođavanja potrošnje mogućnostima sistema i drugih mehanizama za unapređenje energetske efikasnosti; 6) elemente za podsticanje realizacije mjera povećanja energetske efikasnosti sistema, posebno putem odgovora potrošnje i distribuirane proizvodnje električne energije; 7) elemente za podsticanje povećanja finansijske efikasnosti obavljanja djelatnosti, smanjenja troškova tih djelatnosti i poboljšanja kvaliteta usluga; 8) način utvrđivanja podsticaja za privlačenje investicija u infrastrukturu koja služi za obavljanje djelatnosti prenosa i distribucije, kao i ograničenja za primjenu tih podsticaja iz člana 60 stav 8 ovog zakona;			

	9) elemente za procjenu troškova zaštite životne sredine i zaštite krajnjih kupaca; 10) elemente i kriterijume za utvrđivanje i alokaciju troškova opravdanih gubitaka u prenosnim i distributivnim sistemima električne energije i/ili gasa; 11) način utvrđivanja stope i elemenata osnovice za obračun povrata na sredstva iz člana 60 stav 1 ovog zakona, za godine regulatornog perioda; 11a) način utvrđivanja vrijednosti investicija koje ulaze u osnovicu za utvrđivanje povrata na sredstva iz člana 60 stav 1 ovog zakona; 11b) način utvrđivanja vrijednosti osnovnih sredstava koja ulaze u osnovicu za utvrđivanje povrata na sredstva; 12) elemente za utvrđivanje ostalih prihoda iz člana 59 stav 8 ovog zakona. (2) Metodologija za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije i gasa, naročito sadrži: 1) metod regulacije prihoda i naknade; 2) kriterijume i elemente za utvrđivanje ukupnih opravdanih troškova poslovanja; 3) kriterijume i elemente za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda; 4) elemente na osnovu kojih se vrši obračun i plaćanje naknade radi obezbjeđenja adekvatnog prihoda; 5) elemente za utvrđivanje korekcije regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade; 5a) način utvrđivanja iznosa sredstava potrebnih za nabavku osnovnih sredstava iz člana 59 stav 6 ovog zakona; 6) način utvrđivanja razumne dobiti iz člana 59 stav 6 ovog zakona; 7) kriterijume i elemente za utvrđivanje ostalih prihoda iz člana 59 stav 8 ovog zakona.			

	(3) Metodologija za utvrđivanje cijena za krajnje kupce koje snabdijeva snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca naročito sadrži: 1) način utvrđivanja cijene električne energije ili gasa za kupce iz člana 196 stav 1 tač. 1 i 2 ovog zakona uzimajući u obzir povećane troškove nabavke dodatnih količina električne energije ili gasa koje se nijesu mogle imati u vidu u tenderskom postupku utvrđivanja cijene, kao što je nepredvidljivost broja tih kupaca i njihovog uticaja na troškove balansiranja; 2) način utvrđivanja privremenih cijena električne energije i gasa koje će se primjenjivati u slučaju da u postupku iz člana 200 ovog zakona nije izabran snabdjevač. (4) Metodologijama iz stava 1 ovog člana mogu se utvrditi cijene sa više elemenata koje se zasnivaju na različitim troškovima ili grupama utvrđenih troškova operatora prenosnog i distributivnog sistema. (5) Metodologijama iz stava 1 ovog člana mogu se utvrditi elementi za utvrđivanje cijena zavisno od sezone, dana u sedmici, doba dana, vremena korišćenja i opravdanosti utvrđivanja troškova, prihoda ili cijena za period duži od jedne godine. (6) Podsticaji iz stava 1 tačka 8 ovog člana mogu biti naročito: 1) uključivanje investicija u toku u osnovicu za izračunavanje povrata na sredstva; 2) uključivanje planiranih investicija u osnovicu za izračunavanje povrata na sredstva; i/ili 3) utvrđivanje više stope povrata za investicije visokog rizika.			
9. Države članice osiguravaju jedinstvene kontaktne točke radi pružanja potrošačima svih nužnih informacija koje se tiču njihovih prava, važećeg zakonodavstva i sredstava za rješavanje sporova koja su im dostupna u slučaju spora.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 57 i 194 Zakona o	

Takve kontaktne točke mogu biti dio općih informativnih točaka za potrošače. Države članice osiguravaju postojanje neovisnog mehanizma, kao što je pravobranitelj za energetski sektor ili tijelo za zaštitu potrošača, radi osiguravanja učinkovite obrade pritužaba i izvansudskog rješavanja sporova.			energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
10. Države članice mogu odlučiti da neće primijeniti odredbe članka 4. u pogledu distribucije, u mjeri u kojoj bi njihova primjena pravno ili stvarno ometala ispunjavanje obveza nametnutih poduzećima za prirodni plin u općem ekonomskom interesu i u mjeri u kojoj učinak na razvoj trgovine ne bi bio toliki da bude protivan interesima Zajednice. Interesi Zajednice među ostalim uključuju tržišno natjecanje u odnosu na povlaštene kupce u skladu s ovom Direktivom i člankom 86. Ugovora.	Nema odgovarajuće odredbe		Opcija nije iskorišćena	
11. Države članice po provedbi ove Direktive obavješćuju Komisiju o svim mjerama koje su usvojile radi ispunjavanja obveza javne usluge, uključujući zaštitu potrošača i okoliša, te njihov mogući učinak na nacionalno i međunarodno tržišno natjecanje, bez obzira na to zahtijevaju li takve mjere odstupanje od odredaba ove Direktive. Nakon toga svake dvije godine obavješćuju Komisiju o svim izmjenama takvih mjera, bez obzira na to zahtijevaju li one odstupanje od ove Direktive.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 54 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
12. Komisija, uz savjetovanje s odgovarajućim zainteresiranim stranama, uključujući države članice, nacionalna regulatorna tijela, organizacije potrošača i poduzeća za prirodni plin, izrađuje jasan i sažet kontrolni popis za potrošače energije, koji sadrži praktične informacije o pravima potrošača energije. Države članice osiguravaju da opskrbljivači plina ili operatori distribucijskog sustava, u suradnji s regulatornim tijelom, poduzmu potrebne mjere kako bi svojim potrošačima	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 42 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

osigurali primjerak kontrolnog popisa za potrošače energije i osigurali da on bude javno dostupan.				
Članak 4. **Postupak izdavanja odobrenja** 1. Ako je za gradnju ili rad objekata za prirodni plin potrebno odobrenje (na primjer licencija, dozvola, koncesija, pristanak ili suglasnost), države članice ili nadležno tijelo koje one imenuju izdaju odobrenja za gradnju i/ili rad takvih objekata, plinovoda i srodne opreme na svojem državnom području, u skladu sa stavcima 2. do 4. Države članice ili nadležno tijelo koje one imenuju mogu na istoj osnovi izdavati odobrenja za opskrbu prirodnim plinom i za veleprodajne kupce. 2. Države članice koje raspolažu sustavom odobrenja utvrđuju objektivne i nediskriminirajuće kriterije koje mora ispunjavati poduzeće koje podnosi zahtjev za izdavanje odobrenja za gradnju i/ili rad objekata za prirodni plin ili za opskrbu prirodnim plinom. Nediskriminirajući kriteriji i postupci za izdavanje odobrenja objavljuju se. Države članice osiguravaju da se u okviru postupaka izdavanja odobrenja za objekte, plinovode i srodnu opremu, kada je primjereno, vodi računa o važnosti projekta za unutarnje tržište prirodnog plina. 3. Države članice osiguravaju da su razlozi za eventualno odbijanje zahtjeva za izdavanje odobrenja objektivni i nediskriminirajući te da se priopćuju podnositelju zahtjeva. Razlozi za takvo odbijanje daju se na znanje Komisiji. Države članice uspostavljaju postupak koji podnositelju zahtjeva omogućuje ulaganje pravnog lijeka protiv takvih odbijanja. 4. Za razvoj područja na kojima je opskrba nedavno započela i općenito za učinkovit rad, ne dovodeći u pitanje članak 38., države članice mogu odbiti izdavanje dodatnih	**Član 25** U članu 65 stav 3 tačka 3 poslije riječi: "ugovoru sa" dodaju se riječi: "fizičkim licem sa položenim odgovarajućim stručnim ispitom ili". **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Izdavanje licenci** **Član 65** (1) Energetske djelatnosti iz člana 3 ovog zakona mogu se obavljati samo na osnovu licence, ako ovim zakonom nije drugačije određeno. (2) Ispunjenost uslova za izdavanje licenci određenih ovim zakonom utvrđuje Agencija. (3) Agencija izdaje licencu na zahtjev privrednog društva, pravnog ili fizičkog lica, odnosno preduzetnika: 1) koji je registrovan u Centralnom registru privrednih subjekata za obavljanje energetske djelatnosti za koju se izdaje licenca; 2) koji posjeduje ili upravlja energetskim objektima, transportnim sredstvima i drugim uređajima, instalacijama ili postrojenjima neophodnim za obavljanje energetske djelatnosti, koji ispunjavaju uslove i zahtjeve utvrđene tehničkim propisima, propisima o energetskoj efikasnosti, propisima o zaštiti od požara i eksplozija, kao i propisima o zaštiti životne sredine; 3) koji dostavi dokaz da ima zaposlena lica sa položenim odgovarajućim stručnim ispitom, odnosno dokaz o zaključenom ugovoru sa fizičkim licem sa položenim odgovarajućim stručnim ispitom ili pravnim licem koje ima zaposlene sa položenim odgovarajućim stručnim ispitom za obavljanje poslova tehničkog rukovođenja,	Potpuno usklađeno		

odobrenja za gradnju i rad sustava distribucijskih plinovoda na određenom području, nakon što su takvi sustavi plinovoda izgrađeni ili se predlaže njihova gradnja na tom području i ako postojeći ili predloženi kapacitet nije zasićen.	održavanja, eksploatacije i rukovanja energetskim objektima; 4) koji slobodno raspolaže finansijskim sredstvima na svom računu; 5) kojem u poslednje tri godine nije oduzeta licenca za obavljanje energetske djelatnosti za koju je podnio zahtjev; 6) čiji članovi organa upravljanja nijesu bili pravosnažno osuđeni za krivična djela koja ih čine nepodobnim za vršenje funkcija. (4) Uz zahtjev za izdavanje licence prilažu se dokazi o ispunjenosti uslova iz stava 3 ovog člana. (5) Izuzetno od stava 3 ovog člana, licenca za obavljanje djelatnosti snabdijevanja električnom energijom ili gasom može se izdati snabdjevaču koji ima sjedište u državi članici Evropske unije ili članici Energetske zajednice na osnovu odgovarajućeg odobrenja za obavljanje djelatnosti snabdijevanja izdatog od nadležnog organa, odnosno organizacije države u kojoj je registrovan. (6) Licenca izdata za obavljanje djelatnosti distribucije električne energije ili gasa, operatora za skladištenje gasa i postrojenje za TPG istovremeno predstavlja akt o imenovanju operatora distributivnog sistema električne energije ili gasa, operatora za skladištenje gasa i postrojenja za TPG.			
Članak 5. **Praćenje sigurnosti opskrbe** Države članice osiguravaju praćenje pitanja sigurnosti opskrbe. Kada države članice to smatraju primjerenim, mogu delegirati taj zadatak regulatornim tijelima iz članka 39. stavka 1. Takvo praćenje posebno pokriva ravnotežu između ponude i potražnje na nacionalnom tržištu, razinu očekivane buduće potražnje i raspoloživih zaliha,	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 212 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

predviđene dodatne kapacitete koji se planiraju ili su u izgradnji te kvalitetu i razinu održavanja mreža, kao i mjere za pokrivanje vršne potražnje i rješavanje nedostataka jednog ili više opskrbljivača. Nadležna tijela do 31. jula svake godine objavljuju izvješće u kojem navode rezultate praćenja tih pitanja, kao i sve mjere poduzete ili predviđene za njihovo rješavanje te odmah prosljeđuju to izvješće Komisiji.				
Članak 6. **Regionalna solidarnost** 1. Kako bi zajamčile sigurnost opskrbe na unutarnjem tržištu prirodnog plina, države članice surađuju radi promicanja regionalne i bilateralne solidarnosti. 2. Takva suradnja obuhvaća situacije koje za kratkoročnu posljedicu imaju ili bi mogle imati ozbiljni poremećaj opskrbe s posljedicama za određenu državu članicu. Ona uključuje: (a) usklađivanje nacionalnih mjera u kriznim stanjima iz članka 8. Direktive Vijeća 2004/67/EZ od 26. aprila 2004. o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe prirodnim plinom (1); (b) utvrđivanje i, prema potrebi, razvoj ili unapređivanje spojnih vodova elektroenergetskog i plinskog sustava; i (c) uvjete i praktična rješenja za međusobnu podršku. 3. Komisija i druge države članice obavješćuju se o takvoj suradnji. 4. Komisija može usvojiti smjernice za regionalnu suradnju u duhu solidarnosti. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Direktive koji nisu ključni dopunjujući je,	**Član 3** U članu 8 stav 1 tačka 8 mijenja se i glasi: " 8) održavanja stabilnih uslova poslovanja i podsticanja javnog, privatnog i javno-privatnog ulaganja i poslovanja u oblasti energetike;". Poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi: „ (3) Radi ostvarivanja ciljeva iz stava 1 ovog člana, maksimalni dozvoljeni rast vrijednosti osnovnih sredstava iz člana 60 stav 1 ovog zakona, po osnovu investicija i programa otkupa, za period planiranja razvoja sistema, za operatora prenosnog sistema utvrđuje organ državne uprave nadležan za poslove finansija, a za operatora distributivnog sistema organ državne uprave nadležan za poslove energetike, najkasnije do kraja godine koja prethodi godini podnošenja zahtjeva iz člana 59 stav 1 ovog zakona." **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 i 51/2017** **Ciljevi energetskog razvoja** **Član 8** (1) Energetski razvoj planira se u cilju:	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno i članom 212 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

usvajaju se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 51. stavka 3.	1) obezbjeđenja neprekidnog, sigurnog i kvalitetnog snabdijevanja energijom; 2) obezbjeđenja održive i efikasne proizvodnje i korišćenja energije; 3) razvijanja i korišćenja različitih izvora energije; 4) povećanja proizvodnje i/ili korišćenja energije iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije; 5) efikasnog obavljanja energetskih djelatnosti i javnih usluga uz obezbjeđenje održivog razvoja; 6) zaštite životne sredine u svim oblastima energetskih djelatnosti; 7) obezbjeđenja konkurencije na tržištu energije na načelima nepristrasnosti, transparentnosti i nediskriminatornosti; 8) održavanja stabilnih uslova poslovanja i podsticanja javnog, privatnog i javno-privatnog ulaganja i poslovanja u oblasti energetike; 9) zaštite krajnjih kupaca energije; 10) povezivanja crnogorskog energetskog sistema sa evropskim energetskim sistemima i sistemima država u okruženju u skladu sa energetskim potrebama i potrebama ekonomskog razvoja; 11) razvoja tržišta energije i njegovog povezivanja sa regionalnim i unutrašnjim tržištem Evropske unije; 12) stvaranja uslova za investiranje u energetiku; 13) razvoja gasnog sistema i njegovih konekcija sa susjednim gasnim sistemima, u pogledu potrebe ispunjavanja domaćih zahtjeva za prirodnim gasom i diversifikacije energetskih izvora. (2) Energetska efikasnost/upravljanje potrošnjom u smislu ovog zakona je globalni ili integrisani pristup koji za cilj ima uticaj na količinu i vremensko usklađivanje potrošnje električne energije, radi smanjenja potrošnje primarne energije i vršnog opterećenja, prvenstveno ulaganjima u mjere poboljšanja energetske efikasnosti ako te mjere, obzirom na pozitivan uticaj smanjene potrošnje			

	energije na životnu sredinu, aspekte sigurnosti snabdijevanja i troškove distribucije predstavljaju efektivnija i ekonomičnija rješenja u odnosu na ulaganja kojima se povećavaju proizvodni kapaciteti, kao i zaključivanjem ugovora o snabdijevanju sa mogućnošću prekida. (3) Radi ostvarivanja ciljeva iz stava 1 ovog člana Vlada na predlog Ministarstva, utvrđuje maksimalni dozvoljeni rast vrijednosti osnovnih sredstava iz člana 60 stav 1 ovog zakona, po osnovu investicija i programa otkupa za operatora prenosnog i distributivnog sistema, za period planiranja razvoja sistema najkasnije do kraja godine koja prethodi godini podnošenja zahtjeva iz člana 59 stav 1 ovog zakona.			
Članak 7 **Promicanje regionalne suradnje** 1. Države članice i regulatorna tijela međusobno surađuju kako bi svoja nacionalna tržišta integrirali na jednoj ili više regionalnih razina, kao prvi korak prema stvaranju potpuno liberaliziranog unutarnjeg tržišta. Regulatorna tijela, kada su države članice tako predvidjele, ili države članice posebno promiču i olakšavaju suradnju operatora transportnih sustava na regionalnoj razini, uključujući suradnju na prekograničnim pitanjima, radi stvaranja konkurentnog unutarnjeg tržišta prirodnog plina, jačaju dosljednost svojeg pravnog, regulatornog i tehničkog okvira te olakšavaju integraciju izoliranih sustava koji čine plinske otoke koji i dalje postoje u Zajednici. Zemljopisna područja obuhvaćena takvom regionalnom suradnjom uključuju suradnju na zemljopisnim područjima definiranima u skladu s člankom 12. stavkom 3. Uredbe (EZ) br. 715/2009. Takva suradnja može pokrivati druga zemljopisna područja.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 41 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

2. Agencija surađuje s nacionalnim regulatornim tijelima i operatorima transportnih sustava na osiguravanju usklađenosti regulatornih okvira između regija s ciljem stvaranja konkurentnog unutarnjeg tržišta prirodnog plina. Ako Agencija smatra da su potrebna obvezujuća pravila o takvoj suradnji, ona daje odgovarajuće preporuke.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 41 i 42 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
3. Države članice osiguravaju, kroz provedbu ove Direktive, da operatori transportnih sustava za raspodjelu kapaciteta i provjeru sigurnosti mreže imaju jedan ili više integriranih sustava na regionalnoj razini koji obuhvaćaju dvije ili više država članica.	**Član 54** U članu 142 stav 1 tačka 14 mijenja se i glasi: „14) utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema gasa, usklađen sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, Akcionim planom i planom razvoja susjednih prenosnih sistema, koji se ažurira najmanje svake treće godine i dostavi Agenciji na odobravanje;„. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Obaveze i odgovornosti operatora prenosnog sistema gasa** **Član 142** (1) Operator prenosnog sistema gasa dužan je da: 1) obezbijedi dugoročnu sposobnost sistema da ispunjava realne zahtjeve za prenosom gasa, odnosno obezbijedi rad, održavanje, unapređenje i razvoj prenosnog sistema gasa, u cilju pouzdanosti, sigurnosti, efikasnosti i funkcionisanja tržišta, uz očuvanje životne sredine; 2) obezbijedi adekvatna sredstva za ispunjenje obaveza pružanja usluga; 3) vrši balansiranje sistema za prenos gasa i, prema potrebi, obezbijedi da se usluge balansiranja pružaju na principima transparentnosti, objektivnosti i nediskriminacije;	Potpuno usklađeno		

	4) obezbijedi energiju koju koristi u obavljanju svoje djelatnosti uključujući energiju potrebnu za pokrivanje gubitaka u prenosnomsistemu u skladu sa transparentnim, nediskriminatornim i tržišnim principima; 5) upravlja kapacitetima prenosnog sistema; 6) pod nediskriminatornim uslovima pruža usluge korisnicima sistema ili kategorijama korisnika sistema, bez davanja prioriteta svojim povezanim subjektima; 7) obezbijedi operatorima distributivnih sistema, susjednim operatorima prenosnog sistema ili drugim subjektima za gas informacije koje su potrebne za obezbjeđenje međuoperativnosti sistema i za osiguranje bezbjednog i efikasnog rada interkonektivnog sistema; 8) obezbijedi korisnicima prenosnog sistema detaljne informacije o ponuđenim uslugama, uslovima za pružanje usluga i tehničke informacije za efikasan pristup i korišćenje prenosnog sistema; 9) obezbijedi učešće u izgradnji dovoljnih prekograničnih kapaciteta za integraciju sistema za prenos gasa u Crnoj Gori sa sistemima susjednih članica Zajednice i/ili članica Evropske unije uz prilagođavanje svim ekonomski opravdanim i tehnički izvodljivim zahtjevima za kapacitetom, uključujući sigurnost snabdijevanja gasom; 10) obezbijedi prekograničnu saradnju u cilju obezbjeđenja sigurnosti sistema i dodjele kapaciteta; 11) odobrene naknade za priključenje na prenosni sistem, naknade za priključenje gasa iz obnovljivih izvora, korišćenje prenosnog sistema i pomoćne usluge objavi na svojoj internet stranici najkasnije 15 dana prije početka primjene; 12) utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknade za priključenje na prenosni sistem gasa iz člana 44 stav 1 tačka 1 ovog zakona koja odražava troškove			

	i pravila iz člana 44 stav 2 tač. 1 i 4 ovog zakona i dostavi Agenciji na odobravanje; 13) utvrdi cijene i naknade u skladu sa metodologijom iz tačke 12 ovog stava i dostavi ih Agenciji na odobravanje; 14) utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema gasa, usklađen sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom i planom razvoja susjednih prenosnih sistema, koji se ažurira najmanje svake treće godine i dostavi Agenciji na odobravanje; 15) utvrdi trogodišnji investicioni plan, koji je sastavni dio plana iz tačke 14 ovog stava prema potrebama korisnika sistema, u skladu sa desetogodišnjim planom razvoja distributivnog sistema gasa, prostorno-planskim dokumentima i dostavi Agenciji na odobravanje; 16) pri izradi planova iz tač. 14 i 15 ovog stava: - procijeni potencijal za povećanje energetske efikasnosti u objektima prenosnog sistema i specificira ciljeve za povećanje energetske efikasnosti; - utvrdi mjere i ulaganja za uvođenje ekonomski isplativih poboljšanja energetske efikasnosti na mrežnoj infrastrukturi, uključujući i dinamiku realizacije mjera, - uzme u obzir i upravljanje opterećenjem i međuoperativnost; 17) plan iz tačke 14 ovog stava objavi na svojoj internet stranici; 18) organizuje prijem reklamacija i prigovora kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu i obezbijedi nediskriminatorno odlučivanje u rokovima utvrđenim zakonom; 19) vodi registar prigovora i žalbi kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu, sa pripadajućom dokumentacijom i donijetim odlukama;			

	20) na zahtjev Agencije podnosi izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu. (2) Prilikom upravljanja kapacitetima prenosnog sistema iz stava 1 tačka 5 ovog člana zabranjeno je namjerno smanjivanje kapaciteta, kao i drugi oblici manipulacije kapacitetom kojima se narušava funkcionisanje tržišta. (3) Balansiranje prenosnog sistema gasa iz stava 1 tačka 3 ovog člana je proces uravnotežavanja količina gasa na ulazu u sistem i izlazu iz sistema u periodu za koji se utvrđuje balansno odstupanje.			
4. Kada vertikalno integrirani operatori transportnih sustava sudjeluju u zajedničkom poduzeću osnovanom radi provedbe takve suradnje, to zajedničko poduzeće uspostavlja i provodi program usklađivanja koji sadrži mjere koje treba poduzeti da bi se osiguralo da diskriminacijsko ponašanje i ponašanje suprotno tržišnom natjecanju bude isključeno. U tom se programu usklađivanja navode specifične obveze koje zaposlenici moraju ispuniti kako bi ostvarili cilj isključivanja diskriminacijskog ponašanja i ponašanja suprotnog tržišnom natjecanju. Program podliježe odobrenju Agencije. Poštovanje programa neovisno prate službenici za praćenje usklađenosti vertikalno integriranih operatora transportnih sustava.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprimenjivo		
Članak 8. **Tehnička pravila** Regulatorna tijela, kada su države članice tako predvidjele, ili države članice osiguravaju da se definiraju kriteriji tehničke sigurnosti te da se razrade i objave tehnička pravila kojima se utvrđuju minimalni tehnički zahtjevi u vezi s projektiranjem i funkcioniranjem za priključenje na sustav terminala za UPP, sustave skladišta plina, druge transportne i distribucijske sustave i izravne plinovode. Ta	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 143 i 146 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

tehnička pravila osiguravaju interoperabilnost sustavâ te su objektivna i nediskriminirajuća. Ako je potrebno, Agencija može dati odgovarajuće preporuke radi postizanja usklađenosti tih pravila. Ta se pravila priopćuju Komisiji u skladu s člankom 8. Direktive 98/34/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. juna 1998. o utvrđivanju postupka osiguravanja informacija u području tehničkih normi i propisa te propisa o uslugama informacijskog društva (2).				
POGLAVLJE III. **TRANSPORT, SKLADIŠTENJE I UPP** *Članak 9.* Razdvajanje transportnih sustava i operatora transportnih sustava 1. Države članice osiguravaju da od 3. marta 2012.: (a) svako poduzeće koje u vlasništvu ima transportni sustav djeluje kao operator transportnog sustava; (b) ista osoba ili osobe nemaju pravo niti: i. izravno ili neizravno provoditi kontrolu nad poduzećem koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe te izravno ili neizravno provoditi kontrolu ili izvršavati bilo koje pravo nad operatorom transportnog sustava ili transportnim sustavom; niti ii. izravno ili neizravno provoditi kontrolu nad operatorom transportnog sustava ili transportnim sustavom te izravno ili neizravno provoditi kontrolu ili izvršavati bilo koje pravo nad poduzećem koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe;	**Član 57** U članu 163 stav 2 tačka 3 riječ „imaju" zamjenjuje se riječju „nemaju". **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Razdvajanje operatora prenosnog sistema gasa** **Član 163** (1) Djelatnost operatora prenosnog sistema gasa može da obavlja samo nezavisno pravno lice. (2) Nezavisnost operatora prenosnog sistema gasa obezbjeđuje se na način da isto lice, odnosno lica: 1) istovremeno ne vrše direktnu ili indirektnu kontrolu energetskog subjekta koji obavlja proizvodnju ili snabdijevanje gasom ili imaju drugo pravo nad operatorom prenosnog sistema ili nad prenosnim sistemom; 2) istovremeno ne vrše direktno ili indirektno kontrolu operatora prenosnog sistema gasa ili prenosnog sistema gasa i direktno ili indirektno ne vrše kontrolu ili imaju drugo pravo nad subjektom na tržištu koji obavlja djelatnost proizvodnje ili snabdijevanja gasom; 3) nemaju pravo odlučujućeg uticaja na imenovanje članova odbora direktora ili drugih organa ili pravnih zastupnika, operatora prenosnog sistema gasa ili prenosnog sistema gasa i kontrole ili ostvarivanja drugog prava nad energetskim	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno i članom 141 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

(c) ista osoba ili osobe nemaju pravo imenovati članove nadzornog odbora, administrativnog odbora ili tijela koja pravno zastupaju poduzeće, pri operatoru transportnog sustava ili transportnom sustavu, te izravno ili neizravno provoditi kontrolu ili izvršavati bilo koje pravo nad poduzećem koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe; i (d) ista osoba nema pravo biti članom nadzornog odbora, administrativnog odbora ili tijela koja pravno zastupaju poduzeće, pri poduzeću koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe i operatoru transportnog sustava ili transportnom sustavu. 2. Prava iz stavka 1. točaka (b) i (c) posebno uključuju: (a) ovlast korištenja prava glasovanja; (b)ovlast imenovanja članova nadzornog odbora, administrativnog odbora ili tijela koja pravno zastupaju poduzeće; ili (c) posjedovanje većinskog udjela. 3. Za potrebe stavka 1. točke (b) pojam „poduzeće koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe" uključuje „poduzeće koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe" u smislu Direktive 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. jula 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije (1), a pojmovi „operator transportnog sustava" i „transportni sustav" uključuju pojmove „operator prijenosnog sustava" i „prijenosni sustav" u smislu te direktive. 4. Države članice mogu odobriti odstupanja od stavka 1. točaka (b) i (c) do 3. marta 2013., pod uvjetom da operatori transportnih sustava nisu dio vertikalno integriranog poduzeća. 5. Smatra se da je obveza iz stavka 1. točke (a) ovog članka ispunjena ako dva ili više poduzeća koji u vlasništvu imaju	subjektom koji obavlja djelatnost proizvodnje ili snabdijevanja, i 4) nijesu članovi u odboru direktora ili drugim organima ili pravni zastupnici operatora prenosnog sistema ili prenosnog sistema i energetskih subjekata koji obavljaju djelatnost proizvodnje ili snabdijevanja. (3) Odredba stava 2 tač. 1, 2 i 3 ovog člana naročito se odnosi na: 1) korišćenje prava glasa; 2) pravo imenovanja članova odbora direktora ili drugih organa ili pravnih zastupnika; 3) svojinu nad većinskim dijelom akcija. (4) Članove organa upravljanja operatora prenosnog sistema neposredno i samostalno predlaže organ državne uprave nadležan za poslove finansija, bez traženja mišljenja i uputstava od strane Vlade. (5) Lice iz stava 4 ovog člana ne smije tražiti ni prihvatati instrukcije ili smjernice Vlade u postupku donošenja odluka operatora sistema i ne smije biti član organa upravljanja energetskih subjekata koji obavljaju djelatnost proizvodnje ili snabdijevanja ili imati mogućnost uticaja na odlučivanje tih energetskih subjekata. (6) Energetskim subjektom koji obavlja djelatnost proizvodnje odnosno snabdijevanja iz stava 2 ovog člana smatra se i proizvođač odnosno snabdjevač električnom energijom.			

transportne sustave stvore zajednički pothvat koji za dotične transportne sustave djeluje kao operator transportnog sustava u dvije ili više država članica. Nijedno drugo poduzeće ne može biti dijelom zajedničkog pothvata, osim ako je odobreno na temelju članka 14. kao neovisni operator sustava ili neovisni operator transportnog sustava za potrebe poglavlja IV. 6. Za potrebe provedbe ovog članka, ako je osoba iz stavka 1. točaka (b), (c) i (d) država članica ili drugo javno tijelo, dva odvojena javna tijela koja provode kontrolu nad operatorom transportnog sustava ili transportnim sustavom, s jedne strane, te nad poduzećem koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe, s druge strane, ne smatraju se istom osobom ili osobama. 7. Države članice osiguravaju da se ni trgovački osjetljive informacije iz članka 16., u posjedu operatora transportnog sustava koji je bio dijelom vertikalno integriranog poduzeća, niti osoblje takvog operatora transportnog sustava ne prenose poduzećima koja obavljaju funkciju proizvodnje ili opskrbe. 8. Ako 3. septembra 2009. transportni sustav pripada vertikalno integriranom poduzeću, država članica može odlučiti ne primijeniti stavak 1. U tom slučaju predmetna država članica: (a) imenuje neovisnog operatora sustava u skladu s člankom 14.; ili (b) poštuje odredbe poglavlja IV. 9. Ako 3. septembra 2009. transportni sustav pripada vertikalno integriranom poduzeću, a postoje rješenja koja jamče učinkovitiju neovisnost operatora transportnog sustava nego odredbe poglavlja IV., država članica može odlučiti ne primijeniti stavak 1.				

10. Prije nego što neko poduzeće bude odobreno i imenovano operatorom transportnog sustava na temelju stavka 9. ovog članka, ono se certificira u skladu s postupcima utvrđenima u članku 10. stavcima 4., 5. i 6. ove Direktive te u članku 3. Uredbe (EZ) br. 715/2009, na temelju čega Komisija provjerava jamče li jasno postojeća rješenja učinkovitiju neovisnost operatora transportnog sustava nego odredbe poglavlja IV. 11. Vertikalno integrirana poduzeća koja u vlasništvu imaju transportni sustav ni u kojem slučaju nisu spriječena da poduzmu mjere za usklađivanje sa stavkom 1. 12. Poduzeća koja obavljaju funkciju proizvodnje ili opskrbe ni u kojem slučaju nemaju mogućnost, ni izravno ni neizravno, preuzeti kontrolu ili izvršavati bilo koje pravo nad razdvojenim operatorima transportnih sustava u državama članicama koje primjenjuju stavak 1.				
Članak 10. **Imenovanje i certificiranje operatora transportnih sustava** 1. Prije nego što neko poduzeće bude odobreno i imenovano operatorom transportnog sustava, ono se certificira u skladu s postupcima utvrđenima u stavcima 4., 5. i 6. ovog članka te u članku 3. Uredbe (EZ) br. 715/2009. 2. Poduzeća koja u vlasništvu imaju transportni sustav i koja je nacionalno regulatorno tijelo prema postupku certificiranja certificiralo kao poduzeća usklađena sa zahtjevima članka 9. države članice odobravaju i imenuju operatorima transportnih sustava. Imenovanje operatora transportnih sustava priopćuje se Komisiji i objavljuje u Službenom listu Europske unije. 3. Operatori transportnih sustava obavješćuju regulatorno tijelo o svim planiranim transakcijama zbog kojih bi mogla	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 68, 69 i 70 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

biti potrebna ponovna procjena njihove usklađenosti sa zahtjevima članka 9. 4. Regulatorna tijela prate trajnu usklađenost operatora transportnih sustava sa zahtjevima članka 9. Ona pokreću postupak certificiranja kako bi osigurala takvu usklađenost: (a) kada zaprime obavijest operatora transportnog sustava prema stavku 3.; (b) na vlastitu inicijativu, ako imaju saznanja da bi planirana promjena prava ili utjecaja na vlasnike transportnih sustava ili operatore transportnih sustava mogla rezultirati povredom članka 9. ili ako imaju razloga vjerovati da je moglo doći do takve povrede; ili (c) na utemeljeni zahtjev Komisije. 5. Regulatorna tijela donose odluku o certificiranju operatora transportnog sustava u roku od četiri mjeseca od dana obavijesti operatora transportnog sustava ili od dana zahtjeva Komisije. Po isteku tog roka certificiranje se smatra odobrenim. Izričita ili prešutna odluka regulatornog tijela stupa na snagu tek nakon što se zaključi postupak iz stavka 6. 6. Izričitu ili prešutnu odluku o certificiranju operatora transportnog sustava regulatorno tijelo bez odlaganja priopćuje Komisiji, zajedno sa svim odgovarajućim informacijama u pogledu te odluke. Komisija postupa u skladu s postupkom utvrđenim u članku 3. Uredbe (EZ) br. 715/2009. 7. Regulatorna tijela i Komisija mogu zahtijevati od operatora transportnih sustava i poduzeća koja obavljaju funkciju proizvodnje ili opskrbe sve informacije koje su relevantne za izvršavanje njihovih zadataka na temelju ovog članka.				

8. Regulatorna tijela i Komisija čuvaju povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija.				
Članak 11. **Certificiranje u vezi s trećim zemljama** 1. Ako certificiranje zatraži vlasnik transportnog sustava ili operator transportnog sustava koji je pod kontrolom osoba ili osobe iz treće zemlje ili trećih zemalja, regulatorno tijelo o tome obavješćuje Komisiju. Regulatorno tijelo bez odlaganja obavješćuje Komisiju i o bilo kakvim okolnostima zbog kojih bi osoba ili osobe iz treće zemlje ili trećih zemalja mogle steći kontrolu nad transportnim sustavom ili operatorom transportnog sustava. 2. Operator transportnog sustava obavješćuje regulatorno tijelo o bilo kakvim okolnostima zbog kojih bi osoba ili osobe iz treće zemlje ili trećih zemalja mogle steći kontrolu nad transportnim sustavom ili operatorom transportnog sustava. 3. Regulatorno tijelo donosi nacrt odluke o certificiranju operatora transportnog sustava u roku od četiri mjeseca od dana obavijesti operatora transportnog sustava. Ono odbija certificiranje ako nije dokazano: (a) da je dotični subjekt usklađen sa zahtjevima članka 9.; i (b) regulatornom tijelu ili drugom nadležnom tijelu koje je imenovala država članica, da se odobravanjem certificiranja neće ugroziti sigurnost opskrbe energijom država članica i Zajednice. Pri razmatranju tog pitanja regulatorno tijelo ili drugo tako imenovano nadležno tijelo vodi računa:	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 71 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

i. o pravima i obvezama Zajednice u odnosu na tu treću zemlju, koje proizlaze iz međunarodnog prava, uključujući sporazume sklopljene s jednom ili više trećih zemalja u kojima je Zajednica jedna od stranaka i koji se bave pitanjima sigurnosti opskrbe energijom; ii. o pravima i obvezama države članice u odnosu na tu treću zemlju, koje proizlaze iz sporazuma koji su sklopljeni s njom, u mjeri u kojoj su u skladu s pravom Zajednice; i iii. o drugim specifičnim činjenicama i okolnostima slučaja i dotičnoj trećoj zemlji. 4. Regulatorno tijelo o odluci bez odlaganja obavješćuje Komisiju, zajedno sa svim odgovarajućim informacijama u pogledu te odluke. 5. Države članice osiguravaju da regulatorno tijelo ili imenovano nadležno tijelo iz stavka 3. točke (b), prije nego što regulatorno tijelo donese odluku o certificiranju, zatraži mišljenje Komisije o tome: (a) je li dotični subjekt usklađen sa zahtjevima iz članka 9.; i (b) neće li se odobravanjem certificiranja ugroziti sigurnost opskrbe Zajednice energijom. 6. Komisija pregledava zahtjev iz stavka 5. čim ga zaprimi. U roku od dva mjeseca od dana primitka zahtjeva, Komisija dostavlja svoje mišljenje nacionalnom regulatornom tijelu ili imenovanom nadležnom tijelu, ako je ono uputilo zahtjev. Pri izradi mišljenja Komisija može zatražiti stajalište Agencije, dotičnih država članica i zainteresiranih strana. U slučaju da Komisija podnese takav zahtjev, rok od dva mjeseca produljuje se za dodatna dva mjeseca.				

U nedostatku mišljenja Komisije u roku iz prvog i drugog podstavka smatra se da Komisija nema prigovora na odluku regulatornog tijela. 7. Pri procjeni hoće li kontrola od strane osobe ili osoba iz treće zemlje ili trećih zemalja ugroziti sigurnost opskrbe Zajednice energijom, Komisija vodi računa: (a) o specifičnim okolnostima slučaja i dotičnoj trećoj zemlji ili trećim zemljama; i (b) o pravima i obvezama Zajednice u odnosu na tu treću zemlju ili treće zemlje, koje proizlaze iz međunarodnog prava, uključujući sporazume sklopljene s jednom ili više trećih zemalja u kojima je Zajednica jedna od stranaka i koji se bave pitanjima sigurnosti opskrbe. 8. Nacionalno regulatorno tijelo u roku od dva mjeseca po isteku razdoblja iz stavka 6. donosi svoju konačnu odluku o certificiranju. Pri donošenju svoje konačne odluke nacionalno regulatorno tijelo vodi što je više moguće računa o mišljenju Komisije. Države članice u svakom slučaju imaju pravo odbiti certificiranje ako se njegovim odobravanjem ugrožava sigurnost opskrbe te države članice energijom ili sigurnost opskrbe energijom neke druge države članice. Ako je država članica imenovala drugo nadležno tijelo za procjenu stavka 3. točke (b), ona može zatražiti da nacionalno regulatorno tijelo donese svoju konačnu odluku u skladu s procjenom tog nadležnog tijela. Konačna odluka regulatornog tijela i mišljenje Komisije zajedno se objavljuju. Ako je konačna odluka različita od mišljenja Komisije, dotična država članica priprema i objavljuje, zajedno s tom odlukom, razloge za donošenje takve odluke. 9. Ništa u ovom članku ne dovodi u pitanje pravo država članica da, u skladu s pravom Zajednice, provode nacionalni				

pravni nadzor kako bi zaštitile legitimne interese javne sigurnosti. 10. Komisija može usvojiti smjernice u kojima se navode detalji postupka koji treba slijediti za primjenu ovog članka. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Direktive koji nisu ključni dopunjujući je, donose se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 51. stavka 3. 11. Ovaj se članak, uz izuzetak stavka 3. točke (a), primjenjuje i na države članice koje podliježu odstupanju na temelju članka 49.				
Članak 12. **Imenovanje operatora sustava skladišta plina i terminala za UPP** Države članice imenuju ili od poduzeća za prirodni plin koji u vlasništvu imaju sustave skladišta plina ili terminale za UPP traže da imenuju, za razdoblje koje određuju države članice i uzimajući u obzir pitanja učinkovitosti i gospodarske ravnoteže, jednog ili više operatora sustava skladišta plina i terminala za UPP.	**Član 25** U članu 65 stav 3 tačka 3 poslije riječi: "ugovoru sa" dodaju se riječi: "fizičkim licem sa položenim odgovarajućim stručnim ispitom ili". **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Izdavanje licenci** **Član 65** (1) Energetske djelatnosti iz člana 3 ovog zakona mogu se obavljati samo na osnovu licence, ako ovim zakonom nije drugačije određeno. (2) Ispunjenost uslova za izdavanje licenci određenih ovim zakonom utvrđuje Agencija. (3) Agencija izdaje licencu na zahtjev privrednog društva, pravnog ili fizičkog lica, odnosno preduzetnika: 1) koji je registrovan u Centralnom registru privrednih subjekata za obavljanje energetske djelatnosti za koju se izdaje licenca; 2) koji posjeduje ili upravlja energetskim objektima, transportnim sredstvima i drugim uređajima, instalacijama ili postrojenjima neophodnim za obavljanje energetske djelatnosti, koji ispunjavaju	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 149 i 151 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

	uslove i zahtjeve utvrđene tehničkim propisima, propisima o energetskoj efikasnosti, propisima o zaštiti od požara i eksplozija, kao i propisima o zaštiti životne sredine; 3) koji dostavi dokaz da ima zaposlena lica sa položenim odgovarajućim stručnim ispitom, odnosno dokaz o zaključenom ugovoru sa fizičkim licem sa položenim odgovarajućim stručnim ispitom ili pravnim licem koje ima zaposlene sa položenim odgovarajućim stručnim ispitom za obavljanje poslova tehničkog rukovođenja, održavanja, eksploatacije i rukovanja energetskim objektima; 4) koji slobodno raspolaže finansijskim sredstvima na svom računu; 5) kojem u poslednje tri godine nije oduzeta licenca za obavljanje energetske djelatnosti za koju je podnio zahtjev; 6) čiji članovi organa upravljanja nijesu bili pravosnažno osuđeni za krivična djela koja ih čine nepodobnim za vršenje funkcija. (4) Uz zahtjev za izdavanje licence prilažu se dokazi o ispunjenosti uslova iz stava 3 ovog člana. (5) Izuzetno od stava 3 ovog člana, licenca za obavljanje djelatnosti snabdijevanja električnom energijom ili gasom može se izdati snabdjevaču koji ima sjedište u državi članici Evropske unije ili članici Energetske zajednice na osnovu odgovarajućeg odobrenja za obavljanje djelatnosti snabdijevanja izdatog od nadležnog organa, odnosno organizacije države u kojoj je registrovan. (6) Licenca izdata za obavljanje djelatnosti distribucije električne energije ili gasa, operatora za skladištenje gasa i postrojenje za TPG istovremeno predstavlja akt o imenovanju operatora distributivnog sistema električne energije ili gasa, operatora za skladištenje gasa i postrojenja za TPG.			

Članak 13. **Zadaci operatora transportnih sustava, sustava skladišta plina i/ili terminala za UPP** 1. Svaki operator transportnog sustava, sustava skladišta plina i/ili terminala za UPP: (a) upravlja, održava i razvija, s obzirom na gospodarske uvjete, sigurne, pouzdane i učinkovite transportne sustave, sustave skladišta plina i/ili terminale za UPP radi osiguravanja otvorenog tržišta, vodeći pritom računa o okolišu, te osigurava dostatna sredstva za ispunjavanje obveza usluge; (b) ne pravi razliku između korisnika sustava ili klasa korisnika sustava, posebno u korist svojih povezanih poduzeća; (c) pruža svim drugim operatorima transportnih sustava, sustava skladišta plina, terminala za UPP i/ili distribucijskih sustava dovoljno informacija, kako bi se mogao osigurati transport i skladištenje prirodnog plina na način koji je u skladu sa sigurnim i učinkovitim funkcioniranjem međusobno povezanog sustava; i (d) korisnicima sustava pruža informacije koje su im potrebne za učinkovit pristup sustavu.	**Član 54** U članu 142 stav 1 tačka 14 mijenja se i glasi: „14) utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema gasa, usklađen sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, Akcionim planom i planom razvoja susjednih prenosnih sistema, koji se ažurira najmanje svake treće godine i dostavi Agenciji na odobravanje;„. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Obaveze i odgovornosti operatora prenosnog sistema gasa** **Član 142** (1) Operator prenosnog sistema gasa dužan je da: 1) obezbijedi dugoročnu sposobnost sistema da ispunjava realne zahtjeve za prenosom gasa, odnosno obezbijedi rad, održavanje, unapređenje i razvoj prenosnog sistema gasa, u cilju pouzdanosti, sigurnosti, efikasnosti i funkcionisanja tržišta, uz očuvanje životne sredine; 2) obezbijedi adekvatna sredstva za ispunjenje obaveza pružanja usluga; 3) vrši balansiranje sistema za prenos gasa i, prema potrebi, obezbijedi da se usluge balansiranja pružaju na principima transparentnosti, objektivnosti i nediskriminacije; 4) obezbijedi energiju koju koristi u obavljanju svoje djelatnosti uključujući energiju potrebnu za pokrivanje gubitaka u prenosnomsistemu u skladu sa transparentnim, nediskriminatornim i tržišnim principima; 5) upravlja kapacitetima prenosnog sistema;	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 150 i 152 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

	6) pod nediskriminatornim uslovima pruža usluge korisnicima sistema ili kategorijama korisnika sistema, bez davanja prioriteta svojim povezanim subjektima; 7) obezbijedi operatorima distributivnih sistema, susjednim operatorima prenosnog sistema ili drugim subjektima za gas informacije koje su potrebne za obezbjeđenje međuoperativnosti sistema i za osiguranje bezbjednog i efikasnog rada interkonektivnog sistema; 8) obezbijedi korisnicima prenosnog sistema detaljne informacije o ponuđenim uslugama, uslovima za pružanje usluga i tehničke informacije za efikasan pristup i korišćenje prenosnog sistema; 9) obezbijedi učešće u izgradnji dovoljnih prekograničnih kapaciteta za integraciju sistema za prenos gasa u Crnoj Gori sa sistemima susjednih članica Zajednice i/ili članica Evropske unije uz prilagođavanje svim ekonomski opravdanim i tehnički izvodljivim zahtjevima za kapacitetom, uključujući sigurnost snabdijevanja gasom; 10) obezbijedi prekograničnu saradnju u cilju obezbjeđenja sigurnosti sistema i dodjele kapaciteta; 11) odobrene naknade za priključenje na prenosni sistem, naknade za priključenje gasa iz obnovljivih izvora, korišćenje prenosnog sistema i pomoćne usluge objavi na svojoj internet stranici najkasnije 15 dana prije početka primjene; 12) utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknade za priključenje na prenosni sistem gasa iz člana 44 stav 1 tačka 1 ovog zakona koja odražava troškove i pravila iz člana 44 stav 2 tač. 1 i 4 ovog zakona i dostavi Agenciji na odobravanje; 13) utvrdi cijene i naknade u skladu sa metodologijom iz tačke 12 ovog stava i dostavi ih Agenciji na odobravanje;			

	14) utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema gasa, usklađen sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom i planom razvoja susjednih prenosnih sistema, koji se ažurira najmanje svake treće godine i dostavi Agenciji na odobravanje; 15) utvrdi trogodišnji investicioni plan, koji je sastavni dio plana iz tačke 14 ovog stava prema potrebama korisnika sistema, u skladu sa desetogodišnjim planom razvoja distributivnog sistema gasa, prostorno-planskim dokumentima i dostavi Agenciji na odobravanje; 16) pri izradi planova iz tač. 14 i 15 ovog stava: - procijeni potencijal za povećanje energetske efikasnosti u objektima prenosnog sistema i specificira ciljeve za povećanje energetske efikasnosti; - utvrdi mjere i ulaganja za uvođenje ekonomski isplativih poboljšanja energetske efikasnosti na mrežnoj infrastrukturi, uključujući i dinamiku realizacije mjera, - uzme u obzir i upravljanje opterećenjem i međuoperativnost; 17) plan iz tačke 14 ovog stava objavi na svojoj internet stranici; 18) organizuje prijem reklamacija i prigovora kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu i obezbijedi nediskriminatorno odlučivanje u rokovima utvrđenim zakonom; 19) vodi registar prigovora i žalbi kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu, sa pripadajućom dokumentacijom i donijetim odlukama; 20) na zahtjev Agencije podnosi izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu. (2) Prilikom upravljanja kapacitetima prenosnog sistema iz stava 1 tačka 5 ovog člana zabranjeno je namjerno			

	smanjivanje kapaciteta, kao i drugi oblici manipulacije kapacitetom kojima se narušava funkcionisanje tržišta. (3) Balansiranje prenosnog sistema gasa iz stava 1 tačka 3 ovog člana je proces uravnotežavanja količina gasa na ulazu u sistem i izlazu iz sistema u periodu za koji se utvrđuje balansno odstupanje.			
2. Svaki operator transportnog sustava gradi dostatni prekogranični kapacitet radi integracije europske transportne infrastrukture, prihvaćajući sve gospodarski razumne i tehnički izvedive zahtjeve za kapacitetom i vodeći računa o sigurnosti opskrbe plinom.	**Član 56** Poslije člana 152 dodaje se novi član koji glasi: „Izolovano postrojenje za TPG Član 152a (1) Izolovano postrojenje za TPG, u smislu ovog zakona, je postrojenje za TPG koje nije povezano na drugi gasni sistem, u slučaju: 1) kada postoji integracija rada ili proizvodnih procesa, trgovinskih ili uslužnih djelatnosti korisnika tog postrojenja usljed tehničkih ili bezbjednosnih razloga, ili 2) kada se iz postrojenja distribuira gas vlasniku postrojenja ili njegovim povezanim subjektima. (2) Operator postrojenja iz stava 1 ovog člana nije dužan da: 1) utvrdi petogodišnji plan razvoja za TPG postrojenja; 2) utvrdi pravila za poslovanje i funkcionisanje postrojenja za TPG; 3) objavljuje ili traži odobrenje za metodologije ili cijene odnosno naknade od strane Agencije. (3) Kupac koji se snabdijeva iz postrojenja iz stava 1 ovog člana može podnijeti zahtjev Agenciji za preispitivanje metodologije ili cijene utvrđene od strane operatora postrojenja. (4) U slučaju iz stava 3 ovog člana operator postrojenja dužan je da na zahtjev Agencije dostavi metodologiju	Potpuno usklađeno		

	po kojoj su utvrđene cijene, sa potrebnom dokumentacijom, a naročito za izračunavanje operativnih troškova, amortizacije, ukalkulisane dobiti, odnosno prihoda. (5) Agencija je dužna da po zahtjevu iz stava 3 ovog člana odluči u roku od šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva. (6) Odluka Agencije o odobravanju metodologije i cijena ili o utvrđivanju cijena iz stava 5 ovog člana zasniva se na principima koje Agencija primjenjuje za druge djelatnosti u oblasti gasa, najmanje u odnosu na: 1) opravdanost operativnih troškova (vezanih za upravljanje i održavanje postrojenja); 2) stope amortizacije i vrijednost sredstava; 3) povrat na sredstva; 4) kvalitet usluge.„			
3. Pravila koja operatori transportnih sustava usvoje za uravnoteživanje transportnog sustava plina, uključujući pravila terećenja korisnika sustava za energetsku neravnotežu u njihovim mrežama, objektivna su, transparentna i nediskriminirajuća. Uvjeti, uključujući pravila i tarife, za pružanje takvih usluga od strane operatora transportnih sustava utvrđuju se prema metodologiji koja je u skladu s člankom 41. stavkom 6. na nediskriminirajući način koji odražava troškove te se objavljuju.	**Član 15** U članu 43 stav 1 tačka 1 alineja 2 poslije riječi „TPG“ dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem “. U uvodnoj rečenici stava 6 poslije riječi “propisuje” dodaju se riječi: “opšti i pojedinačni”. Poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi: „3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana.“ U tački 4 poslije riječi “propisanog” dodaje se riječ “pojedinačnog”. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Metodologije i pravila** **Član 43** (1) Agencija utvrđuje metodologije za: 1) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda operatora sistema i cijena, rokova i uslova za:	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno i članom 143 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

	- korišćenje prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa; - korišćenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem;			
	2) utvrđivanje cijena, rokova i uslova za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja prenosnih sistema električne energije i prenosnih sistema gasa; 3) utvrđivanje cijena za korišćenje prenosnog ili distributivnog sistema, koje plaćaju korisnici direktnog voda kada je vod priključen na prenosni ili distributivni sistem; 4) utvrđivanje cijena koje primjenjuje snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca; 5) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije i gasa; 6) utvrđivanje načina obezbjeđivanja sredstava za rad Agencije. (2) Metodologijama iz stava 1 ovog člana Agencija osigurava da operatori prenosnog i distributivnog sistema budu adekvatno kratkoročno i dugoročno motivisani za povećanje efikasnosti, integraciju tržišta i obezbeđenje sigurnosti snabdijevanja. (3) Agencija u postupku odlučivanja po zahtjevu energetskih subjekata utvrđuje regulatorno dozvoljeni prihod, cijene ili naknade za: 1) korišćenje prenosnog i distributivnog sistema, posebno za električnu energiju i gas; 2) skladištenje gasa i korišćenja postrojenja za TPG; 3) pomoćne usluge i balansiranje prenosnog sistema električne energije i gasa; 4) rad operatora tržišta. (4) Agencija donosi pravila: 1) za rješavanje sporova putem arbitraže; 2) za korekcije cijena na inicijativu energetskog subjekta, odnosno samoinicijativno;			

	3) o licencama za obavljanje energetskih djelatnosti; 4) o sertifikatima operatora sistema; 5) za funkcionisanje snabdjevača posljednjeg izbora i ugroženih kupaca; 6) o uslovima za izdavanje odobrenja na osnovu kojih proizvođači i snabdjevači električne energije i subjekti za gas mogu snabdijevati krajnje kupce preko direktnog voda; 7) o uslovima i postupku promjene snabdjevača krajnjih kupaca električne energije i gasa; 8) za poravnanje razlike između opravdanih i ostvarenih prihoda i utvrđenih troškova između licenciranih operatora distributivnog sistema; 9) za razdvajanje računa, upravljanja i informacija, radi izbjegavanja unakrsnih subvencija između djelatnosti u oblasti gasa; 10) čuvanja povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija koje koriste operatori sistema; 11) za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije; 12) o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom; 13) za izradu i praćenje realizacije desetogodišnjih razvojnih planova prenosnog, odnosno distributivnog sistema električne energije. (5) Pravilima iz stava 4 tačka 11 ovog člana utvrđuju se dodatni uslovi za sticanje statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanje operatora zatvorenog distributivnog sistema, dokazi koji se dostavljaju uz zahtjev, sadržaj rješenja o utvrđivanju statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanju operatora zatvorenog distributivnog sistema, način kontrole ispunjavanja uslova propisanih zakonom, način razmjene informacija sa energetskim subjektom, uslovi i postupak za oduzimanje statusa zatvorenog distributivnog			

	sistema, kao i način plaćanja naknada i sadržaj registra zatvorenih distributivnih sistema. (6) Pravilima iz stava 4 tačka 12 ovog člana bliže se propisuje opšti i pojedinačni minimum kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom koji se zasniva na sljedećim kriterijumima: 1) kvalitetu usluga, posebno u odnosu na vrijeme potrebno operatorima prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa za obavljanje priključenja i popravki; 2) neprekidnosti napajanja; 3) kvalitetu napona električne energije; 4) finansijskoj kompenzaciji koju su energetski subjekti dužni da plate zbog neispunjavanja propisanog pojedinačnog minimuma kvaliteta snabdijevanja. (7) Pravilima iz stava 4 tačka 13 ovog člana utvrđuju se: 1) mjere kojima se obezbjeđuje sposobnost sistema da zadovolji potrebe za prenosom, odnosno distribucijom električne energije i sigurnost u snabdijevanju; 2) način i postupak odobravanja razvojnih planova, postupak sprovođenja javne rasprave; 3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana. (8) Agencija utvrđuje: 1) opšte uslove za snabdijevanje električnom energijom i gasom; 2) početak i trajanje regulatornog perioda, odnosno jednogodišnjeg ili višegodišnjeg perioda u toku kojeg se elementi regulatorno dozvoljenog prihoda primjenjuju u iznosima koje utvrđuje Agencija u skladu sa ovim zakonom; 3) sadržaj izvještaja iz člana 108 stav 1 tačka 1 ovog zakona;			

	4) sadržaj obrasca na kojem se kupcu pružaju podaci o njegovoj potrošnji, uključujući i podatke o profilu potrošnje; 5) regulatorni kontni plan, sadržaj i obrazac izvještaja koji se dostavljaju Agenciji; 6) usklađenost cijena koje je utvrdio snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca sa metodologijom iz člana 62 stav 3 ovog zakona. **Član 16** U članu 44 stav 1 tačka 2 poslije riječi „TPG" dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem ". **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Odobravanje metodologija i pravila** **Član 44** (1) Agencija odobrava metodologije za: 1) utvrđivanje naknada za priključenje na prenosne i distributivne sisteme električne energije i gasa; 2) utvrđivanje naknada za priključenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem; 3) obračunavanje i naplatu neovlašćeno preuzete električne energije. (2) Agencija odobrava tržišna pravila za tržište električne energije, odnosno za tržište gasa, kao i pravila za: 1) funkcionisanje prenosnog sistema električne energije i gasa; 2) funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i gasa; 3) mjerenje u distributivnim sistemima električne energije i gasa; 4) balansiranje prenosnog sistema gasa; 5) poslovanje i funkcionisanje sistema za skladištenje gasa; 6) poslovanje i funkcionisanje postrojenja za TPG;			

	7) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos električne energije zasnovanih na tržišnim principima; 8) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos gasa zasnovanih na tržišnim principima; 9) dodjeljivanje prekograničnih kapaciteta za prenos električne energije u skladu sa usaglašenim pravilima na nivou regiona; 10) utvrđivanje i sprječavanje neovlašćenog korišćenja električne energije od strane operatora distributivnog sistema; 11) rad balansnog tržišta električne energije. **Član 54** U članu 142 stav 1 tačka 14 mijenja se i glasi: „14) utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema gasa, usklađen sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, Akcionim planom i planom razvoja susjednih prenosnih sistema, koji se ažurira najmanje svake treće godine i dostavi Agenciji na odobravanje;„. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Obaveze i odgovornosti operatora prenosnog sistema gasa** **Član 142** (1) Operator prenosnog sistema gasa dužan je da: 1) obezbijedi dugoročnu sposobnost sistema da ispunjava realne zahtjeve za prenosom gasa, odnosno obezbijedi rad, održavanje, unapređenje i razvoj prenosnog sistema gasa, u cilju pouzdanosti, sigurnosti, efikasnosti i funkcionisanja tržišta, uz očuvanje životne sredine;			

	2) obezbijedi adekvatna sredstva za ispunjenje obaveza pružanja usluga; 3) vrši balansiranje sistema za prenos gasa i, prema potrebi, obezbijedi da se usluge balansiranja pružaju na principima transparentnosti, objektivnosti i nediskriminacije; 4) obezbijedi energiju koju koristi u obavljanju svoje djelatnosti uključujući energiju potrebnu za pokrivanje gubitaka u prenosnomsistemu u skladu sa transparentnim, nediskriminatornim i tržišnim principima; 5) upravlja kapacitetima prenosnog sistema; 6) pod nediskriminatornim uslovima pruža usluge korisnicima sistema ili kategorijama korisnika sistema, bez davanja prioriteta svojim povezanim subjektima; 7) obezbijedi operatorima distributivnih sistema, susjednim operatorima prenosnog sistema ili drugim subjektima za gas informacije koje su potrebne za obezbjeđenje međuoperativnosti sistema i za osiguranje bezbjednog i efikasnog rada interkonektivnog sistema; 8) obezbijedi korisnicima prenosnog sistema detaljne informacije o ponuđenim uslugama, uslovima za pružanje usluga i tehničke informacije za efikasan pristup i korišćenje prenosnog sistema; 9) obezbijedi učešće u izgradnji dovoljnih prekograničnih kapaciteta za integraciju sistema za prenos gasa u Crnoj Gori sa sistemima susjednih članica Zajednice i/ili članica Evropske unije uz prilagođavanje svim ekonomski opravdanim i tehnički izvodljivim zahtjevima za kapacitetom, uključujući sigurnost snabdijevanja gasom; 10) obezbijedi prekograničnu saradnju u cilju obezbjeđenja sigurnosti sistema i dodjele kapaciteta; 11) odobrene naknade za priključenje na prenosni sistem, naknade za priključenje gasa iz obnovljivih			

	izvora, korišćenje prenosnog sistema i pomoćne usluge objavi na svojoj internet stranici najkasnije 15 dana prije početka primjene; 12) utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknade za priključenje na prenosni sistem gasa iz člana 44 stav 1 tačka 1 ovog zakona koja odražava troškove i pravila iz člana 44 stav 2 tač. 1 i 4 ovog zakona i dostavi Agenciji na odobravanje; 13) utvrdi cijene i naknade u skladu sa metodologijom iz tačke 12 ovog stava i dostavi ih Agenciji na odobravanje; 14) utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema gasa, usklađen sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom i planom razvoja susjednih prenosnih sistema, koji se ažurira najmanje svake treće godine i dostavi Agenciji na odobravanje; 15) utvrdi trogodišnji investicioni plan, koji je sastavni dio plana iz tačke 14 ovog stava prema potrebama korisnika sistema, u skladu sa desetogodišnjim planom razvoja distributivnog sistema gasa, prostorno-planskim dokumentima i dostavi Agenciji na odobravanje; 16) pri izradi planova iz tač. 14 i 15 ovog stava: - procijeni potencijal za povećanje energetske efikasnosti u objektima prenosnog sistema i specificira ciljeve za povećanje energetske efikasnosti; - utvrdi mjere i ulaganja za uvođenje ekonomski isplativih poboljšanja energetske efikasnosti na mrežnoj infrastrukturi, uključujući i dinamiku realizacije mjera, - uzme u obzir i upravljanje opterećenjem i međuoperativnost; 17) plan iz tačke 14 ovog stava objavi na svojoj internet stranici;			

	18) organizuje prijem reklamacija i prigovora kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu i obezbijedi nediskriminatorno odlučivanje u rokovima utvrđenim zakonom; 19) vodi registar prigovora i žalbi kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu, sa pripadajućom dokumentacijom i donijetim odlukama; 20) na zahtjev Agencije podnosi izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu. (2) Prilikom upravljanja kapacitetima prenosnog sistema iz stava 1 tačka 5 ovog člana zabranjeno je namjerno smanjivanje kapaciteta, kao i drugi oblici manipulacije kapacitetom kojima se narušava funkcionisanje tržišta. (3) Balansiranje prenosnog sistema gasa iz stava 1 tačka 3 ovog člana je proces uravnotežavanja količina gasa na ulazu u sistem i izlazu iz sistema u periodu za koji se utvrđuje balansno odstupanje.			
4. Regulatorna tijela, ako države članice tako odluče, ili države članice mogu zahtijevati od operatora transportnih sustava da se usklade s minimalnim normama za održavanje i razvoj transportnog sustava, uključujući kapacitet spojnih plinovoda.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 46 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
5. Operatori transportnih sustava energiju koju rabe za obavljanje svojih funkcija nabavljaju u skladu s transparentnim i nediskriminirajućim postupcima koji su utemeljeni na tržištu.	**Član 54** U članu 142 stav 1 tačka 14 mijenja se i glasi: „14) utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema gasa, usklađen sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, Akcionim planom i planom razvoja susjednih prenosnih sistema, koji se ažurira najmanje svake treće godine i dostavi Agenciji na odobravanje;„. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017**	Potpuno usklađeno		

	Obaveze i odgovornosti operatora prenosnog sistema gasa **Član 142** (1) Operator prenosnog sistema gasa dužan je da: 1) obezbijedi dugoročnu sposobnost sistema da ispunjava realne zahtjeve za prenosom gasa, odnosno obezbijedi rad, održavanje, unapređenje i razvoj prenosnog sistema gasa, u cilju pouzdanosti, sigurnosti, efikasnosti i funkcionisanja tržišta, uz očuvanje životne sredine; 2) obezbijedi adekvatna sredstva za ispunjenje obaveza pružanja usluga; 3) vrši balansiranje sistema za prenos gasa i, prema potrebi, obezbijedi da se usluge balansiranja pružaju na principima transparentnosti, objektivnosti i nediskriminacije; 4) obezbijedi energiju koju koristi u obavljanju svoje djelatnosti uključujući energiju potrebnu za pokrivanje gubitaka u prenosnomsistemu u skladu sa transparentnim, nediskriminatornim i tržišnim principima; 5) upravlja kapacitetima prenosnog sistema; 6) pod nediskriminatornim uslovima pruža usluge korisnicima sistema ili kategorijama korisnika sistema, bez davanja prioriteta svojim povezanim subjektima; 7) obezbijedi operatorima distributivnih sistema, susjednim operatorima prenosnog sistema ili drugim subjektima za gas informacije koje su potrebne za obezbjeđenje međuoperativnosti sistema i za osiguranje bezbjednog i efikasnog rada interkonektivnog sistema; 8) obezbijedi korisnicima prenosnog sistema detaljne informacije o ponuđenim uslugama, uslovima za pružanje usluga i tehničke informacije za efikasan pristup i korišćenje prenosnog sistema;			

	9) obezbijedi učešće u izgradnji dovoljnih prekograničnih kapaciteta za integraciju sistema za prenos gasa u Crnoj Gori sa sistemima susjednih članica Zajednice i/ili članica Evropske unije uz prilagođavanje svim ekonomski opravdanim i tehnički izvodljivim zahtjevima za kapacitetom, uključujući sigurnost snabdijevanja gasom; 10) obezbijedi prekograničnu saradnju u cilju obezbjeđenja sigurnosti sistema i dodjele kapaciteta; 11) odobrene naknade za priključenje na prenosni sistem, naknade za priključenje gasa iz obnovljivih izvora, korišćenje prenosnog sistema i pomoćne usluge objavi na svojoj internet stranici najkasnije 15 dana prije početka primjene; 12) utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknade za priključenje na prenosni sistem gasa iz člana 44 stav 1 tačka 1 ovog zakona koja odražava troškove i pravila iz člana 44 stav 2 tač. 1 i 4 ovog zakona i dostavi Agenciji na odobravanje; 13) utvrdi cijene i naknade u skladu sa metodologijom iz tačke 12 ovog stava i dostavi ih Agenciji na odobravanje; 14) utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema gasa, usklađen sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom i planom razvoja susjednih prenosnih sistema, koji se ažurira najmanje svake treće godine i dostavi Agenciji na odobravanje; 15) utvrdi trogodišnji investicioni plan, koji je sastavni dio plana iz tačke 14 ovog stava prema potrebama korisnika sistema, u skladu sa desetogodišnjim planom razvoja distributivnog sistema gasa, prostorno-planskim dokumentima i dostavi Agenciji na odobravanje; 16) pri izradi planova iz tač. 14 i 15 ovog stava: - procijeni potencijal za povećanje energetske efikasnosti u objektima			

	prenosnog sistema i specificira ciljeve za povećanje energetske efikasnosti; - utvrdi mjere i ulaganja za uvođenje ekonomski isplativih poboljšanja energetske efikasnosti na mrežnoj infrastrukturi, uključujući i dinamiku realizacije mjera, - uzme u obzir i upravljanje opterećenjem i međuoperativnost; 17) plan iz tačke 14 ovog stava objavi na svojoj internet stranici; 18) organizuje prijem reklamacija i prigovora kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu i obezbijedi nediskriminatorno odlučivanje u rokovima utvrđenim zakonom; 19) vodi registar prigovora i žalbi kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu, sa pripadajućom dokumentacijom i donijetim odlukama; 20) na zahtjev Agencije podnosi izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu. (2) Prilikom upravljanja kapacitetima prenosnog sistema iz stava 1 tačka 5 ovog člana zabranjeno je namjerno smanjivanje kapaciteta, kao i drugi oblici manipulacije kapacitetom kojima se narušava funkcionisanje tržišta. (3) Balansiranje prenosnog sistema gasa iz stava 1 tačka 3 ovog člana je proces uravnotežavanja količina gasa na ulazu u sistem i izlazu iz sistema u periodu za koji se utvrđuje balansno odstupanje.			
Članak 14. **Neovisni operatori sustava** 1. Ako 3. septembra 2009. transportni sustav pripada vertikalno integriranom poduzeću, države članice mogu	Nema odgovarajuće odredbe	Neprimenjivo		

odlučiti ne primijeniti članak 9. stavak 1. i imenovati neovisnog operatora sustava na prijedlog vlasnika transportnog sustava. Takvo imenovanje podliježe suglasnosti Komisije. 2. Država članica može odobriti i imenovati neovisnog operatora sustava samo ako: (a) je kandidat za operatora dokazao da je usklađen sa zahtjevima članka 9. stavka 1. točaka (b), (c) i (d); (b) je kandidat za operatora dokazao da na raspolaganju ima potrebne financijske, tehničke, fizičke i ljudske resurse za obavljanje svojih dužnosti na temelju članka 13.; (c) se kandidat za operatora obvezao uskladiti s desetogodišnjim planom razvoja mreže koji prati regulatorno tijelo; (d) je vlasnik transportnog sustava dokazao svoju sposobnost da ispuni svoje obveze na temelju stavka 5. On u tu svrhu stavlja na raspolaganje sve nacrte ugovornih rješenja dogovorenih s poduzećem kandidatom i bilo kojim drugim odgovarajućim subjektom; i (e) je kandidat za operatora dokazao svoju sposobnost da ispuni svoje obveze na temelju Uredbe (EZ) br. 715/2009, uključujući suradnju operatora transportnih sustava na europskoj i regionalnoj razini. 3. Poduzeća koje je regulatorno tijelo certificiralo kao poduzeća koja ispunjavaju zahtjeve iz članka 11. i stavka 2. ovog članka države članice odobravaju i imenuju neovisnim operatorima sustava. Primjenjuje se postupak certificiranja iz članka 10. ove Direktive i članka 3. Uredbe (EZ) br. 715/2009 ili iz članka 11. ove Direktive. 4. Svaki neovisni operator sustava odgovoran je za odobravanje i upravljanje pristupom treće strane,				

uključujući naplatu naknada za pristup i za zagušenje, za rad, održavanje i razvoj transportnog sustava, kao i za osiguranje dugoročne sposobnosti sustava da zadovolji razumnu potražnju planiranjem ulaganja. Pri razvoju transportnog sustava neovisni operator sustava odgovoran je za planiranje (uključujući postupak izdavanja odobrenja), gradnju i puštanje u rad nove infrastrukture. U tu svrhu neovisni operator sustava djeluje kao operator transportnog sustava u skladu s ovim poglavljem. Vlasnik transportnog sustava nije odgovoran za odobravanje ni upravljanje pristupom treće strane, ni za planiranje ulaganja. 5. Ako je imenovan neovisni operator sustava, vlasnik transportnog sustava: (a) u potrebnoj mjeri surađuje s neovisnim operatorom sustava te mu pruža podršku za izvršavanje njegovih zadataka, uključujući posebno pružanje svih potrebnih informacija; (b) financira ulaganja o kojima se odluku donio neovisni operator sustava i koja je odobrilo regulatorno tijelo ili daje suglasnost da ih financira druga zainteresirana strana, uključujući neovisnog operatora sustava. Odgovarajući financijski aranžmani podliježu odobrenju regulatornog tijela. Prije takvog odobrenja regulatorno tijelo savjetuje se s vlasnikom transportnog sustava i drugim zainteresiranim stranama; (c) osigurava pokrivanje odgovornosti koja se odnosi na sredstva mreže, isključujući odgovornost koja se odnosi na zadatke neovisnog operatora sustava; i (d) pruža jamstva za lakše financiranje eventualnog širenja mreže, uz izuzetak ulaganja za koja je prema točki (b) dao suglasnost da ih financira bilo koja zainteresirana strana, uključujući neovisnog operatora sustava.				

6. U bliskoj suradnji s regulatornim tijelom, odgovarajućem se nacionalnom tijelu nadležnom za tržišno natjecanje dodjeljuju sve odgovarajuće ovlasti za učinkovito praćenje usklađenosti vlasnika transportnog sustava s njegovim obvezama iz stavka 5.				
Članak 15. **Razdvajanje vlasnika transportnih sustava i operatora sustava skladišta plina** 1. Vlasnik transportnog sustava, kada je imenovan neovisni operator sustava, i operator sustava skladišta plina, koji su dio vertikalno integriranih poduzeća, neovisni su, barem u smislu svojeg pravnog oblika, organizacije i donošenja odluka, o drugim djelatnostima koje se ne odnose na transport, distribuciju i skladištenje. Ovaj se članak primjenjuje samo na sustave skladišta plina koji su iz tehničkih i/ili gospodarskih razloga potrebni za osiguravanje učinkovitog pristupa sustavu za opskrbu kupaca prema članku 33. 2. Kako bi se osigurala neovisnost vlasnika transportnog sustava i operatora sustava skladišta plina iz stavka 1., primjenjuju se sljedeći minimalni kriteriji: (a) osobe koje su odgovorne za upravljanje vlasnikom transportnog sustava i operatorom sustava skladišta plina ne sudjeluju u strukturama integriranog poduzeća za prirodni plin koje su izravno ili neizravno odgovorne za svakodnevno funkcioniranje proizvodnje i opskrbe prirodnim plinom; (b) poduzimaju se odgovarajuće mjere za osiguravanje da se o strukovnim interesima osoba koje su odgovorne za upravljanje vlasnikom	**Član 57** U članu 163 stav 2 tačka 3 riječ „imaju" zamjenjuje se riječju „nemaju". **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 i 51/2017** **Razdvajanje operatora prenosnog sistema gasa** **Član 163** (1) Djelatnost operatora prenosnog sistema gasa može da obavlja samo nezavisno pravno lice. (2) Nezavisnost operatora prenosnog sistema gasa obezbjeđuje se na način da isto lice, odnosno lica: 1) istovremeno ne vrše direktnu ili indirektnu kontrolu energetskog subjekta koji obavlja proizvodnju ili snabdijevanje gasom ili imaju drugo pravo nad operatorom prenosnog sistema ili nad prenosnim sistemom; 2) istovremeno ne vrše direktno ili indirektno kontrolu operatora prenosnog sistema gasa ili prenosnog sistema gasa i direktno ili indirektno ne vrše kontrolu ili imaju drugo pravo nad subjektom na tržištu koji obavlja djelatnost proizvodnje ili snabdijevanja gasom; 3) ne maju pravo odlučujućeg uticaja na imenovanje članova odbora direktora ili drugih organa ili pravnih zastupnika, operatora prenosnog sistema gasa ili prenosnog sistema gasa i kontrole ili ostvarivanja drugog prava nad energetskim subjektom koji obavlja djelatnost proizvodnje ili snabdijevanja, i	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno i članom 166 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

transportnog sustava i operatorom sustava skladišta plina vodi računa na način koji osigurava njihovu sposobnost neovisnog djelovanja; (c) operator sustava skladišta plina ima stvarna prava donošenja odluka, neovisna o integriranom poduzeću za prirodni plin, u odnosu na sredstva koja su potrebna za rad, održavanje ili razvoj sustava skladišta plina. To ne isključuje postojanje odgovarajućih mehanizama koordinacije radi osiguravanja zaštite prava poduzeća majke na gospodarski nadzor i nadzor upravljanja u pogledu prinosa na aktivu u poduzeću kćeri, neizravno reguliranog u skladu s člankom 41. stavkom 6. Time se poduzeću majci posebno omogućava odobravanje godišnjeg financijskog plana ili drugog jednakovrijednog instrumenta operatora sustava skladišta plina i utvrđivanje općih ograničenja stupnja zaduženosti njegovog poduzeća kćeri. Time se poduzeću majci ne daje dopuštenje za davanje uputa o svakodnevnom funkcioniranju, niti u pogledu pojedinačnih odluka o izgradnji ili unapređenju sustava skladišta plina koji ne premašuju uvjete odobrenog financijskog plana ili drugog jednakovrijednog instrumenta; i (d) vlasnik transportnog sustava i operator sustava skladišta plina uvode program usklađivanja u kojem su navedene mjere poduzete za osiguravanje da diskriminirajuće ponašanje bude isključeno te za osiguravanje odgovarajućeg praćenja njegovog poštovanja. U programu usklađivanja navode se specifične obveze koje zaposlenici moraju ispuniti radi ostvarivanja tih ciljeva. Osoba ili tijelo koje je odgovorno za praćenje programa usklađivanja regulatornom tijelu podnosi godišnje izvješće o poduzetim mjerama, koje se objavljuje.	4) nijesu članovi u odboru direktora ili drugim organima ili pravni zastupnici operatora prenosnog sistema ili prenosnog sistema i energetskih subjekata koji obavljaju djelatnost proizvodnje ili snabdijevanja. (3) Odredba stava 2 tač. 1, 2 i 3 ovog člana naročito se odnosi na: 1) korišćenje prava glasa; 2) pravo imenovanja članova odbora direktora ili drugih organa ili pravnih zastupnika; 3) svojinu nad većinskim dijelom akcija. (4) Članove organa upravljanja operatora prenosnog sistema neposredno i samostalno predlaže organ državne uprave nadležan za poslove finansija, bez traženja mišljenja i uputstava od strane Vlade. (5) Lice iz stava 4 ovog člana ne smije tražiti ni prihvatati instrukcije ili smjernice Vlade u postupku donošenja odluka operatora sistema i ne smije biti član organa upravljanja energetskih subjekata koji obavljaju djelatnost proizvodnje ili snabdijevanja ili imati mogućnost uticaja na odlučivanje tih energetskih subjekata. (6) Energetskim subjektom koji obavlja djelatnost proizvodnje odnosno snabdijevanja iz stava 2 ovog člana smatra se i proizvođač odnosno snabdjevač električnom energijom.			

3. Komisija može usvojiti smjernice kako bi osigurala potpunu i stvarnu usklađenost vlasnika transportnog sustava i operatora sustava skladišta plina sa stavkom 2. ovog članka. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Direktive koji nisu ključni dopunjujući je, donose se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 51. stavka 3.				
Članak 16. **Zahtjevi povjerljivosti za operatore transportnih sustava i vlasnike transportnih sustava** 1. Ne dovodeći u pitanje članak 30. ni bilo koju drugu pravnu obvezu otkrivanja informacija, svaki operator transportnog sustava, sustava skladišta plina i/ili terminala za UPP i svaki vlasnik transportnog sustava čuva povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija pribavljenih tijekom obavljanja svojih djelatnosti i sprečava da se informacije o vlastitim djelatnostima, koje bi mogle biti komercijalno korisne, otkriju na diskriminirajući način. Posebno ne otkriva komercijalno osjetljive informacije ostalim dijelovima poduzeća, osim ako je to potrebno za izvršavanje poslovne transakcije. Kako bi osigurale potpuno poštovanje pravila o razdvajanju informacija, države članice osiguravaju da vlasnik transportnog sustava uključujući, u slučaju kombiniranog operatora, operatora distribucijskog sustava, i preostali dio poduzeća ne koriste zajedničke službe kao što je zajednička pravna služba, osim čisto administrativnih funkcija ili funkcija informacijske tehnologije. 2. Operatori transportnih sustava, sustava skladišta plina i/ili terminala za UPP pri prodaji ili nabavi prirodnog plina putem povezanih poduzeća ne smiju zloupotrebljavati komercijalno osjetljive informacije pribavljene od trećih	**Član 15** U članu 43 stav 1 tačka 1 alineja 2 poslije riječi „TPG" dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem ". U uvodnoj rečenici stava 6 poslije riječi "propisuje" dodaju se riječi: "opšti i pojedinačni". Poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi: „3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana." U tački 4 poslije riječi "propisanog" dodaje se riječ "pojedinačnog". **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Metodologije i pravila** **Član 43** (1) Agencija utvrđuje metodologije za: 1) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda operatora sistema i cijena, rokova i uslova za: - korišćenje prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa; - korišćenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem;	Potpuno usklađeno		

strana u kontekstu osiguravanja pristupu sustavu ili pregovaranja o njemu. 3. Informacije koje su potrebni za djelotvorno tržišno natjecanje i učinkovito funkcioniranje tržišta objavljuju se. Ta obveza ne dovodi u pitanje zaštitu komercijalno osjetljivih informacija.	2) utvrđivanje cijena, rokova i uslova za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja prenosnih sistema električne energije i prenosnih sistema gasa; 3) utvrđivanje cijena za korišćenje prenosnog ili distributivnog sistema, koje plaćaju korisnici direktnog voda kada je vod priključen na prenosni ili distributivni sistem; 4) utvrđivanje cijena koje primjenjuje snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca; 5) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije i gasa; 6) utvrđivanje načina obezbjeđivanja sredstava za rad Agencije. (2) Metodologijama iz stava 1 ovog člana Agencija osigurava da operatori prenosnog i distributivnog sistema budu adekvatno kratkoročno i dugoročno motivisani za povećanje efikasnosti, integraciju tržišta i obezbeđenje sigurnosti snabdijevanja. (3) Agencija u postupku odlučivanja po zahtjevu energetskih subjekata utvrđuje regulatorno dozvoljeni prihod, cijene ili naknade za: 1) korišćenje prenosnog i distributivnog sistema, posebno za električnu energiju i gas; 2) skladištenje gasa i korišćenja postrojenja za TPG; 3) pomoćne usluge i balansiranje prenosnog sistema električne energije i gasa; 4) rad operatora tržišta. (4) Agencija donosi pravila: 1) za rješavanje sporova putem arbitraže; 2) za korekcije cijena na inicijativu energetskog subjekta, odnosno samoinicijativno; 3) o licencama za obavljanje energetskih djelatnosti; 4) o sertifikatima operatora sistema; 5) za funkcionisanje snabdjevača posljednjeg izbora i ugroženih kupaca;			

	6) o uslovima za izdavanje odobrenja na osnovu kojih proizvođači i snabdjevači električne energije i subjekti za gas mogu snabdijevati krajnje kupce preko direktnog voda; 7) o uslovima i postupku promjene snabdjevača krajnjih kupaca električne energije i gasa; 8) za poravnanje razlike između opravdanih i ostvarenih prihoda i utvrđenih troškova između licenciranih operatora distributivnog sistema; 9) za razdvajanje računa, upravljanja i informacija, radi izbjegavanja unakrsnih subvencija između djelatnosti u oblasti gasa; 10) čuvanja povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija koje koriste operatori sistema; 11) za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije; 12) o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom; 13) za izradu i praćenje realizacije desetogodišnjih razvojnih planova prenosnog, odnosno distributivnog sistema električne energije. (5) Pravilima iz stava 4 tačka 11 ovog člana utvrđuju se dodatni uslovi za sticanje statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanje operatora zatvorenog distributivnog sistema, dokazi koji se dostavljaju uz zahtjev, sadržaj rješenja o utvrđivanju statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanju operatora zatvorenog distributivnog sistema, način kontrole ispunjavanja uslova propisanih zakonom, način razmjene informacija sa energetskim subjektom, uslovi i postupak za oduzimanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, kao i način plaćanja naknada i sadržaj registra zatvorenih distributivnih sistema. (6) Pravilima iz stava 4 tačka 12 ovog člana bliže se propisuje opšti i pojedinačni minimum kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom koji se zasniva na sljedećim kriterijumima:			

	1) kvalitetu usluga, posebno u odnosu na vrijeme potrebno operatorima prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa za obavljanje priključenja i popravki; 2) neprekidnosti napajanja; 3) kvalitetu napona električne energije; 4) finansijskoj kompenzaciji koju su energetski subjekti dužni da plate zbog neispunjavanja propisanog pojedinačnog minimuma kvaliteta snabdijevanja. (7) Pravilima iz stava 4 tačka 13 ovog člana utvrđuju se: 1) mjere kojima se obezbjeđuje sposobnost sistema da zadovolji potrebe za prenosom, odnosno distribucijom električne energije i sigurnost u snabdijevanju; 2) način i postupak odobravanja razvojnih planova, postupak sprovođenja javne rasprave; 3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana. (8) Agencija utvrđuje: 1) opšte uslove za snabdijevanje električnom energijom i gasom; 2) početak i trajanje regulatornog perioda, odnosno jednogodišnjeg ili višegodišnjeg perioda u toku kojeg se elementi regulatorno dozvoljenog prihoda primjenjuju u iznosima koje utvrđuje Agencija u skladu sa ovim zakonom; 3) sadržaj izvještaja iz člana 108 stav 1 tačka 1 ovog zakona; 4) sadržaj obrasca na kojem se kupcu pružaju podaci o njegovoj potrošnji, uključujući i podatke o profilu potrošnje; 5) regulatorni kontni plan, sadržaj i obrazac izvještaja koji se dostavljaju Agenciji; 6) usklađenost cijena koje je utvrdio snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca sa metodologijom iz člana 62 stav 3 ovog zakona.			

	Član 31 U članu 93 poslije riječi: „operator tržišta električne energije i gasa", dodaju se riječi: „berza električne energije". **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Zaštita poslovne tajne i drugih komercijalno povjerljivih informacija** **Član 93** Agencija, proizvođač električne energije, operator prenosnog, odnosno distributivnog sistema električne energije i gasa, zatvorenog distributivnog sistema električne energije, operator tržišta električne energije i gasa, berza električne energije, operator sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG i operator kombinovanog sistema dužni su da obezbijede čuvanje poslovne tajne i drugih komercijalno povjerljivih informacija i podataka, čijim objavljivanjem ili saopštavanjem bi se mogla stvoriti neopravdana komercijalna prednost na tržištu ili nanijeti šteta energetskim subjektima, korisnicima i potrošačima, pravnim ili fizičkim licima, u skladu sa zakonom.			
POGLAVLJE IV. **NEOVISNI OPERATOR TRANSPORTNOG SUSTAVA** *Članak 17-21*	Nema odgovarajuće odredbe	Neprimenjivo		
Članak 22. **Razvoj mreže i ovlasti za donošenje odluka o ulaganjima**	**Član 54** U članu 142 stav 1 tačka 14 mijenja se i glasi:	Potpuno usklađeno		

1. Operatori transportnih sustava svake godine podnose regulatornom tijelu desetogodišnji plan razvoja mreže koji se temelji na postojećoj i predviđenoj ponudi i potražnji, nakon što su se savjetovali sa svih odgovarajućim zainteresiranim stranama. Taj plan razvoja mreže sadrži učinkovite mjere radi jamčenja primjerenosti sustava i sigurnosti opskrbe. 2. Desetogodišnji plan razvoja mreže posebno: (a) sudionicima na tržištu ukazuje na glavnu transportnu infrastrukturu koju treba izgraditi ili unaprijediti tijekom sljedećih deset godina; (b) sadrži sva ulaganja o kojima je odluka već donesena i identificira nova ulaganja koja treba izvršiti u sljedeće tri godine; i (c) predviđa vremenski okvir za sve investicijske projekte. 3. Pri razradi desetogodišnjeg plana razvoja mreže operator transportnog sustava oblikuje razumne pretpostavke o razvoju proizvodnje, opskrbe, potrošnje i trgovine s drugim zemljama, vodeći računa o investicijskim planovima za regionalne mreže i mreže na razini Zajednice, kao i investicijskim planovima za sustave skladišta plina i terminale za ponovno uplinjavanje UPP-a. 4. Regulatorno tijelo savjetuje se sa svim postojećim ili potencijalnim korisnicima sustava o desetogodišnjem planu razvoja mreže na otvoren i transparentan način. Od osoba ili poduzeća koji tvrde da su potencijalni korisnici sustava može se zatražiti da potkrijepe takve tvrdnje. Regulatorno tijelo objavljuje rezultat postupka savjetovanja, posebno moguće potrebe za ulaganjima. 5. Regulatorno tijelo razmatra pokriva li desetgodišnji plan razvoja mreže sve potrebe za ulaganjima identificirane	„14) utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema gasa, usklađen sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, Akcionim planom i planom razvoja susjednih prenosnih sistema, koji se ažurira najmanje svake treće godine i dostavi Agenciji na odobravanje;„. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Obaveze i odgovornosti operatora prenosnog sistema gasa** **Član 142** (1) Operator prenosnog sistema gasa dužan je da: 1) obezbijedi dugoročnu sposobnost sistema da ispunjava realne zahtjeve za prenosom gasa, odnosno obezbijedi rad, održavanje, unapređenje i razvoj prenosnog sistema gasa, u cilju pouzdanosti, sigurnosti, efikasnosti i funkcionisanja tržišta, uz očuvanje životne sredine; 2) obezbijedi adekvatna sredstva za ispunjenje obaveza pružanja usluga; 3) vrši balansiranje sistema za prenos gasa i, prema potrebi, obezbijedi da se usluge balansiranja pružaju na principima transparentnosti, objektivnosti i nediskriminacije; 4) obezbijedi energiju koju koristi u obavljanju svoje djelatnosti uključujući energiju potrebnu za pokrivanje gubitaka u prenosnomsistemu u skladu sa transparentnim, nediskriminatornim i tržišnim principima; 5) upravlja kapacitetima prenosnog sistema; 6) pod nediskriminatornim uslovima pruža usluge korisnicima sistema ili kategorijama korisnika sistema, bez davanja prioriteta svojim povezanim subjektima; 7) obezbijedi operatorima distributivnih sistema, susjednim operatorima prenosnog sistema ili			

tijekom postupka savjetovanja te je li usklađen s neobvezujućim desetogodišnjim planom razvoja mreže na razini cijele Zajednice (plan razvoja mreže na razini cijele Zajednice) iz članka 8. stavka 3. točke (b) Uredbe (EZ) br. 715/2009. Ako se pojave sumnje uHR vezi s usklađenošću s planom razvoja mreže na razini cijele Zajednice, regulatorno tijelo savjetuje se s Agencijom. Regulatorno tijelo može od operatora transportnog sustava zatražiti da izmijeni svoj desetogodišnji plan razvoja mreže. 6. Regulatorno tijelo prati i ocjenjuje provedbu desetogodišnjeg plana razvoja mreže. 7. U okolnostima u kojima operator transportnog sustava, osim zbog prevladavajućih razloga izvan njegove kontrole, ne izvrši ulaganje koje se na temelju desetogodišnjeg plana razvoja mreže trebalo izvršiti tijekom sljedeće tri godine, države članice osiguravaju da se od regulatornog tijela zahtijeva da poduzme najmanje jednu od sljedećih mjera za osiguravanje provođenja predmetnog ulaganja, ako je takvo ulaganje još uvijek relevantno na temelju najnovijeg desetogodišnjeg plana razvoja mreže: (a) od operatora transportnog sustava zahtijeva izvršenje predmetnih ulaganja; (b) organizira natječajni postupak za predmetno ulaganje, otvoreno bilo kojem investitoru; ili (c) obveže operatora transportnog sustava da prihvati povećanje kapitala za financiranje potrebnih ulaganja i omogući neovisnim investitorima sudjelovanje u kapitalu. Kada regulatorno tijelo iskoristi svoje ovlasti na temelju prvog podstavka točke (b), ono može obvezati operatora transportnog sustava da pristane na jedno ili više od sljedećeg: (a) financiranje od strane bilo koje treće strane;	drugim subjektima za gas informacije koje su potrebne za obezbjeđenje međuoperativnosti sistema i za osiguranje bezbjednog i efikasnog rada interkonektivnog sistema; 8) obezbijedi korisnicima prenosnog sistema detaljne informacije o ponuđenim uslugama, uslovima za pružanje usluga i tehničke informacije za efikasan pristup i korišćenje prenosnog sistema; 9) obezbijedi učešće u izgradnji dovoljnih prekograničnih kapaciteta za integraciju sistema za prenos gasa u Crnoj Gori sa sistemima susjednih članica Zajednice i/ili članica Evropske unije uz prilagođavanje svim ekonomski opravdanim i tehnički izvodljivim zahtjevima za kapacitetom, uključujući sigurnost snabdijevanja gasom; 10) obezbijedi prekograničnu saradnju u cilju obezbjeđenja sigurnosti sistema i dodjele kapaciteta; 11) odobrene naknade za priključenje na prenosni sistem, naknade za priključenje gasa iz obnovljivih izvora, korišćenje prenosnog sistema i pomoćne usluge objavi na svojoj internet stranici najkasnije 15 dana prije početka primjene; 12) utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknade za priključenje na prenosni sistem gasa iz člana 44 stav 1 tačka 1 ovog zakona koja odražava troškove i pravila iz člana 44 stav 2 tač. 1 i 4 ovog zakona i dostavi Agenciji na odobravanje; 13) utvrdi cijene i naknade u skladu sa metodologijom iz tačke 12 ovog stava i dostavi ih Agenciji na odobravanje; 14) utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema gasa, usklađen sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom i planom razvoja susjednih prenosnih sistema, koji se ažurira najmanje svake treće godine i dostavi Agenciji na odobravanje;			

(b) izgradnju od strane bilo koje treće strane; (c) da sam izgradi predmetna nova sredstva; (d) da sam obavlja pogon predmetnih novih sredstava. Operator transportnog sustava investitorima osigurava sve informacije potrebne za realizaciju ulaganja, priključuje nova sredstva na transportnu mrežu i općenito ulaže sve napore radi olakšavanja provedbe investicijskog projekta. Odgovarajući financijski aranžmani podliježu odobrenju regulatornog tijela. 8. Kada regulatorno tijelo iskoristi svoje ovlasti na temelju stavka 7. prvog podstavka, odgovarajući tarifni propisi pokrivaju troškove predmetnih ulaganja.	15) utvrdi trogodišnji investicioni plan, koji je sastavni dio plana iz tačke 14 ovog stava prema potrebama korisnika sistema, u skladu sa desetogodišnjim planom razvoja distributivnog sistema gasa, prostorno-planskim dokumentima i dostavi Agenciji na odobravanje; 16) pri izradi planova iz tač. 14 i 15 ovog stava: - procijeni potencijal za povećanje energetske efikasnosti u objektima prenosnog sistema i specificira ciljeve za povećanje energetske efikasnosti; - utvrdi mjere i ulaganja za uvođenje ekonomski isplativih poboljšanja energetske efikasnosti na mrežnoj infrastrukturi, uključujući i dinamiku realizacije mjera, - uzme u obzir i upravljanje opterećenjem i međuoperativnost; 17) plan iz tačke 14 ovog stava objavi na svojoj internet stranici; 18) organizuje prijem reklamacija i prigovora kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu i obezbijedi nediskriminatorno odlučivanje u rokovima utvrđenim zakonom; 19) vodi registar prigovora i žalbi kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu, sa pripadajućom dokumentacijom i donijetim odlukama; 20) na zahtjev Agencije podnosi izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu. (2) Prilikom upravljanja kapacitetima prenosnog sistema iz stava 1 tačka 5 ovog člana zabranjeno je namjerno smanjivanje kapaciteta, kao i drugi oblici manipulacije kapacitetom kojima se narušava funkcionisanje tržišta. (3) Balansiranje prenosnog sistema gasa iz stava 1 tačka 3 ovog člana je proces uravnotežavanja količina gasa			

	na ulazu u sistem i izlazu iz sistema u periodu za koji se utvrđuje balansno odstupanje.			
Članak 23. **Ovlasti za donošenje odluka o priključivanju sustava skladišta plina, terminala za ponovno uplinjavanje UPP-a i industrijskih kupaca na transportni sustav** 1. Operator transportnog sustava utvrđuje i objavljuje transparentne i učinkovite postupke i tarife za nediskriminirajuće priključivanje sustava skladišta plina, terminala za ponovno uplinjavanje UPP-a i industrijskih kupaca na transportni sustav. Ti postupci podliježu odobrenju regulatornog tijela. 2. Operator transportnog sustava nema pravo odbiti priključenje novog sustava skladišta plina, terminala za ponovno uplinjavanje UPP-a ili industrijskog kupca na temelju mogućih budućih ograničenja u raspoloživim mrežnim kapacitetima ili dodatnih troškova povezanih s nužnim povećanjem kapaciteta. Operator transportnog sustava osigurava dostatni ulazni i izlazni kapacitet za novo priključenje.	**Član 44** U članu 125 poslije stava 7 dodaje se novi stav koji glasi: „(8) Operatori sistema ne mogu svoju balansnu odgovornost prenijeti na druge balansno odgovorne subjekte." **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 i 51/2017** **Odobravanje metodologija i pravila** **Član 44** (1) Agencija odobrava metodologije za: 1) utvrđivanje naknada za priključenje na prenosne i distributivne sisteme električne energije i gasa; 2) utvrđivanje naknada za priključenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem; 3) obračunavanje i naplatu neovlašćeno preuzete električne energije. (2) Agencija odobrava tržišna pravila za tržište električne energije, odnosno za tržište gasa, kao i pravila za: 1) funkcionisanje prenosnog sistema električne energije i gasa; 2) funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i gasa; 3) mjerenje u distributivnim sistemima električne energije i gasa; 4) balansiranje prenosnog sistema gasa; 5) poslovanje i funkcionisanje sistema za skladištenje gasa; 6) poslovanje i funkcionisanje postrojenja za TPG;	Potpuno usklađeno		

	7) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos električne energije zasnovanih na tržišnim principima; 8) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos gasa zasnovanih na tržišnim principima; 9) dodjeljivanje prekograničnih kapaciteta za prenos električne energije u skladu sa usaglašenim pravilima na nivou regiona; 10) utvrđivanje i sprječavanje neovlašćenog korišćenja električne energije od strane operatora distributivnog sistema; 11) rad balansnog tržišta električne energije. **Član 58** Čl. 175 do 180 mijenjaju se i glase: **Zahtjev za priključenje** **Član 175** (1) Priključenje objekta na prenosni ili distributivni sistem električne energije ili gasa pokreće vlasnik objekta ili investitor dostavljanjem zahtjeva za priključenje operatoru prenosnog ili distributivnog sistema električne energije ili gasa. (2)Priključenje objekta na prenosni ili distributivni sistem električne energije ili gasa vrši se u skladu sa pravilima iz čl. 114, 122, 143 i 146 ovog zakona, na osnovu ugovora o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju koji zaključuju podnosilac zahtjeva za priključenje i nadležni operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije ili gasa. (3) Operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije ili gasa dužan je da zaključi ugovor iz stava 2 ovog člana i obezbijedi prioritet u priključenju energetskih objekata za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, ako ne postoje tehnička ograničenja u			

	prenosnom ili distributivnom sistemu i ako uređaji i instalacije objekta koji se priključuje ispunjavaju uslove utvrđene zakonom i tehničkim propisima. (4) Operator prenosnog sistema električne energije ili gasa nema pravo da odbije priključenje novog objekta za proizvodnju električne energije, sistema za skladištenje, postrojenja za TPG ili regasifikaciju, kao i velikog industrijskog kupca, po osnovu budućih ograničenja raspoloživih kapaciteta sistema ili po osnovu mogućih dodatnih troškova koji se odnose na neophodno povećanje kapaciteta sistema. (5) Operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije ili gasa dužan je da podnosioca zahtjeva upozna sa načinom i postupkom zaključivanja ugovora iz stava 2 ovog člana i njegovim sadržajem.			
POGLAVLJE V. **DISTRIBUCIJA I OPSKRBA** *Članak 24.* **Imenovanje operatora distribucijskih sustava** Države članice imenuju ili zahtijevaju od poduzeća, koja imaju u vlasništvu distribucijske sustave ili su za njih odgovorna, da imenuju, na razdoblje koje države članice trebaju utvrditi uzimajući u obzir pitanja učinkovitosti i gospodarske ravnoteže, jednog ili više operatora distribucijskih sustava te osiguravaju da ti operatori djeluju u skladu s člancima 25., 26. i 27.	**Član 25** U članu 65 stav 3 tačka 3 poslije riječi: "ugovoru sa" dodaju se riječi: "fizičkim licem sa položenim odgovarajućim stručnim ispitom ili". **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 i 51/2017** **Izdavanje licenci** **Član 65** (1) Energetske djelatnosti iz člana 3 ovog zakona mogu se obavljati samo na osnovu licence, ako ovim zakonom nije drugačije određeno. (2) Ispunjenost uslova za izdavanje licenci određenih ovim zakonom utvrđuje Agencija. (3) Agencija izdaje licencu na zahtjev privrednog društva, pravnog ili fizičkog lica, odnosno preduzetnika:	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno i članom 144 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

	1) koji je registrovan u Centralnom registru privrednih subjekata za obavljanje energetske djelatnosti za koju se izdaje licenca; 2) koji posjeduje ili upravlja energetskim objektima, transportnim sredstvima i drugim uređajima, instalacijama ili postrojenjima neophodnim za obavljanje energetske djelatnosti, koji ispunjavaju uslove i zahtjeve utvrđene tehničkim propisima, propisima o energetskoj efikasnosti, propisima o zaštiti od požara i eksplozija, kao i propisima o zaštiti životne sredine; 3) koji dostavi dokaz da ima zaposlena lica sa položenim odgovarajućim stručnim ispitom, odnosno dokaz o zaključenom ugovoru sa fizičkim licem sa položenim odgovarajućim stručnim ispitom ili pravnim licem koje ima zaposlene sa položenim odgovarajućim stručnim ispitom za obavljanje poslova tehničkog rukovođenja, održavanja, eksploatacije i rukovanja energetskim objektima; 4) koji slobodno raspolaže finansijskim sredstvima na svom računu; 5) kojem u poslednje tri godine nije oduzeta licenca za obavljanje energetske djelatnosti za koju je podnio zahtjev; 6) čiji članovi organa upravljanja nijesu bili pravosnažno osuđeni za krivična djela koja ih čine nepodobnim za vršenje funkcija. (4) Uz zahtjev za izdavanje licence prilažu se dokazi o ispunjenosti uslova iz stava 3 ovog člana. (5) Izuzetno od stava 3 ovog člana, licenca za obavljanje djelatnosti snabdijevanja električnom energijom ili gasom može se izdati snabdjevaču koji ima sjedište u državi članici Evropske unije ili članici Energetske zajednice na osnovu odgovarajućeg odobrenja za obavljanje djelatnosti snabdijevanja izdatog od nadležnog organa, odnosno organizacije države u kojoj je registrovan.			

	(6) Licenca izdata za obavljanje djelatnosti distribucije električne energije ili gasa, operatora za skladištenje gasa i postrojenje za TPG istovremeno predstavlja akt o imenovanju operatora distributivnog sistema električne energije ili gasa, operatora za skladištenje gasa i postrojenja za TPG.			
Članak 25. **Zadaci operatora distribucijskih sustava** 1. Svaki operator distribucijskog sustava odgovoran je za osiguravanje dugoročne sposobnosti sustava da zadovolji razumnu potražnju za distribucijom plina te za rad, održavanje i razvoj, s obzirom na gospodarske uvjete, sigurnog, pouzdanog i učinkovitog sustava na svojem području, uz dužnu pažnju prema okolišu i energetskoj učinkovitosti.	**Član 55** U članu 145 stav 1 tačka 8 riječi: „Strategijom razvoja energetike, Akcionim planom" zamjenjuju se riječima: „Nacionalnim energetskim i klimatskim planom". **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Obaveze i odgovornosti operatora distributivnog sistema gasa** **Član 145** (1) Operator distributivnog sistema gasa dužan je da: 1) obezbijedi dugoročnu sposobnost sistema da ispunjava realne zahtjeve za distribucijom gasa, odnosno obezbijedi rad, održavanje, unapređenje i razvoj distributivnog sistema gasa u cilju pouzdanosti, sigurnosti i efikasnosti, uz zaštitu životne sredine; 2) na zahtjev, u okviru raspoloživih kapaciteta i ako su ispunjeni tehnički i komercijalni uslovi, priključi kupca koji se nalazi u distributivnom području; 3) upravlja kapacitetima distributivnog sistema na objektivan, transparentan i nediskriminatoran način; 4) obezbijedi drugom distributivnom, prenosnom, TPG sistemu i/ili operatoru sistema za	Potpuno usklađeno		

	skladištenje, informacije koje obezbjeđuju da se prenos i skladištenje gasa vrši na način koji odgovara sigurnom i efikasnom radu interkonektovanog sistema; 5) obezbjeđuje korisnicima distributivnog sistema jasne i precizne informacije o uslovima za pružanje usluga, a naročito za pristup i korišćenje distributivnog sistema, koje obuhvataju tehničke, ugovorene i raspoložive kapacitete; 6) utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknade za priključenje korisnika na distributivni sistem gasa iz obnovljivih izvora iz člana 44 stav 1 tačka 1 koja odražava troškove i pravila iz člana 44 stav 2 tačka 2 ovog zakona i dostavi Agenciji na odobravanje; 7) nabavlja energiju za pokrivanje gubitaka u sistemu u skladu sa transparentnim, nediskriminatornim i tržišnim principima; 8) utvrdi desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema gasa, u skladu sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom i desetogodišnjim planom razvoja prenosnog sistema gasa, koji se ažurira najmanje svake treće godine i dostavlja Agenciji na odobravanje; 9) utvrdi trogodišnji investicioni plan, koji je sastavni dio plana iz tačke 8 ovog stava prema potrebama korisnika sistema, u skladu sa desetogodišnjim planom razvoja distributivnog sistema gasa i prostorno-planskim dokumentima i dostavi Agenciji na odobravanje; 10) pri izradi planova iz tač. 8 i 9 ovog stava: - procijeni potencijal za povećanje energetske efikasnosti u objektima distributivnog sistema i specificira ciljeve za povećanje energetske efikasnosti, - utvrdi mjere i ulaganja za uvođenje ekonomski isplativih poboljšanja energetske efikasnosti na infrastrukturi			

	distributivnog sistema uključujući i dinamiku realizacije mjera, - uzme u obzir i upravljanje opterećenjem i međuoperativnost; 11) odobrene metodologije i cijene za priključenje na distributivni sistem, korišćenje distributivnog sistema i pružanje distributivnih usluga objavi na svojoj internet stranici najmanje 15 dana prije početka primjene; 12) organizuje prijem reklamacija i prigovora kupaca i korisnika sistema i obezbijedi nediskriminatorno odlučivanje u rokovima utvrđenim zakonom; 13) vodi registar prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema, sa pripadajućom dokumentacijom i donijetim odlukama; 14) na zahtjev Agencije podnese izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema. (2) Operator distributivnog sistema dužan je da na svojoj internet stranici blagovremeno objavi rokove i uslove za korišćenje distributivnog sistema.			
2. U svakom slučaju operator distribucijskog sustava ne smije praviti razliku između korisnika sustava ili klasa korisnika sustava, posebno u korist svojih povezanih poduzeća.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 144 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
3. Svaki operator distribucijskog sustava drugim operatorima distribucijskih sustava, transportnih sustava, terminala za UPP i/ili sustava skladišta plina pruža dovoljno informacija kako bi se osiguralo da se transport i skladištenje prirodnog plina odvijaju na način koji je uskladiv sa sigurnim i učinkovitim funkcioniranjem međusobno povezanog sustava.	**Član 55** U članu 145 stav 1 tačka 8 riječi: „Strategijom razvoja energetike, Akcionim planom" zamjenjuju se riječima: „Nacionalnim energetskim i klimatskim planom". **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017**	Potpuno usklađeno		

	Obaveze i odgovornosti operatora distributivnog sistema gasa **Član 145** (1) Operator distributivnog sistema gasa dužan je da:			
	1) obezbijedi dugoročnu sposobnost sistema da ispunjava realne zahtjeve za distribucijom gasa, odnosno obezbijedi rad, održavanje, unapređenje i razvoj distributivnog sistema gasa u cilju pouzdanosti, sigurnosti i efikasnosti, uz zaštitu životne sredine; 2) na zahtjev, u okviru raspoloživih kapaciteta i ako su ispunjeni tehnički i komercijalni uslovi, priključi kupca koji se nalazi u distributivnom području; 3) upravlja kapacitetima distributivnog sistema na objektivan, transparentan i nediskriminatoran način; 4) obezbijedi drugom distributivnom, prenosnom, TPG sistemu i/ili operatoru sistema za skladištenje, informacije koje obezbjeđuju da se prenos i skladištenje gasa vrši na način koji odgovara sigurnom i efikasnom radu interkonektovanog sistema; 5) obezbjeđuje korisnicima distributivnog sistema jasne i precizne informacije o uslovima za pružanje usluga, a naročito za pristup i korišćenje distributivnog sistema, koje obuhvataju tehničke, ugovorene i raspoložive kapacitete; 6) utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknade za priključenje korisnika na distributivni sistem gasa iz obnovljivih izvora iz člana 44 stav 1 tačka 1 koja odražava troškove i pravila iz člana 44 stav 2 tačka 2 ovog zakona i dostavi Agenciji na odobravanje; 7) nabavlja energiju za pokrivanje gubitaka u sistemu u skladu sa transparentnim, nediskriminatornim i tržišnim principima; 8) utvrdi desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema gasa, u skladu sa Nacionalnim			

	energetskim i klimatskim planom i desetogodišnjim planom razvoja prenosnog sistema gasa, koji se ažurira najmanje svake treće godine i dostavlja Agenciji na odobravanje; 9) utvrdi trogodišnji investicioni plan, koji je sastavni dio plana iz tačke 8 ovog stava prema potrebama korisnika sistema, u skladu sa desetogodišnjim planom razvoja distributivnog sistema gasa i prostorno-planskim dokumentima i dostavi Agenciji na odobravanje; 10) pri izradi planova iz tač. 8 i 9 ovog stava: - procijeni potencijal za povećanje energetske efikasnosti u objektima distributivnog sistema i specificira ciljeve za povećanje energetske efikasnosti, - utvrdi mjere i ulaganja za uvođenje ekonomski isplativih poboljšanja energetske efikasnosti na infrastrukturi distributivnog sistema uključujući i dinamiku realizacije mjera, - uzme u obzir i upravljanje opterećenjem i međuoperativnost; 11) odobrene metodologije i cijene za priključenje na distributivni sistem, korišćenje distributivnog sistema i pružanje distributivnih usluga objavi na svojoj internet stranici najmanje 15 dana prije početka primjene; 12) organizuje prijem reklamacija i prigovora kupaca i korisnika sistema i obezbijedi nediskriminatorno odlučivanje u rokovima utvrđenim zakonom; 13) vodi registar prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema, sa pripadajućom dokumentacijom i donijetim odlukama; 14) na zahtjev Agencije podnese izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema.			

	(2) Operator distributivnog sistema dužan je da na svojoj internet stranici blagovremeno objavi rokove i uslove za korišćenje distributivnog sistema.			
4. Svaki operator distribucijskog sustava korisnicima sustava pruža informacije koje su im potrebne za učinkovit pristup sustavu, uključujući korištenje sustava.	**Član 55** U članu 145 stav 1 tačka 8 riječi: „Strategijom razvoja energetike, Akcionim planom" zamjenjuju se riječima: „Nacionalnim energetskim i klimatskim planom". **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Obaveze i odgovornosti operatora distributivnog sistema gasa** **Član 145** (1) Operator distributivnog sistema gasa dužan je da: 1) obezbijedi dugoročnu sposobnost sistema da ispunjava realne zahtjeve za distribucijom gasa, odnosno obezbijedi rad, održavanje, unapređenje i razvoj distributivnog sistema gasa u cilju pouzdanosti, sigurnosti i efikasnosti, uz zaštitu životne sredine; 2) na zahtjev, u okviru raspoloživih kapaciteta i ako su ispunjeni tehnički i komercijalni uslovi, priključi kupca koji se nalazi u distributivnom području; 3) upravlja kapacitetima distributivnog sistema na objektivan, transparentan i nediskriminatoran način; 4) obezbijedi drugom distributivnom, prenosnom, TPG sistemu i/ili operatoru sistema za skladištenje, informacije koje obezbjeđuju da se prenos i skladištenje gasa vrši na način koji odgovara sigurnom i efikasnom radu interkonektovanog sistema;	Potpuno usklađeno		

	5) obezbjeđuje korisnicima distributivnog sistema jasne i precizne informacije o uslovima za pružanje usluga, a naročito za pristup i korišćenje distributivnog sistema, koje obuhvataju tehničke, ugovorene i raspoložive kapacitete; 6) utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknade za priključenje korisnika na distributivni sistem gasa iz obnovljivih izvora iz člana 44 stav 1 tačka 1 koja odražava troškove i pravila iz člana 44 stav 2 tačka 2 ovog zakona i dostavi Agenciji na odobravanje; 7) nabavlja energiju za pokrivanje gubitaka u sistemu u skladu sa transparentnim, nediskriminatornim i tržišnim principima; 8) utvrdi desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema gasa, u skladu sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom i desetogodišnjim planom razvoja prenosnog sistema gasa, koji se ažurira najmanje svake treće godine i dostavlja Agenciji na odobravanje; 9) utvrdi trogodišnji investicioni plan, koji je sastavni dio plana iz tačke 8 ovog stava prema potrebama korisnika sistema, u skladu sa desetogodišnjim planom razvoja distributivnog sistema gasa i prostorno-planskim dokumentima i dostavi Agenciji na odobravanje; 10) pri izradi planova iz tač. 8 i 9 ovog stava: - procijeni potencijal za povećanje energetske efikasnosti u objektima distributivnog sistema i specificira ciljeve za povećanje energetske efikasnosti, - utvrdi mjere i ulaganja za uvođenje ekonomski isplativih poboljšanja energetske efikasnosti na infrastrukturi distributivnog sistema uključujući i dinamiku realizacije mjera, - uzme u obzir i upravljanje opterećenjem i međuoperativnost;			

	11) odobrene metodologije i cijene za priključenje na distributivni sistem, korišćenje distributivnog sistema i pružanje distributivnih usluga objavi na svojoj internet stranici najmanje 15 dana prije početka primjene; 12) organizuje prijem reklamacija i prigovora kupaca i korisnika sistema i obezbijedi nediskriminatorno odlučivanje u rokovima utvrđenim zakonom; 13) vodi registar prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema, sa pripadajućom dokumentacijom i donijetim odlukama; 14) na zahtjev Agencije podnese izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema. (2) Operator distributivnog sistema dužan je da na svojoj internet stranici blagovremeno objavi rokove i uslove za korišćenje distributivnog sistema.			
5. Kada je operator distribucijskog sustava odgovoran za uravnoteživanje distribucijskog sustava, pravila koja je u tu svrhu donio objektivna su, transparentna i nediskriminirajuća, uključujući pravila za obračunavanje naknada korisnicima sustava za energetsku neravnotežu. Uvjeti, uključujući pravila i tarife, pružanja takvih usluga od strane operatora distribucijskih sustava utvrđuju se prema metodologiji koja je usklađena s člankom 41. stavkom 6. na nediskriminirajući način koji odražava troškove te se objavljuju.	**Član 54** U članu 142 stav 1 tačka 14 mijenja se i glasi: „14) utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema gasa, usklađen sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, Akcionim planom i planom razvoja susjednih prenosnih sistema, koji se ažurira najmanje svake treće godine i dostavi Agenciji na odobravanje;„. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Obaveze i odgovornosti operatora prenosnog sistema gasa** **Član 142** (1) Operator prenosnog sistema gasa dužan je da:	Potpuno usklađeno		

	1) obezbijedi dugoročnu sposobnost sistema da ispunjava realne zahtjeve za prenosom gasa, odnosno obezbijedi rad, održavanje, unapređenje i razvoj prenosnog sistema gasa, u cilju pouzdanosti, sigurnosti, efikasnosti i funkcionisanja tržišta, uz očuvanje životne sredine; 2) obezbijedi adekvatna sredstva za ispunjenje obaveza pružanja usluga; 3) vrši balansiranje sistema za prenos gasa i, prema potrebi, obezbijedi da se usluge balansiranja pružaju na principima transparentnosti, objektivnosti i nediskriminacije; 4) obezbijedi energiju koju koristi u obavljanju svoje djelatnosti uključujući energiju potrebnu za pokrivanje gubitaka u prenosnomsistemu u skladu sa transparentnim, nediskriminatornim i tržišnim principima; 5) upravlja kapacitetima prenosnog sistema; 6) pod nediskriminatornim uslovima pruža usluge korisnicima sistema ili kategorijama korisnika sistema, bez davanja prioriteta svojim povezanim subjektima; 7) obezbijedi operatorima distributivnih sistema, susjednim operatorima prenosnog sistema ili drugim subjektima za gas informacije koje su potrebne za obezbjeđenje međuoperativnosti sistema i za osiguranje bezbjednog i efikasnog rada interkonektivnog sistema; 8) obezbijedi korisnicima prenosnog sistema detaljne informacije o ponuđenim uslugama, uslovima za pružanje usluga i tehničke informacije za efikasan pristup i korišćenje prenosnog sistema; 9) obezbijedi učešće u izgradnji dovoljnih prekograničnih kapaciteta za integraciju sistema za prenos gasa u Crnoj Gori sa sistemima susjednih članica Zajednice i/ili članica Evropske unije uz prilagođavanje svim ekonomski opravdanim i			

	tehnički izvodljivim zahtjevima za kapacitetom, uključujući sigurnost snabdijevanja gasom; 10) obezbijedi prekograničnu saradnju u cilju obezbjeđenja sigurnosti sistema i dodjele kapaciteta;			
	11) odobrene naknade za priključenje na prenosni sistem, naknade za priključenje gasa iz obnovljivih izvora, korišćenje prenosnog sistema i pomoćne usluge objavi na svojoj internet stranici najkasnije 15 dana prije početka primjene; 12) utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknade za priključenje na prenosni sistem gasa iz člana 44 stav 1 tačka 1 ovog zakona koja odražava troškove i pravila iz člana 44 stav 2 tač. 1 i 4 ovog zakona i dostavi Agenciji na odobravanje; 13) utvrdi cijene i naknade u skladu sa metodologijom iz tačke 12 ovog stava i dostavi ih Agenciji na odobravanje; 14) utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema gasa, usklađen sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom i planom razvoja susjednih prenosnih sistema, koji se ažurira najmanje svake treće godine i dostavi Agenciji na odobravanje; 15) utvrdi trogodišnji investicioni plan, koji je sastavni dio plana iz tačke 14 ovog stava prema potrebama korisnika sistema, u skladu sa desetogodišnjim planom razvoja distributivnog sistema gasa, prostorno-planskim dokumentima i dostavi Agenciji na odobravanje; 16) pri izradi planova iz tač. 14 i 15 ovog stava: - procijeni potencijal za povećanje energetske efikasnosti u objektima prenosnog sistema i specificira ciljeve za povećanje energetske efikasnosti; - utvrdi mjere i ulaganja za uvođenje ekonomski isplativih poboljšanja energetske efikasnosti na mrežnoj			

	infrastrukturi, uključujući i dinamiku realizacije mjera, - uzme u obzir i upravljanje opterećenjem i međuoperativnost; 17) plan iz tačke 14 ovog stava objavi na svojoj internet stranici; 18) organizuje prijem reklamacija i prigovora kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu i obezbijedi nediskriminatorno odlučivanje u rokovima utvrđenim zakonom; 19) vodi registar prigovora i žalbi kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu, sa pripadajućom dokumentacijom i donijetim odlukama; 20) na zahtjev Agencije podnosi izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu. (2) Prilikom upravljanja kapacitetima prenosnog sistema iz stava 1 tačka 5 ovog člana zabranjeno je namjerno smanjivanje kapaciteta, kao i drugi oblici manipulacije kapacitetom kojima se narušava funkcionisanje tržišta. (3) Balansiranje prenosnog sistema gasa iz stava 1 tačka 3 ovog člana je proces uravnotežavanja količina gasa na ulazu u sistem i izlazu iz sistema u periodu za koji se utvrđuje balansno odstupanje.			
Članak 26. **Razdvajanje operatora distribucijskih sustava** 1. Kada je operator distribucijskog sustava dio vertikalno integriranog poduzeća, on je neovisan, barem u smislu svojeg pravnog oblika, organizacije i donošenja odluka, o drugim djelatnostima koje nisu povezane s distribucijom. Ta pravila ne stvaraju obvezu odvajanja vlasništva nad sredstvima distribucijskog sustava od vertikalno integriranog poduzeća.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 165 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

2. Uz zahtjeve na temelju stavka 1., kada je operator distribucijskog sustava dio vertikalno integriranog poduzeća, on je u smislu svoje organizacije i donošenja odluka neovisan o drugim djelatnostima koje nisu povezane s distribucijom. Kako bi se to postiglo, primjenjuju se sljedeći minimalni kriteriji: (a) osobe koje su odgovorne za upravljanje operatorom distribucijskog sustava ne smiju sudjelovati u strukturama integriranog poduzeća za prirodni plin koje su izravno ili neizravno odgovorne za svakodnevno funkcioniranje proizvodnje, transporta i opskrbe prirodnim plinom; (b) moraju se poduzeti odgovarajuće mjere za osiguravanje da se o strukovnim interesima osoba koje su odgovorne za upravljanje operatorom distribucijskog sustava vodi računa na način koji osigurava njihovu sposobnost neovisnog djelovanja; (c) operator distribucijskog sustava mora imati stvarna prava donošenja odluka, neovisna o integriranom poduzeću za prirodni plin, u odnosu na sredstva koja su potrebna za rad, održavanje ili razvoj mreže. Radi izvršavanja tih zadataka, operator distribucijskog sustava na raspolaganju ima potrebne resurse, uključujući ljudske, tehničke, financijske i fizičke resurse. Time se ne bi smjelo spriječiti postojanje odgovarajućih mehanizama koordinacije radi osiguravanja zaštite prava poduzeća majke na gospodarski nadzor i nadzor upravljanja u pogledu prinosa na aktivu u poduzeću kćeri, neizravno reguliranog u skladu s člankom 41. stavkom 6. Time se poduzeću majci posebno omogućava odobravanje godišnjeg	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 165 i 168 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

financijskog plana ili drugog jednakovrijednog instrumenta operatora distribucijskog sustava i utvrđivanje općih ograničenja stupnja zaduženosti njegovog poduzeća kćeri. Time se poduzeću majci ne daje dopuštenje za davanje uputa o svakodnevnom funkcioniranju, niti u pogledu pojedinačnih odluka o gradnji ili unapređenju distribucijskih plinovoda koji ne premašuju uvjete odobrenog financijskog plana ili drugog jednakovrijednog instrumenta; i (d) operator distribucijskog sustava mora uvesti program usklađivanja u kojem su navedene mjere poduzete za osiguravanje da diskriminirajuće ponašanje bude isključeno i za osiguravanje odgovarajućeg praćenja njegovog poštovanja. U programu usklađivanja navode se specifične obveze koje zaposlenici moraju ispuniti kako bi ostvarili taj cilj. Osoba ili tijelo koje je odgovorno za praćenje programa usklađivanja, službenik za praćenje usklađenosti operatora distribucijskog sustava, regulatornom tijelu iz članka 39. stavka 1. podnosi godišnje izvješće o poduzetim mjerama, koje se objavljuje. Službenik za praćenje usklađenosti operatora distribucijskog sustava potpuno je neovisan i ima pristup svim informacijama operatora distribucijskog sustava i bilo kojeg povezanog poduzeća, nužnima za izvršavanje svojeg zadatka.				
3. Kada je operator distribucijskog sustava dio vertikalno integriranog poduzeća, države članice osiguravaju da regulatorna tijela ili druga nadležna tijela prate djelatnosti operatora distribucijskog sustava tako da ne može iskoristiti svoju vertikalnu integraciju za narušavanje tržišnog natjecanja. Vertikalno integrirani operatori distribucijskih sustava u svojoj komunikaciji i politici marke posebno ne smiju stvarati zabunu u pogledu odvojenog	**Član 18** U članu 48 stav 1 poslije tačke 23 dodaju se dvije nove tačke koje glase: „24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla.“	Potpuno usklađeno		

identiteta dijela vertikalno integriranog poduzeća koje se bavi opskrbom.	U stavu 4 tačka 2 riječi: „ili snabdijevanja toplotnom energijom" brišu se.			
	Poslije stava 5 dodaju se dva nova stava koji glase: „(6) Ako se praćenjem i analizom rada iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112 stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da realizuje taj projekat u roku koji ne može biti duži od tri godine. (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona." Dosadašnji st. 6 i 7 postaju st. 8 i 9. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 i 51/2017** **Nadzor nad radom energetskih subjekata** **Član 48** (1) Agencija prati i analizira rad i poslovanje energetskih subjekata u odnosu na: 1) stvarne troškove i prihode subjekata koji obavljaju djelatnost za koju Agencija utvrđuje ili odobrava metodologije, cijene ili naknade; 2) kvalitet snabdijevanja električnom energijom, koji obuhvata kvalitet usluga, kvalitet napona i neprekidnost napajanja; 3) kvalitet snabdijevanja gasom, u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona, koji obuhvata praćenje vremena koje je operatorima prenosnih i distributivnih sistema			

	potrebno za izvođenje priključenja i popravke i neprekidnost snabdijevanja; 4) primjenu tržišnih pravila i djelovanje subjekata na tržištu, praćenje stepena i efektivnosti otvaranja tržišta i konkurencije na maloprodajnom i veleprodajnom nivou, uključujući berze električne energije, cijene za kupce iz kategorije domaćinstva, uključujući sisteme pretplate, stope promjene snadjevača, stope isključenja, pružanje dodatnih usluga održavanja po odobrenim cijenama, žalbe kupaca iz kategorije domaćinstva, kao i drugo narušavanje ili ograničavanje konkurencije, uključujući pružanje odgovarajućih informacija i upućivanje određenih predmeta organima nadležnim za konkurenciju; 5) uslove pristupa prenosnim i distributivnim sistemima električne energije i gasa, skladišnim kapacitetima gasa i pomoćnim uslugama; 6) pojavu restriktivnih ugovornih praksi, uključujući sprječavanje kupaca, osim kupaca priključenih na 0.4 kV naponski nivo, da ugovaraju istovremeno sa više snabdjevača ili ograniče njihov izbor i informisanje organa nadležnog za zaštitu konkurencije o takvim praksama; 7) potrošnju energije i obezbjeđivanje dostupnosti informacija o potrošnji kupcima; 8) izvršavanje podsticajnih mjera u oblasti obnovljivih izvora energije, uključujući uslove i cijene za priključenje novih proizvođača na prenosne i distributivne sisteme; 9) primjenu propisa o prekograničnoj razmjeni energije, kao i rad i poslovanje energetskih subjekata koji vrše aukcijsku dodjelu prekograničnih kapaciteta ili organizuju kupovinu i prodaju energije; 10) primjenu propisa kojima je uređeno objavljivanje podataka o prekograničnim			

	kapacitetima i upotrebi prenosnog i distributivnog sistema; 11) nezavisnost operatora i razdvojenost računa iz čl. 68 do 72, čl. 135 do 138 i čl. 163 do 167 ovog zakona i primjenu programa mjera iz čl. 139 i 168 ovog zakona; 12) funkcionisanje snabdjevača iz člana 196 ovog zakona; 13) pojavu praksi kojima operator distributivnog sistema koristi prednosti vertikalne integracije za narušavanje konkurencije i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 14) pojavu praksi kojima vertikalno integrisani operator distributivnog sistema u komunikaciji sa korisnicima sistema zamjenjuje energetski subjekat koji obavlja djelatnost snabdijevanja i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 15) aktivnosti i mjere koje energetski subjekti preduzimaju za poboljšanje energetske efikasnosti; 16) ostvareni stepen transparentnosti ili dostupnosti informacija, uključujući informacije vezane za tržište električne energije ili gasa; 17) razmjenu električne energije, kao i narušavanje konkurencije, uključujući dostavljanje bitnih informacija i prijavljivanje tih slučajeva organu nadležnom za zaštitu konkurencije; 18) tehničku saradnju operatora prenosnog sistema sa operatorima prenosnih sistema drugih država; 19) realizaciju investicionih planova operatora prenosnih i distributivnih sistema; 20) usaglašenost i primjenu pravila za funkcionisanje prenosnih i distributivnih sistema; 21) nivo transparentnosti, uključujući veleprodajne cijene i obezbjeđenje poštovanja obaveza subjekata za gas i električnu energiju u pogledu			

	transparentnosti i ulaganja u proizvodnju u odnosu na sigurnost snabdijevanja; 22) upravljanje zagušenjima, uključujući interkonektore i primjenu pravila o upravljanju zagušenjima; 23) primjenu propisanih naknada, cijena i tarifa, kao i metodologija za utvrđivanje cijena i tarifa iz čl. 43, 44 i 45 ovog zakona; 24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla. (2) Agencija prati i kontroliše rad i poslovanje energetskih subjekata u pogledu ispunjavanja uslova utvrđenih licencom. (3) Ako utvrdi da energetski subjekat ne ispunjava uslove utvrđene članom 65 stav 3 ovog zakona, odnosno da radi i posluje suprotno uslovima ili ne ispunjava obaveze utvrđene licencom, Agencija će naložiti subjektu da otkloni uočene nepravilnosti i odrediti primjereni rok za njihovo otklanjanje, odnosno preduzeti druge mjere u skladu sa zakonom. (4) Praćenjem i analizom rada i poslovanja iz st. 1 i 2 ovog člana Agencija vrši kontrolu: 1) pravilnosti rada i poslovanja ili zloupotrebe položaja energetskih subjekata na tržištu; 2) stabilnosti snabdijevanja energijom radi sprječavanja poremećaja na tržištu energije; 3) ispravnosti i tačnosti u finansijskom poslovanju u odnosu na iskazivanje troškova poslovanja koji mogu da utiču na formiranje cijena korišćenja prenosnih ili distributivnih sistema ili sistema za skladištenje: 4) izvršavanja obaveza utvrđenih ovim zakonom i aktima Agencije, odnosno aktima koje odobrava Agencija.			

	(5) Ako se kontrolom iz st. 1 i 4 ovog člana utvrde odstupanja, odnosno nepravilnosti koje su prouzrokovale ili mogu prouzrokovati finansijske posljedice za krajnje kupce i učesnike na tržištu, Agencija će:			
	1) naložiti energetskom subjektu da izvrši korekciju utvrđenih nepravilnosti i odrediti primjeren rok za njihovo otklanjanje, 2) prilikom narednog utvrđivanja opravdanih troškova i prihoda uzeti u obzir nalaze i efekte utvrđenih nepravilnosti, izvršiti korekciju odgovarajućih troškova, odnosno prihoda i utvrditi odgovarajuće cijene za korišćenje prenosnih ili distributivnih sistema električne energije ili gasa ili sistema za skladištenje gasa. (6) Ako se kontrolom iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112 stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da realizuje taj projekat u roku ne dužem od tri godine. (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona. (8) Izvještaj o rezultatima analiza i kontrole iz st. 1, 2 i 4 ovog člana i preduzetim mjerama iz st. 3 i 5 ovog člana čini sastavni dio godišnjeg izvještaja o stanju energetskog sektora. (9) Ako kontrolom utvrdi nepravilnosti u radu ili postupanje subjekata, suprotno pravilima konkurencije, sigurnosti snabdijevanja, zaštite i sigurnosti kupaca, Agencija će obavijestiti organ nadležan za konkurenciju ili zaštitu potrošača.			

4. Države članice mogu odlučiti ne primjenjivati stavke 1., 2. i 3. na integrirana poduzeća za prirodni plin koja opskrbljuju manje od 100 000 priključenih kupaca.	Nema odgovajauće primjedbe		Opcija nije iskorišćena	
Članak 27. **Obveze povjerljivosti operatora distribucijskih sustava** 1. Ne dovodeći u pitanje članak 30. ni bilo koju drugu pravnu obvezu otkrivanja informacija, svaki operator distribucijskog sustava čuva povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija pribavljenih tijekom svojeg obavljanja svojih djelatnosti i sprečava da se informacije o vlastitim djelatnostima, koje bi mogle biti komercijalno korisne, otkriju na diskriminirajući način. 2. Operatori distribucijskih sustava pri prodaji ili nabavi prirodnog plina putem povezanih poduzeća ne smiju zloupotrebljavati komercijalno osjetljive informacije pribavljene od trećih strana u kontekstu osiguravanja pristupa sustavu ili pregovaranja o njemu.	**Član 15** U članu 43 stav 1 tačka 1 alineja 2 poslije riječi „TPG" dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem ". U uvodnoj rečenici stava 6 poslije riječi "propisuje" dodaju se riječi: "opšti i pojedinačni". Poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi: „3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana." U tački 4 poslije riječi "propisanog" dodaje se riječ "pojedinačnog". **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Metodologije i pravila** **Član 43** (1) Agencija utvrđuje metodologije za: 1) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda operatora sistema i cijena, rokova i uslova za: - korišćenje prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa; - korišćenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem; 2) utvrđivanje cijena, rokova i uslova za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja prenosnih	Potpuno usklađeno		

	sistema električne energije i prenosnih sistema gasa; 3) utvrđivanje cijena za korišćenje prenosnog ili distributivnog sistema, koje plaćaju korisnici direktnog voda kada je vod priključen na prenosni ili distributivni sistem; 4) utvrđivanje cijena koje primjenjuje snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca; 5) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije i gasa; 6) utvrđivanje načina obezbjeđivanja sredstava za rad Agencije. (2) Metodologijama iz stava 1 ovog člana Agencija osigurava da operatori prenosnog i distributivnog sistema budu adekvatno kratkoročno i dugoročno motivisani za povećanje efikasnosti, integraciju tržišta i obezbeđenje sigurnosti snabdijevanja. (3) Agencija u postupku odlučivanja po zahtjevu energetskih subjekata utvrđuje regulatorno dozvoljeni prihod, cijene ili naknade za: 1) korišćenje prenosnog i distributivnog sistema, posebno za električnu energiju i gas; 2) skladištenje gasa i korišćenja postrojenja za TPG; 3) pomoćne usluge i balansiranje prenosnog sistema električne energije i gasa; 4) rad operatora tržišta. (4) Agencija donosi pravila: 1) za rješavanje sporova putem arbitraže; 2) za korekcije cijena na inicijativu energetskog subjekta, odnosno samoinicijativno; 3) o licencama za obavljanje energetskih djelatnosti; 4) o sertifikatima operatora sistema; 5) za funkcionisanje snabdjevača posljednjeg izbora i ugroženih kupaca; 6) o uslovima za izdavanje odobrenja na osnovu kojih proizvođači i snabdjevači električne energije			

	i subjekti za gas mogu snabdijevati krajnje kupce preko direktnog voda; 7) o uslovima i postupku promjene snabdjevača krajnjih kupaca električne energije i gasa; 8) za poravnanje razlike između opravdanih i ostvarenih prihoda i utvrđenih troškova između licenciranih operatora distributivnog sistema; 9) za razdvajanje računa, upravljanja i informacija, radi izbjegavanja unakrsnih subvencija između djelatnosti u oblasti gasa; 10) čuvanja povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija koje koriste operatori sistema; 11) za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije; 12) o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom; 13) za izradu i praćenje realizacije desetogodišnjih razvojnih planova prenosnog, odnosno distributivnog sistema električne energije. (5) Pravilima iz stava 4 tačka 11 ovog člana utvrđuju se dodatni uslovi za sticanje statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanje operatora zatvorenog distributivnog sistema, dokazi koji se dostavljaju uz zahtjev, sadržaj rješenja o utvrđivanju statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanju operatora zatvorenog distributivnog sistema, način kontrole ispunjavanja uslova propisanih zakonom, način razmjene informacija sa energetskim subjektom, uslovi i postupak za oduzimanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, kao i način plaćanja naknada i sadržaj registra zatvorenih distributivnih sistema. (6) Pravilima iz stava 4 tačka 12 ovog člana bliže se propisuje opšti i pojedinačni minimum kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom koji se zasniva na sljedećim kriterijumima: 1) kvalitetu usluga, posebno u odnosu na vrijeme potrebno operatorima prenosnih i distributivnih			

	sistema električne energije i gasa za obavljanje priključenja i popravki; 2) neprekidnosti napajanja; 3) kvalitetu napona električne energije; 4) finansijskoj kompenzaciji koju su energetski subjekti dužni da plate zbog neispunjavanja propisanog pojedinačnog minimuma kvaliteta snabdijevanja. (7) Pravilima iz stava 4 tačka 13 ovog člana utvrđuju se: 1) mjere kojima se obezbjeđuje sposobnost sistema da zadovolji potrebe za prenosom, odnosno distribucijom električne energije i sigurnost u snabdijevanju; 2) način i postupak odobravanja razvojnih planova, postupak sprovođenja javne rasprave; 3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana. (8) Agencija utvrđuje: 1) opšte uslove za snabdijevanje električnom energijom i gasom; 2) početak i trajanje regulatornog perioda, odnosno jednogodišnjeg ili višegodišnjeg perioda u toku kojeg se elementi regulatorno dozvoljenog prihoda primjenjuju u iznosima koje utvrđuje Agencija u skladu sa ovim zakonom; 3) sadržaj izvještaja iz člana 108 stav 1 tačka 1 ovog zakona; 4) sadržaj obrasca na kojem se kupcu pružaju podaci o njegovoj potrošnji, uključujući i podatke o profilu potrošnje; 5) regulatorni kontni plan, sadržaj i obrazac izvještaja koji se dostavljaju Agenciji; 6) usklađenost cijena koje je utvrdio snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca sa metodologijom iz člana 62 stav 3 ovog zakona. **Član 31**			

	U članu 93 poslije riječi: „operator tržišta električne energije i gasa“, dodaju se riječi: „berza električne energije“. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 i 51/2017** **Zaštita poslovne tajne i drugih komercijalno povjerljivih informacija** **Član 93** Agencija, proizvođač električne energije, operator prenosnog, odnosno distributivnog sistema električne energije i gasa, zatvorenog distributivnog sistema električne energije, operator tržišta električne energije i gasa, berza električne energije, operator sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG i operator kombinovanog sistema dužni su da obezbijede čuvanje poslovne tajne i drugih komercijalno povjerljivih informacija i podataka, čijim objavljivanjem ili saopštavanjem bi se mogla stvoriti neopravdana komercijalna prednost na tržištu ili nanijeti šteta energetskim subjektima, korisnicima i potrošačima, pravnim ili fizičkim licima, u skladu sa zakonom.			
Članak 28. **Zatvoreni distribucijski sustavi** 1. Države članice mogu predvidjeti da nacionalna regulatorna tijela ili druga nadležna tijela klasificiraju sustav koji distribuira plin unutar zemljopisno ograničene industrijske ili trgovačke lokacije ili lokacije sa zajedničkim uslugama i koji, ne dovodeći u pitanje stavak 4., ne opskrbljuje kupce iz kategorije kućanstvo, kao zatvoreni distribucijski sustav: (a) ako su, iz specifičnih tehničkih ili sigurnosnih razloga, djelatnosti ili proizvodni proces korisnika tog sustava integrirani; ili	Nema odgovarajuće odredbe	Neprimenjivo		

(b) ako taj sustav ponajprije distribuira plin vlasniku ili operatoru sustava ili njihovim povezanim poduzećima.				
2. Države članice mogu predvidjeti da nacionalna regulatorna tijela izuzmu operatora zatvorenog distribucijskog sustava od zahtjeva na temelju članka 32. stavka 1. prema kojem se tarife ili metodologije koje su temelj za njihovo izračunavanje odobravaju prije njihovog stupanja na snagu u skladu s člankom 41. 3. Kada je izuzeće odobreno na temelju stavka 2., primjenjive tarife ili metodologije koje su temelj za njihovo izračunavanje ocjenjuju se i odobravaju u skladu s člankom 41. na zahtjev korisnika zatvorenog distribucijskog sustava. 4. Uzgredno korištenje od strane malog broja kućanstava koja su zaposlenjem ili na sličan način u vezi s vlasnikom distribucijskog sustava i nalaze se unutar područja koje opslužuje zatvoreni distribucijski sustav ne sprečava odobrenje izuzeća na temelju stavka 2.				
Članak 29. **Kombinirani operator** Člankom 26. stavkom 1. ne sprečava se rad kombiniranog operatora transportnog sustava, terminala za UPP, sustava skladišta plina i distribucijskog sustava, pod uvjetom da je taj operator usklađen s člankom 9. stavkom 1., ili člancima 14. i 15., ili poglavljem IV. ili potpada pod članak 49. stavak 6.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 154 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
POGLAVLJE VI. **RAZDVAJANJE I TRANSPARENTNOST RAČUNA** *Članak 30.*	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 50 Zakona o	

Pravo na pristup računima 1. Države članice ili bilo koje nadležno tijelo koje one imenuju, uključujući regulatorna tijela iz članka 39. stavka 1. i tijela za rješavanje sporova iz članka 34. stavka 3. imaju, u mjeri u kojoj je to potrebno za izvršavanje njihovih funkcija, pravo na pristup računima poduzeća za prirodni plin, kako je navedeno u članku 31. 2. Države članice i bilo koje imenovano nadležno tijelo, uključujući regulatorna tijela iz članka 39. stavka 1. i tijela za rješavanje sporova, čuvaju povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija. Države članice mogu predvidjeti otkrivanje takvih informacija, kada je to potrebno da nadležna tijela izvršavaju svoje funkcije.			energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
Članak 31. **Razdvajanje računa** 1. Države članice poduzimaju potrebne mjere za osiguravanje da se računi poduzeća za prirodni plin vode u skladu sa stavcima 2. do 5. ovog članka. Ako poduzeća za prirodni plin iskoriste odstupanje od ove odredbe na temelju članka 49. stavaka 2. i 4., oni u svakom slučaju vode svoje unutarnje račune u skladu s ovim člankom. 2. Poduzeća za prirodni plin, bez obzira na njihov sustav vlasništva ili pravni oblik, sastavljaju, podnose na reviziju i objavljuju svoje godišnje financijske izvještaje u skladu s pravilima nacionalnog zakonodavstva o godišnjim financijskim izvještajima društava s ograničenom odgovornošću, donesenima na temelju Četvrte direktive Vijeća 78/660/EEZ od 25. jula 1978. koja se temelji na članku 44. stavku 2. točki (g) (*) Ugovora o godišnjim financijskim izvještajima određenih vrsta trgovačkih društava (1).	**Član 53** U članu 138 stav 2 poslije riječi: "koju pruža" dodaju se riječi: „osim za javnu uslugu iz člana 88 stav 1 tačka 3". **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Razdvajanje i transparentnost računa energetskih subjekata koji obavljaju više djelatnosti** **Član 138** (1) Energetski subjekat koji obavlja više energetskih djelatnosti ili uz energetsku obavlja i neenergetsku djelatnost, ako je jedna od tih djelatnosti regulisana u skladu sa ovim zakonom, dužan je da odvojeno vodi poslovne knjige i sastavlja odvojene finansijske izvještaje za svaku energetsku djelatnost. (2) Energetski subjekat koji pruža javne usluge dužan je da odvojeno vodi poslovne knjige i sastavlja odvojene finansijske izvještaje za svaku javnu uslugu koju pruža, osim za javnu uslugu iz člana 88 stav 1 tačka 3.	Potpuno usklađeno		

Poduzeća koja nemaju zakonsku obvezu objavljivanja svojih godišnjih financijskih izvještaja drže njihov primjerak na raspolaganju javnosti u svojim sjedištima. 3. Poduzeća za prirodni plin u svojem internom računovodstvu vode odvojene račune za svaku od svojih djelatnosti transporta, distribucije, UPP-a i skladištenja, kao što bi se od njih zahtijevalo kada bi predmetne djelatnosti obavljala odvojena poduzeća, radi izbjegavanja diskriminacije, unakrsnog subvencioniranja i narušavanja tržišnog natjecanja. Ona također vode račune, koji mogu biti konsolidirani, za druge djelatnosti u vezi s plinom, koje nisu povezane s transportom, distribucijom, UPP-om i skladištenjem. Do 1. jula 2007. vode odvojene račune za djelatnosti opskrbe povlaštenih kupaca i djelatnosti opskrbe nepovlaštenih kupaca. U računu se specificiraju prihodi od vlasništva nad transportnom ili distribucijskom mrežom. Prema potrebi vode konsolidirane račune za druge djelatnosti koje nemaju veze sa sektorom plina. Interni računi uključuju bilancu te račun dobiti i gubitka za svaku od djelatnosti. 4. Pri reviziji iz stavka 2. posebno se provjerava poštovanje obveze izbjegavanja diskriminacije i unakrsnog subvencioniranja iz stavka 3. 5. Poduzeća u svojem internom računovodstvu navode pravila za raspodjelu imovine i obveza, rashoda i prihoda, kao i za amortizaciju, ne dovodeći u pitanje primjenjiva nacionalna računovodstvena pravila, koja slijede pri izradi odvojenih računa iz stavka 3. Ta interna pravila mogu se izmijeniti samo u iznimnim slučajevima. Te se izmjene navode i obrazlažu na odgovarajući način. 6. Godišnji financijski izvještaji u bilješkama sadrže sve transakcije određene važnosti koje su izvršene s povezanim poduzećima.	(3) Energetski subjekat iz st. 1 i 2 ovog člana dužan je da sačini i objavi finansijske iskaze i to: bilans stanja, bilans uspjeha i izvještaj o novčanim tokovima, odvojeno za svaku energetsku djelatnost. (4) Finansijski iskazi iz stava 3 ovog člana reviduju se u roku za reviziju finansijskih iskaza privrednih društava, utvrđenom zakonom kojim se uređuje revizija, uključujući i provjeru izvršavanja obaveze izbjegavanja diskriminacije i unakrsnih subvencija.			

POGLAVLJE VII. **ORGANIZACIJA PRISTUPA SUSTAVU** *Članak 32.* **Pristup treće strane** 1. Države članice osiguravaju provedbu sustava pristupa treće strane transportnom i distribucijskom sustavu i terminalima za UPP na temelju objavljenih tarifa, primjenjivih na sve povlaštene kupce, uključujući poduzeća za opskrbu, i primijenjenih objektivno i bez diskriminacije korisnika sustava. Države članice osiguravaju da te tarife ili metodologije koje su temelj za njihovo izračunavanje odobri regulatorno tijelo iz članka 39. stavka 1. prije njihovog stupanja na snagu u skladu s člankom 41. te da te tarife i metodologije, kada su odobrene samo metodologije, budu objavljene prije njihovog stupanja na snagu. 2. Operatori transportnih sustava, ako je to potrebno u svrhu izvršavanja njihovih funkcija, uključujući u vezi s prekograničnim transportom, imaju pristup mreži drugih operatora transportnih sustava. 3. Odredbama ove Direktive ne sprečava se sklapanje dugoročnih ugovora u mjeri u kojoj oni poštuju pravila Zajednice o tržišnom natjecanju.	**Član 44** U članu 125 poslije stava 7 dodaje se novi stav koji glasi: „(8) Operatori sistema ne mogu svoju balansnu odgovornost prenijeti na druge balansno odgovorne subjekte." **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Odobravanje metodologija i pravila** **Član 44** (1) Agencija odobrava metodologije za: 1) utvrđivanje naknada za priključenje na prenosne i distributivne sisteme električne energije i gasa; 2) utvrđivanje naknada za priključenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem; 3) obračunavanje i naplatu neovlašćeno preuzete električne energije. (2) Agencija odobrava tržišna pravila za tržište električne energije, odnosno za tržište gasa, kao i pravila za: 1) funkcionisanje prenosnog sistema električne energije i gasa; 2) funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i gasa; 3) mjerenje u distributivnim sistemima električne energije i gasa; 4) balansiranje prenosnog sistema gasa; 5) poslovanje i funkcionisanje sistema za skladištenje gasa; 6) poslovanje i funkcionisanje postrojenja za TPG;	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno i članovima 156, 157 i 160 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

	7) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos električne energije zasnovanih na tržišnim principima; 8) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos gasa zasnovanih na tržišnim principima; 9) dodjeljivanje prekograničnih kapaciteta za prenos električne energije u skladu sa usaglašenim pravilima na nivou regiona; 10) utvrđivanje i sprječavanje neovlašćenog korišćenja električne energije od strane operatora distributivnog sistema; 11) rad balansnog tržišta električne energije. **Član 17** U članu 45 stav 1 tačka 2 mijenja se i glasi: "2) naknade za priključenje sistema za skladištenje gasa koji su povezana na prenosni ili distributivni sistem na osnovu metodologije iz člana 44 stav 1 tačka 2 ovog zakona; ". Poslije tačke 3 dodaju se tri nove tačke koje glase: „4)cijene pružanja nestandardnih usluga operatora distributivnog sistema; 5)cjenovnik za otkup infrastrukture za priključenje na distributivni sistem električne energije; 6) naknade za korišćenje registra garancija porijekla.". U stavu 2 tačka 1 poslije riječi „TPG" dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem". **Zakon o energetici**			

	"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017 **Odobravanje naknada i utvrđivanje cijena** **Član 45** (1) Agencija odobrava: 1) naknade za priključenje na prenosne i distributivne sisteme električne energije i gasa, određene na osnovu metodologija iz člana 44 stav 1 tačka 1 ovog zakona; 2) naknade za priključenje sistema za skladištenje gasa koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem na osnovu metodologije iz člana 44 stav 1 tačka 2 ovog zakona; 3) cijene pružanja dodatnih usluga održavanja; 4)cijene pružanja nestandardnih usluga operatora distributivnog sistema; 5)cjenovnik za otkup infrastrukture za priključenje na distributivni sistem električne energije; 6) naknade za korišćenje registra garancija porijekla. (2) Agencija utvrđuje: 1) cijene za skladištenje gasa i korišćenje postrojenja za TPG koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem; 2) naknadu za otklanjanje zagušenja na identifikovanim ulaznim ili izlaznim tačkama prenosnog sistema gasa, koja je dio cijene za prenos gasa. (3) Ako u postupku utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena ili naknada iznos određene energetske veličine ili finansijske vrijednosti nije moguće utvrditi primjenom postupaka i kriterijuma koje je Agencija utvrdila, Agencija, ili energetski subjekat uz saglasnost Agencije, te iznose utvrđuje procjenom na osnovu podataka iz poslednje godine za koju postoje konačni podaci.			

	(4) Na cijene korišćenja prenosnih i distributivnih sistema električne energije iz člana 43 stav 3 tačka 1 ovog zakona ne utiče lokacija objekta za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora. (5) Cijene korišćenja prenosnih i distributivnih sistema gasa iz člana 43 stav 3 tačka 1 ovog zakona primjenjuju se i na gas iz obnovljivih izvora. (6) Prilikom utvrđivanja cijena iz člana 43 stav 3 tačka 1 ovog zakona Agencija uzima u obzir ostvarive koristi koje operatori prenosnog i distributivnog sistema imaju od priključenja na sistem objekata koji proizvode energiju iz obnovljivih izvora. (7) Cijena za korišćenje prenosnog i distributivnog sistema iz člana 43 stav 3 tačka 1 ovog zakona koju plaćaju povlašćeni proizvođači električne energije iz obnovljivih izvora umanjuje se za iznos ostvarene koristi koje operatori prenosnog i distributivnog sistema imaju od priključenja na sistem objekata koji proizvode energiju iz obnovljivih izvora.			
Članak 33. **Pristup sustavima skladišta plina** 1. Za organizaciju pristupa sustavima skladišta plina i operativnoj akumulaciji, ako je to potrebno iz tehničkih i/ili gospodarskih razloga kako bi se pružio učinkovit pristup sustavu za opskrbu kupaca, kao i za organizaciju pristupa pomoćnim uslugama, države članice mogu odabrati jedan od ili oba postupka iz stavaka 3. i 4. Ti se postupci provode u skladu s objektivnim, transparentnim i nediskriminirajućim kriterijima. Regulatorna tijela, ako države članice tako odluče, ili države članice utvrđuju i objavljuju kriterije u skladu s kojima je moguće odrediti režim pristupa koji važi za sustave skladišta plina i operativnu akumulaciju. Oni objavljuju ili	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 159 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

obvezuju operatore sustava skladišta plina i transportnih sustava da objave koji su sustavi skladišta plina ili dijelovi tih sustava te koja operativna akumulacija ponuđeni na temelju različitih postupaka iz stavaka 3. i 4. Obveza iz druge rečenice drugog podstavka ne dovodi u pitanje pravo izbora dodijeljeno državama članicama u prvom podstavku. 2. Odredbe stavka 1. ne primjenjuju se na pomoćne usluge i privremeno skladištenje koji su povezani s terminalima za UPP te su potrebni za postupak ponovnog uplinjavanja i naknadnu isporuku u transportni sustav. 3. U slučaju ugovorenog pristupa države članice ili, ako države članice tako predvide, regulatorna tijela poduzimaju potrebne mjere kako bi poduzeća za prirodni plin i povlašteni kupci, unutar ili izvan područja koje pokriva međusobno povezani sustav, mogli pregovarati o pristupu sustavima skladišta plina i operativnoj akumulaciji kada je to potrebno iz tehničkih i/ili gospodarskih razloga kako bi se pružio učinkovit pristup sustavu, kao i za organizaciju pristupa drugim pomoćnim uslugama. Stranke imaju obvezu pregovarati u dobroj vjeri o pristupu sustavima skladišta plina, operativnoj akumulaciji i drugim pomoćnim uslugama. Pregovori o ugovorima za pristup sustavima skladišta plina, operativnoj akumulaciji i drugim pomoćnim uslugama vode se s odgovarajućim operatorom sustava skladišta plina ili poduzećima za prirodni plin. Regulatorna tijela, ako države članice tako odluče, ili države članice zahtijevaju da operatori sustava skladišta plina i poduzeća za prirodni plin objave svoje glavne trgovinske uvjete za uporabu sustava skladišta plina, operativne akumulacije i drugih pomoćnih usluga do 1. januara 2005., a potom jednom godišnje. Pri razradi uvjeta iz drugog podstavka operatori sustava skladišta plina i poduzeća za prirodni plin savjetuju se s korisnicima sustava.				

4. U slučaju reguliranog pristupa regulatorna tijela, ako države članice tako odluče, ili države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi poduzeća za prirodni plin i povlašteni kupci, unutar ili izvan područja koje pokriva međusobno povezani sustav, imali pravo pristupa sustavu skladišta plina, operativnoj akumulaciji i drugim pomoćnim uslugama, na temelju objavljenih tarifa i/ili drugih uvjeta i obveza za uporabu tog sustava skladišta plina i operativne akumulacije kada je to potrebno iz tehničkih i/ili gospodarskih razloga kako bi se pružio učinkovit pristup sustavu, kao i za organizaciju pristupa drugim pomoćnim uslugama. Regulatorna tijela, ako države članice tako odluče, ili države članice savjetuju se s korisnicima sustava pri oblikovanju tih tarifa ili metodologija za njihov izračun. Pravo pristupa za povlaštene kupce može se pružiti tako da im se omogući sklapanje ugovora o opskrbi s konkurentskim poduzećima za prirodni plin različitim od vlasnika i/ili operatora sustava ili s povezanim poduzećem.				
Članak 34. **Pristup mrežama proizvodnih plinovoda** 1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da poduzeća za prirodni plin i povlašteni kupci, bez obzira na njihov položaj, mogu pristupiti mrežama proizvodnih plinovoda, uključujući postrojenja za pružanje tehničkih usluga koje su povezane s takvim pristupom, u skladu s ovim člankom, osim dijelova takvih mreža i postrojenja koji se koriste za lokalne djelatnosti proizvodnje na polju gdje se pridobiva plin. O mjerama se obavješćuje Komisija u skladu s odredbama članka 54. 2. Pristup iz stavka 1. osigurava se na način koji država članica utvrđuje u skladu s odgovarajućim pravnim instrumentima. Države članice primjenjuju ciljeve poštenog i otvorenog pristupa, pri čemu ostvaruju konkurentno	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 160 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

tržište prirodnog plina i izbjegavaju zloporabu vladajućeg položaja, vodeći računa o sigurnosti i redovitosti opskrbe, kapacitetu koji je raspoloživ ili se u razumnoj mjeri može staviti na raspolaganje te zaštiti okoliša. O sljedećim se pitanjima može voditi računa: (a) potrebi da se odbije pristup u slučaju nesukladnosti tehničkih specifikacija koje se u razumnim okvirima ne mogu svladati; (b) potrebi da se izbjegnu teškoće koje se u razumnim okvirima ne mogu svladati i koje bi mogle dovesti u pitanje učinkovitu, postojeću i buduću proizvodnju ugljikovodika, uključujući proizvodnju iz polja marginalne gospodarske održivosti; (c) potrebi da se poštuju razumne potrebe vlasnika ili operatora mreže proizvodnih plinovoda, obrazložene na odgovarajući način, za transportom i preradom plina te interesi svih drugih korisnika mreže proizvodnih plinovoda ili odgovarajućih postrojenja za preradu i prekrcaj koji bi mogli osjetiti posljedice; i (d) potrebi da se primjenjuju njihova zakonodavstva i administrativni postupci, u skladu s pravom Zajednice, za izdavanje odobrenja za proizvodnju ili razvoj te djelatnosti. 3. Države članice osiguravaju uspostavu mehanizama za rješavanje sporova, uključujući tijelo koje je neovisno o strankama i ima pristup svim odgovarajućim informacijama, kako bi se omogućilo rješavanje sporova u vezi s pristupom mrežama proizvodnih plinovoda u najbržem roku, vodeći računa o kriterijima iz stavka 2. i broju stranaka koje mogu sudjelovati u pregovorima o pristupu takvim mrežama.				

4. U slučaju prekograničnih sporova primjenjuju se mehanizmi za rješavanje sporova države članice koja je nadležna za mrežu proizvodnih plinovoda koja odbija pristup. Ako je u prekograničnim sporovima više država članica nadležno za dotičnu mrežu, te se države članice međusobno savjetuju kako bi osigurale da se odredbe ove Direktive dosljedno primjenjuju.				
Članak 35. **Odbijanje pristupa** 1. Poduzeća za prirodni plin mogu odbiti pristup sustavu na temelju nedostatka kapaciteta ili kada bi im pristup sustavu onemogućio izvršavanje obveza javne usluge iz članka 3. stavka 2. koje su im dodijeljene ili na temelju ozbiljnih gospodarskih i financijskih teškoća s ugovorima tipa „uzmi ili plati", uzimajući u obzir kriterije i postupke navedene u članku 48. i alternativu koju je država članica odabrala u skladu sa stavkom 1. tog članka. Svako takvo odbijanje obrazlaže se na odgovarajući način. 2. Države članice mogu poduzeti mjere koje su potrebne kako bi osigurale da poduzeće za prirodni plin koje odbije pristup sustavu na temelju nedostatka kapaciteta ili nedostatka povezanosti uvede potrebna poboljšanja, u mjeri u kojoj je to ekonomično ili kada je navedena poboljšanja voljan platiti potencijalni kupac. U slučajevima kada primjenjuju članak 4. stavak 4., države članice poduzimaju takve mjere.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 158 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
Članak 36. **Nova infrastruktura** 1. Nova krupna infrastruktura za prirodni plin, tj. međudržavni spojni plinovodi, terminali za UPP i sustavi skladišta plina mogu se na zahtjev tijekom određenog vremenskog razdoblja izuzeti iz odredaba članaka 9., 32.,	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 171 i 172 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

33. i 34. te članka 41. stavaka 6., 8. i 10., pod sljedećim uvjetima: (a) ulaganjem se mora unaprijediti tržišno natjecanje pri opskrbi plinom i poboljšati sigurnost opskrbe; (b) razina rizika koja je povezana s ulaganjem mora biti takva da do ulaganja ne bi došlo da nije odobreno izuzeće; (c) infrastruktura mora biti u vlasništvu fizičke ili pravne osobe koja je barem u smislu svojeg pravnog oblika odvojena od operatora sustava u čijim će se sustavima graditi ta infrastruktura; (d) korisnicima te infrastrukture moraju se naplaćivati naknade; i (e) izuzeće ne smije biti štetno za tržišno natjecanje, djelotvorno funkcioniranje unutarnjeg tržišta prirodnog plina ili učinkovito funkcioniranje reguliranog sustava na koji je priključena infrastruktura.HR 64 Službeni list Europske unije 12/Sv. 5. 2. Stavak 1. također se primjenjuje na značajna povećanja kapaciteta postojeće infrastrukture i izmjene takve infrastrukture koje omogućavaju razvoj novih izvora opskrbe plinom. 3. Regulatorno tijelo iz poglavlja VIII. može za svaki slučaj posebno donijeti odluku o izuzeću iz stavaka 1. i 2. 4. Ako se dotična infrastruktura nalazi na državnom području više država članica, Agencija može regulatornim tijelima dotičnih država članica dostaviti savjetodavno mišljenje koje se može rabiti kao osnova za njihovu odluku, u roku od dva mjeseca od dana na koji je posljednje od tih regulatornih tijela zaprimilo zahtjev za izuzeće. Ako se sva dotična regulatorna tijela dogovore o zahtjevu za izuzeće u roku od šest mjeseci od dana na koji ga je				

zaprimilo posljednje od tih regulatornih tijela, ona o svojoj odluci obavješćuju Agenciju. Agencija obavlja zadatke dodijeljene regulatornim tijelima dotičnih država članica na temelju ovog članka:				
(a) ako sva dotična regulatorna tijela nisu uspjela postići dogovor u roku od šest mjeseci od dana na koji je posljednje od tih regulatornih tijela zaprimilo zahtjev za izuzeće; ili (b) na zajednički zahtjev dotičnih regulatornih tijela. Sva dotična regulatorna tijela mogu zajedno zatražiti da se rok iz trećeg podstavka točke (a) produlji za najviše tri mjeseca. 5. Prije nego što donese odluku, Agencija se savjetuje s odgovarajućim regulatornim tijelima i podnositeljima zahtjeva. 6. Izuzeće se može odnositi na sveukupni kapacitet ili dio kapaciteta nove infrastrukture, odnosno postojeće infrastrukture sa značajno povećanim kapacitetom. Pri donošenju odluke o odobravanju izuzeća za svaki se slučaj posebno razmatra potreba da se uvedu uvjeti s obzirom na trajanje izuzeća i nediskriminirajući pristup infrastrukturi. Pri donošenju odluke o tim uvjetima posebno se vodi računa o dodatnim kapacitetima koje treba izgraditi ili izmjeni postojećih kapaciteta, vremenskom horizontu projekta i okolnostima u državi. Prije nego što odobri izuzeće, regulatorno tijelo donosi odluku o pravilima i mehanizmima za upravljanje i raspodjelu kapaciteta. Tim se pravilima zahtijeva da svi potencijalni korisnici infrastrukture budu pozvani da navedu svoj interes za ugovaranje kapaciteta prije nego što dođe do raspodjele kapaciteta u novoj infrastrukturi, uključujući za vlastite potrebe. Regulatorno tijelo zahtijeva da pravila o upravljanju zagušenjem sadrže obvezu da se				

neiskorišteni kapacitet ponudi na tržištu i zahtijeva da korisnici infrastrukture imaju pravo trgovati svojim ugovorenim kapacitetima na sekundarnom tržištu. U svojoj procjeni kriterija iz stavka 1., točaka (a), (b) i (e) regulatorno tijelo vodi računa o rezultatima tog postupka raspodjele kapaciteta. Odluka o izuzeću, uključujući uvjete iz drugog podstavka ovog stavka, obrazlaže se na odgovarajući način i objavljuje. 7. Neovisno o stavku 3. države članice mogu predvidjeti da njihovo regulatorno tijelo ili Agencija, ovisno o slučaju, nadležnom tijelu države članice podnosi svoje mišljenje o zahtjevu za izuzeće za potrebe donošenja formalne odluke. To se mišljenje objavljuje zajedno s odlukom. 8. Regulatorno tijelo bez odlaganja Komisiji dostavlja primjerak svakog zahtjeva za izuzeće, čim ga zaprimi. Nadležno tijelo odluku bez odlaganja priopćuje Komisiji, zajedno sa svim odgovarajućim informacijama u pogledu navedene odluke. Te se informacije Komisiji mogu dostaviti u skupnom obliku, što joj omogućava donošenje utemeljene odluke. Informacije osobito sadrže sljedeće: (a) detaljne razloge zbog kojih su regulatorno tijelo ili država članica odobrili ili odbili izuzeće, pozivajući se na stavak 1. i uključujući odgovarajuću točku ili točke tog stavka na kojima se temelji takva odluka, uključujući financijske podatke kojima je opravdana potreba za tim izuzećem; (b) poduzetu analizu učinka odobravanja izuzeća na tržišno natjecanje i djelotvorno funkcioniranje unutarnjeg tržišta prirodnog plina;				

(c) obrazloženje trajanja izuzeća i udjela u ukupnom kapacitetu plinske infrastrukture za koju je odobreno izuzeće; (d) ako se izuzeće odnosi na međudržavni spojni plinovod, rezultat savjetovanja s dotičnim regulatornim tijelima; i (e) doprinos infrastrukture diversifikaciji opskrbe plinom. 9. U roku od dva mjeseca od dana nakon primitka obavijesti Komisija može donijeti odluku kojom zahtijeva da regulatorno tijelo izmijeni ili povuče odluku o odobravanju izuzeća. To se razdoblje od dva mjeseca može produljiti za dodatna dva mjeseca ako Komisija zatraži dodatne informacije. To dodatno razdoblje teče od dana nakon primitka svih traženih informacija. Početno se razdoblje od dva mjeseca može produljiti i uz zajednički pristanak Komisije i regulatornog tijela. Ako se tražene informacije ne dostave u roku koji je naveden u zahtjevu, obavijest se smatra povučenom, osim ako se prije isteka tog razdoblja rok produlji uz zajednički pristanak Komisije i regulatornog tijela ili ako regulatorno tijelo u propisno obrazloženoj izjavi obavijesti Komisiju da smatra da je obavijest potpuna. Regulatorno tijelo postupa u skladu s odlukom Komisije o izmjeni ili povlačenju odluke o izuzeću u roku od mjesec dana i o tome obavješćuje Komisiju. Komisija čuva povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija. Odobrenje odluke o izuzeću od strane Komisije prestaje važiti dvije godine od usvajanja ako do tada gradnja infrastrukture još nije počela i pet godina od usvajanja ako infrastruktura do tada još nije puštena u pogon, osim ako				

Komisija odluči da je do zakašnjenja došlo zbog velikih prepreka izvan kontrole osobe kojoj je odobreno izuzeće. 10. Komisija može usvojiti smjernice za primjenu uvjeta utvrđenih u stavku 1. ovog članka i za određivanje postupka koji treba slijediti za primjenu stavaka 3., 6., 8. i 9. ovog članka. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Direktive koji nisu ključni dopunjujući je, donose se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 51. stavka 3.				
Članak 37. **Otvaranje tržišta i uzajamnost** 1. Države članice osiguravaju da povlašteni kupci obuhvaćaju: (a) do 1. jula 2004., povlaštene kupce kako je utvrđeno u članku 18. Direktive 98/30/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. juna 1998. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina (1). Države članice do 31. januara svake godine objavljuju kriterije za definiranje tih povlaštenih kupaca; (b) od 1. jula 2004., sve kupce koji nisu kućanstva; (c) od 1. jula 2007., sve kupce. 2. Da bi se izbjegla neravnoteža pri otvaranju tržišta plina: (a) ugovori o opskrbi, sklopljeni s povlaštenim kupcem u sustavu druge države članice ne smiju biti zabranjeni ako je taj kupac povlašten u oba sustava koja su u pitanju; i	**Član 25** U članu 65 stav 3 tačka 3 poslije riječi: "ugovoru sa" dodaju se riječi: "fizičkim licem sa položenim odgovarajućim stručnim ispitom ili". **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Izdavanje licenci** **Član 65** (1) Energetske djelatnosti iz člana 3 ovog zakona mogu se obavljati samo na osnovu licence, ako ovim zakonom nije drugačije određeno. (2) Ispunjenost uslova za izdavanje licenci određenih ovim zakonom utvrđuje Agencija. (3) Agencija izdaje licencu na zahtjev privrednog društva, pravnog ili fizičkog lica, odnosno preduzetnika: 1) koji je registrovan u Centralnom registru privrednih subjekata za obavljanje energetske djelatnosti za koju se izdaje licenca; 2) koji posjeduje ili upravlja energetskim objektima, transportnim sredstvima i drugim uređajima, instalacijama ili postrojenjima neophodnim za obavljanje energetske djelatnosti, koji ispunjavaju uslove i zahtjeve utvrđene tehničkim propisima,	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno i članovima 189 i 203 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

(b) kada transakcije opisane u točki (a) budu odbijene zbog toga što je taj kupac povlašten samo u jednom od dvaju sustava, Komisija može, uzimajući u obzir situaciju na tržištu i zajednički interes, obvezati stranu koja odbija transakciju da izvrši zatraženu opskrbu na zahtjev jedne od država članica u kojoj se nalaze oba sustava.	propisima o energetskoj efikasnosti, propisima o zaštiti od požara i eksplozija, kao i propisima o zaštiti životne sredine; 3) koji dostavi dokaz da ima zaposlena lica sa položenim odgovarajućim stručnim ispitom, odnosno dokaz o zaključenom ugovoru sa fizičkim licem sa položenim odgovarajućim stručnim ispitom ili pravnim licem koje ima zaposlene sa položenim odgovarajućim stručnim ispitom za obavljanje poslova tehničkog rukovođenja, održavanja, eksploatacije i rukovanja energetskim objektima; 4) koji slobodno raspolaže finansijskim sredstvima na svom računu; 5) kojem u poslednje tri godine nije oduzeta licenca za obavljanje energetske djelatnosti za koju je podnio zahtjev; 6) čiji članovi organa upravljanja nijesu bili pravosnažno osuđeni za krivična djela koja ih čine nepodobnim za vršenje funkcija. (4) Uz zahtjev za izdavanje licence prilažu se dokazi o ispunjenosti uslova iz stava 3 ovog člana. (5) Izuzetno od stava 3 ovog člana, licenca za obavljanje djelatnosti snabdijevanja električnom energijom ili gasom može se izdati snabdjevaču koji ima sjedište u državi članici Evropske unije ili članici Energetske zajednice na osnovu odgovarajućeg odobrenja za obavljanje djelatnosti snabdijevanja izdatog od nadležnog organa, odnosno organizacije države u kojoj je registrovan. (6) Licenca izdata za obavljanje djelatnosti distribucije električne energije ili gasa, operatora za skladištenje gasa i postrojenje za TPG istovremeno predstavlja akt o imenovanju operatora distributivnog sistema električne energije ili gasa, operatora za skladištenje gasa i postrojenja za TPG.			

Članak 38. **Izravni plinovodi** 1. Države članice poduzimaju mjere potrebne da se: (a) poduzećima za prirodni plin s poslovnim nastanom na njezinom državnom području omogući opskrba povlaštenih kupaca putem izravnog plinovoda; i (b) svim takvim povlaštenim kupcima na njezinom državnom području omogući da ih poduzeća za prirodni plin opskrbljuju putem izravnog plinovoda. 2. Ako je za gradnju ili rad izravnih plinovoda potrebna dozvola (na primjer licenca, odobrenje, koncesija, pristanak ili suglasnost), države članice ili bilo koje nadležno tijelo koje one imenuju utvrđuju kriterije za izdavanje dozvola za gradnju ili rad takvih plinovoda na svojem državnom području. Ti su kriteriji objektivni, transparentni i nediskriminirajući. 3. Države članice mogu uvjetovati izdavanje dozvole za gradnju izravnog plinovoda odbijanjem pristupa sustavu na temelju članka 35. ili pokretanjem postupka za rješavanje sporova na temelju članka 41.	**Član 15** U članu 43 stav 1 tačka 1 alineja 2 poslije riječi „TPG“ dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem “. U uvodnoj rečenici stava 6 poslije riječi “propisuje” dodaju se riječi: “opšti i pojedinačni”. Poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi: „3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana.“ U tački 4 poslije riječi “propisanog” dodaje se riječ “pojedinačnog”. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Metodologije i pravila** **Član 43** (1) Agencija utvrđuje metodologije za: 1) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda operatora sistema i cijena, rokova i uslova za: - korišćenje prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa; - korišćenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem; 2) utvrđivanje cijena, rokova i uslova za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja prenosnih sistema električne energije i prenosnih sistema gasa; 3) utvrđivanje cijena za korišćenje prenosnog ili distributivnog sistema, koje plaćaju korisnici direktnog voda kada je vod priključen na prenosni ili distributivni sistem; 4) utvrđivanje cijena koje primjenjuje snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca;	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno i članom 188 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

	5) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije i gasa; 6) utvrđivanje načina obezbjeđivanja sredstava za rad Agencije.			
	(2) Metodologijama iz stava 1 ovog člana Agencija osigurava da operatori prenosnog i distributivnog sistema budu adekvatno kratkoročno i dugoročno motivisani za povećanje efikasnosti, integraciju tržišta i obezbeđenje sigurnosti snabdijevanja. (3) Agencija u postupku odlučivanja po zahtjevu energetskih subjekata utvrđuje regulatorno dozvoljeni prihod, cijene ili naknade za: 1) korišćenje prenosnog i distributivnog sistema, posebno za električnu energiju i gas; 2) skladištenje gasa i korišćenja postrojenja za TPG; 3) pomoćne usluge i balansiranje prenosnog sistema električne energije i gasa; 4) rad operatora tržišta. (4) Agencija donosi pravila: 1) za rješavanje sporova putem arbitraže; 2) za korekcije cijena na inicijativu energetskog subjekta, odnosno samoinicijativno; 3) o licencama za obavljanje energetskih djelatnosti; 4) o sertifikatima operatora sistema; 5) za funkcionisanje snabdjevača posljednjeg izbora i ugroženih kupaca; 6) o uslovima za izdavanje odobrenja na osnovu kojih proizvođači i snabdjevači električne energije i subjekti za gas mogu snabdijevati krajnje kupce preko direktnog voda; 7) o uslovima i postupku promjene snabdjevača krajnjih kupaca električne energije i gasa; 8) za poravnanje razlike između opravdanih i ostvarenih prihoda i utvrđenih troškova između licenciranih operatora distributivnog sistema;			

	9) za razdvajanje računa, upravljanja i informacija, radi izbjegavanja unakrsnih subvencija između djelatnosti u oblasti gasa; 10) čuvanja povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija koje koriste operatori sistema; 11) za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije; 12) o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom; 13) za izradu i praćenje realizacije desetogodišnjih razvojnih planova prenosnog, odnosno distributivnog sistema električne energije. (5) Pravilima iz stava 4 tačka 11 ovog člana utvrđuju se dodatni uslovi za sticanje statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanje operatora zatvorenog distributivnog sistema, dokazi koji se dostavljaju uz zahtjev, sadržaj rješenja o utvrđivanju statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanju operatora zatvorenog distributivnog sistema, način kontrole ispunjavanja uslova propisanih zakonom, način razmjene informacija sa energetskim subjektom, uslovi i postupak za oduzimanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, kao i način plaćanja naknada i sadržaj registra zatvorenih distributivnih sistema. (6) Pravilima iz stava 4 tačka 12 ovog člana bliže se propisuje opšti i pojedinačni minimum kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom koji se zasniva na sljedećim kriterijumima: 1) kvalitetu usluga, posebno u odnosu na vrijeme potrebno operatorima prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa za obavljanje priključenja i popravki; 2) neprekidnosti napajanja; 3) kvalitetu napona električne energije; 4) finansijskoj kompenzaciji koju su energetski subjekti dužni da plate zbog neispunjavanja			

	propisanog pojedinačnog minimuma kvaliteta snabdijevanja. (7) Pravilima iz stava 4 tačka 13 ovog člana utvrđuju se: 1) mjere kojima se obezbjeđuje sposobnost sistema da zadovolji potrebe za prenosom, odnosno distribucijom električne energije i sigurnost u snabdijevanju; 2) način i postupak odobravanja razvojnih planova, postupak sprovođenja javne rasprave; 3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana. (8) Agencija utvrđuje: 1) opšte uslove za snabdijevanje električnom energijom i gasom; 2) početak i trajanje regulatornog perioda, odnosno jednogodišnjeg ili višegodišnjeg perioda u toku kojeg se elementi regulatorno dozvoljenog prihoda primjenjuju u iznosima koje utvrđuje Agencija u skladu sa ovim zakonom; 3) sadržaj izvještaja iz člana 108 stav 1 tačka 1 ovog zakona; 4) sadržaj obrasca na kojem se kupcu pružaju podaci o njegovoj potrošnji, uključujući i podatke o profilu potrošnje; 5) regulatorni kontni plan, sadržaj i obrazac izvještaja koji se dostavljaju Agenciji; 6) usklađenost cijena koje je utvrdio snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca sa metodologijom iz člana 62 stav 3 ovog zakona.			
POGLAVLJE VIII. **NACIONALNA REGULATORNA TIJELA** *Članak 39.*	**Član 11** U članu 27 stav 1 poslije riječi „energetiku“ dodaju se riječi: „i regulisane komunalne djelatnosti“.	Potpuno usklađeno		

Imenovanje i neovisnost regulatornih tijela 1. Svaka država članica na nacionalnoj razini imenuje samo jedno nacionalno regulatorno tijelo.	**Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Nezavisni regulator energetskog sektora** **Član 27** (1) Poslove utvrđene zakonom u oblasti energetike obavlja Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti (u daljem tekstu: Agencija) kao samostalna, neprofitna organizacija, pravno i funkcionalno nezavisna od državnih organa i energetskih subjekata. (2) Agencija obavlja i druge poslove utvrđene zakonom kojim se uređuju regulisane komunalne djelatnosti. (3) U vršenju javnih ovlašćenja iz st. 1 i 2 ovog člana Agencija: 1) je dužna da postupa nepristrasno i transparentno; 2) djeluje nezavisno od bilo kakvog tržišnog interesa; 3) ne smije primati ili tražiti uputstva od državnih ili drugih organa i organizacija ili drugih lica u vršenju poslova utvrđenih ovim zakonom. (4) Ograničenja iz stava 3 tačka 3 ovog člana ne odnose se na saradnju sa drugim nadležnim državnim organima ili uvažavanje opštih političkih smjernica koje utvrđuje Vlada, a koje se ne odnose na ovlašćenja i obaveze Agencije u vršenju poslova utvrđenih ovim zakonom.			
2. Stavkom 1. ovog članka ne dovodi se u pitanje imenovanje drugih regulatornih tijela na regionalnoj razini u državama članicama, pod uvjetom da postoji jedan viši predstavnik za potrebe zastupanja i kontaktiranja na razini Zajednice unutar Odbora regulatora Agencije u skladu s člankom 14. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 713/2009.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 42 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

3. Odstupajući od stavka 1. ovog članka, država članica može imenovati regulatorna tijela za male sustave u zemljopisno odvojenoj regiji čija je potrošnja u 2008. godini predstavljala manje od 3 % ukupne potrošnje države članice čiji je dio. Tim se odstupanjem ne dovodi u pitanje imenovanje jednog višeg predstavnika za potrebe zastupanja i kontaktiranja na razini Zajednice unutar Odbora regulatora Agencije u skladu s člankom 14. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 713/2009.	Nema odgovarajuće odredbe		Opcija nije iskorišćena	
4. Države članice jamče neovisnost regulatornog tijela i osiguravaju da ono svoje ovlasti izvršava nepristrano i transparentno. U tu svrhu države članice osiguravaju da regulatorno tijelo pri izvršavanju regulatornih zadataka koji su mu povjereni ovom Direktivom i povezanim zakonodavstvom: (a) bude pravno odvojeno i funkcionalno neovisno o bilo kojem drugom javnom ili privatnom subjektu; (b) osigurava da njegovo osoblje i osobe odgovorne za njegovo upravljanje: i. djeluju neovisno o bilo kojim tržišnim interesima; i ii. pri izvršavanju regulatornih zadataka ne traže niti primaju izravne upute ni od koje vlade ni drugog javnog ni privatnog subjekta. Tim se zahtjevom ne dovodi u pitanje bliska suradnja, prema potrebi, s drugim nadležnim nacionalnim tijelima ni opće smjernice politike koje donosi vlada, a koje nisu povezane s regulatornim ovlastima i dužnostima na temelju članka 41.	**Član 11** U članu 27 stav 1 poslije riječi „energetiku" dodaju se riječi: „i regulisane komunalne djelatnosti". **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Nezavisni regulator energetskog sektora** **Član 27** (1) Poslove utvrđene zakonom u oblasti energetike obavlja Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti (u daljem tekstu: Agencija) kao samostalna, neprofitna organizacija, pravno i funkcionalno nezavisna od državnih organa i energetskih subjekata. (2) Agencija obavlja i druge poslove utvrđene zakonom kojim se uređuju regulisane komunalne djelatnosti. (3) U vršenju javnih ovlašćenja iz st. 1 i 2 ovog člana Agencija: 1) je dužna da postupa nepristrasno i transparentno; 2) djeluje nezavisno od bilo kakvog tržišnog interesa; 3) ne smije primati ili tražiti uputstva od državnih ili drugih organa i organizacija ili drugih lica u vršenju poslova utvrđenih ovim zakonom. (4) Ograničenja iz stava 3 tačka 3 ovog člana ne odnose se na saradnju sa drugim nadležnim državnim	Potpuno usklađeno		

	organima ili uvažavanje opštih političkih smjernica koje utvrđuje Vlada, a koje se ne odnose na ovlašćenja i obaveze Agencije u vršenju poslova utvrđenih ovim zakonom.			
5. Kako bi zaštitile neovisnost regulatornog tijela, države članice posebno osiguravaju: (a) da regulatorno tijelo može donositi autonomne odluke, neovisno o bilo kojem političkom tijelu, da mu se zasebno godišnje dodjeljuju proračunska sredstva, uz autonomiju u izvršavanju dodijeljenih proračunskih sredstava, te da za izvršavanje vlastitih dužnosti raspolaže prikladnim ljudskim i financijskim resursima; i	**Član 11** U članu 27 stav 1 poslije riječi „energetiku" dodaju se riječi: „i regulisane komunalne djelatnosti". **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Nezavisni regulator energetskog sektora** **Član 27** (1) Poslove utvrđene zakonom u oblasti energetike obavlja Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti (u daljem tekstu: Agencija) kao samostalna, neprofitna organizacija, pravno i funkcionalno nezavisna od državnih organa i energetskih subjekata. (2) Agencija obavlja i druge poslove utvrđene zakonom kojim se uređuju regulisane komunalne djelatnosti. (3) U vršenju javnih ovlašćenja iz st. 1 i 2 ovog člana Agencija: 1) je dužna da postupa nepristrasno i transparentno; 2) djeluje nezavisno od bilo kakvog tržišnog interesa; 3) ne smije primati ili tražiti uputstva od državnih ili drugih organa i organizacija ili drugih lica u vršenju poslova utvrđenih ovim zakonom. (4) Ograničenja iz stava 3 tačka 3 ovog člana ne odnose se na saradnju sa drugim nadležnim državnim organima ili uvažavanje opštih političkih smjernica koje utvrđuje Vlada, a koje se ne odnose na ovlašćenja i obaveze Agencije u vršenju poslova utvrđenih ovim zakonom.	Potpuno usklađeno		

	Član 19 U članu 51 stav 1 mijenja se i glasi: " (1) Sredstva za rad Agencije obezbjeđuju se iz naknada za izdavanje licenci, godišnjih naknada za korišćenje licenci, naknada za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, godišnjih naknada za korišćenje statusa zatvorenog distributivnog sistema, naknada za rješavanje sporova kao i drugih naknada, koje utvrđuje u skladu sa ovim zakonom. " **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Finansiranje Agencije** **Član 51** (1) Sredstva za rad Agencije obezbjeđuju se iz naknada za izdavanje licenci, godišnjih naknada za korišćenje licenci, naknada za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, godišnjih naknada za korišćenje statusa zatvorenog distributivnog sistema, naknada za rješavanje sporova, kao i drugih naknada koje utvrđuje u skladu sa ovim zakonom. (2) Sredstva iz stava 1 ovog člana utvrđuju se finansijskim planom Agencije koji usvaja Skupština u skladu sa zakonom i koji se objavljuje na internet stranici Agencije. (3) Agencija samostalno raspolaže sredstvima utvrđenim planom iz stava 2 ovog člana. (4) Naknade iz stava 1 ovog člana određuju se u visini kojom se u ukupnom iznosu pokrivaju planirani troškovi poslovanja utvrđeni finansijskim planom Agencije. (5) Visinu naknada za izdavanje licenci, naknada za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, godišnjih naknada za korišćenje licenci za obavljanje energetskih djelatnosti i godišnjih naknada za korišćenje statusa zatvorenog distributivnog			

	sistema Agencija utvrđuje odlukom, u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 6 ovog zakona. (6) Na osnovu odluke iz stava 5 ovog člana Agencija visinu naknade za obračunski period za svakog energetskog subjekta utvrđuje rješenjem. (7) Po isteku poslovne godine, sredstva koja preostanu na računu Agencije nakon izmirenja obaveza prenose se u narednu godinu, a naknade za narednu godinu se srazmjerno umanjuju.			
(b) da se članovi upravljačkog odbora regulatornog tijela ili, u nedostatku takvog odbora, najviše rukovodstvo regulatornog tijela imenuje na utvrđeno razdoblje od pet do sedam godina, uz mogućnost jednog produljenja. U vezi s prvim podstavkom točkom (b), države članice osiguravaju da za upravljački odbor ili najviše rukovodstvo postoji odgovarajući sustav rotacije. Članovi upravljačkog odbora ili, u nedostatku takvog odbora, članovi najvišeg rukovodstva mogu biti razriješeni dužnosti tijekom mandata samo ako prestanu ispunjavati uvjete iz ovog članka ili ako su počinili propust u radu na temelju nacionalnog prava.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 34 i 37 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
Članak 40. **Opći ciljevi regulatornog tijela** Pri izvršavanju regulatornih zadataka navedenih u ovoj Direktivi regulatorno tijelo poduzima sve razumne mjere za ostvarivanje sljedećih ciljeva u okviru svojih dužnosti i ovlasti kako je utvrđeno člankom 41., uz blisko savjetovanje, prema potrebi, s drugim nadležnim	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 41 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

nacionalnim tijelima, uključujući tijela za tržišno natjecanje, i ne dovodeći u pitanje njihove nadležnosti: (a) promicanje, u bliskoj suradnji s Agencijom, regulatornim tijelima drugih država članica i Komisijom, konkurentnog, sigurnog i ekološki održivog unutarnjeg tržišta prirodnog plina unutar Zajednice i stvarnog otvaranja tržišta za sve kupce i opskrbljivače u Zajednici te osiguravanje odgovarajućih uvjeta za učinkovit i pouzdan rad plinskih mreža, vodeći računa o dugoročnim ciljevima; (b) razvoj konkurentnih regionalnih tržišta koja ispravno funkcioniraju unutar Zajednice s obzirom na postizanje ciljeva iz točke (a); (c) uklanjanje ograničenja trgovine prirodnim plinom među državama članicama, uključujući razvoj odgovarajućih prekograničnih transportnih kapaciteta radi zadovoljavanja potražnje i unaprjeđivanje integracije nacionalnih tržišta, što može olakšati protok prirodnog plina u svakom dijelu Zajednice; (d) doprinošenje postizanju razvoja, na troškovno najučinkovitiji način, sigurnih, pouzdanih i učinkovitih nediskriminirajućih sustava usmjerenih prema potrošaču te promicanje primjerenosti sustava i, u skladu s općim ciljevima energetske politike, energetske učinkovitosti, kao i integriranja proizvodnje plina velikog i malog kapaciteta iz obnovljivih izvora energije i decentralizirane proizvodnje kako u transportnim tako i u distribucijskim mrežama; (e) olakšavanje pristupa mreži novim proizvodnim kapacitetima, posebno ukidanjem prepreka koje bi				

mogle spriječiti pristup novim sudionicima na tržištu i plina iz obnovljivih izvora energije; (f) osiguravanje dodjeljivanja odgovarajućih poticaja operatorima sustava i korisnicima sustava, kratkoročno i dugoročno, radi povećanja učinkovitosti rada sustava i poticanja integracije tržišta; (g) osiguravanje koristi za kupce putem učinkovitog funkcioniranja njihovog nacionalnog tržišta, promicanje stvarnog tržišnog natjecanja i doprinos osiguravanju zaštite potrošača; (h) doprinošenje postizanju visokih standarda javne usluge u sektoru prirodnog plina, doprinošenje zaštiti ugroženih kupaca i doprinošenje usklađenosti potrebnih postupaka razmjene podataka za kupce koji mijenjaju opskrbljivača.				
Članak 41. **Dužnosti i ovlasti regulatornog tijela** 1. Regulatorno tijelo ima sljedeće dužnosti: (a) određivanje ili odobravanje, u skladu s transparentnim kriterijima, tarifa za transport ili distribuciju ili njihovih metodologija;	**Član 15** U članu 43 stav 1 tačka 1 alineja 2 poslije riječi „TPG" dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem ". U uvodnoj rečenici stava 6 poslije riječi "propisuje" dodaju se riječi: "opšti i pojedinačni". Poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi: „3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana." U tački 4 poslije riječi "propisanog" dodaje se riječ "pojedinačnog". **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Metodologije i pravila** **Član 43**	Potpuno usklađeno		

	(1) Agencija utvrđuje metodologije za: 1) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda operatora sistema i cijena, rokova i uslova za: - korišćenje prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa; - korišćenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem; 2) utvrđivanje cijena, rokova i uslova za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja prenosnih sistema električne energije i prenosnih sistema gasa; 3) utvrđivanje cijena za korišćenje prenosnog ili distributivnog sistema, koje plaćaju korisnici direktnog voda kada je vod priključen na prenosni ili distributivni sistem; 4) utvrđivanje cijena koje primjenjuje snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca; 5) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije i gasa; 6) utvrđivanje načina obezbjeđivanja sredstava za rad Agencije. (2) Metodologijama iz stava 1 ovog člana Agencija osigurava da operatori prenosnog i distributivnog sistema budu adekvatno kratkoročno i dugoročno motivisani za povećanje efikasnosti, integraciju tržišta i obezbeđenje sigurnosti snabdijevanja. (3) Agencija u postupku odlučivanja po zahtjevu energetskih subjekata utvrđuje regulatorno dozvoljeni prihod, cijene ili naknade za: 1) korišćenje prenosnog i distributivnog sistema, posebno za električnu energiju i gas; 2) skladištenje gasa i korišćenja postrojenja za TPG; 3) pomoćne usluge i balansiranje prenosnog sistema električne energije i gasa; 4) rad operatora tržišta. (4) Agencija donosi pravila:			

	1) za rješavanje sporova putem arbitraže; 2) za korekcije cijena na inicijativu energetskog subjekta, odnosno samoinicijativno; 3) o licencama za obavljanje energetskih djelatnosti; 4) o sertifikatima operatora sistema; 5) za funkcionisanje snabdjevača posljednjeg izbora i ugroženih kupaca; 6) o uslovima za izdavanje odobrenja na osnovu kojih proizvođači i snabdjevači električne energije i subjekti za gas mogu snabdijevati krajnje kupce preko direktnog voda; 7) o uslovima i postupku promjene snabdjevača krajnjih kupaca električne energije i gasa; 8) za poravnanje razlike između opravdanih i ostvarenih prihoda i utvrđenih troškova između licenciranih operatora distributivnog sistema; 9) za razdvajanje računa, upravljanja i informacija, radi izbjegavanja unakrsnih subvencija između djelatnosti u oblasti gasa; 10) čuvanja povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija koje koriste operatori sistema; 11) za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije; 12) o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom; 13) za izradu i praćenje realizacije desetogodišnjih razvojnih planova prenosnog, odnosno distributivnog sistema električne energije. (5) Pravilima iz stava 4 tačka 11 ovog člana utvrđuju se dodatni uslovi za sticanje statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanje operatora zatvorenog distributivnog sistema, dokazi koji se dostavljaju uz zahtjev, sadržaj rješenja o utvrđivanju statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanju operatora zatvorenog distributivnog sistema, način kontrole ispunjavanja uslova propisanih zakonom, način razmjene informacija sa			

	energetskim subjektom, uslovi i postupak za oduzimanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, kao i način plaćanja naknada i sadržaj registra zatvorenih distributivnih sistema. (6) Pravilima iz stava 4 tačka 12 ovog člana bliže se propisuje opšti i pojedinačni minimum kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom koji se zasniva na sljedećim kriterijumima: 1) kvalitetu usluga, posebno u odnosu na vrijeme potrebno operatorima prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa za obavljanje priključenja i popravki; 2) neprekidnosti napajanja; 3) kvalitetu napona električne energije; 4) finansijskoj kompenzaciji koju su energetski subjekti dužni da plate zbog neispunjavanja propisanog pojedinačnog minimuma kvaliteta snabdijevanja. (7) Pravilima iz stava 4 tačka 13 ovog člana utvrđuju se: 1) mjere kojima se obezbjeđuje sposobnost sistema da zadovolji potrebe za prenosom, odnosno distribucijom električne energije i sigurnost u snabdijevanju; 2) način i postupak odobravanja razvojnih planova, postupak sprovođenja javne rasprave; 3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana. (8) Agencija utvrđuje: 1) opšte uslove za snabdijevanje električnom energijom i gasom; 2) početak i trajanje regulatornog perioda, odnosno jednogodišnjeg ili višegodišnjeg perioda u toku kojeg se elementi regulatorno dozvoljenog prihoda primjenjuju u iznosima koje utvrđuje Agencija u skladu sa ovim zakonom; 3) sadržaj izvještaja iz člana 108 stav 1 tačka 1 ovog zakona;			

	4) sadržaj obrasca na kojem se kupcu pružaju podaci o njegovoj potrošnji, uključujući i podatke o profilu potrošnje; 5) regulatorni kontni plan, sadržaj i obrazac izvještaja koji se dostavljaju Agenciji; 6) usklađenost cijena koje je utvrdio snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca sa metodologijom iz člana 62 stav 3 ovog zakona. **Član 16** U članu 44 stav 1 tačka 2 poslije riječi „TPG" dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem ". **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Odobravanje metodologija i pravila** **Član 44** (1) Agencija odobrava metodologije za: 1) utvrđivanje naknada za priključenje na prenosne i distributivne sisteme električne energije i gasa; 2) utvrđivanje naknada za priključenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem; 3) obračunavanje i naplatu neovlašćeno preuzete električne energije. (2) Agencija odobrava tržišna pravila za tržište električne energije, odnosno za tržište gasa, kao i pravila za: 1) funkcionisanje prenosnog sistema električne energije i gasa; 2) funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i gasa; 3) mjerenje u distributivnim sistemima električne energije i gasa; 4) balansiranje prenosnog sistema gasa; 5) poslovanje i funkcionisanje sistema za skladištenje gasa; 6) poslovanje i funkcionisanje postrojenja za TPG;			

	7) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos električne energije zasnovanih na tržišnim principima; 8) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos gasa zasnovanih na tržišnim principima; 9) dodjeljivanje prekograničnih kapaciteta za prenos električne energije u skladu sa usaglašenim pravilima na nivou regiona; 10) utvrđivanje i sprječavanje neovlašćenog korišćenja električne energije od strane operatora distributivnog sistema; 11) rad balansnog tržišta električne energije.			
(b) osiguravanje da operatori transportnih i distribucijskih sustava te, prema potrebi, vlasnici sustava, kao i poduzeća za prirodni plin, ispunjavaju svoje obveze na temelju ove Direktive i drugog relevantnog zakonodavstva Zajednice, uključujući u pogledu prekograničnih pitanja;	**Član 18** U članu 48 stav 1 poslije tačke 23 dodaju se dvije nove tačke koje glase: „24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla." U stavu 4 tačka 2 riječi: „ili snabdijevanja toplotnom energijom" brišu se. Poslije stava 5 dodaju se dva nova stava koji glase: „(6) Ako se praćenjem i analizom rada iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112 stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da	Potpuno usklađeno		

	realizuje taj projekat u roku koji ne može biti duži od tri godine. (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona." Dosadašnji st. 6 i 7 postaju st. 8 i 9. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Nadzor nad radom energetskih subjekata** **Član 48** (1) Agencija prati i analizira rad i poslovanje energetskih subjekata u odnosu na: 1) stvarne troškove i prihode subjekata koji obavljaju djelatnost za koju Agencija utvrđuje ili odobrava metodologije, cijene ili naknade; 2) kvalitet snabdijevanja električnom energijom, koji obuhvata kvalitet usluga, kvalitet napona i neprekidnost napajanja; 3) kvalitet snabdijevanja gasom, u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona, koji obuhvata praćenje vremena koje je operatorima prenosnih i distributivnih sistema potrebno za izvođenje priključenja i popravke i neprekidnost snabdijevanja; 4) primjenu tržišnih pravila i djelovanje subjekata na tržištu, praćenje stepena i efektivnosti otvaranja tržišta i konkurencije na maloprodajnom i veleprodajnom nivou, uključujući berze električne energije, cijene za kupce iz kategorije domaćinstva, uključujući sisteme pretplate, stope promjene snadjevača, stope isključenja, pružanje dodatnih usluga održavanja po odobrenim cijenama, žalbe kupaca iz kategorije domaćinstva, kao i drugo narušavanje ili ograničavanje			

	konkurencije, uključujući pružanje odgovarajućih informacija i upućivanje određenih predmeta organima nadležnim za konkurenciju; 5) uslove pristupa prenosnim i distributivnim sistemima električne energije i gasa, skladišnim kapacitetima gasa i pomoćnim uslugama; 6) pojavu restriktivnih ugovornih praksi, uključujući sprječavanje kupaca, osim kupaca priključenih na 0.4 kV naponski nivo, da ugovaraju istovremeno sa više snabdjevača ili ograniče njihov izbor i informisanje organa nadležnog za zaštitu konkurencije o takvim praksama; 7) potrošnju energije i obezbjeđivanje dostupnosti informacija o potrošnji kupcima; 8) izvršavanje podsticajnih mjera u oblasti obnovljivih izvora energije, uključujući uslove i cijene za priključenje novih proizvođača na prenosne i distributivne sisteme; 9) primjenu propisa o prekograničnoj razmjeni energije, kao i rad i poslovanje energetskih subjekata koji vrše aukcijsku dodjelu prekograničnih kapaciteta ili organizuju kupovinu i prodaju energije; 10) primjenu propisa kojima je uređeno objavljivanje podataka o prekograničnim kapacitetima i upotrebi prenosnog i distributivnog sistema; 11) nezavisnost operatora i razdvojenost računa iz čl. 68 do 72, čl. 135 do 138 i čl. 163 do 167 ovog zakona i primjenu programa mjera iz čl. 139 i 168 ovog zakona; 12) funkcionisanje snabdjevača iz člana 196 ovog zakona; 13) pojavu praksi kojima operator distributivnog sistema koristi prednosti vertikalne integracije za narušavanje konkurencije i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi;			

	14) pojavu praksi kojima vertikalno integrisani operator distributivnog sistema u komunikaciji sa korisnicima sistema zamjenjuje energetski subjekat koji obavlja djelatnost snabdijevanja i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 15) aktivnosti i mjere koje energetski subjekti preduzimaju za poboljšanje energetske efikasnosti; 16) ostvareni stepen transparentnosti ili dostupnosti informacija, uključujući informacije vezane za tržište električne energije ili gasa; 17) razmjenu električne energije, kao i narušavanje konkurencije, uključujući dostavljanje bitnih informacija i prijavljivanje tih slučajeva organu nadležnom za zaštitu konkurencije; 18) tehničku saradnju operatora prenosnog sistema sa operatorima prenosnih sistema drugih država; 19) realizaciju investicionih planova operatora prenosnih i distributivnih sistema; 20) usaglašenost i primjenu pravila za funkcionisanje prenosnih i distributivnih sistema; 21) nivo transparentnosti, uključujući veleprodajne cijene i obezbjeđenje poštovanja obaveza subjekata za gas i električnu energiju u pogledu transparentnosti i ulaganja u proizvodnju u odnosu na sigurnost snabdijevanja; 22) upravljanje zagušenjima, uključujući interkonektore i primjenu pravila o upravljanju zagušenjima; 23) primjenu propisanih naknada, cijena i tarifa, kao i metodologija za utvrđivanje cijena i tarifa iz čl. 43, 44 i 45 ovog zakona; 24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla.			

	(2) Agencija prati i kontroliše rad i poslovanje energetskih subjekata u pogledu ispunjavanja uslova utvrđenih licencom. (3) Ako utvrdi da energetski subjekat ne ispunjava uslove utvrđene članom 65 stav 3 ovog zakona, odnosno da radi i posluje suprotno uslovima ili ne ispunjava obaveze utvrđene licencom, Agencija će naložiti subjektu da otkloni uočene nepravilnosti i odrediti primjereni rok za njihovo otklanjanje, odnosno preduzeti druge mjere u skladu sa zakonom. (4) Praćenjem i analizom rada i poslovanja iz st. 1 i 2 ovog člana Agencija vrši kontrolu: 1) pravilnosti rada i poslovanja ili zloupotrebe položaja energetskih subjekata na tržištu; 2) stabilnosti snabdijevanja energijom radi sprječavanja poremećaja na tržištu energije; 3) ispravnosti i tačnosti u finansijskom poslovanju u odnosu na iskazivanje troškova poslovanja koji mogu da utiču na formiranje cijena korišćenja prenosnih ili distributivnih sistema ili sistema za skladištenje: 4) izvršavanja obaveza utvrđenih ovim zakonom i aktima Agencije, odnosno aktima koje odobrava Agencija. (5) Ako se kontrolom iz st. 1 i 4 ovog člana utvrde odstupanja, odnosno nepravilnosti koje su prouzrokovale ili mogu prouzrokovati finansijske posljedice za krajnje kupce i učesnike na tržištu, Agencija će: 1) naložiti energetskom subjektu da izvrši korekciju utvrđenih nepravilnosti i odrediti primjeren rok za njihovo otklanjanje, 2) prilikom narednog utvrđivanja opravdanih troškova i prihoda uzeti u obzir nalaze i efekte utvrđenih nepravilnosti, izvršiti korekciju odgovarajućih troškova, odnosno prihoda i utvrditi odgovarajuće cijene za korišćenje			

	prenosnih ili distributivnih sistema električne energije ili gasa ili sistema za skladištenje gasa. (6) Ako se kontrolom iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112 stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da realizuje taj projekat u roku ne dužem od tri godine. (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona. (8) Izvještaj o rezultatima analiza i kontrole iz st. 1, 2 i 4 ovog člana i preduzetim mjerama iz st. 3 i 5 ovog člana čini sastavni dio godišnjeg izvještaja o stanju energetskog sektora. (9) Ako kontrolom utvrdi nepravilnosti u radu ili postupanje subjekata, suprotno pravilima konkurencije, sigurnosti snabdijevanja, zaštite i sigurnosti kupaca, Agencija će obavijestiti organ nadležan za konkurenciju ili zaštitu potrošača.			
(c) suradnja na prekograničnim pitanjima s regulatornim tijelom ili tijelima predmetnih država članica i s Agencijom;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 42 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
(d) poštovanje i provedba bilo koje odgovarajuće pravno obvezujuće odluke Agencije i Komisije;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 42 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

(e) podnošenje godišnjeg izvješća o svojim aktivnostima i izvršavanju svojih dužnosti nadležnim tijelima država članica, Agenciji i Komisiji. Takva izvješća sadrže poduzete mjere i rezultate koji su ostvareni u odnosu na svaki zadatak naveden u ovom članku;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 54 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
(f) osiguravanje da između djelatnosti transporta, distribucije, skladištenja, UPP-a i opskrbe ne postoje unakrsne subvencije;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 58 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
(g) praćenje investicijskih planova operatora transportnih sustava te uključivanje ocjene investicijskih planova operatora transportnih sustava u godišnje izvješće s obzirom na njihovu dosljednost s planom razvoja mreže na razini Zajednice iz članka 8. stavka 3. točke (b) Uredbe (EZ) br. 715/2009; takva ocjena može uključivati preporuke za izmjenu tih investicijskih planova;	**Član 18** U članu 48 stav 1 poslije tačke 23 dodaju se dvije nove tačke koje glase: „24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla." U stavu 4 tačka 2 riječi: „ili snabdijevanja toplotnom energijom" brišu se. Poslije stava 5 dodaju se dva nova stava koji glase: „(6) Ako se praćenjem i analizom rada iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112 stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno i članovima 47 i 54 i Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

	realizuje taj projekat u roku koji ne može biti duži od tri godine. (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona." Dosadašnji st. 6 i 7 postaju st. 8 i 9. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 i 51/2017** **Nadzor nad radom energetskih subjekata** **Član 48** (1) Agencija prati i analizira rad i poslovanje energetskih subjekata u odnosu na: 1) stvarne troškove i prihode subjekata koji obavljaju djelatnost za koju Agencija utvrđuje ili odobrava metodologije, cijene ili naknade; 2) kvalitet snabdijevanja električnom energijom, koji obuhvata kvalitet usluga, kvalitet napona i neprekidnost napajanja; 3) kvalitet snabdijevanja gasom, u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona, koji obuhvata praćenje vremena koje je operatorima prenosnih i distributivnih sistema potrebno za izvođenje priključenja i popravke i neprekidnost snabdijevanja; 4) primjenu tržišnih pravila i djelovanje subjekata na tržištu, praćenje stepena i efektivnosti otvaranja tržišta i konkurencije na maloprodajnom i veleprodajnom nivou, uključujući berze električne energije, cijene za kupce iz kategorije domaćinstva, uključujući sisteme pretplate, stope promjene snadjevača, stope isključenja, pružanje dodatnih usluga održavanja po odobrenim cijenama, žalbe kupaca iz kategorije domaćinstva, kao i drugo narušavanje ili ograničavanje			

	konkurencije, uključujući pružanje odgovarajućih informacija i upućivanje određenih predmeta organima nadležnim za konkurenciju; 5) uslove pristupa prenosnim i distributivnim sistemima električne energije i gasa, skladišnim kapacitetima gasa i pomoćnim uslugama; 6) pojavu restriktivnih ugovornih praksi, uključujući sprječavanje kupaca, osim kupaca priključenih na 0.4 kV naponski nivo, da ugovaraju istovremeno sa više snabdjevača ili ograniče njihov izbor i informisanje organa nadležnog za zaštitu konkurencije o takvim praksama; 7) potrošnju energije i obezbjeđivanje dostupnosti informacija o potrošnji kupcima; 8) izvršavanje podsticajnih mjera u oblasti obnovljivih izvora energije, uključujući uslove i cijene za priključenje novih proizvođača na prenosne i distributivne sisteme; 9) primjenu propisa o prekograničnoj razmjeni energije, kao i rad i poslovanje energetskih subjekata koji vrše aukcijsku dodjelu prekograničnih kapaciteta ili organizuju kupovinu i prodaju energije; 10) primjenu propisa kojima je uređeno objavljivanje podataka o prekograničnim kapacitetima i upotrebi prenosnog i distributivnog sistema; 11) nezavisnost operatora i razdvojenost računa iz čl. 68 do 72, čl. 135 do 138 i čl. 163 do 167 ovog zakona i primjenu programa mjera iz čl. 139 i 168 ovog zakona; 12) funkcionisanje snabdjevača iz člana 196 ovog zakona; 13) pojavu praksi kojima operator distributivnog sistema koristi prednosti vertikalne integracije za narušavanje konkurencije i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi;			

	14) pojavu praksi kojima vertikalno integrisani operator distributivnog sistema u komunikaciji sa korisnicima sistema zamjenjuje energetski subjekat koji obavlja djelatnost snabdijevanja i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 15) aktivnosti i mjere koje energetski subjekti preduzimaju za poboljšanje energetske efikasnosti; 16) ostvareni stepen transparentnosti ili dostupnosti informacija, uključujući informacije vezane za tržište električne energije ili gasa; 17) razmjenu električne energije, kao i narušavanje konkurencije, uključujući dostavljanje bitnih informacija i prijavljivanje tih slučajeva organu nadležnom za zaštitu konkurencije; 18) tehničku saradnju operatora prenosnog sistema sa operatorima prenosnih sistema drugih država; 19) realizaciju investicionih planova operatora prenosnih i distributivnih sistema; 20) usaglašenost i primjenu pravila za funkcionisanje prenosnih i distributivnih sistema; 21) nivo transparentnosti, uključujući veleprodajne cijene i obezbjeđenje poštovanja obaveza subjekata za gas i električnu energiju u pogledu transparentnosti i ulaganja u proizvodnju u odnosu na sigurnost snabdijevanja; 22) upravljanje zagušenjima, uključujući interkonektore i primjenu pravila o upravljanju zagušenjima; 23) primjenu propisanih naknada, cijena i tarifa, kao i metodologija za utvrđivanje cijena i tarifa iz čl. 43, 44 i 45 ovog zakona; 24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla.			

	(2) Agencija prati i kontroliše rad i poslovanje energetskih subjekata u pogledu ispunjavanja uslova utvrđenih licencom. (3) Ako utvrdi da energetski subjekat ne ispunjava uslove utvrđene članom 65 stav 3 ovog zakona, odnosno da radi i posluje suprotno uslovima ili ne ispunjava obaveze utvrđene licencom, Agencija će naložiti subjektu da otkloni uočene nepravilnosti i odrediti primjereni rok za njihovo otklanjanje, odnosno preduzeti druge mjere u skladu sa zakonom. (4) Praćenjem i analizom rada i poslovanja iz st. 1 i 2 ovog člana Agencija vrši kontrolu: 1) pravilnosti rada i poslovanja ili zloupotrebe položaja energetskih subjekata na tržištu; 2) stabilnosti snabdijevanja energijom radi sprječavanja poremećaja na tržištu energije; 3) ispravnosti i tačnosti u finansijskom poslovanju u odnosu na iskazivanje troškova poslovanja koji mogu da utiču na formiranje cijena korišćenja prenosnih ili distributivnih sistema ili sistema za skladištenje: 4) izvršavanja obaveza utvrđenih ovim zakonom i aktima Agencije, odnosno aktima koje odobrava Agencija. (5) Ako se kontrolom iz st. 1 i 4 ovog člana utvrde odstupanja, odnosno nepravilnosti koje su prouzrokovale ili mogu prouzrokovati finansijske posljedice za krajnje kupce i učesnike na tržištu, Agencija će: 1) naložiti energetskom subjektu da izvrši korekciju utvrđenih nepravilnosti i odrediti primjeren rok za njihovo otklanjanje, 2) prilikom narednog utvrđivanja opravdanih troškova i prihoda uzeti u obzir nalaze i efekte utvrđenih nepravilnosti, izvršiti korekciju odgovarajućih troškova, odnosno prihoda i utvrditi odgovarajuće cijene za korišćenje			

	prenosnih ili distributivnih sistema električne energije ili gasa ili sistema za skladištenje gasa. (6) Ako se kontrolom iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112 stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da realizuje taj projekat u roku ne dužem od tri godine. (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona. (8) Izvještaj o rezultatima analiza i kontrole iz st. 1, 2 i 4 ovog člana i preduzetim mjerama iz st. 3 i 5 ovog člana čini sastavni dio godišnjeg izvještaja o stanju energetskog sektora. (9) Ako kontrolom utvrdi nepravilnosti u radu ili postupanje subjekata, suprotno pravilima konkurencije, sigurnosti snabdijevanja, zaštite i sigurnosti kupaca, Agencija će obavijestiti organ nadležan za konkurenciju ili zaštitu potrošača. **Član 54** U članu 142 stav 1 tačka 14 mijenja se i glasi: „14) utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema gasa, usklađen sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, Akcionim planom i planom razvoja susjednih prenosnih sistema, koji se ažurira najmanje svake treće godine i dostavi Agenciji na odobravanje;„. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017**			

	Obaveze i odgovornosti operatora prenosnog sistema gasa **Član 142** (1) Operator prenosnog sistema gasa dužan je da: 1) obezbijedi dugoročnu sposobnost sistema da ispunjava realne zahtjeve za prenosom gasa, odnosno obezbijedi rad, održavanje, unapređenje i razvoj prenosnog sistema gasa, u cilju pouzdanosti, sigurnosti, efikasnosti i funkcionisanja tržišta, uz očuvanje životne sredine; 2) obezbijedi adekvatna sredstva za ispunjenje obaveza pružanja usluga; 3) vrši balansiranje sistema za prenos gasa i, prema potrebi, obezbijedi da se usluge balansiranja pružaju na principima transparentnosti, objektivnosti i nediskriminacije; 4) obezbijedi energiju koju koristi u obavljanju svoje djelatnosti uključujući energiju potrebnu za pokrivanje gubitaka u prenosnomsistemu u skladu sa transparentnim, nediskriminatornim i tržišnim principima; 5) upravlja kapacitetima prenosnog sistema; 6) pod nediskriminatornim uslovima pruža usluge korisnicima sistema ili kategorijama korisnika sistema, bez davanja prioriteta svojim povezanim subjektima; 7) obezbijedi operatorima distributivnih sistema, susjednim operatorima prenosnog sistema ili drugim subjektima za gas informacije koje su potrebne za obezbjeđenje međuoperativnosti sistema i za osiguranje bezbjednog i efikasnog rada interkonektivnog sistema; 8) obezbijedi korisnicima prenosnog sistema detaljne informacije o ponuđenim uslugama, uslovima za pružanje usluga i tehničke informacije za efikasan pristup i korišćenje prenosnog sistema;			

	9) obezbijedi učešće u izgradnji dovoljnih prekograničnih kapaciteta za integraciju sistema za prenos gasa u Crnoj Gori sa sistemima susjednih članica Zajednice i/ili članica Evropske unije uz prilagođavanje svim ekonomski opravdanim i tehnički izvodljivim zahtjevima za kapacitetom, uključujući sigurnost snabdijevanja gasom; 10) obezbijedi prekograničnu saradnju u cilju obezbjeđenja sigurnosti sistema i dodjele kapaciteta; 11) odobrene naknade za priključenje na prenosni sistem, naknade za priključenje gasa iz obnovljivih izvora, korišćenje prenosnog sistema i pomoćne usluge objavi na svojoj internet stranici najkasnije 15 dana prije početka primjene; 12) utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknade za priključenje na prenosni sistem gasa iz člana 44 stav 1 tačka 1 ovog zakona koja odražava troškove i pravila iz člana 44 stav 2 tač. 1 i 4 ovog zakona i dostavi Agenciji na odobravanje; 13) utvrdi cijene i naknade u skladu sa metodologijom iz tačke 12 ovog stava i dostavi ih Agenciji na odobravanje; 14) utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema gasa, usklađen sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom i planom razvoja susjednih prenosnih sistema, koji se ažurira najmanje svake treće godine i dostavi Agenciji na odobravanje; 15) utvrdi trogodišnji investicioni plan, koji je sastavni dio plana iz tačke 14 ovog stava prema potrebama korisnika sistema, u skladu sa desetogodišnjim planom razvoja distributivnog sistema gasa, prostorno-planskim dokumentima i dostavi Agenciji na odobravanje; 16) pri izradi planova iz tač. 14 i 15 ovog stava: - procijeni potencijal za povećanje energetske efikasnosti u objektima			

	prenosnog sistema i specificira ciljeve za povećanje energetske efikasnosti; - utvrdi mjere i ulaganja za uvođenje ekonomski isplativih poboljšanja energetske efikasnosti na mrežnoj infrastrukturi, uključujući i dinamiku realizacije mjera, - uzme u obzir i upravljanje opterećenjem i međuoperativnost; 17) plan iz tačke 14 ovog stava objavi na svojoj internet stranici; 18) organizuje prijem reklamacija i prigovora kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu i obezbijedi nediskriminatorno odlučivanje u rokovima utvrđenim zakonom; 19) vodi registar prigovora i žalbi kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu, sa pripadajućom dokumentacijom i donijetim odlukama; 20) na zahtjev Agencije podnosi izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu. (2) Prilikom upravljanja kapacitetima prenosnog sistema iz stava 1 tačka 5 ovog člana zabranjeno je namjerno smanjivanje kapaciteta, kao i drugi oblici manipulacije kapacitetom kojima se narušava funkcionisanje tržišta. (3) Balansiranje prenosnog sistema gasa iz stava 1 tačka 3 ovog člana je proces uravnotežavanja količina gasa na ulazu u sistem i izlazu iz sistema u periodu za koji se utvrđuje balansno odstupanje.			
(h) praćenje poštovanja pravila sigurnosti i pouzdanosti mreže i ocjenjivanje njihovih dosadašnjih rezultata te utvrđivanje ili odobravanje standarda i zahtjeva za kvalitetu usluge i opskrbe ili doprinos tome zajedno s drugim nadležnim tijelima;	**Član 15** U članu 43 stav 1 tačka 1 alineja 2 poslije riječi „TPG" dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem ".	Potpuno usklađeno		

	U uvodnoj rečenici stava 6 poslije riječi "propisuje" dodaju se riječi: "opšti i pojedinačni". Poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi: „3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana." U tački 4 poslije riječi "propisanog" dodaje se riječ "pojedinačnog". **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Metodologije i pravila** **Član 43** (1) Agencija utvrđuje metodologije za: 1) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda operatora sistema i cijena, rokova i uslova za: - korišćenje prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa; - korišćenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem; 2) utvrđivanje cijena, rokova i uslova za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja prenosnih sistema električne energije i prenosnih sistema gasa; 3) utvrđivanje cijena za korišćenje prenosnog ili distributivnog sistema, koje plaćaju korisnici direktnog voda kada je vod priključen na prenosni ili distributivni sistem; 4) utvrđivanje cijena koje primjenjuje snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca; 5) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije i gasa; 6) utvrđivanje načina obezbjeđivanja sredstava za rad Agencije.			

	(2) Metodologijama iz stava 1 ovog člana Agencija osigurava da operatori prenosnog i distributivnog sistema budu adekvatno kratkoročno i dugoročno motivisani za povećanje efikasnosti, integraciju tržišta i obezbeđenje sigurnosti snabdijevanja.			
	(3) Agencija u postupku odlučivanja po zahtjevu energetskih subjekata utvrđuje regulatorno dozvoljeni prihod, cijene ili naknade za: 1) korišćenje prenosnog i distributivnog sistema, posebno za električnu energiju i gas; 2) skladištenje gasa i korišćenja postrojenja za TPG; 3) pomoćne usluge i balansiranje prenosnog sistema električne energije i gasa; 4) rad operatora tržišta. (4) Agencija donosi pravila: 1) za rješavanje sporova putem arbitraže; 2) za korekcije cijena na inicijativu energetskog subjekta, odnosno samoinicijativno; 3) o licencama za obavljanje energetskih djelatnosti; 4) o sertifikatima operatora sistema; 5) za funkcionisanje snabdjevača posljednjeg izbora i ugroženih kupaca; 6) o uslovima za izdavanje odobrenja na osnovu kojih proizvođači i snabdjevači električne energije i subjekti za gas mogu snabdijevati krajnje kupce preko direktnog voda; 7) o uslovima i postupku promjene snabdjevača krajnjih kupaca električne energije i gasa; 8) za poravnanje razlike između opravdanih i ostvarenih prihoda i utvrđenih troškova između licenciranih operatora distributivnog sistema; 9) za razdvajanje računa, upravljanja i informacija, radi izbjegavanja unakrsnih subvencija između djelatnosti u oblasti gasa; 10) čuvanja povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija koje koriste operatori sistema;			

	11) za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije; 12) o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom; 13) za izradu i praćenje realizacije desetogodišnjih razvojnih planova prenosnog, odnosno distributivnog sistema električne energije. (5) Pravilima iz stava 4 tačka 11 ovog člana utvrđuju se dodatni uslovi za sticanje statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanje operatora zatvorenog distributivnog sistema, dokazi koji se dostavljaju uz zahtjev, sadržaj rješenja o utvrđivanju statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanju operatora zatvorenog distributivnog sistema, način kontrole ispunjavanja uslova propisanih zakonom, način razmjene informacija sa energetskim subjektom, uslovi i postupak za oduzimanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, kao i način plaćanja naknada i sadržaj registra zatvorenih distributivnih sistema. (6) Pravilima iz stava 4 tačka 12 ovog člana bliže se propisuje opšti i pojedinačni minimum kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom koji se zasniva na sljedećim kriterijumima: 1) kvalitetu usluga, posebno u odnosu na vrijeme potrebno operatorima prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa za obavljanje priključenja i popravki; 2) neprekidnosti napajanja; 3) kvalitetu napona električne energije; 4) finansijskoj kompenzaciji koju su energetski subjekti dužni da plate zbog neispunjavanja propisanog pojedinačnog minimuma kvaliteta snabdijevanja. (7) Pravilima iz stava 4 tačka 13 ovog člana utvrđuju se: 1) mjere kojima se obezbjeđuje sposobnost sistema da zadovolji potrebe za prenosom, odnosno			

	distribucijom električne energije i sigurnost u snabdijevanju; 2) način i postupak odobravanja razvojnih planova, postupak sprovođenja javne rasprave; 3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana. (8) Agencija utvrđuje: 1) opšte uslove za snabdijevanje električnom energijom i gasom; 2) početak i trajanje regulatornog perioda, odnosno jednogodišnjeg ili višegodišnjeg perioda u toku kojeg se elementi regulatorno dozvoljenog prihoda primjenjuju u iznosima koje utvrđuje Agencija u skladu sa ovim zakonom; 3) sadržaj izvještaja iz člana 108 stav 1 tačka 1 ovog zakona; 4) sadržaj obrasca na kojem se kupcu pružaju podaci o njegovoj potrošnji, uključujući i podatke o profilu potrošnje; 5) regulatorni kontni plan, sadržaj i obrazac izvještaja koji se dostavljaju Agenciji; 6) usklađenost cijena koje je utvrdio snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca sa metodologijom iz člana 62 stav 3 ovog zakona. **Član 18** U članu 48 stav 1 poslije tačke 23 dodaju se dvije nove tačke koje glase: „24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla.”			

	U stavu 4 tačka 2 riječi: „ili snabdijevanja toplotnom energijom" brišu se. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Nadzor nad radom energetskih subjekata** **Član 48** (1) Agencija prati i analizira rad i poslovanje energetskih subjekata u odnosu na: 1) stvarne troškove i prihode subjekata koji obavljaju djelatnost za koju Agencija utvrđuje ili odobrava metodologije, cijene ili naknade; 2) kvalitet snabdijevanja električnom energijom, koji obuhvata kvalitet usluga, kvalitet napona i neprekidnost napajanja; 3) kvalitet snabdijevanja gasom, u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona, koji obuhvata praćenje vremena koje je operatorima prenosnih i distributivnih sistema potrebno za izvođenje priključenja i popravke i neprekidnost snabdijevanja; 4) primjenu tržišnih pravila i djelovanje subjekata na tržištu, praćenje stepena i efektivnosti otvaranja tržišta i konkurencije na maloprodajnom i veleprodajnom nivou, uključujući berze električne energije, cijene za kupce iz kategorije domaćinstva, uključujući sisteme pretplate, stope promjene snadjevača, stope isključenja, pružanje dodatnih usluga održavanja po odobrenim cijenama, žalbe kupaca iz kategorije domaćinstva, kao i drugo narušavanje ili ograničavanje konkurencije, uključujući pružanje odgovarajućih informacija i upućivanje određenih predmeta organima nadležnim za konkurenciju; 5) uslove pristupa prenosnim i distributivnim sistemima električne energije i gasa, skladišnim kapacitetima gasa i pomoćnim uslugama;			

	6) pojavu restriktivnih ugovornih praksi, uključujući sprječavanje kupaca, osim kupaca priključenih na 0.4 kV naponski nivo, da ugovaraju istovremeno sa više snabdjevača ili ograniče njihov izbor i informisanje organa nadležnog za zaštitu konkurencije o takvim praksama; 7) potrošnju energije i obezbjeđivanje dostupnosti informacija o potrošnji kupcima; 8) izvršavanje podsticajnih mjera u oblasti obnovljivih izvora energije, uključujući uslove i cijene za priključenje novih proizvođača na prenosne i distributivne sisteme; 9) primjenu propisa o prekograničnoj razmjeni energije, kao i rad i poslovanje energetskih subjekata koji vrše aukcijsku dodjelu prekograničnih kapaciteta ili organizuju kupovinu i prodaju energije; 10) primjenu propisa kojima je uređeno objavljivanje podataka o prekograničnim kapacitetima i upotrebi prenosnog i distributivnog sistema; 11) nezavisnost operatora i razdvojenost računa iz čl. 68 do 72, čl. 135 do 138 i čl. 163 do 167 ovog zakona i primjenu programa mjera iz čl. 139 i 168 ovog zakona; 12) funkcionisanje snabdjevača iz člana 196 ovog zakona; 13) pojavu praksi kojima operator distributivnog sistema koristi prednosti vertikalne integracije za narušavanje konkurencije i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 14) pojavu praksi kojima vertikalno integrisani operator distributivnog sistema u komunikaciji sa korisnicima sistema zamjenjuje energetski subjekat koji obavlja djelatnost snabdijevanja i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi;			

	15) aktivnosti i mjere koje energetski subjekti preduzimaju za poboljšanje energetske efikasnosti; 16) ostvareni stepen transparentnosti ili dostupnosti informacija, uključujući informacije vezane za tržište električne energije ili gasa; 17) razmjenu električne energije, kao i narušavanje konkurencije, uključujući dostavljanje bitnih informacija i prijavljivanje tih slučajeva organu nadležnom za zaštitu konkurencije; 18) tehničku saradnju operatora prenosnog sistema sa operatorima prenosnih sistema drugih država; 19) realizaciju investicionih planova operatora prenosnih i distributivnih sistema; 20) usaglašenost i primjenu pravila za funkcionisanje prenosnih i distributivnih sistema; 21) nivo transparentnosti, uključujući veleprodajne cijene i obezbjeđenje poštovanja obaveza subjekata za gas i električnu energiju u pogledu transparentnosti i ulaganja u proizvodnju u odnosu na sigurnost snabdijevanja; 22) upravljanje zagušenjima, uključujući interkonektore i primjenu pravila o upravljanju zagušenjima; 23) primjenu propisanih naknada, cijena i tarifa, kao i metodologija za utvrđivanje cijena i tarifa iz čl. 43, 44 i 45 ovog zakona; 24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla. (2) Agencija prati i kontroliše rad i poslovanje energetskih subjekata u pogledu ispunjavanja uslova utvrđenih licencom. (3) Ako utvrdi da energetski subjekat ne ispunjava uslove utvrđene članom 65 stav 3 ovog zakona, odnosno da radi i posluje suprotno uslovima ili ne ispunjava			

	obaveze utvrđene licencom, Agencija će naložiti subjektu da otkloni uočene nepravilnosti i odrediti primjereni rok za njihovo otklanjanje, odnosno preduzeti druge mjere u skladu sa zakonom. (4) Praćenjem i analizom rada i poslovanja iz st. 1 i 2 ovog člana Agencija vrši kontrolu: 1) pravilnosti rada i poslovanja ili zloupotrebe položaja energetskih subjekata na tržištu; 2) stabilnosti snabdijevanja energijom radi sprječavanja poremećaja na tržištu energije; 3) ispravnosti i tačnosti u finansijskom poslovanju u odnosu na iskazivanje troškova poslovanja koji mogu da utiču na formiranje cijena korišćenja prenosnih ili distributivnih sistema ili sistema za skladištenje: 4) izvršavanja obaveza utvrđenih ovim zakonom i aktima Agencije, odnosno aktima koje odobrava Agencija. (5) Ako se kontrolom iz st. 1 i 4 ovog člana utvrde odstupanja, odnosno nepravilnosti koje su prouzrokovale ili mogu prouzrokovati finansijske posljedice za krajnje kupce i učesnike na tržištu, Agencija će: 1) naložiti energetskom subjektu da izvrši korekciju utvrđenih nepravilnosti i odrediti primjeren rok za njihovo otklanjanje, 2) prilikom narednog utvrđivanja opravdanih troškova i prihoda uzeti u obzir nalaze i efekte utvrđenih nepravilnosti, izvršiti korekciju odgovarajućih troškova, odnosno prihoda i utvrditi odgovarajuće cijene za korišćenje prenosnih ili distributivnih sistema električne energije ili gasa ili sistema za skladištenje gasa. (6) Ako se kontrolom iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112			

	stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da realizuje taj projekat u roku ne dužem od tri godine. (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona. (8) Izvještaj o rezultatima analiza i kontrole iz st. 1, 2 i 4 ovog člana i preduzetim mjerama iz st. 3 i 5 ovog člana čini sastavni dio godišnjeg izvještaja o stanju energetskog sektora. (9) Ako kontrolom utvrdi nepravilnosti u radu ili postupanje subjekata, suprotno pravilima konkurencije, sigurnosti snabdijevanja, zaštite i sigurnosti kupaca, Agencija će obavijestiti organ nadležan za konkurenciju ili zaštitu potrošača.			
(i) praćenje stupnja transparentnosti, uključujući veleprodajne cijene, i osiguravanje da usklađenosti poduzeća za prirodni plin s obvezama transparentnosti;	**Član 18** U članu 48 stav 1 poslije tačke 23 dodaju se dvije nove tačke koje glase: „24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla." U stavu 4 tačka 2 riječi: „ili snabdijevanja toplotnom energijom" brišu se. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Nadzor nad radom energetskih subjekata** **Član 48** (1) Agencija prati i analizira rad i poslovanje energetskih subjekata u odnosu na:	Potpuno usklađeno		

	1) stvarne troškove i prihode subjekata koji obavljaju djelatnost za koju Agencija utvrđuje ili odobrava metodologije, cijene ili naknade; 2) kvalitet snabdijevanja električnom energijom, koji obuhvata kvalitet usluga, kvalitet napona i neprekidnost napajanja; 3) kvalitet snabdijevanja gasom, u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona, koji obuhvata praćenje vremena koje je operatorima prenosnih i distributivnih sistema potrebno za izvođenje priključenja i popravke i neprekidnost snabdijevanja; 4) primjenu tržišnih pravila i djelovanje subjekata na tržištu, praćenje stepena i efektivnosti otvaranja tržišta i konkurencije na maloprodajnom i veleprodajnom nivou, uključujući berze električne energije, cijene za kupce iz kategorije domaćinstva, uključujući sisteme pretplate, stope promjene snadjevača, stope isključenja, pružanje dodatnih usluga održavanja po odobrenim cijenama, žalbe kupaca iz kategorije domaćinstva, kao i drugo narušavanje ili ograničavanje konkurencije, uključujući pružanje odgovarajućih informacija i upućivanje određenih predmeta organima nadležnim za konkurenciju; 5) uslove pristupa prenosnim i distributivnim sistemima električne energije i gasa, skladišnim kapacitetima gasa i pomoćnim uslugama; 6) pojavu restriktivnih ugovornih praksi, uključujući sprječavanje kupaca, osim kupaca priključenih na 0.4 kV naponski nivo, da ugovaraju istovremeno sa više snabdjevača ili ograniče njihov izbor i informisanje organa nadležnog za zaštitu konkurencije o takvim praksama; 7) potrošnju energije i obezbjeđivanje dostupnosti informacija o potrošnji kupcima; 8) izvršavanje podsticajnih mjera u oblasti obnovljivih izvora energije, uključujući uslove i			

	cijene za priključenje novih proizvođača na prenosne i distributivne sisteme; 9) primjenu propisa o prekograničnoj razmjeni energije, kao i rad i poslovanje energetskih subjekata koji vrše aukcijsku dodjelu prekograničnih kapaciteta ili organizuju kupovinu i prodaju energije; 10) primjenu propisa kojima je uređeno objavljivanje podataka o prekograničnim kapacitetima i upotrebi prenosnog i distributivnog sistema; 11) nezavisnost operatora i razdvojenost računa iz čl. 68 do 72, čl. 135 do 138 i čl. 163 do 167 ovog zakona i primjenu programa mjera iz čl. 139 i 168 ovog zakona; 12) funkcionisanje snabdjevača iz člana 196 ovog zakona; 13) pojavu praksi kojima operator distributivnog sistema koristi prednosti vertikalne integracije za narušavanje konkurencije i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 14) pojavu praksi kojima vertikalno integrisani operator distributivnog sistema u komunikaciji sa korisnicima sistema zamjenjuje energetski subjekat koji obavlja djelatnost snabdijevanja i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 15) aktivnosti i mjere koje energetski subjekti preduzimaju za poboljšanje energetske efikasnosti; 16) ostvareni stepen transparentnosti ili dostupnosti informacija, uključujući informacije vezane za tržište električne energije ili gasa; 17) razmjenu električne energije, kao i narušavanje konkurencije, uključujući dostavljanje bitnih informacija i prijavljivanje tih slučajeva organu nadležnom za zaštitu konkurencije;			

	18) tehničku saradnju operatora prenosnog sistema sa operatorima prenosnih sistema drugih država; 19) realizaciju investicionih planova operatora prenosnih i distributivnih sistema; 20) usaglašenost i primjenu pravila za funkcionisanje prenosnih i distributivnih sistema; 21) nivo transparentnosti, uključujući veleprodajne cijene i obezbjeđenje poštovanja obaveza subjekata za gas i električnu energiju u pogledu transparentnosti i ulaganja u proizvodnju u odnosu na sigurnost snabdijevanja; 22) upravljanje zagušenjima, uključujući interkonektore i primjenu pravila o upravljanju zagušenjima; 23) primjenu propisanih naknada, cijena i tarifa, kao i metodologija za utvrđivanje cijena i tarifa iz čl. 43, 44 i 45 ovog zakona; 24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla. (2) Agencija prati i kontroliše rad i poslovanje energetskih subjekata u pogledu ispunjavanja uslova utvrđenih licencom. (3) Ako utvrdi da energetski subjekat ne ispunjava uslove utvrđene članom 65 stav 3 ovog zakona, odnosno da radi i posluje suprotno uslovima ili ne ispunjava obaveze utvrđene licencom, Agencija će naložiti subjektu da otkloni uočene nepravilnosti i odrediti primjereni rok za njihovo otklanjanje, odnosno preduzeti druge mjere u skladu sa zakonom. (4) Praćenjem i analizom rada i poslovanja iz st. 1 i 2 ovog člana Agencija vrši kontrolu: 1) pravilnosti rada i poslovanja ili zloupotrebe položaja energetskih subjekata na tržištu; 2) stabilnosti snabdijevanja energijom radi sprječavanja poremećaja na tržištu energije;			

	3) ispravnosti i tačnosti u finansijskom poslovanju u odnosu na iskazivanje troškova poslovanja koji mogu da utiču na formiranje cijena korišćenja prenosnih ili distributivnih sistema ili sistema za skladištenje: 4) izvršavanja obaveza utvrđenih ovim zakonom i aktima Agencije, odnosno aktima koje odobrava Agencija. (5) Ako se kontrolom iz st. 1 i 4 ovog člana utvrde odstupanja, odnosno nepravilnosti koje su prouzrokovale ili mogu prouzrokovati finansijske posljedice za krajnje kupce i učesnike na tržištu, Agencija će: 1) naložiti energetskom subjektu da izvrši korekciju utvrđenih nepravilnosti i odrediti primjeren rok za njihovo otklanjanje, 2) prilikom narednog utvrđivanja opravdanih troškova i prihoda uzeti u obzir nalaze i efekte utvrđenih nepravilnosti, izvršiti korekciju odgovarajućih troškova, odnosno prihoda i utvrditi odgovarajuće cijene za korišćenje prenosnih ili distributivnih sistema električne energije ili gasa ili sistema za skladištenje gasa. (6) Ako se kontrolom iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112 stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da realizuje taj projekat u roku ne dužem od tri godine. (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona. (8) Izvještaj o rezultatima analiza i kontrole iz st. 1, 2 i 4 ovog člana i preduzetim mjerama iz st. 3 i 5 ovog člana			

	čini sastavni dio godišnjeg izvještaja o stanju energetskog sektora. (9) Ako kontrolom utvrdi nepravilnosti u radu ili postupanje subjekata, suprotno pravilima konkurencije, sigurnosti snabdijevanja, zaštite i sigurnosti kupaca, Agencija će obavijestiti organ nadležan za konkurenciju ili zaštitu potrošača.			
(j) praćenje stupnja i učinkovitosti otvaranja tržišta i tržišnog natjecanja na razinama veleprodaje i maloprodaje, uključujući burze prirodnog plina, cijene za kupce iz kategorije kućanstvo uključujući sustave predujma, stope promjene opskrbljivača, stope isključivanja, pružanje usluga održavanja i naknade za te usluge te pritužbe kupaca iz kategorije kućanstvo, kao i svaki oblik narušavanja ili ograničavanja tržišnog natjecanja, uključujući pružanje svih odgovarajućih informacija, te upućivanje relevantnih slučajeva nadležnim tijelima za tržišno natjecanje;	**Član 18** U članu 48 stav 1 poslije tačke 23 dodaju se dvije nove tačke koje glase: „24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla." U stavu 4 tačka 2 riječi: „ili snabdijevanja toplotnom energijom" brišu se. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 i 51/2017** **Nadzor nad radom energetskih subjekata** **Član 48** (1) Agencija prati i analizira rad i poslovanje energetskih subjekata u odnosu na: 1) stvarne troškove i prihode subjekata koji obavljaju djelatnost za koju Agencija utvrđuje ili odobrava metodologije, cijene ili naknade; 2) kvalitet snabdijevanja električnom energijom, koji obuhvata kvalitet usluga, kvalitet napona i neprekidnost napajanja; 3) kvalitet snabdijevanja gasom, u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona, koji obuhvata praćenje vremena koje je operatorima prenosnih i distributivnih sistema	Potpuno usklađeno		

	potrebno za izvođenje priključenja i popravke i neprekidnost snabdijevanja; 4) primjenu tržišnih pravila i djelovanje subjekata na tržištu, praćenje stepena i efektivnosti otvaranja tržišta i konkurencije na maloprodajnom i veleprodajnom nivou, uključujući berze električne energije, cijene za kupce iz kategorije domaćinstva, uključujući sisteme pretplate, stope promjene snadjevača, stope isključenja, pružanje dodatnih usluga održavanja po odobrenim cijenama, žalbe kupaca iz kategorije domaćinstva, kao i drugo narušavanje ili ograničavanje konkurencije, uključujući pružanje odgovarajućih informacija i upućivanje određenih predmeta organima nadležnim za konkurenciju; 5) uslove pristupa prenosnim i distributivnim sistemima električne energije i gasa, skladišnim kapacitetima gasa i pomoćnim uslugama; 6) pojavu restriktivnih ugovornih praksi, uključujući sprječavanje kupaca, osim kupaca priključenih na 0.4 kV naponski nivo, da ugovaraju istovremeno sa više snabdjevača ili ograniče njihov izbor i informisanje organa nadležnog za zaštitu konkurencije o takvim praksama; 7) potrošnju energije i obezbjeđivanje dostupnosti informacija o potrošnji kupcima; 8) izvršavanje podsticajnih mjera u oblasti obnovljivih izvora energije, uključujući uslove i cijene za priključenje novih proizvođača na prenosne i distributivne sisteme; 9) primjenu propisa o prekograničnoj razmjeni energije, kao i rad i poslovanje energetskih subjekata koji vrše aukcijsku dodjelu prekograničnih kapaciteta ili organizuju kupovinu i prodaju energije; 10) primjenu propisa kojima je uređeno objavljivanje podataka o prekograničnim			

	kapacitetima i upotrebi prenosnog i distributivnog sistema; 11) nezavisnost operatora i razdvojenost računa iz čl. 68 do 72, čl. 135 do 138 i čl. 163 do 167 ovog zakona i primjenu programa mjera iz čl. 139 i 168 ovog zakona; 12) funkcionisanje snabdjevača iz člana 196 ovog zakona; 13) pojavu praksi kojima operator distributivnog sistema koristi prednosti vertikalne integracije za narušavanje konkurencije i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 14) pojavu praksi kojima vertikalno integrisani operator distributivnog sistema u komunikaciji sa korisnicima sistema zamjenjuje energetski subjekat koji obavlja djelatnost snabdijevanja i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 15) aktivnosti i mjere koje energetski subjekti preduzimaju za poboljšanje energetske efikasnosti; 16) ostvareni stepen transparentnosti ili dostupnosti informacija, uključujući informacije vezane za tržište električne energije ili gasa; 17) razmjenu električne energije, kao i narušavanje konkurencije, uključujući dostavljanje bitnih informacija i prijavljivanje tih slučajeva organu nadležnom za zaštitu konkurencije; 18) tehničku saradnju operatora prenosnog sistema sa operatorima prenosnih sistema drugih država; 19) realizaciju investicionih planova operatora prenosnih i distributivnih sistema; 20) usaglašenost i primjenu pravila za funkcionisanje prenosnih i distributivnih sistema; 21) nivo transparentnosti, uključujući veleprodajne cijene i obezbjeđenje poštovanja obaveza subjekata za gas i električnu energiju u pogledu			

	transparentnosti i ulaganja u proizvodnju u odnosu na sigurnost snabdijevanja; 22) upravljanje zagušenjima, uključujući interkonektore i primjenu pravila o upravljanju zagušenjima; 23) primjenu propisanih naknada, cijena i tarifa, kao i metodologija za utvrđivanje cijena i tarifa iz čl. 43, 44 i 45 ovog zakona; 24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla. (2) Agencija prati i kontroliše rad i poslovanje energetskih subjekata u pogledu ispunjavanja uslova utvrđenih licencom. (3) Ako utvrdi da energetski subjekat ne ispunjava uslove utvrđene članom 65 stav 3 ovog zakona, odnosno da radi i posluje suprotno uslovima ili ne ispunjava obaveze utvrđene licencom, Agencija će naložiti subjektu da otkloni uočene nepravilnosti i odrediti primjereni rok za njihovo otklanjanje, odnosno preduzeti druge mjere u skladu sa zakonom. (4) Praćenjem i analizom rada i poslovanja iz st. 1 i 2 ovog člana Agencija vrši kontrolu: 1) pravilnosti rada i poslovanja ili zloupotrebe položaja energetskih subjekata na tržištu; 2) stabilnosti snabdijevanja energijom radi sprječavanja poremećaja na tržištu energije; 3) ispravnosti i tačnosti u finansijskom poslovanju u odnosu na iskazivanje troškova poslovanja koji mogu da utiču na formiranje cijena korišćenja prenosnih ili distributivnih sistema ili sistema za skladištenje: 4) izvršavanja obaveza utvrđenih ovim zakonom i aktima Agencije, odnosno aktima koje odobrava Agencija.			

	(5) Ako se kontrolom iz st. 1 i 4 ovog člana utvrde odstupanja, odnosno nepravilnosti koje su prouzrokovale ili mogu prouzrokovati finansijske posljedice za krajnje kupce i učesnike na tržištu, Agencija će: 1) naložiti energetskom subjektu da izvrši korekciju utvrđenih nepravilnosti i odrediti primjeren rok za njihovo otklanjanje, 2) prilikom narednog utvrđivanja opravdanih troškova i prihoda uzeti u obzir nalaze i efekte utvrđenih nepravilnosti, izvršiti korekciju odgovarajućih troškova, odnosno prihoda i utvrditi odgovarajuće cijene za korišćenje prenosnih ili distributivnih sistema električne energije ili gasa ili sistema za skladištenje gasa. (6) Ako se kontrolom iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112 stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da realizuje taj projekat u roku ne dužem od tri godine. (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona. (8) Izvještaj o rezultatima analiza i kontrole iz st. 1, 2 i 4 ovog člana i preduzetim mjerama iz st. 3 i 5 ovog člana čini sastavni dio godišnjeg izvještaja o stanju energetskog sektora. (9) Ako kontrolom utvrdi nepravilnosti u radu ili postupanje subjekata, suprotno pravilima konkurencije, sigurnosti snabdijevanja, zaštite i sigurnosti kupaca, Agencija će obavijestiti organ nadležan za konkurenciju ili zaštitu potrošača.			

(k) praćenje pojave restriktivne ugovorne prakse, uključujući klauzule o isključivosti koje bi velikim kupcima koji nisu kućanstva mogle onemogućiti istodobno sklapanje ugovora s više opskrbljivača ili ih ograničiti u tom izboru te, prema potrebi, obavješćivanje nacionalnih tijela za tržišno natjecanje o takvoj praksi;	**Član 18** U članu 48 stav 1 poslije tačke 23 dodaju se dvije nove tačke koje glase: „24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla." U stavu 4 tačka 2 riječi: „ili snabdijevanja toplotnom energijom" brišu se. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Nadzor nad radom energetskih subjekata** **Član 48** (1) Agencija prati i analizira rad i poslovanje energetskih subjekata u odnosu na: 1) stvarne troškove i prihode subjekata koji obavljaju djelatnost za koju Agencija utvrđuje ili odobrava metodologije, cijene ili naknade; 2) kvalitet snabdijevanja električnom energijom, koji obuhvata kvalitet usluga, kvalitet napona i neprekidnost napajanja; 3) kvalitet snabdijevanja gasom, u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona, koji obuhvata praćenje vremena koje je operatorima prenosnih i distributivnih sistema potrebno za izvođenje priključenja i popravke i neprekidnost snabdijevanja; 4) primjenu tržišnih pravila i djelovanje subjekata na tržištu, praćenje stepena i efektivnosti otvaranja tržišta i konkurencije na maloprodajnom i veleprodajnom nivou, uključujući berze električne energije, cijene za kupce iz kategorije domaćinstva, uključujući sisteme pretplate, stope	Potpuno usklađeno		

	promjene snadjevača, stope isključenja, pružanje dodatnih usluga održavanja po odobrenim cijenama, žalbe kupaca iz kategorije domaćinstva, kao i drugo narušavanje ili ograničavanje konkurencije, uključujući pružanje odgovarajućih informacija i upućivanje određenih predmeta organima nadležnim za konkurenciju; 5) uslove pristupa prenosnim i distributivnim sistemima električne energije i gasa, skladišnim kapacitetima gasa i pomoćnim uslugama; 6) pojavu restriktivnih ugovornih praksi, uključujući sprječavanje kupaca, osim kupaca priključenih na 0.4 kV naponski nivo, da ugovaraju istovremeno sa više snabdjevača ili ograniče njihov izbor i informisanje organa nadležnog za zaštitu konkurencije o takvim praksama; 7) potrošnju energije i obezbjeđivanje dostupnosti informacija o potrošnji kupcima; 8) izvršavanje podsticajnih mjera u oblasti obnovljivih izvora energije, uključujući uslove i cijene za priključenje novih proizvođača na prenosne i distributivne sisteme; 9) primjenu propisa o prekograničnoj razmjeni energije, kao i rad i poslovanje energetskih subjekata koji vrše aukcijsku dodjelu prekograničnih kapaciteta ili organizuju kupovinu i prodaju energije; 10) primjenu propisa kojima je uređeno objavljivanje podataka o prekograničnim kapacitetima i upotrebi prenosnog i distributivnog sistema; 11) nezavisnost operatora i razdvojenost računa iz čl. 68 do 72, čl. 135 do 138 i čl. 163 do 167 ovog zakona i primjenu programa mjera iz čl. 139 i 168 ovog zakona; 12) funkcionisanje snabdjevača iz člana 196 ovog zakona;			

	13) pojavu praksi kojima operator distributivnog sistema koristi prednosti vertikalne integracije za narušavanje konkurencije i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 14) pojavu praksi kojima vertikalno integrisani operator distributivnog sistema u komunikaciji sa korisnicima sistema zamjenjuje energetski subjekat koji obavlja djelatnost snabdijevanja i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 15) aktivnosti i mjere koje energetski subjekti preduzimaju za poboljšanje energetske efikasnosti; 16) ostvareni stepen transparentnosti ili dostupnosti informacija, uključujući informacije vezane za tržište električne energije ili gasa; 17) razmjenu električne energije, kao i narušavanje konkurencije, uključujući dostavljanje bitnih informacija i prijavljivanje tih slučajeva organu nadležnom za zaštitu konkurencije; 18) tehničku saradnju operatora prenosnog sistema sa operatorima prenosnih sistema drugih država; 19) realizaciju investicionih planova operatora prenosnih i distributivnih sistema; 20) usaglašenost i primjenu pravila za funkcionisanje prenosnih i distributivnih sistema; 21) nivo transparentnosti, uključujući veleprodajne cijene i obezbjeđenje poštovanja obaveza subjekata za gas i električnu energiju u pogledu transparentnosti i ulaganja u proizvodnju u odnosu na sigurnost snabdijevanja; 22) upravljanje zagušenjima, uključujući interkonektore i primjenu pravila o upravljanju zagušenjima; 23) primjenu propisanih naknada, cijena i tarifa, kao i metodologija za utvrđivanje cijena i tarifa iz čl. 43, 44 i 45 ovog zakona;			

	24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla.			
	(2) Agencija prati i kontroliše rad i poslovanje energetskih subjekata u pogledu ispunjavanja uslova utvrđenih licencom. (3) Ako utvrdi da energetski subjekat ne ispunjava uslove utvrđene članom 65 stav 3 ovog zakona, odnosno da radi i posluje suprotno uslovima ili ne ispunjava obaveze utvrđene licencom, Agencija će naložiti subjektu da otkloni uočene nepravilnosti i odrediti primjereni rok za njihovo otklanjanje, odnosno preduzeti druge mjere u skladu sa zakonom. (4) Praćenjem i analizom rada i poslovanja iz st. 1 i 2 ovog člana Agencija vrši kontrolu: 1) pravilnosti rada i poslovanja ili zloupotrebe položaja energetskih subjekata na tržištu; 2) stabilnosti snabdijevanja energijom radi sprječavanja poremećaja na tržištu energije; 3) ispravnosti i tačnosti u finansijskom poslovanju u odnosu na iskazivanje troškova poslovanja koji mogu da utiču na formiranje cijena korišćenja prenosnih ili distributivnih sistema ili sistema za skladištenje: 4) izvršavanja obaveza utvrđenih ovim zakonom i aktima Agencije, odnosno aktima koje odobrava Agencija. (5) Ako se kontrolom iz st. 1 i 4 ovog člana utvrde odstupanja, odnosno nepravilnosti koje su prouzrokovale ili mogu prouzrokovati finansijske posljedice za krajnje kupce i učesnike na tržištu, Agencija će: 1) naložiti energetskom subjektu da izvrši korekciju utvrđenih nepravilnosti i odrediti primjeren rok za njihovo otklanjanje,			

	2) prilikom narednog utvrđivanja opravdanih troškova i prihoda uzeti u obzir nalaze i efekte utvrđenih nepravilnosti, izvršiti korekciju odgovarajućih troškova, odnosno prihoda i utvrditi odgovarajuće cijene za korišćenje prenosnih ili distributivnih sistema električne energije ili gasa ili sistema za skladištenje gasa. (6) Ako se kontrolom iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112 stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da realizuje taj projekat u roku ne dužem od tri godine. (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona. (8) Izvještaj o rezultatima analiza i kontrole iz st. 1, 2 i 4 ovog člana i preduzetim mjerama iz st. 3 i 5 ovog člana čini sastavni dio godišnjeg izvještaja o stanju energetskog sektora. (9) Ako kontrolom utvrdi nepravilnosti u radu ili postupanje subjekata, suprotno pravilima konkurencije, sigurnosti snabdijevanja, zaštite i sigurnosti kupaca, Agencija će obavijestiti organ nadležan za konkurenciju ili zaštitu potrošača.			
(l) poštovanje slobode ugovaranja što se tiče ugovora o upravljanoj potrošnji i dugoročnih ugovora, pod uvjetom da su usklađeni s pravom Zajednice i politikama Zajednice;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 190 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

	Član 18 U članu 48 stav 1 poslije tačke 23 dodaju se dvije nove tačke koje glase: „24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla." U stavu 4 tačka 2 riječi: „ili snabdijevanja toplotnom energijom" brišu se. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Nadzor nad radom energetskih subjekata** **Član 48**			
(m) praćenje vremena koje je operatorima transportnih i distribucijskih sustava potrebno za priključivanje i popravke;	(1) Agencija prati i analizira rad i poslovanje energetskih subjekata u odnosu na: 1) stvarne troškove i prihode subjekata koji obavljaju djelatnost za koju Agencija utvrđuje ili odobrava metodologije, cijene ili naknade; 2) kvalitet snabdijevanja električnom energijom, koji obuhvata kvalitet usluga, kvalitet napona i neprekidnost napajanja; 3) kvalitet snabdijevanja gasom, u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona, koji obuhvata praćenje vremena koje je operatorima prenosnih i distributivnih sistema potrebno za izvođenje priključenja i popravke i neprekidnost snabdijevanja; 4) primjenu tržišnih pravila i djelovanje subjekata na tržištu, praćenje stepena i efektivnosti otvaranja tržišta i konkurencije na maloprodajnom i veleprodajnom nivou, uključujući berze električne energije, cijene za kupce iz kategorije domaćinstva, uključujući sisteme pretplate, stope promjene snadjevača, stope isključenja, pružanje	Potpuno usklađeno		

	dodatnih usluga održavanja po odobrenim cijenama, žalbe kupaca iz kategorije domaćinstva, kao i drugo narušavanje ili ograničavanje konkurencije, uključujući pružanje odgovarajućih informacija i upućivanje određenih predmeta organima nadležnim za konkurenciju; 5) uslove pristupa prenosnim i distributivnim sistemima električne energije i gasa, skladišnim kapacitetima gasa i pomoćnim uslugama; 6) pojavu restriktivnih ugovornih praksi, uključujući sprječavanje kupaca, osim kupaca priključenih na 0.4 kV naponski nivo, da ugovaraju istovremeno sa više snabdjevača ili ograniče njihov izbor i informisanje organa nadležnog za zaštitu konkurencije o takvim praksama; 7) potrošnju energije i obezbjeđivanje dostupnosti informacija o potrošnji kupcima; 8) izvršavanje podsticajnih mjera u oblasti obnovljivih izvora energije, uključujući uslove i cijene za priključenje novih proizvođača na prenosne i distributivne sisteme; 9) primjenu propisa o prekograničnoj razmjeni energije, kao i rad i poslovanje energetskih subjekata koji vrše aukcijsku dodjelu prekograničnih kapaciteta ili organizuju kupovinu i prodaju energije; 10) primjenu propisa kojima je uređeno objavljivanje podataka o prekograničnim kapacitetima i upotrebi prenosnog i distributivnog sistema; 11) nezavisnost operatora i razdvojenost računa iz čl. 68 do 72, čl. 135 do 138 i čl. 163 do 167 ovog zakona i primjenu programa mjera iz čl. 139 i 168 ovog zakona; 12) funkcionisanje snabdjevača iz člana 196 ovog zakona; 13) pojavu praksi kojima operator distributivnog sistema koristi prednosti vertikalne integracije za			

	narušavanje konkurencije i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 14) pojavu praksi kojima vertikalno integrisani operator distributivnog sistema u komunikaciji sa korisnicima sistema zamjenjuje energetski subjekat koji obavlja djelatnost snabdijevanja i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 15) aktivnosti i mjere koje energetski subjekti preduzimaju za poboljšanje energetske efikasnosti; 16) ostvareni stepen transparentnosti ili dostupnosti informacija, uključujući informacije vezane za tržište električne energije ili gasa; 17) razmjenu električne energije, kao i narušavanje konkurencije, uključujući dostavljanje bitnih informacija i prijavljivanje tih slučajeva organu nadležnom za zaštitu konkurencije; 18) tehničku saradnju operatora prenosnog sistema sa operatorima prenosnih sistema drugih država; 19) realizaciju investicionih planova operatora prenosnih i distributivnih sistema; 20) usaglašenost i primjenu pravila za funkcionisanje prenosnih i distributivnih sistema; 21) nivo transparentnosti, uključujući veleprodajne cijene i obezbjeđenje poštovanja obaveza subjekata za gas i električnu energiju u pogledu transparentnosti i ulaganja u proizvodnju u odnosu na sigurnost snabdijevanja; 22) upravljanje zagušenjima, uključujući interkonektore i primjenu pravila o upravljanju zagušenjima; 23) primjenu propisanih naknada, cijena i tarifa, kao i metodologija za utvrđivanje cijena i tarifa iz čl. 43, 44 i 45 ovog zakona; 24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona;			

	25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla. (2) Agencija prati i kontroliše rad i poslovanje energetskih subjekata u pogledu ispunjavanja uslova utvrđenih licencom. (3) Ako utvrdi da energetski subjekat ne ispunjava uslove utvrđene članom 65 stav 3 ovog zakona, odnosno da radi i posluje suprotno uslovima ili ne ispunjava obaveze utvrđene licencom, Agencija će naložiti subjektu da otkloni uočene nepravilnosti i odrediti primjereni rok za njihovo otklanjanje, odnosno preduzeti druge mjere u skladu sa zakonom. (4) Praćenjem i analizom rada i poslovanja iz st. 1 i 2 ovog člana Agencija vrši kontrolu: 1) pravilnosti rada i poslovanja ili zloupotrebe položaja energetskih subjekata na tržištu; 2) stabilnosti snabdijevanja energijom radi sprječavanja poremećaja na tržištu energije; 3) ispravnosti i tačnosti u finansijskom poslovanju u odnosu na iskazivanje troškova poslovanja koji mogu da utiču na formiranje cijena korišćenja prenosnih ili distributivnih sistema ili sistema za skladištenje: 4) izvršavanja obaveza utvrđenih ovim zakonom i aktima Agencije, odnosno aktima koje odobrava Agencija. (5) Ako se kontrolom iz st. 1 i 4 ovog člana utvrde odstupanja, odnosno nepravilnosti koje su prouzrokovale ili mogu prouzrokovati finansijske posljedice za krajnje kupce i učesnike na tržištu, Agencija će: 1) naložiti energetskom subjektu da izvrši korekciju utvrđenih nepravilnosti i odrediti primjeren rok za njihovo otklanjanje, 2) prilikom narednog utvrđivanja opravdanih troškova i prihoda uzeti u obzir nalaze i efekte utvrđenih nepravilnosti, izvršiti korekciju odgovarajućih troškova, odnosno prihoda i			

	utvrditi odgovarajuće cijene za korišćenje prenosnih ili distributivnih sistema električne energije ili gasa ili sistema za skladištenje gasa. (6) Ako se kontrolom iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112 stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da realizuje taj projekat u roku ne dužem od tri godine. (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona. (8) Izvještaj o rezultatima analiza i kontrole iz st. 1, 2 i 4 ovog člana i preduzetim mjerama iz st. 3 i 5 ovog člana čini sastavni dio godišnjeg izvještaja o stanju energetskog sektora. (9) Ako kontrolom utvrdi nepravilnosti u radu ili postupanje subjekata, suprotno pravilima konkurencije, sigurnosti snabdijevanja, zaštite i sigurnosti kupaca, Agencija će obavijestiti organ nadležan za konkurenciju ili zaštitu potrošača.			
(n) praćenje i pregled uvjeta za pristup sustavima skladišta, operativnoj akumulaciji i drugim pomoćnim uslugama, kako je predviđeno u članku 33. Ako je režim pristupa sustavu skladišta plina određen u skladu s člankom 33. stavkom 3., taj zadatak ne uključuje pregled tarifa;	**Član 18** U članu 48 stav 1 poslije tačke 23 dodaju se dvije nove tačke koje glase: „24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla.”	Potpuno usklađeno		

	U stavu 4 tačka 2 riječi: „ili snabdijevanja toplotnom energijom" brišu se. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Nadzor nad radom energetskih subjekata** **Član 48** (1) Agencija prati i analizira rad i poslovanje energetskih subjekata u odnosu na: 1) stvarne troškove i prihode subjekata koji obavljaju djelatnost za koju Agencija utvrđuje ili odobrava metodologije, cijene ili naknade; 2) kvalitet snabdijevanja električnom energijom, koji obuhvata kvalitet usluga, kvalitet napona i neprekidnost napajanja; 3) kvalitet snabdijevanja gasom, u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona, koji obuhvata praćenje vremena koje je operatorima prenosnih i distributivnih sistema potrebno za izvođenje priključenja i popravke i neprekidnost snabdijevanja; 4) primjenu tržišnih pravila i djelovanje subjekata na tržištu, praćenje stepena i efektivnosti otvaranja tržišta i konkurencije na maloprodajnom i veleprodajnom nivou, uključujući berze električne energije, cijene za kupce iz kategorije domaćinstva, uključujući sisteme pretplate, stope promjene snadjevača, stope isključenja, pružanje dodatnih usluga održavanja po odobrenim cijenama, žalbe kupaca iz kategorije domaćinstva, kao i drugo narušavanje ili ograničavanje konkurencije, uključujući pružanje odgovarajućih informacija i upućivanje određenih predmeta organima nadležnim za konkurenciju; 5) uslove pristupa prenosnim i distributivnim sistemima električne energije i gasa, skladišnim kapacitetima gasa i pomoćnim uslugama; 6) pojavu restriktivnih ugovornih praksi, uključujući sprječavanje kupaca, osim kupaca priključenih na			

	0.4 kV naponski nivo, da ugovaraju istovremeno sa više snabdjevača ili ograniče njihov izbor i informisanje organa nadležnog za zaštitu konkurencije o takvim praksama; 7) potrošnju energije i obezbjeđivanje dostupnosti informacija o potrošnji kupcima; 8) izvršavanje podsticajnih mjera u oblasti obnovljivih izvora energije, uključujući uslove i cijene za priključenje novih proizvođača na prenosne i distributivne sisteme; 9) primjenu propisa o prekograničnoj razmjeni energije, kao i rad i poslovanje energetskih subjekata koji vrše aukcijsku dodjelu prekograničnih kapaciteta ili organizuju kupovinu i prodaju energije; 10) primjenu propisa kojima je uređeno objavljivanje podataka o prekograničnim kapacitetima i upotrebi prenosnog i distributivnog sistema; 11) nezavisnost operatora i razdvojenost računa iz čl. 68 do 72, čl. 135 do 138 i čl. 163 do 167 ovog zakona i primjenu programa mjera iz čl. 139 i 168 ovog zakona; 12) funkcionisanje snabdjevača iz člana 196 ovog zakona; 13) pojavu praksi kojima operator distributivnog sistema koristi prednosti vertikalne integracije za narušavanje konkurencije i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 14) pojavu praksi kojima vertikalno integrisani operator distributivnog sistema u komunikaciji sa korisnicima sistema zamjenjuje energetski subjekat koji obavlja djelatnost snabdijevanja i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 15) aktivnosti i mjere koje energetski subjekti preduzimaju za poboljšanje energetske efikasnosti;			

	16) ostvareni stepen transparentnosti ili dostupnosti informacija, uključujući informacije vezane za tržište električne energije ili gasa; 17) razmjenu električne energije, kao i narušavanje konkurencije, uključujući dostavljanje bitnih informacija i prijavljivanje tih slučajeva organu nadležnom za zaštitu konkurencije; 18) tehničku saradnju operatora prenosnog sistema sa operatorima prenosnih sistema drugih država; 19) realizaciju investicionih planova operatora prenosnih i distributivnih sistema; 20) usaglašenost i primjenu pravila za funkcionisanje prenosnih i distributivnih sistema; 21) nivo transparentnosti, uključujući veleprodajne cijene i obezbjeđenje poštovanja obaveza subjekata za gas i električnu energiju u pogledu transparentnosti i ulaganja u proizvodnju u odnosu na sigurnost snabdijevanja; 22) upravljanje zagušenjima, uključujući interkonektore i primjenu pravila o upravljanju zagušenjima; 23) primjenu propisanih naknada, cijena i tarifa, kao i metodologija za utvrđivanje cijena i tarifa iz čl. 43, 44 i 45 ovog zakona; 24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla. (2) Agencija prati i kontroliše rad i poslovanje energetskih subjekata u pogledu ispunjavanja uslova utvrđenih licencom. (3) Ako utvrdi da energetski subjekat ne ispunjava uslove utvrđene članom 65 stav 3 ovog zakona, odnosno da radi i posluje suprotno uslovima ili ne ispunjava obaveze utvrđene licencom, Agencija će naložiti subjektu da otkloni uočene nepravilnosti i odrediti			

	primjereni rok za njihovo otklanjanje, odnosno preduzeti druge mjere u skladu sa zakonom. (4) Praćenjem i analizom rada i poslovanja iz st. 1 i 2 ovog člana Agencija vrši kontrolu: 1) pravilnosti rada i poslovanja ili zloupotrebe položaja energetskih subjekata na tržištu; 2) stabilnosti snabdijevanja energijom radi sprječavanja poremećaja na tržištu energije; 3) ispravnosti i tačnosti u finansijskom poslovanju u odnosu na iskazivanje troškova poslovanja koji mogu da utiču na formiranje cijena korišćenja prenosnih ili distributivnih sistema ili sistema za skladištenje: 4) izvršavanja obaveza utvrđenih ovim zakonom i aktima Agencije, odnosno aktima koje odobrava Agencija. (5) Ako se kontrolom iz st. 1 i 4 ovog člana utvrde odstupanja, odnosno nepravilnosti koje su prouzrokovale ili mogu prouzrokovati finansijske posljedice za krajnje kupce i učesnike na tržištu, Agencija će: 1) naložiti energetskom subjektu da izvrši korekciju utvrđenih nepravilnosti i odrediti primjeren rok za njihovo otklanjanje, 2) prilikom narednog utvrđivanja opravdanih troškova i prihoda uzeti u obzir nalaze i efekte utvrđenih nepravilnosti, izvršiti korekciju odgovarajućih troškova, odnosno prihoda i utvrditi odgovarajuće cijene za korišćenje prenosnih ili distributivnih sistema električne energije ili gasa ili sistema za skladištenje gasa. (6) Ako se kontrolom iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112 stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže			

	operatoru prenosnog sistema da realizuje taj projekat u roku ne dužem od tri godine. (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona. (8) Izvještaj o rezultatima analiza i kontrole iz st. 1, 2 i 4 ovog člana i preduzetim mjerama iz st. 3 i 5 ovog člana čini sastavni dio godišnjeg izvještaja o stanju energetskog sektora. (9) Ako kontrolom utvrdi nepravilnosti u radu ili postupanje subjekata, suprotno pravilima konkurencije, sigurnosti snabdijevanja, zaštite i sigurnosti kupaca, Agencija će obavijestiti organ nadležan za konkurenciju ili zaštitu potrošača.			
(o) pomoć pri osiguravanju, zajedno s drugim nadležnim tijelima, učinkovitosti i provedbe mjera za zaštitu potrošača, uključujući onih predviđenih u Prilogu I.;	Član 18 U članu 48 stav 1 poslije tačke 23 dodaju se dvije nove tačke koje glase: „24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla." U stavu 4 tačka 2 riječi: „ili snabdijevanja toplotnom energijom" brišu se. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Nadzor nad radom energetskih subjekata** **Član 48** (1) Agencija prati i analizira rad i poslovanje energetskih subjekata u odnosu na:	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno i članovima 57 i 207 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

	1) stvarne troškove i prihode subjekata koji obavljaju djelatnost za koju Agencija utvrđuje ili odobrava metodologije, cijene ili naknade; 2) kvalitet snabdijevanja električnom energijom, koji obuhvata kvalitet usluga, kvalitet napona i neprekidnost napajanja; 3) kvalitet snabdijevanja gasom, u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona, koji obuhvata praćenje vremena koje je operatorima prenosnih i distributivnih sistema potrebno za izvođenje priključenja i popravke i neprekidnost snabdijevanja; 4) primjenu tržišnih pravila i djelovanje subjekata na tržištu, praćenje stepena i efektivnosti otvaranja tržišta i konkurencije na maloprodajnom i veleprodajnom nivou, uključujući berze električne energije, cijene za kupce iz kategorije domaćinstva, uključujući sisteme pretplate, stope promjene snadjevača, stope isključenja, pružanje dodatnih usluga održavanja po odobrenim cijenama, žalbe kupaca iz kategorije domaćinstva, kao i drugo narušavanje ili ograničavanje konkurencije, uključujući pružanje odgovarajućih informacija i upućivanje određenih predmeta organima nadležnim za konkurenciju; 5) uslove pristupa prenosnim i distributivnim sistemima električne energije i gasa, skladišnim kapacitetima gasa i pomoćnim uslugama; 6) pojavu restriktivnih ugovornih praksi, uključujući sprječavanje kupaca, osim kupaca priključenih na 0.4 kV naponski nivo, da ugovaraju istovremeno sa više snabdjevača ili ograniče njihov izbor i informisanje organa nadležnog za zaštitu konkurencije o takvim praksama; 7) potrošnju energije i obezbjeđivanje dostupnosti informacija o potrošnji kupcima; 8) izvršavanje podsticajnih mjera u oblasti obnovljivih izvora energije, uključujući uslove i			

	cijene za priključenje novih proizvođača na prenosne i distributivne sisteme; 9) primjenu propisa o prekograničnoj razmjeni energije, kao i rad i poslovanje energetskih subjekata koji vrše aukcijsku dodjelu prekograničnih kapaciteta ili organizuju kupovinu i prodaju energije; 10) primjenu propisa kojima je uređeno objavljivanje podataka o prekograničnim kapacitetima i upotrebi prenosnog i distributivnog sistema; 11) nezavisnost operatora i razdvojenost računa iz čl. 68 do 72, čl. 135 do 138 i čl. 163 do 167 ovog zakona i primjenu programa mjera iz čl. 139 i 168 ovog zakona; 12) funkcionisanje snabdjevača iz člana 196 ovog zakona; 13) pojavu praksi kojima operator distributivnog sistema koristi prednosti vertikalne integracije za narušavanje konkurencije i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 14) pojavu praksi kojima vertikalno integrisani operator distributivnog sistema u komunikaciji sa korisnicima sistema zamjenjuje energetski subjekat koji obavlja djelatnost snabdijevanja i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 15) aktivnosti i mjere koje energetski subjekti preduzimaju za poboljšanje energetske efikasnosti; 16) ostvareni stepen transparentnosti ili dostupnosti informacija, uključujući informacije vezane za tržište električne energije ili gasa; 17) razmjenu električne energije, kao i narušavanje konkurencije, uključujući dostavljanje bitnih informacija i prijavljivanje tih slučajeva organu nadležnom za zaštitu konkurencije;			

	18) tehničku saradnju operatora prenosnog sistema sa operatorima prenosnih sistema drugih država; 19) realizaciju investicionih planova operatora prenosnih i distributivnih sistema; 20) usaglašenost i primjenu pravila za funkcionisanje prenosnih i distributivnih sistema; 21) nivo transparentnosti, uključujući veleprodajne cijene i obezbjeđenje poštovanja obaveza subjekata za gas i električnu energiju u pogledu transparentnosti i ulaganja u proizvodnju u odnosu na sigurnost snabdijevanja; 22) upravljanje zagušenjima, uključujući interkonektore i primjenu pravila o upravljanju zagušenjima; 23) primjenu propisanih naknada, cijena i tarifa, kao i metodologija za utvrđivanje cijena i tarifa iz čl. 43, 44 i 45 ovog zakona; 24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla. (2) Agencija prati i kontroliše rad i poslovanje energetskih subjekata u pogledu ispunjavanja uslova utvrđenih licencom. (3) Ako utvrdi da energetski subjekat ne ispunjava uslove utvrđene članom 65 stav 3 ovog zakona, odnosno da radi i posluje suprotno uslovima ili ne ispunjava obaveze utvrđene licencom, Agencija će naložiti subjektu da otkloni uočene nepravilnosti i odrediti primjereni rok za njihovo otklanjanje, odnosno preduzeti druge mjere u skladu sa zakonom. (4) Praćenjem i analizom rada i poslovanja iz st. 1 i 2 ovog člana Agencija vrši kontrolu: 1) pravilnosti rada i poslovanja ili zloupotrebe položaja energetskih subjekata na tržištu; 2) stabilnosti snabdijevanja energijom radi sprječavanja poremećaja na tržištu energije;			

	3) ispravnosti i tačnosti u finansijskom poslovanju u odnosu na iskazivanje troškova poslovanja koji mogu da utiču na formiranje cijena korišćenja prenosnih ili distributivnih sistema ili sistema za skladištenje: 4) izvršavanja obaveza utvrđenih ovim zakonom i aktima Agencije, odnosno aktima koje odobrava Agencija. (5) Ako se kontrolom iz st. 1 i 4 ovog člana utvrde odstupanja, odnosno nepravilnosti koje su prouzrokovale ili mogu prouzrokovati finansijske posljedice za krajnje kupce i učesnike na tržištu, Agencija će: 1) naložiti energetskom subjektu da izvrši korekciju utvrđenih nepravilnosti i odrediti primjeren rok za njihovo otklanjanje, 2) prilikom narednog utvrđivanja opravdanih troškova i prihoda uzeti u obzir nalaze i efekte utvrđenih nepravilnosti, izvršiti korekciju odgovarajućih troškova, odnosno prihoda i utvrditi odgovarajuće cijene za korišćenje prenosnih ili distributivnih sistema električne energije ili gasa ili sistema za skladištenje gasa. (6) Ako se kontrolom iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112 stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da realizuje taj projekat u roku ne dužem od tri godine. (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona. (8) Izvještaj o rezultatima analiza i kontrole iz st. 1, 2 i 4 ovog člana i preduzetim mjerama iz st. 3 i 5 ovog člana			

	čini sastavni dio godišnjeg izvještaja o stanju energetskog sektora. (9) Ako kontrolom utvrdi nepravilnosti u radu ili postupanje subjekata, suprotno pravilima konkurencije, sigurnosti snabdijevanja, zaštite i sigurnosti kupaca, Agencija će obavijestiti organ nadležan za konkurenciju ili zaštitu potrošača. **Član 21** U članu 56 stav 1 tačka 2 mijenja se i glasi: „2) na akt operatora prenosnog sistema iz člana 133 ovog zakona;" Tač. 3 i 4 brišu se. U tački 6 riječi: „o iznosu" brišu se. Dosadašnje tač. 5, 6 i 7 postaju tač. 3, 4 i 5. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 i 51/2017** **Rješavanje sporova i odlučivanje o prigovorima i žalbama** **Član 56** (1) Agencija odlučuje po žalbama: 1) na akt operatora tržišta iz člana 124 stav 3 i člana 125 stav 3 ovog zakona; 2) krajnjih kupaca u slučaju obustave ili ograničenja isporuke električne energije ili gasa iz člana 191 ovog zakona; 3) na odluku iz člana 194 stav 5 tačka 1 ovog zakona; 4) na postupak promjene snabdjevača propisan članom 202 stav 3 ovog zakona. (2) Protiv odluke iz stava 1 ovog člana može se pokrenuti upravni spor. (3) Žalba iz stava 1 tačka 7 ovog člana ne odlaže sprovođenje postupka promjene snabdjevača i početak primjene novog ugovora o snabdijevanju.			

	Član 65 U članu 205 poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi: "(4) Snabdjevač je dužan da na računu ili promotivnom materijalu uz račun krajnjem kupcu učini dostupnim najmanje jednom godišnje informacije o uticajima na životnu sredinu, u odnosu na emisije ugljendioksida i druge štetne emisije koje nastaju u proizvodnji električne energije iz svih izvora energije korišćenih za snabdijevanje kupaca električnom energijom u prethodnoj godini." U stavu 4 tač. 2 i 3 brišu se. Dosadašnje tač. 4 i 5 postaju tač. 2 i 3. Dosadašnji st. 4, 5 i 6 postaju st. 5, 6 i 7. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Zaštita kupaca** **Član 205** (1) Snabdjevač je dužan da na svojoj internet stranici objavi cijene za domaćinstva i druge krajnje kupce koje snabdijeva najmanje 15 dana prije početka snabdijevanja. (2) Snabdjevač je dužan da na svojoj internet stranici objavi svaku promjenu cijena i naknada, blagovremeno, najkasnije do isteka obračunskog perioda nakon stupanja na snagu promjene i obavijesti kupce o mogućnosti raskida ugovora ako ne prihvataju promjenu cijene. (3) Snabdjevač je dužan da na svojoj internet stranici, najmanje jednom godišnje, objavi informacije o pravima kupaca, uključujući informacije za podnošenje i rješavanje prigovora. (4) Snabdjevač je dužan da na računu ili promotivnom materijalu uz račun krajnjem kupcu učini dostupnim najmanje jednom godišnje informacije o uticajima na			

	životnu sredinu, u odnosu na emisije ugljendioksida i druge štetne emisije koje nastaju u proizvodnji električne energije iz svih izvora energije korišćenih za snabdijevanje kupaca električnom energijom u prethodnoj godini. (5) Snabdjevač je dužan da svim krajnjim kupcima obračuna i naplati: 1) korišćenje prenosnih i distributivnih sistema električneenergije ili gasa; 2) naknadu za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora; 3) druge naknade u skladu sa zakonom. (6) Snabdjevač je dužan da naplaćuje energiju i usluge na osnovu računa koji mora biti pregledan i čitak, sa oznakom profila potrošnje kojem pripada kupac. (7) Snabdjevač je dužan da plati korišćenje sistema, usluge i naknade operatorima i drugim licima za koja se prikupljaju naknade u skladu sa ovim zakonom. **Član 66** U članu 206 stav 1 mijenja se i glasi: „ (1) Snabdjevač i krajnji kupac dužni su da u pisanoj formi zaključiti ugovor o snabdijevanju." U stavu 2 poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi: „2a) elemente ugovora o korišćenju prenosnog ili distributivnog sistema;". **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Ugovor o snabdijevanju** **Član 206** (1) Snabdjevač i krajnji kupac su dužni u pisanoj formi zaključiti ugovor o snabdijevanju. (2) Ugovor iz stava 1 ovog člana naročito sadrži:			

	1) naziv i sjedište snabdjevača; 2) vrijeme početka snabdijevanja, sadržaj usluge koja se pruža i nivoe kvaliteta usluga; 2a) elemente ugovora o korišćenju prenosnog ili distributivnog sistema; 3) vrste dodatnih usluga održavanja koje se nude na osnovu ugovora o korišćenju sistema koji snabdjevač zaključuje sa operatorom distributivnog sistema; 4) način na koji se mogu dobiti informacije o cijenama i naknadama za dodatne usluge održavanja; 5) period važenja ugovora i uslove za obnavljanje ili raskid ugovora; 6) načine plaćanja koji se primjenjuju u slučaju neispunjenja ugovorenog nivoa kvaliteta usluga, odnosno u slučaju pogrešnog obračuna utrošene energije. (3) Snabdjevač je dužan da informacije iz stava 2 ovog člana iskaže kupcima na računu i/ili na svojoj internet stranici. (4) Ugovor kojim se kupcu uskraćuje ili ograničava pravo na raskid, odnosno otkaz ugovora ili nameću dodatne finansijske obaveze po tom osnovu, ništav je.			
(p) objavljivanje preporuka, najmanje na godišnjoj razini, u vezi s usklađenošću cijena opskrbe s člankom 3. i, prema potrebi, njihovo dostavljanje tijelima za tržišno natjecanje;	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 54 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
(q) osiguravanje pristupa podacima o potrošnji kupaca, osiguravanje, za fakultativnu uporabu, lako razumljivog, usklađenog obrasca na nacionalnoj razini za podatke o potrošnji i brzog pristupa takvim podacima za sve kupce na temelju Priloga I. točke (h);	Član 15 U članu 43 stav 1 tačka 1 alineja 2 poslije riječi „TPG“ dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem “.	Potpuno usklađeno		

	U uvodnoj rečenici stava 6 poslije riječi "propisuje" dodaju se riječi: "opšti i pojedinačni". Poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi: „3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana." U tački 4 poslije riječi "propisanog" dodaje se riječ "pojedinačnog". **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 i 51/2017** **Metodologije i pravila** **Član 43** (1) Agencija utvrđuje metodologije za: 1) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda operatora sistema i cijena, rokova i uslova za: - korišćenje prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa; - korišćenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem; 2) utvrđivanje cijena, rokova i uslova za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja prenosnih sistema električne energije i prenosnih sistema gasa; 3) utvrđivanje cijena za korišćenje prenosnog ili distributivnog sistema, koje plaćaju korisnici direktnog voda kada je vod priključen na prenosni ili distributivni sistem; 4) utvrđivanje cijena koje primjenjuje snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca; 5) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije i gasa; 6) utvrđivanje načina obezbjeđivanja sredstava za rad Agencije.			

	(2) Metodologijama iz stava 1 ovog člana Agencija osigurava da operatori prenosnog i distributivnog sistema budu adekvatno kratkoročno i dugoročno motivisani za povećanje efikasnosti, integraciju tržišta i obezbeđenje sigurnosti snabdijevanja. (3) Agencija u postupku odlučivanja po zahtjevu energetskih subjekata utvrđuje regulatorno dozvoljeni prihod, cijene ili naknade za: 1) korišćenje prenosnog i distributivnog sistema, posebno za električnu energiju i gas; 2) skladištenje gasa i korišćenja postrojenja za TPG; 3) pomoćne usluge i balansiranje prenosnog sistema električne energije i gasa; 4) rad operatora tržišta. (4) Agencija donosi pravila: 1) za rješavanje sporova putem arbitraže; 2) za korekcije cijena na inicijativu energetskog subjekta, odnosno samoinicijativno; 3) o licencama za obavljanje energetskih djelatnosti; 4) o sertifikatima operatora sistema; 5) za funkcionisanje snabdjevača posljednjeg izbora i ugroženih kupaca; 6) o uslovima za izdavanje odobrenja na osnovu kojih proizvođači i snabdjevači električne energije i subjekti za gas mogu snabdijevati krajnje kupce preko direktnog voda; 7) o uslovima i postupku promjene snabdjevača krajnjih kupaca električne energije i gasa; 8) za poravnanje razlike između opravdanih i ostvarenih prihoda i utvrđenih troškova između licenciranih operatora distributivnog sistema; 9) za razdvajanje računa, upravljanja i informacija, radi izbjegavanja unakrsnih subvencija između djelatnosti u oblasti gasa; 10) čuvanja povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija koje koriste operatori sistema;			

	11) za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije; 12) o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom; 13) za izradu i praćenje realizacije desetogodišnjih			
	razvojnih planova prenosnog, odnosno distributivnog sistema električne energije. (5) Pravilima iz stava 4 tačka 11 ovog člana utvrđuju se dodatni uslovi za sticanje statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanje operatora zatvorenog distributivnog sistema, dokazi koji se dostavljaju uz zahtjev, sadržaj rješenja o utvrđivanju statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanju operatora zatvorenog distributivnog sistema, način kontrole ispunjavanja uslova propisanih zakonom, način razmjene informacija sa energetskim subjektom, uslovi i postupak za oduzimanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, kao i način plaćanja naknada i sadržaj registra zatvorenih distributivnih sistema. (6) Pravilima iz stava 4 tačka 12 ovog člana bliže se propisuje opšti i pojedinačni minimum kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom koji se zasniva na sljedećim kriterijumima: 1) kvalitetu usluga, posebno u odnosu na vrijeme potrebno operatorima prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa za obavljanje priključenja i popravki; 2) neprekidnosti napajanja; 3) kvalitetu napona električne energije; 4) finansijskoj kompenzaciji koju su energetski subjekti dužni da plate zbog neispunjavanja propisanog pojedinačnog minimuma kvaliteta snabdijevanja. (7) Pravilima iz stava 4 tačka 13 ovog člana utvrđuju se: 1) mjere kojima se obezbjeđuje sposobnost sistema da zadovolji potrebe za prenosom, odnosno			

	distribucijom električne energije i sigurnost u snabdijevanju; 2) način i postupak odobravanja razvojnih planova, postupak sprovođenja javne rasprave; 3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana. (8) Agencija utvrđuje: 1) opšte uslove za snabdijevanje električnom energijom i gasom; 2) početak i trajanje regulatornog perioda, odnosno jednogodišnjeg ili višegodišnjeg perioda u toku kojeg se elementi regulatorno dozvoljenog prihoda primjenjuju u iznosima koje utvrđuje Agencija u skladu sa ovim zakonom; 3) sadržaj izvještaja iz člana 108 stav 1 tačka 1 ovog zakona; 4) sadržaj obrasca na kojem se kupcu pružaju podaci o njegovoj potrošnji, uključujući i podatke o profilu potrošnje; 5) regulatorni kontni plan, sadržaj i obrazac izvještaja koji se dostavljaju Agenciji; 6) usklađenost cijena koje je utvrdio snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca sa metodologijom iz člana 62 stav 3 ovog zakona. **Član 18** U članu 48 stav 1 poslije tačke 23 dodaju se dvije nove tačke koje glase: „24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla." U stavu 4 tačka 2 riječi: „ili snabdijevanja toplotnom energijom" brišu se.			

	Poslije stava 5 dodaju se dva nova stava koji glase: „(6) Ako se praćenjem i analizom rada iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112 stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da realizuje taj projekat u roku koji ne može biti duži od tri godine. (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona." Dosadašnji st. 6 i 7 postaju st. 8 i 9. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 i 51/2017** **Nadzor nad radom energetskih subjekata** **Član 48** (1) Agencija prati i analizira rad i poslovanje energetskih subjekata u odnosu na: 1) stvarne troškove i prihode subjekata koji obavljaju djelatnost za koju Agencija utvrđuje ili odobrava metodologije, cijene ili naknade; 2) kvalitet snabdijevanja električnom energijom, koji obuhvata kvalitet usluga, kvalitet napona i neprekidnost napajanja; 3) kvalitet snabdijevanja gasom, u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona, koji obuhvata praćenje vremena koje je operatorima prenosnih i distributivnih sistema			

	potrebno za izvođenje priključenja i popravke i neprekidnost snabdijevanja; 4) primjenu tržišnih pravila i djelovanje subjekata na tržištu, praćenje stepena i efektivnosti otvaranja tržišta i konkurencije na maloprodajnom i veleprodajnom nivou, uključujući berze električne energije, cijene za kupce iz kategorije domaćinstva, uključujući sisteme pretplate, stope promjene snadjevača, stope isključenja, pružanje dodatnih usluga održavanja po odobrenim cijenama, žalbe kupaca iz kategorije domaćinstva, kao i drugo narušavanje ili ograničavanje konkurencije, uključujući pružanje odgovarajućih informacija i upućivanje određenih predmeta organima nadležnim za konkurenciju; 5) uslove pristupa prenosnim i distributivnim sistemima električne energije i gasa, skladišnim kapacitetima gasa i pomoćnim uslugama; 6) pojavu restriktivnih ugovornih praksi, uključujući sprječavanje kupaca, osim kupaca priključenih na 0.4 kV naponski nivo, da ugovaraju istovremeno sa više snabdjevača ili ograniče njihov izbor i informisanje organa nadležnog za zaštitu konkurencije o takvim praksama; 7) potrošnju energije i obezbjeđivanje dostupnosti informacija o potrošnji kupcima; 8) izvršavanje podsticajnih mjera u oblasti obnovljivih izvora energije, uključujući uslove i cijene za priključenje novih proizvođača na prenosne i distributivne sisteme; 9) primjenu propisa o prekograničnoj razmjeni energije, kao i rad i poslovanje energetskih subjekata koji vrše aukcijsku dodjelu prekograničnih kapaciteta ili organizuju kupovinu i prodaju energije; 10) primjenu propisa kojima je uređeno objavljivanje podataka o prekograničnim			

	kapacitetima i upotrebi prenosnog i distributivnog sistema; 11) nezavisnost operatora i razdvojenost računa iz čl. 68 do 72, čl. 135 do 138 i čl. 163 do 167 ovog zakona i primjenu programa mjera iz čl. 139 i 168 ovog zakona; 12) funkcionisanje snabdjevača iz člana 196 ovog zakona; 13) pojavu praksi kojima operator distributivnog sistema koristi prednosti vertikalne integracije za narušavanje konkurencije i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 14) pojavu praksi kojima vertikalno integrisani operator distributivnog sistema u komunikaciji sa korisnicima sistema zamjenjuje energetski subjekat koji obavlja djelatnost snabdijevanja i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 15) aktivnosti i mjere koje energetski subjekti preduzimaju za poboljšanje energetske efikasnosti; 16) ostvareni stepen transparentnosti ili dostupnosti informacija, uključujući informacije vezane za tržište električne energije ili gasa; 17) razmjenu električne energije, kao i narušavanje konkurencije, uključujući dostavljanje bitnih informacija i prijavljivanje tih slučajeva organu nadležnom za zaštitu konkurencije; 18) tehničku saradnju operatora prenosnog sistema sa operatorima prenosnih sistema drugih država; 19) realizaciju investicionih planova operatora prenosnih i distributivnih sistema; 20) usaglašenost i primjenu pravila za funkcionisanje prenosnih i distributivnih sistema; 21) nivo transparentnosti, uključujući veleprodajne cijene i obezbjeđenje poštovanja obaveza subjekata za gas i električnu energiju u pogledu			

	transparentnosti i ulaganja u proizvodnju u odnosu na sigurnost snabdijevanja; 22) upravljanje zagušenjima, uključujući interkonektore i primjenu pravila o upravljanju zagušenjima; 23) primjenu propisanih naknada, cijena i tarifa, kao i metodologija za utvrđivanje cijena i tarifa iz čl. 43, 44 i 45 ovog zakona; 24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla. (2) Agencija prati i kontroliše rad i poslovanje energetskih subjekata u pogledu ispunjavanja uslova utvrđenih licencom. (3) Ako utvrdi da energetski subjekat ne ispunjava uslove utvrđene članom 65 stav 3 ovog zakona, odnosno da radi i posluje suprotno uslovima ili ne ispunjava obaveze utvrđene licencom, Agencija će naložiti subjektu da otkloni uočene nepravilnosti i odrediti primjereni rok za njihovo otklanjanje, odnosno preduzeti druge mjere u skladu sa zakonom. (4) Praćenjem i analizom rada i poslovanja iz st. 1 i 2 ovog člana Agencija vrši kontrolu: 1) pravilnosti rada i poslovanja ili zloupotrebe položaja energetskih subjekata na tržištu; 2) stabilnosti snabdijevanja energijom radi sprječavanja poremećaja na tržištu energije; 3) ispravnosti i tačnosti u finansijskom poslovanju u odnosu na iskazivanje troškova poslovanja koji mogu da utiču na formiranje cijena korišćenja prenosnih ili distributivnih sistema ili sistema za skladištenje: 4) izvršavanja obaveza utvrđenih ovim zakonom i aktima Agencije, odnosno aktima koje odobrava Agencija.			

	(5) Ako se kontrolom iz st. 1 i 4 ovog člana utvrde odstupanja, odnosno nepravilnosti koje su prouzrokovale ili mogu prouzrokovati finansijske posljedice za krajnje kupce i učesnike na tržištu, Agencija će: 1) naložiti energetskom subjektu da izvrši korekciju utvrđenih nepravilnosti i odrediti primjeren rok za njihovo otklanjanje, 2) prilikom narednog utvrđivanja opravdanih troškova i prihoda uzeti u obzir nalaze i efekte utvrđenih nepravilnosti, izvršiti korekciju odgovarajućih troškova, odnosno prihoda i utvrditi odgovarajuće cijene za korišćenje prenosnih ili distributivnih sistema električne energije ili gasa ili sistema za skladištenje gasa. (6) Ako se kontrolom iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112 stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da realizuje taj projekat u roku ne dužem od tri godine. (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona. (8) Izvještaj o rezultatima analiza i kontrole iz st. 1, 2 i 4 ovog člana i preduzetim mjerama iz st. 3 i 5 ovog člana čini sastavni dio godišnjeg izvještaja o stanju energetskog sektora. (9) Ako kontrolom utvrdi nepravilnosti u radu ili postupanje subjekata, suprotno pravilima konkurencije, sigurnosti snabdijevanja, zaštite i sigurnosti kupaca, Agencija će obavijestiti organ nadležan za konkurenciju ili zaštitu potrošača.			

(r) praćenje provedbe pravila o ulogama i odgovornostima operatora transportnih sustava, operatora distribucijskih sustava, opskrbljivača i kupaca te drugih sudionika na tržištu na temelju Uredbe (EZ) br. 715/2009;	Nema odgovarajuće odredbe.		Materija je predmet regulisanja Zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa.	
(s) praćenje ispravne primjene kriterija na temelju kojih se utvrđuje potpada li određeni sustav skladišta pod članak 33. stavke 3. ili 4.; i	Nema odgovarajuće odredbe.	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 159 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
(t) praćenje provedbe zaštitnih mjera iz članka 46.;	Nema odgovarajuće odredbe.	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 212, 213 i 214 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
(u) doprinošenje usklađenosti postupaka razmjene podataka za najvažnije tržišne procese na regionalnoj razini.	Nema odgovarajuće odredbe.	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 42 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
2. Ako država članica tako predvidi, dužnosti praćenja iz stavka 1. mogu izvršavati druga tijela, različita od regulatornog tijela. U tom se slučaju informacije dobivene takvim praćenjem čim prije stavljaju na raspolaganje regulatornom tijelu.	Nema odgovarajuće odredbe.	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 53 i 212 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

Uz očuvanje njihove neovisnosti, ne dovodeći u pitanje njihove vlastite specifične nadležnosti i dosljedno načelima bolje regulacije, regulatorno tijelo pri izvršavanju dužnosti iz stavka 1. prema potrebi se savjetuje s operatorima transportnih sustava i, prema potrebi, blisko surađuje s drugim nadležnim nacionalnim tijelima. Sva odobrenja koja na temelju ove Direktive izda određeno regulatorno tijelo ili Agencija ne dovode u pitanje nijednu propisno utemeljenu buduću uporabu ovlasti od strane regulatornog tijela na temelju ovog članka ni bilo koje sankcije koje odrede druga nadležna tijela ili Komisija.				
3. Pored dužnosti koje su mu povjerene na temelju stavka 1. ovog članka, ako je neovisni operator sustava imenovan na temelju članka 14., regulatorno tijelo: (a) prati ispunjavaju li vlasnik transportnog sustava i neovisni operator sustava svoje obveze na temelju ovog članka i za određuje sankcije za neispunjavanje u skladu sa stavkom 4. točkom (d); (b) prati odnose i komunikaciju između neovisnog operatora sustava i vlasnika transportnog sustava s ciljem osiguravanje da neovisni operator sustava ispunjava svoje obveze, a posebno odobrava ugovore i djeluje kao tijelo za rješavanje sporova između neovisnog operatora sustava i vlasnika transportnog sustava u pogledu pritužaba koje podnese bilo koja strana na temelju stavka 11.; (c) ne dovodeći u pitanje postupak na temelju članka 14. stavka 2. točke (c), za prvi desetogodišnji plan razvoja mreže, odobrava investicijsko planiranje i višegodišnji plan razvoja mreže koji godišnje podnosi neovisni operator sustava; (d) osigurava da tarife za pristup mreži, koje naplaćuje neovisni operator sustava, uključuju naknadu za	Nema odgovarajuće odredbe	Neprimjenjivo		

vlasnika ili vlasnike mreže, čime se osigurava primjerena naknada za uporabu sredstava mreže i za bilo koja nova ulaganja u nju, pod uvjetom da se provode ekonomično i učinkovito; i ovlašteno je za provođenje inspekcija, uključujući nenajavljene inspekcije, u prostorima vlasnika transportnog sustava i neovisnog operatora sustava.				
4. Države članice osiguravaju da regulatorna tijela dobiju ovlasti koje im omogućuju izvršavanje dužnosti iz stavaka 1., 3. i 6. na učinkovit i brz način. U tu svrhu regulatorno tijelo ima najmanje sljedeće ovlasti: (a) donosi obvezujuće odluke o poduzećima za prirodni plin; (b) provodi istrage o funkcioniranju tržišta plina, odlučuje o bilo kojim nužnim i razmjernim mjerama za promicanje stvarnog tržišnog natjecanja i osiguravanje pravilnog funkcioniranja tržišta te ih određuje. Ako je potrebno, regulatorno tijelo također je ovlašteno za suradnju s nacionalnim tijelom za tržišno natjecanje i regulatorima financijskih tržišta ili Komisijom pri provođenju istrage koja se odnosi na pravo tržišnog natjecanja;	**Član 72** Poslije člana 231 dodaje se novi član koji glasi: Član 231a (1)Novčanom kaznom u iznosu od 1% do 10% ukupnog godišnjeg prihoda u finansijskoj godini koja je prethodila godini u kojoj je prekršaj učinjen kazniće se pravno lice, ako: 1) kao operator prenosnog sistema električne energije ne obezbijedi nediskriminatorni tretman svih korisnika sistema, posebno u odnosu na povezane subjekte (član 112 stav 2). 2) kao operator prenosnog sistema gasa, pod nediskriminatornim uslovima, ne pruža usluge korisnicima sistema ili kategorijama korisnika sistema, bez davanja prioriteta svojim povezanim subjektima (član 142 stav 1 tačka 6). (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 500 do 4000 eura. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 i 51/2017**	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima i 49, 50 i 57 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

(c) od poduzeća za prirodni plin zahtijeva sve informacije relevantne za izvršavanje njegovih zadataka, uključujući razloge za eventualno odbijanje odobravanja pristupa treće strane, i sve informacije o mjerama nužnima za pojačanje mreže; (d) izriče učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće sankcije poduzećima za prirodni plin koja ne poštuju svoje obveze na temelju ove Direktive ili bilo koje odgovarajuće pravno obvezujuće odluke regulatornog tijela ili Agencije, ili predlaže da nadležni sud izrekne takve sankcije. To uključuje ovlast izricanja ili predlaganja sankcija od najviše 10 % godišnjeg prometa operatora transportnog sustava, odnosno od najviše 10 % godišnjeg prometa vertikalno integriranog poduzeća, operatoru transportnog sustava, odnosno vertikalno integriranom poduzeću, ovisno o slučaju, za nepoštovanje njihovih obveza na temelju ove Direktive; i (e) odgovarajuća prava istraživanja i odgovarajuće ovlasti davanja uputa za rješavanje sporova na temelju stavaka 11. i 12.	**Novčane kazne** **Član 231** (1) Novčanom kaznom u iznosu od 3.000 € do 20.000 € kazniće se za prekršaj pravno lice, ako: 1) kao energetski subjekat i kupac samosnabdjevač, ne pripremi i ne dostavi Ministarstvu podatke iz čl. 14 i 15 ovog zakona za izradu energetskih bilansa, najkasnije do 15. oktobra tekuće za narednu godinu, a za dugoročni bilans do 1. juna u godini koja prethodi prvoj godini dugoročnog bilansa (član 16 stav 4); 2) kao energetski subjekat i samosnabdjevač, ne dostavi podatke o realizaciji godišnjeg energetskog bilansa najkasnije do 15. februara tekuće, za prethodnu godinu (član 17 stav 2); 3) obavlja energetske djelatnosti iz člana 3 ovog zakona bez licence (član 65 stav 1); 3a) obavlja energetsku djelatnost protivno uslovima iz licence(član 65 stav 3a); 3b) obavlja energetsku djelatnost nakon isteka perioda na koji je licenca izdata (član 66 stav 1); 4) kao energetski subjekat, ne plati godišnju naknadu za korišćenje licence za period na koji je izdata licenca, u visini koju utvrdi Agencija (član 67 stav 1); 5) kao sertifikovani operator prenosnog sistema, ne obavijesti Agenciju o svim planiranim promjenama koje utiču na ispunjenost uslova iz čl. 136 i 163 ovog zakona (član 69 stav 1); 6) kao operator prenosnog sistema i energetski subjekat koji obavlja djelatnost proizvodnje ili snabdijevanja, na zahtjev Agencije i/ili nadležnog organa Zajednice, ne dostavi sve podatke i dokumenta koja su potrebna za sertifikaciju iz čl. 68 i 69 stav 3 ovog zakona (član 69 stav 4); 6a) obavlja energetsku djelatnost nakon privremenog oduzimanja ili oduzimanja licence (član 76 st. 2 i 4);			

	7) kao energetski subjekat, vrši energetsku djelatnost od javnog interesa, suprotno odredbi člana 86 stav 2 ovog zakona; 8) kao energetski subjekat ili korisnik prenosnog sistema električne energije ili gasa, ne zaključi obavezne međusobne ugovore najkasnije: do 1. decembra tekuće godine, za ugovore čija primjena počinje 1. januara naredne godine, odnosno 15 dana od dana dostavljanja ugovora od strane nadležnog energetskog subjekta, za druge ugovore (član 87 stav 1); 9) kao nadležni energetski subjekat, ne dostavi predlog ugovora drugoj ugovornoj strani najkasnije: do 15. novembra tekuće godine, za ugovore čija primjena počinje 1. janura naredne godine, odnosno 15 dana prije početka primjene ugovora, za ostale ugovore (član 87 stav 2); 10) kao energetski subjekat, pruža javne usluge u oblasti energetike, suprotno odredbi člana 89 ovog zakona; 11) kao energetski subjekat, ne obezbijedi čuvanje poslovne tajne i drugih komercijalno povjerljivih informacija i podataka, čijim objavljivanjem ili saopštavanjem bi se mogla stvoriti neopravdana komercijalna prednost na tržištu ili nanijeti šteta energetskim subjektima, korisnicima i potrošačima, pravnim ili fizičkim licima (član 93); 12) kao proizvođač, prodaje električnu energiju krajnjem kupcu koji nema balansnu odgovornost, bez licence za snabdijevanje (član 94 stav 2); 13) kao proizvođač električne energije, na zahtjev operatora prenosnog ili distributivnog sistema, ne stavi u pogon proizvodne objekte, za potrebe pomoćnih usluga i balansiranja (član 94 stav 3 tačka 1); 14) kao proizvođač električne energije, sa operatorima prenosnog i distributivnog sistema, ne zaključi ugovore kojima se utvrđuju			

	međusobna prava i obaveze u pružanju i korišćenju pomoćnih usluga ili balansiranja (član 94 stav 3 tačka 2); 15) kao proizvođač električne energije, ne zaključi ugovore kojima se uređuje: priključenje na prenosni ili distributivni sistem sa operatorom tržišta, korišćenje prenosnog ili idistributivnog sistema sa operatorom sistema, učestvovanje na tržištu električne energije sa operatorom tržišta, finansijsko poravnanje balansnog obračuna sa operatorom tržišta, balansna odgovornost sa operatorom tržišta i operatorom prenosnog sistema i kupoprodaja energije sa kupcima i energetskim subjektima koji kupuju električnu energiju za sopstvene potrebe (član 94 stav 3 tačka 3); 16) kao proizvođač električne energije, operatoru prenosnog ili distributivnog sistema ne daje na raspolaganje podatke potrebne za rad i funkcionisanje sistema (član 94 stav 3 tačka 4); 17) kao proizvođač električne energije, u svom energetskom objektu ne omogući operatorima sistema korišćenje opreme koja je i u funkciji prenosnog ili distributivnog sistema, za potrebe ostvarivanja tokova električne energije, bez naknade (član 94 stav 3 tačka 5); 18) kao proizvođač električne energije, na zahtjev operatora prenosnog ili distributivnog sistema, ne ponudi električnu energiju za pokrivanje gubitaka u prenosnom i distributivnom sistemu (član 94 stav 4); 19) kao proizvođač, ne izradi program mjera za poboljšanje energetske efikasnosti i godišnji izvještaj o rezultatima njegove primjene i ne objavi ih na svojoj internet stranici (član 94 stav 5); 20) kao snabdjevač električnom energijom na računu ili promotivnom materijalu uz račun krajnjem kupcu, ne učini dostupnim najmanje			

	jednom godišnje informacije o uticajima na životnu sredinu, u odnosu na emisije ugljendioksida i druge štetne emisije koje nastaju u proizvodnji električne energije iz svih izvora energije korišćenih za snabdijevanje kupaca električnom energijom u prethodnoj godini (član 95 stav 3); 21) kao snabdjevač koji vrši snabdijevanje kupca - proizvođača iz stava 1 ovog člana ne otkupljuje višak proizvedene električne energije po cijeni energije iz ugovora o snabdijevanju (član 96 stav 2 ovog zakona);, 22) kao operator distributivnog sistema snabdijevaču i operatoru tržišta električne energije mjesečno ne dostavlja podatke o mjerenju na mjestu konekcije kupca-proizvođača distributivnog sistema, a na zahtjev Agencije, Ministarstva ili operatora tržišta električne energije i podatke o mjerenju ukupne proizvedene električne energije (član 97 stav 3); 22a) kao snabdijevač ne vrši finalni obračun količina predate i preuzete električne energije 1. aprila svake godine, a obračunati višak ne plati kupcu-proizvođaču po cijeni energije iz ugovora o snabdijevanju, bez obračunavanja naknada utvrđenih ovim zakonom, u tarifi u kojoj je energija proizvedena (član 96 stav 9); 22b) kao snabdjevač obračunati višak energije iz stava 9 ovog člana ne plati kupcu-proizvođaču u roku od 30 dana od dana obračuna, ako ugovorom o snabdijevanju nije drugačije utvrđeno (član 96 stav 10); 22c) kao operator prenosnog ili distributivnog sistema na koji je priključen objekat koji koristi obnovljive izvore energije ili visokoefikasnu kogeneraciju, na zahtjev proizvođača električne energije ne izda potvrdu da je obezbijedio			

	mjerenje količine električne energije u skladu sa stavom 3 ovog člana (član 99 stav 4);" 23) kao povlašćeni proizvođač, ne podnese Agenciji godišnji izvještaj o ostvarivanju plana proizvodnje električne energije za prethodnu godinu (član 108 stav 1 tačka 1); 24) kao povlašćeni proizvođač, operatoru sistema i operatoru tržišta ne dostavlja mjesečne i godišnje planove proizvodnje, za prosječne meteorološke uslove i očekivanja u mjesečnim odstupanjima proizvodnje, zasnovane na mjerenjima na osnovu kojih je utvrđen potencijal obnovljivog izvora energije (član 108 stav 1 tačka 2); 25) kao povlašćeni proizvođač, ne održava tehničko-tehnološke karakteristike i ne koristi energetski objekat pod uslovima pod kojima je stekao status povlašćenog proizvođača (član 108 stav 1 tačka 3); 26) kao povlašćeni proizvođač, bez odlaganja, ne obavijesti Agenciju o svim promjenama tehničko-tehnoloških karakteristika ili uslova korišćenja energetskog objekta (član 108 stav 1 tačka 4); 27) kao povlašćeni proizvođač, operatoru tržišta, ne prenese garancije porijekla za proizvedenu energiju za koju je ostvario podsticaj, do trenutka isplate podsticaja (član 108 stav 1 tačka 5); 28) kao operator prenosnog sistema električne energije, vrši kupovinu i/ili prodaju električne energije, osim za balansiranje sistema, obezbjeđenje pomoćnih usluga i pokrivanje gubitaka u sistemu (član 111 stav 3); 29) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne utvrdi i ne zaključi formularne ugovore, kojim se reguliše: priključenje na prenosni sistem i korišćenje prenosnog sistema sa korisnicima prenosnog sistema, nabavka pomoćnih usluga i balansne energije, po potrebi aktivacijom rezerve, sa davaocima usluga,			

	nabavka električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu, sa ponuđačima na tržištu i pravo pristupa prenosnom sistemu, sa zainteresovanim subjektima u cilju korišćenja prekograničnog prenosnog kapaciteta (član 112 stav 1 tačka 7); 30) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne zaključi ugovore o: učestovanju na tržištu električne energije i sopstvenoj balansnoj odgovornosti sa operatorom tržišta i balansnoj odgovornosti balansno odgovorne strane sa operatorom tržišta i balansno odgovornom stranom (član 112 stav 1 tačka 8); 31) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne vrši razmjenu neophodnih podataka i dokumenata sa operatorom tržišta i operatorima sistema u interkonekciji (član 112 stav 1 tačka 13); 32) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne daje prednost pri preuzimanju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije ili visokoefikasne kogeneracije u mjeri u kojoj to dozvoljava siguran i pouzdan rad elektroenergetskog sistema (član 112 stav 1 tačka 14); 33) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne utvrdi pravila za primjenu transparentnih postupaka upravljanja zagušenjem i dodjeljivanja prekograničnih kapaciteta za prenos električne energije, zasnovanih na tržišnim principima i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje, nakon dobijenog mišljenja operatora tržišta (član 112 stav 1 tačka 19); 34) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne vodi evidenciju podataka neophodnih za utvrđivanje kvaliteta isporučene električne energije koji obuhvataju i podatke o prekidima, vrijednosti napona i druge podatke koje Agencija			

	utvrdi pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona (član 112 stav 1 tačka 26); 35) kao operator prenosnog sistema električne energije polazeći od stanja i stepena iskrišćenosti sistema, ne utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema i ne dostavi Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. juna godine koja prethodi prvoj godini regulatornog perioda, usklađen sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom". (član 112, stav 2 tačka 27); 36) kao operator prenosnog sistema električne energije, prema potrebama korisnika sistema u skladu sa prostorno-planskim dokumentima, ne utvrdi investicioni plan za period koji odgovara dužini regulatornog perioda i ne dostavi Agenciji na davanje saglasnosti zajedno sa planom iz tačke 27 ovog člana (član 112, stav 2 tačka 28); 37) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknada za priključenje na prenosni sistem električne energije i ne dostavi je Agenciji na odobravanje (član 112 stav 1 tačka 31); 38) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne odredi naknade za priključenje na prenosni sistem, na osnovu metodologije iz člana 44 stav 1 tačka 1 ovog zakona i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 112 stav 1 tačka 32); 39) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne utvrdi transparentna i nediskriminatorna pravila za priključenje novih elektrana na prenosni sistem i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 112 stav 1 tačka 33); 40) kao operator prenosnog sistema električne energije, odobrene metodologije i pravila iz člana 112 ovog zakona, kao i odobrene cijene i naknade, ne objavi na svojoj internet stranici najkasnije 15 dana prije početka primjene (član 112 stav 1 tačka 34);			

	41) kao operator prenosnog sistema električne energije, kvartalno ne izvještava Agenciju o planiranim isključenjima, radi održavanja prenosnog sistema, zahtjevima korisnika sistema za razvoj prenosnog sistema, funkcionisanju prenosnog sistema, zaključenim ugovorima o pomoćnim uslugama i zaključenim ugovorima o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosu (član 112 stav 1 tačka 36); 42) kao operator prenosnog sistema električne energije, na zahtjev Agencije, ne podnese izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema (član 112 stav 1 tačka 37); 43) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne vodi registar prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema sa pripadajućom dokumentacijom i donesenim odlukama (član 112 stav 1 tačka 39); 44) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne dostavi neophodne informacije novom proizvođaču energije iz obnovljivih izvora koji se želi priključiti na sistem, kao i detaljnu procjenu troškova u vezi sa priključenjem, proceduru za prijem, obradu i odlučivanje o zahtjevu za priključenje (član 112 stav 1 tačka 40); 45) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne naplaćuje naknadu, za upravljanje zagušenjima i ne učestvuje u mehanizmu za kompenzaciju troškova prekograničnog prenosa između operatora prenosnih sistema (član 112 stav 1 tačka 42); 46) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne upravlja pristupom treće strane i ne daje obrazloženja u slučaju odbijanja takvog pristupa (član 112 stav 1 tačka 43); 47) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne dostavlja Agenciji godišnji plan održavanja elektroprenosnih objekata, najkasnije			

	do 15. decembra, tekuće za narednu godinu (član 112 stav 1 tačka 44); 48) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne primjenjuje na teritoriji Crne Gore iste cijene za korišćenje distributivnog sistema za iste grupe korisnika sistema, u odnosu na naponski nivo, količine, način mjerenja i druge kriterijume (član 115 stav 3); 49) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne daje prednost preuzimanju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije ili visokoefikasne kogeneracije, u mjeri u kojoj se neće ugroziti siguran i pouzdan rad elektroenergetskog sistema (član 116 stav 1 tačka 3); 50) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne obezbjeđuje korisnicima distributivnog sistema jasne i precizne informacije o uslovima pružanja usluga, a naročito u odnosu na pristup distributivnom sistemu koje obuhvataju tehničke ugovorene i raspoložive kapacitete (član 116 stav 1 tačka 4); 51) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne utvrdi desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema, koji se ažurira svake pete godine i ne dostavi ga Agenciji na davanje saglasnosti najkasnije do 1. jula godine, koja prethodi prvoj godini perioda na koji se plan odnosi (član 116 stav 1 tačka 5); 52) kao operator distributivnog sistema električne energije, prema potrebama korisnika sistema, a u skladu sa prostorno-planskim dokumentima ne utvrdi trogodišnji investicioni plan, koji ažurira svake godine i ne dostavi ga Agenciji na saglasnost, najkasnije do 1. jula godine koja prethodi prvoj godini perioda na koji se plan odnosi, kao sastavni dio desetogodišnjeg plana razvoja distributivnog sistema (član 116 stav 1 tačka 6);			

	53) kao operator distributivnog sistema električne energije ne zaključi ugovore kojima se reguliše: priključenje na prenosni sistem i korišćenje prenosnog sistema sa operatorom prenosnog sistema, učestvovanje na tržištu sa operatorom tržišta, balansna odgovornost sa operatorom sistema i operatorom tržišta i finansijsko poravnanje balansnog obračuna sa operatorom tržišta (član 116 stav 1 tačka 8); 54) kao operator distributivnog sistema elktrične energije ne utvrdi i ne zaključi formularne ugovore, kojima se reguliše korišćenje distributivnog sistema sa korisnicima sistema i nabavka električne energije za pokrivanje gubitaka u distribuciji sa ponuđečima na tržištu (član 116 stav 1 tačka 9); 55) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne mjeri utrošak električne energije kod krajnjih kupaca na području na kojem pruža usluge i/ili ne održava mjerne sisteme u ispravnom stanju, radi obezbjeđivanja tačnog mjerenja potrošnje električne energije (član 116 stav 1 tačka 10); 56) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne obezbijedi o svom trošku mjerne uređaje i njihovu ugradnju kod krajnjih kupaca (član 116 stav 1 tačka 11); 57) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknada za priključenje na distributivni sistem električne energije i ne dostavi je Agenciji na odobravanje (član 116 stav 1 tačka 12); 58) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne odredi naknade za priključenje na distributivni sistem na osnovu metodologije iz člana 44 stav 1 tačka 1 ovog zakona i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 116 stav 1 tačka 13);			

	59) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne utvrdi i ne dostavi Agenciji na odobravanje pravila za sprovođenje postupka otkrivanja, utvrđivanja i sprečavanja neovlašćenog korišćenja električne energije od strane operatora distributivnog sistema (član 116 stav 1 tačka 14); 60) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne utvrdi i ne dostavi Agenciji na odobravanje metodologiju kojom se uređuje način obračuna i naplate neovlašćeno preuzete električne energije (član 116 stav 1 tačka 15); 61) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne utvrdi cijene za pružanje dodatnih usluga održavanja koje nijesu sadržane u cijeni za korišćenje distributivnog sistema i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 116 stav 1 tačka 16); 62) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne utvrdi cijene za pružanje dodatnih usluga održavanja priključaka, koji su u svojini kupaca i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 116 stav 1 tačka 17); 63) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne vodi registar prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema (član 116 stav 1 tačka 23); 64) kao operator distributivnog sistema električne energije, na zahtjev Agencije ne podnese izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema (član 116 stav 1 tačka 24); 65) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne utvrdi tipske profile potrošnje kupaca priključenih na distributivni sistem i ne dodijeli svakom kupcu odgovarajući profil (član 116 stav 1 tačka 26); 66) kao operator distributivnog sistema električne energije, kvartalno ne izvještava Agenciju o: planiranim isključenjima radi održavanja distributivnog sistema, zahtjevima korisnika sistema za razvoj distributivnog sistema,			

	funkcionisanju distributivnog sistema i zaključenim ugovorima o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u distribuciji (član 116 stav 1 tačka 28); 67) kao operator distributivnog sistema, najkasnije do kraja marta tekuće godine, ne objavi na svojoj internet stranici, izvještaj o kvalitetu isporuke električne energije iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona, za prethodnu godinu (član 116 stav 4); 68) kao operator distributivnog sistema, najkasnije 30 dana od isteka kvartala, ne dostavi Agenciji kvartalni i najkasnije do 1. marta tekuće, za prethodnu godinu, godišnji izvještaj o realizaciji odobrenih investicionih ulaganja koji sadrži procjenu potrebe ažuriranja plana iz člana 116 stav 1 tačka 6 ovog zakona, prema novim potrebama ili zahtjevima korisnika sistema (član 116 stav 5); 69) kao operator distributivnog sistema, ne priključi novog kupca na zatvoreni distributivni sistem, ili ne omogući povećanje kapaciteta postojećeg kupca, ako tehnički kapacitet zatvorenog distributivnog sistema to dozvoljava (član 118 stav 6); 70) kao operator zatvorenog distributivnog sistema, ne plaća korišćenje prenosnog i/ili distributivnog sistema nadležnom operatoru sistema na koji je priključen (član 118 stav 8); 71) kao operator zatvorenog distributivnog sistema električne energije, ne zaključi ugovore o međusobnim pravima i obavezama o: priključenju na sistem sa operatorom sistema na koji se priključuje, korišćenju sistema sa operatorom sistema na koji se priključuje i o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u sistemu i snabdijevanje svojih kupaca (član 121 stav 1); 72) kao operator zatvorenog distributivnog sistema, ne utvrdi i ne zaključi formularne ugovore sa			

	korisnicima sistema kojima se: uređuje priključenje na zatvoreni distributivni sistem i korišćenje zatvorenog distributivnog sistema (član 121 stav 2); 73) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne postupi u skladu sa članom 123 stav 4 ovog zakona; 74) kao učesnik na tržištu, prije zaključivanja prvog kupoprodajnog ugovora na tržištu, ne zaključi ugovor o učestvovanju na tržištu sa operatorom tržišta, u roku od 15 dana od dana dostavljanja od strane operatora tržišta (član 124 stav 5); 75) kao učesnik na tržištu, ne priloži bankarsku garanciju naplativu na prvi poziv, bez prava prigovora ili drugo sredstvo obezbjeđenja plaćanja u korist operatora tržišta i/ili ne zaključi ugovor o balansnoj odgovornosti sa operatorom tržišta i operatorom prenosnog sistema, u roku od 15 dana od dana dostavljanja od strane operatora tržišta (član 125 stav 4); 75a) kao učesnici na tržištu električne energije iz stava 2 tač. 1 do 7 i tačka 10, operatoru tržišta ne plaćaju naknadu za rad iz člana 58 stav 2 tačka 5 ovog zakona, koju utvrđuje Agencija u skladu sa zakonom (član 124 stav 6) ; 75b) kao učesnici na tržištu električne energije naknadu iz stava 6 ovog člana, koja se plaća u skladu sa tržišnim pravilima ne zaključi poseban ugovor, sa operatorom tržišta u roku od 15 dana od dana dostavljana i na osnovu ispostavljenog računa (član 124 stav 7) ; 76) kao balansno odgovorni subjekat, ne zaključi ugovor o finansijskom poravnanju balansnog obračuna sa operatorom tržišta, u roku od 15 dana od dana dostavljanja od strane operatora tržišta (član 125 stav 5);			

	76a) kao operatori sistema svoju balansnu odgovornost prenesu na druge balansno odgovorne subjekte.(član 125 stav 8) ; 77) kao operatori sistema operatoru tržišta ne dostavljaju podatke neophodne za količinski obračun odstupanja u rokovima definisanim tržišnim pravilima (126 stav 2); 77a) kao berza svoje usluge ne pruža na nepristrasan, nediskriminatoran i transparentan način, i ne obezbijedi njihovu dostupnost svim učesnicima na berzi koji zadovoljavaju uslove za učešće na organizovanom tržištu (član 127a stav 5); 78) kao energetski subjekat, operatoru tržišta ne obezbijedi kontinuiran i neograničen pristup podacima koji su potrebni za obavljanje djelatnosti operatora tržišta, u skladu sa tržišnim pravilima, uz zaštitu komercijalno osjetljivih informacija (član 129 stav 8); 78a) kao operator tržišta, na zahtjev, Ministarstvu ne dostavi podatke vezane za tržište električne energije (član 129 stav 10); 78b) kao učesnici na tržištu električne energije podatke iz člana 129 stav 1 ovog zakona, ne dostavljaju operatoru tržišta u roku od sedam dana od dana dostavljanja zahtjeva (član 129 stav 11); 79) kao operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije, ne obezbijedi dostupnost pomoćnih usluga i pružanje usluga balansiranja na principu minimalnih troškova (član 132 stav 1); 80) kao operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije, ne zaključe ugovore o pružanju pomoćnih usluga i usluga balansiranja (član 132 stav 2); 81) kao vertikalno integrisani subjekat ne obezbijedi da se djelatnost operatora distributivnog sistema			

	električne energije obavlja samo u nezavisnom pravnom licu koje ne obavlja druge energetske djelatnosti (član 135 stav 1); 81a) Kao organ državne uprave iz stava 3 ovog člana predlaže članove organa upravljanja energetskih subjekata koji obavljaju djelatnost proizvodnje i/ili snabdijevanja električnom energijom (član 135 stav 5); 82) kao energetski subjekat koji obavlja više energetskih djelatnosti ili uz energetsku obavlja i neenergetsku djelatnost, ako je jedna od tih djelatnosti regulisana u skladu sa ovim zakonom, ne vodi odvojeno poslovne knjige i ne sastavlja odvojene finansijske izvještaje za svaku energetsku djelatnost (član 138 stav 1); 83) kao energetski subjekat koji pruža javne usluge ne vodi odvojeno poslovne knjige i ne sastavlja odvojene finansijske izvještaje za svaku javnu uslugu koju pruža, osim za javnu uslugu iz člana 88 stav 1 tačka 3 (član 138 stav 2); 84) kao energetski subjekat iz člana 138 st. 1 i 2 ovog zakona, ne sačini odvojeno za svaku energetsku djelatnost finansijske iskaze i to: bilans stanja, bilans uspjeha i izvještaj o novčanim tokovima (član 138 stav 3); 85) kao operator distributivnog sistema, ne imenuje ovlašćeno lice za praćenje realizacije programa mjera primjene nediskriminatornih uslova za pristup sistemu (član 139 stav 2); 86) kao operator prenosnog sistema gasa ne obezbijedi učešće u izgradnji dovoljnih prekograničnih kapaciteta za integraciju sistema za prenos gasa u Crnoj Gori sa sistemima susjednih članica Zajednice i/ili članica Evropske unije uz prilagođavanje svim ekonomski opravdanim i tehnnički izvodljivim zahtjevima za kapacitetom, uključujući sigurnost snabdijevanja gasom (član 142 stav 1 tačka 9);			

	87) kao operator prenosnog sistema gasa ne objavi na svojoj internet stranici odobrene naknade za priključenje na prenosni sistem, naknade za priključenje gasa iz obnovljivih izvora, korišćenje prenosnog sistema i pomoćne usluge, najkasnije 15 dana prije početka primjene (član 142 stav 1 tačka 11); 88) kao operator prenosnog sistema gasa ne utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknade za priključenje na prenosni sistem gasa iz člana 44 stav 1 tačka 1 i pravila iz člana 44 stav 2 tač. 1 i 4 ovog zakona i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 142 stav 1 tačka 12); 89) kao operator prenosnog sistema gasa, ne utvrdi cijene i naknade u skladu sa metodologijom iz člana 44 stav 1 tačka 12 ovog zakona i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 142 stav 1 tačka 13); 90) kao operator prenosnog sistema gasa, ne utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema gasa, usklađen sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom i planom razvoja susjednih prenosnih sistema, koji se ažurira najmanje svake treće godine i ne dostavi Agenciji na odobravanje (član 142 stav 1 tačka 14); 91) kao operator prenosnog sistema gasa, ne utvrdi trogodišnji investicioni plan, koji je sastavni dio desetogodišnjeg plana razvoja prenosnog sistema gasa, prema potrebama korisnika sistema, u skladu sa desetogodišnjim planom razvoja distributivnog sistema gasa, prostorno planskim dokumentima i ne dostavi ga Agenciji na odobravanje (član 142 stav 1 tačka 15); 92) kao operator prenosnog sistema gasa ne vodi registar prigovora i žalbi kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu, sa pripadajućom dokumentacijom i donijetim odlukama (član 142 stav 1 tačka 19);			

	93) kao operator prenosnog sistema gasa ne podnosi, na zahtjev Agencije izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca korisnika sistema i učesnika na tržištu (član 142 stav 1 tačka 20); 94) kao operator distributivnog sistema gasa ne vrši distribuciju gasa pod uslovima i na području određenim licencom (član 144 stav 1); 95) kao operator distributivnog sistema gasa ne priključi kupca koji se nalazi u distributivnom području, na njegov zahtjev, na distributivni sistem gasa, u okviru raspoloživih kapaciteta i ako su ispunjeni tehnički i komercijalni uslovi (član 145 stav 1 tačka 2); 96) kao operator distributivnog sistema gasa ne obezbijedi korisnicima distirubitivnog sistema jasne i precizne informacije o uslovima za pružanje usluga, a naročito za pristup i korišćenje distributivnog sistema, koje obuhvataju tehničke, ugovorene i raspoložive kapacitete (član 145 stav 1 tačka 5); 97) kao operator distributivnog sistema gasa ne utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknade za priključenje korisnika na distributivni sistem gasa iz obnovljivih izvora iz člana 44 stav 1 tačka 1 koja odražava troškove i pravila iz člana 44 stav 2 tačka 2 ovog zakona i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 145 stav 1 tačka 6); 98) kao operator distributivnog sistema gasa, ne utvrdi desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema gasa u skladu sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom i desetogodišnjim planom razvoja prenosnog sistema gasa, koji se ažurira najmanje svake treće godine i ne dostavi Agenciji na odobravanje (član 145 stav 1 tačka 8); 98a) kao operator postrojenja za TPG u slučaju iz stava 2 ovog člana, na zahtjev Agencije ne dostavi metodologiju po kojoj su utvrđene cijene, sa potrebnom dokumentacijom, a naročito			

	za izračunavanje operativnih troškova, amortizacije, ukalkulisane dobiti, odnosno prihoda (član 152 a stav 3); 99) kao operator prenosnog i distributivnog sistema gasa ne utvrdi pravila mjerenja na mjernim mjestima i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 147 stav 3); 100) kao operator distributivnog sistema bez odlaganja i naknade, ne obezbijedi kupcima dostupnost podataka koji se odnose na potrošnju, u lako razumljivoj i uporedivoj formi koju odobrava Agencija (član 148 stav 3); 101) kao snabdjevač u postupku promjene snabdjevača, ne preuzme snabdijevanje, na zahtjev kupca, u roku od 15 dana, od dana podnošenja zahtjeva (član 202 st. 1 i 2); 102) kao snabdjevač čiji je ugovor u postupku raskida ne snabdijeva kupca do okončanja postupka promjene snabdjevača, osim u slučaju iz člana 191 stav 2 ovog zakona (član 202 stav 7); 103) kao energetski subjekat koji obavlja energetske djelatnosti iz člana 3 stav 1 tač. 14, 15, 28 i 29 ovog zakona, trguje naftnim derivatima i/ili biogorivima, koji nijesu propisanog kvaliteta (član 215 stav 1); 104) kao isporučilac uglja za proizvodnju električne energije i proizvođač električne energije do 15. decembra tekuće, za narednu godinu, ne zaključe ugovor o kupoprodaji uglja, u skladu sa godišnjim energetskim bilansom iz člana 13 stav 2 ovog zakona (član 218 stav 1). (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu i fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 300 € do 2.000 €. (3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 1.500 € do 6.000 €.			

	Za prekršaj iz stava 1 tačka 103 ovog člana, uz novčanu kaznu može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti trgovine naftnim derivatima i biogorivima, u trajanju od dva do šest mjeseci.			
	Član 21 U članu 56 stav 1 tačka 2 mijenja se i glasi: „2) na akt operatora prenosnog sistema iz člana 133 ovog zakona;" Tač. 3 i 4 brišu se. U tački 6 riječi: „o iznosu" brišu se. Dosadašnje tač. 5, 6 i 7 postaju tač. 3, 4 i 5. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 i 51/2017** **Rješavanje sporova i odlučivanje o prigovorima i žalbama** **Član 56** (1) Agencija odlučuje po žalbama: 1) na akt operatora tržišta iz člana 124 stav 3 i člana 125 stav 3 ovog zakona; 2) krajnjih kupaca u slučaju obustave ili ograničenja isporuke električne energije ili gasa iz člana 191 ovog zakona; 3) na odluku iz člana 194 stav 5 tačka 1 ovog zakona; 4) na postupak promjene snabdjevača propisan članom 202 stav 3 ovog zakona. (2) Protiv odluke iz stava 1 ovog člana može se pokrenuti upravni spor. (3) Žalba iz stava 1 tačka 7 ovog člana ne odlaže sprovođenje postupka promjene snabdjevača i početak primjene novog ugovora o snabdijevanju.			

5. Pored dužnosti i ovlasti koje su mu povjerene na temelju stavaka 1. i 4. ovog članka, ako je operator transportnog sustava imenovan u skladu s poglavljem IV., regulatornom tijelu dodjeljuju se najmanje sljedeće dužnosti i ovlasti: (a) izricati sankcije u skladu sa stavkom 4. točkom (d) za diskriminirajuće ponašanje u korist vertikalno integriranog poduzeća; (b) pratiti komunikaciju između operatora transportnog sustava i vertikalno integriranog poduzeća radi osiguravanja da operator transportnog sustava ispunjava svoje obveze; (c) djelovati u svojstvu tijela za rješavanje sporova između vertikalno integriranog poduzeća i operatora transportnog sustava u pogledu bilo kojih pritužaba podnesenih na temelju stavka 11.; (d) pratiti komercijalne i financijske odnose, uključujući zajmove, između vertikalno integriranog poduzeća i operatora transportnog sustava; (e) odobravati sve komercijalne i financijske sporazume između vertikalno integriranog poduzeća i operatora transportnog sustava uz uvjet da su usklađeni s tržišnim uvjetima; (f) zahtijevati opravdanje od vertikalno integriranog poduzeća po obavijesti dobivenoj od službenika za praćenje usklađenosti u skladu s člankom 21. stavkom 4. Takvo opravdanje posebno uključuje dokaze da nije došlo do diskriminirajućeg ponašanja u korist vertikalno integriranog poduzeća;	Nema odgovarajuće odredbe	Neprimjenjivo		

(g) provoditi inspekcije, uključujući nenajavljene inspekcije, u prostorima vertikalno integriranog poduzeća i operatora transportnog sustava; i dodjeljivati sve ili specifične zadatke operatora transportnog sustava neovisnom operatoru sustava, imenovanom u skladu s člankom 14., u slučaju da operator transportnog sustava stalno krši svoje obveze na temelju ove Direktive, a posebno u slučaju ponovljenog diskriminirajućeg ponašanja u korist vertikalno integriranog poduzeća.				
6. Regulatorna tijela odgovorna su za određivanje ili odobravanje, dovoljno vremena prije no što stupe na snagu, najmanje metodologija koje se koriste za izračunavanje ili utvrđivanje uvjeta za: a) priključenje i pristup nacionalnim mrežama, uključujući tarife za transport i distribuciju, te uvjeta i tarifa za pristup terminalima za UPP. Te tarife ili metodologije omogućavaju da se potrebna ulaganja u mreže i terminale za UPP izvrše tako da se tim ulaganjima omogući osiguravanje održivosti mreža i terminala za UPP;	**Član 15** U članu 43 stav 1 tačka 1 alineja 2 poslije riječi „TPG“ dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem “. U uvodnoj rečenici stava 6 poslije riječi “propisuje” dodaju se riječi: “opšti i pojedinačni”. Poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi: „3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana.“ U tački 4 poslije riječi “propisanog” dodaje se riječ “pojedinačnog”. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Metodologije i pravila** **Član 43** (1) Agencija utvrđuje metodologije za: 1) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda operatora sistema i cijena, rokova i uslova za: - korišćenje prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa;	Potpuno usklađeno		

	- korišćenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem; 2) utvrđivanje cijena, rokova i uslova za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja prenosnih sistema električne energije i prenosnih sistema gasa; 3) utvrđivanje cijena za korišćenje prenosnog ili distributivnog sistema, koje plaćaju korisnici direktnog voda kada je vod priključen na prenosni ili distributivni sistem; 4) utvrđivanje cijena koje primjenjuje snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca; 5) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije i gasa; 6) utvrđivanje načina obezbjeđivanja sredstava za rad Agencije. (2) Metodologijama iz stava 1 ovog člana Agencija osigurava da operatori prenosnog i distributivnog sistema budu adekvatno kratkoročno i dugoročno motivisani za povećanje efikasnosti, integraciju tržišta i obezbeđenje sigurnosti snabdijevanja. (3) Agencija u postupku odlučivanja po zahtjevu energetskih subjekata utvrđuje regulatorno dozvoljeni prihod, cijene ili naknade za: 1) korišćenje prenosnog i distributivnog sistema, posebno za električnu energiju i gas; 2) skladištenje gasa i korišćenja postrojenja za TPG; 3) pomoćne usluge i balansiranje prenosnog sistema električne energije i gasa; 4) rad operatora tržišta. (4) Agencija donosi pravila: 1) za rješavanje sporova putem arbitraže; 2) za korekcije cijena na inicijativu energetskog subjekta, odnosno samoinicijativno; 3) o licencama za obavljanje energetskih djelatnosti;			

	4) o sertifikatima operatora sistema; 5) za funkcionisanje snabdjevača posljednjeg izbora i ugroženih kupaca; 6) o uslovima za izdavanje odobrenja na osnovu kojih proizvođači i snabdjevači električne energije i subjekti za gas mogu snabdijevati krajnje kupce preko direktnog voda; 7) o uslovima i postupku promjene snabdjevača krajnjih kupaca električne energije i gasa; 8) za poravnanje razlike između opravdanih i ostvarenih prihoda i utvrđenih troškova između licenciranih operatora distributivnog sistema; 9) za razdvajanje računa, upravljanja i informacija, radi izbjegavanja unakrsnih subvencija između djelatnosti u oblasti gasa; 10) čuvanja povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija koje koriste operatori sistema; 11) za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije; 12) o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom; 13) za izradu i praćenje realizacije desetogodišnjih razvojnih planova prenosnog, odnosno distributivnog sistema električne energije. (5) Pravilima iz stava 4 tačka 11 ovog člana utvrđuju se dodatni uslovi za sticanje statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanje operatora zatvorenog distributivnog sistema, dokazi koji se dostavljaju uz zahtjev, sadržaj rješenja o utvrđivanju statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanju operatora zatvorenog distributivnog sistema, način kontrole ispunjavanja uslova propisanih zakonom, način razmjene informacija sa energetskim subjektom, uslovi i postupak za oduzimanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, kao i način plaćanja naknada i sadržaj registra zatvorenih distributivnih sistema.			

	(6) Pravilima iz stava 4 tačka 12 ovog člana bliže se propisuje opšti i pojedinačni minimum kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom koji se zasniva na sljedećim kriterijumima: 1) kvalitetu usluga, posebno u odnosu na vrijeme potrebno operatorima prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa za obavljanje priključenja i popravki; 2) neprekidnosti napajanja; 3) kvalitetu napona električne energije; 4) finansijskoj kompenzaciji koju su energetski subjekti dužni da plate zbog neispunjavanja propisanog pojedinačnog minimuma kvaliteta snabdijevanja. (7) Pravilima iz stava 4 tačka 13 ovog člana utvrđuju se: 1) mjere kojima se obezbjeđuje sposobnost sistema da zadovolji potrebe za prenosom, odnosno distribucijom električne energije i sigurnost u snabdijevanju; 2) način i postupak odobravanja razvojnih planova, postupak sprovođenja javne rasprave; 3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana. (8) Agencija utvrđuje: 1) opšte uslove za snabdijevanje električnom energijom i gasom; 2) početak i trajanje regulatornog perioda, odnosno jednogodišnjeg ili višegodišnjeg perioda u toku kojeg se elementi regulatorno dozvoljenog prihoda primjenjuju u iznosima koje utvrđuje Agencija u skladu sa ovim zakonom; 3) sadržaj izvještaja iz člana 108 stav 1 tačka 1 ovog zakona; 4) sadržaj obrasca na kojem se kupcu pružaju podaci o njegovoj potrošnji, uključujući i podatke o profilu potrošnje;			

	5) regulatorni kontni plan, sadržaj i obrazac izvještaja koji se dostavljaju Agenciji; 6) usklađenost cijena koje je utvrdio snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca sa metodologijom iz člana 62 stav 3 ovog zakona.			
	Član 16 U članu 44 stav 1 tačka 2 poslije riječi „TPG" dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem ". **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Odobravanje metodologija i pravila** **Član 44** (1) Agencija odobrava metodologije za: 1) utvrđivanje naknada za priključenje na prenosne i distributivne sisteme električne energije i gasa; 2) utvrđivanje naknada za priključenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem; 3) obračunavanje i naplatu neovlašćeno preuzete električne energije. (2) Agencija odobrava tržišna pravila za tržište električne energije, odnosno za tržište gasa, kao i pravila za: 1) funkcionisanje prenosnog sistema električne energije i gasa; 2) funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i gasa; 3) mjerenje u distributivnim sistemima električne energije i gasa; 4) balansiranje prenosnog sistema gasa; 5) poslovanje i funkcionisanje sistema za skladištenje gasa; 6) poslovanje i funkcionisanje postrojenja za TPG;			

	7) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos električne energije zasnovanih na tržišnim principima; 8) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos gasa zasnovanih na tržišnim principima; 9) dodjeljivanje prekograničnih kapaciteta za prenos električne energije u skladu sa usaglašenim pravilima na nivou regiona; 10) utvrđivanje i sprječavanje neovlašćenog korišćenja električne energije od strane operatora distributivnog sistema; 11) rad balansnog tržišta električne energije. **Član 24** U članu 62 u uvodnoj rečenici stava 1 poslije riječi: "i gasa" dodaju se zarez i riječi: "kao i metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG". Tačka 4 mijenja se i glasi: „4) podsticaje ekonomskoj efikasnosti i postizanju višeg nivoa opštih parametara kvaliteta snabdijevanja utvrđenih pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona;". Poslije tačke 11a dodaje se nova tačka koja glasi: „11b) način utvrđivanja vrijednosti osnovnih sredstava koja ulaze u osnovicu za utvrđivanje povrata na sredstva;". U uvodnoj rečenici stava 2 poslije riječi: "električne energije" dodaju se riječi: "i gasa". Poslije tačke 5 dodaje se nova tačka koja glasi: ''5a) način utvrđivanja iznosa sredstava potrebnih za nabavku osnovnih sredstava iz člana 59 stav 6 ovog zakona:''.			

	Zakon o energetici **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog i distributivnog sistema** **Član 62** (1) Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa, kao i metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG, naročito sadrže: 1) kriterijume za utvrđivanje opravdanih troškova i prihoda; 2) kriterijume za alokaciju regulatorno dozvoljenog prihoda na korisnike prenosnih i distributivnih sistema; 3) elemente za koje se utvrđuju tarife, na osnovu kojih se vrši obračun i plaćanje usluga po utvrđenim cijenama, radi obezbjeđenja adekvatnog prihoda operatorima sistema; 4) podsticaje ekonomskoj efikasnosti i postizanju višeg nivoa opštih parametara kvaliteta snabdijevanja utvrđenih pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona; 5) elemente za procjenu uticaja na cijenu: snabdijevanja sa prekidima, prilagođavanja potrošnje mogućnostima sistema i drugih mehanizama za unapređenje energetske efikasnosti; 6) elemente za podsticanje realizacije mjera povećanja energetske efikasnosti sistema, posebno putem odgovora potrošnje i distribuirane proizvodnje električne energije; 7) elemente za podsticanje povećanja finansijske efikasnosti obavljanja djelatnosti, smanjenja			

	troškova tih djelatnosti i poboljšanja kvaliteta usluga; 8) način utvrđivanja podsticaja za privlačenje investicija u infrastrukturu koja služi za obavljanje djelatnosti prenosa i distribucije, kao i ograničenja za primjenu tih podsticaja iz člana 60 stav 8 ovog zakona; 9) elemente za procjenu troškova zaštite životne sredine i zaštite krajnjih kupaca; 10) elemente i kriterijume za utvrđivanje i alokaciju troškova opravdanih gubitaka u prenosnim i distributivnim sistemima električne energije i/ili gasa; 11) način utvrđivanja stope i elemenata osnovice za obračun povrata na sredstva iz člana 60 stav 1 ovog zakona, za godine regulatornog perioda; 11a) način utvrđivanja vrijednosti investicija koje ulaze u osnovicu za utvrđivanje povrata na sredstva iz člana 60 stav 1 ovog zakona; 11b) način utvrđivanja vrijednosti osnovnih sredstava koja ulaze u osnovicu za utvrđivanje povrata na sredstva; 12) elemente za utvrđivanje ostalih prihoda iz člana 59 stav 8 ovog zakona. (2) Metodologija za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije i gasa, naročito sadrži: 1) metod regulacije prihoda i naknade; 2) kriterijume i elemente za utvrđivanje ukupnih opravdanih troškova poslovanja; 3) kriterijume i elemente za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda; 4) elemente na osnovu kojih se vrši obračun i plaćanje naknade radi obezbjeđenja adekvatnog prihoda; 5) elemente za utvrđivanje korekcije regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade;			

	5a) način utvrđivanja iznosa sredstava potrebnih za nabavku osnovnih sredstava iz člana 59 stav 6 ovog zakona; 6) način utvrđivanja razumne dobiti iz člana 59 stav 6 ovog zakona;			
	7) kriterijume i elemente za utvrđivanje ostalih prihoda iz člana 59 stav 8 ovog zakona. (3) Metodologija za utvrđivanje cijena za krajnje kupce koje snabdijeva snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca naročito sadrži: 1) način utvrđivanja cijene električne energije ili gasa za kupce iz člana 196 stav 1 tač. 1 i 2 ovog zakona uzimajući u obzir povećane troškove nabavke dodatnih količina električne energije ili gasa koje se nijesu mogle imati u vidu u tenderskom postupku utvrđivanja cijene, kao što je nepredvidljivost broja tih kupaca i njihovog uticaja na troškove balansiranja; 2) način utvrđivanja privremenih cijena električne energije i gasa koje će se primjenjivati u slučaju da u postupku iz člana 200 ovog zakona nije izabran snabdjevač. (4) Metodologijama iz stava 1 ovog člana mogu se utvrditi cijene sa više elemenata koje se zasnivaju na različitim troškovima ili grupama utvrđenih troškova operatora prenosnog i distributivnog sistema. (5) Metodologijama iz stava 1 ovog člana mogu se utvrditi elementi za utvrđivanje cijena zavisno od sezone, dana u sedmici, doba dana, vremena korišćenja i opravdanosti utvrđivanja troškova, prihoda ili cijena za period duži od jedne godine. (6) Podsticaji iz stava 1 tačka 8 ovog člana mogu biti naročito: 1) uključivanje investicija u toku u osnovicu za izračunavanje povrata na sredstva; 2) uključivanje planiranih investicija u osnovicu za izračunavanje povrata na sredstva; i/ili			

	3) utvrđivanje više stope povrata za investicije visokog rizika.			
b) pružanje usluga uravnoteživanja na najekonomičniji način i davanje odgovarajućih poticaja kako bi korisnici mreže uravnotežili svoj unos i povlačenje. Usluge uravnoteživanja pružaju se na pošten i nediskriminirajući način i temelje se na objektivnim kriterijima; i	**Član 15** U članu 43 stav 1 tačka 1 alineja 2 poslije riječi „TPG" dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem ". U uvodnoj rečenici stava 6 poslije riječi "propisuje" dodaju se riječi: "opšti i pojedinačni". Poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi: „3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana." U tački 4 poslije riječi "propisanog" dodaje se riječ "pojedinačnog". **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 i 51/2017** **Metodologije i pravila** **Član 43** (1) Agencija utvrđuje metodologije za: 1) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda operatora sistema i cijena, rokova i uslova za: - korišćenje prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa; - korišćenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem; 2) utvrđivanje cijena, rokova i uslova za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja prenosnih sistema električne energije i prenosnih sistema gasa; 3) utvrđivanje cijena za korišćenje prenosnog ili distributivnog sistema, koje plaćaju korisnici	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno i članom 63 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

	direktnog voda kada je vod priključen na prenosni ili distributivni sistem; 4) utvrđivanje cijena koje primjenjuje snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca; 5) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije i gasa; 6) utvrđivanje načina obezbjeđivanja sredstava za rad Agencije. (2) Metodologijama iz stava 1 ovog člana Agencija osigurava da operatori prenosnog i distributivnog sistema budu adekvatno kratkoročno i dugoročno motivisani za povećanje efikasnosti, integraciju tržišta i obezbeđenje sigurnosti snabdijevanja. (3) Agencija u postupku odlučivanja po zahtjevu energetskih subjekata utvrđuje regulatorno dozvoljeni prihod, cijene ili naknade za: 1) korišćenje prenosnog i distributivnog sistema, posebno za električnu energiju i gas; 2) skladištenje gasa i korišćenja postrojenja za TPG; 3) pomoćne usluge i balansiranje prenosnog sistema električne energije i gasa; 4) rad operatora tržišta. (4) Agencija donosi pravila: 1) za rješavanje sporova putem arbitraže; 2) za korekcije cijena na inicijativu energetskog subjekta, odnosno samoinicijativno; 3) o licencama za obavljanje energetskih djelatnosti; 4) o sertifikatima operatora sistema; 5) za funkcionisanje snabdjevača posljednjeg izbora i ugroženih kupaca; 6) o uslovima za izdavanje odobrenja na osnovu kojih proizvođači i snabdjevači električne energije i subjekti za gas mogu snabdijevati krajnje kupce preko direktnog voda; 7) o uslovima i postupku promjene snabdjevača krajnjih kupaca električne energije i gasa;			

	8) za poravnanje razlike između opravdanih i ostvarenih prihoda i utvrđenih troškova između licenciranih operatora distributivnog sistema; 9) za razdvajanje računa, upravljanja i informacija, radi izbjegavanja unakrsnih subvencija između djelatnosti u oblasti gasa; 10) čuvanja povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija koje koriste operatori sistema; 11) za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije; 12) o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom; 13) za izradu i praćenje realizacije desetogodišnjih razvojnih planova prenosnog, odnosno distributivnog sistema električne energije. (5) Pravilima iz stava 4 tačka 11 ovog člana utvrđuju se dodatni uslovi za sticanje statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanje operatora zatvorenog distributivnog sistema, dokazi koji se dostavljaju uz zahtjev, sadržaj rješenja o utvrđivanju statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanju operatora zatvorenog distributivnog sistema, način kontrole ispunjavanja uslova propisanih zakonom, način razmjene informacija sa energetskim subjektom, uslovi i postupak za oduzimanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, kao i način plaćanja naknada i sadržaj registra zatvorenih distributivnih sistema. (6) Pravilima iz stava 4 tačka 12 ovog člana bliže se propisuje opšti i pojedinačni minimum kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom koji se zasniva na sljedećim kriterijumima: 1) kvalitetu usluga, posebno u odnosu na vrijeme potrebno operatorima prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa za obavljanje priključenja i popravki; 2) neprekidnosti napajanja; 3) kvalitetu napona električne energije;			

	4) finansijskoj kompenzaciji koju su energetski subjekti dužni da plate zbog neispunjavanja propisanog pojedinačnog minimuma kvaliteta snabdijevanja. (7) Pravilima iz stava 4 tačka 13 ovog člana utvrđuju se: 1) mjere kojima se obezbjeđuje sposobnost sistema da zadovolji potrebe za prenosom, odnosno distribucijom električne energije i sigurnost u snabdijevanju; 2) način i postupak odobravanja razvojnih planova, postupak sprovođenja javne rasprave; 3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana. (8) Agencija utvrđuje: 1) opšte uslove za snabdijevanje električnom energijom i gasom; 2) početak i trajanje regulatornog perioda, odnosno jednogodišnjeg ili višegodišnjeg perioda u toku kojeg se elementi regulatorno dozvoljenog prihoda primjenjuju u iznosima koje utvrđuje Agencija u skladu sa ovim zakonom; 3) sadržaj izvještaja iz člana 108 stav 1 tačka 1 ovog zakona; 4) sadržaj obrasca na kojem se kupcu pružaju podaci o njegovoj potrošnji, uključujući i podatke o profilu potrošnje; 5) regulatorni kontni plan, sadržaj i obrazac izvještaja koji se dostavljaju Agenciji; 6) usklađenost cijena koje je utvrdio snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca sa metodologijom iz člana 62 stav 3 ovog zakona. **Član 16** U članu 44 stav 1 tačka 2 poslije riječi „TPG" dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem ".			

	Zakon o energetici **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Odobravanje metodologija i pravila** **Član 44** (1) Agencija odobrava metodologije za: 1) utvrđivanje naknada za priključenje na prenosne i distributivne sisteme električne energije i gasa; 2) utvrđivanje naknada za priključenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem; 3) obračunavanje i naplatu neovlašćeno preuzete električne energije. (2) Agencija odobrava tržišna pravila za tržište električne energije, odnosno za tržište gasa, kao i pravila za: 1) funkcionisanje prenosnog sistema električne energije i gasa; 2) funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i gasa; 3) mjerenje u distributivnim sistemima električne energije i gasa; 4) balansiranje prenosnog sistema gasa; 5) poslovanje i funkcionisanje sistema za skladištenje gasa; 6) poslovanje i funkcionisanje postrojenja za TPG; 7) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos električne energije zasnovanih na tržišnim principima; 8) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos gasa zasnovanih na tržišnim principima; 9) dodjeljivanje prekograničnih kapaciteta za prenos električne energije u skladu sa usaglašenim pravilima na nivou regiona; 10) utvrđivanje i sprječavanje neovlašćenog korišćenja električne energije od strane operatora distributivnog sistema;			

	11) rad balansnog tržišta električne energije.			
c) pristup prekograničnim infrastrukturama, uključujući postupke za raspodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjem.	**Član 16** U članu 44 stav 1 tačka 2 poslije riječi „TPG" dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem ". **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Odobravanje metodologija i pravila** **Član 44** (1) Agencija odobrava metodologije za: 1) utvrđivanje naknada za priključenje na prenosne i distributivne sisteme električne energije i gasa; 2) utvrđivanje naknada za priključenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem; 3) obračunavanje i naplatu neovlašćeno preuzete električne energije. (2) Agencija odobrava tržišna pravila za tržište električne energije, odnosno za tržište gasa, kao i pravila za: 1) funkcionisanje prenosnog sistema električne energije i gasa; 2) funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i gasa; 3) mjerenje u distributivnim sistemima električne energije i gasa; 4) balansiranje prenosnog sistema gasa; 5) poslovanje i funkcionisanje sistema za skladištenje gasa; 6) poslovanje i funkcionisanje postrojenja za TPG;	Potpuno usklađeno		

	7) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos električne energije zasnovanih na tržišnim principima; 8) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos gasa zasnovanih na tržišnim principima; 9) dodjeljivanje prekograničnih kapaciteta za prenos električne energije u skladu sa usaglašenim pravilima na nivou regiona; 10) utvrđivanje i sprječavanje neovlašćenog korišćenja električne energije od strane operatora distributivnog sistema; 11) rad balansnog tržišta električne energije.			
7. Metodologije ili uvjeti iz stavka 6. objavljuju se.	**Član 54** U članu 142 stav 1 tačka 14 mijenja se i glasi: „14) utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema gasa, usklađen sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, Akcionim planom i planom razvoja susjednih prenosnih sistema, koji se ažurira najmanje svake treće godine i dostavi Agenciji na odobravanje;„. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Obaveze i odgovornosti operatora prenosnog sistema gasa** **Član 142** (1) Operator prenosnog sistema gasa dužan je da: 1) obezbijedi dugoročnu sposobnost sistema da ispunjava realne zahtjeve za prenosom gasa, odnosno obezbijedi rad, održavanje, unapređenje i razvoj prenosnog sistema gasa, u cilju pouzdanosti, sigurnosti, efikasnosti i	Potpuno usklađeno		

	funkcionisanja tržišta, uz očuvanje životne sredine; 2) obezbijedi adekvatna sredstva za ispunjenje obaveza pružanja usluga; 3) vrši balansiranje sistema za prenos gasa i, prema potrebi, obezbijedi da se usluge balansiranja pružaju na principima transparentnosti, objektivnosti i nediskriminacije; 4) obezbijedi energiju koju koristi u obavljanju svoje djelatnosti uključujući energiju potrebnu za pokrivanje gubitaka u prenosnomsistemu u skladu sa transparentnim, nediskriminatornim i tržišnim principima; 5) upravlja kapacitetima prenosnog sistema; 6) pod nediskriminatornim uslovima pruža usluge korisnicima sistema ili kategorijama korisnika sistema, bez davanja prioriteta svojim povezanim subjektima; 7) obezbijedi operatorima distributivnih sistema, susjednim operatorima prenosnog sistema ili drugim subjektima za gas informacije koje su potrebne za obezbjeđenje međuoperativnosti sistema i za osiguranje bezbjednog i efikasnog rada interkonektivnog sistema; 8) obezbijedi korisnicima prenosnog sistema detaljne informacije o ponuđenim uslugama, uslovima za pružanje usluga i tehničke informacije za efikasan pristup i korišćenje prenosnog sistema; 9) obezbijedi učešće u izgradnji dovoljnih prekograničnih kapaciteta za integraciju sistema za prenos gasa u Crnoj Gori sa sistemima susjednih članica Zajednice i/ili članica Evropske unije uz prilagođavanje svim ekonomski opravdanim i tehnički izvodljivim zahtjevima za kapacitetom, uključujući sigurnost snabdijevanja gasom; 10) obezbijedi prekograničnu saradnju u cilju obezbjeđenja sigurnosti sistema i dodjele kapaciteta;			

	11) odobrene naknade za priključenje na prenosni sistem, naknade za priključenje gasa iz obnovljivih izvora, korišćenje prenosnog sistema i pomoćne usluge objavi na svojoj internet stranici najkasnije 15 dana prije početka primjene; 12) utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknade za priključenje na prenosni sistem gasa iz člana 44 stav 1 tačka 1 ovog zakona koja odražava troškove i pravila iz člana 44 stav 2 tač. 1 i 4 ovog zakona i dostavi Agenciji na odobravanje; 13) utvrdi cijene i naknade u skladu sa metodologijom iz tačke 12 ovog stava i dostavi ih Agenciji na odobravanje; 14) utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema gasa, usklađen sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom i planom razvoja susjednih prenosnih sistema, koji se ažurira najmanje svake treće godine i dostavi Agenciji na odobravanje; 15) utvrdi trogodišnji investicioni plan, koji je sastavni dio plana iz tačke 14 ovog stava prema potrebama korisnika sistema, u skladu sa desetogodišnjim planom razvoja distributivnog sistema gasa, prostorno-planskim dokumentima i dostavi Agenciji na odobravanje; 16) pri izradi planova iz tač. 14 i 15 ovog stava: - procijeni potencijal za povećanje energetske efikasnosti u objektima prenosnog sistema i specificira ciljeve za povećanje energetske efikasnosti; - utvrdi mjere i ulaganja za uvođenje ekonomski isplativih poboljšanja energetske efikasnosti na mrežnoj infrastrukturi, uključujući i dinamiku realizacije mjera, - uzme u obzir i upravljanje opterećenjem i međuoperativnost;			

	17) plan iz tačke 14 ovog stava objavi na svojoj internet stranici; 18) organizuje prijem reklamacija i prigovora kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu i obezbijedi nediskriminatorno odlučivanje u rokovima utvrđenim zakonom; 19) vodi registar prigovora i žalbi kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu, sa pripadajućom dokumentacijom i donijetim odlukama; 20) na zahtjev Agencije podnosi izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu. (2) Prilikom upravljanja kapacitetima prenosnog sistema iz stava 1 tačka 5 ovog člana zabranjeno je namjerno smanjivanje kapaciteta, kao i drugi oblici manipulacije kapacitetom kojima se narušava funkcionisanje tržišta. (3) Balansiranje prenosnog sistema gasa iz stava 1 tačka 3 ovog člana je proces uravnotežavanja količina gasa na ulazu u sistem i izlazu iz sistema u periodu za koji se utvrđuje balansno odstupanje.			
8. Pri utvrđivanju ili odobravanju tarifa ili metodologija i usluga uravnoteživanja regulatorna tijela osiguravaju da su operatorima transportnih i distribucijskih sustava pruženi odgovarajući poticaji, kratkoročno i dugoročno, radi povećanja učinkovitosti, poticanja integracije tržišta i sigurnosti opskrbe te podrške povezanim istraživačkim djelatnostima.	**Član 15** U članu 43 stav 1 tačka 1 alineja 2 poslije riječi „TPG“ dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem “. U uvodnoj rečenici stava 6 poslije riječi “propisuje” dodaju se riječi: “opšti i pojedinačni”. Poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi: „3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana.“	Potpuno usklađeno		

	U tački 4 poslije riječi "propisanog" dodaje se riječ "pojedinačnog". **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Metodologije i pravila** **Član 43** (1) Agencija utvrđuje metodologije za: 1) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda operatora sistema i cijena, rokova i uslova za: - korišćenje prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa; - korišćenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem; 2) utvrđivanje cijena, rokova i uslova za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja prenosnih sistema električne energije i prenosnih sistema gasa; 3) utvrđivanje cijena za korišćenje prenosnog ili distributivnog sistema, koje plaćaju korisnici direktnog voda kada je vod priključen na prenosni ili distributivni sistem; 4) utvrđivanje cijena koje primjenjuje snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca; 5) utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije i gasa; 6) utvrđivanje načina obezbjeđivanja sredstava za rad Agencije. (2) Metodologijama iz stava 1 ovog člana Agencija osigurava da operatori prenosnog i distributivnog sistema budu adekvatno kratkoročno i dugoročno motivisani za povećanje efikasnosti, integraciju tržišta i obezbeđenje sigurnosti snabdijevanja. (3) Agencija u postupku odlučivanja po zahtjevu energetskih subjekata utvrđuje regulatorno dozvoljeni prihod, cijene ili naknade za:			

	1) korišćenje prenosnog i distributivnog sistema, posebno za električnu energiju i gas; 2) skladištenje gasa i korišćenja postrojenja za TPG; 3) pomoćne usluge i balansiranje prenosnog sistema električne energije i gasa; 4) rad operatora tržišta. (4) Agencija donosi pravila: 1) za rješavanje sporova putem arbitraže; 2) za korekcije cijena na inicijativu energetskog subjekta, odnosno samoinicijativno; 3) o licencama za obavljanje energetskih djelatnosti; 4) o sertifikatima operatora sistema; 5) za funkcionisanje snabdjevača posljednjeg izbora i ugroženih kupaca; 6) o uslovima za izdavanje odobrenja na osnovu kojih proizvođači i snabdjevači električne energije i subjekti za gas mogu snabdijevati krajnje kupce preko direktnog voda; 7) o uslovima i postupku promjene snabdjevača krajnjih kupaca električne energije i gasa; 8) za poravnanje razlike između opravdanih i ostvarenih prihoda i utvrđenih troškova između licenciranih operatora distributivnog sistema; 9) za razdvajanje računa, upravljanja i informacija, radi izbjegavanja unakrsnih subvencija između djelatnosti u oblasti gasa; 10) čuvanja povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija koje koriste operatori sistema; 11) za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije; 12) o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom; 13) za izradu i praćenje realizacije desetogodišnjih razvojnih planova prenosnog, odnosno distributivnog sistema električne energije. (5) Pravilima iz stava 4 tačka 11 ovog člana utvrđuju se dodatni uslovi za sticanje statusa zatvorenog			

	distributivnog sistema i određivanje operatora zatvorenog distributivnog sistema, dokazi koji se dostavljaju uz zahtjev, sadržaj rješenja o utvrđivanju statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanju operatora zatvorenog distributivnog sistema, način kontrole ispunjavanja uslova propisanih zakonom, način razmjene informacija sa energetskim subjektom, uslovi i postupak za oduzimanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, kao i način plaćanja naknada i sadržaj registra zatvorenih distributivnih sistema. (6) Pravilima iz stava 4 tačka 12 ovog člana bliže se propisuje opšti i pojedinačni minimum kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom i gasom koji se zasniva na sljedećim kriterijumima: 1) kvalitetu usluga, posebno u odnosu na vrijeme potrebno operatorima prenosnih i distributivnih sistema električne energije i gasa za obavljanje priključenja i popravki; 2) neprekidnosti napajanja; 3) kvalitetu napona električne energije; 4) finansijskoj kompenzaciji koju su energetski subjekti dužni da plate zbog neispunjavanja propisanog pojedinačnog minimuma kvaliteta snabdijevanja. (7) Pravilima iz stava 4 tačka 13 ovog člana utvrđuju se: 1) mjere kojima se obezbjeđuje sposobnost sistema da zadovolji potrebe za prenosom, odnosno distribucijom električne energije i sigurnost u snabdijevanju; 2) način i postupak odobravanja razvojnih planova, postupak sprovođenja javne rasprave; 3) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana. (8) Agencija utvrđuje: 1) opšte uslove za snabdijevanje električnom energijom i gasom;			

	2) početak i trajanje regulatornog perioda, odnosno jednogodišnjeg ili višegodišnjeg perioda u toku kojeg se elementi regulatorno dozvoljenog prihoda primjenjuju u iznosima koje utvrđuje Agencija u skladu sa ovim zakonom; 3) sadržaj izvještaja iz člana 108 stav 1 tačka 1 ovog zakona; 4) sadržaj obrasca na kojem se kupcu pružaju podaci o njegovoj potrošnji, uključujući i podatke o profilu potrošnje; 5) regulatorni kontni plan, sadržaj i obrazac izvještaja koji se dostavljaju Agenciji; 6) usklađenost cijena koje je utvrdio snabdjevač poslednjeg izbora i ranjivih kupaca sa metodologijom iz člana 62 stav 3 ovog zakona.			
9. Regulatorna tijela prate upravljanje zagušenjem nacionalnih transportnih mreža prirodnog plina, uključujući međudržavne spojne plinovode, i provedbu pravila upravljanja zagušenjem. U tu svrhu operatori transportnih sustava ili operatori na tržištu svoja pravila upravljanja zagušenjem, uključujući raspodjelu kapaciteta, dostavljaju nacionalnim regulatornim tijelima. Nacionalna regulatorna tijela mogu zahtijevati izmjene tih pravila.	**Član 16** U članu 44 stav 1 tačka 2 poslije riječi „TPG" dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem ". **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Odobravanje metodologija i pravila** **Član 44** (1) Agencija odobrava metodologije za: 1) utvrđivanje naknada za priključenje na prenosne i distributivne sisteme električne energije i gasa; 2) utvrđivanje naknada za priključenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem; 3) obračunavanje i naplatu neovlašćeno preuzete električne energije. (2) Agencija odobrava tržišna pravila za tržište električne energije, odnosno za tržište gasa, kao i pravila za: 1) funkcionisanje prenosnog sistema električne energije i gasa;	Potpuno usklađeno		

	2) funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i gasa; 3) mjerenje u distributivnim sistemima električne energije i gasa; 4) balansiranje prenosnog sistema gasa; 5) poslovanje i funkcionisanje sistema za skladištenje gasa; 6) poslovanje i funkcionisanje postrojenja za TPG; 7) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos električne energije zasnovanih na tržišnim principima; 8) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos gasa zasnovanih na tržišnim principima; 9) dodjeljivanje prekograničnih kapaciteta za prenos električne energije u skladu sa usaglašenim pravilima na nivou regiona; 10) utvrđivanje i sprječavanje neovlašćenog korišćenja električne energije od strane operatora distributivnog sistema; 11) rad balansnog tržišta električne energije. **Član 18** U članu 48 stav 1 poslije tačke 23 dodaju se dvije nove tačke koje glase: „24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla." U stavu 4 tačka 2 riječi: „ili snabdijevanja toplotnom energijom" brišu se. Poslije stava 5 dodaju se dva nova stava koji glase:			

	„(6) Ako se praćenjem i analizom rada iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112 stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da realizuje taj projekat u roku koji ne može biti duži od tri godine. (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona." Dosadašnji st. 6 i 7 postaju st. 8 i 9. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 i 51/2017** **Nadzor nad radom energetskih subjekata** **Član 48** (1) Agencija prati i analizira rad i poslovanje energetskih subjekata u odnosu na: 1) stvarne troškove i prihode subjekata koji obavljaju djelatnost za koju Agencija utvrđuje ili odobrava metodologije, cijene ili naknade; 2) kvalitet snabdijevanja električnom energijom, koji obuhvata kvalitet usluga, kvalitet napona i neprekidnost napajanja; 3) kvalitet snabdijevanja gasom, u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona, koji obuhvata praćenje vremena koje je operatorima prenosnih i distributivnih sistema potrebno za izvođenje priključenja i popravke i neprekidnost snabdijevanja; 4) primjenu tržišnih pravila i djelovanje subjekata na tržištu, praćenje stepena i efektivnosti otvaranja tržišta i konkurencije na maloprodajnom i veleprodajnom nivou, uključujući berze električne			

	energije, cijene za kupce iz kategorije domaćinstva, uključujući sisteme pretplate, stope promjene snadjevača, stope isključenja, pružanje dodatnih usluga održavanja po odobrenim cijenama, žalbe kupaca iz kategorije domaćinstva, kao i drugo narušavanje ili ograničavanje konkurencije, uključujući pružanje odgovarajućih informacija i upućivanje određenih predmeta organima nadležnim za konkurenciju; 5) uslove pristupa prenosnim i distributivnim sistemima električne energije i gasa, skladišnim kapacitetima gasa i pomoćnim uslugama; 6) pojavu restriktivnih ugovornih praksi, uključujući sprječavanje kupaca, osim kupaca priključenih na 0.4 kV naponski nivo, da ugovaraju istovremeno sa više snabdjevača ili ograniče njihov izbor i informisanje organa nadležnog za zaštitu konkurencije o takvim praksama; 7) potrošnju energije i obezbjeđivanje dostupnosti informacija o potrošnji kupcima; 8) izvršavanje podsticajnih mjera u oblasti obnovljivih izvora energije, uključujući uslove i cijene za priključenje novih proizvođača na prenosne i distributivne sisteme; 9) primjenu propisa o prekograničnoj razmjeni energije, kao i rad i poslovanje energetskih subjekata koji vrše aukcijsku dodjelu prekograničnih kapaciteta ili organizuju kupovinu i prodaju energije; 10) primjenu propisa kojima je uređeno objavljivanje podataka o prekograničnim kapacitetima i upotrebi prenosnog i distributivnog sistema; 11) nezavisnost operatora i razdvojenost računa iz čl. 68 do 72, čl. 135 do 138 i čl. 163 do 167 ovog zakona i primjenu programa mjera iz čl. 139 i 168 ovog zakona;			

	12) funkcionisanje snabdjevača iz člana 196 ovog zakona; 13) pojavu praksi kojima operator distributivnog sistema koristi prednosti vertikalne integracije za narušavanje konkurencije i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 14) pojavu praksi kojima vertikalno integrisani operator distributivnog sistema u komunikaciji sa korisnicima sistema zamjenjuje energetski subjekat koji obavlja djelatnost snabdijevanja i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 15) aktivnosti i mjere koje energetski subjekti preduzimaju za poboljšanje energetske efikasnosti; 16) ostvareni stepen transparentnosti ili dostupnosti informacija, uključujući informacije vezane za tržište električne energije ili gasa; 17) razmjenu električne energije, kao i narušavanje konkurencije, uključujući dostavljanje bitnih informacija i prijavljivanje tih slučajeva organu nadležnom za zaštitu konkurencije; 18) tehničku saradnju operatora prenosnog sistema sa operatorima prenosnih sistema drugih država; 19) realizaciju investicionih planova operatora prenosnih i distributivnih sistema; 20) usaglašenost i primjenu pravila za funkcionisanje prenosnih i distributivnih sistema; 21) nivo transparentnosti, uključujući veleprodajne cijene i obezbjeđenje poštovanja obaveza subjekata za gas i električnu energiju u pogledu transparentnosti i ulaganja u proizvodnju u odnosu na sigurnost snabdijevanja; 22) upravljanje zagušenjima, uključujući interkonektore i primjenu pravila o upravljanju zagušenjima;			

	23) primjenu propisanih naknada, cijena i tarifa, kao i metodologija za utvrđivanje cijena i tarifa iz čl. 43, 44 i 45 ovog zakona; 24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla. (2) Agencija prati i kontroliše rad i poslovanje energetskih subjekata u pogledu ispunjavanja uslova utvrđenih licencom. (3) Ako utvrdi da energetski subjekat ne ispunjava uslove utvrđene članom 65 stav 3 ovog zakona, odnosno da radi i posluje suprotno uslovima ili ne ispunjava obaveze utvrđene licencom, Agencija će naložiti subjektu da otkloni uočene nepravilnosti i odrediti primjereni rok za njihovo otklanjanje, odnosno preduzeti druge mjere u skladu sa zakonom. (4) Praćenjem i analizom rada i poslovanja iz st. 1 i 2 ovog člana Agencija vrši kontrolu: 1) pravilnosti rada i poslovanja ili zloupotrebe položaja energetskih subjekata na tržištu; 2) stabilnosti snabdijevanja energijom radi sprječavanja poremećaja na tržištu energije; 3) ispravnosti i tačnosti u finansijskom poslovanju u odnosu na iskazivanje troškova poslovanja koji mogu da utiču na formiranje cijena korišćenja prenosnih ili distributivnih sistema ili sistema za skladištenje: 4) izvršavanja obaveza utvrđenih ovim zakonom i aktima Agencije, odnosno aktima koje odobrava Agencija. (5) Ako se kontrolom iz st. 1 i 4 ovog člana utvrde odstupanja, odnosno nepravilnosti koje su prouzrokovale ili mogu prouzrokovati finansijske posljedice za krajnje kupce i učesnike na tržištu, Agencija će:			

	1) naložiti energetskom subjektu da izvrši korekciju utvrđenih nepravilnosti i odrediti primjeren rok za njihovo otklanjanje, 2) prilikom narednog utvrđivanja opravdanih troškova i prihoda uzeti u obzir nalaze i efekte utvrđenih nepravilnosti, izvršiti korekciju odgovarajućih troškova, odnosno prihoda i utvrditi odgovarajuće cijene za korišćenje prenosnih ili distributivnih sistema električne energije ili gasa ili sistema za skladištenje gasa. (6) Ako se kontrolom iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112 stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da realizuje taj projekat u roku ne dužem od tri godine. (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona. (8) Izvještaj o rezultatima analiza i kontrole iz st. 1, 2 i 4 ovog člana i preduzetim mjerama iz st. 3 i 5 ovog člana čini sastavni dio godišnjeg izvještaja o stanju energetskog sektora. (9) Ako kontrolom utvrdi nepravilnosti u radu ili postupanje subjekata, suprotno pravilima konkurencije, sigurnosti snabdijevanja, zaštite i sigurnosti kupaca, Agencija će obavijestiti organ nadležan za konkurenciju ili zaštitu potrošača.			
10. Regulatorna tijela ovlaštena su zahtijevati da operatori transportnih sustava, sustava skladišta plina, terminala za UPP i operatori distribucijskih sustava prema potrebi promijene uvjete, uključujući tarife i metodologije iz ovog članka, kako bi se osigurala njihova razmjernost i primjena	**Član 16**	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno i članovima 47 i 61 Zakona o	

na nediskriminacijski način. Ako je režim pristupa sustavima skladišta utvrđen u skladu s člankom 33. stavkom 3., taj zadatak ne uključuje promjenu tarifa. U slučaju kašnjenja s određivanjem tarifa za transport i distribuciju, regulatorna su tijela ovlaštena odrediti ili odobriti privremene tarife ili metodologije za transport i distribuciju i odlučiti o odgovarajućim kompenzacijskim mjerama u slučaju da konačne tarife ili metodologije odstupaju od tih privremenih tarifa ili metodologija.	U članu 44 stav 1 tačka 2 poslije riječi „TPG“ dodaju se riječi: „koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem “. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Odobravanje metodologija i pravila** **Član 44** (1) Agencija odobrava metodologije za: 1) utvrđivanje naknada za priključenje na prenosne i distributivne sisteme električne energije i gasa; 2) utvrđivanje naknada za priključenje sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG koja su povezana na prenosni ili distributivni sistem; 3) obračunavanje i naplatu neovlašćeno preuzete električne energije. (2) Agencija odobrava tržišna pravila za tržište električne energije, odnosno za tržište gasa, kao i pravila za: 1) funkcionisanje prenosnog sistema električne energije i gasa; 2) funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i gasa; 3) mjerenje u distributivnim sistemima električne energije i gasa; 4) balansiranje prenosnog sistema gasa; 5) poslovanje i funkcionisanje sistema za skladištenje gasa; 6) poslovanje i funkcionisanje postrojenja za TPG; 7) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos električne energije zasnovanih na tržišnim principima; 8) primjenu transparentnih postupaka upravljanja i dodjeljivanja kapaciteta za prenos gasa zasnovanih na tržišnim principima; 9) dodjeljivanje prekograničnih kapaciteta za prenos električne energije u skladu sa usaglašenim pravilima na nivou regiona;		energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

	10) utvrđivanje i sprječavanje neovlašćenog korišćenja električne energije od strane operatora distributivnog sistema; 11) rad balansnog tržišta električne energije.			
11. Stranka koja ima pritužbu na određenog operatora transportnog sustava, sustava skladišta plina, terminala za UPP ili operatora distribucijskog sustava u vezi s obvezama koje taj operator ima na temelju ove Direktive može svoju pritužbu uputiti regulatornom tijelu koje, djelujući u svojstvu tijela za rješavanje sporova, donosi odluku u roku od dva mjeseca od primitka pritužbe. Taj se rok može produljiti za dva mjeseca ako regulatorna tijela zatraže dodatne informacije. Taj se produljeni rok može dodatno produljiti uz pristanak podnositelja pritužbe. Odluka regulatornog tijela obvezujuća je ako i sve dok ne bude ukinuta povodom žalbe.	**Član 21** U članu 56 stav 1 tačka 2 mijenja se i glasi: „2) na akt operatora prenosnog sistema iz člana 133 ovog zakona;" Tač. 3 i 4 brišu se. U tački 6 riječi: „o iznosu" brišu se. Dosadašnje tač. 5, 6 i 7 postaju tač. 3, 4 i 5. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Rješavanje sporova i odlučivanje o prigovorima i žalbama** **Član 56** (1) Agencija odlučuje po žalbama: 1) na akt operatora tržišta iz člana 124 stav 3 i člana 125 stav 3 ovog zakona; 2) krajnjih kupaca u slučaju obustave ili ograničenja isporuke električne energije ili gasa iz člana 191 ovog zakona; 3) na odluku iz člana 194 stav 5 tačka 1 ovog zakona; 4) na postupak promjene snabdjevača propisan članom 202 stav 3 ovog zakona. (2) Protiv odluke iz stava 1 ovog člana može se pokrenuti upravni spor. (3) Žalba iz stava 1 tačka 7 ovog člana ne odlaže sprovođenje postupka promjene snabdjevača i početak primjene novog ugovora o snabdijevanju.	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno i članom 57 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

12. Svaka stranka koja je oštećena i koja ima pravo na pritužbu o odluci o metodologijama donesenoj na temelju ovog članka ili, kada regulatorno tijelo ima dužnost savjetovati se, u vezi s predloženim tarifama ili metodologijama, može najkasnije u roku od dva mjeseca nakon objavljivanja odluke ili prijedloga odluke ili u kraćem roku, ako tako predvide države članice, podnijeti pritužbu na preispitivanje. Takva pritužba nema suspenzivni učinak.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 53 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
13. Države članice uvode odgovarajuće i učinkovite mehanizme za reguliranje, kontrolu i transparentnost radi izbjegavanja bilo koje zloporabe vladajućeg položaja, posebno na štetu potrošača, i bilo kojeg predatorskog ponašanja. Ti mehanizmi uzimaju u obzir odredbe Ugovora, a posebno njegov članak 82.	**Član 18** U članu 48 stav 1 poslije tačke 23 dodaju se dvije nove tačke koje glase: „24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla." U stavu 4 tačka 2 riječi: „ili snabdijevanja toplotnom energijom" brišu se. Poslije stava 5 dodaju se dva nova stava koji glase: „(6) Ako se praćenjem i analizom rada iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112 stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da realizuje taj projekat u roku koji ne može biti duži od tri godine. (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije	Potpuno usklađeno		

	u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona." Dosadašnji st. 6 i 7 postaju st. 8 i 9.			
	Zakon o energetici **"Sl. list CG", br. 5/16 i 51/2017** **Nadzor nad radom energetskih subjekata** **Član 48** (1) Agencija prati i analizira rad i poslovanje energetskih subjekata u odnosu na: 1) stvarne troškove i prihode subjekata koji obavljaju djelatnost za koju Agencija utvrđuje ili odobrava metodologije, cijene ili naknade; 2) kvalitet snabdijevanja električnom energijom, koji obuhvata kvalitet usluga, kvalitet napona i neprekidnost napajanja; 3) kvalitet snabdijevanja gasom, u skladu sa pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona, koji obuhvata praćenje vremena koje je operatorima prenosnih i distributivnih sistema potrebno za izvođenje priključenja i popravke i neprekidnost snabdijevanja; 4) primjenu tržišnih pravila i djelovanje subjekata na tržištu, praćenje stepena i efektivnosti otvaranja tržišta i konkurencije na maloprodajnom i veleprodajnom nivou, uključujući berze električne energije, cijene za kupce iz kategorije domaćinstva, uključujući sisteme pretplate, stope promjene snadjevača, stope isključenja, pružanje dodatnih usluga održavanja po odobrenim cijenama, žalbe kupaca iz kategorije domaćinstva, kao i drugo narušavanje ili ograničavanje konkurencije, uključujući pružanje odgovarajućih informacija i upućivanje određenih predmeta organima nadležnim za konkurenciju;			

	5) uslove pristupa prenosnim i distributivnim sistemima električne energije i gasa, skladišnim kapacitetima gasa i pomoćnim uslugama; 6) pojavu restriktivnih ugovornih praksi, uključujući sprječavanje kupaca, osim kupaca priključenih na 0.4 kV naponski nivo, da ugovaraju istovremeno sa više snabdjevača ili ograniče njihov izbor i informisanje organa nadležnog za zaštitu konkurencije o takvim praksama; 7) potrošnju energije i obezbjeđivanje dostupnosti informacija o potrošnji kupcima; 8) izvršavanje podsticajnih mjera u oblasti obnovljivih izvora energije, uključujući uslove i cijene za priključenje novih proizvođača na prenosne i distributivne sisteme; 9) primjenu propisa o prekograničnoj razmjeni energije, kao i rad i poslovanje energetskih subjekata koji vrše aukcijsku dodjelu prekograničnih kapaciteta ili organizuju kupovinu i prodaju energije; 10) primjenu propisa kojima je uređeno objavljivanje podataka o prekograničnim kapacitetima i upotrebi prenosnog i distributivnog sistema; 11) nezavisnost operatora i razdvojenost računa iz čl. 68 do 72, čl. 135 do 138 i čl. 163 do 167 ovog zakona i primjenu programa mjera iz čl. 139 i 168 ovog zakona; 12) funkcionisanje snabdjevača iz člana 196 ovog zakona; 13) pojavu praksi kojima operator distributivnog sistema koristi prednosti vertikalne integracije za narušavanje konkurencije i mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 14) pojavu praksi kojima vertikalno integrisani operator distributivnog sistema u komunikaciji sa korisnicima sistema zamjenjuje energetski subjekat koji obavlja djelatnost snabdijevanja i			

	mjere za sprječavanje ili onemogućavanje tih praksi; 15) aktivnosti i mjere koje energetski subjekti preduzimaju za poboljšanje energetske efikasnosti;			
	16) ostvareni stepen transparentnosti ili dostupnosti informacija, uključujući informacije vezane za tržište električne energije ili gasa; 17) razmjenu električne energije, kao i narušavanje konkurencije, uključujući dostavljanje bitnih informacija i prijavljivanje tih slučajeva organu nadležnom za zaštitu konkurencije; 18) tehničku saradnju operatora prenosnog sistema sa operatorima prenosnih sistema drugih država; 19) realizaciju investicionih planova operatora prenosnih i distributivnih sistema; 20) usaglašenost i primjenu pravila za funkcionisanje prenosnih i distributivnih sistema; 21) nivo transparentnosti, uključujući veleprodajne cijene i obezbjeđenje poštovanja obaveza subjekata za gas i električnu energiju u pogledu transparentnosti i ulaganja u proizvodnju u odnosu na sigurnost snabdijevanja; 22) upravljanje zagušenjima, uključujući interkonektore i primjenu pravila o upravljanju zagušenjima; 23) primjenu propisanih naknada, cijena i tarifa, kao i metodologija za utvrđivanje cijena i tarifa iz čl. 43, 44 i 45 ovog zakona; 24) vođenje poslovnih knjiga za regulatorne potrebe i primjenu regulatornog kontnog plana iz člana 43 stav 8 tačka 5 ovog zakona; 25) izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla. (2) Agencija prati i kontroliše rad i poslovanje energetskih subjekata u pogledu ispunjavanja uslova utvrđenih licencom.			

	(3) Ako utvrdi da energetski subjekat ne ispunjava uslove utvrđene članom 65 stav 3 ovog zakona, odnosno da radi i posluje suprotno uslovima ili ne ispunjava obaveze utvrđene licencom, Agencija će naložiti subjektu da otkloni uočene nepravilnosti i odrediti primjereni rok za njihovo otklanjanje, odnosno preduzeti druge mjere u skladu sa zakonom. (4) Praćenjem i analizom rada i poslovanja iz st. 1 i 2 ovog člana Agencija vrši kontrolu: 1) pravilnosti rada i poslovanja ili zloupotrebe položaja energetskih subjekata na tržištu; 2) stabilnosti snabdijevanja energijom radi sprječavanja poremećaja na tržištu energije; 3) ispravnosti i tačnosti u finansijskom poslovanju u odnosu na iskazivanje troškova poslovanja koji mogu da utiču na formiranje cijena korišćenja prenosnih ili distributivnih sistema ili sistema za skladištenje: 4) izvršavanja obaveza utvrđenih ovim zakonom i aktima Agencije, odnosno aktima koje odobrava Agencija. (5) Ako se kontrolom iz st. 1 i 4 ovog člana utvrde odstupanja, odnosno nepravilnosti koje su prouzrokovale ili mogu prouzrokovati finansijske posljedice za krajnje kupce i učesnike na tržištu, Agencija će: 1) naložiti energetskom subjektu da izvrši korekciju utvrđenih nepravilnosti i odrediti primjeren rok za njihovo otklanjanje, 2) prilikom narednog utvrđivanja opravdanih troškova i prihoda uzeti u obzir nalaze i efekte utvrđenih nepravilnosti, izvršiti korekciju odgovarajućih troškova, odnosno prihoda i utvrditi odgovarajuće cijene za korišćenje prenosnih ili distributivnih sistema električne energije ili gasa ili sistema za skladištenje gasa. (6) Ako se kontrolom iz stava 1 tačka 19 ovog člana utvrdi da operator prenosnog sistema, osim zbog okolnosti			

	na koje nije mogao uticati, nije realizovao projekat od zajedničkog interesa za Zajednicu ili projekat od uzajamnog interesa, u skladu sa planom iz člana 112 stav 1 tač. 27 i 28 ovog zakona, Agencija nalaže operatoru prenosnog sistema da realizuje taj projekat u roku ne dužem od tri godine. (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija uzima u obzir vrijednost projekta prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije u skladu sa metodologijom iz člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 ovog zakona. (8) Izvještaj o rezultatima analiza i kontrole iz st. 1, 2 i 4 ovog člana i preduzetim mjerama iz st. 3 i 5 ovog člana čini sastavni dio godišnjeg izvještaja o stanju energetskog sektora. (9) Ako kontrolom utvrdi nepravilnosti u radu ili postupanje subjekata, suprotno pravilima konkurencije, sigurnosti snabdijevanja, zaštite i sigurnosti kupaca, Agencija će obavijestiti organ nadležan za konkurenciju ili zaštitu potrošača.			
14. Države članice osiguravaju poduzimanje odgovarajućih mjera, uključujući upravni ili kazneni postupak u skladu s njihovim nacionalnim pravom, protiv fizičkih ili pravnih osoba odgovornih u slučajevima nepoštovanja pravila povjerljivosti, predviđenih u ovoj Direktivi.	**Član 31** U članu 93 poslije riječi: „operator tržišta električne energije i gasa“, dodaju se riječi: „berza električne energije“. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Zaštita poslovne tajne i drugih komercijalno povjerljivih informacija** **Član 93** Agencija, proizvođač električne energije, operator prenosnog, odnosno distributivnog sistema električne energije i gasa, zatvorenog distributivnog sistema električne energije, operator tržišta električne energije i	Potpuno usklađeno		

	gasa, berza električne energije, operator sistema za skladištenje gasa i postrojenja za TPG i operator kombinovanog sistema dužni su da obezbijede čuvanje poslovne tajne i drugih komercijalno povjerljivih informacija i podataka, čijim objavljivanjem ili saopštavanjem bi se mogla stvoriti neopravdana komercijalna prednost na tržištu ili nanijeti šteta energetskim subjektima, korisnicima i potrošačima, pravnim ili fizičkim licima, u skladu sa zakonom. **Član 72** Poslije člana 231 dodaje se novi član koji glasi: „Član 231a (1)Novčanom kaznom u iznosu od 1% do 10% ukupnog godišnjeg prihoda u finansijskoj godini koja je prethodila godini u kojoj je prekršaj učinjen kazniće se pravno lice, ako: 1) kao operator prenosnog sistema električne energije ne obezbijedi nediskriminatorni tretman svih korisnika sistema, posebno u odnosu na povezane subjekte (član 112 stav 2). 2) kao operator prenosnog sistema gasa, pod nediskriminatornim uslovima, ne pruža usluge korisnicima sistema ili kategorijama korisnika sistema, bez davanja prioriteta svojim povezanim subjektima (član 142 stav 1 tačka 6). (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 500 do 4000 eura. » **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Novčane kazne** **Član 231**			

	(1) Novčanom kaznom u iznosu od 3.000 € do 20.000 € kazniće se za prekršaj pravno lice, ako: 1) kao energetski subjekat i kupac samosnabdjevač, ne pripremi i ne dostavi Ministarstvu podatke iz čl. 14 i 15 ovog zakona za izradu energetskih bilansa, najkasnije do 15. oktobra tekuće za narednu godinu, a za dugoročni bilans do 1. juna u godini koja prethodi prvoj godini dugoročnog bilansa (član 16 stav 4); 2) kao energetski subjekat i samosnabdjevač, ne dostavi podatke o realizaciji godišnjeg energetskog bilansa najkasnije do 15. februara tekuće, za prethodnu godinu (član 17 stav 2); 3) obavlja energetske djelatnosti iz člana 3 ovog zakona bez licence (član 65 stav 1); 3a) obavlja energetsku djelatnost protivno uslovima iz licence(član 65 stav 3a); 3b) obavlja energetsku djelatnost nakon isteka perioda na koji je licenca izdata (član 66 stav 1); 4) kao energetski subjekat, ne plati godišnju naknadu za korišćenje licence za period na koji je izdata licenca, u visini koju utvrdi Agencija (član 67 stav 1); 5) kao sertifikovani operator prenosnog sistema, ne obavijesti Agenciju o svim planiranim promjenama koje utiču na ispunjenost uslova iz čl. 136 i 163 ovog zakona (član 69 stav 1); 6) kao operator prenosnog sistema i energetski subjekat koji obavlja djelatnost proizvodnje ili snabdijevanja, na zahtjev Agencije i/ili nadležnog organa Zajednice, ne dostavi sve podatke i dokumenta koja su potrebna za sertifikaciju iz čl. 68 i 69 stav 3 ovog zakona (član 69 stav 4); 6a) obavlja energetsku djelatnost nakon privremenog oduzimanja ili oduzimanja licence (član 76 st. 2 i 4);			

	7) kao energetski subjekat, vrši energetsku djelatnost od javnog interesa, suprotno odredbi člana 86 stav 2 ovog zakona; 8) kao energetski subjekat ili korisnik prenosnog sistema električne energije ili gasa, ne zaključi obavezne međusobne ugovore najkasnije: do 1. decembra tekuće godine, za ugovore čija primjena počinje 1. januara naredne godine, odnosno 15 dana od dana dostavljanja ugovora od strane nadležnog energetskog subjekta, za druge ugovore (član 87 stav 1); 9) kao nadležni energetski subjekat, ne dostavi predlog ugovora drugoj ugovornoj strani najkasnije: do 15. novembra tekuće godine, za ugovore čija primjena počinje 1. janura naredne godine, odnosno 15 dana prije početka primjene ugovora, za ostale ugovore (član 87 stav 2); 10) kao energetski subjekat, pruža javne usluge u oblasti energetike, suprotno odredbi člana 89 ovog zakona; 11) kao energetski subjekat, ne obezbijedi čuvanje poslovne tajne i drugih komercijalno povjerljivih informacija i podataka, čijim objavljivanjem ili saopštavanjem bi se mogla stvoriti neopravdana komercijalna prednost na tržištu ili nanijeti šteta energetskim subjektima, korisnicima i potrošačima, pravnim ili fizičkim licima (član 93); 12) kao proizvođač, prodaje električnu energiju krajnjem kupcu koji nema balansnu odgovornost, bez licence za snabdijevanje (član 94 stav 2); 13) kao proizvođač električne energije, na zahtjev operatora prenosnog ili distributivnog sistema, ne stavi u pogon proizvodne objekte, za potrebe pomoćnih usluga i balansiranja (član 94 stav 3 tačka 1); 14) kao proizvođač električne energije, sa operatorima prenosnog i distributivnog sistema, ne zaključi ugovore kojima se utvrđuju			

	međusobna prava i obaveze u pružanju i korišćenju pomoćnih usluga ili balansiranja (član 94 stav 3 tačka 2); 15) kao proizvođač električne energije, ne zaključi ugovore kojima se uređuje: priključenje na prenosni ili distributivni sistem sa operatorom tržišta, korišćenje prenosnog ili idistributivnog sistema sa operatorom sistema, učestvovanje na tržištu električne energije sa operatorom tržišta, finansijsko poravnanje balansnog obračuna sa operatorom tržišta, balansna odgovornost sa operatorom tržišta i operatorom prenosnog sistema i kupoprodaja energije sa kupcima i energetskim subjektima koji kupuju električnu energiju za sopstvene potrebe (član 94 stav 3 tačka 3); 16) kao proizvođač električne energije, operatoru prenosnog ili distributivnog sistema ne daje na raspolaganje podatke potrebne za rad i funkcionisanje sistema (član 94 stav 3 tačka 4); 17) kao proizvođač električne energije, u svom energetskom objektu ne omogući operatorima sistema korišćenje opreme koja je i u funkciji prenosnog ili distributivnog sistema, za potrebe ostvarivanja tokova električne energije, bez naknade (član 94 stav 3 tačka 5); 18) kao proizvođač električne energije, na zahtjev operatora prenosnog ili distributivnog sistema, ne ponudi električnu energiju za pokrivanje gubitaka u prenosnom i distributivnom sistemu (član 94 stav 4); 19) kao proizvođač, ne izradi program mjera za poboljšanje energetske efikasnosti i godišnji izvještaj o rezultatima njegove primjene i ne objavi ih na svojoj internet stranici (član 94 stav 5); 20) kao snabdjevač električnom energijom na računu ili promotivnom materijalu uz račun krajnjem kupcu, ne učini dostupnim najmanje			

	jednom godišnje informacije o uticajima na životnu sredinu, u odnosu na emisije ugljendioksida i druge štetne emisije koje nastaju u proizvodnji električne energije iz svih izvora energije korišćenih za snabdijevanje kupaca električnom energijom u prethodnoj godini (član 95 stav 3); 21) kao snabdjevač koji vrši snabdijevanje kupca - proizvođača iz stava 1 ovog člana ne otkupljuje višak proizvedene električne energije po cijeni energije iz ugovora o snabdijevanju (član 96 stav 2 ovog zakona);, 22) kao operator distributivnog sistema snabdijevaču i operatoru tržišta električne energije mjesečno ne dostavlja podatke o mjerenju na mjestu konekcije kupca-proizvođača distributivnog sistema, a na zahtjev Agencije, Ministarstva ili operatora tržišta električne energije i podatke o mjerenju ukupne proizvedene električne energije (član 97 stav 3); 22a) kao snabdijevač ne vrši finalni obračun količina predate i preuzete električne energije 1. aprila svake godine, a obračunati višak ne plati kupcu-proizvođaču po cijeni energije iz ugovora o snabdijevanju, bez obračunavanja naknada utvrđenih ovim zakonom, u tarifi u kojoj je energija proizvedena (član 96 stav 9); 22b) kao snabdjevač obračunati višak energije iz stava 9 ovog člana ne plati kupcu-proizvođaču u roku od 30 dana od dana obračuna, ako ugovorom o snabdijevanju nije drugačije utvrđeno (član 96 stav 10); 22c) kao operator prenosnog ili distributivnog sistema na koji je priključen objekat koji koristi obnovljive izvore energije ili visokoefikasnu kogeneraciju, na zahtjev proizvođača električne energije ne izda potvrdu da je obezbijedio			

	mjerenje količine električne energije u skladu sa stavom 3 ovog člana (član 99 stav 4);" 23) kao povlašćeni proizvođač, ne podnese Agenciji godišnji izvještaj o ostvarivanju plana proizvodnje električne energije za prethodnu godinu (član 108 stav 1 tačka 1); 24) kao povlašćeni proizvođač, operatoru sistema i operatoru tržišta ne dostavlja mjesečne i godišnje planove proizvodnje, za prosječne meteorološke uslove i očekivanja u mjesečnim odstupanjima proizvodnje, zasnovane na mjerenjima na osnovu kojih je utvrđen potencijal obnovljivog izvora energije (član 108 stav 1 tačka 2); 25) kao povlašćeni proizvođač, ne održava tehničko-tehnološke karakteristike i ne koristi energetski objekat pod uslovima pod kojima je stekao status povlašćenog proizvođača (član 108 stav 1 tačka 3); 26) kao povlašćeni proizvođač, bez odlaganja, ne obavijesti Agenciju o svim promjenama tehničko-tehnoloških karakteristika ili uslova korišćenja energetskog objekta (član 108 stav 1 tačka 4); 27) kao povlašćeni proizvođač, operatoru tržišta, ne prenese garancije porijekla za proizvedenu energiju za koju je ostvario podsticaj, do trenutka isplate podsticaja (član 108 stav 1 tačka 5); 28) kao operator prenosnog sistema električne energije, vrši kupovinu i/ili prodaju električne energije, osim za balansiranje sistema, obezbjeđenje pomoćnih usluga i pokrivanje gubitaka u sistemu (član 111 stav 3); 29) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne utvrdi i ne zaključi formularne ugovore, kojim se reguliše: priključenje na prenosni sistem i korišćenje prenosnog sistema sa korisnicima prenosnog sistema, nabavka pomoćnih usluga i balansne energije, po potrebi aktivacijom rezerve, sa davaocima usluga,			

	nabavka električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu, sa ponuđačima na tržištu i pravo pristupa prenosnom sistemu, sa zainteresovanim subjektima u cilju korišćenja prekograničnog prenosnog kapaciteta (član 112 stav 1 tačka 7); 30) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne zaključi ugovore o: učestovanju na tržištu električne energije i sopstvenoj balansnoj odgovornosti sa operatorom tržišta i balansnoj odgovornosti balansno odgovorne strane sa operatorom tržišta i balansno odgovornom stranom (član 112 stav 1 tačka 8); 31) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne vrši razmjenu neophodnih podataka i dokumenata sa operatorom tržišta i operatorima sistema u interkonekciji (član 112 stav 1 tačka 13); 32) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne daje prednost pri preuzimanju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije ili visokoefikasne kogeneracije u mjeri u kojoj to dozvoljava siguran i pouzdan rad elektroenergetskog sistema (član 112 stav 1 tačka 14); 33) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne utvrdi pravila za primjenu transparentnih postupaka upravljanja zagušenjem i dodjeljivanja prekograničnih kapaciteta za prenos električne energije, zasnovanih na tržišnim principima i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje, nakon dobijenog mišljenja operatora tržišta (član 112 stav 1 tačka 19); 34) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne vodi evidenciju podataka neophodnih za utvrđivanje kvaliteta isporučene električne energije koji obuhvataju i podatke o prekidima, vrijednosti napona i druge podatke koje Agencija			

	utvrdi pravilima iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona (član 112 stav 1 tačka 26); 35) kao operator prenosnog sistema električne energije polazeći od stanja i stepena iskrišćenosti sistema, ne utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema i ne dostavi Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. juna godine koja prethodi prvoj godini regulatornog perioda, usklađen sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom". (član 112, stav 2 tačka 27); 36) kao operator prenosnog sistema električne energije, prema potrebama korisnika sistema u skladu sa prostorno-planskim dokumentima, ne utvrdi investicioni plan za period koji odgovara dužini regulatornog perioda i ne dostavi Agenciji na davanje saglasnosti zajedno sa planom iz tačke 27 ovog člana (član 112, stav 2 tačka 28); 37) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknada za priključenje na prenosni sistem električne energije i ne dostavi je Agenciji na odobravanje (član 112 stav 1 tačka 31); 38) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne odredi naknade za priključenje na prenosni sistem, na osnovu metodologije iz člana 44 stav 1 tačka 1 ovog zakona i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 112 stav 1 tačka 32); 39) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne utvrdi transparentna i nediskriminatorna pravila za priključenje novih elektrana na prenosni sistem i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 112 stav 1 tačka 33); 40) kao operator prenosnog sistema električne energije, odobrene metodologije i pravila iz člana 112 ovog zakona, kao i odobrene cijene i naknade, ne objavi na svojoj internet stranici najkasnije 15 dana prije početka primjene (član 112 stav 1 tačka 34);			

	41) kao operator prenosnog sistema električne energije, kvartalno ne izvještava Agenciju o planiranim isključenjima, radi održavanja prenosnog sistema, zahtjevima korisnika sistema za razvoj prenosnog sistema, funkcionisanju prenosnog sistema, zaključenim ugovorima o pomoćnim uslugama i zaključenim ugovorima o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosu (član 112 stav 1 tačka 36); 42) kao operator prenosnog sistema električne energije, na zahtjev Agencije, ne podnese izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema (član 112 stav 1 tačka 37); 43) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne vodi registar prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema sa pripadajućom dokumentacijom i donesenim odlukama (član 112 stav 1 tačka 39); 44) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne dostavi neophodne informacije novom proizvođaču energije iz obnovljivih izvora koji se želi priključiti na sistem, kao i detaljnu procjenu troškova u vezi sa priključenjem, proceduru za prijem, obradu i odlučivanje o zahtjevu za priključenje (član 112 stav 1 tačka 40); 45) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne naplaćuje naknadu za upravljanje zagušenjima i ne učestvuje u mehanizmu za kompenzaciju troškova prekograničnog prenosa između operatora prenosnih sistema (član 112 stav 1 tačka 42); 46) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne upravlja pristupom treće strane i ne daje obrazloženja u slučaju odbijanja takvog pristupa (član 112 stav 1 tačka 43); 47) kao operator prenosnog sistema električne energije, ne dostavlja Agenciji godišnji plan održavanja elektroprenosnih objekata, najkasnije			

	do 15. decembra, tekuće za narednu godinu (član 112 stav 1 tačka 44); 48) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne primjenjuje na teritoriji Crne Gore iste cijene za korišćenje distributivnog sistema za iste grupe korisnika sistema, u odnosu na naponski nivo, količine, način mjerenja i druge kriterijume (član 115 stav 3); 49) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne daje prednost preuzimanju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije ili visokoefikasne kogeneracije, u mjeri u kojoj se neće ugroziti siguran i pouzdan rad elektroenergetskog sistema (član 116 stav 1 tačka 3); 50) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne obezbjeđuje korisnicima distributivnog sistema jasne i precizne informacije o uslovima pružanja usluga, a naročito u odnosu na pristup distributivnom sistemu koje obuhvataju tehničke ugovorene i raspoložive kapacitete (član 116 stav 1 tačka 4); 51) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne utvrdi desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema, koji se ažurira svake pete godine i ne dostavi ga Agenciji na davanje saglasnosti najkasnije do 1. jula godine, koja prethodi prvoj godini perioda na koji se plan odnosi (član 116 stav 1 tačka 5); 52) kao operator distributivnog sistema električne energije, prema potrebama korisnika sistema, a u skladu sa prostorno-planskim dokumentima ne utvrdi trogodišnji investicioni plan, koji ažurira svake godine i ne dostavi ga Agenciji na saglasnost, najkasnije do 1. jula godine koja prethodi prvoj godini perioda na koji se plan odnosi, kao sastavni dio desetogodišnjeg plana razvoja distributivnog sistema (član 116 stav 1 tačka 6);			

	53) kao operator distributivnog sistema električne energije ne zaključi ugovore kojima se reguliše: priključenje na prenosni sistem i korišćenje prenosnog sistema sa operatorom prenosnog sistema, učestvovanje na tržištu sa operatorom tržišta, balansna odgovornost sa operatorom sistema i operatorom tržišta i finansijsko poravnanje balansnog obračuna sa operatorom tržišta (član 116 stav 1 tačka 8); 54) kao operator distributivnog sistema elktrične energije ne utvrdi i ne zaključi formularne ugovore, kojima se reguliše korišćenje distributivnog sistema sa korisnicima sistema i nabavka električne energije za pokrivanje gubitaka u distribuciji sa ponuđečima na tržištu (član 116 stav 1 tačka 9); 55) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne mjeri utrošak električne energije kod krajnjih kupaca na području na kojem pruža usluge i/ili ne održava mjerne sisteme u ispravnom stanju, radi obezbjeđivanja tačnog mjerenja potrošnje električne energije (član 116 stav 1 tačka 10); 56) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne obezbijedi o svom trošku mjerne uređaje i njihovu ugradnju kod krajnjih kupaca (član 116 stav 1 tačka 11); 57) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknada za priključenje na distributivni sistem električne energije i ne dostavi je Agenciji na odobravanje (član 116 stav 1 tačka 12); 58) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne odredi naknade za priključenje na distributivni sistem na osnovu metodologije iz člana 44 stav 1 tačka 1 ovog zakona i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 116 stav 1 tačka 13);			

	59) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne utvrdi i ne dostavi Agenciji na odobravanje pravila za sprovođenje postupka otkrivanja, utvrđivanja i sprečavanja neovlašćenog korišćenja električne energije od strane operatora distributivnog sistema (član 116 stav 1 tačka 14); 60) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne utvrdi i ne dostavi Agenciji na odobravanje metodologiju kojom se uređuje način obračuna i naplate neovlašćeno preuzete električne energije (član 116 stav 1 tačka 15); 61) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne utvrdi cijene za pružanje dodatnih usluga održavanja koje nijesu sadržane u cijeni za korišćenje distributivnog sistema i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 116 stav 1 tačka 16); 62) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne utvrdi cijene za pružanje dodatnih usluga održavanja priključaka, koji su u svojini kupaca i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 116 stav 1 tačka 17); 63) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne vodi registar prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema (član 116 stav 1 tačka 23); 64) kao operator distributivnog sistema električne energije, na zahtjev Agencije ne podnese izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema (član 116 stav 1 tačka 24); 65) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne utvrdi tipske profile potrošnje kupaca priključenih na distributivni sistem i ne dodijeli svakom kupcu odgovarajući profil (član 116 stav 1 tačka 26); 66) kao operator distributivnog sistema električne energije, kvartalno ne izvještava Agenciju o: planiranim isključenjima radi održavanja distributivnog sistema, zahtjevima korisnika sistema za razvoj distributivnog sistema,			

	funkcionisanju distributivnog sistema i zaključenim ugovorima o nabavci električne energije za pokrivanje gubitaka u distribuciji (član 116 stav 1 tačka 28); 67) kao operator distributivnog sistema, najkasnije do kraja marta tekuće godine, ne objavi na svojoj internet stranici, izvještaj o kvalitetu isporuke električne energije iz člana 43 stav 4 tačka 12 ovog zakona, za prethodnu godinu (član 116 stav 4); 68) kao operator distributivnog sistema, najkasnije 30 dana od isteka kvartala, ne dostavi Agenciji kvartalni i najkasnije do 1. marta tekuće, za prethodnu godinu, godišnji izvještaj o realizaciji odobrenih investicionih ulaganja koji sadrži procjenu potrebe ažuriranja plana iz člana 116 stav 1 tačka 6 ovog zakona, prema novim potrebama ili zahtjevima korisnika sistema (član 116 stav 5); 69) kao operator distributivnog sistema, ne priključi novog kupca na zatvoreni distributivni sistem, ili ne omogući povećanje kapaciteta postojećeg kupca, ako tehnički kapacitet zatvorenog distributivnog sistema to dozvoljava (član 118 stav 6); 70) kao operator zatvorenog distributivnog sistema, ne plaća korišćenje prenosnog i/ili distributivnog sistema nadležnom operatoru sistema na koji je priključen (član 118 stav 8); 71) kao operator zatvorenog distributivnog sistema električne energije, ne zaključi ugovore o međusobnim pravima i obavezama o: priključenju na sistem sa operatorom sistema na koji se priključuje, korišćenju sistema sa operatorom sistema na koji se priključuje i o nàbavci električne energije za pokrivanje gubitaka u sistemu i snabdijevanje svojih kupaca (član 121 stav 1); 72) kao operator zatvorenog distributivnog sistema, ne utvrdi i ne zaključi formularne ugovore sa			

	korisnicima sistema kojima se: uređuje priključenje na zatvoreni distributivni sistem i korišćenje zatvorenog distributivnog sistema (član 121 stav 2); 73) kao operator distributivnog sistema električne energije, ne postupi u skladu sa članom 123 stav 4 ovog zakona; 74) kao učesnik na tržištu, prije zaključivanja prvog kupoprodajnog ugovora na tržištu, ne zaključi ugovor o učestvovanju na tržištu sa operatorom tržišta, u roku od 15 dana od dana dostavljanja od strane operatora tržišta (član 124 stav 5); 75) kao učesnik na tržištu, ne priloži bankarsku garanciju naplativu na prvi poziv, bez prava prigovora ili drugo sredstvo obezbjeđenja plaćanja u korist operatora tržišta i/ili ne zaključi ugovor o balansnoj odgovornosti sa operatorom tržišta i operatorom prenosnog sistema, u roku od 15 dana od dana dostavljanja od strane operatora tržišta (član 125 stav 4); 75a) kao učesnici na tržištu električne energije iz stava 2 tač. 1 do 7 i tačka 10, operatoru tržišta ne plaćaju naknadu za rad iz člana 58 stav 2 tačka 5 ovog zakona, koju utvrđuje Agencija u skladu sa zakonom (član 124 stav 6) ; 75b) kao učesnici na tržištu električne energije naknadu iz stava 6 ovog člana, koja se plaća u skladu sa tržišnim pravilima ne zaključi poseban ugovor, sa operatorom tržišta u roku od 15 dana od dana dostavljana i na osnovu ispostavljenog računa (član 124 stav 7) ; 76) kao balansno odgovorni subjekat, ne zaključi ugovor o finansijskom poravnanju balansnog obračuna sa operatorom tržišta, u roku od 15 dana od dana dostavljanja od strane operatora tržišta (član 125 stav 5);			

	76a) kao operatori sistema svoju balansnu odgovornost prenesu na druge balansno odgovorne subjekte.(član 125 stav 8) ; 77) kao operatori sistema operatoru tržišta ne dostavljaju podatke neophodne za količinski obračun odstupanja u rokovima definisanim tržišnim pravilima (126 stav 2); 77a) kao berza svoje usluge ne pruža na nepristrasan, nediskriminatoran i transparentan način, i ne obezbijedi njihovu dostupnost svim učesnicima na berzi koji zadovoljavaju uslove za učešće na organizovanom tržištu (član 127a stav 5); 78) kao energetski subjekat, operatoru tržišta ne obezbijedi kontinuiran i neograničen pristup podacima koji su potrebni za obavljanje djelatnosti operatora tržišta, u skladu sa tržišnim pravilima, uz zaštitu komercijalno osjetljivih informacija (član 129 stav 8); 78a) kao operator tržišta, na zahtjev, Ministarstvu ne dostavi podatke vezane za tržište električne energije (član 129 stav 10); 78b) kao učesnici na tržištu električne energije podatke iz člana 129 stav 1 ovog zakona, ne dostavljaju operatoru tržišta u roku od sedam dana od dana dostavljanja zahtjeva (član 129 stav 11); 79) kao operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije, ne obezbijedi dostupnost pomoćnih usluga i pružanje usluga balansiranja na principu minimalnih troškova (član 132 stav 1); 80) kao operator prenosnog ili distributivnog sistema električne energije, ne zaključe ugovore o pružanju pomoćnih usluga i usluga balansiranja (član 132 stav 2); 81) kao vertikalno integrisani subjekat ne obezbijedi da se djelatnost operatora distributivnog sistema			

	električne energije obavlja samo u nezavisnom pravnom licu koje ne obavlja druge energetske djelatnosti (član 135 stav 1); 81a) Kao organ državne uprave iz stava 3 ovog člana predlaže članove organa upravljanja energetskih subjekata koji obavljaju djelatnost proizvodnje i/ili snabdijevanja električnom energijom (član 135 stav 5); 82) kao energetski subjekat koji obavlja više energetskih djelatnosti ili uz energetsku obavlja i neenergetsku djelatnost, ako je jedna od tih djelatnosti regulisana u skladu sa ovim zakonom, ne vodi odvojeno poslovne knjige i ne sastavlja odvojene finansijske izvještaje za svaku energetsku djelatnost (član 138 stav 1); 83) kao energetski subjekat koji pruža javne usluge ne vodi odvojeno poslovne knjige i ne sastavlja odvojene finansijske izvještaje za svaku javnu uslugu koju pruža, osim za javnu uslugu iz člana 88 stav 1 tačka 3 (član 138 stav 2); 84) kao energetski subjekat iz člana 138 st. 1 i 2 ovog zakona, ne sačini odvojeno za svaku energetsku djelatnost finansijske iskaze i to: bilans stanja, bilans uspjeha i izvještaj o novčanim tokovima (član 138 stav 3); 85) kao operator distributivnog sistema, ne imenuje ovlašćeno lice za praćenje realizacije programa mjera primjene nediskriminatornih uslova za pristup sistemu (član 139 stav 2); 86) kao operator prenosnog sistema gasa ne obezbijedi učešće u izgradnji dovoljnih prekograničnih kapaciteta za integraciju sistema za prenos gasa u Crnoj Gori sa sistemima susjednih članica Zajednice i/ili članica Evropske unije uz prilagođavanje svim ekonomski opravdanim i tehnnički izvodljivim zahtjevima za kapacitetom, uključujući sigurnost snabdijevanja gasom (član 142 stav 1 tačka 9);			

	87) kao operator prenosnog sistema gasa ne objavi na svojoj internet stranici odobrene naknade za priključenje na prenosni sistem, naknade za priključenje gasa iz obnovljivih izvora, korišćenje prenosnog sistema i pomoćne usluge, najkasnije 15 dana prije početka primjene (član 142 stav 1 tačka 11); 88) kao operator prenosnog sistema gasa ne utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknade za priključenje na prenosni sistem gasa iz člana 44 stav 1 tačka 1 i pravila iz člana 44 stav 2 tač. 1 i 4 ovog zakona i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 142 stav 1 tačka 12); 89) kao operator prenosnog sistema gasa, ne utvrdi cijene i naknade u skladu sa metodologijom iz člana 44 stav 1 tačka 12 ovog zakona i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 142 stav 1 tačka 13); 90) kao operator prenosnog sistema gasa, ne utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema gasa, usklađen sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom i planom razvoja susjednih prenosnih sistema, koji se ažurira najmanje svake treće godine i ne dostavi Agenciji na odobravanje (član 142 stav 1 tačka 14); 91) kao operator prenosnog sistema gasa, ne utvrdi trogodišnji investicioni plan, koji je sastavni dio desetogodišnjeg plana razvoja prenosnog sistema gasa, prema potrebama korisnika sistema, u skladu sa desetogodišnjim planom razvoja distributivnog sistema gasa, prostorno planskim dokumentima i ne dostavi ga Agenciji na odobravanje (član 142 stav 1 tačka 15); 92) kao operator prenosnog sistema gasa ne vodi registar prigovora i žalbi kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu, sa pripadajućom dokumentacijom i donijetim odlukama (član 142 stav 1 tačka 19);			

	93) kao operator prenosnog sistema gasa ne podnosi, na zahtjev Agencije izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca korisnika sistema i učesnika na tržištu (član 142 stav 1 tačka 20); 94) kao operator distributivnog sistema gasa ne vrši distribuciju gasa pod uslovima i na području određenim licencom (član 144 stav 1); 95) kao operator distributivnog sistema gasa ne priključi kupca koji se nalazi u distributivnom području, na njegov zahtjev, na distributivni sistem gasa, u okviru raspoloživih kapaciteta i ako su ispunjeni tehnički i komercijalni uslovi (član 145 stav 1 tačka 2); 96) kao operator distributivnog sistema gasa ne obezbijedi korisnicima distirubitivnog sistema jasne i precizne informacije o uslovima za pružanje usluga, a naročito za pristup i korišćenje distributivnog sistema, koje obuhvataju tehničke, ugovorene i raspoložive kapacitete (član 145 stav 1 tačka 5); 97) kao operator distributivnog sistema gasa ne utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknade za priključenje korisnika na distributivni sistem gasa iz obnovljivih izvora iz člana 44 stav 1 tačka 1 koja odražava troškove i pravila iz člana 44 stav 2 tačka 2 ovog zakona i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 145 stav 1 tačka 6); 98) kao operator distributivnog sistema gasa, ne utvrdi desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema gasa u skladu sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom i desetogodišnjim planom razvoja prenosnog sistema gasa, koji se ažurira najmanje svake treće godine i ne dostavi Agenciji na odobravanje (član 145 stav 1 tačka 8); 98a) kao operator postrojenja za TPG u slučaju iz stava 2 ovog člana, na zahtjev Agencije ne dostavi metodologiju po kojoj su utvrđene cijene, sa potrebnom dokumentacijom, a naročito			

	za izračunavanje operativnih troškova, amortizacije, ukalkulisane dobiti, odnosno prihoda (član 152 a stav 3); 99) kao operator prenosnog i distributivnog sistema gasa ne utvrdi pravila mjerenja na mjernim mjestima i ne dostavi ih Agenciji na odobravanje (član 147 stav 3); 100) kao operator distributivnog sistema bez odlaganja i naknade, ne obezbijedi kupcima dostupnost podataka koji se odnose na potrošnju, u lako razumljivoj i uporedivoj formi koju odobrava Agencija (član 148 stav 3); 101) kao snabdjevač u postupku promjene snabdjevača, ne preuzme snabdijevanje, na zahtjev kupca, u roku od 15 dana, od dana podnošenja zahtjeva (član 202 st. 1 i 2); 102) kao snabdjevač čiji je ugovor u postupku raskida ne snabdijeva kupca do okončanja postupka promjene snabdjevača, osim u slučaju iz člana 191 stav 2 ovog zakona (član 202 stav 7); 103) kao energetski subjekat koji obavlja energetske djelatnosti iz člana 3 stav 1 tač. 14, 15, 28 i 29 ovog zakona, trguje naftnim derivatima i/ili biogorivima, koji nijesu propisanog kvaliteta (član 215 stav 1); 104) kao isporučilac uglja za proizvodnju električne energije i proizvođač električne energije do 15. decembra tekuće, za narednu godinu, ne zaključe ugovor o kupoprodaji uglja, u skladu sa godišnjim energetskim bilansom iz člana 13 stav 2 ovog zakona (član 218 stav 1). (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu i fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 300 € do 2.000 €. (3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 1.500 € do 6.000 €.			

	Za prekršaj iz stava 1 tačka 103 ovog člana, uz novčanu kaznu može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti trgovine naftnim derivatima i biogorivima, u trajanju od dva do šest mjeseci.			
15. Pritužbe iz stavaka 11. i 12. ne dovode u pitanje korištenje prava na žalbu na temelju prava Zajednice ili nacionalnog prava.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Pravo na prigovor prema ovom zakonu ne sprečava ostvarivanje prava na žalbu na nacionalnom nivou (pravo zagarantovano Ustavom Crne Gore) i nivou Zajednice	
16. Odluke koje donose regulatorna tijela u potpunosti su obrazložene i opravdane kako bi se omogućio sudski nadzor. Odluke su dostupne javnosti uz istodobno očuvanje povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 53 i 61 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
17. Države članice osiguravaju postojanje odgovarajućih mehanizama na nacionalnoj razini, na temelju kojih stranka oštećena odlukom regulatornog tijela ima pravo žalbe tijelu koje je neovisno o uključenim strankama i o bilo kojoj vladi.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Odluke Agencije se donose u skladu sa Zakonom o upravnom postupku, sadrže obrazloženje i podložne su osporavanju pred sudom (Sl. list CG, 56/2014,. 20/15, 44/16, 37/17).	

Članak 42. **Regulatorni režim za prekogranična pitanja** 1. Regulatorna tijela međusobno se blisko savjetuju i surađuju te jedna drugima i Agenciji pružaju sve informacije potrebne za obavljanje njihovih zadataka na temelju ove Direktive. U pogledu razmijenjenih informacija, tijelo koje ih prima osigurava razinu povjerljivosti jednaku onoj koja se zahtijeva od tijela koje ih pruža.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 42 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
2. Regulatorna tijela surađuju najmanje na regionalnoj razini radi: (a) poticanja stvaranja operativnih rješenja radi omogućavanja optimalnog upravljanja mrežom, promicanja zajedničke burze plina i raspodjele prekograničnih kapaciteta te omogućavanja primjerene razine kapaciteta spojnih plinovoda, uključujući putem novih spojnih plinovoda, unutar regije i između regija, kako bi se omogućio razvoj stvarnog tržišnog natjecanja i poboljšanje sigurnosti opskrbe, a da se pritom ne prave razlike između poduzeća za opskrbu u različitim državama članicama; (b) koordiniranja razvoja svih kodova mreže za odgovarajuće operatore transportnih sustava i druge sudionike na tržištu; i (c) koordiniranja izrade pravila koja uređuju upravljanje zagušenjem.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 42 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
3. Nacionalna regulatorna tijela imaju pravo međusobno sklapati sporazume o suradnji kako bi potakla regulatornu suradnju.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 42 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

4. Djelovanja iz stavka 2. provode se, prema potrebi, uz blisko savjetovanje s drugim nadležnim nacionalnim tijelima i ne dovodeći u pitanje njihove specifične nadležnosti.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 42 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
5. Komisija može usvojiti smjernice o opsegu dužnosti regulatornih tijela da surađuju međusobno i s Agencijom. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Direktive koji nisu ključni dopunjujući je, donose se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 51. stavka 3.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Članak 43. **Usklađenost sa smjernicama** 1. Svako regulatorno tijelo i Komisija mogu zatražiti mišljenje Agencije o usklađenosti odluke koju je donijelo regulatorno tijelo sa smjernicama iz ove Direktive ili iz Uredbe (EZ) br. 715/2009. 2. Agencija daje svoje mišljenje regulatornom tijelu koje ga je zatražilo, odnosno Komisiji, i regulatornom tijelu koje je donijelo predmetnu odluku, u roku od tri mjeseca od dana primitka zahtjeva. 3. Ako se regulatorno tijelo koje je donijelo odluku ne uskladi s mišljenjem Agencije u roku od četiri mjeseca od dana primitka tog mišljenja, Agencija o tome obavješćuje Komisiju. 4. Bilo koje regulatorno tijelo može obavijestiti Komisiju ako smatra da određena odluka značajna za prekograničnu trgovanje koju je donijelo drugo regulatorno tijelo nije usklađena sa smjernicama iz ove Direktive ili iz Uredbe (EZ) br. 715/2009 u roku od dva mjeseca od dana te odluke. 5. Ako Komisija, u roku od dva mjeseca od obavijesti Agencije u skladu sa stavkom 3. ili regulatornog tijela u	Nema odgovarajuće odredbe		Materija je predmet regulisanja Zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa	

skladu sa stavkom 4., ili na vlastitu inicijativu u roku od tri mjeseca od dana odluke, zaključi da postoji ozbiljna sumnja u pogledu usklađenosti odluke određenog regulatornog tijela sa smjernicama iz ove Direktive ili iz Uredbe (EZ) br. 715/2009, Komisija može odlučiti dodatno preispitati taj slučaj. U takvom slučaju poziva regulatorno tijelo i stranke u postupku pred regulatornim tijelom da podnesu primjedbe. 6. Kada Komisija odluči dodatno ispitati slučaj, ona u roku od četiri mjeseca od dana takve odluke donosi konačnu odluku kojom: (a) se ne protivi odluci regulatornog tijela; ili (b) od predmetnog regulatornog tijela zahtijeva da povuče svoju odluku na temelju neusklađenosti sa smjernicama. 7. Ako Komisija ne donese odluku o dodatnom ispitivanju slučaja ni konačnu odluku u roku predviđenom u stavku 5., odnosno 6., smatra se da se ne protivi odluci regulatornog tijela. 8. Regulatorno tijelo usklađuje se s odlukom Komisije o povlačenju njegove odluke u roku od dva mjeseca i o tome obavješćuje Komisiju. 9. Komisija može donijeti smjernice kojima se utvrđuju pojedinosti o postupku koji trebaju slijediti regulatorna tijela, Agencija i Komisija u pogledu usklađenosti odluka regulatornih tijela sa smjernicama iz ovog članka. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Direktive koji nisu ključni dopunjujući je, donose se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 51. stavka 3.				
Članak 44. **Vođenje evidencije**	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 193 Zakona o	

1. Države članice zahtijevaju od poduzeća za opskrbu da nacionalnim tijelima, uključujući regulatorno tijelo, nacionalna tijela za tržišno natjecanje i Komisiju, radi izvršavanja njihovih zadataka, najmanje pet godina drže na raspolaganju relevantne podatke o svim transakcijama u vezi s ugovorima o opskrbi plinom i derivatima za trgovanje plinom s veleprodajnim kupcima i operatorima transportnih sustava, kao i operatorima sustava skladišta plina i terminala za UPP. 2. Ti podaci uključuju pojedinosti o značajkama relevantnih transakcija kao što su pravila o trajanju, isporukama i namirenju, količini, datumu i vremenu izvršenja, cijenama transakcija te načinu identificiranja predmetnog veleprodajnog kupca, kao i određene pojedinosti o svim nenamirenim ugovorima o opskrbi plinom i derivatima za trgovanje plinom. 3. Regulatorno tijelo može odlučiti da neke od tih informacija stavi na raspolaganje sudionicima na tržištu, pod uvjetom da se ne otkriju komercijalno osjetljive informacije o pojedinim sudionicima na tržištu ili pojedinim transakcijama. Ovaj se stavak ne primjenjuje na informacije o financijskim instrumentima koje su obuhvaćene Direktivom 2004/39/EZ.			energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
4. Radi osiguravanja jedinstvene primjene ovog članka, Komisija može donijeti smjernice kojima se definiraju metode i modaliteti vođenja evidencije kao i oblik i sadržaj podataka koji se trebaju čuvati. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Direktive koji nisu ključni dopunjujući je, donose se u skladu s regulatornim postupkom kontrolom iz članka 51. stavka 3. 5. U pogledu transakcija derivatima za trgovanje plinom poduzeća za opskrbu s veleprodajnim kupcima te operatorima transportnih sustava, kao i operatorima sustava skladišta plina i terminala za UPP, ovaj se članak	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

primjenjuje tek nakon što Komisija donese smjernice iz stavka 4.				
6. Odredbama ovog članka ne stvaraju se dodatne obveze prema tijelima iz stavka 1. za subjekte obuhvaćene Direktivom 2004/39/EZ. 7. Ako je tijelima iz stavka 1. potreban pristup podacima koje vode subjekti obuhvaćeni Direktivom 2004/39/EZ, zahtijevane podatke pružaju im tijela odgovorna na temelju te direktive.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprimjenljivo		
POGLAVLJE IX. **MALOPRODAJNA TRŽIŠTA** *Članak 45.* **Maloprodajna tržišta** Radi omogućavanja nastajanja transparentnih maloprodajnih tržišta koja dobro funkcioniraju, države članice osiguravaju definiranje uloga i odgovornosti operatora transportnih sustava, operatora distribucijskih sustava, poduzeća za opskrbu i kupaca te, prema potrebi, drugih sudionika na tržištu u pogledu ugovornih rješenja, obveza prema kupcima, pravila o razmjeni podataka i namirenju, vlasništva nad podacima i odgovornosti za mjerenje potrošnje. Ta se pravila objavljuju, oblikuju se s ciljem da se kupcima i opskrbljivačima olakša pristup mrežama te podliježu ispitivanju regulatornih tijela ili drugih nadležnih nacionalnih tijela.	**Član 54** U članu 142 stav 1 tačka 14 mijenja se i glasi: „14) utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema gasa, usklađen sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom, Akcionim planom i planom razvoja susjednih prenosnih sistema, koji se ažurira najmanje svake treće godine i dostavi Agenciji na odobravanje;„. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Obaveze i odgovornosti operatora prenosnog sistema gasa** **Član 142** (1) Operator prenosnog sistema gasa dužan je da: 1) obezbijedi dugoročnu sposobnost sistema da ispunjava realne zahtjeve za prenosom gasa, odnosno obezbijedi rad, održavanje, unapređenje i razvoj prenosnog sistema gasa, u cilju pouzdanosti, sigurnosti, efikasnosti i funkcionisanja tržišta, uz očuvanje životne sredine;	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno i članovima 4, 87, 143, 146, 147, 148, 149, 150, 152, 155 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

	2) obezbijedi adekvatna sredstva za ispunjenje obaveza pružanja usluga; 3) vrši balansiranje sistema za prenos gasa i, prema potrebi, obezbijedi da se usluge balansiranja pružaju na principima transparentnosti, objektivnosti i nediskriminacije; 4) obezbijedi energiju koju koristi u obavljanju svoje djelatnosti uključujući energiju potrebnu za pokrivanje gubitaka u prenosnomsistemu u skladu sa transparentnim, nediskriminatornim i tržišnim principima; 5) upravlja kapacitetima prenosnog sistema; 6) pod nediskriminatornim uslovima pruža usluge korisnicima sistema ili kategorijama korisnika sistema, bez davanja prioriteta svojim povezanim subjektima; 7) obezbijedi operatorima distributivnih sistema, susjednim operatorima prenosnog sistema ili drugim subjektima za gas informacije koje su potrebne za obezbjeđenje međuoperativnosti sistema i za osiguranje bezbjednog i efikasnog rada interkonektivnog sistema; 8) obezbijedi korisnicima prenosnog sistema detaljne informacije o ponuđenim uslugama, uslovima za pružanje usluga i tehničke informacije za efikasan pristup i korišćenje prenosnog sistema; 9) obezbijedi učešće u izgradnji dovoljnih prekograničnih kapaciteta za integraciju sistema za prenos gasa u Crnoj Gori sa sistemima susjednih članica Zajednice i/ili članica Evropske unije uz prilagođavanje svim ekonomski opravdanim i tehnički izvodljivim zahtjevima za kapacitetom, uključujući sigurnost snabdijevanja gasom; 10) obezbijedi prekograničnu saradnju u cilju obezbjeđenja sigurnosti sistema i dodjele kapaciteta; 11) odobrene naknade za priključenje na prenosni sistem, naknade za priključenje gasa iz obnovljivih			

	izvora, korišćenje prenosnog sistema i pomoćne usluge objavi na svojoj internet stranici najkasnije 15 dana prije početka primjene; 12) utvrdi metodologiju za utvrđivanje naknade za priključenje na prenosni sistem gasa iz člana 44 stav 1 tačka 1 ovog zakona koja odražava troškove i pravila iz člana 44 stav 2 tač. 1 i 4 ovog zakona i dostavi Agenciji na odobravanje; 13) utvrdi cijene i naknade u skladu sa metodologijom iz tačke 12 ovog stava i dostavi ih Agenciji na odobravanje; 14) utvrdi desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema gasa, usklađen sa Nacionalnim energetskim i klimatskim planom i planom razvoja susjednih prenosnih sistema, koji se ažurira najmanje svake treće godine i dostavi Agenciji na odobravanje; 15) utvrdi trogodišnji investicioni plan, koji je sastavni dio plana iz tačke 14 ovog stava prema potrebama korisnika sistema, u skladu sa desetogodišnjim planom razvoja distributivnog sistema gasa, prostorno-planskim dokumentima i dostavi Agenciji na odobravanje; 16) pri izradi planova iz tač. 14 i 15 ovog stava: - procijeni potencijal za povećanje energetske efikasnosti u objektima prenosnog sistema i specificira ciljeve za povećanje energetske efikasnosti; - utvrdi mjere i ulaganja za uvođenje ekonomski isplativih poboljšanja energetske efikasnosti na mrežnoj infrastrukturi, uključujući i dinamiku realizacije mjera, - uzme u obzir i upravljanje opterećenjem i međuoperativnost; 17) plan iz tačke 14 ovog stava objavi na svojoj internet stranici;			

	18) organizuje prijem reklamacija i prigovora kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu i obezbijedi nediskriminatorno odlučivanje u rokovima utvrđenim zakonom; 19) vodi registar prigovora i žalbi kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu, sa pripadajućom dokumentacijom i donijetim odlukama; 20) na zahtjev Agencije podnosi izvještaj o rješavanju prigovora i žalbi kupaca, korisnika sistema i učesnika na tržištu. (2) Prilikom upravljanja kapacitetima prenosnog sistema iz stava 1 tačka 5 ovog člana zabranjeno je namjerno smanjivanje kapaciteta, kao i drugi oblici manipulacije kapacitetom kojima se narušava funkcionisanje tržišta. (3) Balansiranje prenosnog sistema gasa iz stava 1 tačka 3 ovog člana je proces uravnotežavanja količina gasa na ulazu u sistem i izlazu iz sistema u periodu za koji se utvrđuje balansno odstupanje. **Član 56** Poslije člana 152 dodaje se novi član koji glasi: „Izolovano postrojenje za TPG Član 152a (1) Izolovano postrojenje za TPG, u smislu ovog zakona, je postrojenje za TPG koje nije povezano na drugi gasni sistem, u slučaju: 1) kada postoji integracija rada ili proizvodnih procesa, trgovinskih ili uslužnih djelatnosti korisnika tog postrojenja usljed tehničkih ili bezbjednosnih razloga, ili 2) kada se iz postrojenja distribuira gas vlasniku postrojenja ili njegovim povezanim subjektima. (2) Operator postrojenja iz stava 1 ovog člana nije dužan da: 1) utvrdi petogodišnji plan razvoja za TPG postrojenja;			

	2) utvrdi pravila za poslovanje i funkcionisanje postrojenja za TPG; 3) objavljuje ili traži odobrenje za metodologije ili cijene odnosno naknade od strane Agencije. (3) Kupac koji se snabdijeva iz postrojenja iz stava 1 ovog člana može podnijeti zahtjev Agenciji za preispitivanje metodologije ili cijene utvrđene od strane operatora postrojenja. (4) U slučaju iz stava 3 ovog člana operator postrojenja dužan je da na zahtjev Agencije dostavi metodologiju po kojoj su utvrđene cijene, sa potrebnom dokumentacijom, a naročito za izračunavanje operativnih troškova, amortizacije, ukalkulisane dobiti, odnosno prihoda. (5) Agencija je dužna da po zahtjevu iz stava 3 ovog člana odluči u roku od šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva. (6) Odluka Agencije o odobravanju metodologije i cijena ili o utvrđivanju cijena iz stava 5 ovog člana zasniva se na principima koje Agencija primjenjuje za druge djelatnosti u oblasti gasa, najmanje u odnosu na: 1) opravdanost operativnih troškova (vezanih za upravljanje i održavanje postrojenja); 2) stope amortizacije i vrijednost sredstava; 3) povrat na sredstva; 4) kvalitet usluge.„ **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Izolovano postrojenje za TPG** **Član 152a** (1) Izolovano postrojenje za TPG, u smislu ovog zakona, je postrojenje za TPG koje nije povezano na drugi gasni sistem, u slučaju:			

	1) kada postoji integracija rada ili proizvodnih procesa, trgovinskih ili uslužnih djelatnosti korisnika tog postrojenja usljed tehničkih ili bezbjednosnih razloga, ili 2) kada se iz postrojenja distribuira gas vlasniku postrojenja ili njegovim povezanim subjektima.			
	(2) Operator postrojenja iz stava 1 ovog člana nije dužan da: 1) utvrdi petogodišnji plan razvoja za TPG postrojenja; 2) utvrdi pravila za poslovanje i funkcionisanje postrojenja za TPG; 3) objavljuje ili traži odobrenje za metodologije ili cijene odnosno naknade od strane Agencije; (3) Kupac koji se snabdijeva iz postrojenja iz stava 1 ovog člana može podnijeti zahtjev Agenciji za preispitivanje metodologije ili cijene utvrđene od strane operatora postrojenja. (4) U slučaju iz stava 3 ovog člana operator postrojenja dužan je da na zahtjev Agencije dostavi metodologiju po kojoj su utvrđene cijene, sa potrebnom dokumentacijom, a naročito za izračunavanje operativnih troškova, amortizacije, ukalkulisane dobiti, odnosno prihoda. (5) Agencija je dužna da po zahtjevu iz stava 3 ovog člana odluči u roku od šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva. (6) Odluka Agencije o odobravanju metodologije i cijena ili o utvrđivanju cijena iz stava 5 ovog člana zasniva se na principima koje Agencija primjenjuje za druge djelatnosti u oblasti gasa, najmanje u odnosu na: 1) opravdanost operativnih troškova (vezanih za upravljanje i održavanje postrojenja); 2) stope amortizacije i vrijednost sredstava; 3) povrat na sredstva; 4) kvalitet usluge.			

POGLAVLJE X. **ZAVRŠNE ODREDBE** *Članak 46.* **Zaštitne mjere** 1. U slučaju iznenadne krize na energetskom tržištu ili kada su ugroženi fizička sigurnost ili sigurnost osoba, opreme ili postrojenja ili integritet sustava, država članica može privremeno poduzeti nužne zaštitne mjere. 2. Te mjere u najmanjoj mogućoj mjeri remete funkcioniranje unutarnjeg tržišta i ne smiju biti opsega šireg od onog što je nužno za otklanjanje iznenadnih poteškoća koje su nastale. 3. Dotična država članica o tim mjerama odmah obavješćuje druge države članice i Komisiju, koja može odlučiti da dotična država članica mora izmijeniti ili ukinuti takve mjere, u onoj mjeri u kojoj one narušavaju tržišno natjecanje i negativno utječu na trgovinu na način koji odstupa od zajedničkog interesa.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članovima 212, 213 i 214 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
Članak 47. **Ravnopravna tržišna pravila** 1. Mjere koje države članice mogu poduzeti na temelju ove Direktive radi osiguravanja ravnopravnih tržišnih pravila moraju biti usklađene s Ugovorom, posebno njegovim člankom 30., i sa zakonodavstvom Zajednice. 2. Mjere iz stavka 1. moraju biti proporcionalne, nediskriminirajuće i transparentne. Te se mjere mogu početi provoditi tek nakon što Komisija o njima bude obaviještena i odobri ih.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

3. Komisija djeluje na temelju obavijesti iz stavka 2. u roku od dva mjeseca od primitka obavijesti. To razdoblje počinje na dan nakon primitka potpunih informacija. Ako Komisija nije djelovala unutar tog dvomjesečnog razdoblja, smatra se da se ne protivi mjerama o kojima je obaviještena.				
Članak 48. **Odstupanja u vezi s obvezama tipa „uzmi ili plati"** 1. Ako poduzeće za prirodni plin naiđe na ili smatra da bi naišlo na ozbiljne gospodarske i financijske poteškoće zbog obveza tipa „uzmi ili plati" koje je preuzeo u jednom ili više ugovora o nabavi plina, ono može podnijeti zahtjev za privremeno odstupanje od članka 32. predmetnoj državi članici ili imenovanom nadležnom tijelu. Zahtjevi se, ovisno o željama država članica, podnose prije ili nakon odbijanja pristupa sustavu, za svaki slučaj posebno. Države članice mogu poduzeću za prirodni plin također dati mogućnost izbora hoće li podnijeti zahtjev prije ili nakon odbijanja pristupa sustavu. Kada poduzeće za prirodni plin odbije pristup, zahtjev se podnosi bez odlaganja. Zahtjevima se prilažu sve odgovarajuće informacije o prirodi i opsegu problema te o nastojanjima poduzeća za prirodni plin da riješi navedeni problem. Ako u razumnim okvirima nisu dostupna alternativna rješenja i vodeći računa o stavku 3., država članica ili imenovano nadležno tijelo može donijeti odluku o odobravanju odstupanja. 2. Država članica ili imenovano nadležno tijelo bez odlaganja obavješćuje Komisiju o svojoj odluci da odobri odstupanje, zajedno sa svim relevantnim informacijama u pogledu navedenog odstupanja. Te se informacije Komisiji mogu dostaviti u skupnom obliku, što joj omogućava donošenje utemeljene odluke. U roku od osam tjedana od primitka te obavijesti Komisija može zatražiti da država	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 173 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

članica ili dotično imenovano nadležno tijelo izmijeni ili povuče odluku kojom se odobrava odstupanje. Ne ispuni li država članica ili imenovano nadležno tijelo taj zahtjev u roku od četiri tjedna, konačna se odluka brzo donosi u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 51. stavka 2. Komisija čuva povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija. 3. Pri donošenju odluka o odstupanjima iz stavka 1. država članica ili imenovano nadležno tijelo i Komisija posebno vode računa o sljedećim kriterijima: (a) cilju stvaranja konkurentnog tržišta plina; (b) potrebi da se ispune obveze javne usluge i da se osigura sigurnost opskrbe; (c) položaju poduzeća za prirodni plin na tržištu plina i stvarnom stanju tržišnog natjecanja na tom tržištu; (d) ozbiljnosti gospodarskih i financijskih poteškoća na koje su naišla poduzeća za prirodni plin i poduzeća za transport ili povlašteni kupci; (e) datumima potpisivanja i uvjetima predmetnog ugovora (predmetnih ugovora), uključujući opseg u kojem ti uvjeti omogućavaju da se vodi računa o promjenama na tržištu; (f) naporu koji je uložen kako bi se pronašlo rješenje problema; (g) mjeri u kojoj je poduzeće, kad je prihvatilo predmetne obveze tipa „uzmi ili plati", uzimajući u				

obzir odredbe ove Direktive, u razumnim okvirima moglo predvidjeti vjerojatnost ozbiljnih poteškoća; (h) stupnju povezanosti sustava s drugim sustavima i kolika je mogućnost uzajamnog djelovanja tih sustava; i (i) učincima koje bi odobreno odstupanje imalo na ispravnu primjenu ove Direktive u pogledu neometanog funkcioniranja unutarnjeg tržišta prirodnog plina. Odluka o zahtjevu za odstupanje s obzirom na ugovore tipa „uzmi ili plati" sklopljene prije 4. avgusta 2003. ne bi smjela dovesti do situacije u kojoj je nemoguće pronaći gospodarski održive alternativne mogućnosti prodaje. U svakom se slučaju smatra da ozbiljne teškoće ne postoje kada prodaja prirodnog plina ne padne ispod razine minimalnih jamstava povlačenja, sadržanih u ugovorima o nabavi plina tipa „uzmi ili plati", ili u mjeri u kojoj se odgovarajući ugovor o nabavi plina tipa „uzmi ili plati" može prilagoditi ili u kojoj poduzeće za prirodni plin može pronaći alternativne mogućnosti prodaje. 4. Poduzeća za prirodni plin kojima nije odobreno odstupanje iz stavka 1. ovog članka ne smiju odbiti ili više ne smiju odbijati pristup sustavu zbog obveza tipa „uzmi ili plati" preuzetih u okviru ugovora o nabavi plina. Države članice osiguravaju poštovanje odgovarajućih odredaba članaka 32. do 44. 5. Svako odstupanje koje je odobreno na temelju gore navedenih odredaba obrazlaže se na odgovarajući način. Komisija objavljuje odluku u Službenom listu Europske unije. 6. Komisija do 4. avgusta 2008. podnosi izvješće o iskustvima prikupljenima tijekom primjene ovog članka				

kako bi Europskomu parlamentu i Vijeću omogućila da pravodobno razmotre potrebu za prilagodbom ovog članka.				
Članak 49. **Tržišta u nastajanju i izolirana tržišta** 1. Države članice koje nisu izravno priključene na međudržavni spojni plinovod bilo koje druge države članice i koje imaju samo jednoga glavnog vanjskog opskrbljivača mogu odstupiti od članaka 4., 9., 37. i/ili 38. Poduzeće za opskrbu s tržišnim udjelom većim od 75 % smatra se glavnim opskrbljivačem. Svako takvo odstupanje automatski prestaje važiti ako najmanje jedan od uvjeta iz ovog podstavka više nije ispunjen. O svim se takvim odstupanjima obavješćuje Komisiju. Cipar može odstupiti od članaka 4., 9., 37. i/ili 38. Takvo odstupanje prestaje važiti od trenutka kada Cipar više ne ispunjava uvjete za izolirano tržište. Članci 4., 9., 37. i/ili 38. ne primjenjuju se na Estoniju, Latviju i/ili Finsku sve dok se bilo koja od tih država članica izravno ne priključi na međudržavni spojni plinovod bilo koje države članice, različite od Estonije, Latvije, Litve i Finske. Ovim se podstavkom ne dovode u pitanje odstupanja na temelju prvog podstavka ovog stavka. 2. Država članica koja ispunjava uvjete za tržište u nastajanju i koja bi zbog provedbe ove Direktive pretrpjela značajne probleme može odstupiti od članaka 4. i 9., članka 13. stavaka 1. i 3., članaka 14. i 24., članka 25. stavka 5., članaka 26., 31. i 32., članka 37. stavka 1. i/ili članka 38. takvo odstupanje automatski prestaje važiti od trenutka kada država članica više ne ispunjava uvjete za tržište u nastajanju. O svim se takvim odstupanjima obavješćuje Komisiju.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

Cipar može odstupiti od članaka 4. i 9., članka 13. stavaka 1. i 3., članaka 14. i 24., članka 25. stavka 5., članaka 26., 31. i 32., članka 37. stavka 1. i/ili članka 38. takvo odstupanje prestaje važiti od trenutka kada Cipar više ne ispunjava uvjete za tržište u nastajanju. 3. Na dan kada prestaje važiti odstupanje iz stavka 2. prvog podstavka definicija povlaštenih kupaca rezultira otvaranjem tržišta u iznosu od najmanje 33 % ukupne godišnje potrošnje plina na nacionalnom tržištu plina. Dvije godine nakon toga primjenjuje se članak 37. stavak 1. točka (b), a tri godine nakon toga članak 37. stavak 1. točka (c). Sve do početka primjene članka 37. stavka 1. točke (b) država članica iz stavka 2. ovog članka može odlučiti ne primjenjivati članak 32. što se tiče pomoćnih usluga i privremenog skladištenja za postupak ponovnog uplinjavanja i naknadnu isporuku u transportni sustav. 4. Ako bi provedba ove Direktive dovela do značajnih problema u zemljopisno ograničenom području određene države članice, posebno što se tiče razvoja transportne infrastrukture i krupne distribucijske infrastrukture, te kako bi potakla ulaganja, država članica može od Komisije zatražiti privremeno odstupanje od članaka 4. i 9., članka 13. stavaka 1. i 3., članaka 14. i 24., članka 25. stavka 5., članaka 26., 31. i 32., članka 37. stavka 1. i/ili članka 38. za razvoj na tom području. 5. Komisija može odobriti odstupanje iz stavka 4., posebno vodeći računa o sljedećim kriterijima: — potrebi za ulaganjima u infrastrukturu koja ne bi bila ekonomična u okružju konkurentnog tržišta, — opsegu i izgledima za povrat od potrebnih ulaganja, — veličini i stupnju razvoja plinske mreže na dotičnom području, — izgledima dotičnog tržišta plina,				

— zemljopisnoj veličini i značajkama dotičnog područja ili regije te društveno-gospodarskim i demografskim čimbenicima. Za plinsku infrastrukturu, ako se ne radi o distribucijskoj infrastrukturi, odstupanje se može odobriti samo ako u tom području još nema plinske infrastrukture ili ako je ona uspostavljena prije manje od deset godina. Privremeno odstupanje ne smije se odobriti na više od deset godina od prve isporuke plina u tom području. Za distribucijsku se infrastrukturu odstupanje može odobriti u trajanju od najviše 20 godina od trenutka kada je plin u tom području prvi put isporučen putem navedene infrastrukture. 6. Članak 9. se ne primjenjuje na Cipar, Luksemburg i/ili Maltu. 7. Prije donošenja odluke na temelju stavka 5., vodeći računa o čuvanju povjerljivosti, Komisija obavješćuje države članice o zahtjevima koji su podneseni na temelju stavka 4. Ta se odluka, kao i odstupanja iz stavaka 1. i 2., objavljuju u Službenom listu Europske unije. 8. Grčka može odstupiti od članaka 4., 24., 25., 26., 32., 37. i/ili 38. ove Direktive za zemljopisna područja i razdoblja navedena u licencama koje je izdala prije 15. marta 2002. i u skladu s Direktivom 98/30/EZ, u pogledu razvoja i isključivog korištenja distribucijskih mreža u određenim zemljopisnim područjima.				
Članak 50. **Postupak preispitivanja**	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

Ako u izvješću iz članka 52. stavka 6. Komisija zaključi da, s obzirom na učinkovit način provođenja pristupa mreži ostvaren u određenoj državi članici – koji omogućava potpuno učinkovit, nediskriminirajući i neometan pristup mreži – određene obveze nametnute poduzećima ovom Direktivom (uključujući one u pogledu pravnog razdvajanja za operatore distribucijskih sustava) nisu razmjerne cilju kojem se teži, dotična država članica može od Komisije zatražiti izuzimanje od predmetnog zahtjeva. O takvom zahtjevu država članica odmah obavješćuje Komisiju, zajedno sa svim relevantnim informacijama potrebnima za dokazivanje da će se zaključak iz izvješću o osiguranom stvarnom pristupu mreži i dalje održavati. U roku od tri mjeseca od primitka obavijesti Komisija donosi mišljenje u pogledu zahtjeva dotične države članice i, prema potrebi, podnosi prijedloge Europskomu parlamentu i Vijeću za izmjenu odgovarajućih odredaba ove Direktive. Komisija može u prijedlozima za izmjenu ove Direktive predložiti izuzimanje dotične države članice od specifičnih zahtjeva, pod uvjetom da ta država članica, kako je odgovarajuće, provede jednako djelotvorne mjere.				
Članak 51. **Odbor** 1. Komisiji pomaže odbor. 2. Prilikom upućivanja na ovaj stavak primjenjuju se članci 3. i 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe njezinog članka 8. 3. Prilikom upućivanja na ovaj stavak primjenjuje se članak 5.a stavci 1. do 4. i članak 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe njezinog članka 8.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

Članak 52. **Izvješćivanje** 1. Komisija prati i ispituje primjenu ove Direktive te Europskom parlamentu i Vijeću podnosi opće izvješće o napretku, prvi put najkasnije 31. decembra 2004., a potom jednom godišnje. Izvješće o napretku sadrži najmanje sljedeće: (a) stečeno iskustvo i ostvareni napredak u stvaranju potpunog i u cijelosti operativnog unutarnjeg tržišta prirodnog plina te prepreke koje su još uvijek prisutne u tom pogledu, uključujući aspekte vladajućeg položaja na tržištu, koncentracije na tržištu, predatorskog ili protutržišnog ponašanja; (b) odstupanja odobrena na temelju ove Direktive, uključujući provedbu odstupanja predviđenog u članku 26. stavku 4. radi mogućeg preispitivanja praga; (c) mjeru u kojoj su zahtjevi u pogledu razdvajanja i određivanja tarifa sadržani u ovoj Direktivi bili uspješni u osiguravanju poštenog i nediskriminirajućeg pristupa plinskom sustavu Zajednice te istovjetnih razina tržišnog natjecanja, kao i gospodarske, ekološke i društvene posljedice otvaranja tržišta plina za kupce; (d) razmatranje pitanja koja se odnose na razine kapaciteta sustava i sigurnost opskrbe prirodnim plinom u Zajednici, a posebno postojeću i predviđenu ravnotežu između ponude i potražnje, vodeći računa o fizičkom kapacitetu za razmjenu među područjima i razvoju skladišta (uključujući pitanje proporcionalnosti reguliranja tržišta u tom području);	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 54 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

(e) posebna pozornost posvetit će se mjerama poduzetima u državama članicama za pokrivanje vršne potražnje i rješavanja nedostataka jednog ili više opskrbljivača;				
(f) opću procjenu napretka ostvarenog u pogledu bilateralnih odnosa s trećim zemljama koje proizvode i izvoze ili transportiraju prirodni plin, uključujući napredak u pogledu integracije tržišta, trgovanja i pristupa mrežama takvih trećih zemalja;				
(g) potrebu za mogućim zahtjevima s obzirom na usklađivanje koji nisu povezani s odredbama ove Direktive.				
Izvješće o napretku prema potrebi može sadržavati preporuke i mjere za suzbijanje negativnih učinaka vladajućeg položaja i koncentracije na tržištu.				
Komisija, uz savjetovanje s ENTSO-om za plin, u izvješću također može razmotriti je li izvedivo da operatori transportnih sustava stvore jedinstvenog europskog operatora transportnog sustava.HR 12/Sv. 5 Službeni list Europske unije.				
2. Svake dvije godine izvješće o napretku iz stavka 1. također sadržava analizu različitih mjera poduzetih u državama članicama radi ispunjavanja obveza javne usluge, zajedno s razmatranjem učinkovitosti tih mjera i, posebno, njihovim učincima na tržišno natjecanje na tržištu plina. To izvješće prema potrebi može sadržavati preporuke u pogledu mjera koje na nacionalnoj razini treba poduzeti radi ostvarivanja visokih standarda javne usluge ili mjera koje su namijenjene sprečavanju zatvaranja tržišta.				
3. Komisija do 3. marta 2013. Europskom parlamentu i Vijeću podnosi, u sklopu općeg ispitivanja, detaljno				

posebno izvješće s prikazom u kojoj su mjeri zahtjevi za razdvajanje na temelju poglavlja IV. bili uspješni u osiguravanju potpune i stvarne neovisnosti operatora transportnih sustava, koristeći kao mjerilo stvarno i učinkovito razdvajanje. 4. Za potrebe svoje procjene iz stavka 3. Komisija posebno vodi računa o sljedećim kriterijima: pošten i nediskriminirajući pristup mreži, djelotvorni propisi, razvoj mreže radi zadovoljavanja potreba tržišta, poticaji za ulaganja koji ne narušavaju tržišno natjecanje, razvoj infrastrukture za spajanje plinovoda, stvarno tržišno natjecanje na energetskim tržištima Zajednice i stanje sigurnosti opskrbe u Zajednici. 5. Prema potrebi, a posebno kada iz detaljnog posebnog izvješća iz stavka 3. proizlazi da se uvjeti iz stavka 4. ne jamče u praksi, Komisija podnosi prijedloge Europskomu parlamentu i Vijeću kako bi se do 3. marta 2014. osigurala potpuna i stvarna neovisnost operatora transportnih sustava. 6. Komisija najkasnije 1. januara 2006. Europskom parlamentu i Vijeću upućuje detaljno izvješće s prikazom napretka u stvaranju unutarnjeg tržišta prirodnog plina. U tom se izvješću posebno razmatra: — postojanje nediskriminirajućeg pristupa mreži, — djelotvorni propisi, — razvoj infrastrukture za spajanje plinovoda, uvjeti tranzita i stanje sigurnosti opskrbe u Zajednici, — u kojoj se mjeri potpuna korist od otvaranja tržišta odražava na mala poduzeća i kupci iz kategorije kućanstvo, posebno u pogledu standarda javne usluge, — u kojoj su mjeri tržišta u praksi otvorena stvarnom tržišnom natjecanju, uključujući aspekte vladajućeg položaja na tržištu, koncentracije na tržištu i predatorskog ili protutržišnog ponašanja,				

— u kojoj mjeri kupci zaista mijenjaju opskrbljivače i ponovno pregovaraju o tarifama, — razvoj cijena, uključujući cijene opskrbe, u odnosu na stupanj otvorenosti tržišta, — postoji li stvaran i nediskriminirajući pristup treće strane sustavima skladišta plina kada je to potrebno iz tehničkih i/ili gospodarskih razloga kako bi se pružio učinkovit pristup sustavu, — iskustvo stečeno u primjeni ove Direktive što se tiče stvarne neovisnosti operatora sustava u vertikalno integriranim poduzećima te jesu li razvijene druge mjere pored funkcionalne neovisnosti i razdvajanja računa, koje imaju učinke istovjetne pravnom razdvajanju. Komisija prema potrebi Europskom parlamentu i Vijeću podnosi prijedloge kojima je posebno cilj zajamčiti visoke standarde javne usluge. Komisija prema potrebi Europskom parlamentu i Vijeću podnosi prijedloge kojima je posebno cilj osiguravanje potpune i stvarne neovisnosti operatora distribucijskih sustava prije 1. jula 2007. Kada je potrebno, ti se prijedlozi, u skladu s pravom tržišnog natjecanja, također odnose na mjere koje se bave pitanjima vladajućeg položaja na tržištu, koncentracije na tržištu i predatorskog ili protutržišnog ponašanja.				
Članak 53. **Stavljanje izvan snage** Direktiva 2003/55/EZ stavlja se izvan snage s učinkom od 3. marta 2011., ne dovodeći u pitanje obveze država članica koje se odnose na rokove za prenošenje i primjenu navedene direktive. Upućivanja na direktivu stavljenu izvan snage smatraju se upućivanjima na ovu Direktivu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom u Prilogu II.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

Članak 54. **Prenošenje** 1. Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom do 3. marta 2011. One o tome odmah obavješćuju Komisiju. One primjenjuju te odredbe od 3. marta 2011., uz izuzetak članka 11. koji primjenjuju od 3. marta 2013. Kada države članice donose ove odredbe, te odredbe prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Načine tog upućivanja određuju države članice. 2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Članak 55. **Stupanje na snagu** Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u Službenom listu Europske unije.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Članak 56. **Adresati** Ova je Direktiva upućena državama članicama. Sastavljeno u Bruxellesu 13. jula 2009.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
PRILOG I. **MJERE ZA ZAŠTITU POTROŠAČA**	**Član 65** U članu 205 poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno i članom 207 Zakona o	

1. Ne dovodeći u pitanje pravila Zajednice o zaštiti potrošača, posebno Direktivu 97/7/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. maja 1997. o zaštiti potrošača u pogledu ugovora na daljinu (1) i Direktivu Vijeća 93/13/EEZ od 5. aprila 1993. o nepoštenim ugovornim odredbama u potrošačkim ugovorima (2), mjere iz članka 3. trebaju osigurati da kupci: a) imaju pravo na ugovor sa svojim pružateljem usluga povezanih s plinom, u kojem se navodi sljedeće: — identitet i adresa opskrbljivača, — usluge koje se pružaju, ponuđene razine kvalitete usluga, kao i vrijeme prvog priključenja, — vrste ponuđenih usluga održavanja, — način na koji se mogu dobiti ažurirane informacije o svim primjenjivim tarifama i naknadama za održavanje, — trajanje ugovora, uvjeti produljenja i prestanka usluga i ugovora te je li dopušten raskid ugovora bez naknade, — bilo koja naknada i povrat sredstava koji se primjenjuju u slučaju nepridržavanja ugovorene razine kvalitete usluge, uključujući netočne i zakašnjele račune, — metoda pokretanja postupaka za rješavanje sporova u skladu s točkom (f); i — informacije koje se odnose na prava potrošača, uključujući one o obradi pritužaba i sve informacije iz ove točke, jasno priopćene putem računa ili na internetskim stranicama poduzeća za prirodni plin. Uvjeti moraju biti pošteni i unaprijed dobro poznati. U svakom bi slučaju te informacije trebale biti pružene prije sklapanja ili potvrđivanja ugovora. Kada se ugovori sklapaju putem posrednika, informacije koje se odnose na pitanja iz ove točke također se pružaju prije sklapanja ugovora; b) pravodobno budu obaviješteni o svakoj namjeri izmjene ugovornih uvjeta, a pritom i o svojem	"(4) Snabdjevač je dužan da na računu ili promotivnom materijalu uz račun krajnjem kupcu učini dostupnim najmanje jednom godišnje informacije o uticajima na životnu sredinu, u odnosu na emisije ugljendioksida i druge štetne emisije koje nastaju u proizvodnji električne energije iz svih izvora energije korišćenih za snabdijevanje kupaca električnom energijom u prethodnoj godini." U stavu 4 tač. 2 i 3 brišu se. Dosadašnje tač. 4 i 5 postaju tač. 2 i 3. Dosadašnji st. 4, 5 i 6 postaju st. 5, 6 i 7. **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 i 51/2017** **Zaštita kupaca** **Član 205** (1) Snabdjevač je dužan da na svojoj internet stranici objavi cijene za domaćinstva i druge krajnje kupce koje snabdijeva najmanje 15 dana prije početka snabdijevanja. (2) Snabdjevač je dužan da na svojoj internet stranici objavi svaku promjenu cijena i naknada, blagovremeno, najkasnije do isteka obračunskog perioda nakon stupanja na snagu promjene i obavijesti kupce o mogućnosti raskida ugovora ako ne prihvataju promjenu cijene. (3) Snabdjevač je dužan da na svojoj internet stranici, najmanje jednom godišnje, objavi informacije o pravima kupaca, uključujući informacije za podnošenje i rješavanje prigovora. (4) Snabdjevač je dužan da na računu ili promotivnom materijalu uz račun krajnjem kupcu učini dostupnim najmanje jednom godišnje informacije o uticajima na životnu sredinu, u odnosu na emisije ugljendioksida i druge štetne emisije koje nastaju u proizvodnji električne energije iz svih izvora energije korišćenih za		energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	

pravu na raskid ugovora. Pružatelji usluga svoje pretplatnike o svakom povećanju naknada izravno obavješćuju u odgovarajuće vrijeme, a najkasnije prije isteka prvog obračunskog razdoblja nakon što povećanje stupi na snagu, na transparentan i razumljiv način. Države članice osiguravaju da kupci imaju slobodu raskida ugovora ako ne prihvaćaju nove uvjete o kojima ih je obavijestio njihov pružatelj usluga povezanih s plinom; c) dobiju transparentne informacije o primjenjivim cijenama i tarifama te o standardnim uvjetima u pogledu pristupa uslugama povezanima s plinom i njihovog korištenja; d) raspolažu širokim izborom načina plaćanja, koji nisu neopravdano diskriminacijski za kupce. Sustavi predujmova moraju biti pošteni i na primjeren način odražavati vjerojatnu potrošnju. Svaka razlika u uvjetima mora odražavati troškove opskrbljivača različitih sustava plaćanja. Opći uvjeti moraju biti pošteni i transparentni. Moraju biti predstavljeni jasnim i razumljivim jezikom te ne smiju uključivati neugovorne prepreke za ostvarivanje prava potrošača, na primjer pretjeranu ugovornu dokumentaciju. Kupci moraju biti zaštićeni od nepoštenih ili obmanjujućih metoda prodaje; e) ne plaćaju naknadu za promjenu opskrbljivača; f) imaju korist od transparentnih, jednostavnih i jeftinih postupaka obrade njihovih pritužaba. Svi potrošači posebno imaju pravo na to da im pružatelj usluga povezanih s plinom osigura dobru kvalitetu usluge i obrade pritužaba. Takvi izvansudski postupci rješavanja sporova moraju omogućiti pošteno i brzo rješavanje sporova, po mogućnosti u roku od tri mjeseca, te predvidjeti,	snabdijevanje kupaca električnom energijom u prethodnoj godini. (5) Snabdjevač je dužan da svim krajnjim kupcima obračuna i naplati: 1) korišćenje prenosnih i distributivnih sistema električneenergije ili gasa; 2) naknadu za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora; 3) druge naknade u skladu sa zakonom. (6) Snabdjevač je dužan da naplaćuje energiju i usluge na osnovu računa koji mora biti pregledan i čitak, sa oznakom profila potrošnje kojem pripada kupac. (7) Snabdjevač je dužan da plati korišćenje sistema, usluge i naknade operatorima i drugim licima za koja se prikupljaju naknade u skladu sa ovim zakonom. **Član 66** U članu 206 stav 1 mijenja se i glasi: „ (1) Snabdjevač i krajnji kupac dužni su da u pisanoj formi zaključiti ugovor o snabdijevanju." U stavu 2 poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi: „2a) elemente ugovora o korišćenju prenosnog ili distributivnog sistema;". **Zakon o energetici** **"Sl. list CG", br. 5/16 I 51/2017** **Ugovor o snabdijevanju** **Član 206** (1) Snabdjevač i krajnji kupac su dužni u pisanoj formi zaključiti ugovor o snabdijevanju. (2) Ugovor iz stava 1 ovog člana naročito sadrži: 1) naziv i sjedište snabdjevača; 2) vrijeme početka snabdijevanja, sadržaj usluge koja se pruža i nivoe kvaliteta usluga;			

kada je to opravdano, sustav povrata sredstava i/ili naknade. Trebali bi, kad god je to moguće, biti u skladu s načelima navedenima u Preporuci Komisije 98/257/EZ od 30. marta 1998. o načelima koja se primjenjuju na tijela odgovorna za izvansudsko rješavanje potrošačkih sporova (3); g) koji su priključeni na plinski sustav budu obaviješteni o svojim pravima na opskrbu prirodnim plinom točno određene kvalitete po razumnim cijenama, na temelju primjenjivog nacionalnog zakonodavstva; h) na raspolaganju imaju podatke o svojoj potrošnji te da mogu, izričitom suglasnošću i bez naknade, bilo kojem registriranom poduzeću za opskrbu dati pristup svojim mjernim podacima. Strana odgovorna za upravljanje podacima obvezna je dati te podatke poduzeću. Države članice definiraju format za predstavljanje podataka i postupak kojim opskrbljivači i potrošači ostvaruju pristup podacima. Za tu se uslugu potrošaču ne obračunavaju dodatni troškovi; i) budu ispravno obaviješteni o stvarnoj potrošnji plina i troškovima dovoljno učestalo da bi mogli regulirati vlastitu potrošnju plina. Te se informacije daju u dostatnom vremenskom okviru, koji vodi računa o kapacitetu mjerne opreme kupca. Potrebno je voditi računa u troškovnoj učinkovitosti takvih mjera. Za tu se uslugu potrošaču ne obračunavaju dodatni troškovi; j) prime konačni obračun nakon svake promjene opskrbljivača prirodnim plinom, najkasnije šest tjedana od promjene opskrbljivača.	2a) elemente ugovora o korišćenju prenosnog ili distributivnog sistema; 3) vrste dodatnih usluga održavanja koje se nude na osnovu ugovora o korišćenju sistema koji snabdjevač zaključuje sa operatorom distributivnog sistema; 4) način na koji se mogu dobiti informacije o cijenama i naknadama za dodatne usluge održavanja; 5) period važenja ugovora i uslove za obnavljanje ili raskid ugovora; 6) načine plaćanja koji se primjenjuju u slučaju neispunjenja ugovorenog nivoa kvaliteta usluga, odnosno u slučaju pogrešnog obračuna utrošene energije. (3) Snabdjevač je dužan da informacije iz stava 2 ovog člana iskaže kupcima na računu i/ili na svojoj internet stranici. (4) Ugovor kojim se kupcu uskraćuje ili ograničava pravo na raskid, odnosno otkaz ugovora ili nameću dodatne finansijske obaveze po tom osnovu, ništav je.			

2. Države članice osiguravaju provedbu inteligentnih sustava mjerenja koji doprinose aktivnom sudjelovanju potrošača na tržištu opskrbe plinom. Provedba tih sustava mjerenja može biti podložna ekonomskoj procjeni svih dugoročnih troškova i koristi za tržište te pojedinog potrošača, ili tome koji je oblik inteligentnog mjerenja ekonomski razuman i troškovno učinkovit te koji je vremenski okvir ostvariv za njihovu distribuciju. Takva se procjena provodi do 3. septembra 2012. Podložno toj procjeni, države članice ili bilo koje nadležno tijelo koje one imenuju pripremaju vremenski raspored za provedbu inteligentnih sustava mjerenja. Države članice, ili bilo koje nadležno tijelo koje one imenuju, osiguravaju interoperabilnost tih sustava mjerenja koje treba provesti na njihovim državnim područjima i na primjeren način vode računa o uporabi odgovarajućih standarda i najbolje prakse te o važnosti razvoja unutarnjeg tržišta prirodnog plina.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 247 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17)	
REGULATIVA 2018/1999				
Članak 1 **Područje primjene i opseg** 1. Ovom se Uredbom uspostavlja mehanizam upravljanja za: (a)provedbu strategija i mjera osmišljenih za ostvarivar energetske unije i dugoročnih obveza Unije u pogle stakleničkih plinova u skladu s Pariškim sporazumom, t desetogodišnje razdoblje od 2021. do 2030., posebice en klimatskih ciljeva Unije za 2030.; (b) poticanje suradnje među državama članicama, među ako je to primjereno, na regionalnoj razini, osmišlje postizanja ciljeva energetske unije;	Nema odgovarajuće odredbe		Materija je predmet regulisanja Zakona o zaštiti od negativnih klimatskih promjena (Sl. list CG, 73/2019)	

(c) osiguravanje pravodobnosti, transparentnosti, točnosti, dosljednosti, usporedivosti i potpunosti izvješćivanja Unije i njezinih država članica tajništvu UNFCCC-a i Pariškog sporazuma; (d) doprinos većoj regulatornoj sigurnosti kao i doprinos većoj sigurnosti ulagatelja te doprinos potpunom iskorištavanju prilika za ekonomski razvoj, poticanje ulaganja, stvaranje radnih mjesta i socijalnu koheziju. Mehanizam upravljanja temelji se na dugoročnim strategijama, integriranim nacionalnim energetskim i klimatskim planovima kojima je obuhvaćeno desetogodišnje razdoblje počevši od 2021. do 2030., odgovarajućim integriranim nacionalnim energetskim i klimatskim izvješćima o napretku država članica i Komisijinim integriranim mehanizmima za praćenje. Mehanizmom upravljanja osiguravaju se djelotvorne prilike za sudjelovanje javnosti u pripremi tih nacionalnih planova i dugoročnih strategija. On obuhvaća strukturirani, transparentni, iterativni postupak između Komisije i država članica u svrhu dovršetka integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova i njihove naknadne provedbe, uključujući u pogledu regionalne suradnje i odgovarajućeg djelovanja Komisije.				
2. Ova se Uredba primjenjuje na pet dimenzija energetske unije, koje su usko povezane i međusobno se osnažuju: (a) energetska sigurnost; (b) unutarnje energetsko tržište; (c) energetska učinkovitost; (d) dekarbonizacija; i (e) istraživanje, inovacije i konkurentnost.	Član 4 Poslije člana 8 dodaju se dva nova člana koji glase: **„Nacionalni energetski i klimatski plan** **Član 8a** (1) Nacionalni energetski i klimatski plan naročito sadrži: 1) pregled trenutnog stanja u pogledu relevantnih politika i postupak donošenja plana;	Potpuno usklađeno		

	2) nacionalne ciljeve koji se odnose na sljedeće oblasti: - emisija gasova sa efektom staklene bašte; - korišćenje energije iz obnovljivih izvora; - energetska efikasnost; - energetska sigurnost; - unutrašenje energetsko tržište i - istraživanje, inovacije i konkurentrnost. 3) pregled planiranih politika i mjera koje se odnose na ostvarivanje ciljeva iz tačke 2 ovog stava i pregled finansijskih sredstava potrebnih za njihovo ostvarivanje; 4) opis trenutnog stanja za oblasti iz tačke 2 ovog stava i projekcije ostvarivanja ciljeva iz tačke 2 ovog stava sprovođenjem postojećih politika i mjera; 5) procjenu efekata planiranih politika i mjera za ostvarivanje ciljeva iz tačke 2 ovog stava.			
Članak 2 **Definicije** Primjenjuju se sljedeće definicije: 1. „politike i mjere" znači svi instrumenti kojima se doprinosi ostvarenju ciljeva integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova i/ili provedbi obveza na temelju članka 4. stavka 2. točaka (a) i (b) UNFCCC-a, što može uključivati one čiji glavni cilj nije ograničavanje i smanjenje emisija stakleničkih plinova ili promjene u energetskom sustavu; 2. „postojeće politike i mjere" znači provedene politike i mjere i donesene politike i mjere; 3. „provedene politike i mjere" znači politike i mjere na koje se na datum podnošenja integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana ili integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog izvješća o napretku primjenjuje jedno ili više od sljedećeg: na snazi je izravno primjenjivo pravo Unije ili nacionalno pravo, uspostavljen je jedan dobrovoljan sporazum ili više njih, dodijeljena su financijska sredstva, mobilizirani su ljudski resursi;	**Član 4** Poslije člana 8 dodaju se dva nova člana koji glase: **„Nacionalni energetski i klimatski plan** **Član 8a** (1) Nacionalni energetski i klimatski plan naročito sadrži: 1) pregled trenutnog stanja u pogledu relevantnih politika i postupak donošenja plana; 2) nacionalne ciljeve koji se odnose na sljedeće oblasti: - emisija gasova sa efektom staklene bašte; - korišćenje energije iz obnovljivih izvora; - energetska efikasnost; - energetska sigurnost; - unutrašenje energetsko tržište i	Djelimično usklađeno	Djelimično usklađeno članom 4 Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena (Sl. list CG, 73/2019) i članom 6 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17). Potpuna usklađenost će se postitći donošenjem odgovarajućih pozdzakonskih	II kvartal 2021

4„donesene politike i mjere" znači politike i mjere za koje . je do datuma podnošenja integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana ili integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog izvješća o napretku donesena službena odluka vlade i za koje postoji jasna predanost da se započne s provedbom; 5„planirane politike i mjere" znači mogućnosti o kojima se . raspravlja i za koje postoji realna mogućnost da će biti donesene i provedene nakon datuma podnošenja integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana ili integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog izvješća o napretku; 6„sustav za politike i mjere te projekcije" znači sustav . institucionalnih, pravnih i postupovnih mehanizama uspostavljenih za politike i mjere izvješćivanja te projekcije povezane s antropogenim emisijama po izvorima i uklanjanjem stakleničkih plinova ponorima i s energetskom sustavom, među ostalim kako je propisano člankom 39.; 7„projekcije" znači predviđanja antropogenih emisija po . izvorima i uklanjanja stakleničkih plinova ponorima ili razvoja energetskog sustava, uključujući barem kvantitativne procjene za niz od četiri buduće godine koje završavaju s 0 ili 5 i dolaze neposredno nakon izvještajne godine; 8„projekcije bez mjera" znači projekcije antropogenih . emisija po izvorima i uklanjanja stakleničkih plinova ponorima koje isključuju učinke svih politika i mjera koje su planirane, usvojene ili provedene nakon godine koja je odabrana kao početna točka za relevantnu projekciju; 9„projekcije s mjerama" znači projekcije antropogenih . emisija po izvorima i uklanjanja stakleničkih plinova ponorima kojima su obuhvaćeni učinci politika i mjera, u smislu smanjenja emisija stakleničkih plinova ili razvoja energetskog sustava, koje su donesene i provedene; 1 „projekcije s dodatnim mjerama" znači projekcije 0.antropogenih emisija po izvorima i uklanjanja stakleničkih plinova ponorima ili razvoja energetskog	- istraživanje, inovacije i konkurentrnost. 3) pregled planiranih politika i mjera koje se odnose na ostvarivanje ciljeva iz tačke 2 ovog stava i pregled finansijskih sredstava potrebnih za njihovo ostvarivanje; 4) opis trenutnog stanja za oblasti iz tačke 2 ovog stava i projekcije ostvarivanja ciljeva iz tačke 2 ovog stava sprovođenjem postojećih politika i mjera; 5) procjenu efekata planiranih politika i mjera za ostvarivanje ciljeva iz tačke 2 ovog stava. (2) Plan iz stava 1 ovog člana priprema Ministarstvo u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za zaštitu životne sredine i klimatske promjene i dostavlja organu državne uprave nadležnom za kontrolu državne pomoći, radi davanja mišljenja. (3) Plan iz stava 2 ovog člana donosi Vlada, na period do deset godina. (4) Ažuriranje plana iz stava 3 ovog člana, Ministarstvo, vrši u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za zaštitu životne sredine nakon isteka četiri godine od dana njegovog donošenja. (5) Bliži sadržaj plana iz stava 1 ovog člana i smjernice za određivanje ciljeva iz stava 1 tačka 2 ovog člana utvrđuje se propisom Ministarstva.		akata Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena i podzakonskog akta Zakona o energetici kojim se utvrđuje bliži sadržaj nacionalnog energetskog i klimatskog plana i smjernice za određivanje nacionalnih ciljeva.	

sustava kojima su obuhvaćeni učinci, u smislu smanjenja emisija stakleničkih plinova, politika i mjera koje su donesene i provedene radi ublažavanja klimatskih promjena ili ostvarivanja energetskih ciljeva te politika i mjera planiranih u tu svrhu; 1 „klimatski i energetski ciljevi Unije za 2030." znači 1. obvezujući cilj na razini Unije od najmanje 40 % domaćeg smanjenja emisija stakleničkih plinova u cijelom gospodarstvu do 2030. u odnosu na 1990., obvezujući cilj na razini Unije od najmanje 32 % udjela energije iz obnovljivih izvora u potrošnji u Uniji do 2030., krovni cilj na razini Unije od najmanje 32,5 % poboljšanja energetske učinkovitosti do 2030., i cilj od 15 % za elektroenergetsku međupovezanost do 2030. ili naknadni ciljevi u tom pogledu koje su Europsko vijeće ili Europski parlament i Vijeće dogovorili za 2030.; 1 „nacionalni sustav inventara" znači sustav 2. institucionalnih, pravnih i postupovnih mehanizama uspostavljenih u državi članici za procjenu antropogenih emisija po izvorima i uklanjanja stakleničkih plinova ponorima i za izvješćivanje i arhiviranje informacija iz inventara; 1 „pokazatelj" znači kvalitativni ili kvantitativni čimbenik ili 3. varijabla koji pridonose boljem razumijevanju napretka u provedbi; 1 „ključni pokazatelji" znači pokazatelji ostvarenog 4. napretka u pogledu pet dimenzija energetske unije koje je predložila Komisija; 1 „tehnički ispravci" znači prilagodbe nacionalnih procjena 5. inventara stakleničkih plinova izrađene u kontekstu preispitivanja provedenog u skladu s člankom 38. kada su dostavljeni podaci o inventaru nepotpuni ili su izrađeni na način koji nije u skladu s relevantnim međunarodnim pravilima ili pravilima Unije ili smjernicama i čija je svrha zamijeniti izvorno dostavljene procjene; 1 „osiguranje kvalitete" znači planirani sustav postupaka 6. preispitivanja kojim se osigurava ostvarenje ciljeva kvalitete podataka i dostavljanje najboljih mogućih				

procjena i informacija za podupiranje djelotvornosti programa kontrole kvalitete i za pomoć državama članicama; 17. „kontrola kvalitete" znači sustav redovnih tehničkih aktivnosti za mjerenje i kontrolu informacija i procjena prikupljenih u svrhe osiguravanja cjelovitosti, točnosti i potpunosti podataka, utvrđivanje i rješavanje grešaka i propusta, dokumentiranje i arhiviranje podataka i ostalog korištenog materijala i bilježenje svih aktivnosti osiguranja kvalitete; 18. „energetska učinkovitost na prvom mjestu" znači da se pri planiranju te pri donošenju politika i odluka o ulaganju u području energije, u najvećoj mogućoj mjeri uzimaju u obzir alternativne troškovno učinkovite mjere energetske učinkovitosti za povećanje učinkovitosti potražnje za energijom i opskrbe energijom, osobito s pomoću troškovno učinkovite uštede energije u krajnjoj potrošnji, inicijativa za upravljanje potražnjom te učinkovitije pretvorbe, prijenosa i distribucije energije, pri čemu se i dalje ostvaruju ciljevi tih odluka; 19. „SET-Plan" znači strateški plan za energetsku tehnologiju utvrđen u Komunikaciji Komisije od 15. rujna 2015. pod naslovom „Ususret integriranom strateškom planu za energetsku tehnologiju (SET): ubrzavanje preobrazbe europskog energetskog sustava"; 20. „rani napori" znači: (a) u kontekstu procjene mogućeg jaza između cilja Unije za energiju iz obnovljivih izvora za 2030. i zajedničkih doprinosa država članica, ostvarenje udjela energije iz obnovljivih izvora u državi članici iznad njezina nacionalnog obvezujućeg cilja za 2020. kako je utvrđeno u Prilogu I. Direktivi (EU) 2018/2001 ili rani napredak države članice u pogledu ostvarivanja obvezujućeg nacionalnog cilja za 2020.; (b) u kontekstu preporuka Komisije koje se temelje na procjeni u skladu s člankom 29. stavkom 1. točkom (b) u pogledu energije iz obnovljivih izvora, rana provedba doprinosa države članice obvezujućem cilju Unije od				

najmanje 32 % energije iz obnovljivih izvora u 2030. izmjereno u odnosu na nacionalne referentne točke za energiju iz obnovljivih izvora; 2 „regionalna suradnja" znači suradnja između dvije ili više 1. država članica koje sudjeluju u partnerstvu koje obuhvaća jednu ili više od pet dimenzija energetske unije; 2 „energija iz obnovljivih izvora" ili „obnovljiva energija" 2. znači energija iz obnovljivih izvora ili obnovljiva energija kako je definirana u članku 2. točki 1. Direktive (EU) 2018/2001; 2 „konačna bruto potrošnja energije" znači konačna bruto 3. potrošnja energije kako je definirana u članku 2. točki 5. Direktive (EU) 2018/2001; 2 „program potpore" znači program potpore kako je 4. definiran u članku 2. točki 5. Direktive (EU) 2018/2001; 2 „obnova kapaciteta" znači obnova kapaciteta kako je 5. definirana u članku 2. točki 10. Direktive (EU) 2018/2001; 2 „zajednica obnovljive energije" znači zajednica obnovljive 6. energije kako je definirana u članku 2. točki 16. Direktive (EU) 2018/2001; 2 „centralizirano grijanje" ili „centralizirano hlađenje" znači 7. centralizirano grijanje ili centralizirano hlađenje kako je definirano u članku 2. točki 19. Direktive (EU) 2018/2001; 2 „otpad" znači otpad kako je definiran u članku 2. točki 23. 8. Direktive (EU) 2018/2001; 2 „biomasa" znači biomasa kako je definirana u članku 2. 9. točki 24. Direktive (EU) 2018/2001; 3 „poljoprivredna biomasa" znači poljoprivredna biomasa 0. kako je definirana u članku 2. točki 25. Direktive (EU) 2018/2001; 3 „šumska biomasa" znači šumska biomasa kako je 1. definirana u članku 2. točki 26. Direktive (EU) 2018/2001; 3 „goriva iz biomase" znači goriva iz biomase kako su 2. definirana u članku 2. točki 27. Direktive (EU) 2018/2001; 3 „bioplin" znači bioplin kako je definiran u članku 2. točki 3. 28. Direktive (EU) 2018/2001; 3 „tekuće biogorivo" znači tekuće biogorivo kako je 4. definirano u članku 2. točki 32. Direktive (EU) 2018/2001;				

3 „biogorivo" znači biogorivo kako je definirano u članku 2. 5.točki 33. Direktive (EU) 2018/2001; 3 „napredna biogoriva" znači napredna biogoriva kako su 6.definirana u članku 2. točki 34. Direktive (EU) 2018/2001; 3 „goriva iz recikliranog ugljika" znači goriva iz recikliranog 7.ugljika kako su definirana u članku 2. točki 35. Direktive (EU) 2018/2001; 3 „kulture bogate škrobom" znači kulture bogate škrobom 8.kako su definirane u članku 2. točki 39. Direktive (EU) 2018/2001; 3 „kulture za proizvodnju hrane i hrane za životinje" znači 9.kulture za proizvodnju hrane i hrane za životinje kako su definirane u članku 2. točki 40. Direktive (EU) 2018/2001; 4 „lignocelulozni materijal" znači lignocelulozni materijal 0.kako je definiran u članku 2. točki 41. Direktive (EU) 2018/2001; 4 „ostatci" znači ostatci kako su definirani u članku 2. točki 1.43. Direktive (EU) 2018/2001; 4 „potrošnja primarne energije" znači potrošnja primarne 2.energije kako je definirana u članku 2. točki 2. Direktive 2012/27/EU; 4 „krajnja potrošnja energije" znači krajnja potrošnja 3.energije kako je definirana u članku 2. točki 3. Direktive 2012/27/EU; 4 „energetska učinkovitost" znači energetska učinkovitost 4.kako je definirana u članku 2. točki 4. Direktive 2012/27/EU; 4 „ušteda energije" znači ušteda energije kako je definirana 5.u članku 2. točki 5. Direktive 2012/27/EU; 4 „poboljšanje energetske učinkovitosti" znači poboljšanje 6.energetske učinkovitosti kako je definirano u članku 2. točki 6. Direktive 2012/27/EU; 4 „energetska usluga" znači energetska usluga kako je 7.definirana u članku 2. točki 7. Direktive 2012/27/EU; 4 „ukupna korisna površina poda" znači ukupna korisna 8.površina poda kako je definirana u članku 2. točki 10. Direktive 2012/27/EU;				

4 „sustav gospodarenja energijom" znači sustav 9. gospodarenja energijom poda kako je definiran u članku 2. točki 11. Direktive 2012/27/EU; 5 „stranka obveznica" znači stranka obveznica kako je 0. definirana u članku 2. točki 14. Direktive 2012/27/EU; 5 „provedbeno tijelo javne vlasti" znači provedbeno tijelo 1. javne vlasti kako je definirano u članku 2. točki 17. Direktive 2012/27/EU; 5 „pojedinačna mjera" znači pojedinačna mjera kako je 2. definirana u članku 2. točki 19. Direktive 2012/27/EU; 5 „distributer energije" znači distributer energije kako je 3. definiran u članku 2. točki 20. Direktive 2012/27/EU; 5 „operator distribucijskog sustava" znači operator 4. distribucijskog sustava kako je definiran u članku 2. točki 6. Direktive 2009/72/EZ i članku 2. točki 6. Direktive 2009/73/EZ; 5 „poduzeće za maloprodaju energije" znači poduzeće za 5. maloprodaju energije kako je definirano u članku 2. točki 22. Direktive 2012/27/EU; 5 „pružatelj energetskih usluga" znači pružatelj energetskih 6. usluga kako je definiran u članku 2. točki 24. Direktive 2012/27/EU; 5 „ugovor o energetskom učinku" znači ugovor o 7. energetskom učinku kako je definiran u članku 2. točki 27. Direktive 2012/27/EU; 5 „kogeneracija" znači kogeneracija kako je definirana u 8. članku 2. točki 30. Direktive 2012/27/EU; 5 „zgrada" znači zgrada kako je definirana u članku 2. točki 9. 1. Direktive 2010/31/EU; 6 „zgrada gotovo nulte energije" znači zgrada gotovo nulte 0. energije kako je definirana u članku 2. točki 2. Direktive 2010/31/EU; 6 „dizalica topline" znači dizalica topline kako je definirana 1. u članku 2. točki 18. Direktive 2010/31/EU; 6 „fosilno gorivo" znači neobnovljivi izvori energije na 2. osnovi ugljika kao što su kruta goriva, prirodni plin i nafta.				

Članak 3 **Integrirani nacionalni energetski i klimatski planovi** 1. Do 31. prosinca 2019. i potom do 1. siječnja 2029. te svakih deset godina nakon toga, svaka država članica priopćuje Komisiji integrirani nacionalni energetski i klimatski plan. Planovi sadržavaju elemente utvrđene u stavku 2. ovog članka i Prilogu I. Prvim planom obuhvaća se razdoblje od 2021. do 2030., uzimajući u obzir i dugoročniju perspektivu. Sljedeći planovi obuhvaćaju desetogodišnja razdoblja neposredno nakon kraja razdoblja obuhvaćenog prethodnim planom. 2. Integrirani nacionalni energetski i klimatski planovi sastoje se od sljedećih glavnih odjeljaka: (pregleda postupka upotrijebljenoga za uspostavu a integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana) koji se sastoji od sažetka, opisa javnog savjetovanja i sudjelovanja dionika i njihovih rezultata te regionalne suradnje s ostalim državama članicama u pripremi plana, kako je utvrđeno u člancima 10., 11 i 12. i u točki 1. odjeljka A dijela 1. Priloga I.; (opisa nacionalnih ciljeva i doprinosa koji se odnose na b dimenzije energetske unije, kako je navedeno u članku 4.) i Prilogu I.; (opisa planiranih politika i mjera koje se odnose na c ostvarivanje odgovarajućih ciljeva i doprinosa iz točke (b)) kao i općeg pregleda ulaganja potrebnih za ispunjavanje odgovarajućih ciljeva i doprinosa; (opisa trenutačnog stanja pet dimenzija energetske unije, d među ostalim u pogledu energetskog sustava i emisija) stakleničkih plinova i njihova uklanjanja te projekcija u pogledu ciljeva iz točke (b) s već postojećim politikama i mjerama; (ako je primjenjivo, opisa regulatornih i neregulatornih e prepreka i teškoća pri ispunjavanju ciljeva ili doprinosa) povezanih s energijom iz obnovljivih izvora i energetskom učinkovitosti; (fprocjene učinaka planiranih politika i mjera za ostvarenje) ciljeva iz točke (b), uključujući njihovu usklađenost s	**Član 4** Poslije člana 8 dodaju se dva nova člana koji glase: **„Nacionalni energetski i klimatski plan** **Član 8a** (1) Nacionalni energetski i klimatski plan naročito sadrži: 1) pregled trenutnog stanja u pogledu relevantnih politika i postupak donošenja plana; 2) nacionalne ciljeve koji se odnose na sljedeće oblasti: - emisija gasova sa efektom staklene bašte; - korišćenje energije iz obnovljivih izvora; - energetska efikasnost; - energetska sigurnost; - unutrašenje energetsko tržište i - istraživanje, inovacije i konkurentrnost. 3) pregled planiranih politika i mjera koje se odnose na ostvarivanje ciljeva iz tačke 2 ovog stava i pregled finansijskih sredstava potrebnih za njihovo ostvarivanje; 4) opis trenutnog stanja za oblasti iz tačke 2 ovog stava i projekcije ostvarivanja ciljeva iz tačke 2 ovog stava sprovođenjem postojećih politika i mjera; 5) procjenu efekata planiranih politika i mjera za ostvarivanje ciljeva iz tačke 2 ovog stava. (2) Plan iz stava 1 ovog člana priprema Ministarstvo u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za zaštitu životne sredine i klimatske promjene i dostavlja organu državne uprave nadležnom za kontrolu državne pomoći, radi davanja mišljenja. (3) Plan iz stava 2 ovog člana donosi Vlada, na period do deset godina. (4) Ažuriranje plana iz stava 3 ovog člana, Ministarstvo, vrši u saradnji sa organom državne uprave	Djelimično usklađeno	Potpuna usklađenost će se postitći donošenjem podzakonskog akta Zakona o energetici kojim se utvrđuje bliži sadržaj nacionalnog energetskog i klimatskog plana i smjernice za određivanje nacionalnih ciljeva.	I kvartal 2021

dugoročnim ciljevima smanjenja emisija stakleničkih plinova na temelju Pariškog sporazuma i dugoročnim strategijama iz članka 15.; (opće procjene učinka planiranih politika i mjera na g konkurentnost povezanu s pet dimenzija energetske) unije; (priloga, sastavljenog u skladu sa zahtjevima i strukturom h utvrđenim u Prilogu III. ovoj Uredbi, u kojem su navedene) metodologije i mjere politike država članica za ostvarenje zahtjeva ušteda energije u skladu s člankom 7. Direktive 2012/27/EU i Prilogom V. toj direktivi. 3. U pogledu svojih integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova države članice: (a ograničavaju administrativnu složenost i troškove za sve) relevantne dionike; (uzimaju u obzir međusobnu povezanost pet dimenzija b energetske unije, osobito načelo energetske učinkovitosti) na prvom mjestu; (c koriste pouzdane i dosljedne podatke i pretpostavke u) svih pet dimenzija, ako je relevantno; (ocjenjuju broj kućanstava u energetskom siromaštvu, d uzimajući u obzir domaće energetske usluge potrebne za) jamčenje osnovnih životnih standarda u odgovarajućem nacionalnom kontekstu, postojeću socijalnu politiku i druge relevantne politike, kao i Komisijine okvirne smjernice o relevantnim pokazateljima energetskog siromaštva. U slučaju da država članica, u skladu s točkom (d) prvog podstavka, na temelju svoje procjene provjerljivih podataka utvrdi da postoji znatan broj kućanstava u energetskom siromaštvu, ona u svoj plan uključuje nacionalni okvirni cilj smanjenja energetskog siromaštva. Dotične države članice navode u svojim integriranim nacionalnim energetskim i klimatskim planovima, politikama i mjerama kojima se rješava problem energetskog siromaštva, ako postoji, uključujući mjere socijalne politike i druge relevantne nacionalne programe.	nadležnim za zaštitu životne sredine nakon isteka četiri godine od dana njegovog donošenja. (5) Bliži sadržaj plana iz stava 1 ovog člana i smjernice za određivanje ciljeva iz stava 1 tačka 2 ovog člana utvrđuje se propisom Ministarstva.			

4. Svaka država članica čini dostupnim javnosti svoj integrirani nacionalni energetski i klimatski plan koji je dostavljen Komisiji u skladu s ovim člankom. 5. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 43. radi izmjene točaka 2.1.1. i 3.1.1. odjeljka A i točaka 4.1. i 4.2.1. odjeljka B dijela 1. i točke 3. dijela 2. Priloga I. kako bi ih prilagodila izmjenama okvira energetske i klimatske politike Unije koje su izravno i posebno povezane s doprinosima Unije u okviru UNFCCC-a i Pariškog sporazuma.				
Članak 4 **Nacionalni ciljevi i doprinosi za pet dimenzija energetske unije** Svaka država članica u svojim integriranim nacionalnim energetskim i klimatskim planovima utvrđuje sljedeće glavne ciljeve i doprinose kako su navedeni u točki 2 odjeljka A. Priloga I.: (u pogledu dimenzije „dekarbonizacija": a 1u pogledu emisija stakleničkih plinova i njihova) . uklanjanja i kako bi pridonijele ostvarenju cilja smanjenja emisija stakleničkih plinova u Uniji na razini cijelog gospodarstva: i obvezujući nacionalni cilj države članice za emisije . stakleničkih plinova i obvezujuća godišnja nacionalna ograničenja u skladu s Uredbom (EU) 2018/842; ii. obveze države članice u skladu s Uredbom (EU) 2018/841; iiprema potrebi, kako bi se ostvarili ciljevi energetske . unije i dugoročne obveze Unije u pogledu emisija stakleničkih plinova u skladu s Pariškim sporazumom, druge ciljeve, uključujući sektorske ciljeve i ciljeve prilagodbe. 2u pogledu energije iz obnovljivih izvora: . radi ostvarenja obvezujućeg cilja Unije od najmanje 32 % energije iz obnovljivih izvora u 2030. kako je navedeno u članku 3. Direktive 2018/2001 doprinos tom cilju u pogledu udjela energije iz obnovljivih izvora u državi	**Član 4** Poslije člana 8 dodaju se dva nova člana koji glase: **„Nacionalni energetski i klimatski plan** **Član 8a** (1) Nacionalni energetski i klimatski plan naročito sadrži: 1) pregled trenutnog stanja u pogledu relevantnih politika i postupak donošenja plana; 2) nacionalne ciljeve koji se odnose na sljedeće oblasti: - emisija gasova sa efektom staklene bašte; - korišćenje energije iz obnovljivih izvora; - energetska efikasnost; - energetska sigurnost; - unutrašenje energetsko tržište i - istraživanje, inovacije i konkurentrnost. 3) pregled planiranih politika i mjera koje se odnose na ostvarivanje ciljeva iz tačke 2 ovog stava i pregled finansijskih sredstava potrebnih za njihovo ostvarivanje; 4) opis trenutnog stanja za oblasti iz tačke 2 ovog stava i projekcije ostvarivanja ciljeva iz tačke 2 ovog stava sprovođenjem postojećih politika i mjera;	Djelimično usklađeno	Potpuna usklađenost će se postitći donošenjem podzakonskog akta Zakona o energetici kojim se utvrđuje bliži sadržaj nacionalnog energetskog i klimatskog plana i smjernice za određivanje nacionalnih ciljeva.	I kvartal 2021

članici u konačnoj bruto potrošnji energije 2030., s okvirnom putanjom za taj doprinos od 2021. nadalje. Do 2022. okvirna putanja mora doseći referentnu točku od najmanje 18 % ukupnog povećanja udjela energije iz obnovljivih izvora između obvezujućeg nacionalnog cilja te države članice za 2020. i njezina doprinosa cilju za 2030. Do 2025. okvirna putanja mora doseći referentnu točku od najmanje 43 % ukupnog povećanja udjela energije iz obnovljivih izvora između obvezujućeg nacionalnog cilja te države članice za 2020. i njezina doprinosa cilju za 2030. Do 2027. okvirna putanja mora doseći referentnu točku od najmanje 65 % ukupnog povećanja udjela energije iz obnovljivih izvora između obvezujućeg nacionalnog cilja za 2020 te države članice. i njezina doprinosa cilju za 2030. Do 2030. okvirna putanja mora doseći barem planirani doprinos države članice. Ako država članica očekuje da će premašiti svoj obvezujući nacionalni cilj za 2020., njezina okvirna putanja može početi na razini koju očekuje da će postići. Okvirne putanje država članica uzete zajedno moraju odgovarati referentnim točkama Unije za 2022., 2025. i 2027. i obvezujućem cilju Unije od najmanje 32 % udjela energije iz obnovljivih izvora u 2030. Odvojeno od svojih doprinosa cilju Unije i svoje okvirne putanje za potrebe ove Uredbe, država članica može navesti veću razinu ambicioznosti za potrebe nacionalne politike; (u pogledu dimenzije „energetska učinkovitost": b 1okvirni nacionalni doprinos povećanju energetske) . učinkovitosti radi ostvarivanja Unijinih ciljeva povećanja energetske učinkovitosti za najmanje 32,5 % u 2030. kako je navedeno u članku 1. stavku 1. i članku 3. stavku 5. Direktive 2012/27/EU, na temelju potrošnje primarne energije ili krajnje potrošnje energije, uštede primarne ili krajnje energije ili energetskog intenziteta. Države članice iskazuju svoj doprinos kao apsolutnu razinu potrošnje primarne energije i krajnje potrošnje energije u 2020. i kao apsolutnu razinu potrošnje	5) procjenu efekata planiranih politika i mjera za ostvarivanje ciljeva iz tačke 2 ovog stava. (2) Plan iz stava 1 ovog člana priprema Ministarstvo u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za zaštitu životne sredine i klimatske promjene i dostavlja organu državne uprave nadležnom za kontrolu državne pomoći, radi davanja mišljenja. (3) Plan iz stava 2 ovog člana donosi Vlada, na period do deset godina. (4) Ažuriranje plana iz stava 3 ovog člana, Ministarstvo, vrši u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za zaštitu životne sredine nakon isteka četiri godine od dana njegovog donošenja. (5) Bliži sadržaj plana iz stava 1 ovog člana i smjernice za određivanje ciljeva iz stava 1 tačka 2 ovog člana utvrđuje se propisom Ministarstva. Obnovljivi izvori energije Član 18 (1) Ostvarivanje obaveznog udjela energije iz obnovljivih izvora u ukupnoj finalnoj potrošnji energije u skladu sa obavezama preuzetim potvrđenim međunarodnim ugovorom je od javnog interesa. (2) Izvori i obim korišćenja energije iz obnovljivih izvora utvrđuju se Nacionalnim energetskim i klimatskim planom u skladu sa Energetskom politikom i propisima kojima se uređuje energetska efikasnost i smanjenje emisije gasova sa efektom staklene bašte. (3) Ciljevi korišćenja obnovljivih izvora energije Nacionalnim energetskim i klimatskim planom utvrđuju se na osnovu energetskih potreba, ekonomskih mogućnosti i obaveza Crne Gore preuzetih potvrđenim međunarodnim ugovorom.			

primarne energije i krajnje potrošnje energije u 2030. uz okvirnu putanju za taj doprinos od 2021. nadalje. One objašnjavaju metodologiju upotrijebljenu za izračun i pretvorbene faktore; 2. kumulativni iznos uštede energije u krajnjoj potrošnji koji treba ostvariti tijekom razdoblja od 2021. do 2030. u skladu s člankom 7. stavkom 1. točkom (b) o obvezama u pogledu uštede energije na temelju Direktive 2012/27/EU; 3. okvirne ključne etape dugoročne strategije za obnovu nacionalnog fonda stambenih i nestambenih zgrada, javnih i privatnih, plan s mjerljivim pokazateljima napretka utvrđenima na domaćoj razini, na dokazima utemeljenu procjenu očekivanih ušteda energije i širih koristi te doprinos ostvarenju Unijinih ciljeva povećanja energetske učinkovitosti na temelju Direktive 2012/27/EU u skladu s člankom 2.a Direktive 2010/31/EU; 4. ukupnu površinu poda koja će se renovirati ili ekvivalent godišnje uštede energije koja će se ostvariti od 2021. do 2030. na temelju članka 5. Direktive 2012/27/EU u vezi sa zgradama javnih tijela kao uzorima; (c) u pogledu dimenzije „energetska sigurnost”: (c) 1. nacionalne ciljeve u pogledu: — jačanja diversifikacije izvora energije i opskrbe iz trećih zemalja, čija svrha može biti smanjenje ovisnosti o uvozu energije, — povećanja fleksibilnosti nacionalnog energetskog sustava, i — rješavanja pitanja ograničene ili prekinute opskrbe izvorom energije u svrhu poboljšanja otpornosti regionalnih i nacionalnih energetskih sustava, uključujući vremenski okvir za ostvarenje ciljeva; (d) u pogledu dimenzije „unutarnje energetsko tržište”: (d) 1. razinu elektroenergetske međupovezivosti koju država članica planira ostvariti u 2030. u odnosu na cilj elektroenergetske međupovezanosti za 2030. od najmanje 15 %, sa strategijom u kojoj je razina od 2021.				

nadalje utvrđena u bliskoj suradnji s dotičnim državama članicama, uzimajući u obzir cilj međupovezanosti od 10 % za 2020. i pokazatelje hitnosti djelovanja na temelju razlike u cijeni na veleprodajnom tržištu, nominalnog prijenosnog kapaciteta spojnih vodova u odnosu na njihovo vršno opterećenje i na ugrađeni kapacitet proizvodnje iz obnovljivih izvora kako je navedeno u Prilogu I., dijelu 1., odjeljku A, točki 2.4.1. Za svaki novi spojni vod provodi se analiza troškova i koristi u odnosu na socioekonomske i okolišne aspekte, a smije se realizirati samo ako su moguće koristi veće od troškova. 2ključne projekte za infrastrukturu za prijenos električne . energije i transport plina, te, prema potrebi, projekte za modernizaciju, koji su potrebni za ostvarivanje ciljeva u okviru pet dimenzija energetske unije; 3nacionalne ciljeve povezane s drugim aspektima . unutarnjeg energetskog tržišta, poput: povećanja fleksibilnosti sustava, osobito kroz politike i mjere u vezi s tržišno utemeljenim formiranjem cijena u skladu s primjenjivim pravom; integracije tržišta i uparivanja s ciljem nastojanja da se poveća utrživi kapacitet postojećih spojnih vodova, pametnih mreža, agregacije, upravljanja potražnjom, skladištenja, distribuirane proizvodnje energije, mehanizama za otpremu, ponovnu otpremu i ograničavanje opskrbe i cjenovnih signala u stvarnom vremenu, uključujući vremenski okvir za ostvarenje ciljeva, te druge nacionalne ciljeve povezane s unutarnjim energetskim tržištem, kako je utvrđeno u Prilogu I. dijelu 1., odjeljku A, točki 2.4.3.; (u pogledu dimenzije „istraživanje, inovacije i e konkurentnost”:) 1nacionalne ciljeve i ciljeve za financiranje javnih i, ako su . dostupni, privatnih istraživanja i inovacija povezanih s energetskom unijom, uključujući, prema potrebi, vremenski okvir za ostvarivanje ciljeva; odražavanje prioriteta Strategije energetske unije i, prema potrebi, SET-Plana. Pri utvrđivanju svojih ciljeva i doprinosa,				

država članica može se nadovezati na postojeće nacionalne strategije ili planove koji su u skladu s pravom Unije. 2ako su dostupni, nacionalne ciljeve za 2050. povezane s . promicanjem tehnologija čiste energije.				
Članak 5 **Postupak država članica za utvrđivanje doprinosa u području energije iz obnovljivih izvora** 1. Pri utvrđivanju svojeg doprinosa za svoj udio energije iz obnovljivih izvora u bruto konačnoj potrošnji energije u 2030. i u posljednjoj godini razdoblja obuhvaćenog sljedećim nacionalnim planovima, u skladu s člankom 4. točkom (a) podtočkom 2., država članica uzima u obzir sve od sljedećeg: (a) mjere predviđene u Direktivi (EU) 2018/2001; (mjere donesene kako bi se ostvario cilja za energetsku b učinkovitost donesenog u skladu s Direktivom) 2012/27/EU; (sve ostale postojeće mjere za promicanje energije iz c obnovljivih izvora u državi članici i, ako je relevantno, na) razini Unije; (obvezujući nacionalni cilj za 2020. za energiju iz d obnovljivih izvora u bruto konačnoj potrošnji energije) utvrđen u Prilogu I. Direktivi (EU) 2018/2001; (sve relevantne okolnosti koje utječu na uvođenje energije e iz obnovljivih izvora, kao što su:) i. ravnopravna raspodjela uvođenja u cijeloj Uniji; ii.gospodarski uvjeti i potencijal, uključujući BDP po stanovniku; iii potencijal za troškovno učinkovito uvođenje energije iz . obnovljivih izvora; i zemljopisna, okolišna i prirodna ograničenja, uključujući v ograničenja područja i regija koji nisu međupovezani; . v.razina međupovezanosti država članica električnom energijom; vi. ostale relevantne okolnosti, a osobito rani napori.	**Član 4** Poslije člana 8 dodaju se dva nova člana koji glase: „Nacionalni energetski i klimatski plan **Član 8a** (1) Nacionalni energetski i klimatski plan naročito sadrži: 1) pregled trenutnog stanja u pogledu relevantnih politika i postupak donošenja plana; 2) nacionalne ciljeve koji se odnose na sljedeće oblasti: - emisija gasova sa efektom staklene bašte; - korišćenje energije iz obnovljivih izvora; - energetska efikasnost; - energetska sigurnost; - unutrašenje energetsko tržište i - istraživanje, inovacije i konkurentrnost. 3) pregled planiranih politika i mjera koje se odnose na ostvarivanje ciljeva iz tačke 2 ovog stava i pregled finansijskih sredstava potrebnih za njihovo ostvarivanje; 4) opis trenutnog stanja za oblasti iz tačke 2 ovog stava i projekcije ostvarivanja ciljeva iz tačke 2 ovog stava sprovođenjem postojećih politika i mjera; 5) procjenu efekata planiranih politika i mjera za ostvarivanje ciljeva iz tačke 2 ovog stava. (2) Plan iz stava 1 ovog člana priprema Ministarstvo u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za	Djelimično usklađeno	Potpuna usklađenost će se postitći donošenjem podzakonskog akta Zakona o energetici kojim se utvrđuje bliži sadržaj nacionalnog energetskog i klimatskog plana i smjernice za određivanje nacionalnih ciljeva.	I kvartal 2021

U pogledu prvog podstavka točke (e), svaka država članica u svojem integriranom nacionalnom energetskom i klimatskom planu navodi koje je relevantne okolnosti koje utječu na uvođenje energije iz obnovljivih izvora uzela u obzir. 2. Države članice zajedno osiguravaju da zbroj njihovih doprinosa čini najmanje 32 % energije iz obnovljivih izvora u bruto krajnjoj potrošnji energije na razini Unije do 2030.	zaštitu životne sredine i klimatske promjene i dostavlja organu državne uprave nadležnom za kontrolu državne pomoći, radi davanja mišljenja. (3) Plan iz stava 2 ovog člana donosi Vlada, na period do deset godina. (4) Ažuriranje plana iz stava 3 ovog člana, Ministarstvo, vrši u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za zaštitu životne sredine nakon isteka četiri godine od dana njegovog donošenja. (5) Bliži sadržaj plana iz stava 1 ovog člana i smjernice za određivanje ciljeva iz stava 1 tačka 2 ovog člana utvrđuje se propisom Ministarstva. **Obnovljivi izvori energije** **Član 18** (1) Ostvarivanje obaveznog udjela energije iz obnovljivih izvora u ukupnoj finalnoj potrošnji energije u skladu sa obavezama preuzetim potvrđenim međunarodnim ugovorom je od javnog interesa. (2) Izvori i obim korišćenja energije iz obnovljivih izvora utvrđuju se Nacionalnim energetskim i klimatskim planom u skladu sa Energetskom politikom i propisima kojima se uređuje energetska efikasnost i smanjenje emisije gasova sa efektom staklene bašte. (3) Ciljevi korišćenja obnovljivih izvora energije Nacionalnim energetskim i klimatskim planom utvrđuju se na osnovu energetskih potreba, ekonomskih mogućnosti i obaveza Crne Gore preuzetih potvrđenim međunarodnim ugovorom.			

Članak 6 **Postupak država članica za utvrđivanje doprinosa u području energetske učinkovitosti** 1. Pri utvrđivanju svojeg okvirnog nacionalnog doprinosa cilju energetske učinkovitosti za 2030. i za posljednju godinu razdoblja obuhvaćenog sljedećim nacionalnim planovima u skladu s člankom 4. točkom (b) podtočkom 1., svaka država članica uzima u obzir. da, u skladu s člankom 3. Direktive 2012/27/EU, potrošnja energije u Uniji 2020. ne smije biti veća od 1 483 Mtoe primarne energije ili 1 086 Mtoe krajnje energije te da potrošnja energije u Uniji 2030. ne smije biti veća od 1 273 Mtoe primarne energije i/ili veća od 956 Mtoe krajnje energije. Nadalje, svaka država članica uzima u obzir: (a) mjere predviđene u Direktivi 2012/27/EU; (druge mjere za promicanje energetske učinkovitosti u b dotičnoj državi članici i na razini Unije.) 2. U okviru svojeg doprinosa iz stavka 1., svaka država članica može uzeti u obzir nacionalne okolnosti koje utječu na potrošnju primarne energije i krajnju potrošnju energije, kao što su: (a) preostali troškovno učinkovit potencijal uštede energije; (b) razvoj i predviđanje bruto domaćeg proizvoda; (c) promjene u uvozu i izvozu energije; (d promjene u kombinaciji izvora energije i razvoj hvatanja i) skladištenja ugljika; i (e) rana djelovanja. U pogledu prvog stavka, svaka država članica u svojem integriranom nacionalnom energetskom i klimatskom planu navodi je li uzela u obzir relevantne okolnosti koje utječu na potrošnju primarne energije i krajnju potrošnju energije te koje su to okolnosti.	**Član 4** Poslije člana 8 dodaju se dva nova člana koji glase: „Nacionalni energetski i klimatski plan **Član 8a** (1) Nacionalni energetski i klimatski plan naročito sadrži: 1) pregled trenutnog stanja u pogledu relevantnih politika i postupak donošenja plana; 2) nacionalne ciljeve koji se odnose na sljedeće oblasti: - emisija gasova sa efektom staklene bašte; - korišćenje energije iz obnovljivih izvora; - energetska efikasnost; - energetska sigurnost; - unutrašenje energetsko tržište i - istraživanje, inovacije i konkurentrnost. 3) pregled planiranih politika i mjera koje se odnose na ostvarivanje ciljeva iz tačke 2 ovog stava i pregled finansijskih sredstava potrebnih za njihovo ostvarivanje; 4) opis trenutnog stanja za oblasti iz tačke 2 ovog stava i projekcije ostvarivanja ciljeva iz tačke 2 ovog stava sprovođenjem postojećih politika i mjera; 5) procjenu efekata planiranih politika i mjera za ostvarivanje ciljeva iz tačke 2 ovog stava. (2) Plan iz stava 1 ovog člana priprema Ministarstvo u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za zaštitu životne sredine i klimatske promjene i dostavlja organu državne uprave nadležnom za kontrolu državne pomoći, radi davanja mišljenja. (3) Plan iz stava 2 ovog člana donosi Vlada, na period do deset godina. (4) Ažuriranje plana iz stava 3 ovog člana, Ministarstvo, vrši u saradnji sa organom državne uprave	Djelimično usklađeno	Potpuna usklađenost će se postitći donošenjem podzakonskog akta Zakona o energetici kojim se utvrđuje bliži sadržaj nacionalnog energetskog i klimatskog plana i smjernice za određivanje nacionalnih ciljeva.	I kvartal 2021

	nadležnim za zaštitu životne sredine nakon isteka četiri godine od dana njegovog donošenja. (5) Bliži sadržaj plana iz stava 1 ovog člana i smjernice za određivanje ciljeva iz stava 1 tačka 2 ovog člana utvrđuje se propisom Ministarstva.			
Članak 7 **Nacionalne politike i mjere za svaku od pet dimenzija energetske unije** Države članice opisuju, u skladu s Prilogom I., u svojem integriranom nacionalnom energetskom i klimatskom planu, glavne postojeće i planirane politike i mjere osobito za ostvarivanje općih ciljeva utvrđenih u nacionalnom planu, uključujući, ako je primjenjivo, mjere kojima se predviđa regionalna suradnja i odgovarajuće financiranje na nacionalnoj i regionalnoj razini, uključujući mobilizaciju programa i instrumenata Unije. Države članice pružaju opći pregled ulaganja potrebnih za postizanje ciljeva i doprinosa utvrđenih u nacionalnom planu, kao i opću procjenu izvora tih ulaganja.	**Član 4** Poslije člana 8 dodaju se dva nova člana koji glase: „Nacionalni energetski i klimatski plan **Član 8a** (1) Nacionalni energetski i klimatski plan naročito sadrži: 1) pregled trenutnog stanja u pogledu relevantnih politika i postupak donošenja plana; 2) nacionalne ciljeve koji se odnose na sljedeće oblasti: - emisija gasova sa efektom staklene bašte; - korišćenje energije iz obnovljivih izvora; - energetska efikasnost; - energetska sigurnost; - unutrašenje energetsko tržište i - istraživanje, inovacije i konkurentrnost. 3) pregled planiranih politika i mjera koje se odnose na ostvarivanje ciljeva iz tačke 2 ovog stava i pregled finansijskih sredstava potrebnih za njihovo ostvarivanje; 4) opis trenutnog stanja za oblasti iz tačke 2 ovog stava i projekcije ostvarivanja ciljeva iz tačke 2 ovog stava sprovođenjem postojećih politika i mjera; 5) procjenu efekata planiranih politika i mjera za ostvarivanje ciljeva iz tačke 2 ovog stava. (2) Plan iz stava 1 ovog člana priprema Ministarstvo u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za	Djelimično usklađeno	Potpuna usklađenost će se postitći donošenjem podzakonskog akta Zakona o energetici kojim se utvrđuje bliži sadržaj nacionalnog energetskog i klimatskog plana i smjernice za određivanje nacionalnih ciljeva.	I kvartal 2021

	zaštitu životne sredine i klimatske promjene i dostavlja organu državne uprave nadležnom za kontrolu državne pomoći, radi davanja mišljenja. (3) Plan iz stava 2 ovog člana donosi Vlada, na period do deset godina. (4) Ažuriranje plana iz stava 3 ovog člana, Ministarstvo, vrši u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za zaštitu životne sredine nakon isteka četiri godine od dana njegovog donošenja. (5) Bliži sadržaj plana iz stava 1 ovog člana i smjernice za određivanje ciljeva iz stava 1 tačka 2 ovog člana utvrđuje se propisom Ministarstva.			
Članak 8 **Analitička osnova za integrirane nacionalne energetske i klimatske planove** 1. Države članice opisuju, u skladu sa strukturom i formatom utvrđenim u Prilogu I., trenutačno stanje u pogledu svake od pet dimenzija energetske unije, uključujući energetski sustav i emisije stakleničkih plinova i njihova uklanjanja u trenutku podnošenja integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana ili na osnovu posljednjih dostupnih informacija. Države članice uspostavljaju i opisuju projekcije za svaku od pet dimenzija energetske unije, barem za razdoblje trajanja tog plana, za koje se očekuje da će nastati kao posljedica postojećih politika i mjera. Države članice nastoje opisati dodatne dugoročnije perspektive za pet dimenzija nakon isteka trajanja integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana, ako je to relevantno i moguće. 2. Države članice opisuju u svom integriranom nacionalnom energetskom i klimatskom planu svoju procjenu, na nacionalnoj i, ako je primjenjivo, regionalnoj razini: (učinaka na razvoj energetskoga sustava i emisije a stakleničkih plinova i njihovo uklanjanje tijekom razdoblja) trajanja plana i za razdoblje od deset godina nakon	**Član 4** Poslije člana 8 dodaju se dva nova člana koji glase: „Nacionalni energetski i klimatski plan **Član 8a** (1) Nacionalni energetski i klimatski plan naročito sadrži: 1) pregled trenutnog stanja u pogledu relevantnih politika i postupak donošenja plana; 2) nacionalne ciljeve koji se odnose na sljedeće oblasti: - emisija gasova sa efektom staklene bašte; - korišćenje energije iz obnovljivih izvora; - energetska efikasnost; - energetska sigurnost; - unutrašenje energetsko tržište i - istraživanje, inovacije i konkurentrnost. 3) pregled planiranih politika i mjera koje se odnose na ostvarivanje ciljeva iz tačke 2 ovog stava i pregled finansijskih sredstava potrebnih za njihovo ostvarivanje;	Djelimično usklađeno	Potpuna usklađenost će se postitći donošenjem podzakonskog akta Zakona o energetici kojim se utvrđuje bliži sadržaj nacionalnog energetskog i klimatskog plana i smjernice za određivanje nacionalnih ciljeva.	I kvartal 2021

posljednje godine obuhvaćene planom u okviru planiranih politika i mjera ili skupina mjera uključujući usporedbu s projekcijama utemeljenima na postojećim politikama i mjerama ili skupinama mjera kako je navedeno u stavku 1.; (b) makroekonomskog i, u mjeri u kojoj je to moguće, zdravstvenog, okolišnog i društvenog učinka te učinka na vještine planiranih politika i mjera ili skupina mjera iz članka 7. koje su dalje opisane u Prilogu I. za prvo desetogodišnje razdoblje najmanje do 2030., uključujući usporedbu s projekcijama na temelju postojećih politika i mjera ili skupina mjera kako je navedeno u stavku 1. ovog članka. Metodologija koja se primjenjuje za procjenu tih učinaka objavljuje se; (c) interakcija između postojećih politika i mjera ili skupina mjera u okviru dimenzije politike i između postojećih politika i mjera i planiranih politika i mjera ili skupina mjera različitih dimenzija za prvo desetogodišnje razdoblje najmanje do 2030. Projekcije o sigurnosti opskrbe, infrastrukturi i integraciji tržišta moraju biti povezane s pouzdanim scenarijima energetske učinkovitosti; (d) načina na koji će postojeće politike i mjere i planirane politike i mjere privući ulaganje nužno za njihovu provedbu. 3. Države članice čine dostupnim javnosti sveobuhvatne informacije o pretpostavkama, parametrima i metodologijama koje se koriste za završne scenarije i projekcije, uzimajući u obzir statistička ograničenja, poslovno osjetljive podatke i usklađenost s pravilima o zaštiti podataka.	4) opis trenutnog stanja za oblasti iz tačke 2 ovog stava i projekcije ostvarivanja ciljeva iz tačke 2 ovog stava sprovođenjem postojećih politika i mjera; 5) procjenu efekata planiranih politika i mjera za ostvarivanje ciljeva iz tačke 2 ovog stava. (2) Plan iz stava 1 ovog člana priprema Ministarstvo u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za zaštitu životne sredine i klimatske promjene i dostavlja organu državne uprave nadležnom za kontrolu državne pomoći, radi davanja mišljenja. (3) Plan iz stava 2 ovog člana donosi Vlada, na period do deset godina. (4) Ažuriranje plana iz stava 3 ovog člana, Ministarstvo, vrši u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za zaštitu životne sredine nakon isteka četiri godine od dana njegovog donošenja. (5) Bliži sadržaj plana iz stava 1 ovog člana i smjernice za određivanje ciljeva iz stava 1 tačka 2 ovog člana utvrđuje se propisom Ministarstva.			
Članak 9 **Nacrt integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova** 1. Do 31. prosinca 2018. i potom do 1. siječnja 2028. te svakih deset godina nakon toga svaka država članica izrađuje i podnosi Komisiji nacrt integriranog nacionalnog	**Član 4** Poslije člana 8 dodaju se dva nova člana koji glase: **Praćenje realizacije Nacionalnog energetskog i klimatskog plana**	Potpuno usklađeno		

energetskog i klimatskog plana u skladu s člankom 3. stavkom 1. i Prilogom I.	**Član 8b** (4) Ministarstvo obavještava nadležni organ Zajednice o donošenju Nacionalnog energetskog i klimatskog plana i dostavlja izvještaj iz stava 2 ovog člana, u roku od 45 dana od dana usvajanja izvještaja od strane Vlade.			
2. Komisija ocjenjuje nacrt integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova i može izdati preporuke o nacrtima planova po zemljama u skladu s člankom 34. najkasnije šest mjeseci prije isteka roka za podnošenje tih integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova. U tim preporukama može se osobito navesti sljedeće: (a) razina ambicioznosti ciljeva i doprinosa radi zajedničkog ostvarivanja ciljeva energetske unije i osobito ciljeva Unije za 2030. u pogledu energije iz obnovljivih izvora i energetske učinkovitosti te razina elektroenergetske međupovezivosti koju država članica planira ostvariti u 2030., kako je navedeno u članku 4. točki (d), pri čemu se u obzir uzimaju relevantne okolnosti koje utječu na uvođenje energije iz obnovljivih izvora i potrošnju energije koje je dotična država članica navela u nacrtu integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana, kao i pokazatelji hitnosti djelovanja za međupovezivost koji su utvrđeni u Prilogu I. dijelu 1. odjeljku A točki 2.4.1.; (b) politike i mjere povezane s ciljevima država članica i ciljevima na razini Unije i ostalim politikama i mjerama moguće prekogranične važnosti; (c) sve dodatne politike i mjere koje bi se mogle zahtijevati u integriranim nacionalnim energetskim i klimatskim planovima; (d) interakcije i dosljednost između postojećih i planiranih politika i mjera uključenih u integrirani nacionalni energetski i klimatski plan u okviru jedne dimenzije i između različitih dimenzija energetske unije. 3. U svojem integriranom nacionalnom energetskom i klimatskom planu svaka država članica na odgovarajući	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

način uzima u obzir sve preporuke Komisije. Ako dotična država članica ne djeluje u skladu s preporukom ili njezinim značajnim dijelom, ta država članica dužna je dati svoje obrazloženje i objaviti ga. 4. U kontekstu javnog savjetovanja kako je navedeno u članku 10. svaka država članica čini dostupnim javnosti svoj nacrt integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana.				
Članak 10 **Javno savjetovanje** Ne dovodeći u pitanje druge zahtjeve prava Unije, svaka država članica osigurava da javnost pravodobno dobije priliku za djelotvorno sudjelovanje u izradi nacrta integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana – kada je riječ o planovima za razdoblje 2021. – 2030., u pripremi konačnog plana znatno prije njegova donošenja – kao i dugoročnih strategija iz članka 15. Svaka država članica prilaže sažetak stajališta ili privremenog stajališta javnosti prilikom podnošenja takvih dokumenata Komisiji. U mjeri u kojoj se primjenjuje Direktiva 2001/42/EZ, smatra se da se savjetovanjima u vezi s tim nacrtom poduzetima u skladu s tom direktivom zadovoljavaju obveze savjetovanja javnosti iz ove Uredbe. Svaka država članica osigurava da javnost bude informirana. Svaka država članica postavlja razumne vremenske okvire koji ostavljaju dovoljno vremena kako bi se javnost informirala te kako bi mogla sudjelovati i izraziti svoje mišljenje. Svaka država članica ograničavaju administrativnu složenost prilikom provedbe ovog članka.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno čl. 80 i 97 Zakona o državnoj upravi („Sl. list Republike CG", br. 38/03 i „Sl. list CG", br. 22/08, 42/11, 54/16, 13/18) i pripadajućim podzakonskim aktima	
Članak 11 **Višerazinski dijalog o klimi i energiji** Svaka država članica u skladu s nacionalnim pravilima uspostavljaju višerazinski dijalog u području klime i energije u kojemu lokalne vlasti, organizacije civilnog društva, poslovna zajednica, ulagatelji i drugi relevantni dionici te šira javnost mogu aktivno sudjelovati i raspravljati o	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno čl. 80 i 97 Zakona o državnoj upravi („Sl. list Republike CG",	

različitim scenarijima predviđenima za energetsku i klimatsku politiku, uključujući i dugoročnu perspektivu, te preispitati napredak, osim ako države članice već ne raspolažu strukturom koja služi istoj svrsi. U okviru tog dijaloga može se raspravljati o integriranim nacionalnim energetskim i klimatskim planovima.			br. 38/03 i „Sl. list CG", br. 22/08, 42/11, 54/16, 13/18) i pripadajućim podzakonskim aktima	
Članak 12 **Regionalna suradnja** 1. Države članice međusobno surađuju, vodeći računa o svim postojećim i mogućim oblicima regionalne suradnje, kako bi učinkovito ostvarile ciljeve i doprinose utvrđene u njihovom integriranom nacionalnom energetskom i klimatskom planu. 2. Svaka država članica, prije podnošenja svojeg nacrta integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana Komisiji na temelju članka 9. stavka 1. – kada je riječ o planovima za razdoblje 2021. – 2030., kod pripreme konačnog plana znatno prije njegova donošenja – utvrđuju prilike za regionalnu suradnju i savjetuju se sa susjednim državama članicama, među ostalim u okviru foruma za regionalnu suradnju. Država članica koja priprema plan može se savjetovati s drugim državama članicama ili trećim zemljama koje su izrazile interes, ako to smatra primjerenim. Otočne države članice bez energetske međupovezanosti s drugim državama članicama, takva savjetovanja provode sa susjednim državama članicama s kojima imaju morsku granicu. Državama članicama s kojima se savjetuje trebalo bi dati razumno vrijeme za očitovanje. Svaka država članica navodi u svojem nacrtu integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana – kada je riječ o planovima za razdoblje 2021. – 2030., u svojem konačnom nacionalnom energetskom i klimatskom planu – barem privremene rezultate takvih regionalnih savjetovanja, uključujući, prema potrebi, kako su uzete u obzir primjedbe država članica ili trećih zemalja s kojima se savjetovalo.	Nema odgovarajuće uredbe	Potpuno usklađeno	Proces regionalne saradnje na izradi nacionalnih energetskih i klimatskih planova snažno je podržan kroz Energetsku zajednicu	

3. Države članice mogu započeti s dobrovoljnom zajedničkom izradom dijelova svojih integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova te izvješća o napretku, među ostalim u okviru foruma za regionalnu suradnju. U tom slučaju rezultat zamjenjuje odgovarajuće dijelove njihova integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana i izvješća o napretku. Na zahtjev dviju ili više država članica Komisija olakšava taj postupak. 4. Kako bi se olakšala tržišna integracija i troškovno učinkovite politike i mjere, države članice u razdoblju između roka za podnošenje svojih nacrta integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova i roka za podnošenje svojih konačnih planova predstavljaju relevantne dijelove svojeg nacrta integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana na odgovarajućim forumima za regionalnu suradnju radi njihova dovršetka. Ako je potrebno, Komisija olakšava takvu suradnju i savjetovanje među državama članicama, a ako prepozna mogućnosti za daljnju regionalnu suradnju, državama članicama može pružiti okvirne smjernice kako bi olakšala djelotvoran postupak suradnje i savjetovanja. 5. Države članice u svojem konačnom integriranom nacionalnom energetskom i klimatskom planu uzimaju u obzir primjedbe primljene od drugih država članica u skladu sa stavcima 2. i 3. i u tim planovima objašnjavaju kako su uzele u obzir te primjedbe. 6. Za potrebe iz stavka 1., države članice nastavljaju surađivati na regionalnoj razini te, prema potrebi, u okviru foruma za regionalnu suradnju, kada provode relevantne politike i mjere iz svojih integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova. 7. Države članice također mogu predvidjeti suradnju s potpisnicama energetske zajednice i s trećim zemljama koje su članice Europskog gospodarskog prostora. 8. U mjeri u kojoj se primjenjuju odredbe Direktive 2001/42/EZ, smatra se da prekogranična savjetovanja o nacrtu provedena u skladu s člankom 7. navedene Direktive zadovoljavaju obveze u pogledu regionalne suradnje na				

temelju ove Uredbe, pod uvjetom da su ispunjeni uvjeti iz ovog članka.				
Članak 13 **Ocjena integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova** Na temelju integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova i njihovih ažuriranja kako su priopćeni u skladu s člancima 3. i 14. Komisija posebno ocjenjuje jesu li: (a) ciljevi i doprinosi dovoljni su za zajedničko ostvarivanje ciljeva energetske unije, a za prvo desetogodišnje razdoblje posebno ciljevi Okvira Unije za klimatsku i energetsku politiku do 2030.; (b) planovi u skladu sa zahtjevima iz članaka od 3. do 12. te jesu li države članice na odgovarajući način uzele u obzir preporuke Komisije izdane u skladu s člankom 33.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Članak 14 **Ažuriranje integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova** 1. Do 30. lipnja 2023. i potom do 1. siječnja 2033. te svakih 10 godina nakon toga svaka država članica podnosi Komisiji nacrt ažuriranja posljednjeg priopćenog integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana ili Komisiji dostavljaju obrazloženje razloga zbog kojih plan nije potrebno ažurirati. 2. Do 30. lipnja 2024. i potom do 1. siječnja 2034. te svakih 10 godina nakon toga države članice prijavljuju Komisiji ažuriranje svojeg posljednjeg priopćenog integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana, osim ako su obrazložile zašto plan nije potrebno ažurirati na temelju stavka 1. 3. Pri ažuriranju iz stavka 2. svaka država članica mijenja svoj nacionalni cilj ili doprinos za bilo koji od kvantificiranih ciljeva ili doprinosa Unije utvrđenih u članku 4. točki (a) podtočki 1. kako bi se odrazila jednaka ili veća razina	**Član 4** **Poslije člana 8 dodaju se dva nova člana koji glase:** **Nacionalni energetski i klimatski plan** **Član 8a** (3) Plan iz stava 1 ovog člana donosi Vlada, na period do deset godina. (4) Ažuriranje plana iz stava 1 ovog člana, Ministarstvo, u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za zaštitu životne sredine, vrši se nakon isteka četiri godine od njegovog donošenja. (5) Bliži sadržaj plana iz stava 1 ovog člana i smjernice za određivanje ciljeva iz stava 1 tačka 2 ovog člana utvrđuje se propisom Ministarstva.	Djelimično usklađeno	Potpuna usklađenost će se postitći donošenjem podzakonskog akta Zakona o energetici kojim se utvrđuje bliži sadržaj nacionalnog energetskog i klimatskog plana i smjernice za određivanje nacionalnih ciljeva.	I kvartal 2021

ambicije u odnosu na onu utvrđenu u njezinom posljednjem priopćenom integriranom nacionalnom energetskom i klimatskom planu. Pri ažuriranju iz stavka 2. svaka država članica mijenja svoj nacionalni cilj ili doprinos za bilo koji od kvantificiranih ciljeva ili doprinosa Unije utvrđenih u članku 4. točki (a) podtočki 2. i članku 4. točki (b) isključivo kako bi se odrazila jednaka ili veća razina ambicije u odnosu na onu utvrđenu u posljednjem priopćenom integriranom nacionalnom energetskom i klimatskom planu. 4. U svojem ažuriranom integriranom nacionalnom energetskom i klimatskom planu države članice ulažu napore u ublažavanje negativnih učinaka na okoliš, koji su izašli na vidjelo tijekom integriranog izvješćivanja na temelju članaka od 17. do 25. 5. Pri ažuriranjima iz stavka 2. države članice uzimaju u obzir najnovije preporuke po državama izdane u kontekstu Europskog semestra kao i obveze koje proizlaze iz Pariškog sporazuma. 6. Postupci propisani u članku 9. stavku 2. i člancima 10. i 12. primjenjuju se na izradu i ocjenjivanje ažuriranih integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova. 7. Ovim člankom ne dovodi se u pitanje pravo država članica da u bilo kojem trenutku izmijene ili prilagode nacionalne politike utvrđene ili spomenute u njihovim integriranim nacionalnim energetskim i klimatskim planovima, pod uvjetom da te izmjene i prilagodbe budu uključene u integrirano nacionalno energetsko i klimatsko izvješće o napretku.				
Članak 15 **Dugoročne strategije** 1. Do 1. siječnja 2020. a potom do 1. siječnja 2029. te svakih 10 godina nakon toga, svaka država članice izrađuje i dostavlja Komisiji svoju dugoročnu strategiju s perspektivom od najmanje 30 godina. Države članice trebale bi te strategije prema potrebi ažurirati svakih pet godina.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena (Sl. list CG, 73/2019)	

2. U nastojanju ostvarenja općih klimatskih ciljeva iz stavka 3., Komisija do 1. travnja 2019. donosi prijedlog dugoročne strategije Unije za smanjenje emisija stakleničkih plinova u skladu s Pariškim sporazumom, uzimajući u obzir nacrte integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova država članica. Dugoročna strategija iz ovog stavka uključuje analizu koja obuhvaća barem: (a) različite scenarije za doprinos Unije ciljevima iz stavka 3., među ostalim i scenarij o postizanju nultih neto emisija stakleničkih plinova u Uniji do 2050., a nakon toga negativnih emisija; (b) implikacije scenarija iz točke (a) za preostali proračuna ugljika u svijetu i u Uniji kako bi se doprinijelo raspravi o troškovnoj učinkovitosti, djelotvornosti i pravednosti smanjenja emisija stakleničkih plinova. 3. Dugoročne strategije država članica i Unije doprinose: (a) izvršavanju obveza Unije i država članica u okviru UNFCCC-a i Pariškog sporazuma u pogledu smanjenja antropogenih emisija iz izvora i poboljšanja uklanjanja ponorima te promicanja veće sekvestracije ugljika; (b) ostvarenju cilja Pariškog sporazuma da se zadrži povećanje globalne prosječne temperature na razini koja je znatno niža od 2°C iznad razine u predindustrijskom razdoblju te da se ulažu napori u ograničavanje povišenja temperature na 1,5°C iznad razine u predindustrijskom razdoblju; (c) postizanju dugoročnih smanjenja emisija stakleničkih plinova i poboljšanja uklanjanja ponorima u svim sektorima u skladu s ciljem Unije, u kontekstu nužnih smanjenja u skladu s Međuvladinim panelom o klimatskim promjenama (IPCC), da se smanje emisije stakleničkih plinova u Uniji na troškovno učinkovit način te da se poboljša uklanjanje ponorima radi ostvarenje temperaturnih ciljeva iz Pariškog sporazuma kako bi se u Uniji čim prije postigla ravnoteža između antropogenih emisija po izvorima i uklanjanja stakleničkih plinova				

ponorima te nakon toga prema potrebi ostvarile negativne emisije; (energetskom sustavu Unije koji je visoko energetski d učinkovit te se u velikoj mjeri temelji na obnovljivim) izvorima energije. 4. Dugoročne strategije država članica trebale bi obuhvaćati elemente iz Priloga IV. Nadalje, dugoročnim strategijama država članica i Unije obuhvaćeno je sljedeće: (asmanjenja ukupnih emisija stakleničkih plinova i) poboljšanja uklanjanja ponorima; (smanjenja emisija i poboljšanja uklanjanja u pojedinim b sektorima, uključujući sektore električne energije,) industrije, prometa, grijanja i hlađenja te graditeljstva (stambenog i tercijarnog), poljoprivrede, otpada i korištenja zemljišta, prenamjene zemljišta i šumarstva (LULUCF); (očekivani napredak u pogledu prelaska na gospodarstvo s c niskim emisijama stakleničkih plinova, uključujući) intenzitet stakleničkih plinova, intenzitet CO_2 bruto domaćeg proizvoda, povezane procjene dugoročnih ulaganja i strategija za povezano istraživanje, razvoj i inovacije; (u mjeri u kojoj je to moguće, očekivani društveno-d gospodarski učinak mjera dekarbonizacije, uključujući) među ostalim aspekte povezane s makroekonomskim i socijalnim razvojem, zdravstvenim rizicima i koristima te zaštitom okoliša; (veze s drugim nacionalnim dugoročnim ciljevima, e planovima te s drugim politikama, mjerama i ulaganjima.)				
5. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 43. radi izmjene Priloga IV. kako bi ga prilagodila kretanjima u dugoročnoj strategiji Unije ili u okviru energetske i klimatske politike Unije, a koja su izravno i posebno povezana s relevantnim odlukama donesenima u okviru UNFCCC-a te, posebno, u okviru Pariškog sporazuma.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

6. Integrirani nacionalni energetski i klimatski planovi. moraju biti u skladu su s dugoročnim strategijama iz ovog članka. 7. Države članice i Komisija informiraju javnost i stavljaju joj na raspolaganje svoje dugoročne strategije i njihova ažuriranja, među ostalim i preko e-platforme iz članka 28. Države članice i Komisija javnosti stavljaju na raspolaganje relevantne podatke o konačnim rezultatima, uzimajući u obzir poslovno osjetljive podatke i usklađenost s pravilima o zaštiti podataka. 8. Komisija podupire države članice u pripremi njihovih dugoročnih strategija pružanjem informacija o stanju temeljnih znanstvenih spoznaja te o mogućnostima za razmjenu znanja i najboljih praksi, uključujući, prema potrebi, smjernice koje države članice mogu slijediti tijekom faze razvoja i provedbe svojih strategija. 9. Komisija procjenjuje jesu li dugoročne nacionalne strategije prikladne za zajedničko postizanje ciljeva energetske unije utvrđenih u članku 1. te pružaju informacije o mogućem preostalom zajedničkom jazu.				
Članak 16 **Strateški plan za metan** S obzirom na visoki potencijal globalnog zagrijavanja i relativno kratak životni vijek metana u atmosferi, Komisija analizira implikacije provedbe politika i mjera u svrhu smanjenja kratkoročnog i srednjoročnog utjecaja emisija metana na emisije stakleničkih plinova u Uniji. Uzimajući na odgovarajući način u obzir ciljeve kružnoga gospodarstva, Komisija razmatra mogućnosti politika za pružanje brzog odgovora na problem emisija metana te predlaže strateški plan Unije za metan kao sastavni dio dugoročne strategije Unije iz članka 15.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Članak 17 **Integrirana nacionalna energetska i klimatska izvješća o napretku** 1. Ne dovodeći u pitanje članak 26., svaka država članica izvješćuje Komisiju do 15. ožujka 2023., i svake dvije godine nakon toga o stanju provedbe svojeg integriranog	**Član 4** Poslije člana 8 dodaju se dva nova člana koji glase:	Djelimično usklađeno	Usklađenost u dijelu obaveza prema UNFCC-u obezbijeđena	I kvartal 2021

nacionalnog energetskog i klimatskog plana s pomoću integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog izvješća o napretku kojima je obuhvaćeno svih pet ključnih dimenzija energetske unije. 2. Integriranim nacionalnim energetskim i klimatskim izvješćem o napretku obuhvaćaju se sljedeći elementi: (informacije o ostvarenom napretku prema ostvarivanju a ciljeva i doprinosa utvrđenih u integriranom nacionalnom) energetskom i klimatskom planu i prema financiranju i provedbi politika i mjera nužnih za njihovo ostvarivanje, uključujući i preispitivanje stvarnih ulaganja u odnosu na prvotne pretpostavke o ulaganjima; (b ako je primjenjivo, informacije o napretku u uspostavi) dijaloga iz članka 11.; (informacije iz članaka od 20. do 25. i, prema potrebi, c novosti o politikama i mjerama, u skladu s tim člancima;) (d informacije o prilagodbi u skladu s člankom 4. stavkom 1.) točkom (a); (u mjeri u kojoj je moguće, kvantifikacija učinka politika i e mjera u integriranom nacionalnom energetskom i) klimatskom planu na kvalitetu zraka i na emisije onečišćivača zraka. Unija i države članice dostavljaju dvogodišnja izvješća u skladu s Odlukom 2/CP.17 Konferenciji stranaka UNFCCC-a i nacionalna izvješća u skladu s člankom 12. UNFCCC-a Tajništvu UNFCCC-a. 3. Integrirano nacionalno energetsko i klimatsko izvješće o napretku obuhvaća informacije sadržane u godišnjim izvješćima iz članka 26. stavka 3. kao i informacije o politikama i mjerama te projekcijama antropogenih emisija po izvorima i uklanjanja stakleničkih plinova ponorima, koje su sadržane u izvješćima iz članka 18.	**„Nacionalni energetski i klimatski plan** **Član 8a** (1) Nacionalni energetski i klimatski plan naročito sadrži: 1) pregled trenutnog stanja u pogledu relevantnih politika i postupak donošenja plana; 2) nacionalne ciljeve koji se odnose na sljedeće oblasti: - emisija gasova sa efektom staklene bašte; - korišćenje energije iz obnovljivih izvora; - energetska efikasnost; - energetska sigurnost; - unutrašenje energetsko tržište i - istraživanje, inovacije i konkurentrnost. 3) pregled planiranih politika i mjera koje se odnose na ostvarivanje ciljeva iz tačke 2 ovog stava i pregled finansijskih sredstava potrebnih za njihovo ostvarivanje; 4) opis trenutnog stanja za oblasti iz tačke 2 ovog stava i projekcije ostvarivanja ciljeva iz tačke 2 ovog stava sprovođenjem postojećih politika i mjera; 5) procjenu efekata planiranih politika i mjera za ostvarivanje ciljeva iz tačke 2 ovog stava. (2) Plan iz stava 1 ovog člana priprema Ministarstvo u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za zaštitu životne sredine i klimatske promjene i dostavlja organu državne uprave nadležnom za kontrolu državne pomoći, radi davanja mišljenja. (3) Plan iz stava 2 ovog člana donosi Vlada, na period do deset godina. (4) Ažuriranje plana iz stava 3 ovog člana, Ministarstvo, vrši u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za zaštitu životne sredine nakon isteka četiri godine od dana njegovog donošenja.		kroz član 21 Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena (Sl. list CG, 73/2019). Potpuna usklađenost će se postitći donošenjem podzakonskog akta Zakona o energetici kojim se utvrđuje bliži sadržaj nacionalnog energetskog i klimatskog plana i smjernice za određivanje nacionalnih ciljeva.	

	(5) Bliži sadržaj plana iz stava 1 ovog člana i smjernice za određivanje ciljeva iz stava 1 tačka 2 ovog člana utvrđuje se propisom Ministarstva.			
	Praćenje realizacije Nacionalnog energetskog i klimatskog plana **Član 8b** (5) Sprovođenje Nacionalnog energetskog i klimatskog plana prati Ministarstvo i organ državne uprave nadležan za zaštitu životne sredine i pitanja klimatskih promjena i o njegovoj realizaciji svake druge godine pripremaju izvještaj. (6) Izvještaj iz stava 1 ovog člana Ministarstvo dostavlja Vladi. (7) Izvještaj iz stava 1 ovog člana naročito sadrži: 4) informacije o ostvarenom napretku u ostvarivanju ciljeva iz člana 8a stav 1 tačka 2 ovog zakona, kao i finansijskim sredstvima utrošenim za realizaciju politika i mjera za njihovo ostvarivanje; 5) informacije o sprovedenim javnim konsultacijama o klimi i energiji, u izvještajnom periodu; 6) kvantifikaciju efekata politika i mjera iz Nacionalnog energetskog i klimatskog plana na kvalitet vazduha i emisije zagađivača vazduha. (8) Ministarstvo obavještava nadležni organ Zajednice o donošenju Nacionalnog energetskog i klimatskog plana i dostavlja izvještaj iz stava 2 ovog člana, u roku od 45 dana od dana usvajanja izvještaja od strane Vlade.			

4. Komisija, kojoj pomaže Odbor za energetsku uniju iz članka 44. stavka 1. točke (b), donosi provedbene akte kako bi utvrdila strukturu, format, tehničke pojedinosti i postupak za informacije iz stavaka 1. i 2. ovog članka. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 44. stavka 6. 5. Učestalost i opseg informacija i ažuriranja iz stavka 2. točke (c) usklađuju se s potrebom osiguravanja dovoljne sigurnosti za ulagatelje. 6. Ako je Komisija izdala preporuke u skladu s člankom 32. stavcima 1. ili 2., dotična država članica uključuje u svoje integrirano nacionalno energetsko i klimatsko izvješće o napretku informacije o politikama i mjerama koje su donesene ili čije se donošenje i provedba planiraju s ciljem provedbe tih preporuka. Ako je primjenjivo, te informacije uključuju detaljni raspored provedbe. Ako dotična država članica odluči da neće slijediti preporuku ili njezini znatni dio, obvezna je dati svoje obrazloženje. 7. Države članice čine dostupnim javnosti izvješća koja su dostavljena Komisiji u skladu s ovim člankom.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Članak 18 **Integrirano izvješćivanje o politikama i mjerama za smanjenje emisija stakleničkih plinova i o projekcijama** 1. Do 15. ožujka 2021. i svake dvije godine nakon toga, države članice dostavljaju Komisiji informacije o: (a) svojim nacionalnim politikama i mjerama ili skupini mjera kako je utvrđeno u Prilogu VI.; i (b) svojim nacionalnim projekcijama antropogenih emisija po izvorima i uklanjanja stakleničkih plinova ponorima organiziranima po plinu ili skupini plinova (hidroflorougljici i perfluorougljici) navedenima u dijelu 2. Priloga V. Nacionalnim projekcijama uzimaju se u obzir politike i mjere donesene na razini Unije i one uključuju informacije navedene u Prilogu VII.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 6 i članom 20, stav 9 Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena (Sl. list CG, 73/2019)	

2. Države članice izvješćuju o najažurnijim dostupnim projekcijama. Ako država članica ne dostavi potpune procjene projekcija do 15. ožujka svake druge godine i ako je Komisija utvrdila da ta država članica ne može popuniti razlike u procjenama nakon što su utvrđeni tijekom Komisijinih postupaka osiguranja i kontrole kvalitete, Komisija može izraditi procjene koje su potrebne za sastavljanje projekcija Unije na temelju savjetovanja s dotičnom državom članicom. 3. Država članica može Komisiji priopćiti sve bitne promjene informacija dostavljenih u skladu sa stavkom 1. tijekom prve godine izvještajnog razdoblja do 15. ožujka godine koja slijedi nakon prethodnog izvješća. 4. Države članice čine dostupnim javnosti, u elektroničkom obliku, svoje nacionalne projekcije u skladu sa stavkom 1. i sve relevantne procjene troškova i učinaka nacionalnih politika i mjera o provedbi politika Unije relevantnih za ograničavanje emisija stakleničkih plinova zajedno s relevantnim tehničkim izvješćima na kojima se one temelje. Te projekcije i procjene trebale bi uključivati opise modela i metodoloških pristupa koji su se upotrebljavali, definicija i osnovnih pretpostavki.				
Članak 19 **Integrirano izvješćivanje o nacionalnim djelovanjima prilagodbe, financijskoj i tehnološkoj potpori zemljama u razvoju i prihodima o dražbovne prodaje** 1. Do 15. ožujka 2021. i svake dvije godine nakon toga, države članice izvješćuju Komisiju o svojim nacionalnim planovima i strategijama prilagodbe klimatskim promjenama u kojima su opisane njihova provedena i planirana djelovanja za olakšavanje prilagodbe klimatskim promjenama, uključujući informacije navedene u dijelu 1. Priloga VIII. i u skladu sa zahtjevima za izvješćivanje dogovorenima u okviru UNFCCC-a i Pariškog sporazuma. 2. Do 31. srpnja 2021. i svake godine nakon toga (godina X) države članice dostavljaju Komisiji informacije o uporabi prihoda koji su države članice stekle dražbovnom prodajom emisijskih jedinica u skladu s člankom 10. stavkom 1. i	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 9 Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena (Sl. list CG, 73/2019). Odredbe o pomoći zemljama u razvoju nisu primjenljive na Crnu Goru u skladu s	

člankom 3.d stavcima 1. ili 2. Direktive 2003/87/EZ, uključujući informacije navedene u dijelu 3. Priloga VIII. 3. Do 30. rujna 2021. i svake godine nakon toga (godina X), države članice Komisiji dostavljaju informacije o potpori zemljama u razvoju, uključujući informacije navedene u dijelu 2. Priloga VIII. i u skladu s relevantnim zahtjevima za izvješćivanje dogovorenima u okviru UNFCCC-a i Pariškog sporazuma. 4. Države članice čine dostupnim javnosti izvješća podnesena Komisiji u skladu s ovim člankom, osim informacija navedenih u Prilogu VIII. dijelu 2. točki (b). 5. Komisija, kojoj pomaže Odbor za klimatske promjene iz članka 44. stavka 1. točke (a), donosi provedbene akte kako bi utvrdila strukturu, format i postupke dostavljanja za izvješćivanje država članica o informacijama u skladu s ovim člankom. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 44. stavka 6.			Konvencijom UNFCCC	
Članak 20 **Integrirano izvješćivanje o energiji iz obnovljivih izvora** Države članice uključuju u izvješća o napretku u provedbi integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova informacije o: (provedbi sljedećih putanja i ciljeva: a 1okvirne nacionalne putanje za ukupni udio energije iz) . obnovljivih izvora u krajnjoj bruto potrošnji energije od 2021. do 2030.; 2procijenjene putanje za sektorski udio energije iz . obnovljivih izvora u krajnjoj potrošnji energije od 2021. do 2030. u elektroenergetskom sektoru, sektoru grijanja i hlađenja i sektoru prometa; 3procijenjene putanje prema tehnologijama za dobivanje . energije iz obnovljivih izvora kako bi ostvarile ukupne i sektorske putanje za energiju iz obnovljivih izvora od 2021. do 2030., uključujući očekivanu konačnu bruto potrošnju energije po tehnologiji i sektoru izraženu u	**Član 4** Poslije člana 8 dodaju se dva nova člana koji glase: „Nacionalni energetski i klimatski plan **Član 8a** (1) Nacionalni energetski i klimatski plan naročito sadrži: 1) pregled trenutnog stanja u pogledu relevantnih politika i postupak donošenja plana; 2) nacionalne ciljeve koji se odnose na sljedeće oblasti: - emisija gasova sa efektom staklene bašte; - korišćenje energije iz obnovljivih izvora; - energetska efikasnost; - energetska sigurnost;	Djelimično usklađeno	Potpuna usklađenost će se postitći donošenjem podzakonskog akta Zakona o energetici kojim se utvrđuje bliži sadržaj nacionalnog energetskog i klimatskog plana i smjernice za određivanje nacionalnih ciljeva.	I kvartal 2021

Mtoe i ukupni planirani instalirani kapacitet po tehnologiji i sektoru izražen u MW; 4putanje potražnje za bioenergijom, raščlanjene na . toplinsku i električnu energiju te promet, i putanje opskrbe biomasom po sirovini i podrijetlu (razlikovanje između domaće proizvodnje i uvoza). Za šumsku biomasu, ocjena njezina izvora i utjecaja na ponor LULUCF-a; 5ako je primjenjivo, druge nacionalne putanje i ciljeve, . uključujući dugoročne i sektorske (kao što je udio električne energije proizvedene iz biomase bez uporabe topline, udio energije iz obnovljivih izvora u centralnom grijanju, uporaba obnovljivih izvora energije u zgradama, obnovljivi izvori energije koje proizvode gradovi, zajednice obnovljive energije i potrošač vlastite obnovljive energije), oporabljena energija iz mulja dobivenog obradom otpadnih voda; (provedbi sljedećih politika i mjera: b 1provedenih, donesenih i planiranih politika i mjera za) . ostvarivanje nacionalnog doprinosa obvezujućem cilju na razini Unije za 2030. u pogledu energije iz obnovljivih izvora kako je navedeno u članku 4. točki (a) podtočki 2. ove Uredbe, uključujući sektorske i tehnološki specifične mjere, s posebnim preispitivanjem provedbe mjera utvrđnih u člancima od 23.do 28. Direktive (EU) 2018/2001; 2.ako je dostupno, posebnih mjera regionalne suradnje; 3ne dovodeći u pitanje članke 107. i 108. UFEU-a, . posebnih mjera za financijsku potporu, uključujući potporu Unije i korištenje sredstava Unije, za promicanje proizvodnje i uporabe energije iz obnovljivih izvora u elektroenergetici, grijanju, hlađenju i prometu; 4ako je primjenjivo, procjene potpore za električnu . energiju iz obnovljivih izvora koju države članice trebaju provesti u skladu s člankom 6. stavkom 4. Direktive (EU) 2018/2001; 5posebnih mjera za ispunjavanje zahtjeva iz članaka od . 15. do 18. Direktive (EU) 2018/2001;	- unutrašenje energetsko tržište i - istraživanje, inovacije i konkurentrnost. 3) pregled planiranih politika i mjera koje se odnose na ostvarivanje ciljeva iz tačke 2 ovog stava i pregled finansijskih sredstava potrebnih za njihovo ostvarivanje; 4) opis trenutnog stanja za oblasti iz tačke 2 ovog stava i projekcije ostvarivanja ciljeva iz tačke 2 ovog stava sprovođenjem postojećih politika i mjera; 5) procjenu efekata planiranih politika i mjera za ostvarivanje ciljeva iz tačke 2 ovog stava. (2) Plan iz stava 1 ovog člana priprema Ministarstvo u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za zaštitu životne sredine i klimatske promjene i dostavlja organu državne uprave nadležnom za kontrolu državne pomoći, radi davanja mišljenja. (3) Plan iz stava 2 ovog člana donosi Vlada, na period do deset godina. (4) Ažuriranje plana iz stava 3 ovog člana, Ministarstvo, vrši u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za zaštitu životne sredine nakon isteka četiri godine od dana njegovog donošenja. (5) Bliži sadržaj plana iz stava 1 ovog člana i smjernice za određivanje ciljeva iz stava 1 tačka 2 ovog člana utvrđuje se propisom Ministarstva. **Praćenje realizacije Nacionalnog energetskog i klimatskog plana** **Član 8b** (1) Sprovođenje Nacionalnog energetskog i klimatskog plana prati Ministarstvo i organ državne uprave nadležan za zaštitu životne sredine i pitanja klimatskih promjena i o njegovoj realizaciji svake druge godine pripremaju izvještaj. (2) Izvještaj iz stava 1 ovog člana Ministarstvo dostavlja Vladi. (3) Izvještaj iz stava 1 ovog člana naročito sadrži:			

6. ako je primjenjivo, posebnih mjera za procjenu, omogućivanje transparentnosti i smanjenje potrebe za minimalnim kapacitetom koji može dovesti do ograničavanja energije iz obnovljivih izvora; 7. sažetka politika i mjera u okviru poticajnog okvira koji države članice trebaju uspostaviti na temelju članka 21. stavka 6. i članka 22. stavka 5. Direktive (EU) 2018/2001 kako bi se potaknuo i olakšao razvoj potrošnje vlastite obnovljive energije i zajednica obnovljive energije; 8. mjera za promicanje uporabe energije iz biomase, posebno za mobilizaciju nove biomase uzimajući u obzir biomasu, uključujući dostupnost održive biomase, te mjera za održivost proizvedene i iskorištene biomase; 9. postojećih mjera za povećanje udjela energije iz obnovljivih izvora u sektoru grijanja i hlađenja te sektoru prometa; 10. politika i mjera za lakše prihvaćanje ugovora o kupnji energije; (c) kako je utvrđeno u dijelu 1. Priloga IX.	1) informacije o ostvarenom napretku u ostvarivanju ciljeva iz člana 8a stav 1 tačka 2 ovog zakona, kao i finansijskim sredstvima utrošenim za realizaciju politika i mjera za njihovo ostvarivanje; 2) informacije o sprovedenim javnim konsultacijama o klimi i energiji, u izvještajnom periodu; 3) kvantifikaciju efekata politika i mjera iz Nacionalnog energetskog i klimatskog plana na kvalitet vazduha i emisije zagađivača vazduha. (4) Ministarstvo obavještava nadležni organ Zajednice o donošenju Nacionalnog energetskog i klimatskog plana i dostavlja izvještaj iz stava 2 ovog člana, u roku od 45 dana od dana usvajanja izvještaja od strane Vlade.			
Članak 21 **Integrirano izvješćivanje o energetskoj učinkovitosti** Države članice uključuju u integrirana nacionalna energetska i klimatska izvješća o napretku informacije o sljedećem: (a) provedbi sljedećih nacionalnih putanja i ciljeva: 1. okvirne putanje za potrošnju primarne energije i krajnju godišnju potrošnju energije od 2021. do 2030. kao nacionalnog doprinosa uštedom energije ostvarivanju cilja na razini Unije za 2030., uključujući metodologiju na kojoj se temelji; 2. okvirnih ključnih etapa dugoročne strategije za obnovu nacionalnog fonda stambenih i nestambenih zgrada, javnih i privatnih, te doprinosa ostvarenju ciljeva povećanja energetske učinkovitosti Unije na temelju Direktive 2012/27/EU u skladu s člankom 2.a Direktive 2010/31/EU; 3. prema potrebi, ažuriranju drugih nacionalnih ciljeva utvrđenih u nacionalnom planu;	Član 4 Poslije člana 8 dodaju se dva nova člana koji glase: **Praćenje realizacije Nacionalnog energetskog i klimatskog plana** **Član 8b** (1) Sprovođenje Nacionalnog energetskog i klimatskog plana prati Ministarstvo i organ državne uprave nadležan za zaštitu životne sredine i pitanja klimatskih promjena i o njegovoj realizaciji svake druge godine pripremaju izvještaj. (2) Izvještaj iz stava 1 ovog člana Ministarstvo dostavlja Vladi. (3) Izvještaj iz stava 1 ovog člana naročito sadrži: 1) informacije o ostvarenom napretku u ostvarivanju ciljeva iz člana 8a stav 1 tačka 2	Djelimično usklađeno	Potpuna usklađenost će se postitći donošenjem podzakonskog akta Zakona o energetici kojim se utvrđuje bliži sadržaj nacionalnog energetskog i klimatskog plana i smjernice za određivanje nacionalnih ciljeva.	I kvartal 2021

(provedbi sljedećih politika i mjera: b 1provedenih, donesenih i planiranih politika, mjera i) . programa za ostvarivanje okvirnog nacionalnog doprinosa povećanju energetske učinkovitosti za 2030. kao i drugih ciljeva iz članka 6., uključujući planirane mjere i instrumente (i one financijske prirode) za promicanje energetske učinkovitosti zgrada, mjere za iskorištavanje potencijala energetske učinkovitosti plinske i elektroenergetske infrastrukture i ostale mjere za promicanje energetske učinkovitosti; 2ako je primjenjivo, instrumenata utemeljenih na tržištu . kojima se daju poticaji za poboljšanja u pogledu energetske učinkovitosti, koji uključuju, ali nisu ograničeni na, poreze na energiju, pristojbe i emisijske jedinice; 3nacionalnog sustava obveze energetske učinkovitosti i . alternativnih mjera iz članaka 7.a i 7.b Direktive 2012/27/EU i u skladu s Prilogom III. ovoj Uredbi; 4dugoročnih strategija obnove u skladu s člankom 2.a . Direktive 2010/31/EU; 5politika i mjera za poticanje energetskih usluga u javnom . sektoru i mjera za uklanjanje regulatornih i neregulatornih prepreka koje onemogućuju prihvaćanje ugovora o energetskom učinku i drugih modela usluga energetske učinkovitosti; 6regionalne suradnje u području energetske . učinkovitosti, ako je primjenjivo; 7ne dovodeći u pitanje članke 107. i 108. UFEU-a, mjera . financiranja u području energetske učinkovitosti na nacionalnoj razini, uključujući, prema potrebi, potporu Unije i korištenje sredstava Unije; (c) kako je utvrđeno u dijelu 2. Priloga IX..	ovog zakona, kao i finansijskim sredstvima utrošenim za realizaciju politika i mjera za njihovo ostvarivanje; 2) informacije o sprovedenim javnim konsultacijama o klimi i energiji, u izvještajnom periodu; 3) kvantifikaciju efekata politika i mjera iz Nacionalnog energetskog i klimatskog plana na kvalitet vazduha i emisije zagađivača vazduha. (4) Ministarstvo obavještava nadležni organ Zajednice o donošenju Nacionalnog energetskog i klimatskog plana i dostavlja izvještaj iz stava 2 ovog člana, u roku od 45 dana od dana usvajanja izvještaja od strane Vlade.			
Članak 22 **Integrirano izvješćivanje o energetskoj sigurnosti** Države članice uključuju u integrirana nacionalna energetska i klimatska izvješća o napretku informacije o provedbi:	**Član 4** Poslije člana 8 dodaju se dva nova člana koji glase:	Djelimično usklađeno	Potpuna usklađenost će se postitći	I kvartal 2021

(a nacionalnih ciljeva za diversifikaciju izvora energije i) potražnje; (ako je primjenjivo, nacionalnih ciljeva u pogledu b smanjenja ovisnosti o energiji uvezenoj iz trećih zemalja;) (nacionalnih ciljeva za razvoj mogućnosti za suočavanje s c ograničenom opskrbom ili s prekidom opskrbe izvora) energije, uključujući plin i električnu energiju; (nacionalnih ciljeva u vezi s povećanjem fleksibilnosti d nacionalnog energetskog sustava, osobito uporabom) domaćih izvora energije, upravljanjem potražnjom i skladištenjem energije; (provedbenih, donesenih i planiranih politika i mjera za e ostvarivanje ciljeva iz točaka od (a) do (d);) (f regionalne suradnje u provedbi ciljeva i politika iz točaka) od (a) do (d); (ne dovodeći u pitanje članke 107. i 108. UFEU-a, ako je to g primjenjivo, mjera financiranja u ovom području na) nacionalnoj razini, uključujući potporu Unije i korištenje sredstava Unije.	**Praćenje realizacije Nacionalnog energetskog i klimatskog plana** **Član 8b** (1) Sprovođenje Nacionalnog energetskog i klimatskog plana prati Ministarstvo i organ državne uprave nadležan za zaštitu životne sredine i pitanja klimatskih promjena i o njegovoj realizaciji svake druge godine pripremaju izvještaj. (2) Izvještaj iz stava 1 ovog člana Ministarstvo dostavlja Vladi. (3) Izvještaj iz stava 1 ovog člana naročito sadrži: 1) informacije o ostvarenom napretku u ostvarivanju ciljeva iz člana 8a stav 1 tačka 2 ovog zakona, kao i finansijskim sredstvima utrošenim za realizaciju politika i mjera za njihovo ostvarivanje; 2) informacije o sprovedenim javnim konsultacijama o klimi i energiji, u izvještajnom periodu; 3) kvantifikaciju efekata politika i mjera iz Nacionalnog energetskog i klimatskog plana na kvalitet vazduha i emisije zagađivača vazduha. (4) Ministarstvo obavještava nadležni organ Zajednice o donošenju Nacionalnog energetskog i klimatskog plana i dostavlja izvještaj iz stava 2 ovog člana, u roku od 45 dana od dana usvajanja izvještaja od strane Vlade.		donošenjem podzakonskog akta Zakona o energetici kojim se utvrđuje bliži sadržaj nacionalnog energetskog i klimatskog plana i smjernice za određivanje nacionalnih ciljeva.	
Članak 23 **Integrirano izvješćivanje o unutarnjem energetskom tržištu** 1. Države članice uključuju u svoja integrirana nacionalna energetska i klimatska izvješća informacije o provedbi sljedećih ciljeva i mjera: (razini elektroenergetske međupovezivosti koju država a članica planira ostvariti 2030. u odnosu na cilj) elektroenergetske međupovezanosti za 2030. od	Član 4 Poslije člana 8 dodaju se dva nova člana koji glase: **Praćenje realizacije Nacionalnog energetskog i klimatskog plana** **Član 8b**	Djelimično usklađeno	Potpuna usklađenost će se postitći donošenjem podzakonskog akta Zakona o	I kvartal 2021

najmanje 15 % i pokazatelje iz Priloga I. dijela 1. odjeljka A točke 2.4.1. te mjere za provedbu strategije za postizanje te razine, uključujući i mjere koje se odnose na davanje odobrenja; (b) ključnih projekata za infrastrukturu za prijenos električne energije i transport plina, koji su potrebni za ostvarivanje ciljeva u okviru pet ključnih dimenzija energetske unije; (c) ako je primjenjivo, glavnih predviđenih infrastrukturnih projekata osim projekata od zajedničkog interesa, uključujući infrastrukturne projekte u kojima sudjeluju treće zemlje i, u mjeri u kojoj je to izvedivo, opću procjenu njihove usklađenosti s ciljevima energetske unije i doprinosa ostvarenju tih ciljeva; (d) nacionalnih ciljeva povezanih s drugim aspektima unutarnjeg energetskog tržišta, poput povećanja fleksibilnosti sustava, integracije tržišta i uparivanja, nastojanja da se poveća utrživi kapacitet postojećih spojnih vodova, pametnih mreža, agregacije, upravljanja potražnjom, skladištenja, distribuirane proizvodnje energije, mehanizama za otpremu, ponovnu otpremu i ograničavanje usluge, cjenovnih signala u stvarnom vremenu; (e) ako je to primjenjivo, nacionalnih ciljeva i mjera povezanih s nediskriminatornim sudjelovanjem energije iz obnovljivih izvora, upravljanje potražnjom i skladištenjem, među ostalim putem agregacije, na svim energetskim tržištima; (f) ako je primjenjivo, nacionalnih ciljeva i mjera u vezi s osiguravanjem sudjelovanja potrošača u energetskom sustavu i koristi od vlastite proizvodnje i novih tehnologija, uključujući pametna brojila; (g) mjera u pogledu osiguravanja adekvatnosti elektroenergetskog sustava; (h) provedenih, donesenih i planiranih politika i mjera za ostvarivanje ciljeva iz točaka od (a) do (g); (i) regionalne suradnje u provedbi ciljeva i politika iz točaka od (a) do (h);	(1) Sprovođenje Nacionalnog energetskog i klimatskog plana prati Ministarstvo i organ državne uprave nadležan za zaštitu životne sredine i pitanja klimatskih promjena i o njegovoj realizaciji svake druge godine pripremaju izvještaj. (2) Izvještaj iz stava 1 ovog člana Ministarstvo dostavlja Vladi. (3) Izvještaj iz stava 1 ovog člana naročito sadrži: 1) informacije o ostvarenom napretku u ostvarivanju ciljeva iz člana 8a stav 1 tačka 2 ovog zakona, kao i finansijskim sredstvima utrošenim za realizaciju politika i mjera za njihovo ostvarivanje; 2) informacije o sprovedenim javnim konsultacijama o klimi i energiji, u izvještajnom periodu; 3) kvantifikaciju efekata politika i mjera iz Nacionalnog energetskog i klimatskog plana na kvalitet vazduha i emisije zagađivača vazduha. (4) Ministarstvo obavještava nadležni organ Zajednice o donošenju Nacionalnog energetskog i klimatskog plana i dostavlja izvještaj iz stava 2 ovog člana, u roku od 45 dana od dana usvajanja izvještaja od strane Vlade.		energetici kojim se utvrđuje bliži sadržaj nacionalnog energetskog i klimatskog plana i smjernice za određivanje nacionalnih ciljeva.	

(j ne dovodeći u pitanje članke 107. i 108. UFEU-a, mjera) financiranja na nacionalnoj razini u području unutarnjeg tržišta energije, uključujući potporu Unije i korištenje sredstava Unije, među ostalim u svrhu ostvarenja cilja elektroenergetske međupovezanosti, ako je primjenjivo; (mjera za povećanje fleksibilnosti energetskog sustava s k obzirom na proizvodnju energije iz obnovljivih izvora,) uključujući uvođenje unutardnevnog uparivanja tržišta i prekograničnih tržišta uravnoteženja. 2. Informacije koje su dostavile države članice u skladu sa stavkom 1. moraju biti dosljedne izvješću nacionalnih regulatora iz članka 37. stavka 1. točke (e) Direktive 2009/72/EZ i članka 41. stavka 1. točke (e) Direktive 2009/73/EZ i na odgovarajući se način temeljiti na tome izvješću.				
Članak 24 **Integrirano izvješćivanje o energetskom siromaštvu** Kada se primjenjuje članak 3. stavak 3. točka (d) drugi podstavak, dotična država članica u svoje integrirano nacionalno energetsko i klimatsko izvješće o napretku uključuje: (informacije o napretku u ostvarenju nacionalnog okvirnog a cilja smanjenja broja kućanstava u energetskom) siromaštvu; i (kvantitativne informacije o broju kućanstava u b energetskom siromaštvu, kao i informacije o politikama i) mjerama za rješavanje problema energetskog siromaštva. Podatke koje države članice dostavljaju u skladu s ovim člankom Komisija prosljeđuje Europskom opservatoriju za energetsko siromaštvo.	**Član 4** Poslije člana 8 dodaju se dva nova člana koji glase: **Praćenje realizacije Nacionalnog energetskog i klimatskog plana** **Član 8b** (1) Sprovođenje Nacionalnog energetskog i klimatskog plana prati Ministarstvo i organ državne uprave nadležan za zaštitu životne sredine i pitanja klimatskih promjena i o njegovoj realizaciji svake druge godine pripremaju izvještaj. (2) Izvještaj iz stava 1 ovog člana Ministarstvo dostavlja Vladi. (3) Izvještaj iz stava 1 ovog člana naročito sadrži: 1) informacije o ostvarenom napretku u ostvarivanju ciljeva iz člana 8a stav 1 tačka 2 ovog zakona, kao i finansijskim sredstvima utrošenim za realizaciju politika i mjera za njihovo ostvarivanje;	Djelimično usklađeno	Potpuna usklađenost će se postitći donošenjem podzakonskog akta Zakona o energetici kojim se utvrđuje bliži sadržaj nacionalnog energetskog i klimatskog plana i smjernice za određivanje nacionalnih ciljeva.	I kvartal 2021

	2) informacije o sprovedenim javnim konsultacijama o klimi i energiji, u izvještajnom periodu; 3) kvantifikaciju efekata politika i mjera iz Nacionalnog energetskog i klimatskog plana na kvalitet vazduha i emisije zagađivača vazduha. (4) Ministarstvo obavještava nadležni organ Zajednice o donošenju Nacionalnog energetskog i klimatskog plana i dostavlja izvještaj iz stava 2 ovog člana, u roku od 45 dana od dana usvajanja izvještaja od strane Vlade.			
Članak 25 **Integrirano izvješćivanje o istraživanju, inovacijama i konkurentnosti** Države članice u svoja integrirana nacionalna energetska i klimatska izvješća o napretku uključuju informacije o provedbi sljedećih ciljeva i mjera: (a) ako je primjenjivo, nacionalnih ciljeva i politika kojima se prenose u nacionalni kontekst ciljevi i politike iz plana SET; (b) nacionalnih ciljeva u pogledu ukupne javne i, ako je dostupno, privatne potrošnje na istraživanje i inovacije povezane s tehnologijama čiste energije te za tehnološke troškove i razvoj uspješnosti; (c) ako je to primjereno, nacionalnih ciljeva, uključujući dugoročne ciljeve do 2050. za uvođenje tehnologija za dekarbonizaciju energetski intenzivnih industrijskih sektora i industrijskih sektora s visokom razinom emisija ugljika i, ako je primjenjivo, ciljeve u pogledu infrastrukture za skladištenje i prijevoz ugljika; (d) nacionalnih ciljeva za postupno isključivanje energetskih subvencija, posebno za fosilna goriva; (e) provedenih, donesenih i planiranih politika i mjera za ostvarivanje ciljeva iz točaka (b) i (c);	**Član 4** Poslije člana 8 dodaju se dva nova člana koji glase: **Praćenje realizacije Nacionalnog energetskog i klimatskog plana** **Član 8b** (1) Sprovođenje Nacionalnog energetskog i klimatskog plana prati Ministarstvo i organ državne uprave nadležan za zaštitu životne sredine i pitanja klimatskih promjena i o njegovoj realizaciji svake druge godine pripremaju izvještaj. (2) Izvještaj iz stava 1 ovog člana Ministarstvo dostavlja Vladi. (3) Izvještaj iz stava 1 ovog člana naročito sadrži: 1) informacije o ostvarenom napretku u ostvarivanju ciljeva iz člana 8a stav 1 tačka 2 ovog zakona, kao i finansijskim sredstvima utrošenim za realizaciju politika i mjera za njihovo ostvarivanje; 2) informacije o sprovedenim javnim konsultacijama o klimi i energiji, u izvještajnom periodu;	Djelimično usklađeno	Potpuna usklađenost će se postitći donošenjem podzakonskog akta Zakona o energetici kojim se utvrđuje bliži sadržaj nacionalnog energetskog i klimatskog plana i smjernice za određivanje nacionalnih ciljeva.	I kvartal 2021

(fsuradnje s drugim državama članicama u provedbi ciljeva) i politika iz točaka od (b) do (d), uključujući koordinaciju politika i mjera u kontekstu plana SET, kao što je usklađivanje istraživačkih i zajedničkih programa; (financijskih mjera u ovom području na nacionalnoj razini, g uključujući potporu Unije i korištenje sredstava Unije, ako) je primjenjivo.	3) kvantifikaciju efekata politika i mjera iz Nacionalnog energetskog i klimatskog plana na kvalitet vazduha i emisije zagađivača vazduha. (4) Ministarstvo obavještava nadležni organ Zajednice o donošenju Nacionalnog energetskog i klimatskog plana i dostavlja izvještaj iz stava 2 ovog člana, u roku od 45 dana od dana usvajanja izvještaja od strane Vlade.			
Član 26 **Godišnje izvještavanje** 1. Do 15. ožujka 2021. i svake dvije godine nakon toga (godina X), države članice izvješćuju Komisiju o: (a informacijama iz članka 6. stavka 2. Direktive) 2009/119/EZ; (informacijama iz točke 3. Priloga IX. Direktivi b 2013/30/EU, u skladu s člankom 25. te direktive.)	Nema odgovarajuće odredbe		Biće predmet zakona kojima se reguliše obezbjeđenje obaveznih strateških rezervi naftnih derivata, kao i bezbjednost naftnih i gasnih djelatnosti u podmorju.	
2. Države članice do 31. srpnja 2021. i svake godine nakon toga (godina X) Komisiju izvješćuju o svojim približnim inventarima stakleničkih plinova za godinu X-1. Za potrebe ovog stavka Komisija, na temelju približnih inventara stakleničkih plinova država članica, ili, ako država članica nije do tog datuma priopćila svoje približne inventare, na temelju vlastitih procjena, svake godine sastavlja približni inventar stakleničkih plinova. Komisija te informacije čini dostupnim javnosti do 30. rujna svake godine. 3. Od 2023. države članice utvrđuju i dostavljaju Komisiji konačne podatke iz inventara stakleničkih plinova do 15. ožujka svake godine (godina X) i preliminarne podatke do 15. siječnja svake godine, uključujući podatke o stakleničkim plinovima i informacije iz inventara iz Priloga V. Izvješće o konačnim podacima iz inventara stakleničkih plinova uključuju i potpuno i ažurno nacionalno izvješće o	Nema odgovarajuće odredbe	Djelimično usklađeno	Djelimično usklađeno čl. 20 i 21 Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena (Sl. list CG, 73/2019). Potpuna usklađenost će se obezbijediti donošenjem odgovarajućih podzakonskih akata po osnovu Zakona o zaštiti	II kvartal 2021

inventaru. U roku od tri mjeseca od primitka izvješća, Komisija informacije navedene u Prilogu V. dijelu 1. točki (n) stavlja na raspolaganje Odboru za klimatske promjene iz članka 44. stavka 1. točke (a). 4. Države članice dostavljaju Tajništvu UNFCCC-a nacionalne inventare koji sadržavaju informacije dostavljene Komisiji o konačnim podacima iz inventara stakleničkih plinova u skladu sa stavkom 3. do 15. travnja svake godine. Komisija u suradnji s državama članicama svake godine sastavlja inventar stakleničkih plinova i priprema izvješće Unije o inventarima stakleničkih plinova i dostavlja ga Tajništvu UNFCCC-a do 15. travnja svake godine. 5. Države članice do 15. siječnja 2017. i 15. ožujka 2032. dostavljaju Komisiji preliminarne i konačne podatke iz nacionalnih inventara koji su izrađeni za njihove obračune za LULUCF za potrebe izvješća o usklađenosti u skladu s člankom 14. Uredbe (EU) 2018/841. 6. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 43. kako bi: (izmijenila dio 2. Priloga V. dodavanjem tvari na popis a stakleničkih plinova ili njihovim brisanjem s tog popisa, u) skladu s odgovarajućim odlukama koje su donijela tijela UNFCCC-a ili Pariškog sporazuma; (dopunila ovu Uredbu donošenjem vrijednosti za b potencijale globalnog zatopljenja i navođenjem smjernica) za inventare koje se primjenjuju u skladu s relevantnim odlukama koje su donijela tijela UNFCCC-a ili Pariškog sporazuma. 7. Komisija, kojoj pomaže Odbor za klimatske promjene iz članka 43. stavka 1. točke (a), donosi provedbene akte kako bi utvrdila strukturu, tehničke pojedinosti, format i postupke za države članice za podnošenje približnih inventara stakleničkih plinova u skladu sa stavkom 2. ovog članka, inventara stakleničkih plinova u skladu sa stavkom 3. ovog članka i obračunanih emisija stakleničkih plinova i njihova uklanjanja u skladu s člancima 5. i 14. Uredbe (EU) 2018/841.			od negativnih uticaja klimatskih promjena.	

Kada predlaže takve provedbene akte Komisija uzima u obzir rasporede UNFCCC-a ili Pariškog sporazuma za praćenje i izvješćivanje o tim informacijama i relevantne odluke koje su donijela tijela UNFCCC-a ili Pariškog sporazuma kako bi osigurala usklađenost Unije s njezinim obvezama izvješćivanja koje ima kao stranka UNFCCC-a i Pariškog sporazuma. U tim se provedbenim aktima navode i rasporedi za suradnju i koordinaciju između Komisije i država članica u pripremi izvješća o inventarima stakleničkih plinova u Uniji. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 44. stavka 6.				
Članak 27 **Izvješćivanje o ciljevima za 2020.** Do 30. travnja 2022. svaka država članica izvješćuje Komisiju o ostvarenju svojeg nacionalnog cilja povećanja energetske učinkovitosti za 2020., uspostavljenog na temelju članka 3. stavka 1. Direktive 2012/27/EU, pružanjem informacija utvrđenih u dijelu 2. Priloga IX. ovoj Uredbi, i ostvarenju ukupnih nacionalnih ciljeva za udio energije iz obnovljivih izvora u 2020., kako je utvrđeno u Prilogu I. Direktivi 2009/28/EZ u verziji koja je na snazi 31. prosinca 2020., i to dostavom sljedećih informacija: (a) sektorski (električna energija, grijanje i hlađenje te promet) i ukupni udjeli energije iz obnovljivih izvora 2020.; (b) mjere poduzete za postizanje nacionalnih ciljeva za energiju iz obnovljivih izvora za 2020., uključujući mjere koje se odnose na programe potpore, jamstva o podrijetlu i pojednostavnjenje administrativnih postupaka; (c) udio energije iz biogoriva i tekućih biogoriva proizvedenih iz žitarica i drugih kultura bogatih škrobom, šećernih kultura i uljarica u energetskoj potrošnji u prometu; (d) udio energije iz biogoriva i bioplina za promet proizvedenih iz sirovina i drugih goriva navedenih u dijelu A Priloga IX. Direktivi 2009/28/EZ, u verziji koja je na snazi 31. prosinca 2020., u energetskoj potrošnji u prometu.	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 19 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17) i članom 7 Zakona o efikasnom korišćenju energije (Sl. list CG, br. 57/14, 3/15 i 25/19).	

Članak 28 **E-platforma** 1. Komisija uspostavlja internetsku platformu (e-platforma) kako bi olakšala komunikaciju između Komisije i država članica, promicala suradnju među državama članicama i olakšala pristup javnosti informacijama. 2. Države članice upotrebljavaju e-platformu kako bi Komisiji podnosile izvješća iz ovog poglavlja nakon što postane operativna. 3. E-platforma mora postati operativna do 1. siječnja 2020. Komisija upotrebljava e-platformu kako bi olakšala javni internetski pristup izvješćima iz ovog poglavlja, konačnim integriranim nacionalnim energetskim i klimatskim planovima, njihovim ažuriranim verzijama te dugoročnim strategijama iz članka 15., uzimajući u obzir poslovno osjetljive podatke i usklađenost s pravilima o zaštiti podataka.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Članak 29 **Ocjena napretka** 1. Do 31. listopada 2021. i svake druge godine nakon toga Komisija ocjenjuje, posebno na temelju izvješća o napretku u provedbi integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova, ostalih informacija dostavljenih u skladu s ovom Uredbom, pokazatelja i europskih statistika i podataka, ako su dostupni: (a) napredak ostvaren na razini Unije prema ostvarenju ciljeva energetske unije, uključujući za prvo desetogodišnje razdoblje klimatske i energetske ciljeve Unije za 2030, osobito kako bi se izbjegle razlike među ciljevima Unije do 2030. u pogledu obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti; (b) napredak koji je ostvarila svaka država članica u pogledu ostvarivanja svojih ciljeva i doprinosa i provedbe politika i mjera utvrđenih u njezinu integriranom nacionalnom energetskom i klimatskom planu;	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

(c) ukupan učinak zrakoplovstva na globalnu klimu, uključujući emisije ili učinke koji nisu CO_2, na temelju podataka o emisijama koje su dostavile države članice u skladu s člankom 26. i, prema potrebi, poboljšava to ocjenjivanje upućivanjem na znanstveni napredak i podatke o zračnom prometu; (d) ukupan učinak politika i mjera integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova na djelotvornost mjera Unije u području klimatske i energetske politike; (e) ukupan učinak politika i mjera uključenih u integrirane nacionalne energetske i klimatske planove na funkcioniranje sustava trgovanja emisijama Europske unije (EU ETS) i na ravnotežu između ponude i potražnje emisijskih jedinica na europskom tržištu ugljika. 2. U području energije iz obnovljivih izvora, u okviru svoje ocjene iz stavka 1., Komisija ocjenjuje napredak ostvaren u pogledu udjela energije iz obnovljivih izvora u bruto krajnjoj potrošnji Unije na temelju okvirne putanje Unije koja počinje s 20 % u 2020., dostiže referentne točke od najmanje 18 % u 2022., 43 % u 2025. i 65 % u 2027. ukupnog povećanja udjela energije iz obnovljivih izvora između cilja Unije u pogledu energije iz obnovljivih izvora za 2020. i cilja Unije u pogledu energije iz obnovljivih izvora za 2030. te dostiže cilj Unije u pogledu energije iz obnovljivih izvora za 2030. od najmanje 32 % tijekom 2030. 3. U području energetske učinkovitosti, u okviru svojeg ocjenjivanja iz stavka 1., Komisija ocjenjuje ostvareni napredak prema zajedničkom ostvarivanju najveće potrošnje energije na razini Unije od 1 273 Mtoe primarne energije i 956 Mtoe krajnje energije u 2030. u skladu s člankom 3. stavkom 5. Direktive 2012/27/EU. Pri provedbi svoje ocjene Komisija poduzima sljedeće korake: (a) ispituje je li ostvarena prekretnica od najviše 1 483 Mtoe primarne energije i najviše 1 086 Mtoe konačne energije u 2020.;				

(b) ocjenjuje upućuje li napredak koji su ostvarile države članice na to da je Unija u cjelini na dobrom putu prema razini potrošnje energije u 2030. kako je navedeno u prvom podstavku, uzimajući u obzir ocjenjivanje informacija koje su države članice dostavile u svojim izvješćima o napretku u provedbi integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova; (c) koristi rezultate iz postupaka izrade modela u odnosu na buduće trendove u potrošnji energije na razini Unije i nacionalnoj razini i ostalih komplementarnih analiza; (d) uzima u obzir relevantne okolnosti koje utječu na primarnu i krajnju potrošnju energije kako su ih države članice navele u svojim integriranim nacionalnim energetskim i klimatskim planovima, u skladu s člankom 6. stavkom 2. 4. U području unutarnjeg energetskog tržišta, Komisija u okviru svoje ocjene iz stavka 1. ocjenjuje ostvareni napredak prema razini elektroenergetske međupovezivosti koju država članica planira ostvariti u 2030. 5. Do 31. listopada 2021. i svake godine nakon toga Komisija ocjenjuje, posebice na temelju informacija dostavljenih u skladu s ovom Uredbom, jesu li Unija i njezine države članice ostvarile dovoljan napredak prema ispunjavanju sljedećih zahtjeva: (a) obveza iz članka 4. UNFCCC-a i članka 3. Pariškog sporazuma, kako je navedeno u odlukama koje su donijele Konferencija stranaka UNFCCC-a i Konferencija stranaka UNFCCC-a koje služe kao sastanak stranaka Pariškog sporazuma; (b) obveza iz članka 4. Uredbe (EZ) 2018/842 i članka 4. Uredbe (EU) 2018/841; (c) ciljeva utvrđenih u integriranom nacionalnom energetskom i klimatskom planu s ciljem ostvarivanja ciljeva energetske unije i za prvo desetogodišnje razdoblje radi ostvarenja klimatskih i energetskih ciljeva Unije za 2030.				

6. U svojoj ocjeni Komisija uzima u obzir najnovije preporuke po državama izdane kontekstu Europskog semestra. 7. Komisija izvješćuje o svome ocjenjivanju u skladu s ovim člankom u okviru izvješća o stanju energetske unije iz članka 35.				
Članak 30 **Neusklađenosti s općim ciljevima energetske unije i ciljevima u okviru Uredbe (EU) 2018/842** 1. Na temelju ocjenjivanja u skladu s člankom 29., Komisija izdaje preporuke državama članicama u skladu s člankom 34. ako se pokaže da je razvoj politika u toj državi članici neusklađen s općim ciljevima energetske unije. 2. Država članica koja namjerava upotrijebiti fleksibilnu mogućnost u skladu s člankom 7. Uredbe (EU) 2018/842, nakon što ta informacija postane dostupna, u integrirani nacionalni energetski i klimatski plan uključuje razinu namjeravane upotrebe, kao i politike i mjere koje namjerava donijeti kako bi se ispunili zahtjevi iz članka 4. Uredbe (EU) 2018/841 za razdoblje od 2021. do 2030.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Članak 31 **Odgovor na nedovoljnu ambicioznost integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova** 1. Ako, na temelju svoje ocjene nacrta integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova u skladu s člankom 9. ili svoje ocjene nacrta ažuriranja konačnih planova u skladu s člankom 14. te kao dio iterativnog postupka zaključi da ciljevi i doprinosi država članica nisu dovoljni za zajedničko ostvarivanje ciljeva energetske unije, a osobito, u prvom desetogodišnjem razdoblju, za ostvarivanje obvezujućeg cilja Unije za 2030. u pogledu energije iz obnovljivih izvora i cilja Unije za 2030. u pogledu energetske učinkovitosti, Komisija u slučaju Unijina cilja za obnovljivu energiju daje, a u slučaju drugih ciljeva energetske unije može izdati preporuke kojima od država članica čije doprinose smatra nedovoljnima traži da	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

povećaju svoju ambicioznost kako bi se osigurala dovoljna razina zajedničke ambicioznosti. 2. Ako se razlika između cilja Unije za 2030. i zajedničkih doprinosa država članica javi u području obnovljive energije, Komisija svoju ocjenu temelji na formuli utvrđenoj u Prilogu II. koja se temelji na objektivnim kriterijima iz članka 5. stavka 1. prvog podstavka točke (e) podtočaka od i. do v., uzimajući u obzir relevantne okolnosti koje utječu na uvođenje energije iz obnovljivih izvora kako je navela država članica u skladu s člankom 5. stavkom 1. drugim podstavkom. Ako se razlika između cilja Unije za 2030. i zbroja nacionalnih doprinosa javi u području energetske učinkovitosti, Komisija osobito ocjenjuje relevantne okolnosti navedene u članku 6. stavku 2., informacije koje su države članice dostavile u svojim integriranim nacionalnim energetskim i klimatskim planovima, rezultate iz postupaka izrade modela u odnosu na buduće trendove u potrošnji energije i, prema potrebi, drugu komplementarnu analizu. Ne dovodeći u pitanje ostale odredbe ovog članka, i samo kako bi se ocijenilo je li došlo do razlike između cilja Unije za 2030. i zajedničkih doprinosa država članica, Komisija u svojoj ocjeni pretpostavlja nacionalne doprinose država članica koje nisu podnijele svoj nacrt integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana u skladu s člankom 9. stavkom 1. U svojoj pretpostavci, u području energije iz obnovljivih izvora, Komisija uzima u obzir nacionalni obvezujući cilj države članice za 2020. kako je utvrđeno u Prilogu I. Direktivi (EU) 2018/2001, rezultate iz postupaka izrade modela o razvoju energije iz obnovljivih izvora i rezultate formule iz Priloga II. ovoj Uredbi. U području energetske učinkovitosti, uzima u obzir postupke izrade modela u odnosu na buduće trendove u potrošnji energije i, prema potrebi, drugu komplementarnu analizu. U svojoj ocjeni doprinosa energiji iz obnovljivih izvora, na temelju formule iz Priloga II., Komisija uzima u obzir sve				

moguće negativne učinke na sigurnost opskrbe i stabilnost mreže u malim ili izoliranim energetskim sustavima ili u sustavima državama članicama u kojima promjena sinkronog područja može dovesti do znatnih posljedica. U svojoj ocjeni doprinosa povećanju energetske učinkovitosti Komisija uzima u obzir mogući učinak na rad elektroenergetskog sustava i stabilnost mreže u državama članicama u kojima promjena sinkronog područja može dovesti do znatnih posljedica. 3. Ako, na temelju svoje ocjene integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova i njihovih ažuriranja u skladu s člankom 14., zaključi da ciljevi i doprinosi integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova ili njihova ažuriranja nisu dovoljni za zajedničko ostvarivanje ciljeva energetske unije i, posebno za prvo desetogodišnje razdoblje, ciljeva Unije do 2030. u pogledu energije iz obnovljivih izvora i energetske učinkovitosti, Komisija predlaže mjere i izvršava svoje ovlasti na razini Unije kako bi osigurala zajedničko ostvarenje tih ciljeva. Kada je riječ o energiji iz obnovljivih izvora, takvim mjerama uzima se u obzir stupanj ambicioznosti doprinosa država članica cilju Unije za 2030. koji je utvrđen u njihovim integriranim nacionalnim energetskim i klimatskim planovima i njihovim ažuriranjima.				
Članak 32 **Odgovor na nedovoljan napredak u ostvarenju energetskih i klimatskih ciljeva Unije** 1. Ako, na temelju svoje ocjene u skladu s člankom 29. stavkom 1. točkom (b) zaključi da država članica nije ostvarila dovoljan napredak u ostvarenju svojih ciljeva i doprinosa, svojih referentnih točaka za energiju iz obnovljivih izvora, ili u provedbi politika i mjera utvrđenih u njezinom integriranom nacionalnom klimatskom i energetskom planu, Komisija dotičnoj državi članici izdaje preporuke u skladu s člankom 34. Pri izdavanju preporuka u području energije iz obnovljivih izvora Komisija uzima u obzir relevantne okolnosti koje je država članica navela u skladu s člankom 5. stavkom 1	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

drugim podstavkom.. Komisija također uzima u obzir projekte u vezi s energijom iz obnovljivih izvora za koje je donesena konačna odluka o ulaganju, pod uvjetom da ti projekti postanu operativni tijekom razdoblja od 2021. do 2030. i da imaju znatan učinak na nacionalni doprinos države članice. U svojim preporukama u području energetske učinkovitosti Komisija vodi računa o objektivnim kriterijima navedenima u članku 6. stavku 1. točkama (a) i (b) i o relevantnim nacionalnim okolnostima koje je država članica navela u skladu s člankom 6. stavkom 2. 2. Ako Komisija, na temelju svoje objedinjene ocjene izvješća o napretku država članica u provedbi integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova u skladu s člankom 29. stavkom 1. točkom (a) i dodatnih izvora informacija, prema potrebi, zaključi da postoji rizik da Unija neće ostvariti ciljeve energetske unije i, osobito, za prvo desetogodišnje razdoblje, ciljeve Okvira Unije za klimatsku i energetsku politiku do 2030., može izdati preporuke svim državama članicama u skladu s člankom 34. kako bi ublažila taj rizik. U području energije iz obnovljivih izvora Komisija ocjenjuje jesu li nacionalne mjere predviđene stavkom 3. dovoljne za ostvarenje ciljeva Unije u pogledu energije iz obnovljivih izvora. U slučaju da nacionalne mjere nisu dovoljne, Komisija, prema potrebi, povrh tih preporuka predlaže mjere i izvršava svoje ovlastima na razini Unije osobito kako bi osigurala ostvarivanje cilja Unije za 2030. u pogledu energije iz obnovljivih izvora. U području energetske učinkovitosti, Komisija, prema potrebi, povrh tih preporuka predlaže mjere i izvršava svoje ovlastima na razini Unije osobito kako bi osigurala ostvarivanje cilja Unije za 2030. u pogledu energetske učinkovitosti. Kada je riječ o energetskoj učinkovitosti, takvim dodatnim mjerama osobito se može poboljšati energetska učinkovitost:				

(proizvoda, u skladu s Direktivom 2009/125/EZ Europskog a parlamenta i Vijeća [34] i Uredbom (EU) 2017/1369) Europskog parlamenta i Vijeća [35]; (b)zgrada, u skladu s direktivama 2010/31/EU i 2012/27/EU; i (c) prometa. 3. Ako, u području energije iz obnovljivih izvora Komisija na temelju svoje ocjene u skladu s člankom 29. stavcima 1. i 2. zaključi da nije zadovoljena jedna ili više referentnih točaka okvirne putanje Unije u 2022., 2025. i 2027., koje su navedene u članku 29. stavku 2., države članice koje nisu postigle jednu ili više svojih nacionalnih referentnih točaka u 2022., 2025. i 2027., kako je navedeno u članku 4. stavku 2. točki (a), osiguravaju da se u roku od godine dana od datuma primitka ocjene Komisije provedu dodatne mjere kako bi se nadoknadila razlika u odnosu na njihovu nacionalnu referentnu točku, kao što su: (a nacionalne mjere za povećanje uvođenja energije iz) obnovljivih izvora; (prilagodba udjela energije iz obnovljivih izvora u sektoru b grijanja i hlađenja utvrđenog u članku 23. stavku 1.) Direktive (EU) 2018/2001; (prilagodba udjela energije iz obnovljivih izvora u sektoru c grijanja i hlađenja utvrđenog u članku 25. stavku 1.) Direktive (EU) 2018/2001; (dobrovoljno financijsko plaćanje mehanizmu Unije za d financiranje energije iz obnovljivih izvora koji je) uspostavljen na razini Unije i iz kojeg se financiraju projekti energije iz obnovljivih izvora te kojim izravno ili neizravno upravlja Komisija u skladu s člankom 33.; (e korištenje mehanizama suradnje iz Direktive (EU)) 2018/2001. Takvim mjerama uzimaju se u obzir razmatranja Komisije kako su utvrđena u stavku 1. drugom podstavku ovog članka. Dotične države članice te mjere uključuju u svoje integrirano nacionalno energetsko i klimatsko izvješće o napretku.				

4. Od 1. siječnja 2021. nadalje udio energije iz obnovljivih izvora u svakoj državi članici u bruto krajnjoj potrošnji energije ne smije biti niži od osnovnog udjela koji je jednak obveznom nacionalnom općem cilju za udio energije iz obnovljivih izvora za 2020. kako je navedeno u članku 3. stavku 4. Direktive (EU) 2018/2001. Ako ne održava svoj osnovni udio kako je izmjeren tijekom jednogodišnjeg razdoblja, dotična država članica poduzima, u roku od godine dana, dodatne mjere kao što su one navedene u stavku 3. prvom podstavku u točkama od (a) do (e) ovog članka, a koje su dovoljne da se razlika pokrije u roku od jedne godine. Za države članice koje ispune obvezu pokrivanja razlike do osnovnog udjela smatra se da su usklađene s obvezama utvrđenima u prvoj rečenici prvog podstavka ovog stavka i članku 3. stavku 4. Direktive (EU) 2018/2001 tijekom cijelog razdoblja u kojem je razlika nastala. Za potrebe stavka 3. prvog podstavka točke (d) ovog članka, države članice mogu iskoristiti svoje prihode od godišnjih emisijskih jedinica u skladu s Direktivom 2003/87/EZ. 5. Ako je njezin udio u energiji iz obnovljivih izvora niži od jedne ili više nacionalnih referentnih točaka u 2022., 2025. i 2027., kako je navedeno u članku 4. stavku 2. točki (a), država članica u sljedećem integriranom izvješću koji podnosi Komisiji u skladu s člankom 17. navodi objašnjenje o tome kako će pokriti razliku u odnosu na svoje nacionalne referentne točke. 6. Ako, u području energetske učinkovitosti, ne dovodeći u pitanje druge mjere na razini Unije u skladu s trećim podstavkom stavka 2. 3. ovog članka, Komisija na temelju svoje ocjene u skladu s člankom 29. stavcima 1. i 3., koja je provedena do 2022., 2025. i 2027., zaključi da nije ostvaren dovoljan napredak prema zajedničkom ostvarivanju cilja povećanja energetske učinkovitosti Unije iz članka 29. stavka 3. prvog podstavka, predlaže mjere i izvršava svoje ovlasti na razini Unije, povrh onih utvrđenih u Direktivi 2010/31/EU i Direktivi 2012/27/EU kako bi osigurala da su				

zadovoljeni ciljevi povećanja energetske učinkovitosti Unije do 2030. 7. Svaka dotična država članica iz stavka 3. ovog članka do detaljno razrađuje dodatne provedene, donesene i planirane mjere kao dio svojeg sljedećeg izvješća o napretku iz članka 17. 8. Ako u području međupovezanosti na temelju svoje ocjene u skladu s člankom 29. stavcima 1. i 4. tijekom 2025. zaključi da nije ostvaren dovoljan napredak, Komisija surađuje s dotičnim državama članicama do 2026. kako bi se riješile nastale okolnosti.				
Članak 33 **Mehanizam Unije za financiranje energije iz obnovljivih izvora** 1. Komisija do 1. siječnja 2021. uspostavlja mehanizam Unije za financiranje energije iz obnovljivih izvora iz članka 32. stavka 3. točke (d) kako bi se pružila potpora novim projektima u području energije iz obnovljivih izvora u Uniji s ciljem pokrivanja razlike u indikativnoj putanji Unije. Potpora se može pružati, među ostalim, u obliku premije isplaćene povrh tržišnih cijena te se dodjeljuje projektima koji se natječu uz najniži trošak ili premiju. 2. Ne dovodeći u pitanje stavak 1. ovog članka, mehanizam financiranja doprinosi poticajnom okviru u skladu s člankom 3. stavkom 4. Direktive (EU) 2018/2001 s ciljem pružanja potpore uvođenju energije iz obnovljivih izvora u cijeloj Uniji neovisno o razlici u odnosu na indikativnu putanju Unije. U tu svrhu: (a) plaćanja država članica iz članka 32. mogu se dopuniti dodatnim izvorima, kao što su fondovi Unije, doprinosi privatnog sektora ili dodatna plaćanja država članica kako bi se doprinijelo postizanju cilja Unije; (b) mehanizam financiranja može, među ostalim, pružati potporu u obliku zajmova s niskom kamatnom stopom, bespovratnih sredstava ili njihove kombinacije te može poduprijeti, među ostalim, zajedničke projekte država članica u skladu s člankom 9. Direktive (EU) 2018/2001 i	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

sudjelovanja država članica u zajedničkim projektima s trećim zemljama iz članka 11. te direktive. 3. Države članice zadržavaju pravo da odluče hoće li, i ako da, pod kojim uvjetima, dopustiti da postrojenja koja se nalaze na njihovom državnom području dobiju potporu iz mehanizma financiranja. 4. Komisija, kojoj pomaže Odbor za energetsku uniju iz članka 44. stavka 1. točke (b), može donijeti provedbene akte kako bi utvrdila odredbe potrebne za uspostavu i rad mehanizma financiranja, odnosno: (a metodologiju za izračun maksimalne razine premije za) svaku ponudu; (oblik ponude koji treba primijeniti, što obuhvaća uvjete b za isporuku i povezane sankcije;) (metodologiju za izračun plaćanja država članica i c posljedičnih statističkih koristi za države članice koje daju) doprinos; (minimalne uvjete za sudjelovanje država članica, d uzimajući u obzir potrebu da se osiguraju i kontinuitet) mehanizma s pomoću dovoljnog trajanja plaćanja država članica i maksimalna fleksibilnost za sudjelovanje država članica; (odredbe kojima se osigurava sudjelovanje i/ili odobrenje e država članica domaćina i, prema potrebi, odredbe koje) se odnose na dodatne naknade sustavnih troškova. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 44. stavka 6. 5. Svake godine, energija iz obnovljivih izvora proizvedena u postrojenjima koja se financiraju s pomoću mehanizma financiranja statistički se pripisuje državama članicama sudionicama i odražava njihova relativna plaćanja. Projekti koje podupire ovaj mehanizam financiranja i koji se ne financiraju plaćanjima država članica, već drugim izvorima, ne uračunavaju se u nacionalne doprinose država članica, već u ostvarivanje obvezujućeg cilja Unije u skladu s člankom 3. stavkom 1. Direktive (EU) 2018/2001.				

Članak 34 **Preporuke Komisije državama članicama** 1. Komisija, prema potrebi, izdaje preporuke državama članicama kako bi osigurala ostvarivanje ciljeva energetske unije. Komisija odmah čini dostupnim javnosti takve preporuke. 2. Kada se u ovoj Uredbi upućuje na ovaj članak, primjenjuju se sljedeća načela: (a) dotična država članica na odgovarajući način uzima u obzir preporuku u duhu solidarnosti između država članica i Unije te između samih država članica; (b) država članica navodi, u svojem izvješću o napretku u provedbi integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova izrađenom u godini nakon godine u kojoj je izdana preporuka, kako je na odgovarajući način uzela u obzir preporuku. Ako dotična država članica odluči ne slijediti preporuku ili njezini značajan dio, obvezna je dati svoje obrazloženje; (c) preporukama bi se trebale nadopunjavati najnovije preporuke po državama izdane u kontekstu Europskog semestra.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Članak 34 **Izvješće o stanju energetske unije** 1. Komisija do 31. listopada svake godine dostavlja Europskom parlamentu i Vijeću izvješće o stanju energetske unije. 2. Izvješće o stanju energetske unije uključuje, među ostalim, sljedeće elemente: (a) ocjenu provedenu u skladu s člankom 29.; (b) prema potrebi, preporuke u skladu s člankom 34.; (c) izvješće o funkcioniranju tržišta ugljika iz članka 10. stav 5. Direktive 2003/87/EZ, uključujući informacije o primje te direktive u skladu s člankom 21. stavkom 2.; (d) svake dvije godine od 2023., izvješće o bioenergetskoj održivosti Unije, koje sadržava informacije navedene u Prilogu X.;	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

(svake dvije godine izvješće o dobrovoljnim programima u e pogledu kojih je Komisija donijela odluku u skladu s) člankom 30. stavkom 4. Direktive (EU) 2018/2001, koje sadržava informacije navedene u Prilogu XII. ovoj Uredbi; (f) opće izvješće o napretku u primjeni Direktive 2009/72/EZ; (opće izvješće o napretku u primjeni Direktive 2009/73/EZ g u skladu s člankom 52. te direktive;) (opće izvješće o napretku sustava obveze energetske h učinkovitosti i alternativnih mjera politike iz članaka 7.a i) 7.b Direktive 2012/27/EU; (i svake dvije godine, opće izvješće o obnovi nacionalnog) fonda stambenih i nestambenih zgrada, javnih i privatnih, u skladu s planovima koji su navedeni u dugoročnim strategijama obnove koje svaka država članica utvrđuje u skladu s člankom 2.a. Direktive 2010/31/EU; (j svake četiri godine, opće izvješće o napretku država) članica u povećanju broja zgrada gotovo nulte energije u skladu s člankom 9. stavkom 5. Direktive 2010/31/EU; (opće izvješće o napretku država članica u stvaranju k potpunog i operativnog energetskog tržišta;) (l stvarnu kvalitetu goriva u različitim državama članicama i) zemljopisnu pokrivenost goriva s maksimalnim sadržajem sumpora od 10 mg/kg čiji je cilj osigurati pregled podataka o kvaliteti goriva u različitim državama članicama koji su dostavljeni u skladu s Direktivom 98/70/EZ; (m) izvješće o napretku u pogledu konkurentnosti; (napredak država članica prema postupnom ukidanju n energetskih subvencija, posebno za fosilna goriva;) (ostala relevantna pitanja za provedbu energetske unije, o uključujući javnu i privatnu potporu.) (do 31. listopada 2019. i svake četiri godine nakon toga, p ocjenu provedbe Direktive 2009/31/EZ.)				

Članak 36 **Praćenje mehanizma upravljanja** U kontekstu stanja energetske unije iz članka 35. Komisija izvješćuje Europski parlament i Vijeće o provedbi integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova. Europski parlament i Vijeće jednom godišnje osvrću se na napredak koji je energetska unija ostvarila u svim dimenzijama energetske i klimatske politike.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Članak 37 **Sustav inventara Unije i nacionalni sustavi inventara** 1. Države članice do 1. siječnja 2021. uspostavljaju nacionalne sustave inventara za procjenu antropogenih emisija po izvorima i uklanjanja ponorima stakleničkih plinova navedene u dijelu 2. Priloga V. te njima upravljaju i nastoje ih stalno unapređivati kako bi osigurale pravodobnost, transparentnost, točnost, dosljednost, usporedivost i potpunost svojih inventara stakleničkih plinova. 2. Države članice osiguravaju da njihova nadležna tijela za inventare imaju pristup informacijama iz Priloga XII. ovoj Uredbi, da upotrebljavaju sustave izvješćivanja uspostavljene u skladu s člankom 20. Uredbe (EU) br. 517/2014 za poboljšanje procjene fluoriranih plinova u nacionalnim inventarima stakleničkih plinova i da mogu poduzeti godišnje provjere usklađenosti iz točaka (i) i (j) dijela 1. Priloga V. ovoj Uredbi. 3. Uspostavlja se sustav inventara Unije radi osiguranja pravodobnosti, transparentnosti, točnosti, dosljednosti, usporedivosti i potpunosti nacionalnih inventara u odnosu na inventar stakleničkih plinova Unije. Komisija upravlja tim sustavom, održava ga i stalno ga nastoji unaprijediti, što uključuje uspostavu programa za osiguranje i kontrolu kvalitete, utvrđivanje ciljeva kvalitete i izradu plana za osiguranje i kontrolu kvalitete inventara, postupke za izradu procjena emisija za potrebe sastavljanja inventara Unije u skladu sa stavkom 5. ovog članka i revizije iz članka 38.	Nema odgovarajuće odredbe		Materija je predmet regulisanja Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena (Sl. list CG, 73/2019).	II kvartal 2021

4. Komisija provodi početnu provjeru točnosti preliminarnih podataka iz inventara stakleničkih plinova koje države članice trebaju dostaviti u skladu s člankom 26. stavkom 3. Ona šalje rezultate te provjere državama članicama u roku od šest tjedana od roka za dostavu. Države članice odgovaraju na sva relevantna pitanja postavljena nakon početne provjere do 15. ožujka, zajedno s konačnim podnošenjem inventara za godinu X-2. 5. Ako država članica do 15. ožujka ne dostavi podatke iz inventara koji su potrebni za sastavljanje inventara Unije, Komisija, u dogovoru i bliskoj suradnji s dotičnom državom članicom, može pripremiti procjene kako bi nadopunila podatke koje je dostavila država članica. Komisija u tu svrhu upotrebljava smjernice koje se primjenjuju na pripremu nacionalnih inventara stakleničkih plinova. 6. Komisija, kojoj pomaže Odbor za klimatske promjene iz članka 44. stavka 1. točke (a) donosi provedbene akte kako bi utvrdila pravila o strukturi, formatu i postupku dostavljanja informacija povezanih s nacionalnim sustavima inventara i zahtjeve u vezi s uspostavom, radom i funkcioniranjem nacionalnih sustava inventara. Pri predlaganju takvih provedbenih akata Komisija vodi računa o svim relevantnim odlukama koje su donijela tijela UNFCCC-a ili Pariškog sporazuma. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 44. stavka 6. 7. Komisija donosi delegirane akte u skladu s člankom 43. kako bi ovu Uredbu dopunila utvrđivanjem pravila u vezi sa zahtjevima o uspostavi, radu i funkcioniranju sustava inventara Unije. Pri predlaganju takvih delegiranih akata Komisija vodi računa o svim relevantnim odlukama koje su donijela tijela UNFCCC-a ili Pariškog sporazuma.				

Članak 38 **Revizija inventara** 1. Komisija 2027. i 2032. provodi sveobuhvatnu reviziju podataka iz nacionalnih inventara koje su dostavile države članice u skladu s člankom 26. stavkom 4. ove Uredbe s ciljem praćenja smanjenja emisija stakleničkih plinova država članica ili njihova ograničenja u skladu sa člancima 4., 9. i 10. Uredbe (EU) 2018/842 i njihovih smanjenja emisija i poboljšanja uklanjanja ponorima u skladu s člancima 4. i 14. Uredbe (EU) 2018/841 te svih ostalih ciljeva smanjenja ili ograničavanja emisija stakleničkih plinova utvrđenih u zakonodavstvu Unije. Države članice u potpunosti sudjeluju u tom postupku. 2. Sveobuhvatna revizija iz stavka 1. uključuje: ( ) kontrole radi provjere transparentnosti, točnosti, a dosljednosti, usporedivosti i potpunosti dostavljenih podataka; ( ) kontrole radi utvrđivanja slučajeva kada su podaci iz b inventara pripremljeni na način koji nije u skladu sa dokumentacijom smjernica UNFCCC-a ili pravilima Unije; (c) kontrole radi utvrđivanja slučajeva kada se računovodstvo LULUCF-a obavlja na način koji nije u skladu sa dokumentacijom smjernica UNFCCC-a ili pravilima Unije i ( ) prema potrebi, izračun preostalih nužnih tehničkih d ispravaka, u dogovoru s državama članicama. 3. Komisija, kojoj pomaže Odbor za klimatske promjene iz članka 44. stavka 1. točke (a), donosi provedbene akte kako bi utvrdila rokove i postupak za provođenje sveobuhvatne revizije, među ostalim zadaća iz stavka 2. ovog članka i osigurala primjereno savjetovanje s državama članicama u pogledu zaključaka tih revizija. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 43. stavka 6. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 44. stavka 6. 4. Komisija provedbenim aktom utvrđuje ukupni zbroj emisija za relevantne godine koji proizlazi iz ispravljenih podataka iz inventara za svaku državu članicu po okončanju	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

revizije podijeljenih između podataka o emisiji relevantnih za članak 9. Uredbe (EU) 2018/842 i podataka o emisijama iz točke (c) dijela 1. Priloga V. ovoj Uredbi te kako bi utvrdila ukupni zbroj emisija i uklanjanja relevantnih za članak 4. Uredbe (EU) 2018/841. 5. Podaci za svaku državu članicu, kako su zabilježeni u registrima uspostavljenima u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) 2018/841 četiri mjeseca nakon datuma objave provedbenog akta donesenog u skladu sa stavkom 4. ovog članka, upotrebljavaju se za provjeru usklađenosti s člankom 4. Uredbe (EU) 2018/841, uključujući promjene takvih podataka koji nastaju kao posljedica toga što su države članice iskoristile fleksibilnu mogućnosti u skladu s člankom 11. Uredbe (EU) 2018/841. 6. Podaci za svaku državu članicu, kako su uneseni u registre uspostavljene u skladu s člankom 12. Uredbe (EU) 2018/842 dva mjeseca nakon datuma provjere usklađenosti s Uredbom (EU) 2018/841 iz stavka 5. ovog članka, upotrebljavaju se za provjeru usklađenosti u skladu s člankom 9. Uredbe (EU) 2018/842 za godine 2021. i 2026. Provjera usklađenosti u skladu s člankom 9. Uredbe (EU) 2018/842 za svaku od godina od 2022. do 2025. i od 2027. do 2030. obavlja se na datum koji pada mjesec dana nakon datuma provjere usklađenosti za prethodnu godinu. Ta provjera uključuje promjene takvih podataka koje nastaju kao rezultat toga što je ta država članica iskoristila fleksibilnu mogućnost u skladu s člancima 5., 6. i 7. Uredbe (EU) 2018/842.				
Članak 39 **Sustav Unije i nacionalni sustav za politike i mjere te projekcije** 1. Do 1. siječnja 2021. države članice upravljaju nacionalnim sustavima, a Komisija sustavom Unije, za izvješćivanje o politikama i mjerama i za izvješćivanje o projekcijama antropogenih emisija stakleničkih plinova po izvora i uklanjanja ponorima te nastoje stalno unapređivati te sustave. Ti sustavi moraju uključivati relevantna	Nema odgovarajuće odredbe		Materija je predmet regulisanja	II kvartal 2021

institucionalna, pravna i postupovna rješenja uspostavljena u državi članici i u Uniji za ocjenjivanje politike i izradu projekcija antropogenih emisija stakleničkih plinova po izvorima i uklanjanja ponorima. 2. Države članice i Komisija nastoje osigurati pravodobnost, transparentnost, točnost, dosljednost, usporedivost i potpunost dostavljenih informacija o politikama i mjerama te o projekcijama antropogenih emisija stakleničkih plinova po izvorima i uklanjanja ponorima, kako je navedeno u članku 18., uključujući uporabu i primjenu podataka, metoda i modela i provedbu aktivnosti osiguranja i kontrole kvalitete i analizu osjetljivosti. 3. Komisija, kojoj pomaže Odbor za klimatske promjene iz članka 44. stavka 1. točke (a), donosi provedbene akte kako bi utvrdila strukturu, format i postupke dostavljanja informacija o nacionalnim sustavima i sustavima Unije za politike i mjere te za projekcije u skladu sa stavcima 1. i 2. ovog članka i članka 18. Kad predlaže takve provedbene akte, Komisija uzima u obzir relevantne odluke koje su donijela tijela UNFCCC-a ili Pariškog sporazuma, uključujući međunarodno odgovorene zahtjeve izvješćivanja i rasporede praćenja i dostavljanja tih informacija. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 44. stavka 6.			Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena (Sl. list CG, 73/2019).	
Članak 40 **Uspostava i rad registara** 1. Unija i države članice uspostavljaju i održavaju registre za točno računanje nacionalno utvrđenih doprinosa u skladu s člankom 4. stavkom 13. Pariškog sporazuma i za međunarodno prenesene ishode ublažavanja u skladu s člankom 6. tog sporazuma. 2. Unija i države članice mogu održavati svoje registre u objedinjenom sustavu zajedno s jednom ili više država članica.	Nema odgovarajuće odredbe		Primjenjivo nakon ulaska CG u EU	

3. Podaci u registrima iz stavka 1. ovog članka stavljaju se na raspolaganje središnjem administratoru imenovanom u skladu s člankom 20. Direktive 2003/87/EZ. 4. Komisija donosi delegirane akte u skladu s člankom 43. kako bi dopunila ovu uredbu uspostavom registara iz stavka 1. ovog članka i kako bi ostvarila, s pomoću registara Unije i registara država članica, nužnu tehničku provedbu relevantnih odluka tijela UNFCCC-a i Pariškog sporazuma, u skladu sa stavkom 1. ovog članka.				
Članak 41 **Suradnja između država članica i Unije** 1. Države članice u potpunosti surađuju međusobno i s Unijom i koordiniraju svoja djelovanja u pogledu obveza iz ove Uredbe, posebno u pogledu: ( ) postupka izrade, donošenja, priopćivanja i ocjenjivanja a integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova u skladu s člancima od 9. do 13.; ( ) postupka izrade, donošenja, priopćivanja i ocjenjivanja b izvješća o napretku u provedbi integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova u skladu s člankom 17. i godišnjih izvješća u skladu s člankom 26.; (c) postupka povezanog s preporukama Komisije i provedbom tih preporuka u skladu s člankom 9. stavcima 2. i 3., člankom 17. stavkom 6., člankom 30. stavkom 1., člankom 31. stavkom 1. i člankom 32. stavcima 1. i 2.; ( ) sastavljanje inventara stakleničkih plinova Unije i izradi d izvješća o inventaru stakleničkih plinova Unije, u skladu s člankom 26. stavkom 4.; ( ) izradi nacionalnog izvješća Unije u skladu s člankom 12. e UNFCCC-a i dvogodišnjeg izvješća Unije u skladu s Odlukom 2/CP.17 ili naknadnim relevantnim odlukama koje su donijela tijela UNFCCC-a; (f) postupcima revizije i usklađivanja na temelju UNFCCC-a i Pariškog sporazumom u skladu s bilo kojom primjenjivom odlukom na temelju UNFCCC-a te u	Nema odgovarajuće odredbe		Primjenjivo nakon ulaska CG u EU	

postupku Unije za reviziju inventara stakleničkih plinova država članica iz članka 38.; ( ) prilagodbama nakon postupka revizije iz članka 38. ili g drugim promjenama inventara i izvješća o inventaru koja su dostavljena ili će biti dostavljena Tajništvu UNFCCC-a; ( ) sastavljanje približnog inventara stakleničkih plinova h Unije u skladu s člankom 26. stavkom 2. 2. Komisija može, na zahtjev države članice, pružiti tehničku potporu državama članicama u pogledu obveza iz ove Uredbe.				
Članak 42 **Uloga Europske agencije za okoliš** Europska agencija za okoliš pomaže Komisiji u njezinom radu u vezi s dimenzijama dekarbonizacije i energetske učinkovitosti s ciljem usklađivanja s člancima od 15. do 21., člancima 26., 28., 29., 35., 37., 38., 39. i 41., u skladu sa svojim godišnjim programom rada. To uključuje, ovisno o zahtjevu, pomoć u pogledu: ( ) prikupljanja informacija koje su države članice dostavile a o politikama i mjerama te o projekcijama; ( ) provođenja postupaka osiguranja i kontrole kvalitete b informacija koje su dostavile države članice o projekcijama i politikama i mjerama; (c) izrade procjena ili nadopunjavanja procjena dostupnih Komisiji za podatke o projekcijama koje države članice nisu prijavile; ( ) prikupljanja podataka, koji se ako je moguće uzimaju iz d europske statistike i vremenski su primjereni, koji se zahtijevaju za izvješće o stanju energetske unije koje priprema Komisija, a podnosi se Europskom parlamentu i Vijeću; ( ) širenja informacija prikupljenih u skladu s ovom e Uredbom, uključujući održavanje i ažuriranje baze podataka o politikama i mjerama ublažavanja država članica i Europske platforme za prilagodbu klimatskim promjenama u pogledu učinaka, ranjivosti i prilagodbe klimatskim promjenama;	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

(f) obavljanja postupaka osiguranja i kontrole kvalitete u pripremi inventara stakleničkih plinova Unije; ( ) sastavljanja inventara stakleničkih plinova Unije i g pripreme izvješća o inventaru stakleničkih plinova Unije; ( ) pripreme procjena za podatke koji nisu dostavljeni u h okviru nacionalnih inventara stakleničkih plinova; (i) provedbe revizije iz članka 38.; (j) sastavljanja približnih inventara stakleničkih plinova Unije.				
Članak 43 **Izvršavanje delegiranja ovlasti** 1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku. 2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 3. stavka 5., članka 15. stavka 5., članka 26. stavka 6., članka 37. stavka 7. i članka 40. stavka 4. dodjeljuje se Komisiji na razdoblje od pet godina počevši od 24. prosinca 2018. Komisija izrađuje izvješće o delegiranju ovlasti najkasnije devet mjeseci prije kraja razdoblja od pet godina. Delegiranje ovlasti prešutno se produljuje za razdoblja jednakog trajanja, osim ako se Europski parlament ili Vijeće tom produljenju usprotive najkasnije tri mjeseca prije kraja svakog razdoblja. 3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 3. stavka 5., članka 15. stavka 5., članka 26. stavka 6., članka 37. stavka 7. i članka 40. stavka 4. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u Službenom listu Europske unije ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi. 4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. 5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istovremeno dostavlja Europskom parlamentu i Vijeću. 6. Delegirani akt donesen na temelju članka 3. stavka 5., članka 15. stavka 5. članka 26. stavka 6., članka 37. stavka 7. i članka 40. stavka 4. stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće uložiti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.				
Članak 44 **Odbori** 1. Komisiji pomažu: ( ) Odbor za klimatske promjene u pogledu provedbe a pitanja iz članka 19. stavka 5., članka 26. stavka 7., članka 37. stavka 6., članka 38. stavka 3. i članka 39. stavka 3.; i ( ) Odbor za energetsku uniju u pogledu provedbe pitanja b iz članka 17. stavka 4. i članka 33. stavka 4. 2. Navedeni odbori su odbori u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011. 3. Odbor za klimatske promjene iz stavka 1. točke (a) ovog članka zamjenjuje odbor uspostavljen člankom 26. Uredbe (EU) br. 525/2013. 4. Ako bilo koji od dvaju odbora iz stavka 1. razmatra horizontalna pitanja i zajednička djelovanja, o tome na odgovarajući način obavješćuje drugi odbor iz stavka 1. kako bi se osigurala dosljednost politika i postigla najveća moguća sinergija među sektorima. 5. Svaka država članica imenuje svoje predstavnike u Odbor za klimatske promjene i Odbor za energetsku uniju. Predstavnici svakog odbora pozivaju se na sastanke drugog odbora. 6. Pri upućivanju na ovaj članak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

Članak 45 **Preispitivanje** Komisija u roku od šest mjeseci od svakog globalnog pregleda stanja dogovorenog na temelju članka 14. Pariškog sporazuma izvješćuje Europski parlament i Vijeće o primjeni ove Uredbe, o njezinom doprinosu upravljanju energetskom unijom, njezinom doprinosu dugoročnim ciljevima Pariškog sporazuma, napretku u postizanja klimatskih i energetskih ciljeva do 2030., dodatnih ciljeva energetske unije i o usklađenosti odredaba o planiranju, izvješćivanju i praćenju utvrđenih u ovoj Uredbi s drugim zakonodavstvom Unije ili budućim odlukama povezanima s UNFCCC-om i Pariškim sporazumom. Izvješća Komisije mogu prema potrebi biti popraćena zakonodavnim prijedlozima.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Članak 46 **Izmjene Direktive 94/22/EZ** Direktiva 94/22/EZ mijenja se kako slijedi: 1. u članku 8. stavak 2. briše se; 2. članak 9. briše se.	Nema odgovarajuće odredbe		Materija će biti predmet regulisanja zakona kojim se uređuje oblast ugljovodonika	
Članak 47 **Izmjene Direktive 98/70/EZ** Direktiva 98/70/EZ mijenja se kako slijedi: 1. članak 7.a mijenja se kako slijedi: (a) u stavku 1. trećem podstavku, točka (a) zamjenjuje se sljedećim: ukupne količine za svaku isporučenu vrstu goriva ili energije; i"; ( ) u stavku 2. uvodni tekst zamjenjuje se sljedećim: b „2. Države članice od isporučitelja zahtijevaju da do 31. prosinca 2020. što je moguće postupnije smanjuju emisije stakleničkih plinova po energetskoj jedinici	Nema odgovarajuće odredbe		Materija će biti predmet regulisanja propisa kojima se uređuje kontrola kvaliteta goriva	

isporučenog goriva ili energije do 10 % u odnosu na osnovnu normu za gorivo iz Priloga II. Direktivi Vijeća (EU) 2015/652. To se smanjenje sastoji od sljedećih elemenata:" 2. u članku 8. stavak 4. zamjenjuje se sljedećim: „4. Komisija osigurava da su podaci podneseni prema stavku 3. odmah na odgovarajući način dostupni."				
Članak 48 **Izmjene Direktive 2009/31/EZ** Direktiva 2009/31/EZ mijenja se kako slijedi: 1. U članku 27. stavak 1. zamjenjuje se sljedećim: „Svake četiri godine države članice podnose Komisiji izvješće o provedbi ove Direktive koje sadržava i registar iz članka 25. stavka 1. točke (b). Prvo izvješće šalje se Komisiji do 30. lipnja 2011. Izvješće se sastavlja na temelju upitnika ili pregleda koje Komisija donosi u obliku provedbenih akata. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 30. stavka 2. Upitnik ili pregled šalje se državama članicama najmanje šest mjeseci prije roka za podnošenje izvješća."; 2. u članku 38. stavak 1. briše se.	Nema odgovarajuće odredbe		Materija će bitit predmet regulisanja zakona kojim se uređuje oblast skladištenja ugljendioksida	
Članak 49 **Izmjene Uredbe (EZ) br. 663/2009** Uredba (EZ) br. 663/2009 mijenja se kako slijedi: 1. u članku 27. stavci 1. i 3. brišu se; 2. članak 28. briše se.	Nema odgovarajuće odredbe		Materija će biti predmet regulisanja zakona kojim se uređuje oblast državne pomoći	
Članak 50 **Izmjena Uredbe (EZ) br. 715/2009** U Uredbi (EZ) br. 715/2009 članak 29. briše se.	Nema odgovarajuće odredbe		Materija će biti predmet regulisanja zakona kojim se uređuje prekogranična razmjena električne energije i prirodnog gasa	

Članak 51 **Izmjene Direktive 2009/73/EZ** **Direktiva 2009/73/EZ mijenja se kako slijedi:** 1.Član 5. briše se; 2.Članak 52. zamjenjuje se sljedećim: Izvještavanje Komisija prati i ispituje primjenu ove direktive te Evropskom parlamentu i Vijeću podnose opće izvješće o napretku kao prilog izvješću o stanju energetske unije iz članka 35. Uredbe (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i vijeća	Nema odgovarajuće odredbe	Potpuno usklađeno	Potpuno usklađeno članom 54 Zakona o energetici (Sl. list CG, 5/16 i 51/17).	
Članak 52 **Izmjene Direktive Vijeća 2009/119/EZ** U članku 6. Direktive br. 2009/119/EZ stavak 2. zamjenjuje se sljedećim: „2. Do 15. ožujka svake godine svaka država članica dostavlja Komisiji primjerak sažetka registra zaliha iz stavka 1. iz kojeg se vide barem količine i vrsta zaliha za slučaj nužde koje su uvrštene u registar na posljednji dan prethodne kalendarske godine.".	Nema odgovarajuće odredbe		Materija će biti predmet regulisanja zakona kojim se uređuje obezbjeđenje obaveznih strateških rezervi naftnih derivata	
Članak 53 **Izmjene Direktive 2010/31/EU** Direktiva 2010/31/EU mijenja se kako slijedi: 1. u članak 2.a mijenja se kako slijedi: ( ) u stavku 1. uvodni tekst zamjenjuje se sljedećim a „1. Svaka država članica utvrđuje dugoročnu strategiju obnove za podupiranje obnove nacionalnog fonda stambenih i nestambenih zgrada, javnih i privatnih, u energetski visokoučinkovit i dekarboniziran fond zgrada do 2050., olakšavajući troškovno učinkovitu pretvorbu postojećih zgrada u zgrade gotovo nulte energije. Svaka dugoročna strategija obnove obuhvaća:"; ( ) dodaje se sljedeći stavak: b „8. Dugoročna strategija obnove svake države članice podnosi se Komisiji kao dio njezina konačnog integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana iz članka 3. Uredbe (EU) 2018/1999 Europskog	Nema odgovarajuće odredbe		Materija će biti predmet regulisanja zakona kojim se uređuje oblast energetske efikasnosti	

parlamenta i Vijeća (*2). Odstupajući od članka 3. stavka 1. te uredbe prva dugoročna strategija obnove iz stavka 1. ovog članka podnosi se Komisiji do 10. ožujka 2020. (*2) Uredba (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o upravljanju energetskom unijom i djelovanjem u području klime, izmjeni uredaba (EZ) br. 663/2009 i (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva 94/22/EZ, 98/70/EZ, 2009/31/EZ, 2009/73/EZ, 2010/31/EU, 2012/27/EU i 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 2009/119/EZ i (EU) 2015/652 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 328, 21.12.2018., str. 1.).";" 2. u članku 5. stavku 2. drugom podstavku rečenica „To se . izvješće može uključiti u planove djelovanja u vezi s energetskom učinkovitosti iz članka 14. stavka 2. Direktive 2006/32/EZ." briše se; 3. u članku 9. stavak 5. zamjenjuje se sljedećim: „5. U okviru svojeg izvješća o stanju energetske unije iz članka 35. Uredbe (EU) 2018/1999 Komisija svake četiri godine izvješćuje Europski parlament i Vijeće o napretku koji su države članice postigle u povećavanju broja zgrada gotovo nulte energije. Komisija na temelju tih dostavljenih informacija prema potrebi izrađuje plan djelovanja i predlaže preporuke i mjere u skladu s člankom 34. Uredbe (EU) 2018/1999 za povećanje broja tih zgrada i potiče primjenu najbolje prakse za troškovno učinkovitu pretvorbu postojećih zgrada u zgrade gotovo nulte energije."; 4. u članku 10. stavci 2. i 3. brišu se; 5. u članku 14. stavku 3., treći podstavak zamjenjuje se sljedećim: „Takvo se izvješće podnosi Komisiji kao dio integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova država članica iz članka 3. Uredbe (EU) 2018/1999"; 6. U članku 15. stavku 3. treći podstavak zamjenjuje se sljedećim:				

„Takvo se izvješće podnosi Komisiji kao dio integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova država članica iz članka 3. Uredbe (EU) 2018/1999".				
Članak 54 **Izmjene Direktive 2012/27/EU** Direktiva 2012/27/EU mijenja se kako slijedi: 1. članak 4. briše se; 2. u članku 18. stavku 1. točka (e) briše se; 3. članak 24. mijenja se kako slijedi: (a) stavci 1., 3., 4. i 11. brišu se; (b) stavak 2. briše se; 4. Prilog XIV. briše se.	Nema odgovarajuće odredbe		Materija će biti predmet regulisanja zakona kojim se uređuje oblast energetske efikasnosti	
Članak 55 **Izmjena Direktive 2013/30/EU** U članku 25. Direktive 2013/30/EZ stavak 1. zamjenjuje se sljedećim: „1. Države članice svake godine u okviru godišnjeg izvješćivanja iz članka 26. Uredbe (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća (*3), dostavljaju informacije navedene u točki 3. Priloga IX.	Nema odgovarajuće odredbe		Materija je predmet regulisanja zakona kojim se uređuje bezbjednost naftnih i gasnih djelatnosti u podmorju	
Članak 56 **Izmjene Direktive (EU) 2015/652** Direktiva (EU) 2015/652 mijenja se kako slijedi: 1. u članku 5. stavak 1. zamjenjuje se kako slijedi: „1. Do 31. prosinca svake godine države članice dostavljaju Komisiji podatke za prethodnu kalendarsku godinu koji se odnose na usklađenost s člankom 7.a Direktive 98/70/EZ, kako je definirano u Prilogu III. ovoj Direktivi."; 2. U Prilogu I. dijelu 2. točka 1. podtočka (h) i točke 2., 3. 4. i 7. brišu se; 3. Prilog III. mijenja se kako slijedi: ( ) točka 1. zamjenjuje se sljedećim: a „ Države članice dostavljaju podatke navedene u točki 3. Navedeni podaci moraju se dostaviti za sva goriva i energente stavljene na tržište u svakoj državi članici.	Nema odgovarajuće odredbe		Materija je predmet regulisanja zakona kojim se uređuje kontrola kvaliteta goriva	

Ako se razna biogoriva miješaju s fosilnim gorivima, moraju se navesti podaci za svako biogorivo."; (b) u točki 3. podtočke (e) i (f) brišu se; 4. Prilog IV. mijenja se kako slijedi: (a) brišu se sljedeći predlošci za dostavljanje inform osiguravanja sukladnosti dostavljenih podataka: — Podrijetlo – pojedinačni isporučitelji, — Podrijetlo – zajednički isporučitelji, — Mjesto kupnje; (b) u napomenama uz format točke 8. i 9. brišu se.				
Članak 57 **Stavljanje izvan snage** Uredba (EU) br. 525/2013 stavlja se izvan snage s učinkom od 1. siječnja 2021. podložno prijelaznim odredbama utvrđenim u članku 58. ove Uredbe, osim članka 26. stavka 1. Uredbe (EU) br. 525/2013/EU koji se stavlja se izvan snage s učinkom od 24. prosinca 2018. Upućivanja na Uredbu stavljenu izvan snage smatraju se upućivanjima na ovu Uredbu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom iz Priloga XIII.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
Članak 58 **Prijelazne odredbe** Odstupajući od članka 57. ove Uredbe, članak 7. i članak 17. stavak 1. točke (a) i (d) Uredbe (EU) br. 525/2013 nastavljaju se primjenjivati na izvješća koja sadržavaju podatke koji su u skladu s tim člancima propisani za godine 2018., 2019. i 2020. Članak 11. stavak 3. Uredbe (EU) br. 525/2013 nastavlja se primjenjivati u pogledu drugog obvezujućeg razdoblja iz Kyotskog protokola. Članak 19. Uredbe (EU) br. 525/2013 nastavlja se primjenjivati na preispitivanja podataka iz inventara stakleničkih plinova za godine 2018., 2019. i 2020. Članak 22. Uredbe (EU) br. 525/2013 nastavlja se primjenjivati na podnošenje izvješća propisanog tim člankom.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

Za potrebe usklađenosti i pravne sigurnosti, ništa u ovoj Uredbi ne sprečava primjenu odstupanja na temelju relevantnog sektorskog prava Unije u području električne energije i pripravnosti na rizik u vezi s električnom energijom.				
Članak 59 **Stupanje na snagu** Ova Uredba stupa na snagu trećeg dana od dana objave u Službenom listu Europske unije. Članak 40., članak 53. stavci od 2., 3, i 4., članak 54. stavak 3. točka (a), članak 54. stavak 4. i članak 55. primjenjuju se od 1. siječnja 2021.	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
PRILOG I OPŠTI OKVIR ZA INTEGRIRANE NACIONALNE ENERGETSKE I KLIMATSKE PLANOVE	Član 4 Poslije člana 8 dodaju se dva nova člana koji glase: „Nacionalni energetski i klimatski plan Član 8a (1) Nacionalni energetski i klimatski plan naročito sadrži: 1) pregled trenutnog stanja u pogledu relevantnih politika i postupak donošenja plana; 2) nacionalne ciljeve koji se odnose na sljedeće oblasti: - emisija gasova sa efektom staklene bašte; - korišćenje energije iz obnovljivih izvora; - energetska efikasnost; - energetska sigurnost; - unutrašenje energetsko tržište i - istraživanje, inovacije i konkurentrnost. 3) pregled planiranih politika i mjera koje se odnose na ostvarivanje ciljeva iz tačke 2 ovog stava i pregled finansijskih sredstava potrebnih za njihovo ostvarivanje;	Neusklađeno	Potpuna usklađenost će se postitći donošenjem podzakonskog akta Zakona o energetici kojim se utvrđuje bliži sadržaj nacionalnog energetskog i klimatskog plana i smjernice za određivanje nacionalnih ciljeva.	I kvartal 2021

	4) opis trenutnog stanja za oblasti iz tačke 2 ovog stava i projekcije ostvarivanja ciljeva iz tačke 2 ovog stava sprovođenjem postojećih politika i mjera; 5) procjenu efekata planiranih politika i mjera za ostvarivanje ciljeva iz tačke 2 ovog stava. (2) Plan iz stava 1 ovog člana priprema Ministarstvo u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za zaštitu životne sredine i klimatske promjene i dostavlja organu državne uprave nadležnom za kontrolu državne pomoći, radi davanja mišljenja. (3) Plan iz stava 2 ovog člana donosi Vlada, na period do deset godina. (4) Ažuriranje plana iz stava 3 ovog člana, Ministarstvo, vrši u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za zaštitu životne sredine nakon isteka četiri godine od dana njegovog donošenja. (5) Bliži sadržaj plana iz stava 1 ovog člana i smjernice za određivanje ciljeva iz stava 1 tačka 2 ovog člana utvrđuje se propisom Ministarstva.			
PRILOG II NACIONALNI DOPRINOSI ZA UDIO ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH IZVORA U KONAČNOJ BRUTO POTROŠNJI ENERGIJE U 2030.	Član 4 Poslije člana 8 dodaju se dva nova člana koji glase: „Nacionalni energetski i klimatski plan Član 8a (1) Nacionalni energetski i klimatski plan naročito sadrži: 1) pregled trenutnog stanja u pogledu relevantnih politika i postupak donošenja plana; 2) nacionalne ciljeve koji se odnose na sljedeće oblasti: - emisija gasova sa efektom staklene bašte; - korišćenje energije iz obnovljivih izvora; - energetska efikasnost; - energetska sigurnost; - unutrašenje energetsko tržište i	Neusklađeno	Potpuna usklađenost će se postitći donošenjem podzakonskog akta Zakona o energetici kojim se utvrđuje bliži sadržaj nacionalnog energetskog i klimatskog plana i smjernice za određivanje nacionalnih ciljeva.	I kvartal 2021

	- istraživanje, inovacije i konkurentrnost. 3) pregled planiranih politika i mjera koje se odnose na ostvarivanje ciljeva iz tačke 2 ovog stava i pregled finansijskih sredstava potrebnih za njihovo ostvarivanje; 4) opis trenutnog stanja za oblasti iz tačke 2 ovog stava i projekcije ostvarivanja ciljeva iz tačke 2 ovog stava sprovođenjem postojećih politika i mjera; 5) procjenu efekata planiranih politika i mjera za ostvarivanje ciljeva iz tačke 2 ovog stava. (2) Plan iz stava 1 ovog člana priprema Ministarstvo u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za zaštitu životne sredine i klimatske promjene i dostavlja organu državne uprave nadležnom za kontrolu državne pomoći, radi davanja mišljenja. (3) Plan iz stava 2 ovog člana donosi Vlada, na period do deset godina. (4) Ažuriranje plana iz stava 3 ovog člana, Ministarstvo, vrši u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za zaštitu životne sredine nakon isteka četiri godine od dana njegovog donošenja. (5) Bliži sadržaj plana iz stava 1 ovog člana i smjernice za određivanje ciljeva iz stava 1 tačka 2 ovog člana utvrđuje se propisom Ministarstva.			
PRILOG III DOSTAVLJANJE OBAVIJESTI O MJERAMA I METODOLOGIJAMA DRŽAVA ČLANICA ZA PROVEDBU ČLANKA 7. DIREKTIVE 2012/27/EU	Član 4 Poslije člana 8 dodaju se dva nova člana koji glase: „Nacionalni energetski i klimatski plan Član 8a (1) Nacionalni energetski i klimatski plan naročito sadrži: 1) pregled trenutnog stanja u pogledu relevantnih politika i postupak donošenja plana; 2) nacionalne ciljeve koji se odnose na sljedeće oblasti:	Neusklađeno	Potpuna usklađenost će se postići donošenjem podzakonskog akta Zakona o energetici kojim se utvrđuje bliži sadržaj nacionalnog energetskog i klimatskog plana i smjernice za	I kvartal 2021

	- emisija gasova sa efektom staklene bašte; - korišćenje energije iz obnovljivih izvora; - energetska efikasnost; - energetska sigurnost; - unutrašenje energetsko tržište i - istraživanje, inovacije i konkurentrnost. 3) pregled planiranih politika i mjera koje se odnose na ostvarivanje ciljeva iz tačke 2 ovog stava i pregled finansijskih sredstava potrebnih za njihovo ostvarivanje; 4) opis trenutnog stanja za oblasti iz tačke 2 ovog stava i projekcije ostvarivanja ciljeva iz tačke 2 ovog stava sprovođenjem postojećih politika i mjera; 5) procjenu efekata planiranih politika i mjera za ostvarivanje ciljeva iz tačke 2 ovog stava. (2) Plan iz stava 1 ovog člana priprema Ministarstvo u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za zaštitu životne sredine i klimatske promjene i dostavlja organu državne uprave nadležnom za kontrolu državne pomoći, radi davanja mišljenja. (3) Plan iz stava 2 ovog člana donosi Vlada, na period do deset godina. (4) Ažuriranje plana iz stava 3 ovog člana, Ministarstvo, vrši u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za zaštitu životne sredine nakon isteka četiri godine od dana njegovog donošenja. (5) Bliži sadržaj plana iz stava 1 ovog člana i smjernice za određivanje ciljeva iz stava 1 tačka 2 ovog člana utvrđuje se propisom Ministarstva.		određivanje nacionalnih ciljeva.	
PRILOG IV OPŠTI OKVIR ZA DUGOROČNE STRATEGIJE	Nema odgovarajuće odredbe		Materija je predmet regulisanja Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih	

			promjena (Sl. list CG, 73/2019).	
PRILOG V INFORMACIJE IZ INVENTARA STAKLENIČKIH PLINOVA	Nema odgovarajuće odredbe		Materija je predmet regulisanja Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena promjena (Sl. list CG, 73/2019)	
PRILOG VI PODACI O POLITIKAMA I MJERAMA U PODRUČJU EMISIJA STAKLENIČKIH PLINOVA	Nema odgovarajuće odredbe		Materija je predmet regulisanja Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena promjena (Sl. list CG, 73/2019)	
PRILOG VII PODACI O PROJEKCIJAMA U PODRUČJU EMISIJA STAKLENIČKIH PLINOVA	Nema odgovarajuće odredbe		Materija je predmet regulisanja Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena (Sl. list CG, 73/2019).	
PRILOG VIII INFORMACIJE O NACIONALNIM MJERAMA ADAPTACIJE, FINANSIJSKOJ I TEHNOLOŠKOJ POMOĆI ZEMLJAMA U RAZVOJU I PRIHODIMA OD AUKCIJSKE PRODAJE	Nema odgovarajuće odredbe		Materija je predmet regulisanja Zakona o zaštiti od negativnih	

			uticaja klimatskih promjena (Sl. list CG, 73/2019)	
PRILOG IX DODATNE OBVEZE IZVJEŠĆIVANJA	Član 4 Poslije člana 8 dodaju se dva nova člana koji glase: „Nacionalni energetski i klimatski plan Član 8a (1) Nacionalni energetski i klimatski plan naročito sadrži: 1) pregled trenutnog stanja u pogledu relevantnih politika i postupak donošenja plana; 2) nacionalne ciljeve koji se odnose na sljedeće oblasti: - emisija gasova sa efektom staklene bašte; - korišćenje energije iz obnovljivih izvora; - energetska efikasnost; - energetska sigurnost; - unutrašenje energetsko tržište i - istraživanje, inovacije i konkurentrnost. 3) pregled planiranih politika i mjera koje se odnose na ostvarivanje ciljeva iz tačke 2 ovog stava i pregled finansijskih sredstava potrebnih za njihovo ostvarivanje; 4) opis trenutnog stanja za oblasti iz tačke 2 ovog stava i projekcije ostvarivanja ciljeva iz tačke 2 ovog stava sprovođenjem postojećih politika i mjera; 5) procjenu efekata planiranih politika i mjera za ostvarivanje ciljeva iz tačke 2 ovog stava. (2) Plan iz stava 1 ovog člana priprema Ministarstvo u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za zaštitu životne sredine i klimatske promjene i dostavlja organu državne uprave nadležnom za kontrolu državne pomoći, radi davanja mišljenja.	Neusklađeno	Potpuna usklađenost će se postitći donošenjem podzakonskog akta Zakona o energetici kojim se utvrđuje bliži sadržaj nacionalnog energetskog i klimatskog plana i smjernice za određivanje nacionalnih ciljeva.	II kvartal 2021

	(3) Plan iz stava 2 ovog člana donosi Vlada, na period do deset godina. (4) Ažuriranje plana iz stava 3 ovog člana, Ministarstvo, vrši u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za zaštitu životne sredine nakon isteka četiri godine od dana njegovog donošenja. (5) Bliži sadržaj plana iz stava 1 ovog člana i smjernice za određivanje ciljeva iz stava 1 tačka 2 ovog člana utvrđuje se propisom Ministarstva.			
PRILOG X IZVJEŠĆE UNIJE O ODRŽIVOSTI BIOENERGIJE	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
PRILOG XI DOBROVOLJNI PROGRAMI U POGLEDU KOJIH JE KOMISIJA DONIJELA ODLUKU U SKLADU S ČLANKOM 30. STAVKOM 4. DIREKTIVE (EU) 2018/2001	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
PRILOG XII NACIONALNI SUSTAVI INVENTARA	Nema odgovarajuće odredbe	Neusklađeno	Materija je predmet regulisanja Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena (Sl. list CG, 73/2019)	II kvartal 2021
PRILOG XIII KORELACIJSKA TABLICA	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		